Exposito Origenis super cantica anne

Videamus quali cum pace anna id est gratia conseratur filio deo Nouum quippe aliquid ex ipsis principijs obseruamus Nec enim Et orauit anna et aut Et nusquam eam assi deum orantem inuenio uel loquentem. nisi p duo ꝓba tm vbi dicit. letata sum in salutari tuo et aliud. qr nō ē sc̄ut ē dnīs: et nō ē pter te Nutum at sic aut Exultauit cor meum in dno. Non dicit. cor meum exultauit in te Si enim ceet oratio! ita dicta consequens eat: exultauit cor meum in te Et iterum sequenti versu dicit. Exaltatum ē cornu meum in deo meo:- Non dicit. exaltatum ē cornu meum in te! sed in dno. Dilatatum ē os meum sup inimicos meos: qr letata sum in salutari tuo Vnus ut dixi sermo orationem continet: letata sum in salutari tuo Et in consequentibus nō dixit. qr nō ē sanctus nisi tu: sed nō ē mgr sanctus sicut dnīs. et n ē pter te Hic sermo videt seruare orationis ordinem In nouissimis aut longe a supplicationis specie etiam commonitiones quasdam introducit dicens Nolite multiplicare loqui mala! neq ereat magniloquantias de ore vrō: qr fortis in sententia dnīs. In quo iam nec videt ad dnm loqui Quid go dicemus de hijs?

Ego cum legem aliqm apud apli'm qd dixit sine intermissione orate: sequebam si preceptum hoc possibile eet implen Quis enim potest nunqm de sine ab oratione! ita ut neq cibum aut potum sumendi tempus habeat: Quippe si hoc fiant: intermittenda videt oratio Sed ne dormiendi aut aliud quid humani vsus agendi veniat secdm illud preceptum ordo coniter intellecta conuadit Videamus go ne forte oes actus eius qui in diuino versat officio: et omia gesta ul'dm que pm deum gerit et dicit. ad ordem reportent Si enim ordo hoc solum intelligat qd coit scimus! neq anna in his vbis orasse videbit: neq vllus iustorum secdm apli mandatum sine intermissione orae docebit Si vo omis actus iusti quae secdm deum agit. et pm mandatum dinum oratio reputatur. qr iustus sine intermissione q iusta sunt agit: nec vnqm ab oratione cessabit. nisi iustus ee desistat Cum enim iustum aliquid agimus a delinquimus: certum ē ut eo tempe etiam ab oratione cessamus. Puto q hoc edotem et in psalmis cum dicit. Eleuatio manuum mearum sacrificium vesperinum Non enim q si quis eleuauerit manus ad celos. qui hoc ritus orantum ee solet: continuo sacrificium optulerit deo Sed videamus ne forte hoc qd ibi indicat pmo di. qr p manus opa intelligunt. eleuet manus ille qui eleuat actus suos a terra. et cum sancto eius adhuc in terra abulans in celis est Excelsi go actus et sublimes p hoc sn intermissione iustus orabit:

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

quos videntes homines magnificant
patrem celestem: eleuatio manu
um dicit. et sacrificium vespertinum. Aut
nō hoc et in lege p mysterium docu
bat? cū moyses eleuante manu
vincebat israel. Demittente vō et
deficiente vincebat amalech. deorsum
Et si ocia hec figuralit contingebant
illis. scripta sunt vō ppt nos
in quos fines seculorum deuenerunt.
intelligere debemus. qz donec famulus
dei eleuat actus suos ad deum. vi
cit gens dei: cū ait deiecerit ꝛ de
miserit manum id est actus suos
vincit amalech inimicus dei. Aut
quid videt. polo enim paululum imo
mum illis: qui nolunt hec spiralit
intelligi. sed secōm literam. Nūqd
nā putandum qꝛ opus dei ad manum
respicit moysi. et si quidem videret
eas sursum eleuatas israeli victori
a daret? si vō deorsum deiectas a
malachitis? Dicitne dignum de
sancti spis sentie sermonibz? An in
potius putandum e qꝛ futura in his
mysteria preformabat? Nec qdem
de crucis sacramento et affixione
manuum saluatoris intelligi tritum
ta et a multis disertum est. Dz qm
inouari semper iubet is qui sm
euangelium viuit? et nouum testa
mentum semper debet nouus sensibz
illustrari: et cantare iubem dno
canticum nouum. et interior homo nr
dicit paulus qz renouat de die in
diem? oportet etiam nos ꝛ de oronum
mō qualit sine intermissione oradum
sit. et de eleuatione manuum qd sacrificium
d vespertinum. nō solum visitatis et det
tis: sed aliqtulum etiam inouatis
dissertionibz explanare Videamus qd
quid sibi vult iuno istu oronis ane
Quam si didicerimus. sicut fortassis
et nos orare poterimus. Exultauit
cor meum in quit in dno. necessarie
addidit in dno: e enim exultatio q
nō e in dno. Sic et illud dicitur
Gaudete in dno semper Potest ei
quis gaudere in carnalibus: et nō
in dno. Si enim gaudeam qꝛ inuenio the
zaurum visibilem: istud gaudium
carnis e et nō e in dno Si gaudeam
qꝛ homines me laudent et forte nō p
merito: nō e hoc gaudere in dno Si
gaudeam in rebus fragilibus: oia
hec nō hnt laudabile gaudium. Si
vero gaudeam qm dignus habitus sum
p noie dni iuuenum pati? istud gau
dium in dno e: qz ipe dicit. supp his
gaudete ꝛ exultate. qz merces vra
multa e in celo Si gaudeam cū odia
in me exerent mundum: et si gaudeam
qꝛ impugnor in languoribz in persecu
onibz. in angustiis. si hec oia letus
erapiam: istud gaudium e in dno.
Et io nos docet scriptura. ut abiectis
gaudia frena. fragilia. caducum de
ernus gaudiis exultemus in dno: ut
merito dicamus qd anima dicit. exul
tauit cor meum in dno. Et qm cū hec
dicunt quida de astantibus supple
tus e spu sancto in mundo. et ecce la
mauit ita ut fiet ppli concutiens:
dicamus et nos qz ana dicente. exul
tauit cor meum in dno. continuus spe
exultationem nram in dno ferre nō po

tuit. sed vult eā mutare ut ablata
ea introducat tristitiā: et prohibeat
nos dicere. exultauit cor meū in dno.
Verū nos nō impediam. sed magis
ac magis dicamus. exultauit cor
meū in dno: et p hoc ipso qd videmus
inimicos suos flagellari gaudeamus.
qz et p hec multi conuertunt ad dnm.
multi emendant. multi ad fidem
veniūt: et nichil e qd sine causa
fiat dō. nec aliqd frustra fiei p
mittit Nam qm multi sunt q vbo
nō credunt. nec intentione doctrine sus
cipiunt in quos cū demon insilueit
tunc conuertuntur: ut vbi hñ dauit
pcm. suppabūdet gratia et vbi ma
lignia vtius opata e. ibi plus p
modū gratia dni. post malignū spm
introduxit spm sanctū: et aiā q iple
ta fuerit spū inimico: replet p mo
dū spū sancto Io p his oibz exulta
cor meū in dno: et exaltatū e cornu
meū in deo meo Sunt qdā cornua
iustorū. quibus vtunt agentes a
liquid uel loquentes: sicut cū di
cunt. in te inimicos nros ventilabimus
cornu: in greco lr ⲛ ⲥ ⲁ ⲟ ⲟ ⲁ ⲩ ⲛ ⲏ
dicit qd e cornu petemus. ul cornu
ventilabimus Dz et alibi dicit: quia
exaltabunt cornua iusti Oportet
g nos hre cornua iusta q iustis de
cretis r aptibus conferunt. ut
in his destruamus et deiciamus adu
sarias vtutes de aiā nra quibus
pstratis et deiectis possit in nobis
plantari vinea: qz vinea facta est
dilecto in cornu in loco vberi Ex
altatū e g cornu iuste et hi gratie

et omis iusti in dno. Dilatatū e
os meū sup inimicos meos Diptū e
Dilata e os tuū: et implebo illud. Et
nūc dicit her iusta: dilatatū e os
meū ~~sup inimicos meos~~ Di ydoneus
et fortis factus fuerō in vbo et validus
in sapia. ita ut nō angustis asseri
onibz. sed dilatatis affluentibz qz
confutare possim oēz saam extollen
tem se aduersū fidē et veitatē xpi:
ul cū incredulitate et pfidia argu
ens iudeos. ex lege et pphetis deprimp
tū ee ostendō ihm xpm. et i oibz
potuerō redarguere veitatis inimicos:
tūc digne etiā possum ego dicere. di
latatū e os meū sup inimicos meos
Di in certamē moueat basilides. et
eū vehemēter obtriuerō. si valentinus
discipulus occurrat et qstionibz me
impetat. et de hoc etiamnūc victor ex
iero: si his pstratis marcion occurrat
et discesserit etiā tpe superatus: dila
tatū e os meū sup inimicos meos
Di istis confutatis occurrat phi in
sultantes fidei nri simplicitati. p
deotas nos inpitos qz clamitantes:
Quertar etiā ad ipsos. et veris sapie
viribus false ac fucate sapie nebu
las obtriuerō. et hi sapiaz destruer
ō: tūc plenius dilatatū e os meū
sup inimicos meos Dū g e vox ista
et pfecti. qz rebus istis et veitate sb
nirū hi temoi possit proferre sermoēz
et dicere Dilatatū e os meū sup in
imicos meos Oportet g primū nos
dilatare os nrm: ut impleat illud dō
Quō g at os primo dilatum? P
meditationē vbi dini. ut possim

eo usq; profiteri: ut a dilatatione oris.
etiam ad dilatationem cordis veniamus
et cum apostolo dicere: cor meum dilatatum
est et ad vos o corinthii Cor latitu
dine enim cordis: habundantia sapien
tie ministratur. Gaudebo letata sum in
salutari tuo Et letatus fuero in sa
lutari dei: tunc dilatat os meum super
inimicos meos Non est sanctus sicut
dominus. Deiptum est: et non est sanctus nisi dominus
Consequens erat omnes nos renuntiare
nobismetipsis ab hac spe: ut sancti
fieremus Nunc autem necessaria distinctione
utitur et dicit. non est sanctus ut est dominus
Hoc est Etiam si sint multi sancti: si
nullus est ita sanctus. ut dominus Dos
sunt quo multi sancti fiei. sicut in man
datis dei dicit: sancti estote: quia ego
quia ego sanctus sum Ex quibuscumque
qs in sanctitate proficiat. quibuscumque
sanctitatis ac puritatis acquirat:
ita esse sanctus homo non potest ut est
dominus: quia ille sanctitatis largitor est.
iste susceptor Ille sanctitatis fons
est: hic autem sicut fontis potator Ille sa
nctitatis lux est: hic autem sicut lucis inspec
tor. Et ideo non est sanctus ut est dominus:
et non est preter te. Quid est quod dixit. non
est preter te. Nondum adiuto Et dixisset. non
est deus preter te. uel non est preter te creator
aliquid addit: nichil inquirendum videt. Nunc autem quia dicit
non est preter te: nichil hominem videt hominem
loco designare. Nichil enim ea sunt
quae sunt. Hoc ipsum quod sunt naturalia
a te habent: tu vero solus es tu quod es
a nullo datum est Nos enim omnes
id est vnum sa creatura non erant omni
tempore creaturam: et ideo quia sumus volu
tas creatoris est Et quia aliquis non fu
imus non est integrum si dicant de nobis
quia sumus. quantum ad illud spectat cum
non essemus Ex solus est deus qui quod est
semper habuit: et non accepit ut esset
tunc Denique cum moyses discere vel
let a deo quod ei nomen esset: dolens
eum deus dixit. Ego sum qui sum: et hominem
nomen est Et quo aliud aliquid in crea
turis hoc nomen uel hac significa
tione appellari posset: nunquam di
cet dominus hominem sibi esse nomen Debebat
enim se solum esse: creaturas vero a se
accepisse ut essent. Sicut et umbra
ad comparationem corporis non est: et fumus
ad comparationem ignis nihil est Sic quo
et quae mutabilis sunt et quae mutantur visi
bilia et invisibilia quantum ad nam
dei pertinet non sunt: quantum ad volun
tatem creatoris sunt hoc quod ea volu
it esse ille qui fecit Deo ergo dicit:
quia preter te non est Non est potentia
sicut deus noster Similis est hoc illi quod
superius dictum est: quia non est sanctus
sicut est dominus. Dicit enim ibi non dixit.
non est sanctus quisquam sicut est dominus:
ut ostendat quia et si sunt sancti. sed
neque ita est sanctus ut est dominus: ita et
in hoc loco etiam si sit aliquis potens.
non est potentia magis sicut deus noster.
Nolite multiplicare loqui excelsa.
Cur non dixit. nolite loqui excelsa:
Ergo non licet loqui aliquid excelsa:
multiplicare autem excelsa et ardua non
licet: Hoc enim videt designari
per id quod dictum est: nolite multiplicare
loqui excelsa Quid est per hoc audire

non est sanctus quisquam: sed

considem. Nō p̄mittit humane natē
multa excelsa loqui: neq; mīlta ex
celsa intelligē. Nā et salomō dicit
Altora te ne q̄sieris: et fortiora te ne
scruteris. De quibus p̄ceptū ē t̄. hec
intelligē ergo et in hoc loco dicitur
excelsa. nō ut omno nō q̄ius: sed ne
de his multiplices q̄stiones. Respicēs
quippe ad ī beatitudinem omnīōis humā
ne. suffiat t̄ ea de excelsis et ardu
is uel inquisisse ul' ploqui: q̄ vitā
uel inquirentibz uel loq̄tibus t̄bu
ant. Que aut sunt ī quibz excelsa
me loqui nītē ē? Nō de ōipotēt
dei loquor: de īuisibilitate ī sēpit
nitate eius excelsa loquor. Nō de
unigeniti eius coetnitate. cetēsq;
misteriis p̄nūtio: excelsa loquor. Nō
de spīūs sancti magnificentia dis
sero: excelsa loquor. In his nobis
tm̄ concedit loqui excelsa. Post hs
tū iam nichil loq̄r excelsum. Omnia
enī humilia sunt et deiecta: q̄ītū ad
ēternitatis hs' celsitudiēz spectat. Nolite
g' multiplicē loqui excelsa: nisi de
patre et filio et spīū sō. Et ut plenī
mānifestū fiat q̄d loquimur: utam ad
huc si videt exemplis. Verbi gratia
Cadentes multos introduxit deos. Isti
multiplicant loqui sublimia excelsa
Hēretici quidā delinquentes creatorē
mūdi et filiū eius: fingūt sibi a
liū nescio' excelsiorē deū: et alios
similē introduxerunt. sive q̄s eonas
sive q̄s deos appellāt. Et isti g' multi
plicant loqui excelsa. Nō ereat ma
liloquium de ore mō. Vē q̄d dictū ē
ab aplo. miser ego hō q̄s me liberab

de corpe mortis hui': cōsurgit dicit de
omī hoīe. miserū nāq; ē mortaliū gen
Triquidē nō solū in mal': sed ī bo
nis p̄ditam. Vbi gratia Visiones q̄sdā
vidi bonas: facte sunt in elationem
Signa p̄digia. p me īpleta sunt: su
p̄bus effectus sū in bonis. Veruntā
ui iustitiā. cōtinentiā vtutē: et ī his
p̄ditor. Nō enī nichil aliud fuerit
Sabulus p his oībz suscitat in sup
biā: ita ut opus habeā angelo satha
ne qui me colaphizet. vtq; ne extol
lar. et ereat maliloquium de ore meo.
id est vti ne magna de meipō loq̄r:
qmquidē exterminat dīs labia dolosa
et linguā magniloquā. q̄ dixerūt.
linguam nrām magnificabimus. Nō
g' ereat maliloquium de ore mō. qr
fortis scientiarū dīs. et nō emēda
uerunt occasiones sicut et ibi dictū
ē. nō declines cor meū in vba mala:
ad excusandas excusationes ī p̄ccis cū
hoīibus operantibz iniquitatem. Et ī
p̄ūbys dicit. Occasiones amplit pi
ger et dicit. Leo ē in viis: in plateis
ait homicide. Inuenimus g' tales esse
peccatores accusantes oīa magis q̄
semetipsos: et occasiones sibimetipsis
excusationū fingentes cū dicūt. Sa
bulus me supplantauit. mulier me
seduxit: illa in occasionē p̄buit ut
peccarem: cū vtiq; oportet memīnisse
p̄cepti dicentis. Dic tu p̄ccā tua p̄or:
ut iustificeris. Nō enī emendāt ex
cusationes. Dz et illud in excursu
contingē videt necessariū. Verū q̄p
pe continet sensū q̄d scptū ē: iusto
autē accusator sui fit ī principio ſ mo

nus sui. Ergo iustus nō sit accusator sui sed aliorū: sicut et Zabulus accusator quidē ē: accusator autē nō sui sed frīs. Interim omīs nūc ē accusatores sui fiēi. Dz si qdem iustus fuerō. nō exspecto ut alius me accuset: sed ipē mei accusator existo. Plenius tū velim discutere: quō pt iustus accusator sui esse. Certū ē qr quis donec peccat et pmanz in pccīs: nec iustus neq accusator ē sui. Nō enīm accusat q agit. Cū vero penituerit a delictis. tūc iustus efficit: et nō alterius sed sui accusator existit. Arcus potentiū ifirmatus ē. Jaculā ignita maligna q dicunt ignita: p arcū potentiū emittunt. Potentes autē virtutes dicūt aduerse: de quibz dicit. qr cū pcō res extenderit arcū et i ipso pauerit vasa mortis. Et iterū. Sagittas suas ardentibus effecit. Dz nūc dicit: qr arcus potentiū ifirmatus ē. Tu enīm tu induti es armis dei: si scuto fidei sis armatus. et galea salutis obtectus et loricā castitatis et gladio spīs accinctus: arcus tōn te potentiū p munimētis talibz ifirmabit. Si enīm cōm iaculatus fuerit tōn te vnū aliqd iaculū ignitū: id exceptū scuto fidei cōtinuo restinguet. Jecit et aliud iaculū; repulsū ē id q'q a thorace iustitie. Jecit et ēiū: etiā id gladio spīs detruncatū ē. Commutat fortissis et qrtū: qd silit p galea salutis abiectū ē. Cūqz p hī oīa hō dei p ictus vulnerabil' mānsit: tūc arcus potentiū neq'q tot directis spiculis infirmabit. Et infirmi attincti sunt robore. Si videas quō q stulta sunt mūdi elegit dēs ut cōfundat sapientes: et q infirma sūt mūdi elegit deus ut confundat forta: intelligis quō infirmi sunt robore attincti. Infirmus enīm gentilis ppls: qppe qui alienus erat a testamēto dei. hī adeptus ē fortitudiēz. Quā fortitudinē: fortitudo mea et laus mea dōs: et factus ē mihi in salutem. fortitudo g' ipe ē dōs rpīs: qua attincti sumus nos qui eramus aliqn alienī a testamento. sine dō in hoc mūdo. Saturati panibz dediti sunt ad gulutie. Culpabile ostendit ēe saturari panibz: qr iacob mānducauit panes et bibit: et repletus ē. et inebriatus ē. et recalcitrauit dilectus. Esurientes deliquerunt. Illos dicit qui saturati erant panibz: qr deliquerunt esurientes. Venit enīm fames: nō fames panis. neq sitis: sed audiendi vbū dei: Ipsa g' esurientes deliquerunt. usquequo sterilis peperit septē: et fecūda in filys infirmata ē. Multi ea ā filys deserte: magis qm eius q habet virū. Sterilis mater nrā ecclā hec peperit septem: septenariū numerū quies assciptā ē. Et fecūda i filys infirmata ē. Patroni lite in dei uelim videre q'mō asserunt p se fecūda in filys infirmat: et sterilē quō peperit septem. Dz illorū fabulis spretis. nos considerēm ne forte vnusq'sq nrīm habeat mk se sterilem. q parit septem: habeat et fecūdā i filys q infirmat. fecūda i pgenie eāt tāo

prima :

mū · habens plurimos carnis fructus: fornicationē · immūditiā · impudicitiā · idolatriā · venefica · inimicitias · contentiones · emulationes · iracundiās dissensiones. Et erunt carnis nūmerosa progenies. Quī vēimus ad fidē crucis xpī et mortificationē ihu in pūm crucifere in corpe nro · et mortificē mēbra nra q̄ sunt sup terrā · et exhibē ea seruē iustitiē in sobrietatē. Tūc fecūditas prbrose huius generationis exclusa ē: et hi mō fecūda in filios infirmata ē. Quō ait sterilis septem pariat videamus. Sterilis erat in me aia mea: nō afferebat fructus iustitiē. Nūc ait qr p fidē xpī meruit gratiā spūs sancti: et inpleuit eam spiritus sapiē et intellectus. spūs cōsilij et fortitudīis · spūs iustitiē et piē. et inpleuit eā spūs timoris dni: certū ē qr sterilis peperit · et peperit septem: et fecūda in filios infirmata ē. Dns mortificat et viuificat. Quē mortificat dns et quē viuificat. Mempm mortificat cū me facit mortuū esse pcō: et mempm viuificat · cū me facit viuē deo. Detractor eram et in delictis viuebam: mortificauit me a peccatis. Mori me fecit vite priori et iustificat me ut in timore suo viuā. ut in fide sua stem. ut vltra nō viuā pcō · sed deo qui me a mortuis suscitauit · ut in nouitate vite ambulē in xpō ihu dnō nro: cui ē gla et ipe riū in secula seculorū. Amen

Explicit omelia origenis sup tantitum anne : maia

Incipiūt capitula in ysaia

Prima omelia Et factū ē in āno quo mortuus ē rex ozias vidi dnm sedentem :

IIa omelia Ecce virgo in vtero acipiet :

IIIa De septem mulieribus

IIIIa Nōta de duobus semphin

Va de eo qd septū ē · qs eleuabit ab oriente iustitiā · et de visione iterū aliter sedūm :

VIa de eo qp septū ē · quē mittā et quis ibit nobis · usq ad eū locū in quo aut et conūtant in sanē eos

VIIa Ecce ego et pueri mei qs mihi dedit dns deus :

VIIIa de eo qd septū ē ululate sculptilia in israhel et in samaria · usq ad eū locū quo aut · et cōmouebo ātates q mhitantur :

IXa de eo qd septū ē audiui voce dni dicentis · quē mittā et qs ibit ad plm istū · usq ad eū locū in quo septum ē · pete t signū a dno in profundū a in excelsum Explicunt capitula

Incipiūt omelie origenis in ysaiam

Quā diu ozias rex vixit videre nō potuit p visionē ysaias pheta Erat ei ozias pcōr et faciēs malignū ant cōspectū dni · et ageēs adūsus voluntatē dine legis ingressus ē templū et sctā sctōr et ob hoc lepra pfusus in fronte ē · ita ut omnis ciuitatem uadens mē immūdos cōputaret. Talem g̃ pncipē aie

oportet mori: ut visionē dei videre possimus. Neq; enim frustra dictum ē. Et factum ē in ano quo mortuus ē ozias vidi dnm. Vnutaq; nrm vidit ozias siue pharao. et nō suspicamur egipcia opa facientes. Si at moriti tunc suspicamur sicut in exodo scptum ē. Si ozias viuit: nō videmus gloriā dei. Si at moriti tuit videmus statim ut mortui ozias rex gloria dei: tm hoc sit ut regnet in nobis sermo qui dixit. Ego at constitutus sum rex ab eo: et nō regnet ma. Est quidē et ptm rex. Apls ita faciens dicit. Non regnet ptm in vro mortali corpore. Miserabilis ille homo cui ptm regnat. qui tali regi se tradidit. despiciens regnum dei et subiciens se voluptati. Pterea voluptatis amator. nō ē amator dei. Et sedm apl'm de quibusdam dicit amātes voluptatem magis q̄ deum. Et quidem ipm ex his nō ē dictum qui omno infideles sunt: sed de his qui mtrinsecus cōmorantur voluptatē mgis amātes q̄ deum: ~~Et quidem~~ q̄ hnt figuratione pietatis. virtutē at eā negantes. Et pp morte regis ozie post cui mtritum vidisse se aut visionē pphetes. Que ē at visio: Vidi dnm sedentē sup thronum excelsum et eleuatum. Nō omis qui videt dnm. videt eum sedentē sup thronum excelsum et eleuatum etc. Ecce alium pphetam vidisse dnm: et vidisse eum sedētem sup thronum: sed nō excelsum et eleuatum. Disserens scptam daniel dicit. Throni positi sunt: et nō erat excelsus ille thronus. Et m alio pphetam dicit. Veniam ut sedeam ad iudicandum ppl'm in valle iosaphat. Ergo hic in valle sedit: et m valle cum iudicaturus est. cum cōdempnaturus ē. Aliud ē at vidē eum sedentē sup thronum excelsum et eleuatum. Et m michea egredit et descendit ds: et ut videat sodomam descendit. Descendēs aut videbo si sedm clamorē eorum venientē ad me cōsummauerunt. Igit aliqn ds sursum. aliqn deorsum iuxta dignitatem videt negotiorum. Forte at vidi ego dnm aut ysaias sedentē sup thronum excelsum et eleuatum. Si video deum eis qui hic sunt regnantem: nō eum video sup thronum excelsum et eleuatum. Si video eum regnantem celestibz virtutibz: video eum sup thronum excelsum et eleuatum. Quid ē qd dixi celestibz virtutibz? Throni. dominationes principatus potestates virtutes celestes sunt. Et si video quō regnet eis m vbo: vidi dnm sedentem sup thronum excelsum et eleuatum. Et plena dom glā eius. sursum quo eleuatus ē thron eius. Plena q ē dom eius gloria? Nō arbitror etiam qr plena ē dom gloria het q m tribus ē. Dnm ē tria et plenitudo eius. Pleitudinem at gloriae dei nō inuenies in pmis: sed si qs edificauerit templum ds videbit ibi glā dei: et si seruat id qd dicit ē. plena dom videbit gloriae dei. Nesio at an sicut dom glā cōple at. Et m leuitico qntum ad pmis pertinet nedum ds at largiente leget

m collecta q̃ sequit. qr p̃ceptu dñs
quedam fiei ut videat gl̃a dñi: ꝛ
vnq̃ apparebit gloria dei si nõ h̃
fiant. Cognoscem⁹ autẽ illa cũ lẽa
fuerint. Et seraphin stabant ĩ ẽ
ita eius: sex ale vni et sex ale al
teri. Duo vides seraphin: vniq̃q̃
eorũ in semetipso habens sex alas.
Demde deposito alarũ: et duab;
quidẽ alis velabant faciẽ nõ ꝓpam
sed dei: duabus at volabant: iuxta
q̃d sc̃ptũ ẽ contrariũ sibi videt. Si sta
bant: volare nõ poterant. Sc̃ptũ vero
ẽ. Stabant in circuitu eius: sex ale
vni: et sex ale altei. Et duabus q̃dẽ
velabant faciem. et duabus velabat
pedes: et duabus volabant: et cla
mabant alter ad alterũ. Verũ h̃
seraphin q̃ circa deũ sunt. q̃ sola cõ
monone dicunt. Beatus sanctus scs.
ꝓ hoc ẽitatis seruant mistera:
qr et ipa sunt sancta. His enim ĩ oibz
q̃ sunt nichil sanctius inuenit. Et nõ
leuit dicunt alter ad alterũ. scs scs
sanctus. sed salutarem oibz cõfessi
onẽ clamore pnũtiant. Que sunt
ista duo seraphin? Dñs meus ihs
et sp̃s sanctus. Nec putes ẽitatis differre
disserere naturã: si nomina seruant
officia. Operebant faciem dei. Cor
diũ eius dei ignotũ ẽ. Bz et pedes. No
uissimũ eius quid in dõ, nis cõprehẽ
dit? Sola tm media vident. Ante
ista q̃ fuerint nescio: ex his q̃ sunt
ĩtelligo deũ. Post ista q̃ futura sint.
iuxta quid futura sint. q̃d pnũtiat
ei dixit ecclesiastes. Puora ãnũtiate
mi. et nouissima q̃ erunt: et dicam

ihs q̃ quidã
q̃ dapnat
ios

qm dij estis dixit psalmus. Ex quo si
quis dixerit pteita. et potuerit dicẽ
nouissima deus ẽ. Quis g⁹ pt dicẽ
pter seraphin? Quis pt dicẽ sanctꝫ
sanctus sanctus? Seraphin. Nuda
uerunt at. Quã partem dei? Pe
ita dicam medietatẽ eius. Et clama
bant aliud ad aliud assistencia dõ
atq; distencia. Sanctus sanctus sanctꝫ
Stant igit et mouent. Stant cũ dõ:
mouent demonstrancia deũ. Intel
lige eũ. qr velant faciem: velant
pedes. Non mouent q̃ velata sunt.
nõ velant q̃ volant. et dicũt scs scs
sanctus dñs dõs sabaoth. plena est
oĩs ẽra gloria eius. Dñi mei ihesu
xpi pnũtiat aduentus. Nũc itaq;
plena ẽ oĩs ẽra gloria eius. Aut ẽte
nedũ plena ẽ. sed futurũ ẽ ut ĩple
at: cũ expleta fuerit ordõ qua prem
nos ipe dñs iussit orare: cũ oraueritꝭ
inquiens dicite. Pr nr qui es ĩ celis
sanctificet nomẽ tuũ. adueniat rg̃m
tuũ fiat volũtas tua sicut ĩ celo et
ĩ ẽra. Adhuc ĩ celo volũtas ẽ pris. ĩ
ẽris nedũ volũtas eius expleta ẽ:
ut ipe dñs iuxta dispositionẽ carnis
quã induerat ait. Dedit mi vnũ
sam potestatem ut ĩ celo et ĩ ẽra: nõ
ꝓ ptãtem nõ habet in ẽra is qui ha
bebat in celis. et aliquid de mũdo
nõ accepit qui ĩ sua venerit: sed
ut ita credat dõs in ẽra. quõ credebat
in celo. Ergo accepit ptãtem homo
xps quã ãn nõ habuit: et usq; ad
pns nedũ habet ĩ ẽra oim ptãtem.
In his quippe qui ptãnt. nedũ rgt
bz q̃n data ẽ ei eãã hoc potestas.

Et pambulans subiuget sibi oia. Qd
dam autem nedum volunt subiugari.
Verum adhuc timuias eis subiaunt.
Nos porro dicamus. Nonne do subiecta
erit aia mea? Apud eum enim salutare
meum. Et duabus volabant: et dice
bant alter ad alterum. Sanctus scs scs
dns ds sabaoth: plena e omis tra gla
eius. Et eleuatum e supliminare a
voce qua clamabat voce ihu xpi.
et voce spis sancti. Vt aliquis e nobis
audiens clamantium vocem ihu xpi.
et sancti spis. eleuat supliminare.
et altius fit. qm eo tpe cum eleuatum
cum dictum sit. Attollite portas pncipes vras et eleuamini porte eternales:
et introibit rex glorie. Et domus iplenta e fumo Ex emissione ignis cum
ta ipleta e domus fumus at ignis
vapor e. Et dixi. O miser ego qm
compunctus sum. qr cum sim homo. et
immuda labia habeo. Nos possum sentire qm semper humiliauerit ysaias
Verum dicit. et testimonium dat septum
qr mundent eius labia ab vno seraphim qui missus e ad auferenda
pcta eius. Dnus at ex seraphim
dns meus ihs xps e: qui ad aufe
renda pcta a pre missus e. et dicit.
Ecce abstuli iniquitates tuas: et
pcta tua cum mundauit. Nec putes
natura cotumelia: si filius a pre
mittit. Denique ut vnitate deitatis
i trinitate cognoscas: solus xps i
pncipio nunc lectione pcta dimittit. Qui
enim i vno credidit: credit i omibus.
Defert qd in de altario celesti forfex:
ut tangat labia mea. Forfex dni

si tetigerit labia mundat ea. et si
mundauerit ea et aperuerit viaus
ut nup diuis aperia verbo dei os
meum. ne vltei fmo immundi exeat
de ore meo. qr cum sim homo et immu
da labia habeo. i medio ppli immu
da labia hntis habito. Seraphim qd
missum e mundauit labia pphete. no
mundauit at labia ppli Confessus e
enim ipe immuda labia se hre: et i me
dio ppli immuda labia hntis habi
tare Vbi hoc qd missum e ad pphetam
solum. seraphim: nonne mdignos ee iu
dicauit de ppl. ut et illorum labia
mundauerit? Idcro adhuc ipse
agunt. idcro adhuc deum meum ihu
xpm repudiant: adhuc ea male
dicunt i mundis labiis. Ego autem
pcor. ut veniens seraphim. mundet
labia mea Et regem dnm sabaoth
vidi oculis meis. Cur no dicam pn
ti tudinem quadam uidere vel
similem quidem nc tm verum: qr solu
tionem eius no tuenum? Aiunt io
ysaiam sectum ee a ppl qi legem puai
cantem et extra septuus annuciatem.
Septum enim dicat. Nemo videbit fa
ciem meam et viuet Iste vero ait. Vidi
dnm sabaoth. Moyses aiunt no vi
dit. et tu vidisti? Et ppter hoc eum
secuerunt et condempnauerunt ut
ipsum. Non enim fecerunt qr duabus
alis velauerunt faciem dei seraphim. Vidi dnm Si faciem no vi
dit ysaias: nec moyses. Moyses
vidit posteiora. Posteiora vidit
ut septum e moyses. Verum tm vidi
dnm ait: eam si faciem eius no vidit

Et hic g° vidit: licet faciem eius ñ
viderit. ayale g° condēp nauerit ꝓphe
tam Et regem dnm̄ sabaoth vidi
oculis meis Et missū ē ad me vnū
de seraphim Non ē vnus dnī mei
aduentus quo descendit ad eos.
Et ad ysaiam venit. et ad moysen
venit. et ad ꝓplm venit. et ad vnū
ipsꝰ ꝓphetarū venit. Neq; tu time
as. etiā si iam receptus ē. iterū ve
niet. Nuua ait et aīī p̄sentiā tur
nalem venerit: ipm̄ atq; testem
denūciantem atq; dicentem. Ihrlm
ihrlm que occidis ꝓphetas et lapi
das eos qui ad te missi sunt. quo
ciens volui congregare ul' colligere:
Quociens volui: Non dicit. non
vidi te nisi isto aduentu: sed quo
ciens volui Et p̄ singulos ꝓphetas
conuertens se. ego eram rp̄s qui lo
q̄bar p̄ ꝓphetas dicit. Neq; tu timeas.
et tunc mittit ihs rp̄s. nō mentit.
vobiscū sū ait oībz diebz usq; ad
consūmationē seculi Non metit
Ubi duo et tres ī meo nomīe sunt:
et ego sū ī medio eorū Nm̄ igit
p̄sto ē et assistit ihs rp̄s et pater
et p̄ncipus sūmus sacerdos offere
patri interpellationes nrās surgē
tes p̄ ipm̄ offeramus sacrificia pri.
Ipse enī ꝓpiciatio ē p̄ pcis nris
cui ē gloria et imperiū ī secula seclōrū
Amen Explicit homelia
prima Incipit secunda de eo qd ē
scptum Ecce vgo m vtero accipiet

Quantū ad dictū attinet
vecunde fecit achas cū ei
fuisset imputatum ut peteret
signū m profundū aut m excelsum:
et mationē reddidit cur pete nolueit
Aut quippe Non petam: et nō temp
tabo dnm̄. Et sup hoc vetando cul
pat tūn et dicit ad eū. Audite nūc
domus dauid. Nūquid modicū vob
ē certamen p̄stare homībz: Et quō
dnō p̄statis etiam: Deinde di
cit rp̄missio. Ideo dnīs ipse dabit vo
bis signū Ecce vgo m vtero accipiet
et pariet filiū: et vocabis nomē eius
emanuel. Hec exponant. et de re
liquis videbimus et m illis indigēs
gracia dei ut manifestent. Iubet
ut petat signū nō simplr sed sibi
ipi Sermo quippe ait. Pete tibi sig
nū a dnō deo tuo m profundū aut ī
excelsum. In profundū quidē: qz qui
descendit ipse est. In excelsū vō: qz q
ascendit sup oēs celos ipse est mihi
at hoc signū propositū dnī mei ihu xi
m profundū et m excelsū nichil prodest
si nō michi fiat misterū de profundo
et excelso eius Cū enī ego rcepo mis
terū de rpō ihu de profundo et excelso
tūc accipiā signū sim p̄ceptū dnī
Et dicit michi qī habenti ī semetipō
profundū et excelsū Ne dicreis ī corde
tuo quis ascendit m celū hoc ē xpm̄
deducē: aut qs descendit ī abissum.
hoc ē xpm̄ et mortuis rducē. Iurta
ē vbū tuū vehemens ī corde tuo et
ī ore tuo Precipit g° nobis oībz ut
petamus hoc nobis signū: ut nos
vtile fiat signū qd dat dnīs ī excelsū
et m profundū Si quis at ē qui sciat
et rōnabili contēplacione cognoscat
ih qd dictū ē m profundū et ī excelsū

nō disiunctiue ēe dictū. significat ei
hoc qd̄ vtrumq; possit: petit sibi sig
nū ipm̄ a dnō in excelsum et i profun
dū. Et in pmissione dicit aplūs: ut
cognoscam qd̄ sit profundū et excelsū
et latitudo et longitudo Et dicit a
chaz Non petā incredulus fiat Dicit
eū Pete tibi ipe. Aplūs autē usq; hodie
nō petit signū: pterea nō habet illud
Et p̄bet etamen dnō aplūs: qui non
ercipit dnm̄ meū ihm̄ xpm̄ Deinde
alia sequit questio. Isto eū dicēte
nō petam et nō temptabo dnm̄. et
estimante tēptationē ēe si petēt sig
nū. aut Audite nūc domus dauid.
Nūquid modicū vobis etamē p̄stare
hominibus? Et quō dnō p̄statis etamē?
Non p̄stat autē dnō certamē sed neq;
hominibus eū arbitror p̄stare etamen
qui petit signū in profundū aut in
excelsū Certamē quippe dei ē: quō
saluet hoiem. Non p̄stat igit etamē:
qui confugit ad salutem. Nūc vō
dnō certante ut saluet hoiēq. fugit
a salute. et p hoc recedit a dnō: p̄stat
dnō etamen Ideo dabit dnūs ipe vob
signū Ecce vgo in vtero accipiet et
pariet filiū: et vocabis nomē eius ema
nuel. Veritas exemplariorū ipse
hi dicit vocabis. In matheo porro sci
licitari: et vocabunt nomē eius ema
nuel. Non possumus dicere qr oporteat
nos aliqd facere de ipheta. Nūc vō
euāgeliū hanc habet scriptuā vtrū
ab aliquo nō intelligente et ad facilioā
currente. quō et alius multis frm̄ ē
an sic a principio. ut dicat aliquis for
sitan editum esse euangeliū: qui
vult deliberet ipheta quidē mānifeste
habet: et vocabis nomen eius ema
nuel Nomen quoddam i exordio scriptuarū
euangelia legentem. et vocabis no
men emanuel dirisse intra semetipz.
Quid ē vocabis? Quid vocabis?
Achaz Et quō pt audire achaz de salu
atore qui post multas generationes
venit. vocabis nomē eius emanuel?
Atq; ita p eo qd̄ ē vocabis scriptisse
vocabunt. Sz vide qr nō achaz dicat
et vocabis nomen eius emanuel:
sed domui dauid Vide mānifeste dz
Audite nūc domus dauid. Nūquid
modicū vobis certamen p̄stare ho
mibz? Et quō dnō p̄statis certamē?
Ideo dabit dnūs ipe vobis signū. Ecce
virgo in vtero accipiet et pariet fi
liū: et vocabis nomē eius emanuel.
Si qn̄ ita nō intelligimus hoc qd̄
dictū ē. nichil ex eo minus faciamus
neq; ad faciliora curramus: sed ex
spectemus ut gratia dei subiciat nobis
p illuūationem scē explanationēq;
questionis: aut certe rursus gratia
dei p quē vult illuminet nos ut
vltra nō quiramus. sed qstio nūc solua
Si at nō quiramus meritam a dnō i
telligēm: pmptus nos ipōs causabimus.
Nūc ē ergo domus dauid Si dauid
ipse ē ut fr̄qēt pbatur. domus dauid
nos sumus ecclesia dei: et dicit nob
qui eius sumus. ut nō prestemus etia
mē dnō supra dictū. sed dante dnō
suscipiamus signū. Illud nobis no
tū qr domui dauid istu dicunt et p
phetant qr si quis ē domus dauid
vocabit nomē eius emanuel In

aduentu ei xpi sola eccla nmi de
xpo dicit. nobis cui ds his ut dedit
gia dei explanatis: alia ia qm
enigmata. Butiru et mel maduca
bit. Quo xps pphetabat butyru et
mel comessurus. Si hoc v fuerit ex
positu dno ebuente: rursus ea q se
quut alias nobis ingerent qstoes
Ostnaq; illud faceremus qd scptu est:
scrutamu scptuas plum ex corpalibz
nbis notata sunt in scpturis p estis
spualibz Quasi mo nati pmuli ro
nabiles sine dolo lac concupiscite Ergo
e sn dubio lac ronabile: et oportz
nos istiusmoi lac qre Rursu i pubys
de melle scptu e vel iuenes comede
qd suffiat t: ne forte plenus euomas.
Et curauit sps sanctus de melle isto
qd notu e ne forte plus comedam.
Sz sacens vtiq; sps sanctus. mel spi
rituale dicit vel iuenes comede qd
suffiat Qd at sentes sps scs paupt
nobis. ut si iuenirem mel. iuenta
bile e siquide mel. comedam qd suf
fiat. Vade aut ad apem. et disce q
mo opatur e Et iuenut pphete a
pes ee fingut quide cerus. et mella
conficiunt. Et si audienti in expedit
dice: fauu eoq scpture sunt qs i liqrut
Et uolens venis ad scpturas et iueis
mel Et i pubys rursu d. Bonus
fauus: et mdulcent fauces tue Pu
tasne hoc dicit sps sanctus. comede
mel qd i vsu e. bonu e enu? Ego no
audeo dice qr de melle corporeo in
pnpiat sps sanctus. comede mel Cre
no habeo. aut certe nature eusmoi
su. ut mel comede no possim Qua
sed et comede mel

mione michi dicit comede mel et
noli comede carnes. Sz comede fili
mel: bonu e enu Si videas apes pphe
tas. et opus eoru mella et fauos:
tuc videbis q p dignitate scu sps in
telligas comede fili mel bonu e enu
Si qs meditat eloquia dina et natt
sermoibz scpturaq; complet mandatu
iubentis. comede fili mel. et faciens
qd iussu e. potat smone qui sequit.
bonu e enu. qr bonu e hoc mel qd i
scpturis iuenit Ex aute d vade ad
apem: istiusmoi est Est qda ut ita
dicam apes sup apes Et quomo mtera
apes rex quida est qui noat rex ee.
sic pnceps apu dns meus ihs xpus
e. ad que mittit me sps scs ut come
da mel. bonu enu e. et fauos eius ut
idulcent fauces mee Et forte sbtilio
res lire erunt fauu: mel vo e. q i his
e intellectus Iste porro qui natus e
ex vgine emanuel butiru et mel co
medit: et qrit ab vnoquoq; nrz bu
tiru manducare Quo a singulis nrz
butiru qrit et mel. sermo docebit.
Opa nra dulcia. sermoes nri dulcis
simi et vtiles mella sunt q maducat
emanuel q manducat iste q de vgine
natus e Si vo sermoes nri amaritu
die pleni sunt. ira aimositate. mesdi
cta turpiloquio. vicijs. contencione. ded
i os meu fel: et no comedit ab his
saluator sermoibz Comedit at salua
tor de sermoibz qui sut apud hoies:
si fuerint smoes eoq mel. Ypbem
hoc de scpturis Ecce sto an ostiu et
pulso Si quis aperuerit in ostiu. ingre
diar ad eum: et cenabo cu illo et

ipse meam. Igit ipe pollicet se ex nris
tenaturum nobis. Certum e at qr et nos
cum illo tenamur: si tenemus illum. Come
dem quippe de nris bonis opibz. ser
monibz et intellectu: repascit nos suis
esis spiritualibz et diuinis et melioribz
Ipteea qr bonum e susape saluatore ap
tis ostiis pinapalis cordis nri ppare
ei mella et oem tenam ei ut ipe nos
ducat ad magnam tenam pus i regno re
gorum qui e in xpo ihu dno: cui e gla
et imperium in secula seculoz. Amen

caelit.

Explicit omelia 2a Incipit 3a de septem mlieribz

Septem mulies panum ob
probrum et cum eunt querentes
eum repe. qui possit auferre opprobrium
earum. Ipse septem mulies repmittum
ut suum panem manducet: et vestimenta
suis operiant. Nos nam habemus panem
eius qui opprobrium eas aufert: non indiget
vestimentis hoies quem assumunt ipe
liora habent vestimenta: qui pt eis ho
pstare. Lauiores habent cibos: qm
condicio humana pt largiri. Quinis
sunt gs septem mulies. et qd opprobrium
sit earum: dignum e considerare septem
Septem mulies vna sunt. Sps enim
dei vna septem sunt. Sps enim dei e sps
sne et pietatis. sps timoris dni. Ista
sapia patur opprobrium a multis sapientibz
in surgentibz in se. Iste verus intellectus
sustinz opprobrium ab intellectibz falsis.
Istud magnum consilium: opprobrat a
multis consiliis non bonis. Ista virtus
maledicat a quadam: q cum non sit virtus
repmittit se ee virtute. Ista sna patur
opprobrium a quadam falsi noris sna no
men suum subripientis. Ista pietas ex
probrat ab ea q cum se dicat ee pietatem
impietas e: et impios instruit. Iste timor
patur opprobrium ab eo qui putat ee timor
quia eum pollicent dinum metum: sed
non consentiunt metuunt. Quo igit
iste septem mulies patiunt opprobrium
considerem. Vide sapiam seculi hi. vide
sapiam mundi istius quo exprobrant
sapiam xpi mei: quo exprobrat sapiam
iudaismi veri. iuxta qd nos cum a
dim spualr: isti vo putant. Intellige
ita qr quo sapia hi seculi et pinapum
mundi istius. maledicunt sapie dei:
ac p hoc qrit homo qui cum istis septem
spiritibz et mulieribz sit ut auferat
opprobrium earum. Qis e iste ho? Ihs q
exiuit iuxta carnem de radice yesse. fur
tus ex semine dauid fm carnem pdes
tinatus filius dei in virtute iuxta spm
sanctificationis. Exiit quippe virga de
radice yesse. Virga non e pmogenita
omis creature: virga non e q i pncio apud
deum. dis erat verbum. sed virga de radice
yesse: qui iuxta carnem natus e. Ex
iit gs virga de radice yesse: et flos
de radice ei ascendit. Cuius e flos.
et q e radix? Ambo ei vnum. idipm
subiacens differentia at e negotio.
Nam si pcior es. non e t flos iste. Qis
videbit florem? Cui e ex radice yesse.
Venuet ei et ad te virga: quo discipls
virge et floris loquit. De virga qd
dicat. Quid vultis in virga veniam ad
vos? De flore vo: an in caritate dei
et spm mansuetudinis? Exiit gs virga
de radice yesse. ei qui supplicis plecti
virga ei qui indiget correctione: virga
ei q non habz ut arguat. Flos vo ei

qui iā eruditus ē. et nō indiget dum
mirepatione. uel certe nō indiget pēi
tus: sed valenti iā flore īrpe ad pfec
tū fructū. Primū enī flos ōndit. de
inde post florem vīga fit et ad fructū. facit.
Et egredietur virga de radice iesse: et flos de
radice eius ascendet. Et requiescet
septē mulierēs spīs dei spīs sapiē et in
tellectus requiescet super eū. Spīs enī
sapiē nō rēquiescit in moyse. spīs sapiē
nō rēquiescit in iesu naue. spīs sapiē nō
rēquiescit in singulis ꝓphetis in ysaia
in hieremia. Et vō qui blasphemātē me
lapidetis. dū velim glorificare dnm meū
ihm xpm: sed sustinentes cōsideāte
qd d. et videbitis qr in nullo eos rēquie
rit spīs: nō qr ad nullū venerit. sed qr
in nullo rēquieuerit. Venit spīs super
moysen. et nō tredit moyses p spīm
sapiē qui venit ad eū. Audite enī d
tumates. Nūquid ex petra ista aqi
educam vobis? Venit super oēs iustos:
venit et super ysaiam. Sz quid ait?
Immūda labia habens: et in medio pli
immūda labia hīntis ego habito. Venit
spīs sapiē. Post illā fortitē et ignē. et
venit ad immūda labia hīntē: sed nō
rēquiescit ministro quidē eo vsus est:
nō enī rēquiescit. Tribulat ad qm cum
venerit hoiem: peccat enī omīs homo
Non ē iustus super terram qui bonū fa
ciat et nō peccet. Neq mūdus a sordi
bus. neq si vna dies vita eius: nu
meratī at menses eius qui saluat
Igit super nullū rēquiesat. Possum
et de euāgelio pbare qr venit spīs super
multos et nō mansit in eis. An paulu
lū dictū ē nō pmanebit spīs meus in
hoībus istis in eternū. Nō aut nō erit: sed
nō pmanebit. Vnū vidit iohēs solū
m quo pmansit. Et signū hoc erat:
super quē videris spīm descendentem
et manentē in eo. iste ē filius dei ai
nistrauit quidē vbo dei spīū descen
dente. Postmodū peccat: postmodi
cū otiosū vbū loquit. Nescio autē
an sine pcō maneat. Putasne īpsen
te spīū pcāre concedit? Super nullū
g spīūs requiescit: pm qd septū est.
Et egredietur virga de radice iesse et flos de
radice eius descendet: et rēquiescet
super eū spīs dnī. et spīs sapiēcie et
spīs intellectus: et spīs consilij et vī
tutis. Ppe hī magni consilij ē āgelī:
ppe hī tualiuit. et in tualestris ascendit:
et mirant eū vtutes ascendentē. et
dicunt de eo Iste ē dnīs fortis i po
tens in plio. Ad hunc g dicā ascēdētē
ad celestia uel ad fortitudiē eius:
qr requiescit super eū spīs consilij et
fortitudīs Fortitudo mea et laus mea
dnīs: et factus ē mi in salutem. Peq
eiut g super eū spīs dei. spīs sapiē et
intellectus. spīs consilij et fortitudīs.
spīs sciē et pietatis: et īpleuit eū spīs
timoris dnī. Mulierēs igit qirentes quē
assumāt apphendent septē virū vnū.
Et hī ex poribz pendet: et oportet p
cognoscē. et qn rēcipiāt septē mulierēs
vnū hoiem. Cū fortes fuerīt ihrl
humiliati. cū luxerunt thece eos or
namenta filiaꝝ sion. cū derelicta
fuerit illa sola cū elisa fuerit ad eiā:
tūc apphendent septē mulierēs vnū
hoiem dicentes. Panē nrm mādu
cabimus. et vestimētis nrīs opiem

verūptū nomē tuū ēuocet sup nos.
Cunq; apphendēt et vē tenuēt septē
mulieres hoīē vnū dnm nrm ihesū
xpm: iuxta qd intelligit hō. iuxta qd
natus ē. iuxta qd corpus assūpsit.
Apphendent septem mulieres hoīem
vnū dicentes Panē nrm manducabi
mus. Multi ābulant hoīes: et nullū
apphendent mulies. Nullus eis pla
cet homo Nō enī pp copiā hoīm vnū
hoīem apphendēt: nō pp raritatem
hoīm Quale voluēt quale ēsiēt
vnū solū reppēnt hoīē: quē app
hendēt. ut dicant ei Panē nrm
manducabimus et vestimētis nrīs
opiemur Est quidā cibus sapiē: ē
quidā cibus similr et intellectus. et
reliquorū spūū Qd ē iste cibus: Nō
timeo dicē: cibus alius ē cū istū.
Forte meus cibus ē ssmo dei q ait.
Ego sū panis viuens qui de celo des
cendi: et vitā do mūdo Hic sapiā q
cibus ē dicat Ipse pater pp hō meus
cibus ē. ut faciam voluntātē eius
qui misit me: ut cōsumē opus eius
Nec putandū ē indigē aliqd sapiāz
et intellectū cetēōsq; spūs qui aliū ci
bū habeant: cū totius dispensatōis
vnus sit cibus natiuū dei Panem
nrm manducabimus et vestimētis nrīs
opiemur Est quidā ornatus sapiē quo
decorat Ornatus ē ssmoē sapiā Si
gule harū mulierū habent ornamē
ta Deūtaimē nomē tuū ēuocet sr
nos: aufer obprbriū nrm Qd ē nō
sapiē ihs Quid ē ēuocet nomē tuū
sup nos: Ego sū sapiā Volo nomē
tuo vocari. ut ego sapiā dicar ihs
ut intellectus et consilium magnū
et fortitudo et scia et pietas et timor
dei noīent ihs: ut oia ī ōibz tuū nos
fiat Nomē tuū ēuocet sup nos: auf
obprbriū nrm. Leuem abstulit obprbriū
ihs Idēo surgentes oremus dnm q hūc
misit hoīem. et septē mulieres spūs
ī eo rquiēnt ut et nobis iste homo
ēbuat cōionem earū mulierū: et as
sumentes eas fiamus sapientes et ī
telligentes ī dō ceteresq; vtutes aiāe
nūē sint ī xpo ihu: cui ē gla et ip
iū in secula seculorū Amen Explicit
omelia zā Incipit etā de duobz seraphin

Iuter ī possibile ē inuenire pn
cipiū dei Principiū motus
dei nusq; cōprehendis. nō dico tu. ss
neq; aliquis. neq; aliud qtqm eorū
q subsistunt Solus saluator et spūs
sanctus qui sp fuerunt cū dō videt
faciem pris. Forte et angeli qui vi
dent iugit faciē pris qui ī cel est. vi
dent et principia negotiorū. Hic at ab
scondunt et nouissia an hoīes sera
phin Nouissia enī ut sunt nō va
lent enarrari Cruus ānūciauit deno
uissimis aut septima. Hue videmus
media sunt. ut tū contēdat q aliq
videmus: q an mūdū fuerint ignōa.
Fuerūt porro an mūdū qdā: q p
mūdū secutura sint ad certū nō app
hendimus: erūt at alia p mūdū.
Ea igit q scpta sunt ī principio fecit
ds celū et tram. tra at erat inuisibl
et ī cōposita. et erant tenebre sup ab
ssum. et spūs dei ferebat sup aqs:
mūdi erāt iste aque ī quibz baubat
spūs dei Dz et tenebre q erant sup

abyssū nō sunt ingenite: vtrūq; ei
er nichilo creatū ē. Audi ī ysaia dicē
tem deū. Ego dō qui construxi lucē
et feci tenebras. Audi sapiāz ī prūbis
prdicantem Ab ō dō abyssos nata sū.
Nō erant ista ingenita: sed qñ uel
quō nata sint nescio. Velant ei a se
raphin priora opm dei id est faciēs di
similit et pedes. Ita q̃ p̃ extremū
seculū ī secula seculorū futura sunt
q̃d pt exponere? Coarrulorū ē hom̄
horū noticiā pollicēi. nescientiū qr
ea homo tm̄ pt capere q̃ media sunt:
et ea q̃ post mūdū usq; ad cōsūmacōē
ī iudicio sunt futura. de penis de ret
buacone. et horū quoq; multa absco
sa sunt nobis. Ita ꝓ ꝗ qd̄ scriptū est.
duabus alis velabant faciē nō solū
at velabāt sed contegebāt. id est ve
labant ut nec modicū videret prior
dio at faciei: neq; paululū qd ag
noscat nouissiorū hoc ē pedū eius. Et
duabus volabant. Apta sūt media
ad contemplandū. Et clamabāt alter
ad alterū. Nō alter ad pluēs: sed alt
ad alterū. Audie eū sanctitudiēz di
q̃ ānūciat a saluatore iuxta digni
tem rei nēo pt nisi spō sanctus: quō
rursū inhabitare sōmoniā dei q̃ ā
nūciat a spū scō nēo pt nisi solus
saluator. Ob id alter ad alterū clama
bant scō scō scō. Nō eis sufficiebat cla
mare scō nec bis. sed pfectū num̄ trī
tatis assumūt: ut multitudiēz sancti
tatis maīfestent dei. Que ē trīe sā
tatis ipetita cōmūitas: Bōitas prīs.
sanctitati iūgit filij et spō sancti. Et ei
sanctificans et sāctificati er vno oēs

Qui sanctificat saluator ē: iuxta ꝗ
ꝗ homo ē a dō prē accipiēs sanctitatē
Dicunt itaq; scō sanctus sanctus. dōs
dō sabaoth. Inēpretat at sabaoth ut
aquila tradidit dōs miliuacū. Plea
oīs trā gloria eius. Olim dom̄ plea
erat glā: nūc vō his q̃ sup trā sunt
a seraphin ꝓphetat. qr futurū sit vni
ūsa trām glā dei mei xpō ī pleat. In
oībus quippe qui cōuersacōē sua glo
rificant deū glā eiꝰ ē. Itq; ita vniūsa
trā plena ē gloria eiꝰ. Olim nō oīs
trā plena erat gloria dei. sed vnus ā
gulus tre: qñ dicebat notus ī iudea
dō misit magnū nomē eiꝰ. Ola deo
qui misit filiū suū: ut oīs trā plea
fieret glā eius. Quid t prdest. si trā
plena sit ꝓ ecclās beatorū qui vbiq;
sunt glā dei: tu at nō sis ꝓticeps plei
tudīs glē dei? Tu q̃ laborā. et ī cūctē
cuntē glā dei q̃rens vbi ī hīitet et ī ue
nat lota et ī te: ut fias etiā tu cū oī
trā m q̃ ē glā dei. plena glā eiꝰ. Quō
fit ꝓ singulos nrm̄ pleitudo glē dei?
Di q̃ facio q̃ loquor ī glām dei fiat: ple
nus sermo meus et aptus fit glē dī
Dz et pressus et ingressus meꝰ ī glāz
dei ē: si cibus si potus meꝰ. si oia q̃
facio in glām dei fiant: et ego ꝓticeps
fiam istius dicti. plena ē oīs trā glā
eius. Cū q̃ oia ista feceō: eleuatū ē
suplimiare a voce q̃ clamabāt. Est
qdam suplimiare eleuatū a voce
seraphin qua clamabāt. Beatū ē
itaq; vniūq;q; nrm̄ ita laborare: ut
ꝓticeps fiat osty. Et suplimiare osty
quidē iuxta intellectū xpō ⁊ dō. Neq;
indecens dictu ipor ostiū carnē: et

suplimiare vbū nūcipari. Cleuatū
ē suplimiare a voce q̄ clamabāt: et
domus rpleta ē fumo. Fumo isto bo
no de gloria dei Et dixi O miser ego
qm̄ cōpunctus sū. Antequ videas vi
sionē nō confiteis te miserū o ysaia
Non dixit qm̄ diu vixit ozias. nec ī
sensū meū venit. q̄ miser ecm̄ Ma
pio eū nosse q̄ miser sū: qm̄ visioēq
video moriente m̄ ozia rege lepso et
dico O miser ego. Nūc mapio ego
confiteri dnō. et dicē demencz pō. o mis
ego: quō ysaias dixit o miser ego.
Proxime āt et hiuc apls dicit O mis
ego homo. qs me liberabit de corpe
mortis hui? Beatū ē ḡ ut miserū
ipse me fatear. Si me humiliauero
et pēitens sup pccis meis flevero. ex
audiet me ds: et dabit m̄ liberatorem
et dico Ozanas dō p ihm xpm̄ dnm̄
nrm̄. Verū ex corde dicam̄. miser ego
Onusqsq recordet causas miseriaq̄ su
aq̄. et delicta: et dicam̄ surgentes ad
orationē. meores quidē qī ofitentes.
obliti āt qī ia nō facientes. et dicam̄
miser ego qm̄ compūctus sū. Nō est
cōpunctus antequ videt visionē aūqī
ozias moreret Cū mapit pēitentia
ge statū dixit cōpunctus sū Si qs sine
sensu ē iuxta interiorem hoīē cū pcor
sit: nō cōpungit Sz qī ī exteiora me
bra luxet adhibeas stimulū cōsentiet
mortuū corpus: eodē mō si adhibeas
pcori vba dina mortificato p pcm̄.
et nō agenti pēitenciā. nec p mestus ē
nec penitet: nec habz tristiciā opāte
cōfessionē. tristiciā q̄ ſm deū ē Si qs
āt vult saluari et audierit ſmones
corripientis se et arguentis: statim
dicit. O miser ego Nec suffiat dicē
miser ego. Apponendū ē ei q̄ opūctus
sū. Vtinā q̄q̄ āplius cōpūgat. Quanto
enū plus cōpungit: tanto plus nos
pcōq̄ nobis vincula laxant. Ipse h̄
ahab ille nō multū velutatus ē cōsc
cutus: q̄ nō multū cōpūctus ē. Sz
cōpunctus quidē ē. sed autē. Quia
obiem dam̄ ē. Vidisti quō cōpūctus
ē ahab Si vō quis talis fuerit ut nō
cesset cōpungi: dicat sicut apls
Nō sū dignus vocari apls. Ipse hoc
q̄ pseculus sū ecclīāz dei: et michi
mūmo scōrū omī data ē ista grīa:
et fidelis ds. q̄ xps ihs venit ī mū
dū pcores saluos facē quoq̄ primus
ego sum. Videes ne qma multū opūc
tus ē? Non semel sed semp scribes
et loquens et agens opūctus ē: quō
ysaias ī pnti qui dixit. O miser ego
qui cōpunctus sū: q̄ cū sim hō et
ī mūda labia habeā Annota et ad
quidē: q̄ pcia ysaie nō ī factis. sed
ī ſmōibz tm̄ erant. Ipse qd̄ ait: q̄
cū homo sim. et ī mūda labia habeā.
Qui āt et ipsis ī mūda labia habes.
Nō deaut eū accusare ipsīm: et dicē
ī eo plura pcia ē qī ī mūdoq̄ labioq̄
Et regē dnī sabaoth vidi oculis meis.
Si qm̄ de deo cogitaueim̄ cū adhuc
sum̄ pcores: et nos dicam̄ q̄ nūc dixit
ipheta Et missus ē ad me vnus de se
raphin. Qua bonus ds Qa mq̄t audio
cōfitentē ysaiā dixit eū o miser ego.
q̄ audio pēitentē: ait q̄ipse opūctus sū.
q̄ ipsa delicta pnūciat dicēs. cū sim
hō et ī mūda labia habeā ī medio q̄q̄

ppli ī mūda labia hn̄tes habitē. et eo
adhuc eo loq̄te dicō ecce assum Et mis
sus ē ad me vnus seraphim: et ī manu
eius habebat carbonē Carbo deferr
ad ꝓphetam: ut ꝗ ignis crustionem
purgent labia eius. q̄ aliqn̄ peccta
uerant Cis ē iste vnus de seraphim.
Dn̄s meus ihs xp̄s Iste iuxta dispē
sationē carnis missus ē habens in
manu sua carbonē Dicens: ignē
veni mittē m tm̄ et vtinā iā ardeat.
Et missus ē ad me vnus de seraphim.
et ī manu eius habebat carbonē: quē
forcipe accepat de altari. Nō quotidie
simplicit et fortuito ꝓpheta purgat
igne: sed eo qui ē de altario dei. Si
purgatus nō fueris altaris igne: re
sidet tibi ille de quo dicm̄ ē. Ite a me
ī ignē ētnū: qui ꝓparatus ē zabulo
et angelis eius Nō ē talis ignis de
altari. Omn̄s igni timendi sunt: sz
nō oēs vni igni. Alios de altari igs
expectat: alios ille. Ergo labia mēa
et aiē mēa sermo corripiat ut et nos
dicam⁹. et tetigit os meū. Si mūda
uerit os meū. ut nichil turpe. nichil
otiosū. nichil fatuū. nichil stultile.
ut oia semel nōinem nichil eorū q̄ īt
dicta sunt loquar: tūc possū dicē. teti
git os meū. Porro q̄diu ī mūda labia
habeo. et ī mūdas res gero. ꝓpē vba pm̄
nō tangit me ignis de altario: neq
mittit ad me vnus de seraphim Et dic
Ecce tetigi hoc labia tua Cnrū mordeat
nos sermo diuinus: eruat aiās nr̄as
Dicam⁹ audientes. nonne cor nrm̄ ar
dens erat ī nobis. ut auferant iqtates
nrē et peccta: et mūdi effecti mūdo corde
mūdo ore et

et mūda tota conscia grās agam⁹ omī
potenti deo m xpō ihesu dnō nrō auē
gla et īperiū m secula seculorū. Amen
Explicit omelia q̄rta Incipit ista
de eo qd̄ sēptū ē Quis elevavit ab
oriente iustiam et de visione ite
Aliter Jheronimus

Et allocutio m greco valde ꝓpeā
fuit deo iuxta sensū et ordinem
non eadē iuxta vba translata est.

Et ꝓpheta ēē xpm̄ et vi
uentem et iustiam: et
putabam⁹ nos ab aplo
solo dam̄ ēē. qr xp̄s sit
iustitia. et sanctificatio et redēptio et
sapientia forte autē et aplis īstructus
a ꝓphetis nouit aialem ēē iustiam et
viuentē. Que ē ista iustitia? Vnigē
tus dē Qua ait nō ab aplo ortū est
xpm̄ ēē dei iustiam et viuētem et sb
sistentem iustitiam. sed iuenes qd̄
et ꝓphetas sermoibz hoc nobis mis
terū exhibuerit: tertū est a taplo
ī quo nūc lectio conqueuit Quis
enū inquit surgē fecit ab oriente ius
titiam vocauit eam ad pedes suos.
Si vocat iustitia. maifestū ē eā ēē
animalem. si ambulet vocatu. Vo
cauit ait xpm̄ pater: qr ob nrām
salutem iter ad nos fecerat et deste
derat de celo ad nos Nemo enū aste
dit m celū nisi qui descendit de celo
filius homīs. Vocauit eū de oriente
luctis ve: ꝓpē qd̄ sēptum ē. Cis exur
gē fecit de oriente iustiam? et vocauit
eā ad pedes suos? Pater vocauit fi
liū: primo ut ve dicam⁹ dē hōinem
Vocauit iustiam ad pedes suos: id est

incarnationē filij sui deo et adorat
pedū illius scabellū: iuxta qd scptū
ē. adorate scabellū pedū eius qm sanc
ē. Cauo siquidē dnī: honorē deitatis
assumit Quia aut pncipiū lectionis
alacri indiget expositione: orem su
mū regem ut sermo qui voluntus ab
ierat. ad nos iterū reuertat: et pau
ca iuxta possibilitatem nrā edisseā
Et fm ē m ano quo mortuus ē rex
ozias vidi dnm sedentem sup thronū
excelsum. et plena dom gla eius:
et seraphin stabant i circuitu eius ser
ale vni et ser ale altei Et duabus q
dem velabant facie eius. et duabus
velabant pedes: et duabus volabāt
Et clamabant alter ad alterū: et di
cebant Scus sanctus sanctus dns ds
sabaoth. plena ē tra gloria eius Vel
Deū ut et nos videam visione quā
vidit ysaias uocem iheū: qui nō
videntibz gra largitus ē oculos. Potest
etiā nūc venire et fare: ut ea q i lōe
sacramenti deū sunt. aptis oculis itue
amur. Ecce mittam eī iam nos vlt
nō fare corpus xpi corpus mētrix:
nō fare opa digna luctu. Omusq; sq
nrm hec corde loquat ad dnm: et pcem
ut aduentus eius etiā nūc fiat. Si
eū nō aduenit ihs: ista vide nō pos
sum. Vt mittat ad me etiā seraphim
et apphenso forcipe carbone mūdet
labia mea Et quid dico labia: ysaias
sanctus erat. et ī tm labia eius pur
gata sunt. qr labijs tm idest sermōe
deliqmt Ego vō nō sū talis ut possi
dicē mūda labia habeo timeo ne i
mūdū cor habeā: i mūdos oculos. i mū
das aures i mūdum os. Cōmodu i oīb
istis petro: i mūdus sū totus Si videō
mulierem ad cōcupiscendū: mechatus
sū eam i corde meo. Ecce i mūdos ocu
los. Si de pīfore meo exeunt cogitac
ones male adulteria fornicationes.
falsa testīonia: ecce i mūdū cor Nōn
formosi pedes euāgelizantiū pacem
euangelizantiū bona Ego vō timeo
ne currens ad mala i mūdos pedes
habeam: et extendo manus meas ad
deū. et forte aūtens facia sua dicat
Si extendētis manus: aūtam faciem
meā a vobis. Nō go me mūdat. Nō
lauat pedes meos: Ihesu veni sordi
dos habeo pedes: pp me dignatus es
fieri seruus. mitte aquā tuā i pelui
tuam: veni laua pedes. Sto temeā meos
rū ē qd dico: sed timeo cōminaciōes
dicentis. Si nō laueio pedes tuos:
nō habebis partē mecū deo laua pe
des meos: ut habeā partem tecum
Qz quid ait laua pedes meos: Potest
hoc petrus dicē. qui nō habuit neces
se nisi tm pedes abluere: totus qppe
mūdus erat. Ego vō tū semel lotus.
illo indigeo baptismate de quo dns
ait. ego aliud baptisma habeo bap
tizari Cur ista dicam pp me et
et audientes ad maiora misteria:
si tm veniat. si descendat ad nos sīmo
dei Timeo eū ne me fugiat: ne bn
dictionē meā dedignet. fugit qndā
sermo ppt vnū pcatorem achar filiū
zambri. filij zara et tribu iuda. qui
obediens fuit deo: et ppteā anathe
matizatus ē Et qr nūc ppli mstitu
do ē ppt paucitatem. et maxime m

Quinta

dnica die. q̃ passionis xpi cõmeora
tur ẽ. neq; eiũ resurrectio dnũ semel
i anno et nõ post octo dies celebrat:
orate deũ oĩ potentem ut veniat ad
nos sermo eius. Quã si pãores estis
orate: pãores d̃s exaudit Qr si tie
tis illud qd̃ i euãgelio dicit. sam⁹
q; pãores deus nõ exaudit: nolite
timere nolite credere. Certus erat q̃ hoc
dixit magis ãt credite illi qui di
cit et nõ mentit. Et si fuerint pcã
vestra ut fenicũ: ut lanã dealba
bo. Et si volueritis et audieritis me
bona terre comedetis bona terre come
detis. Si wltis uel nũt audire: ore⁹
i cõe dnm. ut nũt saltem adueni en
te vbo. ꝓphetici vba valeam⁹ adu
te factũ est inquit i anno q̃ mor
tuus ẽ ozias rex: vidi dnũ sabaoth
sedentẽ sup thronũ excelsũ. Ho vi
sio assepta ẽ Cur regis tempus sig
nificatũ ẽ? Intendite qm̃ oborta est sit
visio. Cũ mortuus ẽ rex ozias: vid
ysaias dnm sabaoth sedentẽ sup
thronũ excelsum Si qd̃ ex nris no
uit qui fuerit ozias et q̃ gessent:
ille pt nosse qui doceret ꝓphetam
p spm. quid exhibeat nobis sermo
diuin⁹. Vadam ad vitam regis ozie
et requirã ex regnorũ libris et exp
lepomenonis historia de ozia rege.
Ibeq; video q; necessariũ sit si futur
ẽ ut videam dnũ sabaoth sedentẽ
sup thronũ excelsũ mori michi oziã
regem. Iste ozias ex semine dauid
descendens. et regnans i ꝓplo iuda:
qm̃diu quidẽ vixit zachaias intelli
gens qui intelligebat. sic enũ scptũ ẽ
in secdo libro paralepomenon. fecit
rectũ in conspectu dnũ. Nec sufficiẽs
isto fecit luãaria magna dnõ. et cõ
posuit templũ dnũ: et multe fuerũt
eius in regione vtutes. Cũ autẽ
mortuus ẽ zacharias intelligens:
tũc fecit malignũ. Vis hoc qd̃ fecit
malignũ iterere. Non sacerdos a
liis ordo regius alius sacdotalis.
voluit ingredi templũ. et lotũ age
sacerdotis: et facere opus qd̃ nõ fuerat
ei concessũ. Introiit ꝓuenies sacdo
tes: et assuꝑsit vas libamis. Ingressus
ãt et pnceps sacdotũ qui illo tpe erat
et septuaginta sacdotes cũ eo. dixit
ad eũ pnceps sacdotũ. Nõne tu es
ozias. et nõ sacdos? Violent pseuerat:
et lepra ascendit in fronte eius. Pier
tus ẽ ut mortuus. egressus ẽ: de te
plo eduxit eũ dns. Igit lepsus ꝓpter p
uaricationẽ legis. vnusq̃sq; sub ingno
ẽ. siue pcã siue iustitie. In pcã m
regnat vnus sũ de regibz isrl qui te
plũ violent ingressus sunt Si iustus
sũ iuxta mensurã ꝓfectus mei et fu
ro rectũ. et pseuero ãi dspcã dei:
regnat michi. Cm̃diu vo vixit le
prosus: ysaias imũda labia habuit.
Cm̃diu vixit iniquus: nõ potuit y
saias dnm sabaoth vide: et imũda
labia habuit. Sub iniquo quippe rege
erat Quãdo ãt iapit vide visionẽ
dei? Anno quo mortuus ẽ ozias. his
similia et de multis poteis disce ebuete
deo. In exodo istu smõi q̃dã scptũ ẽ
Et fm ẽ post dies mortuus ẽ rex egip
ti: et suspiraueri filij isrl et ascendit
clamor eorũ ad dominũ Cm̃diu vixit

m secdo libro paralepomenon. fecit
rectũ in conspectu dnũ. Nec sufficiẽs
isto fecit luãaria magna dnõ. et cõ
posuit templũ dnũ: et multe fuerũt
eius in regione vtutes. Cũ autẽ
mortuus ẽ zacharias intelligens:
tũc fecit malignũ. Vis hoc qd̃ fecit
malignũ iterere. Non sacerdos a
liis ordo regius alius sacdotalis.
voluit ingredi templũ. et lotũ age
sacerdotis: et facere opus qd̃ nõ fuerat
ei concessũ. Introiit ꝓuenies sacdo
tes: et assuꝑsit vas libamis. Ingressus
ãt et pnceps sacdotũ qui illo tpe erat
et septuaginta sacdotes cũ eo. dixit
ad eũ pnceps sacdotũ. Nõne tu es
ozias. et nõ sacdos? Violent pseuerat:
et lepra ascendit in fronte eius. Pier
tus ẽ ut mortuus. egressus ẽ: de te
plo eduxit eũ dns. Igit lepsus ꝓpter p
uaricationẽ legis. vnusq̃sq; sub ingno
ẽ. siue pcã siue iustitie. In pcã m
regnat vnus sũ de regibz isrl qui te
plũ violent ingressus sunt Si iustus
sũ iuxta mensurã ꝓfectus mei et fu
ro rectũ. et pseuero ãi dspcã dei:
regnat michi. Cm̃diu vo vixit le
prosus: ysaias imũda labia habuit.
Cm̃diu vixit iniquus: nõ potuit y
saias dnm sabaoth vide: et imũda
labia habuit. Sub iniquo quippe rege
erat Quãdo ãt iapit vide visionẽ
dei? Anno quo mortuus ẽ ozias. his
similia et de multis poteis disce ebuete
deo. In exodo istu smõi q̃dã scptũ ẽ
Et fm ẽ post dies mortuus ẽ rex egip
ti: et suspiraueri filij isrl et ascendit
clamor eorũ ad dominũ Cm̃diu vixit

phamo nō suspirauerūt filij israel: et in penis positi ne gemendi quidē liberū habuerunt facultatem. Diuebat quippe rex q̄ ēpabat eis et lateres et paleas facere. Cū diu vixit phamo: nō suspirauerūt ad deū. Cū mortuus ē phamo: tūc valuerūt madida ora fletibz sustollere. Viuit rex mali malignus ī pectore nō. Cū diu viuit phamo zabulus. tunc lateres opam̄ et paleas: tūc lacrimas intu silentiū deuoramus. et ūq̄ tatis opa p̄ma facimus. Cū at mortuus fuerit dnō deo nos visitante. tūc suspiramus ad dnm̄. Idcō oremus ut ignū p̄m̄ q̄ ē in nobis nīō mortali corpe moriat: p̄m̄ enī ait mortuū. ego at reuixi. Et rursū p̄m̄ reuixit: ego at mortuus sū. Moriente qui potest ignō p̄m̄: ozias mortuus est et phamo. Cū morit rex pessimus. erigo ad celū oculos et exaudit dō vocem meā. quō abraham ysaac et iacob: et video dnm̄ sabaoth sedentē et ignantē sup excelsū solū quē plis nō vidit. nec dū enī ozias mortuus fuerat. Polo quidā simile ponere bone rei q̄ huic contrira ē. Iste ipe ozias q̄ diu vixit zacharias ītelligēs nō fecit p̄m̄ in cōspectū dnī: moriente zacharia declinauit a dnō. vbi ēpauit plō et ivit vrbem. Et hi legentes diebz et noctibz. et audientes dnm̄ dicentem. oportuit te pecuniā mittere ī mensam. et ego veniēs cū vsuris exegisse eam. nō colligam eā in sudario mnam tre dictū nō pecuniā mittam ī mensā: sed feneremus eam plis. Et cū nos accideri dnīcū ivēz nobis: eit videdū. quō ne dictam cū vsuris exsoluatis. Amen

Explicit omelia quīta Incipit vi de eo qd scptū ē Quē mittā et qs vadz nbis ad id ī cōtū ī sanē eos

Videns ysaias dnm̄ sabaoth sedentem sup thronum excelsū et eleuatū. videns at et semphin circūstantia eū ī ire missam p̄cōrū accipiens p eū ignē qui ablatus de altario labia eius contactu purgauit: ait audisse se vocem dnī nō ēpantis sed exercitūs atz dicentis. Quē mittam: et q̄s ibit ad plm̄ istū? Deinde dicit respondisse se dnō. Ecce ego sum: mitte me. Factus at in loco et scrutans ea q̄ scpta sunt: inuenio aliquid fecisse ad moysen. aliud ysaiā a moyses enī electus ad deductionē plī de tra egipti ait. Proinde aliū quē mittas. Et videtur contrarie velit deo. ysaias vō nō electus sed audiens quē mittam et q̄s ibit: ecce mq̄t ego sū mitte me. Dignū ē ḡ spualibz spualia cōparantem requirere quis e duobz melius fecerit. moyses qui postq̄ electus est recusauit. an ysaias qui ne electus quidē ipse se optulit ut mitteret ad plm̄. Si potest enī nesciri q̄s eā contrietatem negotiorū q̄ in vtroq̄ videt intendens dicere. qr ad ipm̄ fecit moyses q̄d ysaias: ergo audacter facit conparando sanctos ac beatos viros et determinens et dicens verū dicit fecisse moysen q̄m ysayam. a moyses quippe magnitudinē considerabat p̄ esse plō ad educendū eū de tra egipti: repugnare egiptiorū ī tantationibus et maleficijs. p̄ter hi ait. Proinde aliū

Secta:

quem mittas. Iste autem non expectans
audire quid ei videretur ut dicet. etiam
si electus fuisset. ecce mittit sum ego mitte
me. Unde qui ignorans quid ei iubetur.
ecce ait ego sum mitte me: heu iubet
ut dicat quod erant inoptata dicenti.
An non erat inoptabile statim iusso
prophetare: a maledictionibus incipere di
centem. aure audietis et non intelli
getis. et videntes videbitis. et non
videbitis: incrassatum est enim cor pli
humus et reliqua. Sorte ergo. si tamen
audent dicere expedit. temeritatis et
audacie mercedem consecutus est: ut
ei iubeatur dicere quod prophetare nolebat.
Nam ait comparauimus ysaiam et moysen:
imponamus et aliam primam comparationem
ysaiam et ionam. Ille mittitur predicare
euersionem ninuitis post tres dies.
et piget eum profecto nolentem causam
malorum cuiusdam: iste vero non exper
tans quid ei imperet ut dicet. ait.
ecce ego sum mitte me. Idonum est non
posilice ad eas quas a deo sunt dignitates
et principatus et ministeria ecclesie.
Etiam inuitarem et eum et diremus:
quide alium qui mittas. Neque ei ad prin
cipatum ecce venit qui saluare vult
si preest: sed ad seruitutem. Si opor
tet dicere et de euangelio. principes quidem
gentium dominantur eorum. et qui potestatem
habent in illis magistratus vocantur
Non sic autem erit in vobis. Nec enim do
minatur principes in vobis: sed qui vult
primus esse maior. erit omnium minimus.
Nam vult esse primus erit nouissimus. Ne
quo vocatur ad episcopatum: non ad prin
cipatum vocatur sed ad seruitutem totius
ecclesie. Si vis credere de scripturis. quia in
ecclesia seruus sit omnium qui prest: sua
dent tibi pre saluator et dominus. Talis
tantusque factus est in medio discipulorum:
non qui discumbens sed qui ministrans.
Accipiens enim linteum postque cinctus est
vestimentis posuit se. et mittens
aquam in pelum cepit lauare pedes dis
cipulorum: et detergere linteo quo erat
precinctus. Et docens quales oporteat
esse principes quemadmodum seruos ait.
Vos vocatis me magistrum et dominum:
et bene dicitis. Sum etenim. Si ergo ego dominus
et magister laui pedes vestros: et vos debetis
alter alterius lauare pedes. In seruitutem igitur ecclesie vocatur princeps: ut
possit et seruitute ista ire ad solium
celeste sicut scriptum est. Sedebitis super
thronos duodecim. iudicantes duodecim
tribus israel. Audi vero et paulum tam
preclarum virum dicentem: quia seruus factus
omnium credentium. Ego enim sum minimus apostolorum
qui non sum dignus vocari apostolus. quoniam
persecutus sum ecclesiam dei. Porro in hoc non vi
det apostolare seruitutem eius sed tam hu
militatem: audiamus eum dicentem. facti
sumus paruuli in medio vestrum. qui nu
trix foueat filios suos: cum possemus
esse graues sicut christi apostoli. Imitatores igitur
oportet humilium christus dominum sermonum
atque factorum. et apostolorum eius. et facere quod
factum est a moyse: ut etiam si aliquis
vocatur ad principatum dicat. Proinde
alium quem mittas. Ideo dicit Non sum
dignus ani heri et mudius tertius Ex
ilis voces sum et tardilinguis. Audit

a dnō. Quis dedit os homī. et qs
fecit surdū et mutū. videntem et
ceū? nōne ego dnūs dō? Crede dō
et consecu te dō. Licet subtil' vocis
sis et tarde lingue: trade te fīnōi
dei. Dicēs postea. Os meū aperui:
et attrahi spīm. Ner quidē ppē hoc
qd ait ysaias: ecce sū ego mitte me.
Intuamus āt et ex pte tū eo. Voluit
enī cū iā accepisset gratīm a deo nō
eā mutatū accipe. sed vt ea Necess
saio videns seraphin videns dnīm
sabaoth sedentē sup thronū excelsū
et eleuatū dicit. O miser ego qm
cōpunctus sū: qr cū homo sim et ī
mūda labia habeam. ī medio q̄ pp
ppli ī mūda labia habentis habitē.
regem dnīm sabaoth vidi oculis meis
Ner dicens et miserū se fatēs mēt
auriculū: suscipe dō hūilitatē eius
Nō ē auriculū istud? Missus ē ait
ad me vnus de seraphim: et habe
bat in forcipe carbonē quē attuleāt
de altari et tetigit labia mea et dixit.
Ecce abstuli iniq̄tates tuas et pcā
tua ēī purgaui. Consecutus ē bn
fitū. ayundus effectus et rīmissioēz
accipiens pcōrū cū audisset quem
mittam ad pplīm istū. et q̄s ibit nob:
ppē priorem conscīāz ausus fuit dicē.
ecce ego mitte me. Sed ibi quid au
dierat? Ecce abstuli īiquitates tuas
Igit qr vir sancti cōpunguntē. et r
quirit mē moysen et ysaiā: satisfa
ciam p moyse et eā ysaia dantes
et eis de scīpturis sortem suā. Moyses
nō accepit rīmissionē pcōrū ut dicēt

quasi iam conscius se mūdatū. mit
te me: ppē qd ait. Quide aliū quem
mittas. Habebant enī ī conscīā mē
fectionem egipcij. Forte āt ut homo
sciebat se alia quedā habē pcā: ppter
recusat. Iste autem nō q̄ natum
iustus postulat ministeriū: sed q̄si
gratīm consecutus. Si et moyses simi
lem accepisset audisset q̄ ecce abstuli
īiquitates tuas et hoc ēī mūdau
pcā tua: nūq̄ forte dixisset quide
aliū quem mittas. Habet ḡ aliq̄d
racionis. et moyses recusans et ysaias
dicens. ecce sū ego mitte me Ex vi
deam? eā ea q̄ p̄cepit dnūs ut pplō di
cēnt: vade et dic pplō Aure audietis
et nō intelligetis: et videntes videbitis
et nō videbitis. Incrassatū ē enī cor
ppli hui. et auribz ḡuit audierunt
et oculos clauserunt neq̄ oculis vi
deant. et auribz audiant. et corde ī
telligant: et conuitē et sanē eos.
Adiciam sacrs sermo audicionem
et duplicem nosceris constitucionē.
hoc ē aliud cor corpale. aliud spīā
le ait ad pplīm ypheteans de his q̄ in
aduentu xpī futura erant qr ecce tpa
qn audient et nō intelligēt ea Si
quidem cū audient dnī ihm xpīm
vocem tm dictorū audiere nō sensū.
Et hī ex eo maīfestū ē: qr foris ad pplī
m parabolis loq̄bat. discipul āt secre
to dissoluebat ea. ypheteat āt qd eueniet:
aure audietis et nō intelligetis. Porro
qr de aduentu dnī hoc sit pplō yphe
tatū: ipē saluator dicit. Bene yphe
tauit de vobis ysaias īquiens. aure

Secta :--

audietis et non intelligetis Concedamus
plene quia sermones dni ausultantis no po
tuerit nosse q dicta sunt Videamus at
quid sit hoc qd sequit Et videntes vi
debitis et no scietis Non si quis vi
dit ea q saluator faciebat statim vi
dens potuit intelligere cur facta sint
Veluti exemplu sumamus lauit pe
des discipulorum: et videbant quidem
bni quo lauabant mgri pedes disci
pulis Videbant quidem et alii qui
erant pnites sed id tm qd fiebat. no
etiam cur fiebat Similitudo qppe
erat lauationis pedum: qua lauit
vbum dei pedes discipulorum. Idcirco aut
saluator ad rcusantem petrum et di
centem Non lauabis mihi pedes in et.
Quid ait? Qd facio tu nescis mo:
scies at postea Qd quia facis mo?
Dicit petrus. Video te lauantem pe
des nros: peluim positum. intheo te
panctum. et seruientem nobis: et de
gentem pedes mos. Verum quia non erat
hoc negotium. sed enim saluator nudatis
mittit spualem aqua in peluim pm
septuams et lauit pedes discipulorum:
et cum mundi fuerint ascendant ad di
centem. ego sum via. et no plenu pulue
quem eruere voluit sup indignos
et no sustapientes patem nec dignos
eorum que dicebant: et quia hi erat qd sig
nificabat ion ait. Qd ego facio tu nes
cis mo scies at postea Dicit at hoc qd
qm reliquis dictum e: quia vos vocatis
me magr et dne et bene dicitis Sum etm
Si igit ego dns et magr lauui vros pe
des: et vos debetis inuicem lauare pe
des Ergo et hoc Ergo hoc dicit ut eps
mittens aquam i peluim eructus ves
tibus suis et panctus intheo me er
tendente lauet pedes meos Siquide
magis vos debetis inuicem pedes vros ab
luere. Si hoc qd d: nemo nrm manda
tum seruabit Nemo enim quibusuis ve
nientibus assumens dpatorum a pbis
suae eps lauit pedes. Vbi si intelligas
ea q scpta sunt. qui vere btm sunt e
piscopi seruientes etre mittunt aqm
de scpturis aure qd e pm scpturas i peluim
et temptant pedes sordes pedum disci
pulorum lauare. et eluere et pere: et sic
custodiunt epm mandatum imitantes
ihm sicut et pbi Vtinam et ego impla
nitur aqm q possit aere vere pedes lauare:
et vnusquisque vrm dicat cum lotus fuerit.
Laui pedes meos! quo inquinabo eos?
Hoc enim sponsa dicit in cantico cantico
no ertendens corporeos pedes illotos:
sed pedes no offendentes de quibus et
salomon dicit. Pes at tuus no offen
dat De quibus et in psalmis scptum e
Mei at pedes pene moti sunt. Dcq.
et que consistuunt viduae ecclis: si
sororum mgiuit pedes lauent. Si at
vis aptius audire. quo vidua lauat
pedes sororum: audi paulum i alio loco
consistuentem viduas et dicentem
Bene docentes ut pudicis efficiant
adolescentulas: lauantes sordes pe
dum discipulorum iuuenculorum. Et iste vi
duae digne sunt ecclesiastico honore
q cuius sororum pedes lauent sermone
spuali doctrine. sororum vo no masculorum
sed mulierum: doce enim mulieri no p

mitto neq; p̃ncipari viro. vult ei
mulieres ee bn̄ docentes: ut ad cas
titatem suadeant adolescentulas.
Indecens q̃ppe e. ut mulier mgr̄a
viri fiat. sed ut casitatem suadeat
adolescentulas. et amare liberos
suos et viros. Discamus g̃ lauare
pedes discipulorū Ista g̃ pp hoc scp
ta sunt. videntes videbitis et non
sacetis: qm̄ si quid fiebat a salua
tore ab his quidem qui nō intelligē
bant videbat iuxta corpus. nō vi
debat iuxta notionē: ab his vō q̃
intelligebant videbat quidē iuxta
oculos. videbat at et iuxta intellm̄
ita ut nō cōpleret sup beate viuētes
hoc qd dn̄ e videntes videbitis et
nō sacetis. sed sup prōtes. Et cōdito
rem euāgeliorū oram): volentes
dupliat vide quō facta sint iuxta
corpus. Qm̄ saluator nr descendit
ad eius. etenī similitudo erat et ty
pus futurorū. vnūqdq; enī fiebat
in corpe eorū: veluti nesao qs a
natiuitate visū ceus ꝛcupauerit vel
at a natiuitate ceus fuerit gēnitū
ppls: tu saluator rddit visū. salua
sua vngens oculos eius. et mittēs
ad sploam qd interpretat missus.
Mittebat q̃ppe eos qs spī vnxit ut
redeant ad sploam id. e. ad aplos
et mgros: pp qd scptū e de sploa qr
interpretat missus Et quotiens aliq; i
apim) ab ihu visitari. ut ꝛcupiam)
anime oculos mittam ad sploā ih̄ e
mpssus. Et vnusq̃sq; nrm̄ qui legit
ea q̃ in euangelio frā sunt oret ne
etiam in se cōpleat. videntes videbi
tis et non sacetis. Si at ut estimant
simpliciores illa q̃ facta sunt nō pp
nos. sed tm̄ facta sunt et nō erant
exempla alteius rei: exponat quō
hoc qd dictū e. videntes videbitis et
nō sacetis habeat sensū. Nam si nō
ea q̃ videbant habei inspicerent: nū
q̃ diuisset. videntes videbitis et nō
sacetis. Ad pbationē at illorū et al
teius scpti de euāgelio testiōniū
pferem): q̃ iuxta eos qui tm̄ litte
ram sequūt mendaciū e. Dicit sal
uator et dnūs nr̄ ad discipulos i euā
gelio sm̄ johem Si credideritis non
solum q̃ ego facio sacetis: sed et
maiora horū sacetis. Videam)
g̃: si maiora aliqua fecerint disc.
Quid maius q̃ mortuū ꝛsuscitare.
Quia nō dico nrm̄. sed aplos mor
tuū ꝛsuscitauit Refert historia q̃
paulus eutiū ꝛsuscitauit a mor
tuis et petrus tabitam. q̃ interpta
dorcas. Sta at et alia hmoi iuenire
potes. Sz vbi sunt maiora? Sz et
ceros fecit saluator rursū videre:
et qd maius e eos qui sic nati fue
rant Erhibeant quos ceros ab vtero
manibz aplorū curatos aspexerint
Et alia infinita pt inuenire in euan
gelio qui qrit: qr nez apli his ma
iora fecerint: nez eorū successores.
Verū sermo scpture tale qdda lo
cutus e. His q̃ ego fec corpalibz uos
maiora facietis Ego fec ꝛsurgere
ex mortuis corpalr uos ꝛsurgē fac
etis ex mortuis spualr. Ego ceros

hoc sensibile lumen mfudi. vos spuā
lem lucem nō videntibz dabitis ¶ Si
adhanc at diem ih̄ maiora signa
corpalibz q̄ fecit ihs: ego video fiei
p fidelissimos discipulos ihu An nō
ten tunc vident et claudi ābulant
et lepsi mūdant. et reliqua fiunt:
si is qui heri obcecatus et accedens
erat ad ydolum qi ad deū. ēuocet ho
die deū viuū pastina delinquens.
An nō qui heri claudus erat ppe pūz:
nūc p doctrinam discipulorū iter verū
edoctus stabili gradit pede. An nō
qui heri arcdam habebat manū et
onosam ad bñfaciendam. hodie ri
cipiens eā habet viuentem. Sr vi
dens hodie pollutū aliquā et lepra
ī aīa habentem subito penitē ad
doctne sermonē conpūctū: nō te pi
geat dicē. qr maius sit hūc spuālē
lepsum qm̄ quēdam carnalē fuisse
purgatū ¶ Et heri quidem largit fuis
pfudit oratione cupiens ostendē q̄d
sit hoc qd̄ sēptū ē. et videntes videbi
tis et non sacietis. ¶ Que at ca usa est
audientem nō mtelligē. et videntē
nō videē. ¶ mcussatū ē mēt cor ppli h̄
Siquidem necessariū ē mtelligi et
h̄ vnde ē. Non eadem ē corpal et spi
ritualis pnigudo. neq eadem est
corpalis et spuālis tenuitas. Tenuī
qd̄ corpalī cussū ē: et m carne fit
et nichil m̄ nocet. Cor carneū si m
cussē neq prodest neq obest si a lan
guore ul a q̄cūz causa tenuet. Ta
le at estimo fiei cor carneū eorū qui
formidine continent. Qm̄ enī tabes
cunt ab egrotacione. sic aut et cus
situdinem et quicqd̄ pnigue ē ita
cor eorū extenuari. ¶ Quid ḡ mihi
nocet. si corporale cor meū ī cussē.
¶ Esto ḡ et attenuari cor meū. ¶ Quid
mihi ex isto pdest. Dz cū nūcupatō
cū corporeo cordis vocabulo. aīe mīe
pnapale notat. ut mai festū ē ex eo
qd̄ m euāgelio dicit. Mundi mūdo
corde. Neq enī hi mūdo sunt qui
sanguēz ul qdūz corpal materie
mtiscetur nō hūt. pnapali aīe no
minato p corde. ¶ Qm̄ igit pnapale
aīe mīe qd̄ ēē d m corde corporeo sū
mūdū ē sive īmūdū. et ē cor nrm
īmūdū quidem qm̄ cogitaciones pes
sime egrediunt ex eo. homicidia ad
ulteria. furta. falsum testimoniū. blas
phemie. Mundū at qm̄ cogitaciōes
sancte et mtellectus dīnī et mens
pura extercentur. ppe hoc arbitrum
dū ē attenuatū quidem eē dictum
a tenui et scō spū eius qui saluatur:
mcussatū at a malicia et pfocatū
eius qui peccat. Dicit enī de scō spū
eius qui ē sedm sapiam. qr sit vni
genitus. multifarius. tenuis. mobi
lis: et qr iustus hinc accipiat hiunc
subtilem spm̄. Differt quippe hic spū
ab omibz spuālibz. mtellectualibz mū
dis subtilibz. Est ḡ pnapale corpus:
tenue quidem qd̄ ex corpalis materie
vnco constrictū ē plenū cogitacōibz
corporalibz q̄ sunt ī ēēhensione. Sic
dicit mcussatū ē cor ppli h̄. Intelli
ge q ex eo mcussatū ē cor. qr nichil
sit m eo ppe hūanas et carneas sol

si dom ē bū mundo corde
p eo q ē bū q mūdū cor
hūt

spuāle ē. pnigue at

luntudines. Quo enim materia corpa
lis pinguis e: eodem mo etiam corpo
reis intellectus et cogitationes. Ex q
cum duo opposita sint manifestum cor ex
secularibus curis. et attenuat ex solli
citudine spiritali. cum qs cogitat ea q
dni sunt. pinguedinem ex corde:
sciens qr si manifestatum fuerit cor eius
nec accipiat sermones dei. nec videat
salutis sacramentum: deponam nos
crassitudinem. et assumam ea q
benedicta e tenuitatem: ut et nos
dicam quomodo ypheres. sitiuit in te
anima mea. quam multipliciter tibi caro mea
in terra deserta et inuia et inaquosa
sic in sancto apparui tibi. no qi sos
fuerim naturaliter. sed si prudentia car
nis extabuerit tunc in te apparebo
t. Hec in explanatione qd dicm est
interfectum e cor ypli hui. Sequit at:
et auribus suis gaudio audierunt. Nichil
mi notis. si gaudio audia corpalia
nec ista michi causa sit: ut no au
diam ymones dei. Quo enim nichil
michi noceat tentatio corpalis. si non
fuerit obtenebrata acia mea: sic nec le
uitas nec grauitudo auditorios cor
pal impedit me. Est at quedam gaudia
do auditionis q noceat aie hois.
Que e ista grauitudo q e in audito
one aie? Peccatum qm scripturas gaudio
e. ypi quod sentiens qs pcia sua d:
qi onus gaudio gaudia sunt super me.
Et qr gaudius e iniquitas. ypi ty super ta
lentum plumbi sedz. ut in zacharia scp
tum e. Gryphy at no qm gaudia habe
bant corpa. submisi sunt qi plumbum
in aq vehementi ss qr aie eorum a talento
plumbi sup qd sedebat iniquitas aggraua
eat ypi ty sb mi si sunt qi plumbum:
m aqua vehementi. Grauitudo ab g
auriu a pcio fit: et leuitas a iusti q.
Quid e qd faciat auditum no gaudio au
die sed leuit? Penne vbi. pene vtutis
Tenui penne vbi multum vtutis attribuit
Quis dabit mi penas ut columbe et ri
escam? Hoc dicit ypheres no orans
ut corpales accipiat penas columbe:
sed penas columbe spis sancti. Dicit
at rursus salomon de diuite. Coponit
at sibi penas quo aquila: et conuer
titur in domum eius qui p est illi. Si
accipiam g penas: leuit audiem
Si at peccauerim et negligentes fue
rim arta alas et defluerint pene
nie grauabim et gaudio audiemus.
Auribus g suis peccatores gaudio audi
ent erunt. Omis quide iudei qui
tunc audierunt saluatorem. gaudio
audierunt: ideo no crediderunt. Usq
hodie autem qtqt audientes scripturas
no audierunt ymone spiritale qui
leuis e. sed litteram q e gaudio et occidit
gaudio audiunt: atq ita dupliciter
audit scriptura. Ab eo qui no intelli
git que dicunt gaudio audit: ab eo aut
qui intelligit ea no solum no auditur
gaudio sed potius acute. Omis et fit in
telligens quis auditor. Aliter autem
ypheteuit de ypli iudeorum: et de omibus
nobis si peccauerim. Et oculos su
os clauserunt: neqm videant oculis
et auribus audiant. et corde intelligant.
Eorum qui no vident quidam ceci sunt:
et ypi centatem no vident. Quidam
in tenebris: et ypteia no vident. Alii
at neqz in tenebris neqz ceci sunt: sed

tabesat et si pru
dentia carnis

qz claudunt oculos nõ vident. Et sic
has differencias q̃ principales cordis nri
sunt septem dicit eis saluator
his qui ī vmbra sunt erte. et his qui
in nebula et vmbra mortis reuelatur reuelantur
et sedentib; in regione et vmbra mortis
lux orta ē eis. isti nõ viderunt: ideo qz
fuerunt in tenebris. donec oriat eis lux
Surdi audite: et cetera aspicite. Et isti at
ī ante nõ viderunt qz naturaliter cen
erant. Qui vero certa ista sunt. quiqz
ad cõparationē cetorũ et eorũ qui ī tene
bris sunt multo peiores sunt: hi sunt
qui ī nõ vident. qz oculos sponte clau
serunt. Hoc ait ita ē ut asserim saluator
in testimoniat dicens. Si cecy
essetis: nõ habebatis peccatum. Qui autē
dicitis qz videmus: peccatum vestrum manet.
Et hi qui dicitis qz videmus. hi enim
dicunt qz videant et habeant possibi
litatem videndi: sed claudentes ocu
los nõ vident. Et si qui videis ingenio
sam ad intelligendũ aciem et velocem
et alacrem nõ meditantē eloquia dei
cognoscere qz nõ ppter cecitatem nõ videt
ea q̃ in scripturis continentur: nõ ob id
qz ī tenebris sit. sed qz claudit oculos.
Sin g' audieis scriptum dicentē his q̃
claudunt oculos. aperi oculos tuos et
recte vide. aperi oculos tuos ab eo qd
clausistis: et tunc poteis vide pecuniam
et consideare lumen veritatis. Et accu
sat quidem eos de quibus q̃rit cur
clauserint oculos ne videant. Non
at et hoc dicit: qz nõ expediat aliqn
claude aie oculos. Expedit ei sicut
manifestat ysaias dicens ī his q̃ sequũ.
Qui ambulat in iustitia. et loquit
verum viam et rectum: obturans au
res ne audiat iudicium sanguinis clau
dens oculos ne videat iniquitatem.
Si futurũ ē ut aperiat oculos aiã.
audiam et sentiã turpiloquia: sed
melius ē claude aditus. qi videre
et intelligere q̃ noceant. Cur g' claudo?
Cũ mala dicunt ut neqz intelligam
ea qui videnda sunt eloqz dei: et qui
consolatur et sanat nos de mittens
verbũ suũ qd sanat eos qui volunt
curari ī xpo ihu dno nro cui ē gloria
et imperium ī secula seculorũ. Amen.

Explicit omelia sexta. Incipit vij
de eo qd septimũ ē. Ecce ego et pueri
mei q̃s mi dedit de

Occasionē accipiens
sactissimã apli ad ī
telligẽdũ ppheticorũ sermo
nũ orem deum
ut accipiam sapiam et possimus
fieri sapientiores p occasionē aplorũ
ad ppheticis expendendas exponendos
Aplis recordans hui dicti. ecce ego et
pueri q̃s mi dedit de. deinde differt
et differt. Quia g' pueri cõmunica
uerunt carni et sanguini et ipse
prime eos fuitis ē q̃ participant eorũ
ut p mortem destruat eũ qui imperium
habet mortis hoc ē zabulon et eri
at eos quicũq metu mortis ī sepi
ternã vitã ten erant seruitutis igit
qz pueri participes effecti sunt san
guis et carnis. et saluator nr cõtra
uit carni et sanguini dicens eũ
eat a nã et divinitate et sanguiem et
carnem suscipe: ipse nos at ea q̃

sibi erunt aliena sustepnt. ut do
mesticos nos faceret. qui facti fuerat
alieni p peccm. Et aplus quidem sic
exposuit dicens. qr g° pueri cōsta
uerit carni et sanguī. et ipe pcipe
eos factus ē qui ptcipant eorum:
ego at dicam. qm quomō pueri
cōstauerunt carni et sanguini et
ipe pcipe eos factus ē qui ptci
pant eorū. sic qr pueri nō pnt for
tiores audire sōnes. debent enī
ut pueri audire sōnes dei. pe h
factus in carne et sanguine pueros
causa cōstauerit carni et sanguini.
qi parvulis loqis loquit nō dina
et ineffabilia. sed qtūz capere pnt par
uuli. Parvuli at oes homes sunt
si eos cōpares ad pfectionē vbi. Lex
moysen nōines. lex vnū de pphetis
licet iohānem quo maior in natis
mulierū nō fuit. licet ad aplos ve
nias. petrū cui porte inferi nō ina
lescent. vel paulū qui raptus ē usq
ad tertiū celū et audiuit ineffabilia
vba. nō deponis glam eorū dicens qr
et ipi in eis qi intellexerunt cōparate
eorū qi nō intellexerunt puerorū
disciplinis eruditi sunt qi homibz
tradunt. Quat g° saluator nō de
his quos paulus in epō parvulos
nūcupat et asserit lacte potandos
et nō forti cibo. sed de omibz sil hōi
bus Ecce ego et parvuli mei quos
mi dedit deus. Verū quō in pueris
aly ab alys acriores et ea qi his
sunt tradita velocius cōsequūtur.
sic iqi similes ingenuosis pueris fac
tū moysen et pphetas et dnī nri ihu
xpī apostolos. Postea sentientes se
metipsos qr etiam si pficerent. pueros
pficerent pfectu. dixerunt. Ex pte
cognoscimus et ex pte pphetamus.
Nec enī adhuc veritatis negotia.
sed vmbras negotiorū cōspiciebat
nec plenam lucem. sed obscuram
ymaginem. Ideoqi ipetebant di
centes. Videmus nūc p speculū
et in enigmate. tunc at facie ad
faciem. Nunc g° hec legens et ūel
legens inflabit et erigetur. siue sup
sapienciam. seu sup qd rūqi donū.
Etenī cū ea qi ad pueros deuenerūt
multo infeniora sint his que repo
sita sunt iuris. debent nō eleuari
et superbire hi qui vident inter pu
eros acriores ingenij et velociores.
Istos autem pueros homines di
cunt omīb. quos et saluator demō
strabat. ecce inquiens ego et pueri
quos mihi dedit ds. Donū accepit
saluator a ds. Nemo enī venit
ad eū si nō qui misit eū attraxerit
venientem ad saluatorem. sicuti
in euangelio qd secundū iohānem
didicimus. Et qr accepit donum
a pre eos qui credunt. idcō pphe
tans de eis ait Ecce ego et pueri
mei quos mi dedit dnus deus. Nec
putandus ē nō habuisse qui acce
pit cū adhuc habeat ille qui de
derit. Deinde in reliquis pphetat
saluator in pphetia dicens futurū
ee ut cū acceperit pueros signa et
pdigia fiant in israhel. Habet at
ita Et erunt signa et pdigia in isrl
a dnō sabaoth qui hitat in monte

Septima

ſvon ¶ Nu enī hītat m ſpecula
torio. et m oī anima potest con
ſpicē veītatem. iste facit ſigna
et pdigia p ſaluatorem et poſt
ſaluatorem p aplos. ¶ Et vbicūq;
apta anima mīſte ſignorū
et portentorū dei īuenit. ſiue ſpi
ritualiū cuiationū ſiue ſenſibi
liū ad exhortandos eos qui veniūt
ad fidem non ē otioſus deus qui
facit etiam tunc ſigna et pdigia
nūcupari ea ¶ Et ſi dixerint ad vos
querite ventriloquos et eos q̄ de
tra clamant qui tanua loquūt
qui de ventre clamant. nō vt gēs
q̄ deū ſuū rquirit. ¶ Quid exqui
runt de viuentibz mortuos? At
tendite qm obſcure dicta ſunt. et
debz ſenſus dō ipō largiente et
reuelante cohere ſuprioribz. ¶ Docet
ergo nos ut nō ſimus aliorum
ſermonū diſcipuli niſi celeſtium
et bonorū. Sunt enī quidā loq̄
tū et pollicentū doctrinā veram
qui nō loquūt celeſtia ſed terrena
¶ Nu ē ex tra de tra loquit. qui
de celo venit ſup oes ē. et qd vidit
et audiuit teſtificatur. Si quis aut
pueris qui m me credunt dixerit
q̄rite ventriloquos et eos qui de
tra clamant. qui tanta loquūt.
qui de ventre clamant. veluti q̄
rentes demonia ab vna enī ſpē
demonis ventriloqui tropitos
oia demoia nūcupauit. ſi ergo
dixerint vobis q̄rite ventriloquos
hoc ē q̄rite a demoībz ſiue diui

nationem ſiue veītatem. ſiue ~~ſacram cōtem~~
ſacram cōtemplationē. reſponde
te eis hec q̄ doceo. ¶ Que ſunt q̄
eos docet? In ſequentibz dicit ¶ Et
ſunt quidam qui mutunt vos
magis autem arhetaminos q̄
tū m ipſis ē ad ventriloquos ¶ Qui
enī volunt vos ad pdola ire de
quibz ſcptū ē omīs dy gentium
demonia. volunt vos ire nō ſolū
ad ventriloquos. ſed ad oem ſpē
demonū. ¶ Deuptū dō nr. qui ī
celo et m tra facit q̄ vult auellat
nos a demonibz. et familiares
ſibi faciat p dnz nrm ihm rpm
¶ Videte g̃ ne quando deciptatur
aliqui ex vīs anima. et adhuc
ambigat et dubitet cū audierit
illū. et illū pdolū homiez ī illo
pdolo demoniū cuiuit languore
illud et illud diuinauit. Iſta oia
m pdolis ſunt demonū. et hoīm
nō cognoſcentū veītatem. Aſcen
dite ad ipm ad eū qui oim ē crea
tor et cōpainte pietatem iſtā. que
omībus ānūciatur eſſe pietas.
nec ē pietas. et videte qr vos bti
eſtis. ¶ Quis enī ſimilis tibi pplē
ſaluate a dnō? Et beata gens
cui ē dnūs deus eius pplūs quē elegit
m hereditatem ſibi. Ideata q̄pe
gens fuit quōdam iudeorū ſed p
didit beatitudinem. et eiecta ē
de loco ſuo. qr eū qui miſſus eſt
et teſtimoniū habuit prīs nō ſo
lū p legem et pphetas. verū et ī
ſignis et pdigiis. ī ſidiās īcēmit

Beatitudo ergo tui misit ut ad nos
ihu xpi discipulos et credimus i
eo iconfusse et firme viuentes
uerta hoc qd docti sumus. Et si dix
erint ad nos qrite ventriloquos
et eos qui de ira clamant q tanta
loquuntur. Qui tanta loquuntur
vaniloquos nominauit. Omis
sermo q diat aut vacuus est. aut
plenus veitate. Vanus e sermo
omis qui mendax est. plenus
e autem veitatis qui habet sacr
dei vnu sozu et docet ut credam
deo pollicente regnu celorum sanctis
suis. Vide ergo quid dicant qui
no fuerunt vaniloqui neq va
cui vnq apparuerunt i co spectu
dni dei sui nos autem de plen
tudine eius accipimus. Qui vani
loqui sunt no habent oia plen
tudinis. sed vel oia vacua veri
tate. vacua vtute vacua cristo.
Si dixerint vobis qrite eos qui
de ira clamat qui tanta loquu
qui de ventre clamant. Volo
dicere causam qre hoc potissimu
dnonu ventriloquorum nomen
nuc assuperit sermo ut dicat
si dixerint vobis ventriloquos
qrite. Intuentes omes qui repro
mittunt nec tnt veitatem ventri
suo seruientes et quodamo pte
voluntatem eius et habundancia
cuncta facie. Non solu at gentiles.
sed et eos qui cu repromittant i
rpo religionem hetica sunt. et no
tm illos. sed etiam i nobis qui
ecclesiastica sum. iuenies aliqe
p saturitate ventris cuncta geri
ut honoretur ut accipiat munera.
q ad ecclesiam deferunt. Iste talis
de ventre loquit et fons sermonu
eius in ventre consistit. Non est
fons sermonu eius de corde. non
fluit de bonis cogitationibz. no
de spu sancto. Si quis g aliqndo
se docere pmittit obseruate vtrum
sermones eius de ventre habeat
principu an no. propositione
at q mecum obuia potest ipse i ponat
Nemo forte quis ex vobis a quoq
eam audiens estimet aut septum
sibi esse contraria aut nos no m
sperisse quo oporteat appbare ser
monem. i eos accusatoru q de vet
clamant. Nec e ergo pposino.
Si quis aut credit in me flumia
de ventre eius fluent aque viue.
fons aque salientis i vita etna.
Dicat itaq aliquis de his qui
ponunt. Si saluator promittit
hoc de ventre fontem aque salie
tis in vitam etnam. de iusto eg
dicitur. et iustus de ventre clamat
Si quidem fontem aq que salua
tor promittit i ventre esse credim
Dz dicendu ne forte duos habea
ventres. et alius corporalis. ali
spualis. quomo relique ptes que
vident in corpe noiari veluti st
oculi. Veru alie corpis. alie aie.
Si enu dicit de oculis. mandatu
dni lucidu. illuminans oculos. no
puto hoc rfendu ad oculos corpa

les Et si dicat qui habet aures
audiendi audiat. nō ē putandū
hoc dicta de corpis auribus. sed de
anime. quas habent qui mūdi st
m auditu anime. Hz et si dicatur
ī ꝓmissione pes tuus nō offen
det non ē arbitrandū hoc dicta de
corpis pede. Est enī quēdā pes cor
dis īgredients eū qui dicit ego sū
via. Sic dicat simulis ventri corpo
ris venter anime. De quo loquit
iustus A timore tuo dne m vētre
cepimus et parturiuimus et pepe
mus spm salutis tue quē fecisti
sup terram. Qui at plenū habet
ventrem vacuis sermonibz qui
de terra sunt habent ventrem ple
nū sermonibz qui de terra sunt
habent ventrem de terra sb sistētem
de quo scptū ē. Deus at et istum
et hanc destruet. Sancti ergo vē
trem habent m quo a timore dni
et conceperunt et plenus venter ē
eorum fontis aq salientis ī vitā
eternam De isto ventre aut ille: au
res et venter meus quasi vter ple
nus musti alligatus. Hec enī
dicit. nō de corporali ventre. nec
enī venter eius corporalis plen
erat diuinoq et hys germinum
vino alligato in vtre. Ista dicrim
ī solutione ꝓpositionis Nūc ad hoc
qd cepimus reuertamur Si ergo
dicerint ad vos qrite ventriloqs
et eos qui de terra clamant. q tanua
loquūt. qui de ventre clamant.
nōq gens a deo suo. hi eis rspōdete

Defuncti autem dicatur hi eis
respondete Non gens a deo suo
exquirunt. Vnaquēq gens si q
rit dm. ad ꝓpriū deū defert quod
qsiuit. Hec eis respondete. Vos
autem isrlite hnites deū verū qui
ē sup oia. eū qritis nolite ventri
loquos qrere. neq de terra clamātes
neq vaniloquos. sed ꝓpriū deum
Quid quentis de viuentibus
mortuos? mortui enī sunt demo
nes priuati vera vita q dicit Ego
sum vita Nolite ergo mortuos
sasatum de viuis negotiis. Lege
enī susceptistis o vos quibus psua
deri nō potuit ut nō qrentes ista
de ventriloquis et de terra clamā
tibus vanos sermones. qritis
magis sermonē veritatis. et legē
susipientes sancti eū ī adiutoriū
vobis venire. Attendite ī lege vra
scptum ē Non sequaris ydola.
Iurta legem facientes nō attenda
tis ventriloquis neq hys qui de
terra clamant. legem enī ī ad
iutoriū dedit. ut dicant. Non ē
sedm verbū istud pro quo nō ē
munera dare. Qui enī assup sit
legem et nouit qr lex ī adiutorio
ē. et pnpue spiālis q interdicit
ventriloquos et augures. et cū
intellexerit legem debet āmirās
eam dicere. nullū verbū ī mūdo
apud grecos et barbaros tale est.
quale ē vbū legis Ab oi enī vbo
et vniusa doctrina q veritatem pol
licetur. differt lex q a dō nob dā ē

legem enim in adiutorium dedit ut
dicant. non est sicut verbum istud.
Quid est quod dicit non est sicut verbum
istud? multa sunt verba. sed non
sicut verbum istud. Nullum enim verbum
post verbum moysi. post verbum prophetarum. multo autem amplius post
verbum ihu xpi et apostolorum eius. Vide
si non clamauit sensus dei quod dictum est. legem enim in adiutorium
dedit. ut dicant qui acceperunt
legem. Et adiutorium non est ut verbum
istud. quomodo locutus est moyses
in lege lata per angelos in manu me
diatoris a vulto at dignius pt hy
ecclesia dicit. non est ut verbum istud.
quod caro factum est. quod habitauit in
nobis cuius vidimus gloriam. non
sicut moyses velamine obtectum
sed gloriam tanqm vnigeniti a
patre. plenum gratie et veritatis.
Non est ut verbum istud quod suscepit ecclesia. in quo credit per quod
et saluabitur. verbum quod in prin
cipio erat apud deum deus verbum
tuum est gloria et imperium in secu
la seculorum Amen

Explicit omelia septima Incipit octaua de eo quod septimum est
vlulate sculptilia in ihrlim et
samaria usq ad id commonebunt
relig

Olim quidem qm peccauit
ppls prior. erexit a religi
one et sculptilia fabricatus
est uidas in ihrlim et is qui vocat
isrl in samaria. Si autem et nunc
aliquis considerit ex multitudine
eorum qui colliguntur peccatores non pe
gebit eum dicere. qr vnusquisque deum
faciens quod estimat eum bonum. ut
seruiens peccto maledictus sit faciens
sculptilia et conflans opus manuum
artificis. et ponens illud in absconso
In absconso quippe cordis multa
faciemus ydola si peccemus. Cum
nos sermo docet penitentiam age
Vlulate sup ydolis et sculptilibus
q sunt in ihrlim et samaria Et si
quidem nos peccemus qui esse de
ecclesia cupimus in ihrlim facim
sculptilia Si vero hy qui foris extra
sunt constituti. quomodo hec
peccauerunt. faciunt ydola in sa
maria. Deus ipsum omes iuxta suam
bonitatem ad penitentiam provocat
dicens. vlulate sculptilia in ihrlim
et in samaria. Quemadmodum
eternum fecit samarie et manufactis
eius. ita faciam ihrlim et ydolis
eius. Cominat quoque fecit samari
tanus. fugat etiam qui de extra his
sunt. Cum autem consummauerit
deus omia facies in monte syon et
ihrlim induxit sup sensum mag
num principem assiriorum et sup al
titudinem glorie oculorum eius Do
cet quod futurum sit inimico non zabu
lo quem sensum quendam magnum nunc

pheta nūtipauit quō serpens
sapientior erit omnibus bestiis terre
q̄ erant super terram. Et filij hō
seculi sapientiores filijs lucis sunt
in generatione sua. Dispensator iniq̄
quitatis sapienter fecit secūm sapi
entiam nō bonā. Eodem mō iste
qui figuralit principis assiriorū
dicit. magnus ē sensus. et ē mirabilis
magnitudinē sensus eius quo ab
usus est ad instruendos sapiētes
mūdi istius. qui cū omni veri sili
tudine cuncta q̄ virtutis sunt. fal
sitate sectarū suarū cōponentes ex
hibent. Cū ergo omnia fecerit dō
in mōte syon et in ierlim reddiderit
ei q̄ iustis repromissa sunt tūc in
ducet super sensū magnū principē
assiriorū. et super altitudinē glē
oriosū eius. Alta enim sapientem
sermo nouit et exordium ruine eius
ab inflatione cepisse. Vnde et si in
flati fuerimus. iudicium incidimus
diaboli. in quo incidit ipse zabulus
Videamus autē et inflationē eius
quanta sit ut eā caueamus. et
nō permittamus eū super nos veā dicē
Quid igit dicit? Viribus fortitudinis
et sapientia intellectus auferam
fines gentium. Estimat fortitudinē
sua q̄d vult in nobis se posse per
ficē Et ruina si vinciamur et post
hec verba petrem si post ecclesiam
rursū in arcū et ad equos curs
et ad conuentus gentiliū eamus. q̄d
aliud fit q̄ superatos nos possidet.
Et qui dicit zabulus viribus fortitū
consequitur in nobis q̄d minatus
est. Sz et si fortificemur post castita
tem longi temporis. post sōmoniā
multam. quid aliud fit q̄ vera lo
cutus probat super nos. qui dicit viribus
faciam? Quid at et aliud ipsum mi
tat iste magniloquax intueamur
Et sapientia intellectus auferam
fines gentiū Sapiam nescio q̄ pol
licet de qua et pheta loquit alie
nigena q̄dam sapientia ē in eis Est
aliqua extranea a veritate sapia
quam disposit dō Hanc iste habes
estimat se ē sapientem et dicit.
Sapientia intellectus auferā fines
gentiū. et vires eorū depascar. Que
mit eū ad oēs gentes operatio eius.
Sz saluator in oēs gentes mittes
sermones suos. eruit eos a ~~salui~~
zabulo in ciuitatis gentibus captiui
tenebant Et vires eorū depascar.
ominat se vires māus potatū ire. et
tradē adiutum nos militantibus
Et ruina ē videē ~~hoc~~ eū quibusdā
hoc facientem. Quando enim quis
vinciat a zabulo et tradit demoribus
spiritibus pessimis. viribus contrij
ris. quid aliud fuerit q̄ his qui
dicerat. et vires eorū depascar. am
plius vires māus depastus ē nos?
Et cōmouebo ciuitates q̄ inhabitant.
Et hoc zabulus cōminat. In habi
tari fecit ciuitates eius dei in xpō
dnō constitutas. has cōmoturū
se esse psonat Et fiducēter quidem
contuissit scandalis Sz nos tēpta
mus fundamētū habentes super

petrum tales fiei ut iste qui dicit
cōmonuerō mutates q̄ m habitāt
nos cōmonere nō valeat p procellas
suas. nec p spū adūsos. verū ad
omnia q̄ acciderint stabiles pseue
remus vtpote hnntes edificatū sup
petram ihm xpm cui ē glā et ipiū
in secula seculoꝝ Amen

Explicit omelia octaua Incipit
nona. de eo qd scptū ē Et audiui
vocem dni dicentis Quē mit
tam et quis ibit ad populum
istum

Et audiui vocem dni
dicentis. Quē mit
tam. et quis ibit ad
ppl̄m istū? Et dixi.
ecce ego sum. mitte me Et ait Va
de et dic ppl̄o hiuc Audite audietis
et nō intelligetis et rliqua De eo
qui nūc lectus ē psaie pphete ser
mone. orem dnm. ut nobis gratiā
largiatur et digna pphete spū
valeamus exponere. Et audiui vo
cem dni dicentis Quē mittā? post
q̄ purgatus ē labia pphetes para
tus suscepit mīsterīū dei et dixit
Ecce ego sū mitte me Sz ut pan
or esset adhoc meminerat vocis
moysi. Nam et ille eadem vtēs
voce. mitte me princeps ppl̄i iudeorū
factus et famulus dei nūcupatus
ē Audiui at ego quenda hebreū
exponentem hūc locū atq dicentē.
quia libenter quidem pphetes et pa
tus pphetiā suscepit ad ppl̄m ig
norans q̄ ei essent dicenda. Porro
audiens tristia q̄ essent ppl̄o nū
tianda hoc ē aure audietis et nō
intelligetis et cetera in seqntibus
fit pignior dicente ei voce dei. da
ma Respondit ei et dixit. Quid
clamabo? Arbitror at hec pphetai
de saluatore ipe futurū erat ut au
dientes nō audirent et videntes
nō viderent. Manifestius porro
fiet qd dicit si cōsulamus paulu
lū locum. Locū enī cernentes as
picietis et nō videbitis istius modi
ē Videbant quidem tūc iudei ce
tos respicientes. rerū at visionis
ignorabant. Audiebant pabolas
quas dissoluit seneto discipulis
saluator. ipi vō nō audiebant. nes
cientes q̄ dicebant. Ppē hoc testifi
cans eos dixit Qui habet aures
audiendi audiat Nec enī priuati
erant hus auribus. ut nō audirē
sed interiores eorū aures gratuate
erant ad audiendū. Ppē hoc pdi
cat eis. et p pphetam futura psat
dicens Aure audietis et nō intel
ligetis et cernentes aspicietis et
nō videbitis. Incrassatū ē enī cor
ppl̄i hiuc Quid sit hoc qd dicit.
incrassatū ē cor ppl̄i hiuc ispicam
Dnm qui i pnitis vite cursū vsat
cor incrassatū ē Haut aliter eis
qui in secularibz morant. ingrassa
tū ē cor qī si a spinis eneret. Ido
ro pinguescit cor et nō pt tenuio
ra spū suscipere monones. Fugiat
igitur a talibus curis ut attenu
atū cor nrm deo acceptabile fiat

fugiamus terrena negotia. Ista sunt
enim quibus cor maculatur. Quia hoc
sermo subtilis erat. ut in exodo
scriptum est de eo quod ait. Mundique fue
rint quia tenuitatem eiusmodi
mundo corde. isti deum videbunt.
Talibus enim oculis deum videt. Ha
sunt quod dicunt. Incrassatum est cor pli
hui. et auribus suis graviter audie
runt. et oculos suos clauserunt.
possunt autem et alitur manifestius intel
ligi quod dicunt in loco adulti enim
hominum putant insipientes cre
aturas et istum mundum contemplates
videre ea. Et quid dico homines? Etiam
volucres et quadrupedia vident
solem et lunam et unumquisque sicut celum.
cum stellarum choro. sed maiores eorum
non intelligunt. soli vero iusti et
sancti per sapientiam dei iungem com
prehendentes inspiciunt ea. Ideo in
octauo psalmo dicit dauid. Cum vi
debo celos opa digitorum tuorum lunam
et stellas quas tu fundasti. Quid est quod
nunc propheta non videt? Celum et lunam?
Sed hoc quod ait videbo. si considerem
potrim intelligere. Conversi sunt ad
iniquitates. quorum non ait simplicitur patres
sed cum additamento patrum suorum proprio.
Diximus hec de nobis dicta. et hys
qui sunt inter nos patres. Nunc omnino
igitur qui inter nos sunt patres. con
uersi sunt non ad iniquitates patrum.
sed patrum suorum priorum? Duplices
habemus preces. et vna spes est pessi
morum patrum. Siquidem angi ardemus
zabulus pater noster fiat ut simo

euangelicus ostendit. dicens vos
de zabulo pre estis. cum autem credidi
facti sumus filii dei. Si quo post hi
peccauerimus. conuertimur ad iniquitates
non simplicitur patrum sed patrum priorum
Ad probationem autem eius ire. quia du
plices habeamus preces vtrum et dauid
testimonio in quadragesimo quarto
psalmo ita dicentis. Audi filia et
vide et inclina aurem tuam et obliuis
cere populi tui et domus patris tui.
pater dicit. Obliuiscere domus patris
tui. Quasi pater quippe cepit audi
filia. Ergo duplices preces nostri sunt.
sed obliuiscere inquit domus patris tui
prioris. Si igitur oblitus prius domus
patris tui prioris rursum fueris ad pec
catum conuisus. indisti in id quod
nunc dicit peccatum. conversi sunt ad
iniquitates patrum suorum priorum. Di
cebam dudum zabulum patrem nostrum
fuisse quisquis dominus noster factus sit pri. si
tamen etiam nunc non habemus zabu
lum patrem. quod etiam de iohannis
epla apparuit. in qua ita scribitur
Omnis qui natus fuit ex zabulo
nasci. ~~Neque enim semel~~ Nunquam
peccamus. Infelix ille qui semper
geneatur a zabulo. Rursumque multum
beatus qui semper ex deo nascitur. Neque
enim semel dicam iustum ex deo natum
sed per singula vtutis opa semper iusti
ex deo nascitur. Ideo autem ut plenius
possint probari etiam de saluatoris
nostri cotidiana natiuitate dicemus.
liquido id de iustis obtinentes. quod
in domino processerit saluatore nostro. qui

splendor ē glorie. Splendor autē
non semel nasci. et denceps de
sinit nasci. sed quotiencūq; ortū
fuerit lumē vn splendor oriat.
toties oriē et splendor glorie Sal
uator nr sapiā dei. sapiā vo splē
dor ē lucis eterne Dicit salvator
nr semp nasci et ideo dicit an
omēs at colles generant me. nō ut
quidā male legunt genuit. si sig
semp ex patre nascitur dns. etiā
tu in similitudinē eius. tantū
adoptionis hūs spm semp gene
rabis a deo p singulos intellectū
p singula opa et efficies filius di
in xpo ihu cui ē glia et ipi in se
cula seculorum Amen

Explicunt omelie i ysaiā Incipiunt capitula i ihe

Quo tpe ihemias eversus
ē pdicare ul yphetare et sb
quibus principibz yphetavit et if
q dictū sit et a dno.

De eo qd scptū fugite de me
babilonis usq ad eū locū i quo cō
tinet appmquavit usq ad celū
iudicū et elevavit usq ad tiū ii

Quō confractus ē et contritus
malleus vniūse terre. quō facta ē
i exterminio babilon. vsq ad eū
locū quo ait retribuite ei iuxta
opa eius iii

Clamavit pdir congregavit q nō
peccit fuerunt divitias suas nō cū
iudico et reliqua iiii

Tres quodāmō virtutes assumēs
yphetia. fortitudinē sapiāz atq pru
dentiā vnicuiq eaq opa pria
distribuit fortitudini tuum. sapie
orbem tuaq. prudentie celū v

Hermo qui factus ē ad iheremiā
a dno dicens Audi vba testa
menti hui usq ad id qd dicitur
conūsi sunt ad iniquitates prm
suorū vi

Ab eo qd scptū ppter me exterminata
ē oīs tra usq ad id qd ait
cōputrescent eo qd nullo esset v
sui vii

Ab eo qd scptū ē notū fac in de
et cognoscite usq ad id qd ait. ite
congregate omīs bestias agri et
cetera viii

De eo qd scptū ē q's parcet
sup ihrlim aut quis contristabit
sup te. q's conūtet rogabit pace t
aversa es a me dicit dns retro abu
labis: ix

De eo qd scptū ē oīs vter iple
bit vino usq ad id qd ait et dedu
cent oculi vri latinas. qz cōtritus
ē gigr dni x

Ab eo loco in quo scptū ē heu mi
ego mater usq ad id qd ait Si cōi
sus fueris restituā te xi

De eo q scptū ē Ecce ego mittā
piscatores multos dicit dns usq ad id pri
uda scptū ē stilo ferreo i ungue ada
mantino 2 cetera xii

De eo qd scptū ē Quō obsa es i
amaritudiē vitq aliene usq ad id ma
culā es i spū meo i iniqtatibz tuis

De eo qd scptū ē Et dixit dns ad me
i diebz iosye usq ad id iustificavit

denciā vnicuiq eaq opa pria
distribuit fortitudini tuum. sapie
orbem tuaq. prudentie celū v

Hermo qui factus ē ad iheremiā
a dno dicens Audi vba testa
menti hui usq ad id qd dicitur
conūsi sunt ad iniquitates prm
suorū vi

Ab eo qd scptū ppter me exterminata
ē oīs tra usq ad id qd ait
cōputrescent eo qd nullo esset v
sui vii

Ab eo qd scptū ē notū fac in de
et cognoscite usq ad id qd ait. ite
congregate omīs bestias agri et
cetera viii

De eo qd scptū ē q's parcet
sup ihrlim aut quis contristabit
sup te. q's conūtet rogabit pace t
aversa es a me dicit dns retro abu
labis: ix

De eo qd scptū ē oīs vter iple
bit vino usq ad id qd ait et dedu
cent oculi vri latinas. qz cōtritus
ē gigr dni x

Ab eo loco in quo scptū ē heu mi
ego mater usq ad id qd ait Si cōi
sus fueris restituā te xi

De eo q scptū ē Ecce ego mittā
piscatores multos dicit dns usq ad id pri
uda scptū ē stilo ferreo i ungue ada
mantino 2 cetera xii

De eo qd scptū ē Quō obsa es i
amaritudiē vitq aliene usq ad id ma
culā es i spū meo i iniqtatibz tuis

De eo qd scptū ē Et dixit dns ad me
i diebz iosye usq ad id iustificavit

prima

israel animam suam a peccatrice iu
da:

Explicuunt capitula incipiunt
omelie origenis in hieremiam prophetam

Quis ad bonifa
ciendum promp
te. ad puniendum autem eos
qui pena digni sunt dissimila
tor. Cum possit quippe tacens sine con
testatione venturi punire eos quos
semel dignos supplicio iudicauit
nunquam hoc facit. Quz etiam si condempna
uerit dicat quod sibi sp dicere propositum est
ut liberent a condempnatione per peni
tentiam. qui condempnati fuerant per de
lictum. Hoc exemplo cum de septuaginta
possimus multa atque. sufficiunt ad
pnis indentia. ut veniamus ad eos
q̃ lecta sunt contemplandum. Ninuite
priores condempnati erant a deo. Ad
huc enim tres dies. et futurum ut ni
nive subuertat. Noluit deus cum silen
cio punire damnatos. sed dans eis
locum penitentie et confusionis mi
sit ad gentes prophetam hebreorum
ut dicente illo adhuc tres dies. et
ninive subuertet. qui condempnati fu
erant ne perirent. agentes penitentiam
impetrarent miniz dei. Nam in sodomis
et gomorris sunt ia erant exercito des
tinati ut manifestum est ex sermonibz
dei quos locutus est ad abraham. at
tamen quod suum erat fecerunt angeli.
volentes eos saluare. q̃ se indignos
salute iudicauerunt. Et dixerit ad loth.
Est tibi hic aliqs gener aut filius aut filie.

Neqz vero ignorabant non esse
eos seruturos loth sed ostenderunt
suam pietatem et eos qui eos miserant be
nignitatem in homines et adorem
horum quoddam simile incenium eam
in hieremia scriptum est. Est enim annota
tum tempus prophete eius. quum cepit
prophetare et quousque. Ergo qui scriptu
ras legit si lectionem dei diligenter
intendat et requirat eorum q̃ scripta
sunt voluntatem dicere potest. Histo
ria supra scripta est quo tpe hieremias
exorsus est. et quo consumauerit prophe
tiam. Quid igitur ad me? Tempus
historie legens didici. qz cepit prophe
tare in diebus iosye filij amos regis
iuda usqz ad annum tertium decimum
regni eius. Deinde prophetauerit in
diebus ioachym filij iosye regis iu
da usqz ad consumationem duodecimi
anni sedechie filij iosye regis iuda.
Et legens didici. qz per reges prophetia
eius contexta sit usqz ad captiuita
tem ierlim in mense quinto. Quid
ergo per hec doceminur si lectioni si
mus intenti? Condempnauerunt deum
ierlim propter peccata q̃ fecerunt et hec erat
extrema sententia. Et captiuitati
relinquere. Deum tamen cum homin sit
amator et nequaqm depopulationis
tempus instaret. misit et hunc prophe
tam. ut per sermones eius ad peni
tentiam conuerterent. Misit eundem etiam
sub secundo rege post primum. misit
quoqz sub tertio. Quid plura? Sa
captiuitas imminebat et adhuc hor
tabat deus. tribuens ut ita dicam
ante vnam diem locum penitentie. Om

scptū ē usq ad captiuitatem iherl
et usq ad quintū mensem ꝓphetas
se iheremiā Iam hostiū vincula re
strinxerant manus et nichilominus
her quodāmō dicebat dō. Ecce cap
tiui facti estis. agite licet sero pē
tentiā Rogate me et partā vobis
possū eripere vos de captiuitate qui
tradidi. Habemus itaq quiddam
necessariū ex suꝑscptione ista q
cōtinet tpa ꝓphete qr uxta suā
clementiā exhortet semp dō homes
ad salutem ut cessante delicto. etiā
captiuitas conquiescat. her autē
etiā de nobis possumus intelligere Si
peccauerimus et nos captiui futuri
sumus Etenū tradi peccatore sathā
ne. nichil distat ab eo qd iudei sunt tradi
nabuchodonosor. Dtuq illos deus
concessit adūsario. ꝓpt fiducias ipi
etates. sic nos ꝓpt pcā q fecimus
tradimur spuāli nabuchodonosor
Et quos tradidi inquit sathane
ut discant nō blasphemare. Apls
de alys pcōribus. Putas qntum
malū ē peccare. ut tradaris sathanē
captiuanti aias eorū qui relinquūt
a deo nīō nō sine causa autē neq
sine iudicio. deo delinquite qs deseit.
Cū eū nuscent pluuiā supuincā.
et vinca p vua attulerit spinas qd
faciat nisi ut mādet nubibus ne
pluant sup eam imbrem. Quapp
in primo ē ꝓpt delicta quorū nobis
conscij sumus. et captiui futuri est
ut tradamur si nō egerimus pēitē
nabuchodonosor atq babilonys.
qui nos sensibiliter exercitent. Istis
ia adiacentibus sermones ꝓphetarū
sermones legis. sermones aplorū
sermones etiā dni saluatoris nri
ihu xpi hortant nos ad penitentiā
puocant ad salutem Si audiemus
credimus ei qui dixit Et ego peni
tentiā agam de omnibus malis q
locutus sū facere eis Et her quide
m pheniuo. Post pheniū aut ita
scptū ē. Factus ē sermo dni ad eū
certū qr iheremiā Quid dicit ꝑmo
dni ad eū? Precipuū magis ab
ōibus q dicta sunt cetēis. Hor ei
ad nullū ꝓphetarū vnqm dictū inue
nimus Abraham ꝓpheta nūcupatus
ē in eo qd dicit ꝓpheta ē et orabit p
te et tibi nō dixit ad eū deus Antequ
plasmare i vtero noui te. et priusq
exires de vulua sanctificaui te Sed
postea in extremo iā tpe sanctificā
tus ē abraham qn egressus ē de tra
sua et de cognatione sua et de domo
patris sui Ex ipmissione natus ē
ysaac et tibi neq ad eū ipsimus hui
dictū ē ꝑmonem Et quid necesse
p singulos currere? Iheremias ꝓpiū
inter cūctos consecutus ē dicē
te dnō Priusq te plasmarem i vtero
noui te. et priusq exires de vulua
sanctificaui te. Neq vō ignoramus
quosdam ē qui ita referant quia
maior iheremias sit sup saluatore
nīō et dnō ihu xpō Sciendūq plu
rima ex hys ē q possint saluatori
cōuenire q etiā nos interponemus
Dauta at eorū q ad iheremiā dicta st
coartant intellectū quasi nō possint
ut plures estimant ad dnm referri

Que ergo sunt que pnt cōuenie
ad dnm? Ad oēs quos cūq; mittam
te ibis et omia q̄ mando tibi loqris
Ne timeas a facie eorū. qr ego tecū
sū. ut te eruam dicit dnūs Nec dū
ista oacose vident ad saluatorem
referri Ea vo q̄ sequit extendit dnūs
manū suā ad me et tetigit os meū
et dixit dnūs ad me ecce dedi vba
mea in os tuū ecce constitui te ho
die sup gentes et sup regna eradi
care et disp de. de ihemia difficilem
faciunt interpretationē Quas enī
gentes eradicauit ihemias. q̄ regna
subuertit ut merito ei dictū sit. ecce
constitui te hodie sup gentes et re
gna eradicare et suffodere? Quā ha
buit potestatem ad dispendū. aut au
dient et dispdē? Quos vo edifica
uit ut conseqūter addat et edificare?
Ihemias dixit Non p fui et nō p
fuit michi aliquis Et quomō ha
ta ē ei edificatio atq; plantatio?
Het ut diximus ad saluatorē refe
ra nō cōtartant interpretantem Ihe
mias in istis saluatoris figuram ē
Sz ea q̄ sequūt eiā doctissimo hoi
difficultatem expositionis reddere
quō possint congrue dnō. Et dicit
Quid ē dominator dnē? Ecce nes
cio loqui. Qui ē sapia et qui est
vtus dei in quo plenitudo habi dimitat
tauit corpalr quō hiuit aptari pt
nescio loqui? Sz et illud qr iuue
nis ego sum interdicit ei q̄ non
bn ei respondeit Sic enī ei dicit
dnūs Noli dicere qr iuuenis ego sū
ad manifestum ē qi nō bndicentem
fiusse reprehensū Het sunt q̄ salua
tori vident nō cōuenire superiora at
ad eū facie intellectū referant Dicē
vo alia sup ihemia alia sup salua
torem interpretanda ē nō ē pessimū
sed qui bn nosse scptuas conatur
vehementer in isto instabit loco. vi
dens sub hoc textu sermonis diui
di intellectū et dici het qm̄ minora
sunt nō cōuenīt saluatori. sed ihe
mie illa vo qm̄ maiora sunt nō
cōueniunt ihemie sed xpo et ob id
cuncta ad ihemiā referre tentabi
hoc ē eiā ea q̄ cū maiora sunt. co
dicionē eius vident extrēdē Iui
cūq; a dō accepit vba sumēs gratiā
celestis eloquij. idcirco ea accepit
ut regna gentes q; eradicet atq; fo
uertat Sz cū nominent regna et
gentes omis qui diuina vba sus
cepit nolo ea corpalr velut intelli
ge regna et gentes sed considerās
animas hoim regnaturas a peccō
iuxta illud qd in aplo scptū est.
nō ergo regnet ptm̄ i vrō morta
li corpe videns quoq; multas spes
delictorū allegorizet regna et gen
tes p varia delicta q̄ humanas animas
possidēnt. et het erunt q̄ euel
lunt atq; suffodiunt a sermonibz
dei q̄ dati sunt siue ihemie siue
ceteris sanctis Ita fiet ut et prima
q̄ nō videbant congrue saluatori
ad ihemiā referant et secda ab eo
qui sūt figurate q̄ dicta sunt ihe
mie deputent Quid in aliquis

auditorii Etiam aliui tange ser
monem. et auricula q̃ scripta sunt
sup̃ saluatore qui de deo sunt scripta
constitue de secundis noli esse solli
citus Apparet enim qr si saluator
euacuauerit regna diaboli. et na
tiones subiuterit gentilem destru
at vitam In istis qd intellectum
difficilem faciat hoc esse quod saluia
tor dicere possit nesciuo loquii. qr iu
uenis ego sum et cetera. in hoc ser
mone intipretantes angustiant
Iesum xpm̃ sanctum dei. Cuecimus
ved ea q̃ dicta sunt iuxta psone
exponere dignitate. Quapp necesse
nobis est scripturas sanctas scias in testi
monii vocare sensus quippe nostri
et euacuationes sine his testibus
non habent fidem Et hoc qd dictum
est in ore duorum uel trium testium stabit
omne vbum. magis conuenit ad intipre
tantis probationem. qui ad quorumcumq
hominum numerum ut firmum sit vbum mtel
lectus mei. accipiens duos testes de
nouo et veteri testamento accipies
tres testes. de euangelio. de ypheta.
de ipso sic enim stabit omne vbum.
Quod igitur valebimus ista coniungere
saluatori? Det mihi testimonium vetus
testamentum qr puerq̃ cognoscat puer
bonum aut malum et cetera etiam de ysaia
Ecce vgo in vterio concipiet et pariet
filium et vocabitur nomen eius emanu
el Ibique addit priusq̃ cognoscat
puer Sed at et de euangelio atque
oportet testimonium iesus nedum
vni sed adhuc infans qr se germani
uerat formam serui accipiens psine
bat Nemo at psiit qui psectus
est hoc ille psiit. qui indiget psectu
Ergo psinebat etate psinebat sapia
psinebat gratia et apud deum et ap
homines Nam si euacuauerat se
ipsum ad nos descendens. et euacuas
semp̃ insumpsit. iterum ea de quibus
supi euacuauerat. quid indignum
est psenasse eum sapia. psenasse etate.
psenasse gra apud deum et homines Et
vera de eo esse ista q̃ dicta sunt priusq̃
cognoscat puer bonum aut malum.
et ea q̃ de eodem intiposuimus? Hoc
dicat michi aliquis. Etiam si potest
de saluatore intelligi dictum esse qua
nescriat. et cetera isti iusmodi q̃ mi
nora sunt. etiam si puerum accipias.
nonne offendis ista sentiendo de vni
genito et primogenito vnuuse crea
ture. de eo qui anteqũ concipet an
nunciatus est. loquite gabriele. spis sancti
veniet sup̃ te et vtus altissimi ob
umbrabit tibi et audes dicere qr nes
ciat loqui? Quamobrem videbo si
potuero aliquid dignum de saluatore
in hoc loco afferre qd quedam nesci
ens maior sit si ea ignorauerit q̃
nesciuerit. Petamur voce eius quo
sint aliqua q̃ nesciat Respondit
eis qui sibi dicebant. nonne in nomine
tuo comedimus et in nomine tuo bibimus
et in nomine tuo demonia eiecimus et
vtutes multas fecimus. discedite a
me non noui vos Putasne ipse qd aut
non noui vos minorem vtutem eius
cognoscebat an maiorem atq̃ mirabile

qz malos futurosq; nesciat? Sat ei
ab his differentias sat meliora sat
dñs eos qui eius sunt. et si quis ig
norat ignorabit. Igitur ut constat
pater ignorat a deo. Dicit m̃ aliquis
er auditoribus. Ostendi m̃ qz nesciat
pater deus. Ostendisti m̃ qz ignoret
eos qui operant iniquitatem neq; digni
sunt agnitione eius. Quid gloriabris
magnũ et gloriosũ esse qd ab eo dam̃
ñ nescio loqui qd humanũ ñ? Et e
loquio semp vnt vbi causa hebreor
vore suae gentorũ reliquorũq; ꝓmõe
Ergo si ascendis ad saluatorẽ. et scie
ris eũ ĩ principio apud deũ vbũ. Spi
re qz nesciat loqui. cũ humanũ sit h
qd dicit loqui. sed ideo nesciat qz sut
maiora q̃ nouerit. Si at et angelor
linguas cũ humanis vis cõparẽ linguis
et scieris qd iste maior sit. etiã ab
angelis sicut testatus ñ de eo ĩ epla
sua aplis quã scribit ad hebreos. Itel
liges maiorem eũ etiã angelorum
linguis fuisse. qñ tantũ deus vbũ
erat apud patrem. Discat ergo et quo
dãmõ accipit disciplinã nõ mag
norũ sed minorũ ac minorũ. Et sicut
ego balbutire disco violentiã michi
metipsi faciens qñ cũ paulis loqr.
neq; eũ sao ut ita dicam ĩfantilit
loqui. et infractis vbis iã gradienib
cũ pueris sermocinari. eodem mõ
saluator in magnificentia quidẽ
glorie dei et in patre consistens non
loquit vana. nescit fari de hiis q
deorsũ sunt. Qñ at venit corpus humanũ
dicit in exordio nescio loqui. qz iu
uenis ego sum Iuuenis ꝓ dispen
satione nem. senex iuxta hoc qd primo
genitus ñ omnis creature Iuuenis
qz in cõsumatione iã seculorũ. et
in extremũ vite huiꝰ tempus adiuc.
Dicit itaq; nescio loqui. sao enim q
dã maiora loqui. sao qdam maiora
isto sermone mortali. Quis me
rogat loqui tiestribus? Nedũ as
sumpsi humanã fragilitatem Ha
beo eloquium tuũ vbũ tuũ sum. t
sao loqui hominibz nescio loqui. iu
uenis sũ. Noli dicere iuuenis ego sũ
qñ ad omnes quoscũq; mittã te ibis
Deinde cõmouet manũ ad tangẽ
dũ os eius ut ei det vba quibz eum
dicat ipsa. Neq; vero ĩdigebat sal
uator vbis ut ea acciperet qñ erat a
patre nullis in celo dignis qui nesciret
eum. Sed nũc accepit parua disceres
maiora paulisp. atq; ita qz h gloria
sicut alibi dicent gloriose nescio
vos. qz operari estis iniquitatis. et
nũc vba gloriose accepisse cũ deus
sit. et iuxta magnificentiã dicisse
sue glorie. nescio loqui qz id est
humana nõ noui. Dicit at ad ihe
miã sicut ad saluatorem dicit p
usq; te plasmarem ĩ vtero noui te
legens genesim et obseruans ea
q̃ ibi de condicione mũdi septem st
tuentes ibi qz diuina scriptura multũ
ĩ sermonibz tacuit. nõ dicent pusq;
te fatem ĩ vtero noui te. Qñ enim
iuxta ymaginem et similitudinem
dei nũc condicio ñ dicit deus. faci
amus hominem ad ymaginem et similitudinem

nostram et nō dicit plasmemus
qm̄ ēt accepit lutū de tra nō ē sēp
tū fecit hoīem. sed plasmauit ho
minē. et posuit m paradiso hoīem
quē plasmauit operari eū et custodire
Si pt intelligi differentia facture
et plasmationis. aut dicens sive
ad ihemiā sive ad saluatorē non
dicent prius qm̄ te fecim̄ i utero?
Nō enū fit nō fit m uterō sed qd
creatur de tre puluere hoc plasmat
m uterō. prius qm̄ te plasmaui i uterō
sto te. Si oēs nouit dō. quō qt
prapuo a teteis ihemie dicit noui
te. An eos tm̄ fecit dōs. qui sta ei
digni sunt. et cognoscit eos qui ei
sunt. idignos vō nesciit neq; pr
neq; filius dicens nō nouit vos.
Nos ei sim̄ homies si aliqua fe
cimus pditi dignitate. alios nū
notia dignos. alios iudicamus
idignos. Et quos scire nolum̄
neq; audie eos volum̄. ut sta
Quid arbitraris de vnūsitatis
deo? Vult scie pharaonē vult
egiptios nosse. sed idigni sunt
notia eius. sed ipi faciunt ut
ignorent Sic ait moysen. sicut
scit ypheta. et si quis similis ē.
Multū te oportet laborare ut nosse
capiaris a dō. Ihemiā quidem
prius qm̄ plasmaret i uterō cognoscit.
aliū vō de ypheis. triginta ānos
cepisse nouit. aliū quadraginta
Sermones sunt ineffabiles de sal
uatore. nō magnope qrendi. de
ihemia vō eos. qui sta sēptuaq
habent auribus idigentes quō
dicat prius qm̄ te plasmare i utero
noui te. et prius qm̄ de vulua mtis
te exires sanctificaui te. Deus sibi
sanctificat aliquos. Istū nō expec
tat ut sanctificet genitū. sed prius
sanctificat qm̄ a vulua egrediatur
Si ad ihemiā ut dixi inferas nō ē
malū dicere prius eū sanctificatū
ē qm̄ natū. Sz si de dnō intelligas.
nō solū anteqū exiret de vulua sāc
tificatus ē sed in fruto ante tpe
semp sanctus fuit. Hic vero ante quam
de uterō exiret sanctificatus ē Et
ypheta in gentibz dedi te. Si de ihe
mia qris quō fuit ypheta i gentibz
positus observa in consequentibus
tū iubere ypheta ad oēs gentes
Nā huiusmōi insepto ē q ypheta
fuit ihemias sup oēs gentes et
dā et damasco et moab et habebis
qr ypheta fuerit ad oēs gentes. aut
id qd sēptū ē ypheta i gentibus
posui te si tamē volueris hec de ihe.
dicta sentie Si ait intelligentiam
ad dnm̄ transferas. iste vē vnūsis
gentibus predicauit. Est quippe
ypheta sicut alia silia sic ē ypheta
ut ē puncepis sacerdotū. ut ē salua
tor. ut ē meditus. silit et ypheta ē
Moyses ānūcians de deo nō solū
ypheta sed et āmirabilem inter
cūctos noiauit ypheta dicens.
Ypheta ex fratribz tuis suscitabit
tibi dōs deus qi me audite eū. Et
erit quicūq; nō audierit ypheta dlū
interibit de pplo suo Iste ē ypheta

constitutus in gentibus et accepit
gratiam a deo. effudam in labijs suis
ut non solum cum presens adeunt corpe.
sed etiam nunc cum adest virtute et spiritu.
prophetet ad omnes gentes et prophetans et
toto corde attrahat homines ad salutem
Et dixit quid es domine deus. Ecce
ne nesciam loqui quia puer ego sum
Et dns Noli dicere quia puer ego
sum quia ad quos cumque mittam te ibis. Solet
sepe dicimus esse aliquem puerum uir
cum qui intus est hominem licet iam in
senili corpis sit etate Econtrario
freqnter iuuenem puerum sim cum qui ex
trinsecus est hominem et intrinsecus esse
perfectum virum. Talis erat ieremias.
habens iam confessam sibi a domino gra
tiam in etate corpis adhuc puerili.
propter quod aut dns noli dicere quia puer
is sum Signumque huius rei quia non
sit puerus. sed vir consumatus
ostendit quem ad omnes quoscumque mit
tam te ibis et uerba omnia quecumque man
dauero tibi loqueris. Ne timeas a fa
cie eorum Erat sermo domini dei eos qui
ubi legatione fungunt iniuriae ab
his periculum qui audire contemnunt.
increpationem. qui oderunt increpatio
nes. qui coarguti persequunt arguen
tes. Omnes quoque malum esse passuri
prophete sicut non est propheta sine honore nisi
in patria sua et in domo sua. Cum
iniuria nunquam quoque feci mihi mensionem
Erat quod qui dicere repamus. deus mit
tens prophetam quanta discrimina pa
tiessurus sit ideo exhortatur eum
dicens Ne timeas a facie eorum quia
tecum sum ut eruam te dicit dns Quemcumque
ieremias passus est scripta sunt. In la
cum missus est luti mansit ibi comme
dens tantum panem diei et aqua tantum
bibens aliaque multa quae petulit libri
eius continent. Quem autem prophetarum
non persecuti sunt presertim dicit dns
ad iudeos. Et necesse est eos qui vi
uere religiose in xpo cupiunt omnes gene
a contrijs vitiis pena quae perpiunt
vasa persecutionem pati. Qua de cum
nichil nouum aut pregnum videatur
qui his tribulationibus affligunt
Quia quae eis precepta sunt faciant tum
orent ut persecutionis causa cristus
sit ne propter meam iniustitiam. ne propter delicta
ne propter aliam iniquitatem deprimant. Si quem
autem propter iustitiam aliquis erangitat
audiat. Ideati estis cum exprobrauerint
vobis et persequuntur et dicunt omne
malum aduersum vos mei causa Gau
dete et exultate quia merces vestra magna est in celis Sic enim persecuti sunt
prophetas qui fuerunt ante vos. Quem
tecum sum ut eruam te dicit dns. Et
extendit manum suam dns ad me. et
tetigit os meum Et dixit dns ad me
Observa differentias ieremie et ysaie.
Ysaias autem immunda labia habens in me
pli immunda labia habitus ego habi
to et regem dnum sabaoth vidi oculis
meis Et quem confessus est non habe
facta immunda sed verba tum usque ad
hunc enim finem puerum commiserat. non
extendit dns manum suam. Neque ei
vnum ex seraphim. manu sua la
bia eius tetigit. sed forcipe solum

tangens aut ecce abstuli iniqtates
tuas. Jhemie at qa ia sanctificatus
i vulua fuerat no forceps mutit
neq de altari carbo suscensus nich
il quippe habebat igne dignum.
sed rpa manus dni tangit eu. ppt
qd dicit. et extendit dns manum
suam ad me et tetigit os meu Et
dixit dns ad me. ecce dedi sermo
nes meos i os tuu. ecce constitui te
hodie sup gentes et regna eradicare.
Quu sit beatus e ut regna mlta
q xpo dyabolus ostendit. regna deo
nu regna pca eradicet hys qui et
a deo data sunt sermoibz dicit ad
eu qd sptu e. ecce dedi sermones
meos i os tuu. ecce constitui te su
hodie sup gentes et regna eradicare
Quomodo at sunt regna pluima
plures simulat et gentes. nec pt
aliquod regnu dicu. nisi qd sub se
continet nationes Verbi causa dg
sit regnat fornicatio i hoie pmore
necesse e ut regnu fornicatois ha
beat gentes suas. Jpm illud gene
rale delictu auaricie et fraudis q
vir aliquis i manus e habet regm
suu. et sub vno regno multas possidz
gentes. p plurimas salutz spes
auaricie. et ob id opus e ß moibz
dei ut istiusmoi regna cu suis ge
tibus euellant Saluator i euage
lio ostendit dicens. Omis planta
qua no plantauit pr me celestis
eradicabit Sunt qdam itinsecus
i aiabus ; vnis misita q no plata
pater celestis Odes quippe cogita
tiones pessime. homicidia adulte
ria. fornicationes furta falsa tes
timonia. blasphemie. plantationes
sunt quas no plantauit celestis
pater Si at vis scie cui sit plata
istiusmodi cogitatiis. audi qa inimi
cus homo hoc fecit qui sup seminauit
zizania in medio tritici. Instat ecce
deus instat et zabulus habentes se
mina sua Si dedeimus locu zabulo
inimicus ho supsevit plantationes
qua no plantauit celestis pr. vtiq
eradicanda Si at repulso zabulo.
locu dedeimus deo gaudes deus sup
pncipale cordis nri spargit seme
suu Nec aliquis estimet tristem
jhemia recessisse qa constitutus sit
ad eradicationem regnoq et gentiu
Donuta dei istud mdicu e eradi
care vicia p sermones inimica ce
lestibus regnis regna destruere. et bel
lantes cu sua natione cute gtes
eradicare et subute. Est queda edi
ficatio zabuli. et o qda edificatio
dei Nd sup arena extruit hoc za
buli e. sup nullo enu stabilit iusto
a quo solidet Nd at sup petram
ed edificat hoc dei e. pm et hys q
eius sunt dicit. dei agricultura estis
dei edificatio estis. Sup gentes era
dicare. et subute et dispde Si era
dicat aliquid et eradicatio rpa no
dispit adhuc p manz qd euulsu
e Si subruit dom et lapides i ru
na sunt mtegri. dissipata e dom
no tn pdita Opus e igit benig
nitate dei ut eradicatio rpa et sub

úsio tota dispiat. Diligentius lege
quō eradicata pdant. Paleas autē
conburet igni inextinguibili. Et
ligate manipulos azimzizaniorū
et tradite eos igni Sic ea q̄ sunt era
dicata dispiunt. Si āt vis scire quō
subūsio ordinat in ruinilū. quō edi
ficationis materia pessima ī puluerem
cōminat domus ea q̄ ppt lepram
destrui iubet cū fuerit puluis effet
ta extra ciuitatem eiciūt. ut ne la
pis quidem ex ea residuus sit. iuxta
qd septum ē. similit ut lutū plate
arū deleb eos. oportet quippe peitq
interire malitiam. Subūsiū ē ali
quid. lapides quoq ipi qui destruc
ti sunt conterunt ne ad aliquam
edificationem quā dyabolus con
armare potest assumi valeant. Era
dicatū ē quippiā inuenit adūsaio
eaam int ea q̄ eradicata sunt ali
quā sementem. quā iterū seminet
ppt qd iubz dns colligite dicens zi
zaniā et cōburite igni. saltz ut
eradicatio quoq sabuli et ipa sub
ūsio cōsumat. Verū nō tm ī hoc
stat sermo diuinus. ut eradicet et
destruat et dispdat Esto enī Era
dicata sint ī me ōnia mala. destr
ta sint pessima. Quid in pdest si
nō p eis q̄ eradicata et suffossa sūt
meliora ī me plantent atq edificet.
Ptea ūba dei primū faciunt qd ne
esse ē. Eradicant destruūt pdūt.
et p hec edificant plantant. Ob
seruauim sp in scripturis sanctis
primū ea q̄ vident tristia notari
demde ea q̄ hylariora sunt sedā dia
Ego occidam et ego viuificabo Nō
dixit ego viuificabo et postea occi
dam. Impossibile ē enī qd semel
viuificauit ds aut ab eo pō aut
ab alio occidi. sed ego inficiā. et
ego viuificabo. Viuificat paulus
apls ihu xpi. Hec si intelligerent
hetici miseriam. nūq ad nos dif
ferent ita crebro dicentes. videsne
deū legis et pphetarū quō ferus ē
et īmanis. quō dicit ego occidam
et ego viuificabo nō adūtentes in
scripturis ānūciationē suscitatōis
mortuorū. nō considerantes resur
rectionē ia cepisse p singulos Cō
sepelim enī xpō p baptismū. et
consurgim cū eo. A tristibz semp
sed necessarijs maxime ds. veluti
ego occidam et ego viuificabo ego
percussi et ego sanabo. Quē enī
diligit ds corripit. flagellat autē
omē filiū quē recipit et p hoc cu
rat ipē dolorem facit et iteq letitiā
restituit Sicr ig et ī pniti dns aut
Constitui te hodie super gentes et
regna. eradicare et suffodere et edifi
care et plantare. Verūptē primū ē
ut mala auferant a nobis non
pt in loco edificationis male. edi
ficare ds. Que enī participatio iustie
et iniquitati. et q̄ cōiunctio lucis ad
tenebras? Oportz malitiā ex primis
sedibz eradicari. oportet et edificā
tionē pessimā ab aliābz mis peitq
auferri ut postea sermones edifi
cent et plantent. Possumus siqdē

et alit mtelligē q̄ scpta sunt. Ecce
dedi sermones meos ī os tuū. Et qd
faciant sermones dicit. Eradicare
et suffodere et dispdere. Sermones ea
dicant nationes regna suffodiūt.
sed nō ēgna istu carnalis seculi. Dig
ne destruentibus. digne eradicāti
bus vbis. ea q̄ eradicata et sbūsa
sunt sensi. Dubitas mtis q̄ mō di
amus nō ē vtus q̄ dnūs distribuit.
Secdm qd scptū ē. Dnūs dabit vtm
euāgelizantibz vtute mlta. Vtus
eradicans ē atqz suffodiēs. Si qua
mfidelitas. si qd mendatiū. si q̄
malitia. si qua luxuria. si q̄ discor
dia. nō ē suffossa. sicubi ydolū m
corde constructū ē. illo deposito e
dificet templū dei. ut ēueniatur
gloria eius ī eo. et fiat nō ēfertilis
siue lucus exurgens. sed plātatio
paradysi ubi templū dei sit ī xpō ihu
dnō nrō cui ē gloria et ēpium m
secula seculorū. Amen. Explicit
omelia p̄a. Incipit 2a de eo qd scp̄m
ē fugite de medio babilonis vsqz
ad id appīquauit vsq ad celū iudi
cū et eleuauit usqz ad ēium

Quomodo corpus
nrm m aliquo
ēre spacio cōsistit
eodē mō etiā aiā
niā secdm suum
statū cū nūcupatiuo terre loco est.
Ad hd dico sic fiet mānifestus. Corpus
nrm aut m egipto ē. aut ī babilōē
aut ī palestina aut ī syria. aut ēre
vbicūqz sili. Sili et aiā ī aliquo ēre
loco cū eiusdem ēre nomē ē. Aliaī
babilone. alia m egipto. alia ī ā
monitū ēgione. et sic sacrum ꝓm
sentenciā scpturaē p qualitate
vite et locorū diuersitate distinguūt.
In babilone ē qm̄ confundit. qm̄ pa
ce deserta bella sustinet passionum
qm̄ turbat qm̄ tumultus malice
circa eā fremit. Sunt ut diximus
ī babilone ē et ad istā aiāz sermo
ꝓphetalis dirigit dicens fugite de
medio babilonis et ēsaluate vnus
quisqz animā suā. Donec ei qs ī
babilone ē saluāi nō pt. Nui eiā
ēcordatus si ibi fuerit ihrlm ēgemis
cat et dicat. Quō cantabimus canti
cū dnī ī terra aliena? Et qr ēpos
sibile ē m babilone constitutū dō
organis canere. otiosa quippe sunt
ibi organa ēnorū dei. ꝓptea dicit
p ꝓphetam. Super flumiā babilōis
illic sedimus et fleuimus. dū ēcor
darem syon. In salicibz ī medio
eius suspendimus organa nrā. Sus
pensa sunt organa nrā q̄ diu ī
babilone sumus. ī salicibus flumi
nū babilonis. Si aūt venerimus m
ihrlm. ī locū visionis et pacis.
organa q̄ aū otiosa pendebāt. tūc
assumūt ī manibz. tūc incipiūt ci
tharizamus. et nō ē tpōs qm̄ nō lau
demus dnm̄ p organa q̄ habemus
ī manibz. Igit ut dicē cepamus
ī aliquo cū nūcupatiuo ēre locoqz
aiā ē. Et sicut ptōres ī babilone
sic et con ērio iusti ī iudea. Deūp
tū iuxta q̄litatem vite et fidei eiā

m ipsa iudea locis inter se varijs se
parant. Siue enim in dan est. siue in
medijs finibus iudee q̃ extreme partes
iudee sunt siue in superioribus paulu
lum melioribusq̃ locis q̃ dan. siue
in medijs finibus iudee. siue circa
ihrlm vrbes consistit. Nunc vero pater
ē et numijs sceleribus oppressus.
hic in babilone ē. Hoc modicum
minor et necdum ad summum vsq̃ tul
men patris ascendens in egipto et pri
bus egipti commorat. Et sicuti qui in
iudea sunt nō equalia cuncti possi
dent loca. alius quippe in ihrlm.
alius in dan. alius in neptalim et
alius in finibus gad. sic in egipto
oēs qui sunt. nō equales egipti pte
m colunt. alius in tafnum. alius
in syene. alius in mēphy. alius in bo
maston habitat. q̃ lota ezechiel
pheta plena misterijs voce testat.
noīa quoq̃ priū egipti exponens.
De quibus si quis lector fuerit spua
lis diuiditans oia. et ipē a nemie
diuiditatis nō solū maiores ire
gionis allegorizabit veluti iudeam
egiptū et babilonem. sed priculas
quoq̃ ire. Et quō in iudea ihrlm et
bethleem ceteraq̃ eius ciuitates. ita
in egipto legens. dyospolim bomastō
tafnim memphy syenē p intellectu
rū figurabit. Quis sapiēs ē et intel
liget ista. aut quis intelligēs cognos
cet ea. Quis saltim in meiori sen
su constitutus agnoscere poterit veita
tem quā spūs sū habent litte? Dec
nuc aliud propositū ē. Hys q̃ in babi
lone sūt sermo dei pnunpit. fugite
de medio babilonis. Non gradati
nō pedetēptim. sed cū velocitate
cū cursu fugite. Hoc ē enim fugere
fugite de medio babilonis. Nui
cūq̃ confusam habetis aiam ac
varioū passionū vitioū. ad vos
sermo dirigit. Et michi quoq̃ ipe
iubet. siquidem in confusione
mētis sū adhuc. et iō in babilone sū
Quid q̃ pcepit deus? Non dicit
exite de medio babilonis hoc enim
pt fieri et gradati. sed fugite de me
babilonis. Et et in eo qd dicit de me
rationem q̃ in moīs. Potest q̃ppe
euenire ut aliquis in babilone sit.
sed cū in extremis finibus eius cōmo
retur quodā extra babilonē ē vi
deat. Aliud at ē in medietate babi
lonis consistere ut ex oī pte equale
spatiū sit. et ita in vmbelico eius
sicut enim animal medietas cor ē.
et in euāgelio secdm lucā cor terre me
dietas noīat ire. sic michi videt
et in ezechiele dictū in corde maris po
sita tirus. et nuc pcōres de medio
babilonis. hoc ē de corde eius fugere
debe. fugite ergo de medio babiloīs.
ut medietate babilonis deserentes
in finibus eius manpiatis ē nō in
medio. Nō si cui videt obscurū sic
fiet manifestius qr valde demersus
in vitijs. hic medius habitator babi
lonis ē. Nui vero paulati relinquēs
malū et naturū ad meliora cōtes
nō tam cepit virtutes possidere q̃ con
cupire. iste licet ex medio fugerit ba

bilonis. tamen necdū de babilone
discessit. Sed in istius mōi exposicōz
dicit sacras scripturas credē. ne vnū
quidem apicem habē vacuū sapiā
dei. Qui enī michi hominū p̄cepit
dicens. nō apparebis i conspectū meo
vacuus. multo plus hoc ipse ait ne
aliquid vacuū loquar. Et plenī
tudine atq; pientes ypheta ea que
erunt de plenitudine sup̄ta cecī
nerunt. Et idcō sacra voluminā
spiū plenitudinis spirant. nichilz ē
siue in ypheria. siue i lege siue i
euangelio. siue in aplō qd nō a
plenitudine dīne maiestatis des
cendat. Quā ob rem spirant hodie
i sanctis scripturis plenitudīs dīna
spirant. at his qui habent oc
culos ad videndā celestia. et au
res ad audiendā dīna. et nares
ad ea q̄ sunt plenitudīs sentiēda
Hec dici q̄ nō sit simpliciter p̄cepta
fugite de medio babilonis. sed cū
additamento necessario fugite de
medio babilonis. et ēsaluate vnū
quisq; aiam suam. Primū oportz
fugere de medio babilonis. deinde
singulas aias suas ēsaluare cū
fugerint. Neq; dō dicit saluate
sed ēsaluate cū fugerint. Apposita
sillaba sigt satīnentū. q̄ quōdā
gustantes salutem. et de ea ppt
petā postea corruentes veniūt ad
babilonē cui rei causa oportz re
saluare qd p̄didimus ßm aplm petr
ita dicentem. Reportabimus finem
fidei salutem aiārū. De q̄ salute
exquisierunt yphete atq; scrutati sūt
qui ppt nrāz gratiam ypheticuerūt. Verūp
tā in nobis ē fugere de babilone et i
nrā ē positū voluntate potestate si
velimus ēsusitare qd corruit. Cui
mandatū ē et ne pria amī i ingratitudine
eius. Cū quis fugerit iustitiā babi
lonis et egerit penitentiā. tūc cōse
q̄ns ē ut nō pereat. Observa vero
scripturam quō ex hebrea lingua i
greca sit tēslata sermone. nichil
omnino q̄ituū ēcipe potest differēta
as vborū significantē expressit. Di
cit quippe i alio loco. Elegi abiectus
ē i domo dei mei. et nō ait pectus
In pīti at nō posuit. et ne abiciā
mī i iustitia eius. Aliud ē pīti ad
abiti. Qd enī in despectionē ē et i
neglectu. hoc nō pīit sed abiitur
Qd vō foris ē penitus a salute et
beatitudīe alienū. hoc pīit. Qd
et i alio loco declarat scriptura dīna
dicens. Duces ppli mei pīient ex
domo delicia suarū pp pessimas
suas volūtates. Clerica cor nō pde
rint eis. Sz et tu ipse poteris cōgre
gare sicubi i scripturis pectoris et
abiectionis nomē inueneis. ut ex cō
paratione vborū magis possis cōsi
dens ferre sententiā. q̄ dispensa
prudentie etiā si nō magnope cu
rauit ut dissertitudinem q̄ i grā
ßmone laudat grece interpretando
sequeret. curauit tūn ea q̄ significa
tiua sunt exhibere. et differētias
eorū explanare diluide his q̄ scriptu
ras diligentissime p̄scrutant. Ne

piaam̄ ī iniquitatem babilonis qr
tempus vindicte eius ē a dnō ānno
sensu supplicia dicit mogari. ppt eis
qui ea patiūt vltionem. Nūq̄ ēī quis
nō vindicat. rlinquit ipunitus sic
ēter dirisse me meminī id qd ī duo
decim ꝓphetis scptū ē. et nō visitabo
sup filias vrās qñ fornicant et sup
nurus vrās qñ adulterant. Non ergo
ut quidam existimant dō ptōres pu
nit nutus. sed si sic expedit loq̄ maḡ
ina ē a dō tormenta nō ꝓpeti. Qui ēī
punit eaā si ab ea q̄ vocat dei ira cor
ripit ad hoc punit ut emendet. Dc
aut dauid ne ī ira tua arguas me neq̄
ī furore tuo corripias me. Sz etiam
si arguas. argue nos ī iudicio et ī
furore dicit ihēmias Inuenies āt eaā
ex pmissione dei ī quosdā correctioēs
dari in eo cū peccantibz rpī filys pe
na pmittit mia nō denegatur Sēp
tū ē Si deliqrint filij eius legem
meā et in iudicijs meis nō ābula
uerint. si iustitias meas ꝓphanaue
rint et mandata mea nō custodierint
visitabo in vga iniquitates eorū et
flaggella in flagellis. miāz āt
meā nō dispgam ab eis. Ista cōside
rans vide quō necdū pena dignus
sit qui usq̄ presens tempus cōmit
tit scleā nec punit. Visitatio q̄ppe
dei p visitatī tormenta mōstratur
Qui āt peccās corripit nescio quid
ei eruunt ex pena. Hec ꝓpē hoc qd
dictū ē qr tempus vindicte eī a dnō
ē sequit Retributionē ipē rēbuet
ei Nō p ministros babilonis ētribuet dō
sed ipē ētribuet qd meret. Dolo qd
dam dicē ī additamēto ꝓnoīs ī eo
qd scptum ē. Ipē enī aut. Retributio
nem ipē retribuet ei Non oībus ipē
dō ipē restituit q̄ merent. Sz sūt q̄dā
quibus p alios ēstituit sive punies
eos sive medicans p dolorē ut ī psal
mis continet. misit ī eos furorē ne
sive. furorē et ira et angustiā ī mis
sionē p angelos malos. Alys ut ipē
ēstituit sed ad ētributionē eorū mis
tris vsus ē angelis pessimis. Et a
lys forsitan nō p malos ēddit. sed
p bonos ut eis qui p scelerbus pu
niunt multaq̄z p istiusmōi silia
si scptūras scrutetis inuenies. Est
āt qñ ministrorū offitio restituto re
tributionem dō ipē ēstituit. sicut
nūc babilonī Timeo quadā ob scu
ri ī loto manifesto interponē qd
michi videt late si taceā. Verūptī
audiendū ē saltē paucā pstrigere
Qñ sunt vulnera facilia et ꝓpeā
curatio. medicus mittit seruū suū
mittit discipulū suū ut p eo languē
tem medicet. Neqz eiū magna sē
vulnera. Cuenit enī aliquoties
ut sectionis et ferri indigeat qui
sanat. attn nō ipē medicus pgit
ad curam sed eligens vnū ex discipul'
qui curare valeat eo vtit ut ministro
Qñ vō insanabiles plage sunt.
ut et ī emortua carne putredo cō
tabuerit. et ī trī mala valitudo ē
ut nō seruū ul' discipuli qui iā ꝓpe
eū p scām artis accessit. sed ipī
mgrī manubz indigeat tūc ipē mgr

medicus p̄ anctus lūbos ad sectio
nem teterrimu vulneis conpatatur
Sicut itaq; qui sunt minora ptā nō
restituit ipe ds pecantibz. sed alios
vitē mistris. Cui vō p meita sua
ingens hōinem egritudo cōprehēdit.
ut nūc babilonem q̄ grubz ppie
malitie ē confossa vulneibus. tunc
ad retributionē ds ipe festinat. Si
mile quidda hūt si requiris. Tue
nies etiā de ihrlm q̄ ei attenderunt
post ꝓphetas ob id qd misidiata est
xpō. Sic finita ē pmi capli cōtinē
tia. Videamus et tetia Calix aureus
babilon i manu dei mebrians oēz tīā
A vino eius biberunt oēs gentes ꝓpt
hoc cōmote sunt gentes et subito ce
cidit babilon et contrita ē Nabucho
donosor volens deaipe hoiēs p talitē
babilonis dolosū. nō misauit i vase
fictili quā gabat potionē. sed neq;
in paulo meliore et eiro vase ul stā
neo. et qd ista pcellit argenteo. verū
eligens vas aureū. i eo poculū tēpe
rauit ut quis videns decorē auri.
dū radiantis metalli pulchritudie
delectatur et totis oculis hereat i spē
nō considerans quid intrinsecus la
tet. et accipiens talitē bibat. nesciēs
talitem nabuchodonosor: Intelligē
autem talitem aureū i pīnu noiatū.
si aiādūteis pessimorū dogmatū vīa
mortifēa. qualē habeat cōpositionem.
qualē decorē eloq̄tie. qualē rāt diui
sionem. et cognosceis quō vniusq̄sq;
poetarū qui putant apud nos diser
tissimi talitem aureū tēperauit. et
in talite aureo venenū turpiloquij
venenū eorū q̄ aiam hoīs iterimit
dogmatū. venenū falsi noīs scientie
Ez meus ihs confitent sacens aureū
talitem zabuli. et p̄cauens ne aliq̄s
ad fidem suā veniens suspicaret etiā
xpī talem ē talitem. qualē reliqrat
et p similitudinē materie formidaret
errorem. idō curauit ut habem⁹ the
zaurū istū in vasis fictilibus Sepe
vidi aureū talitem i pulchro ꝑ moīs
ornatu et dogmatū venena cōsidens
deprehendi talitem babilonis. Calix
aureus babilon in manu mea dei Nō
semp talix aureus babilon Cū at
venerit ad vindictā et i manu dnī
posita fuerit tūc efficiet ut ēia q̄ quō
dā p̄data ē a babilone Neq; vero iu
giter i manu dnī cōtinet. sed vicis
tim tpe cū cepit ei dnīs restituē qd mer
Cūc talix i manu ei⁹ ebrians oem
tīam. Quō at vniusam tīā ebria
uerit facile sacies. si cōsideāueis oēs
hoiēs ebrios. Inebriam na. ebriam
tristitia. ebriam et mēte excellim⁹
amore. cōcupiscentiis et vana glā.
Mita pocula tēpeāuerit. qt ebrietatis
poterit calices qd necesse ē dicē. Ca
lix aureus babilon ebriās oem tīā Aiad
ute oem tīā plenā ē pcis. et nō q̄
res quomō babilon oēz tīā ebriauerit Ez ~~forte~~ si forte nō videis iustum
ebriū ē de talite pcis. noli putē sp
tuiū ē mentitū. q̄ dixerit ebriās oēz
tīam cū iste nō ebriet a babilone i
tīā cōsistat in tīa. Audi qr iustus nō
sit tīa. oem at tīā ebriet talix iste au
// Iste talix aureus babilō ebriaut oēz tīā

reus ¶ Iustus vo cū sit sup̄ ēram. cōuer
sationem ī celis habet ¶ Et ppt̄ ꝗ non
cōuenit vlteius dicī iusto ēm es. et m
ēram ibis. sed si necesse sit audent̄ lo
qui dicat iusto ds adhuc consistenti
sup̄ ēram celū es. et m celū ibis port̄
eū ymaginē celestis. ¶ Igit̄ ut cōclu
dam. calix aureus ēbriat̄ oēm ēram
id. est ab eo oēs mebriam̄ q̄ diu ī ēra
sumus. ¶ Vino eius biberunt oēs
gentes ppt̄ hoc cōmote sunt ¶ Hinc
ī hys qui bibunt istū qui ī vsu ē vi
ni liquorem. si sup̄ sitim et sup̄ mē
suram biberint videmus ebrij corpis
motū. vacillantes pedes. caput ar
tyma pōgrauata. os dissolutum.
linguā significantem sermōibus
ebrys et errantibus labys vba p̄ su
sa. solit̄ ē vidē eos qui de calice au
reo babilonis biberunt quō videāt̄
quō instabiles gressu sint. quō de
bilitatū mente et fluctuāte cogita
tu nichil firme teneāt. sed sp̄ pptur
bationibz agant̄ incertis. ¶ Quāob
rem scp̄tura dīna de istiusmōi ho
minubz ī alio loco ita apt̄ ppteā cō
moti sunt. ¶ Inīponam̄ aliq̄d mis
terij. q̄d de pnōre dicat̄ tapn q̄d ēgs
sus a facie dei habitauit ī ēra naid
ōsū eden. ¶ Naid ī gręca lingua ī tp̄
tat̄ cōmotio. ¶ Nu eū dēlinquit
deū. qui deserit sensū iugit̄ de eo co
gitandi. iste ī ēra naid hodie quoq̄
habitat. id. ē. in turbatione mali cor
dis et in mentis cōmotione cōsistit
¶ Biberunt gentes ppteā cōmote sūt
gentes et sb̄ito cecidit babilō ꝛ cōtri
ta ē ¶ Nū ēpente cecidit babilon vi
det̄ michi ppheticē cōsūmationē mūdi
subito futuram ¶ Quomodo ēi diebz
diluuij cōmedebant et bibebant ꝛ
emebant et vendebant plantabat̄
et edificabant donec venit diluuiū
et tulit oēs et subito venit īundatio.
similit̄ autem et in diebz loth. sic
et cōsūmatio mūdi nō p̄ ptes fiet
sed ēpente. ¶ Huic confēdū estimo
id q̄d scp̄tum ē in ihū naue q̄ī a voce
sola tube iheicho ciuitas corruēs sb̄
ito disperyt et iuxta hanc similitu
dinē. bibilonē quoz cōsūmationem
seculi casuram ēē et subito cōteredā
¶ Et hec quidē de cōsūmatōē dīa sint
¶ Si vero veneris ad aduentū dnī mei
ihū xpī. et videris magnū ēs opus
quō subūterit oīa gentiū de ydolis
dogmata. ut credentes de erroris cri
meret uigo. Intelligis qr ī tpe passiois
eius babylon exemplo corruit. et
contrita ē. Omnisquisq̄ nrm̄ conside
ret scp̄tm̄. et aūadūtat babylonem
ī ipō tpe corruisse. ¶ Si āt et ī alicui
corde nō cecidit ciuitas cōfusionis.
huic nerdū xp̄s aduenit. Venīēte q̄ppe
eo babylon ruere consueuit. ppt̄ hoc
ad orationū p̄sidia cōfugientes. pe
tite ut veniat ihs in corda vra et cō
ūtat babylonem et faciat ruere oēz
malitiam eius ut ēdificet p hys
q̄ subūsa sunt. et p babylone q̄ fue
rat aīī constructa. ī ipō pīnipali
cordis nrī ihrlm ciuitatē sancta dei
¶ Plangite eā et accipite resinā corrup
tioī eius. si quomodo sanabit̄. ¶ Plāgi

te inquit babylonem. Deinde quia omis
aiam rapere potest salutem et neque una a
pud deum est insanabilis. idcirco consi
lium dat hijs qui possunt tinsinigno
nis ihrlim et testimonij habere resinam
ad emplastra facienda ut assumant
medicamina. et quanto valent studio
sanitati restituant babilonem. Hoc
expiam et nos facere. deprecantes deum
ut nobis det resinam insanabilem et
de insanabili resina dicam. Est malag
ma imponere et oleum et alligaturas et
imponentes colligemus vulnera baby
lonis. imitantes samaritem. ut sa
net insecta ciuitas. et curata desinat
esse quod fuerat. Justus est de eo quod ait at
tipe resinam corruptioni eius. si
quomodo sanabit. Ubi sunt hetiti
ubi sunt qui naturas quasdam intro
ducentes asserunt esse materiam des
perabilem. quia penitus non recipiat
salutem. Si est natura quia pereat. quia
alia talis est ut babylon. Attini
neque istam despiciat dominus. Precepit eis
medicis. ut accipiant resinam. sup
babilonem. si quomodo sanet. Quod
igit eorum qui mandatum accepant.
accipientes resinam corruptioni baby
lonis. si quomodo sanaret fecerunt
quod fuerat imperatum. Acceperunt resinam
ad corruptionem eius. audientes posse
fieri ut babylon recipet sanitatem
Et quia quod putauerat non effecerat. babi
lon quippe impositam malitia ipse
uetans noluit se curari. satisfaciunt
bonis medicis et dicunt. Curauimus
babylonem. et non est curata relinquamus
eam Vide o homo neque angelis pa
piat dominus. ut ad languorem anime tue
medicaminum emplastra confiniant
si quomodo possit ab egrotatione cu
rari et respondeant angeli. curauimus
istam babylonem. ostendentes a pas
sionibus confusam animam tuam et non
est sanata Non sciam artis sue nec
resine vim cognitam sed te qui precep
tis eorum obsequi noluisti. dicentes
curauimus babilonem et non est sanata
relinquamus eam. Steterunt medici sub
magno medico deo angeli. volentes
curare infirmitates nostras volentes
animam liberare a vitijs Nos ipsi repu
tamus eos dum consilijs eorum non atq
eumus. Vident se operam perdere tollo
quunt mutem et dicunt Relinquamus
eam et abeamus unusquisque in terram
suam Hoc est Credita nobis ea a domino
medicina ut animam curarem humana
adhibuimus adiutorium. me
dicina imposuimus multum contumacem
non vult obseruare quod dicimus. studium
nrm non sequitur effectus Relinquamus
eam et abeamus unusquisque in terra
sua. id est in domesticum locum et proprium
negotium Caue homo neque relinquas
te medicus siue angelus dei siue
quicumque hominum cui credita est cura pro
monum. ad salutis medicinam defen
dam Si enim te deliquerint et dixerint
abeamus unusquisque in terram suam
quia oppiniauit in celum iudicium eius
manifestum est quia abcessio eius con
deputata tua sit. ut iremediate ba
bilonis nolentisque curari. Cum autem

deseruerit quod tibi euenturū ē ad
rusi qd solet hys accidere qui a medi
cis desperant ut vtentes voluntate
morbi sui ad peiora demergantur.
Fiunt hys similia et in consuetudi
nem istius vite a prudentibz medi
cis. Accedit aliquis eorū ad lāguēte
qntū ars patit et industria medi
camiā nō cessant. Sz si aut egritudo
tanta sit ut repugnet curationi aut
ipē ingualidus p impatientiā dolorū
contra fanat quā iubet relinq̄t me
dicis desperat istiusmodi hoiem et
recedit ne inter manus suas expirās
causam interitus eius ad se retorqat
Sic igit et nos ne in sanctorū angelo
manibus qui ad nos curandos a
dnō destinati sunt moriamur. relinquit
nos desperantes aiās nās. et aprit
nō ē malagma ipōnē nec oleū nec
alligaturas qr appropinquit in celū
iudiciū eius eleuatū ē usq ad astra
Qui p̄uū hz pcām nō usq ad celū et
sidera iudiciū suū effert. pusillū enī
et humile est. Qui vo crescit in scelē
crescit in iudicio sil̄q cū vicijs auge
et pena. Et qr in tm deliquit ut iu
dicū eius usq ad celestia sbleuet. et
p impietatem suā resistens dō ad supi
ora conscendat p fert dō iudiciū suū
in humiliatione eius iudicij qd relatū
ē a pitore et p ferens iudiciū suū hui
liat quidem pitorem retribuit at iu
sto vita eius in xpō dnō nō cui ē glā et
imp̄iū in secula seculorū. Amen

Explicit omelia secunda:

Incipit 3a de eo qd sep̄m ē a deitq̄ ē cōfractus
malleus vniuse tre vs ad id oia q̄ fuiz
fecit facere ei qr adusū dnī dm istī sq̄ isrl

Quomodo aut cō
fractus ē et con
tritus malleus
vniuse tre. quō
facta ē in extremu
nū babylonis. Querendū me hec
quis sit malleus vniuse tre q̄ eius
contritio pphetata qr ate confractus
ē malleus qui contritus ut cōgregū
tes ea q̄ alicubi de malleo scpta sūt
cū inuenerimus nomē eius. inuestigemus
etiā nomīs volūtatem et hys q̄ af
feremus exemplis. Domus quōdā
cū ꝓbabatur dei qntū iuxta tertiū
regnorū librū dotem et cū salomō
erat construens et edificans eā vbiz
quasi in laude dicit de domo dei.
qr malleus et securis nō sūt audi
ta in domo dei. Ergo quō malleus
nō audit in domo dei. sic qr domus
dei ē ecclā. malleus nō audit in eccla
Quis ē iste malleus volens qntū in
se ē ipedire lapides edificationis cōpli
ut contriti nō conueniāt fūdamētis
eius? Vide michi zabulū si nō ipē
ē malleus vniuse tre. Ego at pnū
cio. confidens esse aliquē qui nō mg̃
nope curet de malleo vniuse tre. Et
qm exemplū ad scm spm ē. defensi
bilem materiā q̄ro malleo fortiorē
q̄ nichil ab eo p cussa panat. quā
quidē q̄rens in eo ꝓpio qd sep̄tū est
ecce vir stans sup̄ muros adamātī
nos et in manu eius adamas. Refert

at de adamante hystoria. qr fortior
sit omi cedenti se malleo. contritus
et iuuinabilis pseuerans. Iuxt sup
stet malleus zabulus et subpositus
sit draco qui e qi ieius idomabilis.
nichil tmi in manu dei et i cospcu ei
consistens adamas ppetit. Duo ita
contraria sut adamati iusto. malle
et mcus iproducibil. Iam qdam
e et apud nationes tritu vbi ßmoe
puerbiu mt malleu et mcude ut de
hys qui antichrisstis et igentibus
malis pmut dicant. mt malleum
sunt et mcudem. Tu at hoc referes
ad zabulu et draone qui istiusmoi
sp in scpturis p varietate causaru
nomibus isignuit et dicis qr scs q
quasi murus adamatin uel i ma
nu dei adamas e no cuxit neqr de
malleo neqr de mcude. sed qntu pl
cesus fuerit. tanto plus vtute eius
splendescit. Ipunt eos qui mertimo
nia lapidu extertent. cu voluerint
pbare adamante ignorates utru sit
adamas an no. qdiu malleus et ie
cuuenerint. tuit at psuade ee vers
simu adamante. si idomitus lapis
inter mcudem et malleu pseuerit.
si pcuente malleo desup et incude
supposita durior lapis natu copugi
Talis vir sanctus e an teptacione
Ab hys qui pbare lapides nesciunt
ignorat. certissime at nouit adama
tinos lapidu natura ds solus multis
ignoratam Ego ipe adhuc nescio vtr
veniente malleo ac pcuente me
confringar et cotemr et conuicto qr no
siu adamas ostendar. si veo mgruetib
bus psecuionib; pinalis teptacoib;
no tam contritus fuero ad ictus mal
lei qi pbatus adamas ostendar Et
tu ipe pauire scpturas et qir si qd inue
nire potes vestigiu bni a do pmuti
ut malleus pcuiendo pcuiat obi
giu ductil sit ad intelligenia eiu ob
scuriorii sumut exempla. si malle
no esset. no ecc tuba pductilis que
iuxta legem ad solepnitates dei ex
citat q audientiu animos clagore
suo attendit ad bellu necessarius
malleus e ut tuba pductilis fiat.
multa coopatus e malleus iste tu
be pductili paulo aplo. ut eu p va
ria temptamenta pducet et qpba
ret qr illesus posset extrudi. figuraqr
assume tube magnu sone no i incertu
dans sonu vocem i audientes ut pa
rent ad bellu Et qm malleus cot
ria iuenut fortitudo. et draco mcus
iproducibilis. istiusmoi sp i scptu
ris malleo uel quacuqr alia mate
ria copositu nomen assumes ista
bo sermoni. Cain generauit filio
os. sed de cain ortus e faber eris
et ferri. Ergo ut zabulus q omm
teptacionu opator e malleus dia
ita q mistrat ei malleator e filius
cain. Quoniam scis i teptacionem
incideis scto malleu dyabolu esse.
et malleatore p que te zabulus i
sequit. velud i pdicione saluatois
malleus dyabolus malleator iudas
fuit Et multi erunt malleatores et
i tpe illo quo dns passus e. damna

tes tolle tolle de tra talem. crucifi
ge crucifige eū. ¶ Quia malleatoribz
plena sunt. ¶ Quotqt enī in actu suo
zabulum suspicpiunt. et mistrant
ei ad pbandū iustū et iniustū coar
guendū oēs malleatores sunt. ¶ Dico
etiā si heri malleator eras et ī ma
nu malleū cōtinebas tūc dicēs qz a
tam frīada orant malleatores pri
te malleū de manu tua et tūs mig
ad meliorem q̄ spual'ē gnationem
seth et enoths et ceteroz qui scptu
rat laudibus efferunt. Peruptū
finis mallei confractio ē et contritio
tenendū quidem qm̄ pphetatus tūc
malleus zabulus sit. nō malleus
ptis alicuius tre. sed vniūse tre p eo
qd̄ in ōi tra malitia eius dispsa sit.
et vbicq malleus iste īoptet. ¶ Est at
etiā hoc intendū zabulū vniūse tre
malleū ēe. nō celi malleū. nec eū
tenuioris substantie malleus cōuenit
sed crassioris. ¶ Ipi portes ymaginem
terreni. malleus te qz terrenus es pcu
tit. ¶ Ipi peccatis et tra es et ī trium va
dis experieris malleū vniūse tre
etiā in tq opantem. iuxta illū ī
tellectū. ¶ Illud quoq aliā intendū
ē vniūse tre malleū qz adūsū cūcta
terrena potentiā suā exterminat zabu
lū esse. posse etiā minorē malleū
ītelligi. qui nō vniūse tre sit mal
leus. sed illius tūc ita dicā et illius
ptis tre. ¶ Etquidē cū vna aliq̄ forti
tudo contra multi repugnat et
colluctat meū. nō valens sil' cū
vniūsis sil' hoībz cōgredi ut zabul
tūc ē quidem malleus ī me sed nō
vniūse tre malleus. verū ut ita di
cam mee tm̄ malleus tre. ¶ Cōfracto
autem et contrito malleo vniūse tre
quid necesse ē de malleo arbitrari prīū
tre. ¶ Simulq estimo ā mirabione dig
nū. qm̄ malleus vniūse tre cōmi
nutus sit. ¶ Quid eū magnū si frac
tus fuisset et contritus malleus prīū
tre. ¶ Iz vō nūc ad mirandū ē qz vni
ūse tre malleus confractus atq cōt
tus ē. ¶ Post hec qro quis sit iste q̄ vni
ūse tre malleū confregit atq cōtuit
¶ Terū dicā nō potuisse moysen con
fringere atq conterere malleū vniūse
tre neq ante eū abraham. nec post
eū ihesum naue nec alīū q̄q̄ pphe
tarū. ¶ Quis g̃ potuit talem tm̄q
malleū vniūse tre malleū cōfringere
atq conterere. ¶ Quis ē iste. ¶ Ihesus xpis
confregit atq contriuit malleū vni
ūse tre. ¶ Et nūc hoc ā mirās ī spū sco
pphetes ait. ¶ Quō contritus et cō
fractus ē malleus vniūse tre. ¶ Primo
confractus. deinde contritus. ¶ Et qm̄
reperi saluatorem ēe qui cōfregerit
malleū vniūse tre. et contuerit eū.
veniā ad euangeliū et videbo prīma
tēptationē qm̄ dixit ei zabul. ista
oia tibi dabo si prīdens adoraueris
me. et reliqua et dicā qz illo tpe nō
contuerit malleū vniūse tre ihesus
sed tm̄ confregit eū. ¶ Cū vō resistit
ab eo usq ad tempus et tpe venit
postea instante tūc contritus ē. nō so
lū confractus ut prīmū malleus vni
ūse tre. et qz contritus ē q̄ fuerat an

confractus malleus vniuerse terre. idcirco
p vnuscuiusq; nrm confringit quide
qn introducam in ecclam et profiam
ad fidem conterit at et comminuit
qndo ad perfectu venerim. Qd si du
bitas quis conterat zabulu ad pfm
venientibz nobis audi aplm bene
dictione quadam bndicentem iu
stu atq dicentem Deus at conteret sa
thana sub pedibus vr velocit Ani
malis e iste malleus. Forsitasse nuc
fiunt aduersum nos et qritur qr ista
de eo pandimus et conteritur a nobis
nec eu tantu confringit. sed etiam
conterit p nos. Confringit etia nos
continuo conatur et conterere. Et mul
tos quidem contriuit qui no atten
derunt sibi. nec custodia seruauere
runt cor suu. Verum nos confidentes
i deo credentes i xpo no timeamus
zabulu. Timor dei facit nos no time
tes zabulu nichil ab eo pti sed et
dicit no tm generalit verum et de nob
ipis quo confractus e et contritus
malleus vniuerse terre. Illo at confracto
et comminuto babylon fit i exterminiu
nec plus confusionis ciuitas dissipa
q malleus vniuerse terre confringat
et conterat. Vnde mirabilit et pclao
ordine pheta vsus e dicens Quo
confractus e ~~ma et~~ contritus malleus
vniuerse terre? Quo factu e i exterminiu
babylon? Qd primu finem e primu e
narrauit. qd sedm consequit exposuit
Et hoc oportet p singulos stoq obseruare
sermones. Quo itaq fit i exterminiu
babylon? Qm exterminat oes confu
sio de aia mea. nec vltrius me confu
dit mors filij aut obitus vroris. cu no
e qui me irritet et puocet ad tristitia
ad iram ad concupiscentiam ad voluptatem
qndo maneo in confusius assumens
in ionem q me confirmet et roboret
tuc michi accidit id qd dictu e facta
e in exterminiu babylon. hoc e vnu
sa confusio. Fiunt at ista id. e confrigi
et conteri malleu omis terre et demo
liri babilonem cu gentes supponet
babylonu et malleo Septu e enim In
gentibz supponent tibi o babylon Su
pponent tibi o mallee at confrin
gans et conterens. Qm ista facta
sunt? In aduentu dni nri ihu xpi
cu euangeliu cunctis gentibz pdica
tu e. Cui suppositi sut pr et filius
et sps sanctus. babylonu et malleo
vniuerse terre. et ipletu e hoc qd septu e
i gentibz supponet tibi et capieris
babylon et no cognosces. Vtina ca
pet et p singulos nrm babylon fr
treioribz at pt intelligi captiuitas
babylonis. qndo capta subiuit sd
foditur et desolatur ut nichil i nob
resideat confusionis. Et capieris ba
bylon et no cognosces et inuenta es
et comprehensa qr dno restitisti Ergone
sola babylon restitit dno et no poti
oes gentes diu creatore deserto. idola
venerate sunt dno resiterunt? An
figuralit dicat anima oem contria
ihrlm visioni pacis babylone ee?
Qm et sancti i ihrlm. pcores i baby
lone erant et si peccabant ieroso
mite mittebant i babylone. et si

conuitebant ad penitentiam i babylone
consistentes. iterum egrediebant in chil
Capit gi babylon et no cognouit Ba
bylon quippe regi deo no subiacet neq
eum potest. Et mirenta e babylon et
conprehensa. et ob id e conprehensa cum
inuenta e qi dno restitit Deinde exordi
um alterius capitulii Aperuit dns the
zaurum suum et protulit vasa ire sue qr op
dno virtutum in tra chaldeorum Cum vene
runt tpa eorum aperte apotheras eius
sauramin ea qi spelunca et disponite ea
ut no sint eius reliquie. et sicrate oes
fructus eius et descendant i omnis oes
De eis qm venit dies eorum tempus vi dic
te eorum Polens hoc intelligere qd dm
e aperuit thezaurum suum et protulit va
sa ire sue. qro de alia scptura vasa
ire dei. et venio ad pleniore comparacoes
istius scpture scpturam aplicam. ibi
inuenio aplm michi subiicientem q
sint vasa ire dei Aut enim fri at voles
deus ostendere iram suam. et notam facere
potentiam suam protulit in multa patiam
vasa ire preparata i propitiacione ut oste
deret diuitias glorie sue super vasa
misericordie q preparauit in gloriam. quos et
vocauit nos non solum ex iudeis vere
ram ex gentibus Denicalit aplis oes
homines diuisit bifariam dicens quosdam
e vasa misericordie. quosdam vasa ire. vel
gum pharao et egiptus vasa ire Pur
sus se qui primi miraz consecutus e
et eo tpe hos qui de iudeis et gentibus
crediderint vasa nuncupauit misericordie
Sunt gi i thezauro dei vasa ire Scp
tum e enim Aperuit dns thezaurum suum
et protulit vasa ire sue. Qis e iste the
zaurus dni. i quo vasa ire inuenitur?
Aliquis forsitan qrat vtrum i thezauro
dni tanmodo vasa ire sint. et thezaur
dei qui e thezaurus omnium non habeat
vasa misericordie an illum quidem intelligi
oporteat thezaurum dei ee vnum essentiam
vasa ire eius. Thezaurum dni ego confi
dens dicam ee ecclam eius. et iusto the
zauro id est ecclam sepe homines latitare
Venit igitur tempus qm dns aperiat
thezaurum suum ecclam. nunc enim clau
sa e ecclia. et vasa ire cum vasis mise
ricordie habitant. et palee cum frumento st
et pisces pudendi et putrendi cum bonis
piscibus qui i rethe iacebant contrarie.
Cum e cum aperiet iudicium tpe et pro
lerit ex mde vasa ire sue dicet forsitan
is qui e vas miserie de egredientibus
vasis ire. exierunt ex nobis non enim
erant ex nobis. si enim fuissent ex nobis
mansissent vtiq nobiscum. sed ideo e
gressi sunt a nobis ut ostendatur
qr non erant oes ex nobis In aliud
quoddam cupit sermo prorupere. Ro
at autem dicere istiusmodi e in the
zauro dei vasa ire sunt. Extra the
zaurum vasa petrauerunt non sunt vasa
ire sz vasis ire minora sunt. Verum
enim sunt ignorantes voluntate dni
sui. et non facientes voluntate eius.
Qui at ingredit ecclam. a vas
ire e aut misericordie. Qui foris ecclesiam
e neq misericordie vas e neq vas ire Aliud
quoddam nomen ei inquiro q ext
ecclam commorat Et quo dicto confi
dens non esse eum vas miseicordie

sic e contrario et ronus veritate omoto
apte primo sententiam neq; vas nre eu
posse dici sed vas in aliud quoddam
reseruatu. Ergone poteo de sptus
appbae net vas mie net vas nre.
Et eti secunda expositio aliquid nob
vtile in pnti loco mtponat. et sane
rursus audeat i id qd iam diudum
conatur sermo prumpere aut aplus
In domo at magna no sunt tm va
sa aurea ul argentea. sed et lignea
et fictilia et alia quidem i honore
alia pozio i contumelia. Si ignt qs
mudauerit semetipm ab his. erit
vas in honorem sanctificatu vtile
dno ad oe opus bonu pparatu. Pu
tasne magna domus i pnti e. et i
ea sunt vasa in honore. et alia in
contumelia? An i illa q futura est
domo magna. vasa quidem aurea
et argentea q sunt in honore siue
nunt vasa mie. reliqua at medio
tres hoies qui extra id sunt ut sint
vasa ne sue sue mie. hq poterunt
iuxta quanda pfunda dispensa
dei magna ee i magna domo q mu
data no sunt. sed sunt vasa testea
in contumelia. attn necessaria do
mui? Volo at si valueo et houpz
exemplu et alio sptur testimonio
conpbae Inhonoratus e mqt iecho
nias qi vas tui nlla e vtilitas No
at no e quidem eis vtilitas i totu
melia aut eius e vtilitas. sed quia
erat vtilitas et domo dei pertinuit.
i totu no est eius vtilitas. Habeo
et aliam sptuam i qua dicit de a-
quodam pdore Et erit qi testa in q attigis
aqua pusillu. et in q turbone bau
labis. Et rursu affirmant necessariu
perutus et et omi pte esse vas iutile
Nunq ergo nos qui i domo ista dei su
mus qndo apte cepit thezauru suu
i cupiem us emudari si tame fuerim
vasa mie. pnectis a nobis vasis nre.
An certe ia exordiu e oporte nos satu
ge no solu ut no simi vasa nre. sz hq
qui sunt parant a nobis. Tale enu
quiddam e hoc qd aplis paulus uol
thys ait Intm mi vos audit fornicaio
q nez in gentibz ut vxorem pris qdam
habeat et no magis planctis ut au
ferat de medio vrm qui hoc opus fe
cit Quasi dicit apto thezauro de
egrediant vasa ne sue Aptiat qde
siquidem dns thezauru suu. et ptu
lit vasa ne sue. Legi alicubi quasi
saluatorem dicentem. et qre sue qs
psonam figuraiut saluatoris siue
i memoria adduxit. an veru sit h
qd dixit ul qd dictu e Ait at ibi sal
uator. Qui iuxta me e. iuxta igne
e. Qui longe e a me longe e a regno
Et enu qui iuxta me e iuxta salu
tem e. ita et iuxta ignem e Et qui
audiens me et audita puaiis fs
e vas ire patu in pdicone. cu iuxta
me e. iuxta ignem e Si vo qs ca
uens qm iuxta me e iuxta ignem
e. longe factus fuerit a me ne iuxta
ignem fiat talis qr longe futurus
e a regno Et quomo adhleta q no
e in agone conscptus. nez flagella
metuit. nez corona expectat. qui

autem semel nomen p̄fessus ē si vitij
fuerit verberat̄ atq; p̄iuatur. si vō vicerit
coronatur. eodem mō qui ingressus es
etiam o cathecumine auscultā. Qui
adaccessit ad sermonē dei nichil aliud
ij conscip̄tus ē in ēcclesiē pietatis. Et
conscip̄tus si nō legitime ēcclesiē ce
dit flagellis. quibus nō ūbemant hij
qui ne in p̄ncipio quidem conscip̄ti
sunt. Si ad contendēdū fortit̄ ad fugiē
da ūbera et cōtumelias. nō solū iu
ria liberabit̄. sed et incorrupta glē ac
capiet coronā. Ēpus dnō vtutū in
carna chaldeorū. Juxta diūsos ītellēs
ternus locus multiplicat̄ noīat̄. Et quō
differēti int̄ se cōne saluator plura
vocabula. cū vnus ī subiacenti sit.
varius ad in vtutibz. sicut ppt̄ malicia
ā geneis humani. terna negocia cum
vnū sint ī subiacenti. ītellectus diū
sitate sunt plurimi. Nō ad diuo sic
fiet manifestus. cū exemplū qd a
saluatore assumpsi edisserens. ad ea q
sunt sbiecta explanāda cōtendēdo.
Vnū subiacens dnō meo saluatori.
Hoc vno sbiacente. alio intellectū est
medicus iuxta qd scip̄tū ē. nō necesse
habent sani medicū. sed male hēntes
alio ītellectū pastor ē. ꝓm qd mōnabi
libus pest. alio ītellectū rex secdm qd
rationabilibz principat̄. alio ītellectū
vitis vera secdm qd inserti ī eū homēs
vberrimos afferunt fructus. et ex
culti a pre agricola pinguedine vitis
bere ex vnō radicis consorcio assumūt
Juxta aliū intellectū sapiā. iuxta
aliū vātis. iuxta aliū iustitia no
minat̄. Verumtamen subiacens vnus ē
Quō ergo in saluatore vno subiacente
plurimi intellectus sunt diūsorū ei
nominū. sic terna negocia iuxta sb
iacens quidem vnū sunt. iuxta ītel
lectū ad plurima. frequēter ad allego
rizantes babilonem dicimus negocia
ē terna q sp̄ confusa sunt vitijs.
Egiptū silit̄ dicimus negocia ē affligē
tia. Caldeorū ad tiram ob id qd plu
rima q gerunt ī tris stellis cōsecrat
et p̄tōrū mōt causas siue vtutū eas
q accidunt nobis. ex earū nutibz as
serunt fieri. eos ē dicimus qui talibz
se p̄suasionibz dedicauerit. Eis igit
qui hys credit in tra caldeorū ē. Si qs
vrū mathematicorū deliramēta sec
tant in tra chaldeorū ē. Si qs nati
uitatis diem subputat et varijs ho
rarū momentorū rationabilibz
credens hoc dogma susapit qr stelle
talit̄ figurate faciunt homēs luxuri
osos. adulteros. castos. aut ēte qdēq;
eorū. iste in tra chaldeorū ē. Ja qdā
estimant xpianos ex astrorū cursibz
fieri. Qtqt ad ita sapitis. qtqt istis
dictis credētis in tra chaldeorū estis
Cōminas ꝗ dō hys qui in tra chal
deorū sunt. hys spualit̄ cōminatur
qui serpōs genealogijs et fato con
seruuerunt. asserentes cuncta q int̄
mortales fiunt. a ex astrorū motibz
aut ex fati necessitate pendere. Sed
deus abrahā monēs ad meliora dicit
ei Ego sū qui te educo de tra chaldeorū
Potens ē eū dō q etiā nobis tribuat
ut egrediam̄ de tra chaldeorū. et nullz

aliū absq; eo ē credim⁹ qui dispensas
omnia. et regens vitam mūdi p q̄lita
tibus meritorū accedentiū diuisa mo
derat. Neq; enim minus aliqd sydus
ul' phatontis ut ayunt. ul' corrupti
tatamuti stella niūrum causas cōti
net negotiorū. Et iuxta vnū quide
argumentū i ēin chaldeorū ē. qui
supradictis ōīa nationibz credit. uix
aliud vero astendit quis sup tecta
et venerat multiā teli. Populus ergo
dnō vtutū i terra chaldeorū ē. quia
venerunt tpa eius. aperte apotheras
eius qr manifeste in ēin caldeorū
sunt. Sunt enim apotheke chaldeorū
doctrine natiuitatū. Sed tamen ea qi
speluncā et dispergite. Qui respuit
subputationē natalū qui veritatis
sermone vitat aduisus eas. qui oste
dit nichil eorū q̄ mathematici di
cunt verā ē. qui docet inscrutabilia
dei iudicia. nec ea posse ab hoīibus
conprehendi. qui asserit qr sydera nō
sunt cause eorū q̄ fiunt sup ēram.
magis at eorū q̄ nobis xpianis ac
cidunt. iste exequit preceptū dni di
centis. disperdite ea. Nō at sit hi qd
sequit. nō fiant eius reliquie viden
dū ē. Ne aliqbiō mādetis condatis
chaldeorū. aliq reseruetis ob id iu
beo ne pusillū quide relinq̄tis i ea.
Ersicate oēs fructus eius. Nō ita
beatus ē. ut possit ersicare oēs fruc
tus diaboli. Et descendit i omni si
onē. De eis qr venit dies eorū. et tps
vindicte eorū. Post hi rursus altei⁹
capli continentia. Vox fugientiū
et resaluatorū de ēin babyloīs ad ā
nūciandū dno dō nro vindictam ē sio
De his nūc ipheta qui mores pa
nos relinq̄tes et leges gentiū. et i
credulitatem veterem. venūt ad
sermonē dei. Tale enim quidda sigt
in eo qd dicit vox fugientiū et resal
uatorū de ēin babylonis. Ostenda
et vīa o cathecumini vox fugientiū
esset de babylone fugientiū et resal
uatorū. Nō sufficit fugere de ēin ba
bylonis. sed et resaluari ex ēin ba
bylonis. ad ānūciandū i syon vi
dictam a dnō deo nro. ut fugientes
de ēin babylonis. veniatis ad spō
speculatorū eiusq; dei. ad ānūcian
dū in syon id est ecclā vindictam
a dnō deo nro. Vindicta ipli eius
denūciate i babylone multis omi
intendenti arcū. Significater po
situ ē multis. Multi enim sunt q̄ i ba
bylone sunt. i ihrlim vero pauci
Non enim idcō aut dilexit vos dns
ds vr qr multi eratis. vos quippe
pauci estis ex ab hoīibz. Et bñ his
qui ex pte erant dictū ē. pauci estis
ab omnibz gentibus. Intelligo por
to et hoc et pauci sunt qui saluat
Hz et illud Contendite intrare p an
gustā portam. In lata at et patēti
ānūciate i babylone multis. omni
intendenti arcū. Nō sit ex ea q̄ sal
uet. Disperdite mēsitate oīā babylo
nis. Quip dicim⁹ de pabol babylo
īis. de viris babylonis. de semie
babylonio nō sit qui resaluet de
semie babylonis. Retribuite ei

iuxta opa eius. sdm oia q̃ fecit fuan
te ei. qr dnō restitit. et adūsū deum
sanctū isrl. Quādiu habes ī te cogi
tationes neqq̃. resistentes pietati et
fidei vē. habes m te babylonios. Ez
fac vindictam et mēfice oēs pīōres
tīrq̃ m te ē. oēs babylonios. ut pos
sis mūdatus ad ihrlm tūsgredi ciui
tatem dei ī xpō ihesu cui ē glā et ī
pūū ī secula seculorū Amen

Explicit omelia 3a Incipit eiusdem de
eo qd septū ē clamauit pdix et cōg
regauit q̃ nō pepit usq̃ ad id ego at
nō laborauī sub sequens ex

Ad famosā veni
mus q̃stionem
ispicē quid sit
pdix de quo scp
tura nūc loqt
Clamauit pdix
congregauit q̃ nō pepit faciēs diui
tias suas nō cū iudicio. In dimidio
dierū suorū delinquent eū. et ī no
uissimis suis erit insipiens Ex nā
volueris dignū videt quandū hysto
riam cōmemorare. ut cognoscentes
animal fare possimus vtrū ad bonā
an ad malam pte nūc notari
pdias ītelligentiā referamus Dicit
at hoc esse animal malignū. fiui
dulcitū calliduū. multūz decipiens
venatores Sepe quippe aīa pedes
auripis volut. et ī medio cōtona
tu qt iam apphendentis elabitur
pdam suā ex vianitate pmittens
Et hoc agit ne ad nidū fetuū suoꝝ
atus venator occurrat Cūzia senseit
fugisse pullos suos. tūc et xpē illuso
hoste discedit. Ez nequitiā eius vitat
īpuritas. Ambigendū nō ē de eo qd
dictum sum. qr ex hys qui ī caueis
mansueti nutriūt veritas appbat
q̃ asculus m masculū insurgit obli
uisci. seruus libido p̃ceps pugnat ad
coitū et vna palma victoris ē pol
luisse quē vicerit Ei ingit malignū.
si īmūdū. si dolosū hoc animal est
īpūū videt ad meliorem pte hui
referri nomē. et ad saluatoris nrī ihu
xpī intelligentiā temperare. q̃ magis
at cōuenit malo zabulo adūgere et
sup adūsario pnitem leōnem ītelligere
si tū totus capli nos secuta fuerit
īterpētatio Incipit. g̃ ab eo qd septū
ē. clamauit pdix. congregauit q̃ nō
pepit. Non pdias creaturas. cōgre
gat zabulus. nō ea colligit que xpē
generauit. sed cū clamauerit alieas
congregans creaturas. fatet ēe suas.
Clamauit pdix p valentinū. cla
mauit p basilidem. p marcionē
p oēs qui aliene a dō glorie cupi
ditate repti sunt Nullus ei corū
sonare poterat vocem dnī ihu. mee
oues vocem meā audiunt. Ez erat
vox xpī in paulo. erat in petro pt
qd paulus dicebat. An experimētum
q̃ritis eius qui ī me loquit xpūs.
Vox at congregantis q̃ nō pepit
pdias ī illis ē qui simplices q̃sq̃z
fideliū laqo heretice factionis īpe
diunt Clamauit itaz pdix cōgreg
iuit q̃ nō pepit. facē diuitias suas
nō cū iudicio. Diues factus ē pdix

Ecce quanta eius sunt mala. Ingens
turba milia sunt populi captiuorum. Et
fecit diuitias suas non cogitans iudi
cium. nec habens in corde iustitiam. sed
omnia sub lege gerens. Merito arguit
non cum iudicio fecisse diuitias. Meus
autem iesus fecit diuitias suas cum iudicio.
examinata et dilatata est eius opu
lentia. In dimidio dierum eius delin
quent eum. Nos qui omnes quondam fui
mus sub potestate clamantis prophetis. da
mauit quippe non solum per eos qos sup
commemorauimus. sed super omnes qui ge
neraliter qui qui ad pietatem et religi
onem vocantes sub contrario veritatis
dogmate clamauerit. nos inquam vnu
usi in medio dierum eius delinquimus
eum. et omnes quidem dies huius seculi. sed quia
eruit nos de instanti seculo nequam
dnus iesus. idcirco in dimidio dierum eius
delinquimus eum. et nouissimum erit eius
insipiens. Nunquid enim sapiens fuit. ut
nouissimum eius merito insipiens fiat.
Quis dicam eum sapientem fuisse serpens enim sapientior erat omnibus bestiis
super terram quas fecit dnus deus. Sapi
ens fuit iuxta id quod scriptum est adducta
super sensum grandem principem assyri
orum. Dixit autem Valentia mea fa
cta et sapientia intellectus auferam fines
gentium et virtutes eorum depascam. et
commouebo ciuitates inhabitatas
Si quis potest intelligat quod nouis
simum erit eius stultum. Iste ab eo quod fuit
sapiens male. sapientior enim erat
omnibus bestiis super terram. fiet contrarium
et quod sapiens fuit male insipiens. In
telliges vero quid sit nouissimum
eius erit insipiens si suas quomo
etiam tibi per aplm prophetat. ut per salu
te tua insipientiam reapias. Si qs
magis videt sibi sapiens esse in vobis in
isto seculo stultus fiat. solum qui non
clamauit stultus esto id fatuus
ut sapiens fias. Si itaque est quoniam sapien
tia culpabilis iuxta quam filij seculi hu
sapientiores a filijs lucis in generatio
ne sua sunt. bonus est deus qui contrius
diuisa subuertit. ut compleri faciat id
quod dictum est. nouissimum eius erit insipi
ens. Nunquid nouissimum eius erit insipiens.
Oportet xpm regnare. usque dum po
nat omnes inimicos eius dns sub pedibus
eius. Cum autem omnia ei subiecerit nouis
simus inimicus destruetur mors. Cum
destructa fuerit mors tunc extrema per
dius eruit. et nouissimum eius erit insi
piens. Et de predicto principium vero
capitulum sedi istud lectum est. Thronus
gloriae exaltatus ab initio. locus sanctifica
nostra sustentatio israel. Domine omnes qui
te delinquunt confundant discedentes
a te super terram scribentur qui deliquit
fontem vite dnm. Dixit et beatus
ysaias propheta videns dnum et regnum
eius. Vidi dnum sabaoth sedentem super
sedem excelsam et elevatam. Vidit
et hieremias quomodo dns regnat. qui quod
glorificans eum ait. Thronus gloriae ex
altatus ab initio locus sanctificatio
nostra. Siue de xpo volueris intelligere
ista non peccabis. siue de pre non ipse
sentiens. Est enim thronus gloriae excel
sus et a principio saluator thronus

glorie ppt qd regnū glorie eius et sāc
tificatio nrā xpūs ē. qr et ille sancti
ficans et nos sanctificati ex vno oēs
sumus. Sustentatio isrl. Sicut ipa
iustitia ihs. ipe veritas. ipe sancti fi
catio. similit ipe ē eta sustentatio
et nō ē aliquid iustū sine eo nec pa
tiens qd in se nō hz xpm. ipe ē eta
sustentatio isrl. Si at et ad prem hi
tuleris nō ipie intelligis. Dne oēs
qui te delinquūt confundāt disce
dentes. Vnusquisq; nrm cū peccat.
p ea q peccat xpm delinquit. Re
linquens at filiū. relinquit et prez.
Inuistus a iustitia longe ē. pollu
tus a sanctimonia. bellator a pa
ce. Et qui sub ptate inimici esse ci
pit. a redemptione fit alienus. et qui
extra sapientiā dei. sapientiā deli
quit. Docet itaq nos ppheta quid
onūbz qui deū deserunt fit futurū
Sit. Vnuūsi qui te delinquūt con
fundent discedentes. Supr terram scr
bant. Oēs hoies describunt sancti
i celo. prōres supr terram. Dicit ad
discipulos ihs. Gaudete at. qr no
mia vra scripta sunt in celis. Igit
et oportz letari. si talis qs fuerit.
ut nome eius scribat in celis. Et
quomō iustorū noia i superioribus
describunt. sic econtrario qui cōusat
terrene qui nō ptinscunt terrā edom.
sed agros terrene edom vineas pos
sident. scribūt noia qi delinqtiū
deū supr terram. Confundant disce
dentes. supr terram scribant. Quo ei
metro mensi sunt. remetet eis ipe
sibi vnusquisq; causa ē. ut scribatur
hi ē qui te deserūt tm confudāt discedēs

supr terram. si celestia nō requirit i terra
si semp anima eius de istius mūdi
negotiis estuet q vident seculo bona
Si vero audiens ihm loqitem nolite
thezaurizare vobis thezauros supr
ram. vbi tinea et vrmis exterminat.
et vbi fures effodiunt et furant. sz
thezaurizate vobis thezauros i celo.
qui thezaurizauerit sibi in celo. ipe
sibi causa ē ut scribat in celis. Ter
ppt id qd dictū ē supr terram scribāt
causam q cōmenorat. qr deliqrūt
vite fontem dnm. Et psona qq dni
ipe ppheta in pnapio dicit. aye de
liqrunt vite fontem. Et nūc qr de
liqrunt vite fontem dnm. Dicam
ergo et nos si nolumus delinqre fō
tem vite dnm. vocem primorū ihu
xpi discipulorū. qua locuti sunt ad
magistrū cū eis dicēt. nūquid et
vos vultis recedere. Quid igit dicemus.
Dne ad quē ibimus. Verba vite ha
bes. Sic finita ē eta secūdi capitulū
tertū scptio. Seqs oratio ē ista cō
tinens. Sana me dne et sanabor.
saluū me fac et saluus ero qm glori
ficatio mea tu es. Ecce ipi dicunt
ad me. vbi ē sermo dni. Veniat.
Ego at nō laborau subseqs pte
et diem hois nō cōcupiui tu scis.
Soli qui ppt male hntes venit me
dico dicenti. nō indigent sani me
dico sed male hntes. dicendū cōfi
dent ab eo qui egrotantem aiam
suā vult sanari. Sana me dne et
sanabor. Et ecce illa mulier i euā
gelio sanguē fluens. oēz sbstāciā
suā expendit in medicis nec po

tiut a quoq eorū sanari. Ad nullū
quippe de eis dignū erat dicī. sana
me dnē et sanabor. nisi ad illum
tū sufficat vestimentī tantū fim
briam tangere. tu ego vni dicam
Sana me dnē et sanabor. Quant
sequit certe mediocrē sanitas. si
xps cuiue dignat. Saluū me fac
et saluus ero. Falsus equus ī sa
lutem. Ppterea ei dicam saluū me
fac et saluus ero Et hor ita gau
debo loqui. si omī gloriae rnūciās
secularī. potuerō et rliqua dicere.
qm gloriatio mea tu es. aut cū cō
pleuero mandatū ī quo ptapitur
nō gloriet sapiens m sapiā sua
neq fortis ī fortitudine sua nec
diues m diuitijs suis. sed m isto
gloriet qui gloriat. mtelligere et scire
qr ego sū dns Beatus itaq qui rnū
tiauerit omī glē q decorsū ē. veluti
sup nobile gne. sup pulchritudiē
et corporalibz bonis. sup diuitijs
et iactatione Beatus qui cōtēpnēs
vanā gloriā dicit ad deū. qm glo
riatio mea tu es. Cere xpi dicūt ad
me. Vbi ē sermo dnī. Venuit. Ego
ut nō laborauī subsequēs post te.
Ihs tibi dicit tolle crucē tuā et ve
ni sequere me. et qui nō rliquit pa
trem et matrem et secutus me fu
erit nō ē dignus meus ēe discipu
lus Si igit talis fueris. ut sp xpī
sequaris. qntū plus secutus fu
eris tanto minus laborabis. Non
ē enī lassitudo m iacob. neq ap
parebit dolor m israel. Ppterea dicit
ut nō laboremus vltrius. laborātes
antequ eū mapem sequi. Venite ad
me oes qui laboratis et onerati estis
et ego rficiam vos. Si laborantes ve
nerimus ad ihm. et eū fuerimus secuti
tuē dicē poterimus. Ego ut nō labora
ui subsequēs post te. et diem hoīs nō
cōcupiui. Est quidam dies hoīs. est
quidā dies dei. id ē resurrectionis.
Hoīs sanctus desiderat diem dnī. id.
ē rsurrectionis. nā illam de q scptū
ē. ve eis qui desiderant diem dnī.
ista ē tenebra et nō lux. Quis ē q
possit dicē. et diem hoīs nō cōcupiui.
Explanatio vbi cōuincit nos. qr diē
cōcupiscimus hoīs. Sicuti quippe
egrotantes. cū m fantasmate febrū
ē cepimus. et mortis timē vrgē. ad
eos qui nos visitant fratres laram
attollimus. orantes eos vt p nobis do
minū deprecent. atq dicentes. Rogate
michi aliquid vite spatiū. rogate
ut aliqntisper m hac luce pmanea
Ista memorantes nō diem scm dnī.
sed diem homīs desideramus. Quapp
longe vite amore deposito et deside
rio huāne diei. queramus illā diem
vide m qua ptaipes eis bītudinis
q ē m xpō efficiamur cui ē gloria et
impiū m secula seculorū Amen
Explicit omelia e'ta: Inscp'ta de eo q
scptū ē dns q' fecit rtā ī fortitudiē
sua usq ad id ī fatuata ē oīs hō a scīa:

Res quodāmodo
vtutes assumēs
ppha. fortitudiē
sapiam atq pru
dentiā vnicuiq
earū ppria opa

distribuit fortitudini terram. sapiente
orbem terrarum. prudentie celum. Audi
quippe scripture ordinem. Dns qui
fecit terram in fortitudine sua et orbem
erexit in sapientia sua. et in sua pru
dentia extendit celum Et nos igitur
in terra mundi dictum quippe est ad a terra es
necessariam habemus fortitudinem
dei qr absq; ea impossibile nobis est id
exequi qd carni repugnat. Cum autem
mortificata fuerint membra nra sup
terram. tunc parent spsi voluntati. si
quidem iuxta aplm spm gesta car
nis mortificant. Dns go qui fecit
terram in fortitudine sua. Si at ad hat
terram venias. et consideres id qd in iob
scptum e. iuxta emendatissima tamen
exemplaria quomodo statuerit eum
super nichilum. inuenies fortitudinem
dei in medietate mundi tre libra totu
ne. Venia ergo ad orbem terrarum q
grece oecumene nuncupat. id e. inha
bitata. Beata anima mea inhabitata
sto animam meam deserta. Si enim non hz
deum prem. si non habet filium dicente
ego et pr unum sumus et veniemus ad
eum et mansionem apud eum faciemus
si non habet spmm sanm anima deserta e.
Habitata at e qndo plena e do. qn
do hz xpm et spmm sanctum. Deum hec.
et vere in scpturis dicit. in anima hois
patrem et filium et spmm sanm comorari
Nam et dauid in psalmo confessionis
tres spsos postulat dicens spm pnipa
li confirma me. spmm rectum innoua in
visceribus meis. spmm sanm tuum ne au
feras a me. Qui sunt isti tres spsos?
Principalis spsos pr e. spsos rectus xpsos.
spsos sanctus. spsos sanctus e. Hec in
exhortationem eius rei dicimus. qd ha
bitatus e orbis terrarum. et in sapia di
fabricatus sit. Sapia quippe auxi
liabit iustum. super decem ciuitates po
testatem habente. Sapiam at et disci
plinam qui abiecit infelix e. et vana
spes eius. et labores eius insensati.
et inutilia opa eius. aut sapia q tuta
lo inscribit salemonis Dico qm tum
possumus laborare nitamur. ut inhabi
tata aia nra. a sapia dei erigat. cen
dit quippe et de sublimi corruit. De
mentibus nobis in locum istum miseria
cendit inhabita aia nra. postqm pec
cauimus iniqueq fecimus. iniuste egimus
impie gessimus. et post ruina indiget
erectione Si at no vis ista sentencia
communi adduci. totius orbis quam
ruina. Post casum eius consequen
dos erigens predicat. Qui enim e in orbe
isto an erectionem cendit Si autem
cendit consequent erigendus e. Nemo
quippe sine causa sublenat Si at
erectus e videamus q ruina pressent
omnes corruimus p peccm in orbe terra
Et dns qui erexit allisos et eleuat
nos iacentes. In ada oes morimur
et corruit orbis terra. et indiget erec
tione. ut in xpo omnes viuificemur. Sg
duplicem intellectum de orbe tradidimus
vnum quomodo singule aie. aut habitate
sint aut deserte. alterum quomodo vniu
sus orbis parit cendent. Et in sua
prudentia extendit celum Nam fortitu
sapia in celi extensione assumpta est

Inuenies et in pubys dictū. Deus sapientia fundauit terram. ꝓparauit autem celos prudentia. Est ergo aliqua prudentia dei quā nolo ut extra xpm requiras. oia quippe q̄ dei sunt xps est ipse sapientia eius. ipse fortitudo eius ipse iustitia. ipse sanctitas. ipse redemptio. ipse ut in pnti p varietate sensuū diuisis vocabulis nūcupat. Aliud sigt sapia. aliud iustitia. Qn enim sapia dicit disciplina ista diuina atq humanarū q̄ rerū instituit. Qn iustitia distributor et iudex meritorū significat. Quado sanctitas illa vtq discribit q̄ credentes deo efficiat sanctos. Igitur ita michi et prudentia ei intelige. cū doctrina est et demōstratio bonarū atq malarū rerū sine neutra. atq in hunc modū extendisse nūc dicit celū prudentia. Audi qm exte dit vba et nō attendisti. Asserit quippe extensionem quādā esse vborū. similiter ut nūc dicit. iuxta illud quoq q̄d in alio loco scptum est qui extendit celū ut pellem. Extendit at aia mea. q̄ prius fuerat contracta. ut possit capax esse sapientie dei. Verū ad ꝓpositū redeamus. Dicimus q̄d secdm prudentiā fm̄ sit. et nūc affirmamus eos qui celestem thoriem portant esse celestes. Qui enim ad pōres dicit terra es et in terrā ibis. quare nō dicatur ad iustū cui est regnū celorū. celū es et in celū ibis? Qui dicit ei qui port ymaginem choici terra es et in terram ibis. quatq celesti ei qui port ymaginē celestis nō conueniat. de celo es et in celū ibis? Onusquisq at nrm aut celestia facta hr a terena qui terena facta sunt ad cognitam sibi terram deducunt eū. qui thezaurizat e terra. et nō in celo sursum que iuxta vtutem gesta fuit. thezaurizatorem suū ad ꝓpinqs sibi celorū regiones subuehunt. Et iuxrit. e ducens nubes ab extremo terre. Istum moū disputano et in psalmo nup meuit. et dictū a nobis quomō d̄o eduxit nubes a extremo terre. Nō quidem nūc rursus cogimur retractare. ut hy qui nō mēfuerunt textū sermonis agnoscant quē nūc put valuimus exhibuimus. Dicimus sanctos esse nubes. etenim hoc qd̄ scptū est. veritas tua usq ad nubes. nō pt referri i animales nubes. sed veritas dei usq ad nubes illas est q̄ audiunt mādata dni. et nouerit quo pluuias deferant. et a quibz eas suspendant. De hys nubibz dictū est. et mandabo nubibus ne pluant supr eam ymbrem. De hys enim que extenso aere construe dicunt. si nō fuerit pluuia nō pcipit d̄o ne pluat supr vineā aut quāq regionem ymbrem. sed oino nō apparent. ut i tertio regnorū libro legimus. qm̄do in tpe helye future pluuie signū in vestigio hois ostensum est. atq ita p nubem conglobatam ymber deferet in terris. istis vo qi subsistentibus nebul' nubes pluuiā continere. cū i digna fuerit aia ymbre celesti. et dicit mandabo nubibz ne pluant

q̄ audierit pleissie q̄stioes remuscat et hy

sup eam. Itaq; vnusquisq; sanctorū
nubes est. Moyses nubes erat et quasi
nubes loquebat. Attende celū et loqr
et audiat terra sermones ex ore meo.
expectet ut pluuia eloquiū meū. Si
nō fuisset nubes nūq; dixisset exper
tet ut pluuia ūba mea. et descendat
ut ros eloquia mea. Quasi nubes
dicebat ut ymber ut pruina sup fe
nū. qr nomen dni inuocaui. Sicut et
ysaias ut nubes loqbat. audi celū
et auribus percipe terra qr dns locutus
est. Et qr ipse nubes erat. et sicebat
alias nubes cōprehetantes sibi ideo
vaticinans dicebat. Mandabo nubi
bus ne pluant sup eam ymbrem.
Si at iam didicimus qui sūt nubes
videamus quomō ds educat nubes
ab extremo terre. Ait saluator. Qui
vult in vobis ēe primus sit omī no
uissimus. Seruauit hoc mādatū pau
lus et fuit nouissimus in hoc mūdo
dicens. Puto enī nos aplos nouissi
mos ostendit qui morti ficatos. qr spec
taculū facti sumus in hoc mūdo et ā
gelis et hominibz. Si quis go sancti
custodierit preceptū dni saluatoris fac
tus fuerit in hac vita nouissimus.
iste nubes fiet. Et educet nubes nō
a primis tire. nō a consulibz. nō a
iudicibz nō a diuitibz. Beati enī pau
peres qm ipsorū est regnū celorū. Vides
quomō ab extremis educat ds et ful
guia et nubilas. Ipsa si nubes vo
lumus fieri ad quas peruenit veritas dei
nouissimi omī fiamus et tam effectu
q; opere dicamus. Puto enī nos ds
aplos nouissimos ostendit qui morti
ficatos. Iuret tri michi fieri extremo ut
educam nubes. Deus ab extremo
tire educit me. et fulgura in pluuia
fecit. Auit naturaliū causarū scru
tatores. qr fulgura ex nubiū collisi
one generent. i morem siliceū duri
orū quos cū coplosueris sibi. medius
ex hys ignis elabit atq; ita cū fulgure
pare et tonitruo mugire. tonitruo
scilicet indicante sonitū cursus et
fulgure excussi lumis claritate. Si
intellexisti exemplū. considera nūc
nubes ionales. Moyses nubes erat
ihs nauc nubes erat. Isti si secū lo
quant ex sermonibz eorū fulgura
micant. Ieremias et baruch nubes
erant. sermocinent mucrem et vi
debis rutilare fulgores. Notes et tu
ipse de scripturis scis in huc modū nu
biū iuenire concursus ex quibz igis
emutat. Et at ad nouū testamētū
veniamus. paulus et siluanus due
nubes i vnū conuenūt et ecce totū
mūdū eple eor fulgor illūnat. ful
gura in pluuia fecit. et eduxit ve
tos de thezauris suis. Ergone hy
venti qui sup tras flant i thezauris
dei sunt. et nō horū natura māifes
ta. quomō et in qua ione sbsistant.
Dz sunt quida ventorū thezauri spi
rituū. sps sapientie et intellectus.
sps consilij et virtutis. sps scie et pie
tatis. sps timoris dni. fortitudinis
et dilectionis et clamitatis. Notes et
ipse de scripturis hos ventos congregare
et istorū spūum inuenire thezauros.

Vbi sunt thezauri isti? Vnde m co
m quo sunt thezauri sne abscon
diti In rpo sedem habent mde on
ut hy sps ut alius sapiens sit. aly
fidelis. alius eruditus. et alius do
nu dei possideat. Aly enu p spm dat
sermo sapie aly sermo scientie.
iuxta eudem spm. aly fides i eode
spu. Eduxit nubes ab extremo tre.
fulguru i pluuia fecit. Eduxit ve
tos de thezauris suis. et nos iuxta
mia dei ad hos thezauros nos or
tursuros putam. Et qz plures the
zauri forte iuxta ordine resurgentu.
e requies m thezauris dei Qd at
dico istius mori e Resurrectio mor
tuoru m quibusda ordinib futua
e. Ait quippe apls. Vnusquisq sur
git m ordine suo et no ut libet mis
cet ordini resurgentiu Alius ordo
erit m illo et m illo thezauro dei Isti
at oes thezauri vnu habent the
zauru m quo sunt thezauri sapie
et sne absconditi Et quomo possi
deo vna pnosissima margarita
sup plures alias margaritas. sic ve
nio ad thezauru thezauroz et dniz
deu nem et regem regu Cu dignus
fuero spiritibus i dei thezauris co
moraboz Eduxit enu ventos de the
zauris Infatuatus e ois ho a sna
Si ois homo m fatuatus e a sna.
et paulus ho e. paulus i fatuatus e
a sna. Et pte enu cognoscam. et ex
pte ppheciam Infatuatus a sna
videns p speculu. videns i enigma
te pcu tula quanda. videns et si
cpcit dice ipius quoq pcu
le pte minima cognoscens. Et
contrario at intelligis quid sit i fa
tuatus e ois homo a sna comparae
pcorum ihrlm sodomoz pcu. iu
stificata e enu sodoma ex te Quo
ergo no habent iustitia sodomoz
pcta p se sed ad collatione maioz
sceleru iustificant. sic econtrario sna
pauli ad illa snam celestem. ad
illu consumatu lois intellem m
snna reputat. Idco m fatuatus est
ois homo a sapientia. Tale quodda
ecclesiastes ut arbitror deprehendes
effatus e. Dixi sapiens efficiar
et ipa elongauit se a me longius
qm erat. Et alta pfunditas qs inue
niet eam? Dolo quodda audacit
licet dice qm hor qd descendit i
mundu euacuauit seipm ut eua
cuatione eius mundu complet. Si at
hor qd descendit i mundu euacuauit
se. euacuatio ipa sapia e qm qd fa
tuu e dei. sapientia e hoib. Si ego
dixissem fatuu dei quo auricipes
sermonu meoru. et sp dediti ad ti
minandu venenatas i me liguas
vibrarent? Nut vo paulus qi sapi
ens et potestatem habens apli ta
ausus e dice ocm sapiaz terrenam
q m se q m petro q m ceteis aplis
erat q m istu mundu descendeat stul
tia e dei Ad comparationem qppe illu
sapie qua terrenu no capit locus ad
illam sapiam q celestis e q mundi
limite excedit hor qd descendit ad
hoies fatuu e dei. Verum idipsum

fatuū dei sapientius ē homūbz. Quibz
hominibus? Non vtiq; stultis sed
sapientibz. dicas licet sapientibz scli
hoc qd exposuim fatuū dei sapiēcius
ē homūbus. Mirabile quidā volu
mus mscire qm sapiā mūdi. stultia
a ē apud deū. et mfatuauit ds sapiāz
mūdi ut ēē stultitia arguat. Neq;
eū dignat sapiā dei ad mūdi sapi
entiā conuincendā tota descende. ꝗ
potius modiū quid necessariū fiat
qd fatuū dei erat ut hoc quo et fatuo
dei mfatuaret secuti sapientia et
mtelligeret se nō posse magnitudiē
m se venientis sapiē sustinere. Verū
exemplū mponam ut pspicue pos
sit mtelligi quō fatuū dei stultā fe
cerit sapientiā mūdi. Fingamus
paulisp me qui aliquid putor esse
cū msipiente aliquo et merudito
conferre sermonē. qui nichil ītelli
gat nichil acute disputatōis ītrogz
nūquidnā opus ē michi ad illius
stultitiam arguendā. dialectice ar
tis calliditatem et pfundorū sensuū
acumen adhibē? Nōne ad vnū ser
mūculi iactū vilis et modica q tamē
illius mtelligentie videt acerrimū
fatuū et msipientem ēē cōuincā?
Sic igit ad mūdi sapiām stultificā
dam nō ē opus sapiāz dei descende
et cū eo colluctari q deorsū ē sapiā
sed sufficit fatuū dei. qz fatuū dei
sapientius ē homūbz. et mfirmū
dei fortius ē hōibus et oiā contria
saluator meus et dnūs assūpsit. ut
contrarys dissoluat contraria. et
nos confirmem ab mfirmitate eiꝰ
et sapientes effiniam a fatuo eius et
m hec mtroducti possim a scende ad
sapiam et vtutem dei ihm xpm dnūz
nostrum cui ē gloria et īperiū īsecu
la seculorum Amen

Explicit omelia quīta incipit 6ta
de eo qd scptū ē ꝑmo qui factus ē
ad ihemiā ad dnō dicens. audite
vba testamēti ꝗ usq; ad id dūsi sūt
ad iniquitates patrum suorū

Porta historie qdē
veritatem nō ne
gamus pmitā dnū
nrī ihū xpī corpa
liter factam. et totū
illuxisse qndo vbū caro factū ē et hī
tauit m nobis. Oportet at nosse qm
aliqd corpus assumet ad quosq; scos
descenderat et post hanc pmitā corpo
ralem ad celos victor ascendēs rursꝰ
ad nos veniat. Si vis hꝰ rei cape ar
gumentū ausculta qd dicit. Sermo
qui factus ē sup ihemiā a dnō dicēs
Audite et reliqua. Nuis enī ē hic ser
mo qui factus ē a dnō siue ad ihe
miā. siue ad ysayam. siue ad qlibz
pphetarū? An ille ē qui erat a principio
apud deū? Ego nescio aliqd vbū dnū
pter eū de quo ait euāgelista In pnō
erat vbum. et vbū erat apud deum.
et ds erat vbū. Hoc at scie debemus.
qz hec ē vtilitas audentiū. si sermo
ad singulos quosq; fiat. Quid enī
michi pdest si descendat ī mūdum
et ego eū nō habeam? Ediūso aute
etiam si ad vnū sum mūdū nō ve

nuat. et ego fuero similis ꝓphetarũ
habeo eũ. Dicam aũt qꝫ et ad moyse
et ad ieremiã et ad ysayam et ad
singulos sanctorũ idem sermo cõ
meauerit. et illud qd a dnõ disci
pulis dictũ ẽ ecce ego vobiscũ sum
omnibus diebus usq ad cõsũmacõz
seculi. opẽ ẽ solutũ an aduentũ suũ
quẽ hominibz mãifestauit. Erat
quippe cũ moyse cũ ysaya. cũ oĩbus
sanctis. Quõ enĩ poterant effari
sermonẽ ~~dnĩ~~ dei. sine xpĩus ꝗ moĩs
aduentu? Hec aũt nos qui ecclesias
tici sumꝰ magis debemꝰ adute. qui
volumꝰ eũdem deũ esse legis et euã
gelij. xpm deũ et antiquitus et nũc
et in oĩa seculorũ secula amen. Sũt
quidã qui opinioẽ sua veteri diui
nitatem ab ea q in xpõ ãnũciatur
diuidant. Nos vnũ nouimꝰ deũ
et in pteito et in pnti et nũc i mõ
vnũ xpm. similit et vnũ scm spm
cũ pre et filio sempiterno. Hec ꝓpt
hoc qd lectũ ẽ. sermo qui factus ẽ
sup ieremiã a dnõ dicens. Quid gꝰ
dicat et nos audiamꝰ. Audite vba
testamenti huiꝰ et loquimĩ ad vi
ros iuda et inhabitantes ihrlm
Dm iuda nos sumꝰ ꝓpt xpm Nec
dubiũ ẽ quin dns nr ex iuda ortus
sit Nomẽ quoq xpm iude si iuxta
scripturas pbauero ad xpm referri
viri iuda nõ erunt incrediuli xpõ
iudei sed nos qui i xpm credimus
Juda te laudant fres tui manus
tue sup dorsũ inimicorũ tuorũ Te
laudant Nõ illũ iudã filiũ iacob
iacob fratres sui laudauerũt. sed huĩc
iudam fres sui laudant. Aut quippe
iste iudas Narrabo nomẽ tuũ fribz
meis. in medio ecce laudabo te. Di
cit ad illũ iudam. manus tue sup
dorsum inimicorũ tuorũ. Vbi rpitur
ille iudas sup dorsũ inimicorũ suorũ
manus suas posuisse? Historia nich
il de eo tale conscripsit Si aũt consideres
aduentũ dnĩ mei ihu xpi destructis
zabulũ. expoliantis principatus
et potestates. et ostentui eos fanctis.
et triũphantis in ligno videbis qꝰ
mõ sup istũ iudam cõpleta sit ꝓphe
tia dicens. manus tue sup dorsũ
inimicorũ tuorũ. Et nũc cũ ad vi
ros iuda sermo sit nulli dubiũ est
quin ad xpianos sermo fiat. ꝓpt xm
qui ex tribu iuda natus ẽ. Fit qq
sermo et ad inhabitantes ihrlm.
saluat et ad eos qui i ecclia habitant.
Hec ẽ ciuitas magni regis. hec est
visio pacis. Par quippe ex nobis.
si tamẽ pacis filij sumꝰ multiplicat
et crescit. Audi gꝰ vba testamẽti hꝰ
et loquimĩ ad viros iuda et inhabi
tantes ihrlm et dicetis ad eos. Hec
dicit dns maledictus hõ qui nõ au
dierit vba testamenti huius. qd
mandaui pribz vris Quis magis
audit vba testamenti qd mãdauit
ds pribus. nos qui i xpõ credimus.
an illi qui nec moysi crediderũt dũ
i xpõ nõ credunt? Ad qs saluator
ait Si crederetis moysi. crederetis vtiq
et michi. de me ei ille scripsit. si aũt
illius litteris nõ creditis. quõ vbis

meis credituri estis. Ista maledictio
completur in eis Itaq; illi moysi nō
crediderunt. nos vō credentes ī cristo
credimus testamento qd̄ tradituū est
p̄ moysen. et ad nos dicit ne male
dicti fiamus. Maledictus homo qui
nō audierit v̄ba testamenti huius qd̄
mandauit p̄ūbus vrīs. Ergo illi ma
ledicti sunt. neq; eū audierūt testa
mentū qd̄ mandauit d̄s p̄ūbus. In
die inquit qua eduxi vos de tra egip
ti de fornace ferrea. Maxime iuxta
intelligentiam id qd̄ scp̄tū ē in iohānis
apocalipsi qr locus vbi dnūs crucifix
ē vocat spuālit sodoma et egiptus.
si eū spuālit egiptus nōiat et nō ē
egiptus sed in intelligentiā spuāle
corporalem. haut dubiū ē quin si in
telleceris egiptū spuālem et exieris
de ea. tu si egrederis de tra egipti de
fornace ferrea. et tibi dicit. audite
v̄ba mea. et facite iuxta hec omnia
Deinde ī promissio dei ē ad audiē
tes. si fecerīt q̄ eis p̄cepit dicens. et
eritis mihi ī ꝓplm et ego ero vobis
ī deū Nō oīb̄ qui se ꝓplm dei dicit
ꝓpls ē dei Iudeorū ꝓpls populū se vē
dicans dei meruit audire qr nō ꝓpls
meus vos. et dictū ē ad eū. nō ꝓpls
meus et rursus iste ꝓplus. vocatus
ē ꝓpls. Ipsi eū emulati sunt me
sup nō deū de illis dicit. irritauerūt
me in ydolis suis. et ego emulabor
eos sup nō gentem. ī gentē at ī stul
tam irritabo eos Nos igit ī ꝓplm
dei facti sumus. et annūciat ei ꝓplō iu
stitia qui nascit de gentib̄. Iste eū
ꝓpls subito nascit. Et in ꝓpheta scp̄
tū ē. Sanata ē gens ī semel Qn
saluator ascendit ad celos et credi
derunt vna die quīq; milia. et al
tera die addita sunt tria milia.
vē tū fuit terrē ꝓplm in semel na
tū sermone dei. et repente sterilem
p̄turientem ad quā dicit. Letare
sterilis q̄ nō paris erupe et clama
q̄ nō p̄turis. qr plures deserte filij
magis q̄ eius q̄ habet virū. De
serta erat ecclā a lege. deserta a d̄o.
habens at virū synagoga legem
habebat et deū. Quod ḡ pollicet
d̄s. Eritis mihi ī ꝓplm. et ego ero
vobis in deū Nō ē omīm d̄s. sed eorū
tm quibus se largitus ē quomō
patriarche illi ad quē dixit d̄s ego
d̄s tuus. et rursus alys ero d̄s. ero
d̄s tuus Ner nō de alys Ero. et d̄o.
Deus eorū Putasne aliqm cōsequ
id qd̄ p singulos dico. ut d̄s omīm
fiat d̄s nr̄. In at vis plenius disce
quorū sit d̄s. et quibz vocabulū
suū nōis largiatur. ego inq̄t deus
abraham et d̄s ysaac et d̄s iacob.
Idq; ipm exponēs saluator ait. Nō
at nō ē mortuorū sed viuoꝝ. Qn
ē mortuus. Utq; p̄cor qui nō hz
dicentem ego sū vita. qui habet
mortua opa qui nec dū penitentiā
egit ab opibz mortuis de quo apls
nō rursū fundamētū iacientes pe
nitentie ab opibus mortuis Si
ḡ d̄s nō ē mortuorū sed viuentiū
et sanctorū eū ē viuentem qui cōsū
sat in xpō ut fiat p̄ticeps eius. et

si volumus ut et dñs mr sit. renuntiemus
operibus mortuis. ut pollutationem
sua in nobis compleat dicens. et eo
vobis in deum et statuam iuramentum
meum quod iuraui patribus vris dare illis
terram fluentem lac et mel. Observa
quid dicat. Statuam iuramentum
quod iuraui patribus vris dare illis terram
fluentem lac et mel. Ecce enim non
est terra qua pollutus est dns terre flu
ens lac et mel. sed illa terra est de qua
saluator docuit dicens Beati mites
quoniam ipsi possidebunt terram. Deinde
ad hec quasi dicerent dns respondet ypheta
id est. ad id quod ait. maledictus
homo qui non audierit verba testa
menti huius et dixit. Et respondi et
dixi. fiat dne. Quid est quod ait fiat
dne? Utique id quod pnuntiauerat dns.
maledictus homo qui non audiet
verba testamenti huius. Et dixit dns
ad me. lege verba ista in ciuitate iu
da et extra ihrlm et hus qui foris
sunt. legimus verba diuina puocantes
eos ad salutem. Audite verba testa
menti huius et facite ea. Et dixit dns
ad me. Inuenta est colligatio i viris
iuda. et in habitantibus ihrlm. Si
peccauerimus nos qui viri iuda su
mus ul' vocamur ppe xpm. si inuenti
fuerint in nro numero peccatores de
nobis dicit inuenta est colligatio
i viris iuda et in habitantibus
ihrlm. cui i extra dei tales sint i quibus
expiat laqus iniquitatis et vinula
pcti i tanti ut id quod de peccatore dici
eis valeat conuenire. vinculis autem
peccatorum suorum vnusquisque constrin
gitur. Et ut dicat dns. Inuenta est colle
gatio in viris iuda. Verum non inue
nietur colligatio in nobis. Quo autem
non inueniet colligatio in nobis?
Si usque ad hanc horam colligatio
in quibusque est. solue oes vinculum
iniquitatis. dissolue obligationes
violentarum commutationum. omnem
conspirationem iniquam dissipa. fran
ge esurienti panem tuum. Inuenta
est gens in viris iuda colligatio et
habitantibus ihrlm. Conuersi sunt
ad iniquitates primum suorum priorum
quorum non aut simpliciter patrum sed
cum additamento primum suorum priorum.
Dicit nobis hec de nobis dicit et de his
qui nobiscum sunt peccatores. Quo
igitur qui mei nos peccatores conuersi sumus
ad iniquitates patrum. et patrum
suorum priorum? Duplices habemus
patres. et vna species est pessiorum
patrum. Siquidem ab quo credemus
dyabolus pater nr fuit ut sermo
euangelicus ostendit dicens. Vos
de zabulo prem nati estis cum quo ut re
didimus. facti sumus filii dei. Si ergo
post hec peccauerimus commutamur nos
ad iniquitates non simpliciter patrum
sed patrum priorum. Ad probationem autem
eius rei. quia duplices habemus pres.
vtamur et dauid testimonio i quadra
gesimo psalmo ita dicentis. Audi
filia et vide et inclina aurem tuam
et obliuiscere populum tuum et domum
pris tui. Quasi per prophetam audi
filia. Ergo duplices pres nri sunt

Et obliuiscere populum tuum et domum patris tui priorus. Si igitur oblitus domus patris tui priorus. rursus fueris ad pcta conuisus. mandisti i id qd nuc dicit pcoribz conuisi sunt ad iniquitates patrum suorum prior. Dicebat dudum zabulum prez nrm fuisse. atq; id factus sit pz. si tamen etiam nunc no habemus zabulum prez. qd etiam de iohanne epla agebamus i q ita scribit. Omis qui pcm fiunt ex zabulo natus e. Omnes ex zabulo nasimur. quotiens peccamus. Infelix ille qui semper ex zabulo generatur rursumq; multum beatus qui ex do spiritu nasciturus. Neq; enim semel dicam iustum ex deo natum. sed per singula virtutis opa semper iustus ex deo nascitur. Hoc autem ut plenius possit probari etiam de saluatoris nri cotidiana natiuitate dicam liquide id de iustis obtinentes qd in dno pcesserit Saluator nr splendor est glorie Splendor autem no semel nascitur et demtcps desinit nasci. sed quotiencumq; ortum fuerit lumen. ex quo splendor oritur totiens et oritur splendor Splendor glorie saluator nr est sapia dei est. Sapientia vero splendor est lumis et fugit saluator sp nascitur. et ideo dicit ait omes colles genuit me no ut quidam male legant genuit. si sp ex patre nascitur dns etiam tui filiis tuis me et si tui adoptionis habes spm sp gencans a do per singlos intellectos per singla opa efficeris filii dei i xo ihu cui e gla i ipsum i scla sclorum Ame

Explicit Omelia sexta Septima Incipit septima de eo qd scptum e pme exterminata e omis tra usq ad id qd nullo esset vsu

Quis est iste qui dicit pme exterminata e exterminio omis tra? Ps hec loquitur Nam ante aduentum suum multa quidem pcta sunt i pplo isl' sed adeo talia ut penitus relinquerent et in longum traderent captiuitate. Nondo autem compleuerunt mensuram patrum suorum. et addiderunt ad omnium ppheta rum per secutione iustorum. etiam interfectione saluatoris. tunc completum e. dimittet vobis dominus viam desertum. Et qr ille ab eis hec q in euangelio scpta sunt passus e. ideo nunc dicit exterminio exterminata e omis tra Ido si volueris subtilius intelligere. pme exterminata e exterminio omis tra. Consideta eam q in te e quomodo exterminata e tra. Et tunc videbis post aduentum ihu xpi impleta ee q dcta sunt. mortificata membra vna q sunt super terram. tu iam no oportet terra opa sua. nec fiunt apud iustum ea quibz caro atea fouebat. no fornicatio no immundicia. no adulteria. no luxuria. no ydolorum seruitus. no venefica. Dns loquit. Quid putatis qr veni pacem mittere in tra? Non enim veni pacem mittere sed gladium. Vere atq; ille destendet no erit gladius super eum. neq; ca ro concupiscebat adusus spm neq; spm adusus carne. Nondum autem venit et edoctus sum q carnus queve sit sps

doctrina eius qi gladius ĩmissus diuisit carnẽ. id. ẽ tnam a spũ extmi nauit. qr mortificationẽ ihu xpi ĩ corpe cirtũ ferimꝰ. et nõ viuimꝰ vltẽ iam iurta carnem. viuit at sps. et seminamꝰ nõ m carne sed ĩ spũ. ut nõ t metamꝰ corruptionẽ de carne. sed de spũ vitã ẽtnã. Dicit at de pec catoribus Seminastis triticũ ꝛ spi nas metetis. Qui enũ neqꝫ volũta tem sĕptumq; nec iurta fidei veĩta tem pferunt eloqr dei. seminat tri ticũ et metunt spinas. Hoc hẽtia fuerunt qui legunt sĕptuma. et spi nas nõ de liberis sanctis. sed de ꝓpis sensibus metunt. Clerici eorũ nõ pderunt eis. Hec ante me alij expo suerunt. Et qr nõ ĩprobo mterpta eorũ. consentiẽs eandẽ pfero. nõ qi ipe ĩperiri m. sed ĩperita iã ĩpetẽs ut michi pter vobisq; conducat. si tamen q dicenda sunt ĩtentus aĩ mus erripiat. Nos qui putamur aliquid ẽe. id. est. qui ĩ clericatus vobis ordine pĩsidemꝰ. ĩ tñ ut quidã de minori gradu adhuc totũ capiat pueuẽ nosse debemus nõ stuti ĩ eo esse saluandos. qr clerici sumꝰ. multi enũ et pbi perunt. et layci beatis simi ĩperiunt. sed si ordinẽ clericatꝰ et meritam pte et habeamꝰ. possuꝰ pdesse hys quibꝫ ĩ clericatus ordie pĩsidemꝰ. Quia igit fuit quida dei ti nõ ita viuentes ut et ipi ex ordie capiant fructũ et ornamẽto sint sue dignitati. idcirco ayut q expo suerunt ꝓpheta nuc dicit. clerici eorũ nõ pderunt eis. Utilitas qppe dei catus nõ m eo ẽ si m agmine sedeat pbrorum. sed si iurta locũ suũ et iuxꝫ pceptũ dni mũdus mcedat. Verum tmũ nolite putare hoc tm de vobis ẽe dictũ. Et nos et vos cõmonet diui na maiestas ut iurta pcepta sĕptumq; viuamꝰ. Et si sic expedit dicẽ. poten tes potenter tormenta patient. plꝰ a me exigit qi a dyacono. plus a dya cono qi a layco. Qui veo totius ec clie artem obtinet p oi ecclia reddet rationẽ. ꝓpt hoc aplꝰ videliz ut is cui mlta cõmissa fuerunt arebat Sic nos existimet homo ut mĩstros xpi. et dispensatores misteriorũ dei Hic iam qrit mter dispensatores ut fidelis quis inueniat. Intantũ iaq; ẽ bonũ dispensatore inuenire Hesꝰ qui aliqꝰ orant ea q erant futura cognouerat loqbat. Qis putas ẽ fidelis dispensator et sapiens. que constituit dñs sup familiã suam dare m tpa tibaria conseruis suis? Et post pusillũ causatus de qbus dam dispensatoribꝫ mtulit dicens. Si at mcipiat malus seruus dicẽ morat dñs meus venire et cepit cedẽ seruos et ancillas et cõmedẽ et bibẽ et mebriari. veniet dñs ꝓui illius m die q nõ speratꝰ et hora q nesciꝰ et diuidet illũ. et pte illius cũ mfidelibꝫ ponet. Hec de eo qd sĕptũ ẽ. clerici eorũ nõ pderũt eis Videamꝰ at et m reliquis necessa riã correptionem qi ut ꝓ michi vi det ĩ morali loco debemꝰ accipe. Confundemũ a gloriatione viũ ab

obprbrio in conspectu dei. Multa sunt
in quibus glorificantes insipientiam
nostram ostendimus. Verbi gratia si qui
in multis possessionibus gloriantur di
citur eis Confundemini a gloriatione
vestra. Si qui gloriantur in gentis nobi
litate. dicitur ad eos Confundemini a
gloriatione vestra Sic et qui iactabun
di incedunt super pretiosissimis vesti
bus super domum militiae exornatam di
uitiis. aliena quippe sunt a gloriatione
sanctorum dicitur ad eos Confundemini
a gloriatione vestra. Verum hoc parum
est audi quid loquatur in ieremia
sermo dominus. iubens ut ne quidem
in sapientia sua gloriemur. Ne gloriet
inquit sapiens in sapientia sua nec
fortis in fortitudine sua nec diues
in diuitiis suis. sed in isto gloriet
qui gloriatur intelligere et scire quia est
dominus. Dis gloriari et gloriabundus
non audire. confundemini a glo
riatione vestra? Gloriae ut apls
paulus dicit. Mihi vero absit glori
ari nisi in cruce domini nostri ihesu xpi
per quem mihi mundus crucifixus est et
ego mundo. Dis gloriari et non au
dire confundemini a gloriatione vestra?
Audi paulum gloriantem et disce
cum loquitur. Libenter gloriabor in infir
mitatibus meis ut inhabitet in me
virtus xpi Audi quia sint gloriae in quibus
se vir sanctus efferebat In laboribus
abundanter. Ns ihs pter dicit. In
carceribus supra modum in mortibus
sepe A iudeis quinquies quadragenas una minus accepi Ter virgis
cesus sum. semel lapidatus sum
ter naufragium feci. Discamus differen
tias gloriarum et nonnullos esse qui sup
hys glorientur quae ruboe digna sunt
quorum finis aplm gla in confusione
est In hys quippe gloriantur qui cum fua
unt latebras et secreta perquirunt
Post hec considemus quid de cinc
torio preceptum sit. Hec dicit dns Va
de et accipe tibi cinctorium lineum et
circumda lumbos tuos et per aqm non tinxis
Et accepi cinctorium fim verbum dni ad
me dicentis. Accipe cinctorium quod
circa lumbos tuos est. et vade ad eu
phraten et abscconde illud Et ecce con
putrierunt quod nullo erat usui. Ne quis
iuxta voluntatem animi sui de hoc
loco sibi presumat intellectum dans
dns interpretationis occasionem ad
didit dicens Sicut enim adhaerit cin
gulum circa lumbos hominis. sic agglu
tinauit domum israel et omnem domum iuda
ut fierent michi in populum nominatum
et in exultationem et gloriam et non
obaudierunt michi Quid propheta ac
cipit per deo hoc loco circumdans lumbo
suo cinctorium lineum ut populum agglu
tinet sibi ds. agglutinatu quippe
aut ad me domum israel Et quodammo
cinctorium dei homo iustus efficitur Cinis
qui ob causam? Lege ezechiel et intel
ligere quomodo ds videatur in corpore. et quomo
dem a lumbis eius usque ad pedes ig
nis apparat. et a lumbis usque ad
caput electrum. cuius poteris etiam
pnitem scripturae inuenire rationem
Cruae inferiores partes dei ignee sint.

Renes generationem significant. et
lubri igne censent. Dia quippe q ex
cortu et voluptate sunt. indigent
purgatione et ipa purgatio immi
ta supplicio e. Ea vo q a renibz in
superiora consurgunt. et libidinis
opa vtute sua tnsfrendit. qi qdam
materia purior ad electri similitu
dinem referunt. Dicit quippe electrum
aiio ee psaosius Qd igit explis
ceptum vtit? Vt ostendat supnum
dei corpus ee magnificum et inferum
vilius idcto introduxit deum ex igne
et electro subsistentem. ex quo vnus
quisq nrm iurta exordium natitatis
sue ad ignem refertur. iurta stu
vo dium et pfectum corpus dei effiat. il
lud supnus. illud ex electro ab igne
et a penis nobis et aut trucatis re
dentibus. Adiunge ergo carta lum
bis tuis sanctorum lineum. Cur? Vt
ostendat pplis tegumen ee dei. Adu
sum eos quippe qui volunt accusare
dei prudentiam resistit et ptegit di su
opa ne possit aliquid idcens de ei
maiestate narrare Dz cum peccatoi?
tur sanctorum istud pheta deposuit
et abiecit illud in eufraten flumum
ut ibidem corputresceret. sic et nos
a lubris suis puret do et abiectos
relinquet ad eufraten flumum me
sopotamie vbi assiry hitant vbi
fily israel vbi babilony et ibi corpu
trescem. Cur enim tantis i toto orbe
flumibus pttermissis de iudea ad
eufraten pheta tnsmittit nisi
ut iuramentum iurta vim nomis
doceat mistlim? Post her qrimus q
re sanctorum lineum dicatur. linum e tin
nasatur. Nam cum sementis fiert
i humum abiectum. pmum in gmine pul
lulat deinde ut insinuta pterra de
messum tnsfert donum pectit lauatur
tundit tert et ingenti ut ita dicam opa
certatur. quo tale fiat ex quo possit
sanctorum aut aliud quid i vsum neces
sarium coparari. Et nos g vnusqi ge
nerationem qui habemus e terra. q
in sanctorum dei plectimur multa nim
indigemus ut plectamur ut lauem
ut colorem tre abiciamus. Alius
quippe color generationis i lino e. alius
cum fuerit opa mundatus. Generationis
color obscurior e et nigrior opis at
lucidior. Tale in exordio euenit. nu
gri enim sumus Qui do regenerami qn
credimus qndo in sanctoo cum sanctorum
dicimus. nigra sum et speciosa ethio
pibus similem. aiam habemus de
toram. abluimur ut fiamus candidi. ut
nitorem qui nobis insitus ex na
no fuerit diligentia conseqmur. ut
illud qd in eodem loco scbit. q e ista
q ascendit sabbata et efficiam li
num candidum purum q aqua. ita ut
digni fierimus societate dei. i sancto
rum eius plectimur. nez ab eo aliqn
deponimur. si tamen candorem que
nobis contesserat sq habeamus.
Cum itaq iudei et omis domus israel
indigni extiterunt do et pjecti sunt
ab eo. nobis p illis accinctus est
Neq enim putandum e sanctorum
abiicentem mansisse sanctum

Statim ut illos pierat alios sibi cō
territ Hoc auctorū ē eccā de genti
bus congregata q̄ scē debz. qr si pōti
bus nō peperat dō. nec sibi pcet si de
liqrit. si digna nō fuerit libo eius.
si nō adherens dnō vnus spūs fuerit
ī xpō ihesu cui ē glā et impiū ī se
cula seculorum Amen

Explicit omelia Septima Incipit 8.ma
de eo qd septū ē Notū fac mi dnē
et cognoscā. usq ad id ite dg̃gate
oēs bestias ag̃ et veiat ut mādūcet eā

Si dei eloquia suī
in lege et euāge
lys et ꝓphetis et
aplis oportet dis
cipulū dei diuoꝝ
sermonū magistri
deū asciribē Qui enī docet hoiēs suaꝫ
sēdm psalmistā dō ē. Saluator q̄q
ꝓhibet testimoniū nullū debē sup
terram magistrū nūcupari dicens.
et vos nolite vocarē magistrī sup tēm
vnus quippe ē vr̄ mgr̄ pater qui ī
celis ē. Pater at̄ qui ē in celis erudit
homines. siue p se siue p filiū siue
p spīm sanctū. Et ut ad minora ve
niam erudit p petrū. p paulū. p
aliū q̄libz sanctū. tantū spūs dei et
dei sermo descendat et doceat. Cur
her dicim? Videlicz qr ꝓpheta notū
fac michi dnē aut cognoscā. Neqz ei
scire possum nisi tu reuelaueris Sin
at̄ demonstrante te potuerō nosse
qd nescio tuī videbo cogitationes pes
singulorū et cognoscam qd vnus
quisq geat. et cui sit volūtatis.

Her ꝓpheta Deinde videam? quid sal
uator loquatur in ꝓpheta Ego ut ag
nus innocens ductus sū ad īmolā
dū et nesciebam Adūsū me cogita
uerunt consiliū dicentes. venite mit
tamus lignū in panem eius et con
teram? eū de tra viuentū et nomē
eius amplius nō memorabit. Isa
yas quoq qr xpūs ut ouis ad victimā
ductus sit et ut agnus coram tondēte
se sine voce sic nō aperiet os suū pnū
ciat. Et ibi quidem ille de xpō hic vō
ipē de se xpūs Ego inquit ut agnus
innocens ductus sū ad īmolandū
et nesciebam nec addit quid nō cog
nouerit. Nō enī nō cognouit mala
dixit nō cognouī bona. nō cognouī
pcīm siue iustiā. verū sicut nō cog
nouī. Ibi g̃ deliquit ut q̄ms quid
nesciere lege aplin. Qui cū pcīm
nō cognouisset pcīm p nobis fecit
Petrū quippe nosse pcōrūs ē. ut
iustiā nosse iuste ē agere. Et quo
manifestū ē. qui iustiā p̄dicat et
nō agit iuste nescire iustiā. Adūsū
me cogitauerunt consiliū dicentes
Venite et mittam? lignū ī panē eius
Crucifixū eē dnīm a iudeis illi du
biū ē. et hoc cū tota libtate p̄dicam?
Quomō aptabim? ei qd addit. ad
usum me cogitauerunt consiliū di
centes hoc qd infert venite mittam?
lignū in panē eius? Nimie difficul
tatis ē. Panis ihū quo nutrimur
sermo eius mēpretat. Quia igit̄ do
centē eo voluerunt quādā scādalū
ponē doctrīne eius Crucifigentes eū
dixerunt Venite mittam? lignū

ī panem eius Cū enī vbo ihū et dis
cipline eius conuūgit mgrī cruci
fixio m panem lignū mittit Et
illi quidā misidiantes dicant. veni
te ī mittamus lignū ī panē eius.
ego vero āmirabile quiddā m ferum
lignū missū ī panē eius panē fecit
meliorem Cremplū accipe de lege
moysi. lignū qd missū ē ī amarā
aquā fecit dulcem Sic lignū pas
sionis ihū xpī missū m doctrinā eius
panem illius fecit dulcorē Antequ
enī mitteret lignū ī panē eius. qm do
ctrīnā panis erat et nō erat lignū
ī vnūsā trā nō erierat sotius eius
Postea vero quā assūpsit fortitudiē
p lignū tuit p vnūsū mūdū pas
sionis eius disseminatus est sermo.
In cui figura et aqua m veteri tes
tamento ad tactū ligni dulcis effec
ta ē. Ego quippe aio legem nō ītel
lectam amarā ēē aquā. Cū aut ve
nerit lignū ihū xpī et sermo saluā
toris mei descenderit m eā tunc dul
cat et sit suauissimi saporis ītel
lecta pit et lecta lex moysi. Dicen
tes igit venite mittamus lignū m
panē eius erā hoc addunt et cōtrā
eū de trā viuentū et nomē eius nō
memorabit Sic illū mēfecerunt
quasi nomen eius penitus eradicarēt
Sz ihesus scit quare et quomō mori
at ipt qd aut nisi granū frumēti
cadens m trā mortuū fuerit. ipm
solū manet. si aut mortuū fuerit mlt
tū fructū affert Ergo mors ihū spi
ca frumēti facta ē. septuplū et mlt
tū amplius restituens qī fuerat se
minatū. Singulis enī paulispe
cū nō fuisse crucifixū. neq post mor
tē ad mferos descendisse Sequit ut
solū granū maneat frumēti. non
nascat ex eo Attende diligentius
eloquia diuina quid ī se velint m
telligi. Granū frumēti si nō ca
dens m trā mortuū fuerit. nō multū
fructū affert. ergo mors ihū istos omīs
fructificauit. Si aut mors tantas
attulit fruges. Resurrectio aut fu
tura ē vbertatis. Dnē vtutū iu
dicans iusta pbans renes et corda
videā qr ex te ē vmdictā ex eis pphe
tice orat ut videat vmdictā ex eis
apud prem Creūdata ē quippe
ab exercitu ihrlm et appinquit
subūsio eius et id qd dam fuerat
ecce dimittit vobis domus vīā de
serta cōpletū ē. Videam go qr ex te
ē vmdictā eorū qr ad te reuelau
iustificationē meā. Ipta het dicit
dns ī viros qui sunt ī anathot q
qrunt aiam meā. qui dicit non
pphetabis ī noīe dnī. alioquī mo
rieris ī manibz nrīs. Ecce ego visi
tabo m eos Juuenes eorū gladio
cadent et filij eorū et filie morient
ī fame. reliquie eorū nō erunt qm
inducam super habitantes ī ana
thot ī āno visitationis eorū. Figu
ralit nūc nomē anathot assumit
totū autem iudaicū ī eo sacrmētū
ē. Interpretat quippe anathot obe
dientia. Qrā go obedientia dei ī
illo fuit. sicut ī regno eius. et finī
ē de rgno id qd nouum pdictū

auferet a vobis regnũ. et dabit gẽti
facienti fructũs eius. nũc quoq; vi
ri qui sunt in anathot hoc ẽ in obe
dientia. qrunt animã nõ ihemie
neq; enĩ hoc historia ulla cõmemorat
qr viri ab anathot qsierunt aiãz eo
Habemus regnorũ libros meminit
ibi sẕptum ihemie. vbi nichil tale
conscribit. Habemus palipomenõ
et ipm qd nũc interptat volumẽ
ꝓphe Nichil locuti sunt viri ab a
nathot. sed xpi qrunt aiãz dñi mei.
qui dicunt nõ ꝓphetabis in nomine dñi
legimus et hoc a iudeis ꝓhibitũ
ne doceat xpus. alioquin morieris in
quit in manibz nris Ecce ego vi
sitabo in eis. Juuenes eorũ gladio
cadent et filij eorũ et filie morient
fame. Non ihemie tribus gladio
occubuerunt. Et post aduentũ dñi
tunc fames venit in eos. nõ fames
panis neq; sitis qque. sed fames au
diendi verbũ dñi. Jam quippe apud
eos nõ dicitur hec dicit dñs omipotes
Sta fames ẽ ꝓphetie vocis cessantis
in eis Qz quid loquor de ꝓphetis? Nec
magistri neq; doctores in iudea aliq
riman serunt. Et licet sint innume
rabiles qui sibi sapiam vendicet
nõ ẽ iam sermo dñi in eis Cõpletũ
ẽ illud vaticiniũ. auferet dñs a iu
dea et a ihrlm validũ et validã. vi
tutem panis et vitutẽ aque. gigan
tem. fortem et bellatorem et iudicẽ
et ꝓphetã et arbitꝫ et senorẽ et qui
quagenariũ et amirabilẽ cõsiliariũ.
Jam nõ ẽ apud eos qui possit dicẽ
quasi sapiens architectus fidamẽtũ
posui. Aspiraverũt ab eis architecti ve
nerunt ad eccam posuerunt fundam
tũ ihm xpm. Hinc supedificant qtũz
post eos crediderunt. In fame ergo ille
plus ẽ delictus. Adducũ quippe mala
sup habitantes anathot in ano visi
tacionis eorũ. Justus es dñe qr eccusa
bo me apud te. Veruptũ iudicia loqr
ad te. Quid ẽ qd via prorũ pspeat?
Abundauerunt omis qui spreuerunt
cõtempnentes Quicum?an bonus
sit ds. qui legem ꝓphetasq; largitus
ẽ. videntes viã iporũ pspeari. et n.
eos ab eo ꝓmerito sustinẽ Abũdauerũt
enĩ oes qui spreuerunt cõtempnẽtes
hij qui adiusum meũ conditorẽ inbi
dis fauabz latrant. qui eũ blasphe
mis sermonibz criminat? Abũda
uerunt plantati sunt iudicẽ miserũt
peccauerunt filios et filias et fecerũt
fructus Quãtos marcion fructus
fecit peccans filios infidelitatis. qũ
tos basilides. qũtos valentin? De
hijs quippe nũc ꝓphetat dicẽs. Pec
cauerunt filios et fecerunt fructum.
ppe esto ori eorũ et longe a renibus
eorũ. Nominat ihm et nõ habent eũ
neq; enĩ illũ confitentur ut xpm Et
tu dñe nosti et ꝓbasti cor meũ in con
spectu tuo Sanctificta illos in die interfec
tionis eorũ Quid fictã ut hoc expo
nam? Cormentu sanctificationem
eos vocant qui torqtur Sanctificta
quippe aut in die mẕfectionis eos. id. ẽ.
p hoc qd mẕfitis eos sanctificta eos
Quẽ enĩ diligit dñs corripit. flagel

lat aut oem filiū quem rapit. Quo usq; lugebit tra et fenū agri arescet a malitia mhabitantiū m ea. Qū animal sit terra. sic nūc loquit̄ ppheta dicens lugē eā qn mali sunt habitatores. qui ī ea cōmorent̄. p vniūq; enū nrm terra aut letat̄ m vtutibus actualiū aut luget m viciis. Si aūt terra conseq̄ter et elementa cetera ex quibus et aqua. id est angelus qui supp aquā constitutus ē. Neq; enū alit̄ possum lugentem tram ex ponē seu letantē. nec sensus rapit ut m sensibile corpus sentire credam̄. nisi ut mtelligam̄ oībus rebus āgelos pīsidē tam tra et aq q̄ aeri et igni. id. est pīnipatus elementis. et hoc ordine pīcuiri ad aālia oia ad oē germen ad ipā quoq; astra celestia. Alius angelus ppositus ē stellis Atq; hy oes angeli cū quibz vsam m tra gaudent qn iuste agim̄. lugent qn peccam̄. lugebit terra ab omibz m habitantibz m ea. Eodē noīe āgelū tra appellauit quo ipā tra nūcupat̄ Quomodo enū hoc qd p man̄ fm ē maledicat̄ et rpm et qui fecit illud. nō qd maledictū sit qd aia ac sensu caret. sed id dicit̄ maledictū. qd assidet m sensibili symulachro eodē vocabulo noīe quo vocat̄ id qd p man̄ fm ē. sic et nūc terra appellat̄ his āgelus qui ppositus ē tra. Nec hoc tm accipias ī tra Et aq angelus eius nūcupat̄ vocabulo iuxta illud qd ī alio loco dicit̄ Viderunt te aq et timuerunt et turbate sūt abyssi. aq multitudo sonitus aquarū voce dederunt nubes etenū sagitte tue trāsierūt. Reliqui domū meā dimisi hēditatem meā dedi dilectam aiam meā ī manibus ī imicorū meorū Vide m eū qui ī forma dei consistebat ī celis vide domū eius thronos et excelsas q̄ vtutes Si aūt vis aliq̄ sublimiū tel lige ppt̄ hoc qd ait. ego ī patre et pr̄ m me vide domū eiūs prem deū. Reliquit prem suū et matre suā ihrl̄ celestem. venitq; m hūc tenū locū et ait Reliqui domū meā dimisi hēditatem meā. Illa hēditas eius possessiones angelice et scārū ordo vtutū est Dedi dilectā aiam meā ī manus ī imicorū meorū. Tradidit aiāz suā m manus iudeorū m̄ fine cū eū ī manibz pīnipū congregatorū adūsū se ī man̄ ergū. qn do astiterūt reges tre et pīnipes cōuenerūt ī vnū adūsus dnm et adūsus rpm eius. Facta ē hēditas mea m̄ sicut leo ī silua Tnq; supp tram erat hēditas eius quā sibi elegerat ī possessione q̄ ps fuerat eiūs effectata ē adūsus eū. et facta ē hēditas eiūs id est iudei q̄ leo m silua. ~~Dedit contra me vocem suā ī odiui eā.~~ ~~Nūq; spelūca ē hyene hēditas mea mihi? De sua hēditate pnūciat~~ Nec mirū dū ē si tā atroci belue cōpata sit. Ipsq; ad pīntem die leones ī silua sūt a nathematizātes dnm ihm ~~rpm~~ et blasphemātes illū et īsidiātes ac dentibz noī eiūs. Facta ē hēditas mea m̄ sicut leo ī silua Dedit cont̄ me

vocem suā ideo odiu eā Nūqd spelū
ca ē hyene hēditas mea michi? De
sua hēditate pnūciat qd spelūca hye
ne fuerit sit bestie rubide et foveis
mortuorū cadaueribz viuentis q̄ sp
sepulchris et ossibz mirabat. Nūquid
spelūca hyene hēditas mea m̄ aut
spelūca m̄ arcutiu eius? Cm̄ tales
sunt ī pcv vobis angeli ut eatis et
congregetis bestias et tradatis eos ad
dilacerandū. Ite congregate oēs besti
as agri ut veniant et mādūcent eā
Venerunt bestie agri deuorauerunt
ppl̄m iudeorū Vide excussa corda oīm
a fortitudinibz contrarys Cn illis dō
nō peperat. sed ait ite congregate bes
tias quātomagis nobis nō pcet si
nō fecerim⁹ legem eā. si sermonē eī
neglexerimus? Cursū dicit ite con
gregate bestias et tradite eā Sz nos
confidamus ī dnō et ī oratione dicā⁹
Ne tradas bestyis aiam confitentē
tibi Agam⁹ penitentiā de ptis nris
confitemur delicta q̄ fecim⁹ et bestyis
nō trademur quī potius ā̄geli veni
ent qui nos in suo sinu gestantes
de terrenis locis ad celestia tūsferūt
de pnti seculo ī ppetuā collocent cēnu
tatem ī xpō ihū cui ē glā et ī pcūū in
secula seculorū Amen Explicit
omelia octiua Incipit nona de eo
qd scptū ē Oīs vt ī plebit vinoue
ad qd ī eduet oculi vū lacrimas ꝛc

Quod a dō iubet ppheta
ut dicat. decet dignū
ē ī pcio dei Sz nō vide
dignū si maneamus
in littera et nichil altius requirā⁹
in tantū ut si quis rudis auditor
erituerit aiālis. ē ī ceptū dicit scp
turis autem ānō modac. et ea cog
noscē q̄ ī ea lectitant. Hoc āt dicit
aiāl' Aiāl' quippe homo nō rapit
ea q̄ sunt spūs dei Stultitia enī ei ē
Considerem⁹ g⁰ sermonē dei quod iu
beat. Et dicis ad ppl̄m sermonē
istum Hec dicit dnūs deus israel. Qd d' dnūs ds isr' dig' sit dnō ad isr'
Oīs vter ī plebit vino entqz si dix
erit ad te nūquid cognoscentes nō
cognoscim⁹ qr oīs vter ī plebitur
vino et respondentes si tm̄ litterā
sequit et dicunt nosse se qr omis
vter ī plebit vino. fallūt enī: necē
sario sequit ut oīs vter ī pleat vi
no Sunt vtres oleo pleni. sūt aly
a q̄libz lig̃tis nature materia ple
ni. aut certe nō pleni. Dnūs autē
dicit deū vtrem ī plendū vino. Et
ppl̄s respondit Nūquid cognoscē
tes nō cognoscim⁹ qr oīs vter ī ple
bit vino? Nuc quidē iuxta pau
ptatem ī genij mei sic poterunt
interpētari. si prius vini differē
as pspexerim⁹. ut tūc conseqūter
tractemus verū ē qd dictū ē. qr oīs
vter ī plebit vino. Siue enī q̄s bo
nus ē. ut ita loquar mē vtres vter
ī plebit vino bonitatis sue. siue
malus iuxta hoc qd malus ē. ma
lo vino ī plebit. Cnuō ergo possu⁹
de hys scptuis atq̄e differētias
vini? Sup malo vino ista cōscp
ta sunt. De vinea sodomorū et de
gomorra vue coq vue fell' botrus

amaritudinus eis Venenū draconū
vinū eorū. et virus aspidū īsana
bile. De bono ait her dicunt. Calix
tuus ēbrians q̄ p̄clarus est Et sa
pientia cōuocat ad cathedrē suum
dicens. Venite manducate panes
meos et bibite vinū qd̄ miscui vob̄
Est g̃ vinū de sodomis et ē vinū qd̄
sapiā miscuit Rursūq; vinea frā ē
dilecto m cornu altaris ī loco vberi
plantata a dō q̄ vocat vinea soreth
electa q̄dam mt oēs vineas mirabil
Est aī alia vinea egiptiorū quam
pcussit dōs secūdū id qd̄ scriptū ē pcus
sit m grandine vineas eorū et ficus
eorū m gelu. Considerēm g̃ oēs hoī
nes capaces ēt vini nec aliud eis
possum nomē īponē qr capaces vi
ni sunt q̄ vtrem eos dicē. qr neq̄q̄
homo plenus sit vino de vinea so
domorū et egiptiorū. plenus sit
vino īimicorū israel. sanctus vō et
is qui ī vtutibz pficit plenus sit
vino de vinea soreth. vino de q̄ scri
ptū ē calix tuus ēbrians q̄ p̄clar
ē. vino qd̄ miscuit sapiā. Et her qd̄
intellēm m sunt fm nequitiā atq; v
tutem Agnoscam g̃ quō oīs vter
īplebit vino. Si aī nequitia sine
vtutibz īpleant vtres cōseq̄ē ē ut
supplicijs īpleant ob nequitiā. bēdic
tionibz ob vtutem. Exhibeat sanc
tuarie testōnū q̄ pacto tormēta seu
ēpmissiones vinū nūcupent. Am
pe calicem vini mei tui. et potab
oēs gētes ad q̄s ego te mitto Vere
mias aī her loquit. Sup qd̄ īfert

Et bibent et vomient et insanient et ca
dent Igitur supplicia ī pnti loco vi
nū memorū nūcupauit qd̄ bibunt.
Calix enī ī manu dni vinū meri ple
nus mixto et inclinauit et hoc ī illud
Veriptū fer eius nō ē exinanita bi
bent oēs pcōres tre. Si vis et bēdic
tionis calicem pspicē quē bibent iusti. licet sufficiat sapiēcie testimoniū
ī quo ait. bibite vinū qd̄ miscui vob̄
tamē si videris saluatorē ascendētē
die pasche grande cenaculū stratū
atq; mūdatū. et agentem diē festū
cū discipul suis. illūq; eis calicem
ēpinantem. de quo ī euāgelio scriptū
ē qd̄ miscuerit eū. et ita tradiderit.
ihs enī letificans discipulos meritū
eis poculū ēpinat et dicit Accipite
et bibite hic ē sanguis meus q̄ p vob̄
effundet m rmissionē pcōr. hoc
facite quotiencūq; bibitis ī meam
cōmemorationēz Amē dico vobis. nō
bibam illud amodo donec bibam
illud vobiscū nouū ī regno dei. Vi
des calicem. supplicioruū quē supdicti
vini meri plenū. Est et alius calix
qui p cōpensationē bonorū sine
malorū actuū tibi miscet et tradit
Intelligē enī multi eos qui a pietate
penitus discedunt. et si ex pte rli
gioni adusant. ī tm ut fortitudo et
pcedū more viuāt. bibentes calicē
vini meri quē de ihemie libro ptu
limus eos vō qui nō penitus recesse
runt. sed cū sint pcōres et īdigni
uidentur calice noui testamēti et fa
ciant sepe bona opa. sepe contra.

bibentes calicem meum miscũ ĩclina
uit eũ ex hoc in illud. Quid ē hoc qd
aut ex hoc in illud? Duo poculā vi
deo ĩclinauit eũ ex hoc ĩ illud. verũ
tamen fex eius nō ē exinanita. Quādū
te calicem bonorũ opum ĩ manu dei.
Sin autem poteris aliquid me audē
tius dicē. sit ĩ dextera manu eius calix
vtutũ. ĩ sinistra vitiorũ. Cũ igit̄ cepis
ppt̄ pcā torqri. qr et bona opa fecisti
calix ĩ manu dnī es vinu plenus mix
to. Et inclinauit ex hoc in ~~hoc~~ illud. id
est de eo qui erat in dextera ĩ illũ qui
erat in sinistra. Neq; enim potes bonos
tm calicem bibē quasi tm modo boa
fecerīs. neq; rursum pcōrũ qz et boa
aliqndo gessisti idcirco inclinauit ex
hoc ĩ illud ut iuxta cōpensationem
opum tuorũ misereatur tibi supplicũ
aqm seu meritis et secdm merita
tua aut obtūdat̄ ne diuine aculeus
aut exercitat̄. Si vō bonus fuerīs. et dei
mandata seruaueris attende qd dicas
Calicem salutis accipiā et nomē dnī
tui cabo. Vis igit̄ vter siue bonus siue
malus ĩ plebit̄ vino qualitatis sue
nec oleū mittit̄ in eū aliud ve liqs
nisi vnū sodomorũ aut sorech. Deīde
docet in terrim litterarum sequam ppt̄
eos qui pertinuerunt ĩ ihrlm et iudea
eo tpe morabant̄ quali vino istius
mōi vtres ĩplendi sunt. Sequit̄ eū
Si dixerint ad te nū ḡ cognoscētes
nō cognoscam qr oīs vter ĩplebitur
vino. dices ad eos. Hec dicit dnīs Ecce
ego ĩpleo oēs ĩhabitantes terrā istā
et reges filios dauid q̄ sedent sup se
dem eius et sacdotes. Nulli parcet qui
punitus ē pcōres. Non qr ꝓphetes
nō qr sacdos quis vocatus ē a suppli
cis libenbit̄. Hec at̄ q̄ de illis cōme
morat ut ait aplis sc̄ptu sunt ppt̄ nos
in quos fines seculorũ deuenerunt. Si
quis g̃ in his sacdotibus ĩ nobis dico
pbrus sue in his qui cum istis ꝓpl
leuitis id est dyaconibus peccauerit
sustinebit supplicia qd nūc p ꝓphas
dnīs cōminat̄. quō econtrario q̄dam
sunt sacdotes de quibus dnō tribuēte
post istius loci expositionē cū ad nu
merorũ librū ventū fuerit disputa
bimus. ibi quippe de sacdotibus q̄dā
sc̄pta sunt. Et sacdotes g̃ et ꝓphetas
et iudam et oēs in habitantes ihrlm
testatur ds vino ĩebriandos et disp
gendos virū a fīe suo et patres a fi
lius. Que quidem ut in ihrlm videtur
sic sunt intelligenda. Congregat iusti
tos ds pcōres separat. Denq; idcirco
q̄ diu nō sunt cōmoti ab oriēte hoīes
nō sunt separati. Nūdo at̄ moti sunt
ab oriente et ait hō ad primū suū
venite edificemus ciuitatē et turrī
cuius sit caput usq; ad celū. deus loci
tus ē dicens venite ascendamus et cō
fundamus ibi linguas eorũ. Et p
pusillū infert et disp sit ds eos ds ĩde
a facie oīs tir. ꝓpls quoq; isrl ātequ
pertinet ĩ iudea erat. p pcā ĩ vni
usum orbem disp sus ē. Tale in qddā
et de bonis opibus ĩtelligē. Est q̄dam
certū p initiuorũ. eorũ sc̄ qui cōsc̄pti
sunt in celestibus vbi mōs syon et ci
uitas viuentis dei ihrlm celestis.

Abeati illuc congregabunt. patres at
diuident ab inuicem ut etiam in hac extre
mitatione pit torquant. Sic quosdam
reges eos qui in pio suo insidiati sunt
ad desertas insulas deportari solitos
p magnus supplicijs hoc iubet ne in v
no loco exilij penuriam sustineat. in a
lia orbis parte vxor. in alia liberi ex
minent. ut ne in calamitatibz quidem
sup hijs fruant solatio a mri filij
aut pri fris aut fri fratris. Similiter
et pater p quadam dispensationem dei
maiora sollicitudinis tormenta petit
ut solus in exilium relegetur. ut emendatus
in statum pristinum redeat. Et tu quo
propinquos ul liberos tuos non fortitu
ta nec rationabili coherces im. sed
p vbem reducere qris abcessore. sic ds
eos qui non poterant sermone cohibi
doloribz et tormentis ad id retrahit
qd fuerunt ps. septuaginta dicente. P
oenam inquit dolorem et flagellum
emendabis ihrlm. Vt igit crescat
dolor pene torquentis. hij q torqui
untur ab invicem separant. Nam quo
damo leuius fit supplicium. si plures
in eodem loco constituti suis se ello
quijs consolent. Si enim necesse est
alia quoq ratione diuisiones ma
lorum introducere. etiam hanc exhibebit
Mali cum simul fuerint ea q mala
sunt cogitant et in pristina nequitia ipse
uentes augent pcta pcatis. quo
et contrario boni cum sil fuerint de ho
nestis rebus sermocinant. Dissol
uit g et in nichilum deducit ne qua
cogitationem habeat ul allocutionem
alterius nequioris. idcro p dispensa
dei puidet pessimos a pessimis separari
Iustum quoq et commodum ut a prisci
nis scelerib ipa sollicitudine et pe
nuria consortij aliqm desistant. hc
de eo qd dictum e et dispgam illos vi
rum et fres eius et pres eorum et filios
eorum in idipsum diat dns. Non rquiam
et non pcam et non misereor ab interi
tu eorum. Hijs et istiusmodi sermonibz
heretici assurgunt dicentes. Ordesne
qual sit creator pphetarum et legis ds
quid loquat? Non pcam et non mi
sereor ab interitu eorum. Quomodo
pt iste bonus ee? Impia g creplum
iudicias bonum. pro vtilitate communi
quibusdam non misereris ut pspice
possimus quo multis pcis ds. vni
non pcat. Impia et media ostendes
cum vni membro non parce ut membris
omnibz pcat. Verbi gratia dictum sit. Ha
beat iudex positum quietem ciuitati
et pacem genti cui psidet puide.
Huic si offerunt homicida honesta
forma etate satis integra. et alio late
mater sparsis crinibz deprecet. ut se
nectutis suae misereat. et alio vxor
ut viri sui non interficiat lacrima
bili voce deploret. circumstent et pu
uli liberi. cito orbi futuri quid fa
ciat iudex? misereberit latronis an non
qd in re expedit ciuitati? Si miser
tus fuerit. fuerit homicida ad pstinum scelus
Si in vo in iudiciaria se
uentate pmansent vni ho interibit
et vnius ppo pudebit. Sic ds si
peperceritur peccatori et nuseens ei

noluerit eū punire p scelē. quis non
arripiet licentiam? Cuius malorū
qui nūc saltem ppē suppliciū teret?
nō tuadit tempus ut expleat q̄ cū
voluerit et p̄ceps ferat? in vitia? Hi
autem ī ecā sepe accidentia possum?
considerare. Peccauit quispiā et p̄
pcm̄ postulat cōmunionē. Si ei cō
cedit q̄d rogat. ī mcōmodū oīs veia
precedit. et laxatis frenis scelerib̄us
pandit via. Sin vō cū mcionabili
deliberatione nō ut misericors nec
rursū ut crudelis iudex. sed et q̄si
vni prudens et de oīm salute ptrac
tans consideauerit ppli dapnū ī vni
venia. haut dubiū ē quid faciat ei
faciens vnū de ecā tollendū ut multos
saluet m volumes Age nūc cōsideā
michi et meditū Si cessauerit a secti
one eius vulneis q̄d secandū ē. si
nō ussert q̄d indiget tautero vide
lic ppē dolores qui ex talib̄z remedij
consequunt. quō nō cresciat ī fir
mitas. et in deterius veternus cru
beret? Si vō ut ita dicā temeārius
ad vulnus sector accesserit et vsserit
plagā curat eū qui secat? et vrit?
q̄ paululū seueritatis assupsit. lic
visus fuerit egro tanti ad horā non
misereri. Ita et dē nō vnū hominē.
sed vniūsum curat orbem. celestia
atq̄ terrestria et oīa vbiz dispensat
Et cū hoc prudeat. q̄d vni cōmodū
sit multo magis prudet q̄d toto mū
do conducat et hoīb̄us vniūsis. Pru
det quidem et ea q̄ vni expediūt vel
ita ne illi? vtilitas oīm dapnato sit

Idaro et ignis eternus ppanatus ē et gehē
na. et tenebre exteriores q̄ oīa nō tam
ob eum qui puniendus ē. q̄ ppē vni
uersos hoīes constituta sunt. Si autē
vis hui? rei testem accipe scripturam
q̄d in aliorū eruditionē licentia desp
abiles sint peccatores et a curatione pe
nitus alieni torqant. audi salomonē
in pueribus dicentem. Pestilente fla
gellato īprudens calliditor erit. Nō
eū qui flagellat? dicit calliditorē futu
rum et sapientiorē ppter castigationē
suam. sed insipientū astutiā ī prudē
tiam conuiti. ppē suppliciū pestilentis
Hoc quippe ex ipso noīe calliditatis
significat. et conuiti eū a calliditate
dū alios cernit ppter ea quibz ipe
obnoxius ē pcā cruciari. Quid p̄dest
nobis si cū digni sum? salute. ut
alij ī vtilitate nīz torqant. Et quō
vtile fuit peccatū israhel ī salutē
gentiū. sic vtilis ē quorūdā pena
aliorū saluti Et ī bonus et clemē
dē nō pcam ī q̄t et nō misereb̄or ab
interitu eorū. Circū scripto at hoc
capitulo videam? subseqs scripturā
quid doceat. Audite et auribz pci
pite et nolite extolli qm dns locut?
ē. Date dnō deo vrō glām priusq̄
obscuret. et priusq̄ offendant pedes
vri sup montes tenebrosos Et sus
tinebitis in lumine. et illic vmbra
mortis et ponent in tenebras Si
nō audieritis occulte ploradit aia
vra. a facie contumelie et deducet
oculi vri lacrimas q̄ cōtritus ē gre
dni Eosdem vult audire et auribz

pape. nō contentos nec audicione so
la mentis. neq; auriū pceptione.
Ipse qd aut Audite et auribz papite
et qd manus hys ē. nolite extolli et
reliqua q̄ seqūt. Quid ē igit audie
et quid auribz pape? Ex hys sermōi
bus considerm? Auribz pape vtq;
michi quidem videt auribz ea q̄ di
cunt consideāt et audie. Qd aut
pcepit audite si ad distinctioēm eius
pcepti dicit. vbi postea īfert auribz
papite hoc īpat vt mente et sensu
ea q̄ dicunt capiant. Neq; vō hoc
solū loco. sed m oī scptura sunt qdā
familia et pmpta ad itelligendū. statīm
ut lecta fuerint vtilitatem legentibz
tribuunt. sunt alia sacratiora et
meffabilia et ut ita dicā quibusdā
obscuritatibz īuoluta. De his g̃ q̄
latent et q̄ exposicione īdigent arbi
tror nūc dictū ēē audite. de hys aut
q̄ sine scrupulo mt pretantis audiri
cōmodata sunt auribz papite. Q
curam? vnūsas scpturas et pbata
nūmularij effecti dicam? Hoc au
dire debemus. hoc auribz pape.
Demde cū audiem? et pcepimus
auribz q̄ dicūt nō eleuem. His qppe
qui se hūiliat exaltabit. Et salua
tor nr dicens. discite a me qr mitis
sū et humilis corde. et īuenietis r̄
quiem aiābus vrīs. docet ne extolla
mur. Nā cū mltis vitijs veret gen
humānū. hoc peccato ul maxime p
mit. Nec vm ē supbie modus. Alij
rōnabili et stultorū more īhys ef
fertur q̄ magis pudore digna sunt
aut certe modū elationis excellit.
Alius quasi verisimili elatiōē seduc
tus. supp hys eleuat q̄ sibi digna glā
putat. cū et m talibus sit periculosū
gloriari. Exemplū assumā quo fiat
manifestius. Sunt quidā īeo se iāc
tantes qr filij ducū sunt. et nobili
familia nati. Istiusmōi hoīes. ne
umbrā quidē et ymaginē elationis
sue. possunt ostendē. Sūt alij q̄ ideo
subleuant qr ptūtem habent ornādē
di hoīes et ut ipi putant ea fulti
sunt dignitate. ut quorū velint ca
pita secent. Horū gloria m cōfusioē
sua ē. Alij sunt qui sb diuitijs sibi
applaudunt. nō hys verīs. sed hys
diuitijs q̄ deorsū sunt. Alij supbiūt
supp domos splendidas. supp posses
sionibz multis m quibz vnūsis nō
ē penitus gloriandū. Qd aut vēi
simile et dignū iudicat ut quidā
putant gloria illud ē cū aliq̄s ob
sapiāz suā leuat aut constans sibi
ē qr determīā ānis res venerias nō
tetigerit sue ab infantia mt mūdos
castosq̄ pmansert. Rursū q̄ alij
erigūt qr vincula p xpō portauerit.
Recte quidē vident hec oīa ēē sb ia
centia quadā psuasione ad glori
andū. sed ne m hys quidē si tame
sequim veritatem. rationabilit
quis effert qr et m rebz bonis glā
nō ē sine discrimīe. Paulī abiat
materiā elationis habens īse vi
siones. reuelationes. signa vtutes
ipt labores. quos xpi causa ipessi
ē. ipter ecclās q̄s cōstituit. cōtendes

vbi xps nō erat noiātus ibi iacere
fundamentū. Het oiā materies erit
gloriationū et si sit expedit dicere
verisimiles causse q̄ honestā subi
erent iactationem Ez qr nō i ta
libus quidem subleuari sū pitu
lo ē. benignus et puidus pr quō ei
largitus ē passiones et grās dif
ferentes sit ad tuitionē donorū suoꝝ
tradidit ei angelū sathane ut eū
colaphizaret ne extolleret. Et ppt
hoc ter dnm̄ rogauit sic ut ab eo
discedat angelus sathane qui uir
dispensationē erat ei appositus
Ez respondit ei dns. dignus q̄ppe
erat ꝛ̄sponsione ~~paulo~~ dnī paulo
et dixit ad eū Suffitit t̄ grā mea
vtus enī mea i infirmitate pfi
cit. Sup ~~illo~~ nullo igr. gloriandū ē
Sequit quippe ruina iactātie di
cente scp̄tum. Ñ contritioēz ele
uatur cor viri. et ante gl'am hu
miliat. Et hec quidē dicta sint
de eo qd̄ ait audite et auribz pcipi
te et nolite extolli qr dns locutus
ē. Videamus autem et retrā Date dnō
deo vrō gloriam priusq̄ obscurat.
et priusq̄ offendāt pedes vrī. sup
montes caliginosos et sustinebitis
i lumīe Cū qui daturus ē gloriam
dō vult dare i lumīe qr nō possit tā
dei gloria pdicari. cū tenebre orte
fuerint. Ñ tenebre sunt. et qn̄ nō st
tenebre? Quamū donec lumē i vob
ē. lumen i te ē. si habes i te dicente
ego sū lux mūdi. Quādiu t̄ ista lux
orit. clarificā deū sacēs qr future sut
tenebre Nec tibi expedit ut eas oppe
riaris. sed anteqū fiant da gloriā dō
Forsitan ꝑsens capitulū i telligemus
si de euangelio supserimus exemplū
qd̄ ita contexit. Quamū donec dies ē
venit nox qndo nemo pt operari. Die
ibi ꝑm istud nūcupauit Et necessa
rio apposui ibi. sao quippe i aliqs lo
cis dissonantiā. pnūtiaz ex diei voca
bulo significari. Die vtq̄ nūcupat
ꝑm istud. tenebras vō et nocte con
sūmationē mūdi ppt supplicia q̄ fu
tura sunt. Et quid enī vobis desi
deāte diem dnī? Et ista ē tenebre et
nō lux. Age mō inquit ꝓphetes. si
considerās post cōsūmationē mūdi
lugubre illud qd̄ passurū ē vnū sū
pene hominū genus. p his q̄ pec
cauit. videbis quō tenebre occupa
tur sint oiā. et nullus possit i illo
tpe glorificāe deū Eniquē et iustis
m psalmo iubet. Vade ple mē i t i
pmptuaria tua. claude ostiū tuū
abscondē mtu cubiculū tuū aliqn̄
tulū pusillū. Quippe hoc aliq̄ tu
lum qd̄ pusillū ē. nō ē pusillum
hominibus Et debemus inspicē quō i
singulis aut parū sit aliq̄ aut mg
nū. Ad qd̄ pbandū etiā exemplo v
tam Omnium animaliū p natura
et motu corpis sui. a puus ē abus
aut magnus et qd̄ aly pusillū est
eque idipm aly multū ē. Nō de aiā
libz loquor? In rpō quoq̄ homine
rep differentie sunt. Nō p vno parū
ē hoc infanti supfluit. atq̄ i hunc
modū oē tpe vite humāne. etiā si ten

tenariā excedat etatem. ad cōparacōē
etnitatis breue ē. Vnde pusillū dei
nobis mīltū ē et viassim vnuūsa se
cula ad deū relata breuissima sunt
Si g⁹ dicit vade ppls meus ītra ī pmp
tuana tua. claude hostiū tuū abscō
de pusillū aliqn tulū. aliqn tulum
pusillū illud. nō ad eius naturam
refert qui ī pmptuaria sua iubet
mtrē. sed ad eius qui iubet tu pu
sillū ē hoc oē qd grande ē. Si ei doner
p transeat ira dei oportet quosdā ī
trē ī pmptuaria sua. sunt āt alij
quibus nō sunt dimittenda pcta
nō solū m pnti seculo sed etiā ī fu
turo. manifestū ē pusillū ad ea r
fendū q dirim). Date igit glāz dnō
deo vrō Nō verbis et vocib⁹ glorifi
candus ē ds. Glorifica eū ī castitate
7 iustitia ī beneficentia Glorifica
eū m fortitudine. patientia. pietate
sapiā ceteisq vtutibz. Si āt sit glori
ficandus ē ds. si contra ītuleri.
nolo me arbitremū blasphemare Ex
hibeo quippe sāctuū sensus mei tes
tem. quō castus glorificet. luxuriosi
ī honoret deū Si pm eū eius qi na
buchodonosor destruit atq corrūpit
et pm aplm puari cauē deū ī hono
rat Igit glorificat iustus deū. cōtu
melus affirat quatūz pctor ē Nā et
illud qd quidā dubitant an sit p
uidentia dei. nullā aliā ob causā
nisi ob vitia nascit. Aufer ea abstu
listi pit et causas prudentie destru
ende Dursū eū ac deorsū ferūtur
qui adūsus prudentiā disputant.
hec ut dicant Quare tanti adulteri
quare tanti molles quare tanti sacle
gi. tanti irreligiosi qre sunt? Atq
ita cōtumelias īprouidentiā et offe
sas in deū et criminacōes ī creato
rem peccatores generant. Ex quibz
liquido apparet alios dare gloriā dō
alios contumeliā facere. dū passiōibus
seruiūt et vitijs. Date gloriā dnō
deo vrō. antequ tenebrescat. et ātequ
offendant pedes vrī ī mōtes tene
brosos. Sunt alij mōtes tenebrosi
alij lucentes. Veruptū qz vtrīq mō
tes sunt. magni mōtes sūt angeli
dei et pphete et moyses famulus dei
apli xpi ihu de quibz in psalmis
arbitror dicit. fīda mēta eius ī mōtibz
sanctis Montes āt tenebrosi sunt.
qui erigunt adūsus sāctōrū. Zabulus
mons tenebrosus ē. prīcipes hui seculi
qui destruūt montes tenebrosi sunt
Demoniū lunatici mōs erat et te
nebrosus erat mons de quo ait sal
uator. Dicetis mōti huic. De lunati
co quippe demonio sibi qsto īdeat
et dicentibz discipulis qre nos nō po
tuimus eicere illud. rspondit saluator
Si habueritis fidem ut granū sina
pis dicetis mōti isti de quo pposuistis.
dicetis mōti huic trāsmigra hīc et
transmigrabit ab hoīe videlicet ad
locū diffinitū sibi. Qui g⁹ offendūt
nō offendūt ut mōtes sup mōtes lu
centes. sed sup mōtes tenebrosos si
fuerint cū zabulo et angel'eius mō
tibz tenebrosis. Et suscitabitis ī lu
men. Potest quidē hoc qd dicitur

date gloriam dnō deo vrō hoc qō mō
mfert conuungi et sustinebitis ī lumē
Si dederitis gloriam dnō deo vrō. ātequ
tenebrescat et antequ offendant pedes
vrī ad montes tenebrosos. haut dubiū
quī etiā si cōtenebrescat sustineatis et
lumen vos suspiciat. Alius vō dicat
nestro pmū recte an ppetum. qr et hy
qui offendunt sup mōtes tenebrosos
expectantes sunt aliqn mīe lumen
Hoc enī videt ostendē et sustinebitis
ī lumen Si āt quis venerit ad mō
tes tenebrosos vide quid ibi īueniat
Et illic umbra mortis vbi mōtes te
nebrosi. ibi umbra mortis et rpis
mōtibz ppetrata. Et ponent ī tene
bris et nisi audieritis occulte. plo
rabit anima vrā. a facie cōtumelie.
De hys qui audiunt quidam
occulte audiunt. quidā vō cū au
diunt nō occulte audiunt. Qd est
itaq occulte audie? Nempe illud.
Loqmur sapiāz dei ī misterio
absconsam. quā pdestinauit de?
ant secula m glā amē. Et rursū ali
bi dicit qr plura opa dei ī abscon
dita sunt Si audio legē ā occulte
audio. aut nō occulte. Iudeus qr le
gem nō audit occulte maīfeste audit
Sicut eū qui ī maīfesto est
iudeū nō ee. neq eā q m palā est ī carne
circūcisionem Qui āt auditor ē
cūcisois occulte ī occulto audit
Qui audit legē m misteriis paschē
viuo vesci rpō. Pascha quippe
nrz pmolatus ē rpis Et sacens car
nē vbi dei verū cibū ee vesci ea oc
culte quippe m pascha audiuit. Ut
vō misembilis iudeus idcō dnm
ihm interfeci. et usq m pnitem die
reus ē mortis eius qr nō audit legē
et pphetas Si qn legis azimis po
tes audie occulte. potes audie mani
feste. Quicūq de vobis ppe quippe
ē pascha azima celebraui. id ē azi
ma hec cerpalia nō audiuit māda
tū dicens. nisi audieritis occulte plo
rabit anima vrā. Et de sabbato
qdam mulierale nō audientes pphe
tam nō audiunt occulte sed palam
die sabbati lauantes et riuertentes
ad egena et īfirma elemēta. qī nō
dū descenderit rpis et nos baptismo
suo lauerit a legalibz vitiis ī euan
gelicam pfectionem. Idcō diligēter
attendam? si qn legem legim? et p
phetas ut nō maudam? maledictioez
q nuit dicit Nisi audieritis occulte
plorabit aia vrā a facie cōtumelie
Quicūq ieiunū iudeoz qī igno
rantes redēptionis diem post adue
tū ihu rpi obseruatis. nō auditis
de redemptione occulte. sed tm mō
palā Absconsa quippe ē ppitiatois
audito. sicut quō posuerit ihm dō
ppitiatoēm p pcis nris. et qr rpē
sit ppitiatio p delictis nō solū nris
sed etiā totius mūdi Parabole qq
cū legunt m euangelio. et ē audi
tor extraneus nō pt eas occulte au
die. Si vō auditor fuerit apis et
vnus eorū qui īgrediūt domū ihu
accedit ad eū interrogat de obscu
ritate pabole. et mpretat ei. sicq

auditor intelligens euangeliū.
Audit eas occulte. ut nō ploret
aiā eius Horū quippe qui occulte
nō audiunt ploradit aiā Nuā
āmirande nō aut ploradit nisi
audieritis occulte. verū ploradit
aiā viā. Est quippe aīe fletus et
forsitan iste sit de q̄ saluator dicit
ibi erit fletus et stridor dentiū Illa
quoq̄ cōminatio quā ridentibz
luctū lacrimasq̄ denūciat. de hī fletu
ē quē cōmemorat ypheta nūc dicēs
nisi audieritis occulte ploradit a
nima viā a facie cōtumelie. Cū
enī fueritis passi cōtumeliā. tūc
ploradit et deducent oculi vrī la
crimas q̄ contritus ē gnēr dnī Si
considerēmus statū qui mō sit iudeor
et cōparemus illū ātiquē felicitati
videbimus quo pacto contritus sit
gnēr dnī. Fuit quippe aliqndo hic
gnēr dnī et q̄ se īdignos iudicauē
runt salute. cōuersus ē sermo dnī
ad gentes Si ḡo gnēr cōtritus est
nos oleaster qui cont̄ naturā īsertī
sumus ī bonā oliuā patriarchas
nōne plus debemus veri. ne et iste gnēr
cōtent̄ iuxta illud q̄d a saluatore
p̄dictū ē. cū mīltiplicate fuerīt iqū
tates tūc refrigescet caritas mīltos.
De quibz enī hoc dicit. refrigescet
caritas mīltorū? Nū de his q̄ nūcu
pant̄ xpiāni de quibz hic sermo ē.
veruptm̄ veniēs filius hoīs putas
inueniet fidē sup terram? Nōne de nob?
Idcō puideamus attentius ut p singu
los dies gnēr iste dnī meliorēt. con
ualescat. integer pseuerēt et oī con
tritione ab animabz nrīs rēdente
effugiant̄ gnēr dnī ī ihū xpō dnō nō
tro ē gloria et ipsū ī secula seculorū
Amen Explicit omelia nona Incipit
decima de eo q̄d scriptū ē q̄s pcz sr ihrl
aut q̄s cōtristabit sup te q̄s cōuertet
rogabit m pacē tē? Aduersatus es a me
dicit dominus retro ambulabis:

Ad q̄ ad ihēmiā cū
cōminatione īgēti
dicūt volumus ītelli
gere ita se habentia
Q̄s pcz sup ihrl
aut quis contristabit sup te. q̄s con
uertet rogabit m pacem tibi? Aduersatus
es a me dicit dnīs. retro ābulabis. Et
extendā manū meā sup te et dispdā
te et vltra nō sinā te. et dispgā illos
ī dispsione. Dixi sine filijs effectus
sū et egestas tenuit me. Exēplum
ampliā. Hostis quispiā ar p duellū
contra īpatorem huius tīr iudicatus
ē. ab hoc oīs miā auferēt. sz nedū
dapnato quis miserēt mapiat of
fendē condēpnantem. Fuit ei nōnulli
qui adiuuant ad seuēritatē. ut ne
contristent̄ quidē sup eo id magno
pe deuitantes. ne p memorē vultū
monstrent̄ iudicio regis offendi Si
ītellexisti consideā mihi ypt̄ pcā
mīlta a dō cōdempnatū pcōrē et vi
de quō īnumerabilibz angel̄ hūano
generi p̄sidentibz. ne a vno quidē
miā dignus iudicēt̄ singuli quippe
angelorū p spiritū entes q̄ dō ē q̄ con
dempnauit. q̄ creator ē q̄ ei adūset

et tale eē pcm. ut misericordis et cle
mentis quodāmō ntātate passus sit
sententiā sup eū p me. nō pcānt. nō
contristant. nō miserent. nō ꝓuertūt.
ut rogent p eo patrem Ihrlim q. ad
priora scelera etiam hoc adiecerat ut cru
cifigerent dnm meū ihm. et m tūtū
consurrexit scelus ut de eo dicat ipe
saluator. ihrlim ihrlim q occidis ꝓphe
tas et lapidas eos qui a te missi sūt
quotiens volui cōgregare filios tuos
quasi gallina congregat pullos suos
sub alas suas et noluisti. ecce relinq̄t
vobis dom vrā deserta. ō dimissa ē
usq̄ ad p̄sens tempus destituta An
geli quippe qui semp auxiliabāt ei
p quos eiā lex moysi tradita ē. dis
pōita p angelos ī manu mediatoris
deseruerunt eā et dixerunt. multis
factoribz oppressa ē ihm mtfecit. ī
dnm nrm misit manus. Quādiu
minora peccauit potuim rogare p
ea. potuim obsecrare dnm. potuim
pre ei. Sup ista quis plorat? Si per
cans peccauerit vir ī virū orabit p
eo. si autem ī dnm peccauerit. q̄s ora
bit p eo? Grande pcm cōmisit ihrl
grande peccauit nephas. ō ī cōmo
tione facta ē et dicat ad eā. Q̄s plo
rat sup ihrlim aut q̄s contristabit sup
te? Non nos contristamur sup ihrl
et calamitates eius et omis ꝓpli eius
Illorū quippe delicto nobis salus ē ad fra
emulandū eos Et q̄ sic peccauit
ut voce dnī dicat. q̄s plorat sup te
ihrlim. ego quoq̄ dico ad mtercessori
tem dnī mei. Q̄s plorat sup te ihrl
et quis contristabit sup te? Transeāda
autem ad spiālem mtellectū ab hu
militate lutē. viā m pandēte voē. et
videam quoq̄ vna q̄q̄ aia digna pace
dei ihrlim nūcupat. Post disciplinā
quippe diuinā factus es ihrlim qui p
fuerus iebus Historia refert q̄ nomē
loci tui fuerit iebus Iebus at poste
hebreorū tradunt mtpretari cōculcata
Iebus at cōculcata a fortitudinibz cō
trarys aiā nrā tūsmutata ē. et frā ē
ihrlim visio pacis Et itaq̄ p denūtia
tionē a iebus ī ihrlim peccauerus
et sanguinē testamenti sicut quidā
et tu cōmunē estimauerus. dicit et
de te Quis plorat sup te ihrlim et q̄s
contristabit sup te? Q̄s enim contris
tabit si talis fueris ut tradas ihm?
Unusquisq̄ nrm qn peccat. mariēq̄
cū peccat mgenia ī ihm peccat Si
autem et recesserit a fide hec facit
spiritualr rpo q̄ corpalr fecit ihrlim
Quāobrem qn to plus arbitrinu
deteriora meriti supplicia eū q̄ con
culcauerit filiū dei et sanguiē tes
tamenti pollutū duxerit ī quo sāc
tificatus ē. et spū grē cōtumelia
fecerit? Si conculcasti ihm filiū di
si fecisti contumeliū spū grē. q̄s plo
rat sup te? Quis contristabit sup te. q̄s
reuertet rogare ea q̄ m pace sint tibi.
Ipm ihm qui rogabat pre et p̄sta
bat ea q̄ erant m pace. p dixit aiā
peccatrix Quis pit vltra rogare cōū
ad ea q̄ sunt m pace tibi? Quentes
g. q̄ ī possibile ē qui semel sunt il
luminati. gustauerūt eiā donū cele

te et principes sunt facti spiritus sancti gus
tauerunt nichilominus bonum dei verbum
virtutes seculi venturi. et prolapsi sunt
renouari rursus ad penitentiam. iterum
crucifigentes in semetipsis filium dei
et ostentui habentes omni laboze nutam
ne et de nobis dicat. Nis pcet sup
te ihrlm aut qs contristabit sup te
aut quis reuertet rogabe ea q i pace
sunt tibi. Ad vtiamq ar interpta
one hor qd sequit conuenit. Tu ausa
ta es a me dicit dns retro abulabis
Quia a me ausa es filio dei. et p h
etiam a do pce retressisti. retro abula
bis. Quod ar necesse manifesta r
plicare. Ihrlm q quoda cat i iudea
a q figurat vnusq iudei itelligu
qr ausata sit rpm ideo retro abula
bit. Fuit quippe tempus qndo no
abulauerit retro. nunc vo abulant
et conuersi sunt corde i egiptum ut retro
abulent. Quod ar sit retro ambulae
siue in pora extendi. consideba. Iusty
corum q retro sunt obliuiscens i pora
extendit. peccator posterioru meminit
pora no appetens. Qui ar posterior
meminit et puaricat in lege dni.
dicentis. ne conuertat retrorsum tollere
vestimentum suum i obediens e dicto eis
angelorum lot. Contempsit
ipsum saluatoris. neo mittens manu
sup aratrum et respiaes retro aptus e
regno dei. In lege quoz scptum ee rpm
angelos ad loth egredientem de sodo
mis dice. Ne respeceis retro. ne stete
ris i tota regione i mote saluum te
fac ne forte comprehendaris. Habet
et hoc intellectum dignum spiritu sancto.
Ne inquit respeceris retro. id est ad
puora extende. Dimisisti sodoma ne
reuertaris i sodoma. Dimisisti vina
atq pcta. ne regrediaris ad ea nec
steteris i tota regione. etia si pcedens
custodiens ipsum in quo dicit ne res
peceris retro. no tibi sufficiet ad sa
lutem nisi et consequter obseruaueris
nec steteris in tota regione Non
enim expedit inpienti pficere. ut stet i
regionibus sodomorum. Etia si sodo
ma tuistendisti. et a sathane regione
discedens. iapis liber esse supplicis.
expedit ut saluetis i monte Ne res
peceris retro ne steteris i tota regione
i monte saluum te fac ne forte comprehe
daris Si vis a sodomorum ruina no
comprehendi. ne reuertaris retro nec
steteris in regione eorum nec ad alia
pagus loth. sed cum inde discesseris
ascende i montem i quo sola salus
est montem ihesum xpsum tu
e gloria et ipsum i secula seculorum
Amen

Explicit omelia decima incipit
undecima De eo qd scptum e heu
michi heu mater usq ad id Si
conuersus fueris restituam te:

Medici corpm egro tantibz assistentes. et iuxta disciplinā artis suē volentes cumē eos qui ī infirmitatibz constituti sunt. vident tristia totūda pstructant et ī alienis calamitatibz merore ppō cōfictū. Semp enī consūsano cor ī gemitu. sp ī curis ē. Nōquā cū letis consorciū habent. cū vulneratis cū hys quorū carnes ī cōmodis varys debilitant. qui febribus estuant. qui dolore torquētur. ingi seruitio pseuerant. Et si q̄s cor vult īplē medicinā nō ~~ad~~ īdignat. nō obliuiscit ppositi artis suē. postq̄ cū hys fuerit quos sermo pfatus ē. Nec idcō inpheno dicimus q̄ et pphete medici quodāmō aliāt sint. et illuc ne semp iubeant vbi lāguētes sint. Non enī necesse habēt sani medicū. sed hy qui se male habent. Nō ātā a luxuriosis egrotantibz medici pacunt. hoc sustinent pphete at magistri ab hys qui curari nolūt. Odio quippe habent q̄ī pūpientes adūsum desideria languentiū. q̄si pphibentes delicys et varys cibis vtq̄ eos qui cū sint īfirmi nolūt esas īfirmorū vesci. fugiunt ḡ īobediētes languentes medicos et maledictis atq̄ īiurys ꝛpellunt. eaq̄ prius faciunt hys q̄ faciat q̄s īimicis et hostibus suis. Obliuiscunt enī eos q̄si amicos venē. id tm nō desiderantes quō dolores et victus pcimonia ex cor dispositione nō nascant. nec quō acutissimo ferro corpa secent. et exeant ut eos qui actores tantū cruciatuū sunt et nō sanitatis q̄ ex doloribus reddit. plūs igit egrotabat varys languoribus misit illos medicos pphetas deus. Vnus ex medicis et ihēmias fuit corripiens pcōres et conūtē volens a vicys ad vtutes. Illi vō cū debent ea q̄ dicebant audire. et continuo acusabant pphetam apd. iudices similes sui. Ex quo factū ē ut semp ī calūpnys et tristicias fuerit ihēmias eorū puersitate qui q̄ tū in se erat cumulū erant. iuxta pā ātā mordulitatem adhuc egrotabat. Istius modi aliq̄ loquit. Et dixi nō loquar et nō noiābo nomē dni. Et factū ē ut ignis ardens ī ossibz meis. et dissolutus sū vndiq̄ et ferre nō possum. Aliq̄ndo āt videns se sp maledictis clamoribz et īiurys īsectari. Heu mi inquit. heu mater ut quid genuisti me virū q̄ iudicer et discerner omī ~~tpe~~ terre? Et q̄ egō tantes bene consulentē iuxta medicinē disciplinam. audiē cōtempserant. nō pfuit inquit. Iursū q̄ q̄ illo spuāles pecunias cōmodāte. auditores atq̄ noluerunt. vt vtilitatem conseqrent. et fructū ex hys q̄ accepant reddeirent. ait. neq̄ pfuit michi quisq̄ Verū hī ātipans locutus sū prius q̄ exponeim nō pfuit neq̄ pfuit michi quisq̄ Duplex quippe sēptum ē. Nam ī mltis ex emplarbz continet nō pfuit neq̄ pfuit mi quisq̄ ī hys vō q̄ vēiora

sunt et cū hebreis consonant nō debui
neq; debuit michi quisq; Oportet g²
et id qd̄ m vsū ē atq; m ecclesijs legit²
exponē. et hoc qd̄ m hebreis codicibz
inuenit² tantū nō pterire. Predicauit
ihēmias mandata dīna. neq; hijs q̄
predicauit attendit Quāobrem q̄si
medicus libens ac pimptus medica
mīa languentibz tribuit et illis nō
sedm artis fitū curantis sed iuxta vo
lūtatem suā agentibz dicit. nō p fiu
et nō p fiuit m̄ quisq;. Quo dāmodo
enī bn̄ficiū consequit² ipē qui curat
si fructū laboris sui ī egrotante con
spicat. et p letīcā mentis eīā ipē
consequit² vtilitatem p̄ illud qd̄ ali
bi dicit Beatus qui loquit² ī aure
audientiū. Hanc igit² vtilitatem
quā consequit² magister ab auditori
bus suis si p fiunt audiendo dum
fructus ex salute consequit² Quodā
mō ihēmias de iudeis nō habē se di
cit nō p fiuit m̄ quisq; Si enī debet
auditoribus p desse quod loquor. au
ditores veō q̄ dicūt² abiciunt. et ego
dico nō p fiu et nō p fiuit m̄ quisq;
qui hanc vtilitatem nō sū cōsecutus
quā consequit² is qui beatus effiat²
dū m aurem loquit² audientiū. Po
test āt et alit² intelligi Qui cūq; dis
cipulis p̄ipit. si ingeniosus et ar
dentis naturē habeat auditores. q̄to
plus p̄cepit. tanto plus profiat illis
interrogantibz et de eo qd̄ dicit sepe
q̄rentibz qui sit sensus ī dicto. q̄ ordo
scp̄ti et volūtas. Ōn̄ econtrio ait. nō
p fiu et non p fiuit michi quisquā.
Ceterum āt et alia ~~expo~~ nobis exposita
residua est ppt² exemplaria cernora
m quibus continet² nō debui. neq;
debuit michi quisq; et hunc locum
considēmus. Reddite omnibus ōsi
tuit. cui vectigal vectigal. cui tōrē
timorem. cui tributū tributum.
cui honorem honorē. et vnūsis oīā
ī pn̄tat. nulli debens aliqd̄ officū.
vbi grā. honorans p̄entes ut parētes
fratres ut frēs filios ut filios. epōs
ut epōs. pbros ut pbros. dyaconos
ut dyaconos. fideles ut fideles ca
thecumenos ut cathecumenos. si oī
bus oīā rōdat nulli debz officium
Si vō rōdē debz et nō reddit. nō pt
dicē nō debui Cū enī debuerit nō
exsoluit Nō āt sequit² nec debuit
michi quisq; sic intelligendū est.
Ego quidem fenerari volui et spiā
les pecunias cōmodare. sed illi aū
terunt aures suas ab hijs q̄ dice
bant² neq; voluerī p̄ bē se doctiles
ut michi deberent q̄ audierant. idē
co nō debuit m̄ quisq; Si quis ei
voluerit sermones qui dicūt² audie
debitor fit eorū et qī debitor her ia
cū vsuras exigit² Ex quo expedit
auditoribz atque vba disciplinē
cū fenore. et fieri debitores. q̄ non
atque nec debē Accusant² quippe
tales dicente ppheta. nec debuit m̄
quisq; Nō āt ait heu m̄ heu mat
q̄re genuisti me vrū qui iudicer
et discernar omī terre. Non sic
existimo conuenie alijs ppheris
ut ihēmie Multi quidem ppheta

post aliquod spatiū post mali
nam. post ptā conūsi ꝓphetare
cepunt. ihemias vō a puero sup
sit vatinationis exordiū Et hi rei
possumus de scripturis atque testiō
nū. Ysaias nō audiuit. aūq; te
plasmauerim ī vtero noui te. et aūq;
exires de vulua sanctificauī te. et
ꝓphetam in gentibus ~~dedi te~~ posui
te. neq; ait nescio loqui qr iuueis
ego sū. sed ī visione sibi reuelata
ait. Ve michi miser ~~quia~~ ego quia cō
punctus sum. quia ī mūda labia ha
bens ī medio ꝓpli ī mūda labia ha
bentis habito. et regem dnm sabaoth
vidi oculis meis Et missū ē ad me
vnū de seraphim et tetigit labia mea
et dixit Ecce abstuli iniquitates tuas
et ptā tua purgaui. Prusina igit
ptā purgata sunt. et dignus effectus
spū sancto ysaias ꝓphetauit De
alius quoq; similia si quis requires Ar
nō talis ihemias ab ipis enī cuna
bulis spū sancto plenus ꝓphetae ors
ē. ꝓpt qd ait. ꝑm eōem enī sensum
primū debemus exponere. heu me heu
mater quare me genuisti virū qui
diuidet et discernat ab omni terra
Nuda ait huic locū interpretans.
ait ꝓphetam nō ad matrē corporale
her locutū fuisse. sed ad eā q gene
ret ꝓphetas ner aliā ēe matrē ꝓphe
tarū. nisi sapiam dei ad quā ait
heu me heu mater qi quē me genu
isti o sapia. filios vō sapie alibi le
gimus scriptura dicente. emittit sapia
filios suos. Heu itaq; me heu mater
mea sapia qi quē me genuisti virū
qui iudicet Nos ego sū a me hi natus
sum ut iudicet atq; discernar ꝓpt
interpationes. ꝓpt correpationem.
ꝓpt magisteriū. dū corrige nitor ha
bitantes sup terram. Si ihemias dic
quasi quē me genuisti virū qui iu
dicet et discernat ab oī terra. nō pos
sumus exponere quod sit oī terra. nec
enī ab oī terra diuidiatus ē ihemi
as nisi forte violenter scriptura tra
hentes dicam positū ēe oī terra pro
oī iudea. necdū quippe ꝓphetas eis
in illo tempore ī vniūsam terram p
ueneiant. nisi forte sicut ī alius multis
locis ostendimus ihemiā p dnō nrō
ihū positū. sic et in pnti loco interp
retemur Annotatum ī pnti capio lib
huius dictum ꝓphetam ī gentibus
posui te regna eiuciare et subuertere
et dispdere et edificare et plātare Ihe
mias ista nō fecit. sed ihs dns me
qui eiuciauit regna ptī. et edifi
cationes neqiuit subūsa. fecit ī aia
bus nris uistuā veritatē q regnare.
Quō igit magis illa cōueniunt
xpō qi ihemie sit arbitror et alia
plura et her q dicunt nūc ad dnm
referenda Et primū quidē videndū
ē an possit id qd ī congruū et blas
phemū videt ēe si referat ad dnm
id est heu michi heu mater salua
tor nr dicit miserans alios Ad qd
probandū exhibenda sunt testimonia
q manifeste nulli apta sint nisi
saluatori quō videns ihrlm fleuerit.
ihrlm ihrlm mquens q occidis p
phetas et lapidas eos qui ad te mis
si sunt. quotiens volui congregare

filios tuos sub alis xte z reliq̃ nec nō
et illa q̃ mãifeste a saluatore dicunt
Heu michi qr factus sũ sicut q̃ colli
git stipulã in messe. et sicut uiremos
i vindemia cũ nō sit botrus uue ad
manducandũ p̃ mutua Heu michi
aiã qr peryt ruiens a tin et qui
corrigat inter horẽs nō ẽ. Omis in
sanguine iudicant. Venit enim ut
meteret fructus. et q̃si stipula in
segete ꝓt pluri mos peccatores ip
tu. ait. Heu mi qr factus sũ sicut
qui colligit stipulã in messe. Venit
vindemiare botros uue in hoibus.
et imensis sceleribz iuentis dicit et
sicut uiremos i vindemia cũ nō sup
sit botrus uue ad manducãdũ p̃
mutua. In alio quoqz loco similia
hys ad prem̃ loquit dicens. Que
utilitas in sanguine meo. dũ descẽ
do in corruptionẽ? Quid tantope
hoibz pfiu qui nichil sanguine meo
quẽ p eorũ fidi salute pferunt?
Que utilitas i sanguine meo dũ des
cendo de celis. dũ venio in tinũ. cũ cõ
tumelys afficior. dũ porto corpus
huãnũ. quod hys oibz dignũ mt
homines ꝓpetuũ ẽ? Que utilitas
in sanguine meo dũ descendo i cor
ruptioẽ? Nũqd confitebit t̃ pul
uis. aut ãnũciabit ueritatem tuã?
Dale g ẽ ti qd in ihemia dicit. heu
mi heu mater quẽ me genuisti vir
nō iuxta id qd saluator dicit. heu
mi mater. sed iuxta id qd ẽ et i alio
ꝓpheta. heu mi inquit aiã mea qr
ꝓyt ruiens a tin. Aiã at homis
ẽ q̃ conturbat et tristis ẽ usqz ad
mortem. nō vbũ qd erat in pincipio
apud deũ. qd nũqm merui nũqm t̃
batũ ẽ. nũqm dixit heu michi. Neqz
enim vbũ sustinet mortẽ. sed homo
ẽ qui sustinet istos affectus et labo
res ut sepe exposuimus. Quasi quẽ
me genuisti virũ qui iudicer et dis
cernar ab oi tin? Si consideres ubiqz
martires condẽpnatos et de singu
lis ecclesys exhibitos ad tribunal. vi
debis quõ p singulos martires ihs
cõdempnet. Ipse ẽ enim qui i phibẽtibz
cũ dignitate testimonium iudicatur
Et hoc fideliter suscipias qr nō te
dixerit esse in carcere cũ fueris i carcere.
nō te esurie cũ esurieis. sed sometimz
In carcere inquit fui et venisti ad me
esuriui et dedisti mi manducãre. sitiui
et potasti me. Ita qz etiã si con
dempnat xpiãm nō p alia causa
neqz pro sceleribus suis. sed p hs tm
qd xpianus ẽ. xps ẽ qui cõdẽpnat.
Ex quo efficit ut in oi tin cõdẽpnet
ihs quotiens suãqz is addicit qui pro
eo condẽpnat. nō solũ at apud iu
dices seculi et tribunaliũ potestates
xps iudicat. sed etiã si calumpniã
xpianus ab aliquo patit et puocat
ad litem. tunc quoqz xps iudicat
tuiste. Quasi quẽ me genuisti vir
qui iudicer et discernar ab oi tin.
Possum et aliter intelligẽ quomõ
ihs xps condẽpnet et diiudicet ab
oi tin. Quis iproborũ nō cõdẽpnet
xpiãnã irligionẽ? Hs gentiliũ salẽ
transitorie nō exutit eã? Hs iudeorũ
nō de xpiãnis loquit. qs de philo
sophis. quis de iperitis? Ubiqz xps

condēpnat atq; discernit. Et ab alys
quidem condēpnat. ab alys nō con
dempnat. Si nō condempnat cer
pit. Ipse ei ostiū ingredit ad te cre
dis in eū vesat tecū. Si vō de rligiōe
audiens rpiana. nō ꝛcepis eā nichil
aliud facis q̄ condempnas ihm. ut
mendacem ut seductorē ī cervē mū
dū trahentem. Nī quē me genuisti
virū qui iudicet et discernat ab oī
tēu. Iniquū ei penitus nō credunt
condempnant eū. Qui āt credunt
et adhuc ambigunt ad iudicat eū.
Duo igit apud hoīes rpūs ꝓpetur
Ab mandulis condēpnat. ab ābigē
tibz discernit. Si portas ymagine
celestis deposita ymagine terreni.
nō es tēu condempnans eū. neq; ī
tēu in qua iudicat atq; discernit.
Vertus mea defecit in hys q̄ male
dicunt michi Apls loquit de salua
tore nrō. qr crucifixus fuit ex infirmi
tate. Sicut ꝓpheta similia testat dicēs.
Dnē quis credidit auditui nrō. et
brachiū tuū cui revelatū ē. Annūcia
auim) coram eo sicut infans. sicut
radix in tēu sitienti. Nō ē ei spēs
neq; decor Vidimus eū et nō habe
bat speē neq; formā. sed spēs ei)
īhonorata ē et deficiens cercta filios
hoim. Homo in plaga et dolore su
ens ferre infirmitatem. qr aversa est
facies eius depdatus ē nec cōputatz
Hic pcūū nūū fert et ꝓ nobis dolet
Et nos estimauim) ī doloribus eū ē
et in plaga et vexatione. Ipe autē
vulneatus ē ~~ꝓpt~~ et īfirmatz ꝓpter
iniquitates nras Doctrina pacis nre
sup eū. liuore eius sanati sumus Igi
suscepit infirmitates pcōrū nrōrum
et portauit nos et venit ad eos q̄ ma
ledicebant sibi. Vertus defecit ab eis
qui maledicebant de celestibus desce
dentem. Sil eū ut assuꝑsit seruū for
mā. vbū caro fām ē. et exinaniuit se
et iuxta aplm dicentem. euacuauit
semp̄m formā seruū accipiens. Hunc
quoq; loquit. Vertus mea defecit ī
hys qui maledicunt mi. Videamus
āt ipō nobis sensū tribuente. si ex hi
sermone possumus et adhuc aliquid
manifestius ab hys q̄ dtū sūt discē.
Erit lux veā q̄ illuminat oem hoiez
venientem ī hunc mūdū. Lux veā
filius dei ē qui illuminat oem ho
minē venientem ī hūc mūdum.
Iniquū īōnabilis ē. ꝓiceps vēlu
cis effiat. Rōnabilis ē āt oīs homo
Cū igit oēs homies rationabiles
sint in quibusdā vtus vīs auget.
in quibusdā minuit. Si videis aiaz
vicys et ꝓturbationibz seruiētem
videbis quō vtus deficiat ī ea. si vi
deris sanctam et iustū videbis ~~qō~~ ut
ꝓ singulos dies vtus dei ꝓficiat et
crescat in ea et hoc qō scrbit de ihu
aptabis ei Neq; enū tantū mō ihs
ꝓficiebat sapiā et etate et grā ap)
deū et apud hoīes verū et ī singu
lis ꝓfectum sapiencie et etatis et gr
cie ꝛcipientibz. ꝓficit ihs sapiēcia
et etate et grā apud deū et hoīes.
Sermo g) filius dei qui erat dō vbū
qui habitabat ī dicente. heu michi

heu mater et reliqua iuxta naturam
sue maiestatis loquit. virtus mea defe
cit in maledicentibus michi. Si qs ma
ledixerit vbo. statim rapit vitem et
tormenta ppetit. Vt enim in maledicti
bus defecerunt. sic in benedicentibus
cresat. Fiat dne dirigentibus eis. si non
astiti tibi in tpe malorum meorum. Nd
e qd dicitur. fiat dne? Qui pt ex ipo
sermone considerat. Hys ipis dne di
gentibus qui maledicebant m. virtusq
definebat in eis. fiat eis cum ad pei
tentiam conversi post maledicta qbus
me insequebant ambulare tempt viam
rectam. fiat dne dirigentibus eis. si non
astiti tibi. Reddit rem quare hys
qui maledicebant sibi postulet di
rectione atq virtutem dicens. si non
astiti tibi in tpe malorum meorum. Astitit
patri ppiatio p ptis nris et dep
catus e eum in tpe malorum nrorum
Neq enim astitit ppt tempus afflic
tionis nre. sed cum adhuc ptores ee
ihs xps p nobis mortuus e. Si non
astiti tibi in tpe malorum meorum. et i
tpe tribulationis eorum exungat timi
tus. Ego astiti tibi p eis. Quis ait
e timitus nr nisi zabulus qui t
bulabat nos. et iugo seruitutis p
mebat? Adversus que astitit patri
saluator. et de captiuitate nos libe
rans reddidit libertati. Et ppheticte
dns dixerit. potest aute et ppheta
ede dixisse pplo et i tpe malorum me
orum. Sup q respondet dns et loqtur
ad pplm qui a saluatore. sue a pphe
ta fuerant accusatus dicens. Ferrum
optorum erum virtus tua dura et i domi
bilis q mollire neqat q vir pducat
ferrum et optorum erum. virtus tua id. est
secans et diuidens et bene composita
disturbans. In malo nunc dicta virtus
Et thezauros tuos in pdacione con
credit ds. et dat eos in commotione ppt
peccata eorum. Dicitur ne hos qs sibi i
tra thezaurizauerit? Vnusquisq ei
hominum thezaurizat sibi. si pcor e
in tra. si iustus in celo ut nos docuit
euangelium. An qd dicit ihs e? Ecce
vnus thezaurus ieremias. alius the
zaurus ysaias. Thezaurus eat et
moyses et reliq pphete. Thezaurus
ds abstulit a pplo et p xpm q dixit
auferet a vobis regnum dei et dabit
genti facienti fructus eius. largitus
e nobis. Dabo gs ppt pcta tua the
zauros illius ~~pli deus~~ tuos i depda
tionem Dedit nobis thezauros illius
pli deus. qr illis primum credita sunt
eloqr dei. et nobis dem tpe attributa
Idqr qd sptum e auferet a vob regnum
dei et dabit genti facienti fructus
eius. asseri mi ia ee cpletum. non quo
sptum ablata sit. habet quippe le
gem et ppheras. habent volumina
sptuum diuina. sed qd non itel
ligunt ea. atq ita regnum dei ablatum
e. dum sptum sensus auferet. Cessant
apud eos legis et ppherum interpta.
legunt oia et non intelligunt. exple
ta illa per aduentum dni ppheta. Da
de et dic pplo huic. Audiendo audi
etis. et non intelligetis et cernentes
videbitis. et non cnetis. Transiatum e

enim cor ppli huius. Necnon et illud quod
ab ysaia dicit. Auferet dnus a iudea
et a ihrlm validum et validam gi
gantem et virum bellatorem et iu
dicem et ypheta et arbitrum et sa
pientem auditorem. Hec omia abstu
lit ab illis deus. et nobis qui ex gen
tibus sumus. si tamen atque voluerit
tradidit. Et thesauros tuos in dep
dacione dabo et commocione pp omia
peccata tua et in omibus finibus tuis. Quod
dicat tale est. Ista omia pp peccata tua
quia in vniuersos fines tuos pueneri et
reddita sunt. Nullus quippe finis
illius ppli qui non peccatis eius repletus
sit nec poterant non omes fines eorum
peccatis repleri qui quantum in se fuit in
terfecit iustitiam. si xpus est iustitia.
interfecit sapiam si xpus est sapiencia
interfecit veitatem si xpus est veitas.
Non ypocrite crudeles contra filium dei
acclamantes hec omia prodiderit. Sur
gens dnus meus ihus xpus non apparuit
ultra interfectoribus suis. sed tum ar
dentibus sibi ex mortuis victor oste
sus est. Et dabo te in seruitutem in
imicis tuis. in tua quam nescebas.
Seruiuit ppli iudeorum inimicis suis
et dispersus est in tiam quam ignora
bat. Quia ignis succensus est in na
mea super vos ardebit. Post ista quam
exposuimus et comminacionis vba
ad pplm ille qui supius oraverat com
plet oracionem et porubus quam sequuntur
adiungit. Tu cognouisti dne me
mor esto mei et visita me. Inoten
tem me fac a persequtibus me non in
patientia. Et ypheta pt hoc dicit pas
sionem passus ab his quos incrpabat
qui veritatem audire nolebant. Inimici
quippe eius factus est verum dicens. po
test at et saluator hec dicere usque ad cru
cem persecucionem passus a pplo. Non in
patientia. Quod est quod apt non in patie
cia: longanimis fuisti semper pplo
huic delinquenti super hoc quod etiam adui
sum me excrit temeritatem suam noli
esse longanimis. Et iuem non fuit in
patiens dus. Si enim considerabis tempora
passionis dnice. et tunc ihrlm qui
do subiusa est. videbis quomodo non in patie
cia abusus sit eis dus. A quinto decimo
quippe ano tyberij cesaris usque ad
subiusionem templi dei. videbis quo
poterit modicum aliquod temporis in
patienciam delinqui. ypt eos qui per
signa atque portenta aplorum editum
erant. Eas quomodo accepi pp te
obprbrium a contempnentibus sermones
tuos. Potest hoc fieri ut ypheta hoc dicat
contemptus a pplo pcore super his quam
ypheabat. Aut quippe et alibi. Com
plebo dies meos nrisione. Obprbrium
quod patiebat ab his qui sermones dei
audire contempnunt et deprecat ut di
hi habeat auxilium dicens. Eas quo ac
cepimus ypt te obprbrium a contempnen
tibus sermones tuos. consumas eos.
Potest hoc dicere ypheta. sed magis
conuenit saluatori pro cuius consumacione
venit consumacio ihrlm et interfectio
ppli iudeorum. Post hec quam multa passi
sunt yphe ypt legationem vbi et inter
pacones dei quod ad pplm perferebat

oportet auditores paucas cõmoueri de
vitis eorũ atq; pmissis et mũ voluntate
ut iuxta possibilitatem virtũ si volu
mus requiem consequi cũ pphetis etiã
opa eorũ fuerit nutam. Quid at istius
modi e? Frequẗer in oratione dicam
Deus omps da nobis ptem cũ pphe
tis. da cũ aplis xpi. da ut veniam
ad vestigia vnigeniti. Ecce loqntes nõ
sentimus quid loq petam? Rei enim
hoc dicam. Fiat et nos hodio sic habei
ut odio habiti sunt pphete. et da nob
vba talia sup q pseuionem paciam
Da in istas made calamitates qs
apli sustinuerũt. Dice quippe da mi
ptem cũ pphetis nolentem id pati. qd
pphete omn iustissimũ e. Dice da mi
ptem cũ aplis nolentẗ ex affectu pau
li vere loqui. in laboribus plurimũ
i plagis habundat in carceribz sup
modũ in fo mortibz sepe et reliqua
omn iniquissimũ e. Si itaq volumus
requiescere cũ pphetis. considerem vitas
pphetarũ. quo ex eo qd increpabat et
arguebant delinqntes. obburgati cõ
temptiq sunt. Condempnati i ortisioes
gladij obiuerũt. circũeuntes i me
lotis. i capinis pellibus i egestate i
tribulatione i miseria i solitudini
bus errantes. Eo tpe quo erant sy
nagoge plurime i isrl. nichilo min
illi in desertis et montibz in cauinis
et specuinis latitabant. Qd g e?
Si qs vult vmitari pphetarũ vitas.
increpet arguatq peccantẗ. Statim odio
habiẗ. statim et detinebiẗ. statim patiet
insidias. Qd etiã nũc i ecclesijs vi
demus. sepe accidẗ. peccant quidlibz
quispiã is qui pplo psidet qui regit
ecclesiasticam disciplinã. erant eũ de
congregatione sanctorũ. Licet ille ar
guat iniquitatem. laterent eũ qui qntũ
in se fuit etiãz vindicarent. Verum
nos nõ pbeam auditũ. hys d ppt ex
cõmunionem sui cũ positos qi oes
ecclesie cõuentũ vesano ore dilace
rant. Beati vo apli oi ãmiratione
digni inumerabilibus ppt veritatẽ
triumphis affecti loquebant. ppterea cõ
placebo mihi in infirmitatibz. i neces
sitatibz in pseuionibz. et i angus
tijs p xpo. Hoc tm nos laborare cõ
uenit ut p nulla alia re nisi p xpo
sustineam cõtumelia. et necessita
tis causa sit xps. Id optem ut male
dicta pessimi. pro veritate nos male
dici sciam. qr defendim eã. et sep
tuma voluntate cũ oi fiducia pdi
cam. Igit quantũ possum ad vi
tam pphetarũ et aplorũ conisanoes
immutandã nos extendam. moles
tias et periula nõ euitantes. Athle
ta enim si difficultatem certamis fu
gerit. nõ cũ letitia coronat. et lau
dis glam nõ consequit. Et erit in
sermo tuus in letitia. Nõ ait est
sed erit. Siquidem in pnti tpe car
ceres. exilia. cõtumelias ac labores
michi tribuit. sed horũ oim finis
erit letitia. Et erit sermo tuus i leti
tia et gaudiũ cordis mei qr inuoca
tũ e nomẗ tuũ sup me dne omps
Etiã si xps hoc dixit non abhorret
ab intellectu. Nomẗ quippe patis

ĩuocatũ ē sup ~~me~~ eũ. Non sedi in cõsilio
ludentũ Si qñ videbat ꝓphetes non
sollicitorũ consiliũ. sed ludentũ. fu
giebat illud. Qñ oportet nosse diffe
rentias consiliorũ sollicitũ atq; ludẽtis
Si hoc consiliũ nrm̃ sollicitũ ē. si
oiã cũ ecclesiastica diligentia q̃rit. si
sermo cũ disciplina. si vita sollicĩ
ta ē. si negotia cũ cautela. consiliũ
nõ ē ludentũ. sed sollicitorũ Si autẽ
deliquerit studiũ rĕligionis. et vacã
uerit lusibus mũdi istius q̃ veniũt
a p̃iutate. fit consiliũ ludentium
Aut itaq; ꝓphetes Non sedi in consilio
ludentũ. sed timebã a facie manꝰ
tue. Cũ duo in ĕent ꝓposita. sedẽ ĩ
consilio ludentũ. et offerre maies
tatem. aut certe surgẽ de eo. et ea
facẽ q̃ tibi placita erunt. magis ele
gi surgẽ de congregatiõe ludentũ
et amicus tuus ĕē. q̃ contria facies
inter eos qui tui hostes sĩ cõputãt
Non sedi in consilio ludentũ. sed
timebã a facie manꝰ tue Et salua
tor nr̃ nõ sedit ĩ consilio ludentũ
sed surrexisse se dicens ait. Dimit
tet domꝰ vrã deserta Reliquit eũ
sermo diuinꝰ consiliũ iudeorũ. et
aliud sibi consiliũ egentibz cõgre
gauit Solus sedebam Et ipse tm̃
sine expositione sermo edificat au
dientes. Qñ ē multitudo peccantũ
nec sustinet secũ iustũ et piũ viuẽ.
nõ ĩdecens ē fugẽ congregatiões eorũ
et imitari ꝓphetã ~~dicente~~ loq̃tẽ solꝰ
sedebã. imitari helyã miscẽabilit
conq̃rentem. Dnẽ ꝓphetas tuos oci

derunt. altaria tua fuffoderunt. et
ego relictus sũ solus. et q̃runt aiãz
meã ut ipse eam Si ãt voluerim̃ et
sanctus aliquid ut ipse in eo qõ d̃
solus sedebam forsitã ĩuenerim̃ ĩ
p̃tationem dignã spũ sancto Quã
do vitam multitudinis imitam̃. nec
ē conũ sano nisi a ꝓpĩo melior. nec
cõtempto deo iudicẽ ab oĩ malicia se
parata. nõ possum̃ dicẽ solus sedebã.
sedemus quippe cũ pluribz. Quãdo
autem vita mã fuerit ~~huiusmodi~~ istius
modi ut nullus nob sensu. sermo. ge
stis weq̃t. tũc possum̃ dicẽ solus
sedebam. Licet et ei qui nõ ē pbr aut
eps aut diaconus aut alia qualibz
decoratus dignitate. etc. bñ viuẽti
dicẽ solus sedebam. Qua amaritu
dine plenus eram Si arta et ãgus
ta via ē q̃ ducit ad vitã expedit tibi
ab oĩ dulcedine rĕcedenti. ut amari
tudine ĩ p̃ñti seculo cõplearis. An
ignoras qm̃ solepnitas dei iuctis a
maritudinibz celebrat̃. Aut quippe
sermo diuinꝰ. Cũ habueritis diem
festũ azima sup amaritudinẽ mã
ducabitis. Sil' ãt differendũ puto
quid sibi velit hec iussio q̃ p̃cepit
agentem pascha dei azima cũ ama
ritudinibus manducãdẽ Et de azi
mis quidẽ mea mĩpretationẽ apls
paulus exposuit. de amaritudine
vẽ q̃ sequit necesse ē ut aliq̃d a
postolice disputationi simile rĕpiat̃
De azimis itaq; apls ita ait. Festi
celebremus nõ in fermẽto malitie ve
teris et nequitie. sed ĩ azimis sincĕ

tatis et veritatis. De amaritudinibz
necesse ē ut talis ratio rddat q̄ doceat
sic eas celebrandas quō azima cōme
dant. Habeto sinceritatē et veritatē
et amaritudines sequēt. et mādu
cabis azima sinceritatis et veritatis.
Paulus qr istusmōi azima come
debat. seqbat eū amaritudo dicēte.
Inimicus factus sū vēa dicens azā
ducabat amaritudiēs ī dolōe et la
bore in vigilijs frequēter ī fame et sitī
extinctem quibz pro totius mūdi
salute intendebat et q̄ eū p̄sidem ve
ritatis faciebant azima cū amaritu
dinibz manducāe. Et ler quidē her
diat. azima cū amaritudinibz cōmedi
te et ī plenū sicuti et ī alio dicit de
quibusdā. Manducate et ī plete vos
Propheta vō nō ait amaritudiēz come
di. sed amaritudiē rpletus sū hēc
in me tantū seculi p̄sectionū pō
dus incubuit ut plenus amaritu
diē fierem. Quāe q̄ me cōtristant
confortant in me? multa passus ē
ihemias ab his qui veritatē di au
die nolebant et erāt illo ī hoc seculo
fortiores. qr nō ē rgnū dei de hō sclō
sed de alia quadā rgione viuētiū.
Et saluator ait. Si eēt de hō mūdo
rgnū meū ministri mei laborarent
ut nō traderer iudeis. Confortāt g
adūsus eū ī seculo isto. Et qr iusto
debilior sit a p̄seqntibz se. vide mar
tirū passiones. Iudex ī altis tribu
nalibz sedet ad iudicū et ad delicias
sententiā p̄mēs xpianō ī quo xpūs
habitat iudicat plenō amaritudie

et ad mortem usq̄ subiectus confor
tatis ī imicis suis adūsū se dicit.
Plaga mea firma ē. Quid cōfortāt
ī me vulnēa inferunt michi Et
plaga mea firma ē. siue de cruce
dnī p̄dicatū. siue de iustis siue spe
cialiter de ihemia volucris ampē nō
abhorret a sensu. Plaga mea fir
ma ē. Vnde sanabor? Et saluator pt
dicit vnde sanabor. resurrectionē
suā p̄ clauorū vulnēa ānūtians
et iustus qui p̄ plagas rcipit sāi
tatem. Factū ē michi subaudit
sicut aq̄ mendax nō habens fidē
Liquidē plaga mea nō manz. sed
sup me transit. Inde hō dicit dnīs
Si conūsus fueris restituā te ad
horiēs her loquit dōs q̄s rūtū vult
ad salutem. Videt at quēdā sig
nificāe misteriū. ī eo qd ait rstitu
ā te. Nemo quippe rstitu pt. nisi
ī eū locū vnde ānō discesseat. vtputa
si mēbrū corpis mei fuerit a cō
page disuūctū. meditus illud ī
prisinū locū rstituē conat Si a
liquis separatus a patā ī exilū
mittit et postea p indulgēs eorū
q̄ prīt exules solue rddit libtati
rdit vnde fuerat expulsus exules q̄q
abiectis ex ordiē suo rstituit ordini.
si accepit veiāz. Iste nūc dicit ad
mōrle genō id. est ad nos horiēs. q
a dō fuerāt ānsi. si cōūsi fueritis
rstituā vos. Fīs q̄ppe p̄missiōis rsti
tuto ē. ut ī actibz aplōr legō vsq̄
ad tpa rstitutionis omīm q̄ locutō ē dōs
p os scōr ph̄ar ī re ihu. cui ē glā: ip̄ ī sl̄o

Expliciunt omelia xi | Incipit xii de eo qd scptu ē Ecce ego mittā piscatores meos et piscabūt eos usq ad id pcz iuda scptu ē Filo ferreo ī vngue adamantino sup pectus cordis eorū.

In euangelio qd sm matheū ē saluator nr̄ venisse scbit iuxta mare galilee et ibi vidisse symonē et andreā frem eius mittentes retia in mare. erāt quippe piscatores. Subiūgit addit. Videns at eos ihs dixit ad eos. Venite post me. et faciā vos piscatores hoīm Et relinquentes retia secuti sunt eū. et fecit eos saluator de piscatoribz piscium piscatores hoīm. Alios quoq duos fres ī uenit dns iacobū zebedei et iohēz fratrē eius ī nauiculo cū pre zebedeo refīcientes retia sua. Qs cū similit ad euāgelij mīsteriū pnuntiasset piscatores hominū reddidit Qs qd g̃ iuxta hāc historiam considerē discipulos saluatoris. vti habeant gnū sermonis ita scptura ratione contexta ut retia q possint sup humanas aias gr̄o artificio supfundi et cōsideret hō ipm cū sūma ratione fieri. videbit quō nō tūc saluator tm. sed etiam usq ad pnitem die mittat hoīm piscatores. Istiusmodi eos de mari aiā liberare et ex abissimis fluctibus ad auram pducere liberiorē. Verū illi pisces cū sagenis retibz atq hamis extracti de aq fuerīt mortui. apud nos vō cū aliqs fuerit ī nonis rethe cōprehensus et eductus de mari seculi. moritur quidem et ipe sed pro sed mūdo ut consurgens xpo viuat deo Qs g̃ possis ad intelligendū sensum ipsi conam exponere animo īducere pisces de mari extractos aliā rursus vitam assumere. et aliud corpus īduere tunc scies quo nobis pfecerit exēplū Nemo blasphemet. nemo laceret. Nemo vocet crimen. qd ob alterius adductū ē intelligentiā. Et tu ignis cū de seculi huius fluctibus p discipulos dnī fueris extractus. mutā vitā corpis. mutā sensū anime. Nō sis ille pisces qui ī salsis vsabaris vndis. sed de pfundo gurgite eruti ad meliora conūtere Nos at oes reuelata facie glam dnī cōtemplantes in eandem ymaginē tnsformamur de glam in gloriā. qi a dnī spū. Et cū fueris ab aplis et discipulis ihu marinis fluctibz liberatus noli qrere pfundū sed in montibus sit cōuersatio tua. ut iā nō habeas opus piscatoribz q te rursus de fluctibz extrahant. sz alijs quibusdam quos venatores scptura nūcupat qui te postea venent de mōte. de colle. de locis altioribz. Ibi sit deambulatio tua. ibi mes gressus et statio Oblituscere maris. oblituscere vallium at pfundorū. Veni ad mōtes pphetas. veni ad colles iustos ut ī ipis sit conūsatio tua ut cū dies mortis aduenerit mittant venatores alij quidā a piscatoribz qui sup assumptione constituti sunt et te cū ceteris sanctis de colle. de mōte. de altioribz locis accipiant. Vide autē si nō

sacuta voce m candē sentenciā ꝓphe
ta consentiat dicens Ecce ego mitto
piscatores multos dicit dnīs. et pis
cabunt eos Et p hec mittā venato
res multos et capient eos supā oēm
montem et supā oēm collem Si vis
et tu ab alīs venatoribz capi cauē
ne vsceris m vallibus ne ī alia hu
mili regione consistas. Quere colles
qre montes ī quē viso ꝓlo dnīs aste
dit. et secuti sunt eū discipuli. et ap
ens os suū docebat eos dicens. beati
pauperes spū. qm ipōrum ē regnū di
et reliquas septem beatitudines. Ne
qr vō putes hys venatoribz lucere
aliū de hoīes nisi de mōtibz et de col
libus capre. Et qd sequit de cauūs
petrarū. vū possū mtelligē petrus
vū cauūas petra. Venio ad exodū
qro aliqi mēptanonis occasionem.
ibiqr inuenio volentē moysen vide
rē. et dnm eadē pmittentē atq dicē
tem. Ecce pono te m cauūa petre. et
conspices posteiora mea faciē at me
a nō videbis Si consideres quid ibi
petra dicit et foramē petre intelligis
quid sit ihs rps Bibebant at de spi
rituali sequēte eos petra Et supā pe
trā statuit pedes meos tricesimo octa
psalmo dicit. Qd foramē petre? Si
de eū apud deū patrē vbū deū et vide
bis mtegrū petrā. vide dispensacioēz
assumpti corpis et videbis foramē pe
trē p qd posteiora dei iuxta possibili
tatem beatitudinis sue humanī ī tue
aspectus. Hoc ē enī qd ait. videbis
posteiora mea Inueni vnā cauūna
vnī petre. qro alias petrus et alias
cauūas. Venio ad chorū ꝓphetarū atq
apostolorū et dico qr oēs ymutatores
rpī petre sunt ut petra ē ille q donat
Et sicut ille habet foramē p qd vide
posteiora dei. eodem vnusquisqr nrq
quī p sermones suos viā pandit ad
mtelligendū deū fiant et se foramen
petre. Si at alī vis mtelligē petrā
et petre foramen. vide p moysen legē
p ysaiam ꝓphetam p ihēmiā alia
diuina eloquia Sm vō angelus fu
erit et loquat m hoīe iuxta illud p
phetarū. angelus qui loqba ī me.
esto m angelo. et p foramē ei ꝑ āgeli
te locutionis videto deū. Exemplū
habeo necessariū ut doceā quomodo
possit aliquis ī angelo cōsistens vi
dē deū. Septū ē m exodo Et appa
ruit angelus dnī m flāma ignis
moysi et videbat moyses qr ardebat
ignis et nō cōburebat. Et nō sicut
repat septuā ī eo qd dicerent appa
ruit angelus dnī. sic et m reliquis
subsecuta ē ut dicē ego angelus
dnī. sed ut ego ds abraham et ds y
saac et ds iacob. Quat g ibi ds ī āge
lo visibili p foramen eius apparebat
dei posteiora. Qua igit nesciis q
tpe mittant venatores. cauē ne qn
de monte descendas ne rlinqs tol
les ne de cauūs petra exeas. Si
enī foris fueris inuenī. dicent ea
q hy q foris sunt meerent audie.
Stulte hac nocte aia tua auferet r
pente a te q autē pasti cui erunt?
Dicent at ista tibi. si diceris des

tuā apothecas et maiores edificabo
et dicam aiē mee. aiā habes bona po
sita ī ānos multos ēquiescē cōmede
bibe lētare. Aiādūtis de montibus et
collibus descendentem. aiādūtis con
sistentem extra petre foramen quomō
exiret. et ea bona putet ēē q̄ nīlla sūt
dicens. Dicam aiē mee habes mīlta
bona ēposita. frumentū et vbtatē
ēienorū fructuū arbitratus ē ēē bona
nesciens q̄ vē bona nō nascūt ī ma
ledicta terra. sed m celestibz ēgiōibz
thezaurizaut sibi m ēm q̄ m ēm
ēē thesaurus ē arbitratus. Dic q̄s at
sublata carne sequēt dnī ihm et the
zaurizat sibi m celo. nō dicēt ei stulte
hac nocte anām tuā repetunt a te
sed venatores venientes et q̄rentes
aiālia de montibz de collibz de cauū
nis petrarū etiā cū illū pīt accipient
de venatione sublimi et ad sublimi
ora beatitudīs ēgna portabūt. Nē
oculi mei sup oēs vias eorū. Sup
oēs vias eius mōi hoīm q̄ ī mōtibz
conuīsant ī collibz ābulant ī cauūnis
habitant petrarū habet oculos dē
Et si se abscondēt a facie mea Ch'
sancti sunt nō se abscondūt a facie
dei. qui at ī iusta abscondūt a facie
eius Adam post transgressionē celes
tis mandati audiuit vocē dnī dei
deambulantis ī paradisum p' meridiem
et abscondit se Sancti ēō nō
fant. sed constanā actuū scōā habz
fiduciā ad deū Si enī nos constanā
niā nō ēprehendeīt fiduciā habē
ad deū et quodcūq̄ petierim' accipie'
ab eo Verū adam quāiuis permanent
tamen nō vsqueq̄q̄ ad pfectā mali
tiā mens eius corruent. et iō abscō
sus ē a facie dei. Cū at ī prius fīēnda
vsq̄ ad pfectam malitiā corruerit
aiādūte quid fecerit. Egressus ē a fa
cie dei et habitauit ī ēra. Si ad meli
orē conpationem venias melius est
abscondi a facie dei q̄ fugē eum
In alio enī conscientie vulnus ī fluctu
tenebras et secreta pquirens leuāē
oculos nō patēt m celū. ī alio autē
ex despatō nata cōtumacia negat
deū. Non se g' abscondēt a facie
mea neq̄ abscondite sunt iniq̄tates
eorū coram oculis meis. Nu sup q̄s
iustos dici. qui se abscondēt a fa
cie dei. aliqn fuerunt ī pcis q̄do
erant ī mari ex quo a piscatorib
extracti sunt. Ne itaq̄ suspicem
q̄ nō ex mia. sed ex pprio meito
de pfundo ad montes venerunt cō
mones illos sermo diuinus. et ī ill'
nos idcirco mē pspēa atq̄ felicia
tristia msent et dicit. Neq̄ abscō
dite sunt iniquitates eorū contra o
culos meos Que sequūt difficul
tatem nobis mēpretationis obiciūt
Siue enī intelligim' ea coherere
superioribz nichilominus de ēribuē
dis supplicis pximesciam. siue nō
videntē hereie cū superioribz q̄ de pis
catoribz et venatoribz dicim' et sic
nō modicū nobis scrupulū gene
rant. Et ēribuā illis pmū dupli
ces intelligentias eorū et pcā eos
ī quibus cōtaminauerūt ēra ī mor

tranus abhominationū suarū et iniquitatibus suis quibus hereditatem meam impleuerunt. Quid autem primū siue non intelligentes quidā quid septuū esset absti lerunt. siue septuaginta interpretes sicut et cetera secundū dispensationē suā auferre voluerunt. dicentes. Nos istū totū cū ceteris editionibus confentes inuenimus positū. et retribuebā illis primū duplices iniustitias eorū. ut ostendat quid etiā si ex posterioribus fur tis digni effecti sunt. beatitudine di. attamen qui aliqui pertinuerit. et hu manis vitiis non turbant primum oportet eos rerum suā delicta. Et vi de si non vera sit ratio. Quis primū non rapit? Nempe ille qui post ordi lationem et baptismū audient dnī dicentem. Dimissa sunt tibi peccata. ne ultra peccaueris Si autem p lauacrū et veniā delictorū rursus ad pristinas sordes fuerint reuersi. et adhuc in perfecto sensu ab apostolorū vestigiis recedentes. aut iniusta gesserint aliqui aut certe in ipsa iustitia sint aliqui iusta peccata. quid de nobis fiat considerā. Nerūne egredietes rapiemur p virtutibus primis et dimittent nobis ea q̃ scientes peccauimus ā plectemur p delictis. neque rapiemur primis p virtutibus. Sed neutrū horum vera est. qr et p peccatis torquebimur. et p iustitia primis q̃ merum rapiemur Si ei pter fundamentū dñi xpi non solū in tuo corde aurū et argentū et lapidem pretiosū. si tamen habes aliquid auri ul argenti edificauerit. verū et fenū lignū stipulā. quid est vis fieri cū anima educta fuerit a corpore? Dicū nā vis ingredi in scā cū lignis tuis nō feno et stipula ut polluas regnū dei. an ppe lignū fenū stipulā foris residet. et p auro et argento et lapide pretioso non mercedis ampere? Sed neque hoc equū est. Quid igitur sequitur. nisi ut primū p ligna ignis tibi det. qui consumat fenū. ligna ul stipulā. Deus quippe nr apud eos qui possunt intelligere dina. ignis dicit esse consumens Et cū dicat ppheta deus nr ignis consumens est. non apposuit quid consumat tibi de linquens de manifestioribus intellem Neque enim id quod ad ymaginem et similitudinem suā permanet ignis iste consumit non ppriās creaturas. sed sup edificata ligna fenū stipulā. locus est diffinal et ad interpretandū nimis sudoris egens. ut cū primus sedā conueniant Reprimissiones legimus et p pspera tristia predicant Et retribuā inquit illis primū duplices iniustitias eorū Necessario appositū est primū. primū quippe ppter iniustitias tormenta petimus. deinde ppter iustitiā coronam. Neque enim contrario ante tribuenda sunt iusta. et sic reddēda peccata ut cessantibus bonis vitia etiā permaneant. sed ante rapiemur mala et deinde bona. ut sublatis vitiis. virtutes permaneant iterū. Observa oem thezaurū septiūq̃ et inuenies sp deū ea primū cōminante q̃ tristia sunt et ea demceps intente q̃ letitiā pbeāt audientibus. Dicit et

vnuſitat. percutit et ſanat. Ipe dolorem
fecit et reſtituet. percuſſit et manus eius
ſanauerunt. Sup hus gs qui iuſtus
e intellectu pro conſidere q diuitiis in ge
miſcat et dicat. Domine quis habitabit
in tabnaculo tuo. aut quis requieſcet
in monte ſancto tuo? Qui ingredit
ſine macula et operat iuſticiam. qui
loquit veritatem in corde ſuo. q non
egit dolum in lingua ſua. nec fecit
proximo ſuo malum et opprobrium non acce
pit aduſus proximos ſuos. Nos etiam
hus opprobriamus a a peccatis ad pe
tenciam conuertunt. ſcptum dicente. ni
ypocrita vivo conuertenti a pcis. Ob
probrium non accepit aduſus proximos
ſuos. ad nichilum deductus e in conſpectu
eius maligni timentes at dnm mag
nificat. Domus gs quicuiz habemus
materiam illius ignis in nob. primum
rapiemus nimium deluta. Dz dicat in
aliqs de audientibz. Expone et id
qd ſequit duplices. Esto quippe ra
pio mea pcm ut compleat id qd ab
aplo dictum e. Si cuius opus arſerit.
detrimentum patiet. ipe at ſaluus
erit ſic tmen qi p ignem. Cur vo du
plicia rapio peccata? Cui rſpondet
dm e qr ſeruus qui ſcit voluntatem
dni ſui et non facit ea vapulabit
multis. Dignum ſi quidem eos q gtes
ſunt ſimplicia rape pcm et nos du
plicia pm aplm dicentem. Voluta
rie peccantibz nob poſt cognicionem
veritatis. ia ultra non rmanet hoſtia
p pcis. horribil autem qda expectatio
iudicij et zelus ignis comedet hnntis
aduſarios pphetatum e de hus qui a piſ
catoribz et venatoribz de profundo in moti
bus abſtracti ſunt quomodo rapiat pm
duplicia pcm ſua poſt hec de vocacione
gentium pphetat non eorum qui nodum cog
nouerunt xpm. ſed qui ia vocati ſunt
et ſcaunt laudes referre xpo p gnm. et
in ecam conſiſtentes confitet et adorant
nomen eius. Dne fortitudo mea et ad
iutorium meum et refugium meum in die ma
lorum. ad te gentes venet ab extremo
ter et dicent. Vt falſa poſſedit pres
nri ſimulacra nec e in illis vtilitas
Quo ab extremo ter venerit gentes ad
dnm et dixerunt qm falſa poſſederunt
pres nri ſimulacra. nec e in illis vti
litas? Qui na iſti qui venunt ab ext
mis? Sunt alij primi ter. ſunt alij no
uiſſimi. Qui ſunt primi? Stulta mundi
elegit ds Sapientes ſeculi. nobiles. di
uites. obtimates. Qui ſunt extremi?
Stulta mundi elegit ds ut confundat for
tia. et ea q non erant. ut deſtruat q ſunt
Venient gentes ab extremo ter qi dix
erit de hus homibz qui ſunt nouiſſimi
ſup terram. de fatuis. de ignobilibz. de
abiectis et dicent. Quia falſa poſſe
derunt pres nri ſimulacra. nec e in
illis vtilitas. Non qr et vea ſunt ydola
ad quorum diſtinctionem nunc falſa dicit.
ſed ydola q falſa ſunt p naturam. nulla
e in eis vtilitas Si faciet ſibi ho deos
et iſti non ſunt dy Non de corporeis ſi
mulacris faciunt ſibi homines deos. ſed de
corde confingunt Qui ei pmit ſimulace
aliu creatorem extra vnuiſitatis dnm
aliu xpm aliu ſpm ſcm. alia ſecula

extra hec q̃ terrum⁹. hy o ẽs fecerũt sibi
ydola et adorauerunt opa manuũ
suaꝫ. omẽs philosophi qui varia dog
mata ꝓdiderunt. omẽs hẹtici qui aut
tores ad aliter credendũ de deo mise
ris mortalibus extiterunt. fecerunt
sibi ydola et voluntate animi puta
uerunt deũ. et tanq̃ si adorauerẽt opa
manuũ suarũ putantes ea ẽ q̃
finxerunt. omẽs igit̃ tam de visibi
li materia q̃ de falsis dogmatibz
fingentes sibi deos corripit nunc ser
mo diuin⁹ dicens. Hi faciet sibi hõ
deos et ipsi nõ sunt dy. ꝓpterea manifes
tabo illis in tpe isto manũ meam.
ostendã illis virtutem meã. In q̃ tpe
nisi i isto quo saluator nr assumpsit
corpus humanũ? Et sacient q̃ ego sũ
dnus. Demde sequit alia ꝓphetia. q̃
nescio q̃r apud septuaginta nõ inue
nientes i ceteris editionibz q̃ ei hebꝰ
consentiũt sermone r̃ perim⁹ q̃ plẽ
e necessarijs rebus. et tũ vtilibus
ut possit. si aim⁹ fuerit intentio a vi
tijs r̃uocare lectorem. Sic at sequit.
Peccatũ iuda scptũ ẽ in stilo ferreo
i vngue adamantino sup pectis cordis
eorũ. Ita difficile ẽ alicq̃ se malũ cõ
fiteri. ideo iudei qui ex̃plaria nõnulla
falsarunt. etiã i h⁹ loco p̃ pecto iuda
peccatũ eorũ posuerunt. Ds si figurali
consideres ut sepe ostendim⁹ iuda xpz
nũcupat. forsitã pecto iuda peccatũ nrz
ẽ q̃ credit⁹ i xpm de tribu iuda et ex eo
ꝑm carnẽ stirpe nascentẽ. Hi at vo
lueris sacrij intelligere de ꝓditore iuda
dictũ. peccatũ iuda scptũ ẽ stilo ferreo
i vngue adamantino sculptũ sup pec
tus cordis eorũ. ꝛpugnabit t̃ q̃d seq̃
eorũ. Igit̃ ut sup̃ diximus sup nos q̃ peccata
ista conuenũt. q̃ꝫ peccata nõ forinsecus ali
cubi cõscripta. sed in cordis constricta sti
lo ferreo exarata. sculpta i vngue
adamantino. Ita at peccata mea scripta
i pectore. et hys q̃ sequũt intelligere
Aliq̃ peccata facta nulla i corde meo peccata
ego vsat. Cũ at ipsa peccata ego gerens sup
serit. habeo formã illius. q̃ sp̃ ante ocu
los cordis mei deleta pompa depingit.
Et si q̃d dẽ cecit peccatis meũ afinito cõ
scptũ forsitã deleri illud. nunc at
scptũ ẽ in stilo ferreo i vngue ada
mãtino sup̃ pectis cordis mei. ut
ante tribunal veniã. et cõpleat illud
q̃d a xpo ꝓphatũ ẽ nil absconditũ q̃d
nõ manifestabit. et nihil occultũ
q̃d nõ palã fiat. Nudabit pectoris
mei cõscia et apto corde videbũt
lutẽ peccata. q̃ i stilo ferreo i vngue
adamãtino scpte sunt atq̃ ita vnu
usq̃ expectantiũ militudo legit
i pectore meo signatas ymagines
peccatorũ. Nichil ei absconsũ q̃d nõ re
uelabit. et mte se iuste accusantiũ
cogitationũ suae defendentiũ iu
dicũ me expectat. et nolite ante tpe
iudicare. donec veniat dnus et illuminet
abscondita tenebrarũ. et manifestet
consilia cordiũ. Cũ manifestabit.
Vtiq̃ nõ sibi qui anteq̃ fiant cuncta
cognoscit. sed hys qui cũ illo ven
turi sunt et ꝓpter puritatẽ aiẽ et cor
pis agnũ sequũt ostendet delicta
i corde peccatoris expressa. ut resurgat

uisti in gladium. peccatores uero in opprobrium
et confusionem eternam. a quibus libet nos
dominus resurgentes cum xpo ihesu cui est gloria
et imperium in secula seculorum. Amen.

Explicit omelia duodecima. Incipit
tertia decima de eo quod septies est. Quomodo
confusa es in amaritudine vitis alienae
usque ad id maculata es in conspectu
meo in iniquitatibus tuis dicit dominus.

Deus morte non fecit nec
delectatur in perditione
uiuentium. Creauit enim
ut essent omnia et salu
taria nationes mundi
nec est in eis venenum mortis nec regnum inferni
regnum super terram. Denique ultra paul
lulum progrediens experiri unde sit mors
Inuidia autem diaboli mors introiuit in
orbem terrarum. Omnia igitur bona in nobis et
quae non nolunt fieri
non nisi de deo dicunt. sed nosmetipsi
malitiam atque pecuniam quae nobis attrahi
volutate Dum et in pentecoste per prophetam
nunc quaerit dominus et quodammodo dubius
inquirit quomodo quibusdam amara
sit anima. quam dulcem ipse condiderat
et ait Quomodo conuersa es in amaritudinem
vitis alienae? Id est tale
est. Ego feci pedes quibus gradiebatur humana
natura. quae cum firmi sint ut claudicent
plurimi? Ego feci omnia membra valida
et integra. quod video in multis de
bilia atque mutilata? Itaque non solum
primum hominis animam sed uniuersos ad imagi
nem et similitudinem dei fecit. et antiquior
est ipsa imago quam dei est. imagine zabuli
qui postea nobis inuidiam ob peccatum Dum
debeat magno pelaborare ut quomodo
delinquentes portaum imaginem christi
tis. ita ad penitentiam conuersi portem
imaginem celestis ad quam et conuersa
primum creatum est condita. ob cuius in
malum conuersionem nunc peccantes sermo
comprehens ait. Quomodo conuersa es in ama
ritudinem vitis alienae? Ego plantaui
eam fructiferam vineam. Et an dicit
et nunc eadem plenius ut intelligatis
repetimus quae dominus bona plantauit vi
neam hominis animae. sed ipsa vitio sui ad
sum conditoris depranata sit volunta
tem. Ego autem plantaui te vitem fructi
ferum vineam. Non ex parte veraci
et mendacem ex parte plantaui. sed u
niuersam veram. Quomodo tantum plantationem
meam conuersa es in amaritudinem et fra
es vitis alienae? Post hoc sequitur Si
abluta fueris nitro. et multiplicaueris
tibi poamam. maculata es in conspectu
meo in iniquitatibus tuis dicit dominus.
Ergone hoc arbitrandum est quae anima per
natrum nitro conata sit purgare ma
culas suas. et assumens poamam quae
orta de terra. in mundiciam delectata a se
mundare cepit. unde nunc ad eam loquitur
sermo diuinus. Si abluta fueris nitro
et multiplicaueris tibi poamam. macu
lata es in conspectu meo in iniquitatibus
tuis dicit dominus? An id quod est verius esti
mandum est. quae ut satis volumina plena
sunt omni virtute. ita et dei sermo omni virtu
te sit plenus et habeat istiusmodi for
titudinem quae possit purgare vitia et sor
dibus defiratis ad candorem pristinum re
uocare? Dulcis quippe dei sermo et ef
facior est et acutius super gladium omnem utrimque

actū et ꝛliqua ¶ Et quibꝫ doctrinꝫ p̄ pas
sionib; aīe ꝛmedia hrē sermonē. et
ī eo ēe nutrū et ēe poamā. quibꝫ sor
des abluant. ¶ Neq; vo oē pctm̄ nutro
sermoīs et poama pt mūdari. sed st
aliqua delicta q̄ nō mdigent cum
tione facili. nec ad nutri et poame
tactū abluta discedūt. sicut nūc dicī
¶ Si abluta fueris nutro et mūltiplica
uerīs tibi poamā maculata es cōspectū
meo ī mīquitatib; tuis dicit dnīs ¶ Et
quomō sunt q̄dā vulnerā q̄ malag
matib; et oleo et alligaturis ꝛddūtur
p̄stine sanitati. alia vo sūt istiusmōi
de quib; dicat nō ē malagma īponē
neq; oleū neq; alligaturas. sed ꝛm
viū deserta ciuitates vrē igni cruste
sic sunt q̄dam pctā q̄ aliaꝫ sordidant
et īdigent hoīe qui habeat poame nu
triq; sermonē. alia vo talia sūt. ut nō
possint supdicti sermoēs vtute cura
neq; eū sordib; cōpant. Ideo sciens
differētias pctōꝝ p̄ ysaiā dnīs dicit.
lauabit dnīs sordes filioꝝ et filiaꝝ sūo
et sanguīē; emūdabit de medio eorū
spū iudicij et spū cōbustionis. ¶ Sordes
et sanguīē. ¶ Sordes spū iudicij. san
guīē; spū cōbustionis. ¶ Si peccasti et
pctōꝝ sorde pollutus es. lauabit dnīs
sordes filioꝝ et filiaꝝ suoꝝ. et sangui
nē emūdabit de medio eorꝝ. ¶ Sm at
mortale pctm̄ ē. nō possumꝰ nutro poa
mamūdari ¶ Sz spū iudicij et spū cō
bustionis et ob hoc forsitā et ihs bap
tizat spū sancto et igne. nō q̄ eūdem
ī spū scō et igne baptizet. sed q̄ sancto
baptizet scō spū. et hijs qui pꝰ fidem
et misterū dei. rursū ad sceleā cōuꝰ
ē cruciatu purget mīendi. ¶ Beatus
qui lauacrū accepit spūs sancti. et
ignis lauacro nō mdiget. miseā
autem et oī fletu dignus. qui pꝰ la
uacrū spūs baptizandus ē igne. v
triq; enī habet baptisma ihs. ¶ Cryp
nāq; vōgn de mdice pesse. et flos de
mdice eius ascendit. ¶ Orga pctōrib;
flos iustis. ¶ Sic dō et lumē et ignis
cōsumēs m scpturis dicit. Ignis pctō
rib; lumē iustis. ¶ Et beatus q̄ hab;
p̄tem m rsurrectione p̄ima ¶ Si q̄s
seruauerit lauacrū spūs scī. iste r
surrectionis p̄me ptī cōmunicat.
¶ Si q̄s vo m secā rsurrectioē seruat.
iste pctōr ē. qui ignis īdiget bapts
mo. qui cōbustione purget. ut q̄
q̄ habuerit ligni fenū et stipule
ignis ille cōsumat. ¶ Quā obrē cū
talia nobis pꝰ mortē rsidere videaꝫ
scpturas diligentissime lectitātes
rponamꝫ eas ī cordib; nrīs. et iuxta
eaꝫ viuē p̄cepta nutam ut aīē ce
ssionis diem. si fieri pt pctōrum
sordib; emūdati. cū sanctis valeaꝫ
assumi ī xpō ihū cui ē glā et īpū
ī secula seculorū. Amen

Explicit omelia xiij Incipit xiij
de eo q̄d scptū ē et dicit dnīs ad
me ī diebꝫ iosye rgis usz Iusti
ficauit aliaꝫ sua ipsā a pctāte uida
psū p̄mū lectoīs sermonē q̄ obscu
rus ē debeꝫ discutē. et postea si viā
vō dederit ītelligendi. ad altiorem
sensū venie Regnoꝝ libri fertur
hystoria q̄ docet pꝰ salemoīs ītēitū

temporibz roboam duodecim tribz fuisse diuisas. id est decem tribz regnasse iheroboam et vocatus eas ee israel. duabus vo pfuisse roboa et vocatus eas esse iudam. Nue disassio pli iuxta fidem libri usq ad pnitem die pmanzneq m aliquibz voluminibz inuenit ubi israel et iuda sub vnu rursus ipiu redigant. Primo itaq peccauit israel sub iheroboa et ceteris successoribz eius. et tanta peccauit ut tradet a do i captiuitatem et seruiret apud assyrios usq m pnitem die. Et iuda peccauit traditus q babilonis no usq m hodiernu diem. ut septuaginta anus de qbz iheremias pphetauit et daniel Si intellexisti hystoria q i regnoz libros scpta e. consideà vba pphe. et videb eudem exptm sensu. Accusat israel et dicit Audiens congregatio iuda qd ob pcta sua israel traditus sit captiuitati no egit penitentia et no e conusa ad me. sed i tm pcis pcta cumulauit. ut ad coparationem vicioz eius iustior inueniat israel. Deinde p pheta pdicare iubet ad israel ut q iuda peior illo factus sit conuertat ad deum. et israel et iuda sub vno ipio futuros ee. et ad pstinu redituros concordia. Nd ut planu fiat. rpi septuaginta vba ponenda st. Et dixit dns ad me i diebz iosye regis. Vidisti qd fecit mi habitacio domi israel? No dixit iuda sed pius israel Abyt subt oem montem excelsu et subter oe lignu nemorosu q fornicata e illic Et dixi postq fornicata e israel omia. conuerte ad me et no e reuersa. Et vidit puaricatione eius id. e pli israel puaricatre iuda et viderunt id est de iuda hy q fuerunt de iuda. qni de oibz coprehensa e in quibus mechabat israel habitacio israel et dimisi eam et dedi ei libellu repudij. Dimisi enim pplm israel et eieci eos i assyrios. et dedi libellu repudij i manu eius Et no timuit puaricatrix iuda pi tanta q passi e israel dimissus a do et accipies libellu repudij i manu suas. Debuerat a viciis iudas conuerti et p aliena pcta torqri. sibi filia p cauere. q no solu peccare no desint. sed pstina scelera duplicauit i tm ut ad coparationem eius congregatio israel q por fuerat et ipa damnata iustior sit Et dedi ei libellu repudij i manu eius et no timuit puaricatrix iuda soror eius sed abyt et fornicata e etia ipa Et facta e fornicatio eius i nichilu. et mechabat in lignu et lapidem. et i hys oibz no e conusa ad me puaricatrix iuda et toto corde suo sed i mendaciu no timuit et hys q fecerat israel. ut in toto corde conuertet ad me et deposito mendacio i quo pseuebat vere ageret penitentia. Et dixit dns ad me Iustificauit aiam suam israel a puaricatrice iuda. Peccata israel i viciis iuda coparata. iustificauit quodam mo aiam suam. Vade et lege sermones istos ad aquilone Si intellexisti historia videamus quid i hys mysticus sermo significet. Vocatio gentiu et pcto israel

habuit exordiū ut testantē apli p̄ eā
ānūciationē quā iudeorū p̄dicauerūt
synagogis. ad vos dicentes eāt missi
sermo. Ex qr vos ī dignos iudicatis
ecce conūtimur ad gentes. Paulus q̄q
sanuta voce loquit. Illorū p̄cō sal
gentibz facta ē ad zelandū eos. Igit
p̄cā mīta illius ꝓpli ferebant illū a
dnō delinqui nos ad spē salutis ve
nie. qui alieni erant testamētorū
dei et ꝛpmissionis. Dñ eternū m̄ nesciō
alicubi extra ciuitatem scāz nato. nūc de
ꝛpmissionibz disputate. et credē m
deū patriarchas abrahā ysaac et ia
cob. et ī ihm xpm q̄ omīū ꝓphetarū vo
cibz p̄dicatus ē. Et ītelligeristi duos
ꝓplos israel et gentiū intelligē tūsmi
gratione de ꝓplo iudeorū et de eis sep
tū esse dimissi eā et dedi ei libellum
ꝛpudij. Dimisit ei vē dē ꝓplm israel
et dedit ei libellū ꝛpudij ut seqūs f
mat exemplū Iubet lex moysi. mu
lieri displicenti viro suo dari libel
lū ꝛpudij et dimitti eā. et tūc licē
viro ut altera ducat. Iuxta hūc sensū
ītelligē ampientes iudeos libellum
ꝛpudij. et ōio a dnō delictos. Ubi ei
tā apud eos ꝓphā. vbi signa vtutū
vbi mānifestatio dei. Nō templū nō
victime. nō alius qualibz cultus
voluminibz legis expressus Electi sūt
de ꝛgionibz suis. atq ita dedit dē li
bellū ꝛpudij israel. Post eos nos qui
sūpturus iudei vocamur. iudei āt ꝓpter
tribū iuda. ex cui saluator stirpe
descendit cōfisi sumus ad dnm. et no
uissima mā q̄ vtinā saltē ī h̄ tpe nō
cōplent similia futura sunt p̄cis iu
da ymo peiora. Et ut credas ī cōsūma
cione seculi detriora nobis ventura q̄
euenerūt iudeis. audi saluatorē ī
euāgelis p̄dicantem Cū multiplicate
fuerint iniquitates refrigescet caritas
multorū. Qui āt p̄seuerauerit ī fine.
iste saluus erit In alio loco facit ī
quit signa et ꝓdigia ī celo et ī terra
ad decipiendos si fieri pt etiā electos
Tanta incredulitas vnūsq̄ q̄ humano
generi futura ē. ut saluator nr q̄ oia
q̄ ventura sunt cognoueat loqret.
putas veniens filius hoīs īueniet
fidem sup terram. Vē quippe sibi di
cerem fidem et veritatē nō multitudiēz.
et ꝛspicerem volūtates hoīm non
congregacōēz. et videbimus ī tāto
nūo etiā fidē difficile ꝛpiri. Tūc
erant fideles vē q̄ndo martyrū vic
time ferebant. q̄ndo cruēcitas erēq̄
as p̄seculi ~~fuerit~~. et stes ad etiāz ꝛuer
tebant. et omīs erat mīltitudo lu
gentiū. q̄ndo catheculū ī p̄ma stati
fide offendi martyrio dicebāt. q̄ndo
mulierculē et īfirmus sexus ad
mortē usq manebat ītrepidus.
Tūc vē signa de celo. tūc fiebāt por
tenta de terra. Tunc erant pauci q̄dē
sed vē fideles. āgustā et artā īgre
dientes viā. q̄ ducit ad vitā Nūc vē
q̄ndo plures. qr difficile ē plures ē
bonos. nec ei mentit ihs dicēs mīti
sunt vocati. pauci vē electi. et tātus
xpīanā fidē pollicentibz pauci sat
ꝛpuit qui habeat fidē et veritatē
et bītudiē dignū sint Sic itaq dicit

israel

p̄mū ꝓp̄ p̄ctā dimisi israel et reliqui
eū in cōmigrationem iudae at audi
ens oia ea q̄ acciderunt israel noluit ad
me cōuerti. De nris loquit p̄ctis q̄
legentes q̄ passus ē ꝓlis iudeorꝫ nō
timem⁹ neq; diam⁹ Si naturalib⁹
ramis nō pepcit. quāto magis n⁹
nobis p̄cet ds? Si illos glorificātes
eē se oliua bonam et de radice pat
archarū abraha ysaac et iacob. xp̄s
clementissim⁹ ds p suo meito eradi
cauit. quāto magis neq; nob̄ p̄cet si
similia fecerim⁹? Vide benignitatē
et seueritatem dei. Neq; enī benig
n⁹ tm̄ ē et nō seuerus. neq; seuerus
tantū et nō eadē benignus. Si benig
nus eēt tm̄ mō bonitatem ei⁹ cōtēp
neret⁹ Si seuerus desperatio nos
salutis ꝓp̄ p̄ctā q̄ fecim⁹ p̄cipitaret
i vita. Nūc vō q̄si ds. necessaria
quippe habem⁹ hoies bonitatem
ei⁹ ob penitentiā et seuēritatē. ob
delicta. et benigm⁹ et seuerus ē et lo
quit ad nos p ꝓphetā dicens Vi
disti quid fecit m̄ habitacio dom⁹
israel? In p̄ncip̄ ꝓphō iudeorꝫ israel
ait pe Abyt sup oēz mōtē excelsū
et subyt usq; ad oē lignū nemosū
Si considēs pharisēū ascendentē
templū tū superbia et nō pauēcētem
pectus suū. nēq; ꝓpa mala senēcētē
et quō dicat grās tibi ago q nō sū
ut ceteri homies. raptores. iusti ad
ulteri. et sicut iste publican⁹ ieuno
bis i sabbato. decimas do de sbstāia
mea videbis quō ascendeit sup oēz
mōtem excelsū. et i flatus arrogāta
seipm̄ p̄dicet Sūt at alij q̄ ascendūt sup
tolles. et fiunt subtus oē lignū nō fruc
tiferum sed nemorosū Siquidē alteri⁹
ē lignū. qd vbertate fertile ē. alteri⁹
qd tm̄ abūdat fronde foliorū. In nemo
ribz et lucis nemo plantat ficū. nēq;
vineā. nemo fertiles arbores. sed ob
delectationē visus ligna tm̄ fondē.
Tales sunt hetica qui oreōz suā vbor
decore cōponūt. nō ut cōūtant audi
entes. sed delectent. Igit qui istius mōi
seductione ꝓsuasus ē. abyt subtus
oē lignū Simulq; attende quare nō
dixerit oē lignū. et tacuerit. n⁹ rur
sū addiderit oē lignū fructiferum
sed significant adiecit subtus oē lig⁹
frondosum. Quāobrem si intelligas
aut p̄napiat i lege. nō plātabis oē
lignū iuxta altare dni dei tui. nec
facies nem⁹ noiātim quippe interdi
cit nem⁹ lucus plantet in templo
Si obseruaueris q̄ dictū sit fornī
cata ē illic. et dixi. postq; fornicata
ē het oia ad me cōuerte. et nō ē cō
ūsa. et vidit p̄uaricationē ei⁹ p̄uari
catrix iuda. de nob̄ dictū intellige
qui dēlm q̄ites pactū qd cū ds fecim⁹
nō seruam⁹. neq; ispiram⁹ p̄orem
ꝓlm et testamentū. et ēp̄missiōes
et nobilitatem gnis p p̄tm̄ simile
p̄didisse Si essetis filij abraha. opa
pris vī facieretis dc dns. In alio loco
iohānes baptista ne iactatis mq̄t
dicē vobis patrē habem⁹ abraham
qn̄ potes ē ds de lapidibz istis susci
tare filios abraha. lapides ēē nos sigt
qui ad silitudinē lapidū. obdurātes

corda nrā. ĩnuenim⁹ veritatē. Et vē ops
dē suscitabit filios abrahe de lapidib⁹
si p̄ maneam⁹ ĩ adoptione eī⁹. et spm
p̄ quē adoptati sum⁹ custodiam⁹ ĩ
nobis. Vidit ergo p̄uaricatōēz isrl'
iuda. quā cū dē fecerat. et vidit qm̄
de omib⁹ quib⁹ conp̄hensa ē illa ge
neratio. oīa quippe q̄ passus ē isrl'
nos qui sum⁹ iuda legentes ĩ sacrīs
voluminib⁹ ĩuenim⁹. qm̄ de oīb⁹ mecha
bat habitacō isrl'. dimisit illā deus
et dedit illi libellū rēpudij. Et cū debē⁹
ex his q̄ illi passi sunt. nos ad meliora
conuīti. et inspicē qr illi ꝓpē delicta ē
dīi sūt captiuitati. et mē ferti ab ĩ
imicis. et ciuitates eorū igne cruste sūt.
cū vtiz ut dicim⁹ ḡ nobis cū debuerim⁹
rēputarē. qr si dē naturalib⁹ iuris nō
peccat q̄tomagis nec nob p̄ter. si illos
qui de patriarchis gnē descendebāt
sic ꝓpē ptā dimisit. quid nos necesse
sit vocatos ex gentib⁹ pati nichil hoc
rēputam⁹. et ō nos vocatos ut illi
zelarent ad zelū. videntes seruos aliqn̄
liberos. ignobiles aliquādo. nūc āt
dei filios. Si āt illi tanta passi sunt
q̄tomagis nos. si permanēm⁹ peiora
patiemur. In ~~hys~~ quib⁹ mechabat
habitacō isrl'. dimisi eā et dedi illi li
bellū rēpudij ĩ man⁹ eius Et nō ti
muit p̄uaricatrix iuda. ḡ q̄ fecit ha
bitacō isrl'. qr dimisi eā et dedi ei li
bellū rēpudij. Nō timuit p̄uaricatrix
iuda. ne et ipā ꝓpē ptā sua filia sus
tinēt. Si q̄s mag emptē domū ēpto
ris et diū fuerit ĩgressus fornicatē ab
aliquo cōseruo. q̄s de p̄oribus seruis
offendeit dnm̄. quis p̄ meruerit. et si
voluerit in domo dnī p̄ seuciar. tanz
ea fatē q̄ eos fecisse audiuit. q̄ vbeib⁹
et tormentis et relegatione digni ex
titerunt. deinde diligentissimē inquirēs
quid fecerunt illi qui libtatē a dnō
meruerī. oī labore nitit ut ea sanat
q̄ eos fecisse cognouit Et nos itaq̄z
qui nō eram⁹ populus dei. sed idolorū
et demoniorū. et postea ex gentib⁹
congregati credim⁹ xpō legamus
septimus. videam⁹ quis iustificatus
sit quis offendeit dnīz. et cū oī obser
uatione nitam⁹ ea facē q̄ iustos le
gim⁹ fecisse. et taceam⁹ ĩ hec ĩ quē
ĩ q̄ mandat hy qui traditi sūt cap
tiuitati. et eiecti de hēditate dei.
Et nō timuit p̄uaricatrix iuda. sed
abiit et fornicata ē etiā ipā. Post
fornicationē ĩ qua p̄m⁹ isrl' cecidit
fornicatus ē etiā iudas. Et facta ē
fornicatio eī⁹ ĩ nichilū. et mechabat
et ad lignū et ad lapidē. Quādo
peccamus duo contra deū corde.
nichil aliud facim⁹ nisi cū lapide
fornicam⁹. q̄do ĩ voluptate pecām⁹
mecham⁹ sb̄tus oē lignū nemorosū
et ĩ hys oīb⁹ nō ē cōuersa ad me
p̄uaricatrix iuda. ex toto corde suo
sed ĩ mendacio. Et nos cōūsi sum⁹
ad deū. ꝑ qr nō ex toto corde cōūsi
dicē nō ē cōūsa ad me p̄uaricatrix
iuda ex toto corde suo Ideoz vō ait
nō ē cōūsa ad me p̄uaricatrix iuda
et tacuit. sed nō ē mq̄t cōūsa ad
me p̄uaricatrix iuda ex toto corde
suo. verū ĩ mendacio ut ostendēt

aos qui conuertunt ~~in mendacio no in~~
~~veritate conuerti~~ si nō ex toto corde conuertunt in mendacio nō i veritate conuerti
Qua ꝓ legamus veteris testamēti hiſtorias et ꝓphetas. et ſi quos iuſtificatos inuenerimus. ꝓmittent ea ꝓ q illi iuſtificati ſunt. legamus euāgelia et oē nouū testamentū. legamus apli eplas vniuſas. et ſcribamus i cordibz nris. viuentes iuxta p̄cepta celestia. ut nō tradat et nobis libellus repudij. ſed coheredes efficiamur cū xpō ihū et videbimus qd plenitudiē gentiū ecclē dei ingrediēte i nouiſſimis ſaluet iſrl ꝓm illud eloquiū cū at plēitudo gētiū introierit tūc oīs iſrl ſaluus erit et fiet vnus grex et vnus paſtor. dotens i cōe ꝓplm ſuū magnificē oī potentem deū cū xpō ihū et ſpiritu ſancto Cui ē glā et ipiū i ſecula ſeculorum Amen

¶ Explicit homelie Origenis in iheremiam ꝓphetam ꝓ frē iohānem de aſperen pbrm Anno dni millesimo quadāgentesimo nonogesimo p̄mo feia 5a post palmarū Deo grās

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Expsino dm̄ hayrnoīb ſilt epłaz bti paulī apłi

Ad Rōb / Ad cor̄inthios primā z secundā constantinopli

Dñs hanno sup aplas bti pauli apli ad romanos incipit

Athenis ciuitate grecorum est a corintho ciuitate metropoli achaie regionis grecorum scripsit aplus romanis. hanc epistolam quos romanos no ipse petrus. non alius quidem discipulorum primum misit. sed quidam iudeorum credentium qui fide xpi ab aplis percepta venerunt romam ubi princeps orbis residebat cui erant ipsi subiecti. que apud iherosolimam didicerant romanis euangelizauerunt. Causa autem scribendi hanc epistolam hec probatur extitisse. Orta est contentio inter iudeos credentes et gentiles etiam ad fidem conuenientes. Iudei siquidem credentes propter sanctos patres a quibus originem ducebant. et propter legem quam soli inter gentes certius percepant. gentiles credentes despiciebant despiciebant. utpote ydolatrie superstitioni deditos. dicentes. propter obseruantiam legis. cui seruiebat meruisse accipere se gratiam xpi et fidem euangelij et gentiles pro morte quam intulerunt iudei xpo se eis proferebant. nichilominus improperantes eis eandem mortem filij dei. sicut prestabant se ydolis obsequium veneracionis minime exhibuisse. si legis precepta ac prophetarum oracula habuissent. dicentes. si enim habuissent prophetas aut aplos. ydola no coleremus. Cui igitur hanc imposuit se paulus aplus in medio. omnes illorum contentiones destruens quinimo prologo huius epistole narrat. et asi bonus contionator extenta manu illos alios quietos. omnes ad unam concordiam adducit. ostendens nullum eorum suis meritis esse saluatum. quia omnes a iudei a gentiles sub peccato tenebant. sed per gratiam dei.

Epistola autem greco vocabulo latino dicitur supmissa. ut additum epistolis quidem sonat supra. stola missio et epistole dicuntur supmisse. eo quod ut sup veteris testamentum a sup euangelium ubi perfectum salus consistit misse sint ad delendam penitentiam a orientia priuia vitia. et ut si quis transgressus fuerit euangelium. hic inueniat medicinam salutis. quatenus vindictam euangelij possit effugere. redditus illi per dignam penitentiam. nam dignitatis causa quod sup excellant. sed ad completionem illorum postea scriptum sunt. sicut epithaphium a epigramma sup sepulchrum a supscriptio vocantur. Epistola autem ista non illum ordinem tenet in corpore epistolarum quo est constipta. sed cum dignitatis romanorum qui tunc temporis universis gentibus imperabat primatum obtinuit. Hoc autem fecit non ab aplis sed potius ab illo qui omnes epistolas sub uno corpore curauit colligere. Nouandum quoque sicut moyses legislator israhel ultro populo a pharaone liberato decem preceptum tradidit. ita paulus aplus credentibus in xpm. et a pharaone principali eximens decem epistolas scripsit. nam quatuor reliquas ad discipulos misit. duas videlicet timotheo vnam tito. vnam philemon. Paulus

Paulus ut hieronimus dicit. a primo spolio quod sancte ecclesie contulit a paulo videlicet sergio proconsule quem apud cypri conuertit hoc nomen sibi imposuit. ut sicut partiens quos parthos superauit. germanicus qui germania victor. quibus dux romanorum est dictus. sic ab eo principe quem primus superauit

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

sic appellatus paulus ꝛ Ors augꝰ dicit
modicu mtpiu paulu ⁊ humilem unique
dicit Ego sum minimus omnium apl̃orum Dicit ꝛ
a potu paulus secdm quosdam ⁊ a cessatione
persecutionis. Vel certe ut pelagius dicit
dinomus intelligitur fuisse ut plurimum
inuenimus duobus nominibus vocatu. sicut
ozias qui ꝛ azarias in veteri testamento.
in nouo autem matheus qui ꝛ leui Vnum
actibus legimus saulus qui et paulus.
Vel est more sanctorum cōmutatione
meruit nomis. ut abraham ꝛ iacob
ꝛ simon q̃ ꝛ petrus vocatus est a dno
ut persecutor vocatus e saulus ⁊ ipse mal
pus predicator effectus. Dicit paulus ⁊ humil
xpi discipulus apostolus Apostolus
grece latine dicitur missus. et iste a dno
audiuit longe mittam te ad gentes
De greecis autem vide in epistola ad
ephesios

ad romanos

Romanus hic appellat apl̃s
qui ex iudeis gentibus quia cōde
tibus in pribus italie habitabant. ita ipse
tamen autem romam sublimes sunt romani
tas. quia illo tpe quo apl̃s hanc epistolam
illis misit iunctis gentibus principabantur
iudeis sublimiores eant omibus apl̃is
et intonabat precepta publica ꝛ priuata
eorum quia fama in omni homine resonabat

Paulus seruus Ihu xpi Loquitur
De nomine apli iam superius
dictum est Dicit quidem est cum
dns dicit iam non dicam vos seruos
sed amicos meos. quare apl̃s se seruum
appellet? Ad qd dicendum est duo
genera esse seruitutis. Unum uiz timoris
alterum amoris. Est quippe seruitus
timoris q̃ timet seruus dnm suum.
timens ab illo flagellari. si p omia
voluntati eius non obedierit Et est

seruitus amoris filiationis quia q̃ seruit
bono filius patri timens eum offensam. quo
seruitutis genere se vocat apl̃s seruum
Ihu xpi. de qua dns dicit. cum fece
ritis omia q̃ precepta sunt vobis. dicite sumus
inutiles sumus. hic e non seruitute timoris et
seruilis sed amoris ꝛ filiationis. qui istar
filius non vult offendere patrem xpm.
Ihu hoc nomen e ab hominibus impositum angelo
dicente ad maria vocabis nomen eius Ihm
Ihs latino eloquio saluator vel salutaris
interpretatur. cuius nomis etymologia expo
nens angelus dicit. eo quod ipse saluum faciet
ppm suum a peccatis eorum Xpi vero nomen dicitur
regius vbi ptis vocatur. Ihu. Xpi ipse
latine dicitur unctus. hebr missus. Xpi de hebrico
unctus est non oleo visibili sed oleo
inuisibili. plenitudine uiz spis sancti
De q̃ unctione dicit psl̃ Unxit te deus
deus tuus oleo letitie. alias olim fuit
adiectum Ihs nomen sacerdotibus uiz et
regibus ꝛ prophetis. sed Ihu frm ppm
vocatur est apl̃s est vocatus gratis
de q̃ dicit multi sunt vocati: pauci vero
electi. Et e specialis. de q̃ aut idem apl̃s
quodam loco Quos vocauit hos ꝛ iusti
ficauit secdm quam vocatus e paulus
apl̃s: et missus Notandum autem idcirco non
apl̃atus ab apl̃o in omibus epistolis esse positum.
ut maioris honoris ꝛ dignitatis essent
eius epistole apud auditores Segregatus
Segregatus dicitur id est electus
ad euangelium dei predicandum vel segregatus
⁊ a grege separatus. a retentis uiz apl̃is.
non mente. corpore. ipse cum eis unum ꝛ
animam unam haberet cum ceteris. segregatus
e corpore ab aliis spiritu sancto
precipiente. segregate mihi barnabam ꝛ
paulum. et destinatus e gentibus totum
orbis predicator Verbum genere Cum

homo extendit brachiu ad opandu-
nō tu idēo pendet a reliquo corpe.
ita paulo corpe qdē destinatu est
gentibus ad predicandu. ⁊ tu nō idēo
separatus ē a ceteris apls mente ⁊ desi-
derio. et cū reliqui apli singulis m
locis pdicassent. et singula regna
peruissent. Verbi gratia Andreas
achaiam. Thomas indiam. Mathe⁹
etiopiam. ille omnibus regnis ⁊ oīb⁹
pdicator extitit gentibus unde ipe
dicit Qui opatus est petro i apldatu
circumcisionis: opatus ē ⁊ mihi gentes.
Quod tale est ac si alius verbis di-
ceret Qui petru mgrm constituit
iudeorum. me ⁊ mgrm voluit ⁊ fuit
omnibus gentibus In euangeliu dei
Marcus dicit initiu euangelij Jhu
xpi. iste ē euangeliu dei subauditur
prius ē affirmat Quare fit ista
diuersitas: qr ut filius aut omia
prius sua sunt. ⁊ sua prius. ideoq; unu
euangeliu ceteri possident. ⁊ unu initiu
Nam sicut una sba est prius et filij
una potestas. una dinis ita unu
euāge euangeliu est prius ⁊ filij Quod ē g⁹
euangeliu? bonu nūciu ut dixi⁹ et qd
melio nūciu? qr annūciat omipotentem
deu. trinitate habē in psonis? Trinitate
i sba. prem ingenitum filiu genitu.
spm sanctu procedente ab utroq;. ita
trinitate xpi secm diuinitate an sba
secm humanitate infinite tpm. nata
cula illius passione ⁊ resurrectione ⁊
ascensione ad celos. adiectu illius ad
iudiciu. resurrectioq; gnalem. gloriam
electorum. damnationē reproborum. ⁊ qd
credē debeas ad ista omia pdicanda
segnatus ē apls. Dicit Quod
euangeliu ante promiserat ⁊ pphis suis

Sicut ⁊ misit deus pr ⁊ pphas filiu suu
ad salutē gnis humani i mūdu ē veteris:
sic ⁊ misit ⁊ sanctu euangeliu Notandu
qr cū dixisset ⁊ pphas. statim subiunxit
suos. pphe ⁊ non cōe ē. ⁊ accipit ē
aliqn ⁊ bonis. aliqn ⁊ malis. nā sicut
fuerit in veteri testto pphe boni qui spu
sō afflati multa misteria sibi diuinitus ostensa pdixerit: ita fuerit et
falsi. dicentes hec dicit dnus. cū dnus
nō miserit eos. vn ⁊ ⁊ ysaia dicit
pphetabis si ē medacium. ipe enim est pphetat
nō qd ⁊ istorum ora ipsi sitiunt euangeliu.
sed potius ⁊ istorum quos ipse misit dicit
⁊ Jheremia disponam in iuuenes domu
israel et domu iuda testamentu nouu:
non secundu euangeliu et iterum ferium inquit vobis testu
mentu sempiternu ⁊ Moyses qui legem moysi
ita hebat exorabat dicens: dilige
euangeliu constitue in In scripturis scribe
de filio suo Quare scripture non sanctae
ut sunt deum platonis. Aristotelis philo
sophorum. carmina poetarum homeri
sue virgilij. aliorum poetarum gentilium.
Scripture sce appellat. lex ⁊ pphe atq;
psalmi. qr sicut obseruatores suos
pohibendo vitia ⁊ ~~commendando~~ virtutes commendando
Que scripture sante. vel qd euangeliu de
filio suo ⁊ de xpo st. qr illu annuciat
multi qdē sunt filij dei secm adoptio
nem de qbus Joh dicit Quotqt autem
receperit eu dedit eis potestatem filios dei
fieri. sed unus ē ⁊ ⁊ dnus Jhus xpus.
natus ⁊ de quo ipe pr hic ē filius meus
dilectus. de qo subiungit Qui factus
ē ex semine dauid secm carnem
Dnus Jhus xpus ex duabus substantiis
diuina scilicet ⁊ humana i unitate psone
subsistens. deus verus est. et verus homo
Secm quod deus ē. nō ē factus sed

Cam

gremur · qr nō est creatura. Secūm carnē
autē factus ē ex semine David · qr fuit
de tribu Juda · de cuius pgenie descendit
beatissima maria ex cuius semine formata
ē caro dōnica eque sancta sicut virgo
virginalis · vnde dicit concilium aplicus · qr
frēs est · deo pri filius secūm carnem ·
nō secūm divinitatē. qr dōs et frator
David erat. Qui predestinatus filius de
stinatus ē filius dei i virtute · sicut au
dit diuinitatis · a i potentia vbi a quo
assumptus ē ipse homo i vnitate psone;
Origenes dicit qui destinatus ē filius dei
dicens · Destinatē illum posse qui ē predesti
natus qui nō ē. Sed secūm aug melius
dicendum · qui predestinatus ē filius dei ·
qr nō de verbo locutus est lis aplis sed de homine
qui nō erat antea filius esset · Humanitas
ei que nō erat antea illa ē predestinata
et predestinata sive predestinata sive suis
meritis ut filius dei esset suipsa a verbo
i virtute divinitatis a potentia vbi
a vnitate ipsi i vnitate psone. Secūm
spm sanctificationis. Spus sanctificationis
appellat spus sctus · qr fuit sanctus homo
a sanctitate prestat angelis · q eum
formauit · a vnxit a sanctificat
ipsum hominem i utero virginali ex sancta
mulieris sine sancto viri. Considerandum
nobis ē autem qr nō fuit ei spus sctus p sancte
nr dicimus illum esse premium humanitatis
ne dicat duo esse patres augustus. Sed ita
Qui frēs ē ex semine David secūm
carnem · secūm spm sanctificationis · secūm
operationem spus sancti p quem ei sanctificat
qui est hō predestinatus est filius dei
i virtute ex resurrectione mortuorum
Jhesu cristi. Merito dicit illum predestina
tum esse filium dei ex resurrectione a
post resurrectionem · qr tunc patuit
verus filius dei esse · qm i morte illum

multa miracula accidentia commoverunt
dicentes · Vere filius dei erat iste. Quia
autem suspendebatur in ligno p salute
gentis humani a moriebatur · multa
miracula fiebant in passione illum que
eum tunc narrant · a pauris cognosce
bat filius esse dei · i tm ut aplis
dum comprehendebat relicto eo fugerent.
Dies postis sol obscuratus est i m
morte eius terra contremuit · monu
menta aperta sunt · velum templi
scissum ē · a resurgentes · cognitus
est esse filius dei. Sed attendendum que
dicit aplus · ex resurrectione mortuorum
ē predestinatus filius dei a nō ex
resurrectione mortis. Recte go dicit
ex resurrectione mortuorum a nō ex
resurrectione mortis · ut ostendat
illum pressisse i resurrectione
omnem mortuorum · et demonstrat qr
sicut sua resurrectio preceduit
ita et multorum mortuorum corpora.
et animas p suum secum resuscitauit de
quibus dicit. Multa corpora sanctorum
qui dormierant surgerent et quorum go
mortuorum resurrectione apparuit ipse
verus dei filius esse ihesu cristus et
illorum q ad se pertinebant · et de qbus
supra paulus diximus · ut sit ipse primo
genitus i multis fratribus. Nam de
resurrectione reproborum nihil hic di
cit go a ita continuat paulus seruus
ihesu xpi vocatus aplus ex resurrectione
mortuorum ihesu cristi. Omnis quidem
aplis ante dōm passionem sunt vocati
ab ipso cristo · paulus vero post resur
rectionem eius. Per quem accepimus
gratiam a aplatum · ad obediendum fidei
in omnibus gentibus pro nomine eius.
Hoc dicit gratis data et gratiam hic
debemus intelligere fidem a remissionem

predicti · vel paciencia omni laborati pro
q̃ remunerabit · in futuro · q̃ omnia nob'
in illis precedentibus meritis data gratis se
ad obediendu fidei · supp · euangelice ·
sive fidei cristi · qd' idem est · a tuo in
una gente tantumo israheliticu · sed
i omnibus gentibus · ut obediant fidei
xpi acceptumq; applicatu · missaticu
pro nomine eius · vice nomis eius · Hic
eni qpe dicit · Sicut misit me pr̃
a ego mitto vos · sicut misit me p̃
i nomine suo · ita ego vos vice nomis mei
mitto ad predicatione · Non a ide
apls alias dicit · pro cristo legatione
· missatico fungimur · in quibus estis
et vos vocati ihu cristi · Non estis
inquit vocati homis sed ihu xpi · Omnibus
qui sunt rome dilectis dei vocatis
sctis · Dilectis dei dicit · electis ad fide
a grata · Qd aut dicit vocatis sctis
sic videnr hi verba sonare · qd ita
sti essent qui vocati sunt · ꝑ non
convenit · Cum ei erat pctores a
iustissimi vocati sunt sti · adhi
electi et vocati sunt ut sti sint · esset
sti · sanctificati p baptismum · Hi sub
audimus ut quidam voluit · salutem
optat · dicentes · ita omnibus q̃ sunt rome
dilecti dei · et qui adhi vocati sunt
ut sti sint · salute optat · erit hi
ponenda distinctio · Hi vo sme
subaudictione intellexerimus acci
pientes hi qd' sequi p salutatione
ad sequencia producenda e · qd' utriq;
constare pt · Gra vobis a pax · a deo
pre nostro · a dno ihu cristo · sub
audit · sic · Gra vobis · fides a salus
qua remittit peccata · et pax qua
reconciliamur p sanguinem cristi ·
Verum a gra et pax a pre et filio
equaliter conferr · Ips sti ho

nomine non posuit quia in domo sua
eu comprehendit · · gra a pace Dic · Sit
ei samaritane mulieri · Si scires
donum dei · · spm scm · Quia eni p
eu duximus honorant · eleti · ideo ut
dixmus i domus sua intelli · Primum qd
gratias ago deo meo pro omnibus vobis
Ob salutatione seq; tota
epla · Gratias ago · laudes referen-
tes aute addidit deo meo · qr cristiani
rectum unus sit deus p nam · eo q sit
creator omnium · illis tm pmittit p gratia deus
di ee qui merito fidei et iustitie ·
eius cultores ee placant · sic beato
paulo alias p aplis dicitur di Ego
sum deus abraham · deus ysaac deus
iacob · Ipse gratias a vite meritis · Cum
fides annuntiat i universo mundo · Non
toto p tem accipe · nesp · n · totius
mundus fide illoru annuntiabat · sed
p plures mundi mundi partes annuntia
bat · qr ipsi omnibus gentibus denuntiabat
fides dei eo qd' fiat · sicut p mitti ·
ita adimplet · sicut mittit · no fiat
adimpleta · ita no fides · Testis n
mi e deus · Videt coni dei preceptum
iurare paulus · qui dixit · nolite iurare
Hi qr veritatem iurare · neque
compellente · no e premitte · coactus
aplis ut crederet ab auditoribus · du
iurat no peccat · tutius e tm non
iurare · Cum seruo i spu meo ·
No aut adoro p seruo · Sed qdam
qui corpe aut deum a homes fiete
adorant a no spu · · mentis affectu ·
Plus go e dice cum seruo i spu
p adoro qr intelli hic seruitium
animis et integre dilectis · In
eu filio eius · · predicatione cristi
Euangelium ut dixmus bonum nuncium
sonat · Dicit ei promittentia agite

apprehendit regnum celorum. Predicare ipsum crucifixum et resurrectionem xpi et natiuitatem eius. et reliqua dispensationis mysteria euangelizare est. Gratias ago deo meo in omni memoria vestra semper in orationibus meis. Sine intermissione dicit. Per omnem diem et omnem noctem omnem meritibus eorum memoriam faciebat. Alii vero ita verba non sunt. Quia credebat. Dormiebat. Hoc ergo faciebat apostolus quod docebat. Sic namque dicit alibi suis auditoribus. Sine intermissione orate. Observans si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate dei venendi ad vos. Nunc sunt quidam qui per dei permissionem. non voluntate prosperum iter videntur accepisse ad malum siquidem homicidium. aut aliquod scelus festinant festinant perpetrare. Si apostolus omnia prospera mihi prendit. et per mirabilem ducit. sine voluntate dei. Desidero enim videre vos. Ideo dicit desiderare se venire ad illos. ut illos ad amorem sui excitaret. ut et ipsi desiderarent illum. Desiderabat autem illos ut aliquid gratie predicationis. vel miraculorum illis largiretur. sicut sequentia demonstrat. Desideo inquit videre vos. ut aliquid gratie spiritualis impertiar vobis ad confirmandos vos. et ut confirmem vos fide veram doctrina et predicatione atque miraculorum virtute. vel ea etiam. ut doceam vos per fraternam caritatem. ne abinuicem desideratis et discordia habeatis. sicut nunc audio. et simul consolari in vobis per eam quam habemus fidem veram atque mea consolatio est in fratribus qui tribulationem fidei reperiunt in discipulis. et ego consolantur discipuli dum audiunt

dissideratis

in fratribus gratia cumulatur illis spiritus sancti. vel dum sua scriptam et fidem eorum pacem et concordiam intelligunt in fratribus scilicet et fidei. Nolo autem vos ignorare fratres quia sepe proposui volui et disposui venire ad vos et prohibitus sum usque adhuc. Prohibitus sum subaudit a deo. qui volebat ut gentilibus etiam iherosolimis positis primum predicare. et asianis. usque in illyricum qui est prima provincia europe ac demum ad vos transire poterat aliquis dicere. Ubi prudenter cur disponebas venire ad nos prius. Ad hec ille. Ut aliquem fructum habeam in vobis. sicut in ceteris gentibus. ut mercedem etiam spiritualis gratie habeam in vobis. de meo labore sicut in ceteris gentibus. Grecis et barbaris sapientibus et insipientibus debitor ego sum. Sapientes vocat graecos a quibus omnis sapientia divina omnis philosophia inuenta erat diu ante. Insipientes vero barbaros alias gentes. sicut sunt teutonici britones. alique qui illorum temporibus indocti et qui sine lege erant. Nam sicut ab hebreis accepimus latinum omnem divinam scripturam. ita et a grecis omnem philosophiam scilicet. et cum in hac sapientia florerent siquidem sapientes omnes veteres reliquas gentes barbaros vocauerunt. Quorum superbiam confundit apostolus in sequentibus ponens eis iudeos. Quos considerandum est quid accepit apostolus ut horum debitor esset. et sapientium et insipientium. Nam ab ipsis accepit aliquid. Et a deo accepit omnium linguas quibus eisdem gentibus fidem xpi. utpote debitor predicare debebat. Si debitor est dicit

ad ~~ꝛ̃mamnam~~ dñs vas electionis mi
est · ut porter nomen meu coram
regibus et gentibus Sapientibus
debitor eram ut profunda et alta mysteria
de xpo mutuantes pandere sicut
ipse dicit alibi Sapientiam loquimur · inter perfectos Insipientibus
vero debitor erat ut secundum capacitatem illorum eis verba mysteriorum
committerere · quibus ipse dicebat
Non potui vobis loqui · quasi spiritalibus sed ut carnalibus Ita et in me
promptum est · et vobis qui romae
estis euangelizare Ordo verborum
Quia sapientibus et insipientibus
debitor sum · vobis qui romae estis
multo promptior est mea voluntas
ad euangelizandum Non enim erubesco euangelium · scilicet · predicare Quidam
credebant in filium dei et veteri
dabant predicare et natus esset
et fecit · et crucifixus qui volentes
iniuria facere filio dei Et hi non erubescebant paulo et quasi dicit
aliquis ire non erubescis euangelium
Virtus enim dei est in salutem
omni credenti · iudeo primum et greco
Virtus dei est euangelium in salutem
omni homini credenti et illud decreuit
deus saluare genus humanum · preferunt
non iudei grecis · vel et primum credi
dere · vel et enutriti de lege dei tunc
erit cito ad fidem christi · per eius ascensionem predicantibus apostolis · Et et iterum
ligit omnes gentes Iustitia enim dei
in eo reuelatur ex fide in fidem Iustitia dei et iustificium quia iustificant
se in credentes in euangelio manifestatur
dicit Cum crediderit et baptizatus
fuerit salus et iustus erit · et hic ex fide
legis in fidem · scilicet euangelii · si ad
iudeos referas Quia enim in lege omnis

dei notitiam et fide habuerunt · sicut
dicit moyses · et crediderunt et moysi suo domino
eius · fructus et fide et cognoscere
omnis dei euangelium tunc enim credentes fide sancte
sancte trinitatis preceperunt Commutantes
omnes credentes a fide verborum et spe
tunc sunt spiritus ad fidem veritatis et speciei
quia quod promiserit euangelium fideliter exhibebit
spe premiorum · quam quod non tenemus
in spe · tunc possidebimus in re · sicut
scriptum est in abacuc propheta Iustus
autem ex fide vivit Ex fide vivit · quia
corripitur a corde · profert ore · et bonis
operibus exornat Revelatur enim ira dei
de celo super omnem impietatem et iniustitiam
hominum Ira dei appellatur hic ultio dei
iudicii · quia deus ultiscetur se et vindicabit
saluti super omnes reprobos Que ultio
dei iudicii de celo manifestatur
vnum venet iudex viuorum et mortuorum · sicut ipse veritas dicit Filius
hominis venet ut reddat unicuique secundum
opera sua et dicet reprobis ite in ignem
eternum Vel etc de celo manifestatur
hic et de euangelio · quod continet in se celestia
verba · quia iste omnia in euangelio habet quia
dicimus de die iudicii Impietas
idolatriam sicut habet in zacharia
Impietas ~~et~~ super talentum plumbi sed
iniustitia qua fontem dei et proximum
quis iniuste agit Et et sensus veritatis
dei quia in euangelio continetur venet super
omnes idolatras et prophetas Hoc est
verum hominum dico quia veritatem dei
in iustitia detinet Omnipotens
veritas dei et invisibilis et incommutabilis · cum quietem in iustitia
detinuerunt · qui cultum soli deo dignum
creaturis corruptibilibus ipsi dedum
iudicium inuenerunt · Veritatem dei in iustitia
detinet et vere dei religionem atque ho
norem iniuste cultui tradiderunt

quātū in ipsis fuit. dicentes. lapi
di deo meo es. Quia qd notū est
dei. s. ē q ipsa ē solus verus deus
a creatore omī rerum mānifestum
est illis. Per pulchritudīē n. visibilū
dei operū cognicio opificis. hoc ē
ipius dei et maiestas innotuit phi
losophis q tam speciose creturē
speciosiorem ctorem haberent
Sicut fert de melchisedech q
considerata mūdi fabrica vnum dm
dīm excellentē ctoris dicit. et
ideo excellentiora panē a vinū
deo optulit vero deus illis revelat.
s. p nāle ingenium et roms doctri
atq acumen studij. sine p occultā
inspirationem qr nō hoc est ctor
qd ctura. qr creator est deus.
creatura vero ē factura dei. Invisibi
lia sacramenta divinitatis in
ipsa a creatura mūdi p ea. ab
homine maxīe a philosophis
gentiū q fta sunt intellecta conspi
ciunt. Non oculis corporis sed
oculis mentis intelligunt per
ea q fta sunt visibilia intellecta
eius sacramenta invisibilia intel
ligūt mente. Sempiterna quoq eius
virtus et divinitas ita ut sint
inexcusabiles. et p ea q fta sunt
conspiciūt mente ab illis qui
philosophis. Virtus est qua
cuncta creata gubernat. Divinitas
qua vniuersa replet. Ideo qd
deus opt p nāle ingenium. et p
ea q fta sunt visibilia. dedit
philosophis cognoscere multa
de divinitate sua. ut illi adorantes
ydola ctura viz p ctore. inexcu
sabiles sint. et non possint dicē
q deū ignorauerūt. Quia cū
cognouissent deū p nāle ingenium
et p ctura visibilem nō sicut

deū glorificauerunt. q idem est
q euanuerunt in cogitacionibus
et vani effecti sunt a sua sapiēcia.
et ad pristinos errores redierūt
assebetes sibi facultate ipsi mo a dat. d
sapiēcie. et obscuratū. obtebrā
est cor illorū insipiens. cor illoz
qd illuminatū ē. p nāle ingenium.
et p dei gratiam. Postq reperūt
ydola et ctura adorare. p ctore
obscuratū ē. p ignorantiam.
Dicentes se esse sapientes. s. a
semetipsis stulti facti sunt. in eo
qd cū a semetipsis non est sapiēcia
a se ipsis habere putarūt. et
immutauerūt gloriam incorruptibilis
dei in similitudinem ymaginis corrup
tibilis hois. et volucrum et quadru
pedū et serpentum. quis creatura
que mutari pt in melius aut in
deterius corruptibilis ē. verbi gra
homo corruptibilis ē. qr corrumpi
p senectutem. p infirmitatem. et
qr redigit in pulverem. deus vero
opt qui non pt mutari. aut in
melius aut in deterius sed sp ide
et eēlis manet incorruptibilis
solus existit. Qui gloriam a
et culturam qui soli illi conuenit
qui deus deus est mutauerūt
homīes in similitudinē aliorum hom
. ut assiri qui simulacrū bel
prīs in regis p deo colebant
et babilonij idolum quem vocabat
bel. sydonij baal iudei beelzebub
zebeth philisti. et nō solum
in similitudinē hois mortis et
corruptibilis sed etiā in similitudinē
volucrū. sicuti romani qui
colebant anserem. egipcij q
colebant accipitrem. et in
similitudinē quadrupedum.

sicut egipcij qui colebat vaccam
albam · in similitudinem ipsi serpentis
sicut babilonij qui colebant draco
nem · et egipcij qui colebant corco
dillum · qui est serpens aquaticus
in nilo flumine · natans in aqua
ut piscis · pascens in terra ut bos
Et quod idem · ipse cultus est · et
religionem dei falsis imaginibus
tradiderunt · Tradit illos deus in
desideria cordis eorum in immundiciam ·
Edi permisit a septis · vel ire secundum
desideria cordis eorum in immundicia
ut contumelijs · et spiritualibus libi
dinum afficiant corpora sua in semet
ipsis hoc est de peccatis · Quia permisit
illos ire secundum desideria delectationum
suarum in sequentibus plenius refert
Qui commutauerunt veritatem dei in mendacium · et cul
tum · et religione vei dei · et colu
erunt · et seruierunt creature potius quam
creatori qui est benedictus in secula
Veritas est deus mendacium vero
ydola · Veritas quippe creatrix a
deo est · ideoque ipsa creatura non est veritas
quia illi in mendacium conuerterunt ·
dicentes solem · et lunam · aliasque creaturas
deos esse · per nihilo deputantes
deum · qui est benedictus in secula
Di go ille est benedictus · illi ipsi qui
cultui · et religioni eorum ydolis im
pendebant erunt maledicti in secula
Quod quod · et quia vei dei religionem
in mendacium commutauerunt ·
Tradidit illos · et edi permisit illos
deus in passiones ignominie · Ig
nominia dicitur quasi non
tis · inde dicitur ignominiosus · qui desi
nit habere dignitatis nomen · quam in
aliquo crimine deprehendit · sicut
ignobilis sine bono nomine · ita erant
et illi de quibus subiungit · Nam

femine illorum mutauerunt naturalem
vsum in eum vsum qui est contra natu
ram · et sequitur usque ad id quod se
Masculi in masculos turpitudinem
operantes · Naturalis vsus est ut vir et
mulier in vno coniugio coeant
Sunt autem vero masculi masculorum
polluant · et mulier mulierem · Di
quis dicta coniuge cum alia coniu
bueit turpitudinem quidem operat
et peccat · sed non contra naturam ·
Qui vero cum ipsa coniuge in alio
membro quod datur coniugium contra
naturam operat · et meretrem quam oporet
tuit in semetipsis recipiente
id est quod primum dominum cognoscentes
non honorauerunt iusto iudicio dei
edite sunt passionibus turpitudinis ·
Vel etiam meretrem etiam damnat
recepit · quam peccauerunt per talibus
opibus · et sicut non placuerunt ·
non elegerunt · verum deum habere in notitia · tradidit et ire permisit
illos deus in reprobum sensum · ut
faciant ea quae non conueniunt
hoc est quod et diuine · et humane leges
phibet · Qui habet deum in notitia ·
qui eum sepe timuerit timet ·
et dum considerant eum patriam
vbique esse petere non audent ·
Illi autem noluerunt eum habere in notitia
qui noluerunt considerare patriam illum
et sui timore petunt · Repletos
omni iniquitate · Iniquitas est que
et anomia dicitur · quicquid contra
legem dei fit · et iniquitas qui
mentis acerbitas · dum malum
corde corrumpit · peccatum est propter
mali · Iniquitas et peccatum ita
distinguit · quia iniquitas ad mentis
acerbitatem sine duritiam refert · ut dicit · peccatum autem

do i
mendacium

id est delegerunt

adplapsionem corporis Malicia
Malicia est fraus ~~aut iustitia~~ a iustitia
cognitio quae mentis malicia dicit
Malicie votum vel opus malignitas
appellat Fornicatio Fornicatio a for
nicibus i. arcuatis domibus dicit
ubi publice meretrices prostitue
bant Auaricia Auaricia est cupi
ditas rerum inexplicabilis · vel adul
terium · et est illi loco non solum ad pe
cuniam sed et ad coitum referenda.
Negicia Negicia est superbia vel auda
cia prae vnum Ego nolui negicia
cordis tui Plenos nudia Inuidus
dicit qui alterius felicitate torqui
tur et scindit in duplice passione.
Ei a · quod ipse est alium esse non valet
a alium videns esse meliorem · dolet
se non esse consilem Homicidie
Homicidium dicit ab hoie et cedo · vel bo
vum dicit homicida hoiem cedens ·
Contentione contentio est vbi non
ratione aliquid sed animi pertinacia defendit
et vbi non quit veritas sed animositas
et superbia fatigat Dolo Inuit dolorem
et dolum hoc distat · ipse dolor ad
infirmitatem corporis pertinet · Dolus
vero est mentis calliditas · dicitur
ab eo quod deludat ~~non fratris~~ Int
dolum autem et insidias et fraudem hoc interest
quod dolus ratio fit · insidie loco siue
tempore · fraus contra fidem mutuam Ma
lignitas Malignitas est malicie
opus · quia et maliuolentia pertinet
Dusurtores Dusurtor de sono
loquutorum non detrepit · quia non in
facie alicuius sed in aure loquitur
detrahendo · et est anomathopia
non de sono firmum Detractores · quia
rodentes hinc detractores · sed falso
scriptum est detractio est alio
bni gesta opa vel i malum malitiose

mutare vel minuendo fallaci fraude
diminuere · tu et aut mala dicitur
que bona sunt a pua bona quia magis sunt
Detrahere · et dicit quia aliquid alicui sub
trahere corpbat et diminuere Deo odi
biles · dei odibiles · quia dei odium iterant
Contumeliosos Contumeliosi dicuntur
qui veloces sunt in iuriis
et alios a fratribus a vobis iniuriam
faciunt Superbos Superbus est pusil
lanimitatis appetitor · et quia pre illi
vult alios non vult esse vobis
superiphanos i. supra apparens.
Elatos Elatus dicitur qui effertur
supra mensuram suam vel qui
maiorum institutis non acquiescat
Inuentores malorum Inuentores ma
lorum sunt quia multa mala adinue
nunt · sicuti illi canunt de quibus
supra dictum Parentibus inobedientes
parentibus tremens non aptos obtempe
rant vel quia vobis deo pri in obedientes existunt
Insipientes i. stulti Incompositi
i. inordinati Vis insipiens bene
positus i. inordinatus Sine ac
affectione i. dilectione dei et proximi
Vbi federe · hoc est sine iniuria et
pacto Et sine mia · ipse non sui
non alios inserent Qui cum
iustitiam dei cognouissent non
intellexerunt · quia quia talia agunt
digni sunt morte Et id quod turpe
est. deo displicet Et philosophi
licet mala agent tamen in hoc consci
iustitie dei ipse in aliis ipsa vicia
reprehendebant Iustitia quippe
dei est ipse odit et detestatur mala
et docet virtutes quia iustitiam
illi cognouerunt qui vicia deo
displicere intellexerunt. et tamen illi
ignorantie dicuntur quia qui talia
agunt digni sunt morte id est

vbis fictis

canit

damnatione tam pnti q̃ futura
q̃ noluerit intelligere. et qui no
no intellexerit dñ sij tñte pena
uerit. Non solum q̃ ea fecerunt s.
digni sint morte. ꝓ et qui consen
tiunt facientibus. Qui fecit pam
et no consentit digni e morte
Qui no fecit et ꝓsentit in subditis
no puniendo digni e morte Qui
vero fecerunt et ꝓsentiunt dupici
morte digni sunt. Ideo qd
et q̃ no solu ille dignus e morte
qui fecit pecm ꝓ etiam q̃ consentit
inexcusabilis es o ho omis q̃ iudicas
sit no tm gentilem. quicumque
ꝓ et iudeum alloquit. et oes gentiles
platos Judeos ideo alloqit. q̃ illi
reprehendebant et damnabant gentiles
qui ydolatras et predones. gloriabat
se ad gratiam cum ꝓpter observantiam legis meruisse venire.
Prelatos autem q̃ in alios pecm
iudicant et reprehendunt. intelligens
se pecm. et in se non damnant
eum facunt idipm. Hic intelligendum est de omibus q̃ alios vicia
reprehendunt. et in se eadem non
emendant. In quo iudicas alterum
te ipm condempnas. hoc itaq
e intelligendum. Dum reprehendis
et iudicas alterum et te metipm
ab his a quibus illum reprehendis
observas et alios te ipm libeas
Di vero eadem opa imples aut
maiora a quibus quibus reprehendis
frem tuum. in quo illum iudicas
te ipm damnas. q̃ qui alium
iudicas quisquis iudicabis et pte
q̃ eadem facis que iudicas. Dn
aut q̃ iudicium dei e secdm
veritate. et sine personarum
acceptione. In eos qui talia

agunt. hoc est qui talia faciunt
que in alios reprehendunt. In pnti
seculo attendunt homines personas potentum
divitum quisquis iudicio sed dei
iudicium in hoc e verum. q̃ ipse q̃ ve
rum e no attendit personas ꝓ vite
meritum. Existimas ho o homo qui omis
iudicas eos qui talia agunt et facis
ea q̃ tu effugies iudicium dei. Qui
divicias bonitatis et patie et lo
gammitatis contemnis ignorans
quia benignitas dei. valde bona pietas
dei ad penitentiam te adducit. Ad
iudeos loquitur sicut in sup diximus. qui
reprehendebant et damnabant gentiles
quasi ydolatras. se autem dicebant
ho p meruisse ut ad fidem xpi venirent
Divicie bonitatis sunt quibus vnusquisq
mundum quotidie peccantem no nos
no statim punit. expectans illum
ad pnam ꝓ ipsum illi benigna
largitate solem et pluviam largit.
qs plerumq; homines contemnunt sine
despiciunt. dum ei gratias no referunt
Patientia e q̃ ꝓ superbia et pcatem
mente peccantes no statim punit
longammitas que alibi sustentatio
sue sustinentia vocat. q̃ ꝓ infirmitate
et fragilitatem et no deliberato
animo. peccatum dum portat. expectans
illos ad pniam. Secdm duricia
aut tua. et impenitens cor thesaurizas tibi ira in die ire. hoc
est vindictam in die iudicij. et
revelationis iusti iudicij dei qui
reddit unicuique secdm opera
sua bonis bona malis mala
dies ire et revelationis sue mani
festationis iudicij ipm iudicium
et manifestatio iudicis omipotentis
dei intelligit. Cor durum et impen
tens in scripturis dicit. cum mens

humana velut terra frigore m
iquitatis obstiti signaculum
diuine ymaginis nō recipit
illud sz qd dns nos i aia habe
dicet dicēs Dei estote qr ego
sc̄s sum Hīs quidē qui sdm
patiēcia bō opis · sūt modo
laborant exspectantes iudiciū
dei hoc ē vitam et ēnā qr gentiles
q de bono suo nō mō p i futuro
merēdē qrūt Gloriam a hono
rē · a incorruptionē sub ē dabit
in die iudicij · Gloriā dabis
eis qua fulgebunt qi stellē i
regno patris sui · honorē quo
filij dei erunt sicut Johānes dicit
nūc filij dei sumus Hīs autē
qui ex contentione i · qui dei
iudiciū reprehendit et q non
acquiescunt veritati i · euangelio
vel xpo · credet autē iniquitati
hoc est mendacio cymalo vel ecclesie
diabolo eius volūtatē adimplendo
ira sub dei i · iudiciū dei et indig
hoc ē vindicta et tribulatio de
reatu conscientie et ē angustia
de sera pnia · sub · veniet in
omnem aiam hoīs operantis malū
iudei primu a grēci · In omnem
hominem dicit in totū hominem ·
a pte totū intelligēs ut illud
Descendit iacob in egyptū in
aiabus septuaginta Vel etiam
in aiam dicit qr primū pertinet
in aia malū cogitando · ac deinde
pertinet opere Glia autē
qua fulgebūt iusti sicut sol in
regno dei · et honor · quo erūt
filij dei · et pax i · in remissione
peccatorū et reconciliatio qua reci
liam deo patri cum omnibus bo
f · veniet iudeo primū a ipsi fideli

sq deinde

// Tunc erit psonarū acceptio apud deū
qui primū erāt ex iudeis fuerit
Nō est psonarū acceptio apud deū
sicut distinctio sicut abraham
iudeos diligebat · et gentiles idola
colentes abiciebat · vel si re
muneraret iudeū bū viuentem et negligeret
et erāt operantem Quicūq; n sīne lege gentile
f · moysi vel euangelij peccauerūt
sicut pagani · sīne lege peribunt
qr non requirē ab lex peribūt hīs illis
qr legē mālem spreuerūt · et qr
euangeliū noluerūt recipere et qui
in lege sūt positi peccauerūt
p legem iudicabunt quia sūt
punitiūti non em auditores
legis iusti sūt apud deū · sed
factores legis iustificabunt ·
hoc ē iusti habebūt · a iusti
apparebunt · sicut ille volebat
de quo dī Volēs autē iustificare
se ipm i · volens iustus apparere
Qui audit legem a impletō
preptū legis nō iustificat
solūmō ppter auditū Qui
vero est auditor legis a factor
utriq; ille iustificat p legem ·
Cum n gentes q legem nō
habent mālit ea q legis sūt
faciūt ea mōi legem non
habentes ipi sibi sūt lex qui
ostendunt opus legis scptū
est in cordibus suis · Hoc dicit
intelligi pt Cum gentes q legē
scriptum non habent faciūt ea
que lex scptū pcipit illis qbus
data ē ipi vtriq; ostendunt
habē se scptū mālem legem
i cordibus licet illis nō sit data
a ipi sibi sūt lex · qr illa faciūt
q lex docet · licet illis nō sit
data Ubi qrta Hazzarem
qui nec legem moysi nec legē

euangelij habere. dum malit seruare
ne homicidium faciant neque
adulterium. ceteraque. q̃ lex scripta
in se continet ipsi sibi sunt lex. quam
per opera que faciunt scriptum legem
in cordibus suis ostendunt. Lex
dicit non occides. Ecce legem
non accepit. si non occidit. ipse
sibi lex est. Alius Iudaeus
q̃ legem morsi non habet. per doctri
na euangelij imbuti malunt ea
facere que lex morsi prescripsit.
ipsi sibi sunt lex. qui habent legem
euangelij scriptum in cordibus suis
testimonium reddente illis conscientia
ipsorum. a mutuo se mutuem cogita
tionum. accusantium aut etiam
defendentium. Et quam hoc. In die
quam. iudicabit deus occultum
hominum secundum euangelium meum. secundum
quod ego annuncio vobis per Iesum xpm
per quem ei iudicatura est deus
per mundum sicut ipse dixit pater
non iudicat quemquam sed omne iudicium
dedit filio. Dicit stilo impressum
note in cera. sic quidam note
malarum et bonarum cogitationum
figuntur in mente a conscientia nostra.
q̃ aut accusant aut recte de
fendunt nos in die iudicij.
quam non solum opera. sed et quod nobis
non sunt occultum iudicabitur.
In hoc ergo. nobis testimonium
perhibebit conscientia nostra quia
manifestabit nobis utrum plura
prima sint. an bona opera.
et utrum veteria an nouum.
utrum deleta per paenitentiam. an no
uis sterilis cumulata. Si autem
tu iudeus sis a iudea prius
cognominatus a requiescens
in lege illa legendo meditando
et secundum tuam falsam doctrinam
intelligendo et gloriaris. ho
c in unum dei notum in deo et
nosti voluntatem dei. scilicet per ipsam
legem et probas utiliora in
structus a certum usque ad id
per legem. habente formam scie
et veritatis in lege. Si autem
quidem habentem scientiae sed non
veritatem prudentiae ipse in xpm
non credis. Ad infidelem loquitur
iudeum q̃ gloriatur qui in cogni
tione unius dei et in crucifixione
et probat utiliora in lege morsi.
a putat se ducem esse cecorum
et gentium. q̃ aliquam erant cece
infidelitate ignorantiae in praeteritis
sicut a illi fuerunt olim. qui ibi
idem apostolus loquitur. Fuistis aliquando
tenebrae. Non dicit probat uti
liora in lege morsi in lege quidem
nam utilia sunt q̃ dicit. quod
tibi non vis fieri alteri alio
ne feceris. sed in lege erant
utiliora ipse ibi est cognitio dei
in euangelio aut utilissima. Gen
tiles autem quodammodo utilia cog
noscebant per naturalem legem
iudei utiliora per legem naturalem
et per legem morsi scriptum.
fideles autem in nouo testamento
utilissima cognoscunt. ipse

habent fidē sc̄ē trinitatis. Qui
go alīū doces te ipm non doces
Ipse mirabiliter legendū ē.
A cū sub auditione huius mōi
O iudee q̄ alīū doces te ipm
quare nō doces? Qui p̄dicas
nō furandū. q̄re furaris.
bo alterius. Vel ecc q̄ p̄dicas
legem q̄re furaris de lege
spiritalem intelligentia? Qui
dicis nō mechandū. f. q̄re mech
aris. mechus ē adult. A nō
solum ille dī mechus qui
vxorem alterī violat. sed
ille qui cultū et religionē
q̄ soli deo cōuenit q̄ntum in
se est falsis simulacris
exhibet. Et est sensus. Qui
dicis nō debere vxorem alterī
adulterare. q̄re adulteras.
vel qui dicis deo debe, seruire.
q̄re deseruis vicijs? Qui
abhominaris. + respuis vel
odio vel ydola. quare sacrilegū
facis? Lego vl sublego ē furā
inde sacrilegū. dī sacrilegū
rerū furtū. Qui i lege gloriaris.
q̄re p p̄uaricationē legis
deū inhonoras? deo inhonorā
dū volutus A iussio ecc illi
talent. et p mirabilo ducit.
Nō ēī dei p vos blasphemat
mt gentes sicut scriptum est i
ysa Ductus qd isrl i cap
tiuitate babilonis et in assi
rios nō dei pullos blasphe
mabat. q̄ dicebat hostes illo
rū irrisione. Ecce quem colebā
tis. qui nō valent vos liberare
de manibus nrīis. Vē ydola
mā victricia fuerūt dei vī
dili. qui deperdit scā ecām ab
hostibus et qui illi nō scīrātis
debēt habē male viuūt. blas
phemat nō dei. q̄ dicūt iudei
atq̄ pagani. ecce apparet q̄les
seruos habet iste deus? Circū
sio quidē p̄dest si legem custo
dias In hoc loco non sequendo
claudius sed potius ambrosio
hō mō Circūcisione nīs in loco
p gnē ipō gentis atq̄ hāt
r. aplūs habet assuetudinē
ut iudeos circūsionē: gentes at
ppuciū appellet. Et est sensus
O iudee tūc p̄dest t q̄ de gnē
Abraham es. et de gnē circūsio
nis ex qo ipa circūsio exordiū
sūpsit. si legem spiritualit in
telligens credis in xpm. cui
lex testimoniū phibet. et si
circūsionē nō carnalit sed spīalit
obseruas Aliogm nō p̄dest
ēē de gnē Abraham si magis
obest tibi. Si p̄uaricator
legis sis. + si nō credis i xpm
quē lex p̄mittit. A si circūsio;
spiritualit nō seruas circūsio
tua ppuciū factū ē. + talis es
qualis et gentilis q̄ nō habet
legem. q̄ qui debueras esse
iudeus credendo xpm. A legem
spiritualit impledo filius esses
es gentili. A i gentilitatem re

putiberis. Si igit̃ ꝓpucium
legis iustitias custodiat? nonne
ꝓpucio illis i ciscisionem r̃putabit̃. Sensus e iste. Si gentil'
quilibet legem custodiat et ꝑdo
r̃m, circumcisionem spiritalit̃ obseruando
et ita q̃ lex ꝓcepit spiritali i
telligentia custodiendo. nũq̃
gentilitas illi nõ r̃putabit̃
i circumcisio. Utiq̃ ipse verius iudeus
erit. et cõfitens deo. Et iudica
bit te qd̃ ex nã e ꝓpucio legem
cõsumãs. et ꝓficiens. qui ꝑ litram
et circumcisio preuaricator es
legis es. Preuaricator legis
est q̃ in xpm nõ credit. Ex
superioribus ista pendet. q̃ e sensus
Nunquid ille qui naliter gentil'
e. et legem cõsummat siue ꝓficit
et obseruat nõ iudicabit vel
damnabit te cõparatione sed me
lioris facti. q̃ ꝑ litram intelligẽ
~~intelligẽ litram et~~ et circumcisionem
carnalem preuaricatis. utiq̃
damnabit te sic dicit. quia ille
spiritale intelligentiam intelligẽ
litram. tu sed carnalem. Nõ en
qui in manifesto et publico iudeus
e. sed placet deo nec circumcisio ~~nõ~~ q̃
in manifesto e in carne s. placet
deo sed q̃ in abscondito et in corde
iudeus e s. placet deo. Et
circumcisio cordis in spiritu nõ in litra
s. iudei. cuius laus nõ ex
hominibus ꝑ ex deo e. Circumcisio
carnalis et manifesta utiq̃ sedm
litram expoliatio carnis est.

et illa laudat̃ ab omnibus iudeis
Circumcisio cordis et in spiritu est
ablatio infidelitatis et suscepcio
fidei xi. atq̃ expoliacio vitiorum
et sensus. Qui tamen quine a
more iudeus e. et circumcisionem
carnalem obseruat. nõ placet deo.
neq̃ meretur laudari ab illo.
ꝓprius ab hominibus laudet. Qui
vero in occulto in corde est iudeus
et confitens deo. et in corde est
circumcisus ab omni infidelitate. ab
omni mala voluntate. et cogitatione
placet deo. et meret̃ laudari

Quid ergo amplius deo i
pluis e iudeo. subiaudit
ꝓ gentili ꝓpter circumcisionem. Aut
q̃ circumcisionis utilitas e. multum
ꝑ omnem modum primum. et multas ~~q̃d~~
cruciatus s. illis ꝓfuit illis. et credita
sunt illis eloquia dei. Erat apud
romanos iudei et gentiles in xpm
credens. ꝑ plus habuerunt iudei
ante dm aduentum q̃ gentiles.
et illis credita sunt eloquia dei
Et e sensus. Quid homi ꝓcepit
iudeis ꝓpter circumcisionem plus q̃ gen
tiles. aut q̃ maior utilitas iudeo
circumcisio. e multum ꝓfuit illis ꝓpter
multas cruciatus. et meruit legem
accipere. manna de celo suscipere.
meretram omnibus meliorem
vnum dicit Apls. Primum ꝓfuit
eis. q̃ legem et ꝓphetiam meru
erunt accipere. Quid enim. s. nocuit
si q̃dam illorum nõ crediderunt?
Nunquid incredulitas illorum fidem

Cum m

dei euacuauit? Absit. Ho triph
at pt intelligi. Quid inquit
nouit Josue et caleph alios q
q tm promissionis meruerunt
intrare pt sexcenta milia no
crediderunt. Q perierunt pp
suam incredulitatem. Numq
incredulitas illorum illorum
fidem dei euacuauit. A tanc
fecit. qr dixit ad abraham
tra istam tibi dabo. et semin
tuo. Nihil eis nocuit. qr
ipi nos st frustrati promissione
dei. Alit. Si qdam illoy non
crediderunt Q mortui sunt in
deserto. Numquid mors illorum
promissione dei tanc fecit. qua
promisit abrahe dicens de xpo
In semine tuo bndicent omis
gentes? Minime. qr remase
runt ex ipis de quorum pgenie
xps est natus. Alit. Cum tanta
multitudo iudeorum in adventu
xpi no credidit. tm no est
euacuatum qd promissum fuerat
dauid. de fructu ventris tui ponam
sup sedem tuam. qr sup credes
ex iudeis sedet principatus ac
cepit xs. Si nez illud euacu
atum e qd promisit deus p ysaiam
Si fuerit nus filioy israel quasi
arena maris reliquie salue fiet
Est aut deus verax. omis homo
mendax. deus verus est. Deo
verax est. qr qd promisit illis
dic tra promissionis expeplet
Soli de xpo qd promisit abrahe.
et qd promisit dauid. et p aliu
ysaiam de salute reliquiarum
totum compleuit. Omis aut homo
contdicens promissionibus dei. men
dax e. ul omis inquatum a se
ipo e. Igitur vax a deo sicut
scptum e. iustificeris in sermonibus
tuis. et vincas cum iudicaris.
Justificeris e. iustus pdiceris. et
verax in tuis promissionibus.
et vincas explendo illas. dum
iudicaris. Apls. Dauid pgni
tus e adulter et homicida.
vrorem vrie accipiendo. q illum
gladio filiorum amon interficedo
dicebat multa. varia effinet
promissio omipotentis dei q fcta ad
dauid qr ex semine eius xpt et
nascitur. qr no nasceretur de
homicidio et adultero. q falsum
est qd sibi pollicitum inserebat
Qd etsi xs de eius scie fuerit nat
iustum est ho. ut de malefico
et pcdore hoie originem ducat
Qui cum humilis confitet pcm
suum. dicens Tibi soli pccavi et
malum coram te feci. et adpent
ut deus qd promisit opere compleat.
contdicentes qm mendaces inuenit
Alit. Justificeris in sermonibus
pcm dando ad te quersis. si
pmittis. et vincas. remut
tendo pcm. dum dicis no posse
dimitte. Si aut iustitia nra
iustitiam dei commendat? quid
dicemus. Erat quidam q dicebat
dicebant. ideo velle dm ut

nos peccemus · ut ipse solus con
paceat nostra mira iustus appareat
et deus parum nos dimittere et
misericors sit patefacere et
deo eos velle eum · ut nos mendacium
ut ipse solus verax inveniat
Et si iam esset iniuste dampnare
in ab illo qui malo nostro fructus
cet · et magnus est. Con illos
tales loquitur apostolus nos hi iniq
tas nostra · et mendacium · de iusti
et veritate veritate mendacium
· laudale fiat quid dicemus
Commendo aliqui p laude pomi
ut in hoc loco · et alibi ubi ide
apostolus ait Ego debui a vobis com
mendari · i laudari habuisti
go a dicit Numquid iniquus e
deus qui infert iram · i videtur
et e sensus Si nostra a mendacium iniquus
laudabilem dei fecit · ex quanto
amplius peccamus tanto ei placet
· a eo amplius ipse solus iustus
a verax apparet · numquid iniq
e deus inferendo videtur p mal
qui ille ipse vult ut faciamus
secundum quod stultissimi dicunt
omno se ille vult ut peccemus
sic quidam stultorum dicunt qui
dampnat homines peccatores iniqu
e ex non rte agit · potius eum
debet illum honorare · cum iniq
illum laudabilem fecit · p ex ho
verum non e subdit apostolus Secundum
homines dico · i secundum intelligen
curiosis hominis qui michi bonum
cogitare valet addit adhuc

Absit hoc intendit suspicis
ubi dixit Numquid iniquus deus e
qui infert iram Absit · sub · ut nos
fideliu cogitet ex deus iniq sit
et ex nra iniqtas faciat illum
laudabilem Dicit quo iudicabit
deus hunc mundum · i si deus hoc
vult ut nos mentiri · ipse
iudicabit homines qui ipsum peccant
cum voluntate adimplent et
quoz iniqtas illum laudabilem
fecit Si veritas dei in meo men
dacio habundavit in gloriam ipsius
quid adhuc tamquam peccator iudicor
et e sensus Si deus in meo men
dacio verax e vel apparet · et
deus ego mendacior ipse solus veri
de predicat ipse me dampnat a
iudicat tanquam peccatore Hoc verba
dicit non affirmando sed potius
de negando Non debet homo aliquis
p veritate accipere ut deus qui malus
et essencialiter e iustus · verax
misericors · nos peccatores vel nos men
dacio crescent in laude · et iustitia · iustina
ex non placet illi qui peccamus aut
mentimur · Et non blasphemantur sicut blasphemam
· f ab infidelibus a sicut dicunt nos
quid dice · f infideliu faciamus
mala ut veniant bona quorum
dampnatio iusta e Quidam iudices
predicatores paulo · alioz qui aplos
ex dicebant · ubi habundavit iniqtas
sup habundavit et gratia qui sente
riola in sequentibus exponenda
ubi debuerit accipere salutem a vita
ubi accepert dampnationem non

rē intelligentes illud dicebat
ēi faciamus mala sicut apli mi
pdicāt. ꝗ quāto amplius maiōra
cōmisēimus. tāto amplius maiōra
bō ꝓpienimus. et maior gratia ꝗ
deus hō vult ut peccemus et hō
habeat quod dimittat ut ipse
misericors appareat. Cōtra tales
ꝓtulit apl hāc sententiam. Quidā
dicūt ꝗ nos dicimus ꝓ nō sumus
tales quales sumus blasphemantes
nos loquuntur. illa q̄ nos dicimus. Qui
dāpnatio iusta ē. si illi ī talibus
ꝓmanserit. ut ꝓ mala spernit
atque bō. et ꝗ mediocrium de
nobis sentiūt. Nos aūt nō debemus
dicere faciamus mala ut veniāt
bō. ꝓ fiant mala. et veniāt
bō ꝓ gratiam dei. et nūc faciamus
bō ut veniāt meliora. Quid
igitur ꝓcellimus eos. Nequaquam
uertit. nec ad superiora ubi dixit
quid ē amplius iudeo ꝓ gr̄o.
Quid ī dicimus. ꝓcellimus eos.
et nūquid excellentiores sumus nos
iudei gentibus. Nequaquam. ꝗ nō
ē ꝓsonarū acceptio apud deū.
ꝓ ī oī gente q̄ timet illū accepta
ē illi. Causati sumus iudeos et
grecos. et causam ostendimus eis
et diximus omnes iudeos et gentiles
sub peccato esse. Puniendo legem
nālem et scriptā. et gentiles
nālem iuuenti sūt peccātes. Sicut
scriptū ē. ꝗ quia nō ē iustus
quisquam. s. a se. vel ī oībus malus

maiorem

ista
diam
dicit

hōibus iudeis et gentibus. Nō
ē intelligens. s. deū nō requirens dm
illū. Ille intelligit deū. et requirit
q̄ voluntatē eius sciens. studet
ei placere. Omnes declinauerūt
s. iudei et gentiles. et recesserūt
a deo. sil' inutiles facti sunt
et nihil fecerūt creaturis ad
rūtes ꝓ cultōe. nō ē q̄ faciat
bonū. s. et nō aliquō. et nō peccet
nō ē usq̄ ad vnū. et ꝓt xpm
vel usq̄ ad xpm. Dicit. soleo
dicere ager ille. et ꝓ ꝓtinguit
usq̄ ad mare. quo dictu nō
complēdo mare ꝗ ager nō in
uenit ī mare. Sepulchrū patens
ē guttur eorum. hō de iudeis
intelligit. quibus et de philo
sophis possit. Sepulchrū ampo
ad hō patet ut mortuos nos
priat. tales sūt qui suos
suis erroribus et suasionibus
decipiūt. et ad malū deducūt
. interficientes eos in anima
sicut scribe et pharizei et
philosophi gentiū quorum
fauces et ora ad hoc pate
bāt ut simplicioēs quosq̄
sua doctrina interficerent. Linguis
suis dolose agebant. Dolose
agebāt iudei q̄ volebant deū
suis sermonibus decipere dicēs
ꝗ ī. sermo. ꝗ uerax es
et rectū iudicas. Venenum aspi
dum sub labiis eorum. Aspis mor
dendo effudit venenum. quod pene
oībus venenis acerbius est.

ista iudei q̄ dāmo

in uidei quodammodo morsu in
fundebant venenum errores ex sum
sionibus. dum loquendo blasphe
mando mutificebant suos auditores
in mia. et non solum in alios. sed et
adiuncto xpm crudelissima ex
titit eorum malicia. Quorum os
maledicione et amaritudine
plenum est. Os iudeorum plenum
erat maledicione qui dicebant
de xpo demonium habet. et qui
maledixerit recto dicetes. tu
discipulus illius sis. et filius fu
ri et samaritanus. et cetera
talia. quibus ubique puocabat
dum ad amaritudinem. Veloces
pedes eorum sunt ad effunde
dum sanguinem. quia sunt propti
fuerunt ad effundendum
sanguinem prophetarum iustorum.
et non solum occiderunt seruos
sicut psalmum ezechielem
et hieremiam atque zachariam
filium dmni prophetam. Ergo quo
ho fecerunt venit super eos. Con
tritio et afflictio a romanis. quia
pertulerunt in corporibus. Et infelici
tas in viis eorum. i. miseria quam
sustinuerunt in corpore et in mia
per vias. i. actionibus eorum. Et
viam pacis non cognouerunt. i.
xpm mediatorem dei et hominum qui
pacem afferens mundo. dixit.
Ego sum via. vel viam pacis
dicit. i. actionem iustam non
elegerunt qui pacificum de
Non est timor dei ante oculos eorum

timore dei propriis oculis mentis sui
habent habet. quia deum et dnm et dominum suum
punitum sum et ubique considerat. et
dum presentia eius recolit penitentiam
non audet. ideoque neque illum
offendit. Sed quia iudei iustam
timorem ante oculos non habuerunt
ideo offenderunt. Primum autem
quia quinque lex loquitur. his qui in
lege sunt loquitur. lex continet
veteris testamenti aliquam tri
m ita diuidit ut in euangelio
habetur. quod apparuit dns disci
pulis
sensum ut intelligerent omnia
quae in illo septem canit in lege mo
ysi. et prophetis et psalmis no
uum psalm lex vocant sicut
dns ait. In lege vestra scptum
est. ego dixi dii estis. Et ut ipsum
sermo qui in lege eorum scptus est.
quia odio habuerunt me gratis
tam a hic appellat quod psalmum
quo predictum fuerat de iudeis
dixit insipiens pplis iudeorum
videns xpm prudentem in carne
non deum. Et go quod ostendet
ea quae superius dixit de psalmo
pplo primum ut iudeos qui gloria
bantur de nobilitate gnis et
vite meritis. qui xpm xpm non
ipi non occiderunt vel damna
uerunt. sed obstinatores essent
legis mandatorum. per quo se
volebant gentibus prone dixit
Primum autem quecumque lex
loquitur. i. psalmo isto in loco.
his qui in lege sunt loquitur. id est

¶ existimat septuaginta et nat' legis justificatos

iudeis legem habuisse. Iudei non
debent gloriari iudei in sua iusti
tia. nec sese preferre gentibus.
se potius reos se intelligentes.
qr revera peccatores existent. Ne
si dicet aliq; O iudei nolite glori
negq; extolli adhuc gentes: qr ego
iam dixi in psalmo ad vos pertinet.
qr vobis loquitur quibus datum est Ut
ne os obstruat. et subditus fiat
omis mundus deo. i. ut ne os iudeorum
et gentium claudat. ne quis possit
glociari. qr omnes peccatores sunt
mundi. et gratia saluati. non suis
meritis Subditus deb; esse omis
mundus deo. reatui suum agnoscendo.
et medicinam salutis querendo.
lex itaq; iudeorum est pro. si erit
dit et ad gentiles qui ad alienos
et ipsi eum dixerint. vel ia colentes
non est deus sed pro illos quos
colimus et venerant Quia ex
operibus legis. non iustificabitur
omis coram illo lex morsibus
fatua diuidit. qm in misteriis
preceptis continet Ordinis misteria
et sacramenta cessaure adueniente
xpo. qr finis sue complecio legis
cristus Ordinis preceptum adhuc
manet. qr seruandum est non
adorabis deos alienos. honora
patrem et matrem a cetera Ergo
ex operibus legis i. ex institutione
carnali. ex sabbati custodia. ex
victimis legalibus non iustifica
bitur omis caro id est omis homo vel
omnis carnalis iuuenis. et
carnalis ea obseruans. quia

omnia christo venente cessauerunt
velut umbra lex n et gratie
usq; ad iohannem Alia legis opera
sunt. honora patrem et matrem Alibi
dicit Qui maledixerit patri et
matri morte moriatur Et iterum
Qui occidit. Qui autem occidit
morte moriatur Di quis hec prec
ta ppter pena minatur et vindam
vel parentes honerauerit. vel non
occiderit. et non ppter amorem
dei et iustitiam hec potius
obseruauerit. hominibus quidem
iustus videtur. dum non committit
vim occidi mereatur. tm iustus
id est apud deum. dum bonum
preceptum eo ex necessitate et
non amore pbatur imple. Dum
ergo non iustificantur coram illo
licet iustus videatur coram
humano oculo tm non est iustus
hic nam christus Numquid moyses
iosue. dauid. aliq; ipplures
ex lege non fuerunt iustificati
fuerunt iusti sed non ex operibus
legis legis. vnde petrus dicit
Quid temptatis imponere
iugum super ceruices patrum
credentium. qd neq; nos neq;
patres nri potuimus portare
Sed per gratiam dei credimus sal
uari quemadmodum et illi Dicit
et nos saluamur. non per fidem
dni nri ihu cristi. sic et illi
saluabantur qr credebant in
filium dei. quem exspectabant
saluatorem. quem nos iam nate
primum ypiphanorem Et qre non

ex operibus quia impossibile est
sanguinem hircorum auferre
peccata. Et quisque operatur iusti-
tiam in ea confidit. Non dicunt
iumenta subiugum legem non vetat
peccata tollere. sed ostendere et
punire. Et legem enim cognovi
peccatum. Numquid enim legem non
cognoscebat peccatum et si non
cognoscebat quare ioseph
iudicet iuste missus est mittere
numquid non et actus est in me
et fratres eius numquid non agnos-
cebant peccatum. Qui dixerunt me
ruto hic patrem. Qui peccatum
et fratrem nostrum. Cognoscebat
quod peccatum. Et quantum malum esset.
et quam vindictam iuste expetet
ignorabat. Igitur et legem et
manum cognitio peccati est. Qui enim
legem. Qui lex dicit. Non occides
non adulterium facias. Et cog-
nitio etiam pene ipsum peccatum et
legem ostendit. Ipsum et utrum
intelligi. Quia quam mala
quod non cognoscebant esse peccatum
sicut concupiscentia. De quo alibi
idem apostolus dicit. Nam concupiscen-
tiam nesciebam. Si peccatum esset. Nisi
lex diceret. Non concupisces. Nec
et in dominum adductus est. Et peccatum
autem iustitia dei manifestata est
lege. Iustitia dei in peccatum Ipse
manifestatus est. Non quia ipse iustus
est. Aut quia iustificetur. Quia essen-
tialis iustitia est. Et quia indul-
gentiam. Qui misericordiam de
infideli fecit fidelem. De ad

ultero et fornicatore iustum et
continentem. De iusto et peccatore
fecit iustum et amatorem virtutum
quia iustitia in Christo est revelata et
data sine lege et sine observantia
legalium. Et nulli lex secundum mysteria
et sacrificia et dicit nam observantia
non possumus et ipsam iustitiam
dei patris et filii intelligere et
quo et per quem iustificatum est
facta a lege et prophetis Iusti-
tia baptismalis quia iustificamur
testificatur per legem dominum di-
in novissimis diebus effundet
dominus cor tuum et non carnem tuam
et auferam peccata tua et man
festabo te per baptismum Testi-
ficat et per prophetas cum dicit Iniquita-
tem ipse portavit. Ipse est
iustitia nostra testimonium habet
a lege et prophetis Iustitia et iusti-
tificatio quae iustificatum a deo
aut dei sup omnes iudeos et gen-
tiles credentes venit ut summus
sine cognoscit per fidem Iesu
Christi. Qua credimus illum filium
esse patris. Non est enim distinctio et
nulla est dicta inter iudeos et
gentiles. Et ut iudei peccatores
ita et gentiles. Et sicut iudei sine
suis meritis per gratiam dei sunt
salvati. ita et gentiles. Ubi
gratia omnes in peccatum et
egent gloria dei. et indulgentia
et venia peccatorum. Per quam glo-
rificandus est deus Iustitia
gratis per gratiam ipsa per redemp-
tionem quae est in Christo Iesu Gratis et
sine ullis precedentibus meritis. Ubi gratia.

Quia hoc ad illud scriptum est

venit
dicit · i · qs ad baptismū nichil
bonī unqm fecit · baptizatur
statim iustificatur · Et ergo
iustificantur p gratiam · i · p donū
dei · et ho. p redemptionem
q est in xpo Jhu · nō i oribus
legis Redemp. mā sine q nō
iustificat · homo · passio xpi
est · que iucta baptismo iusti
ficat hominem p fidem · et post
modū p penitentiam · Ita neq
uidet neq gentilis suis iusti
ficat ex oribus · cum uetus
sit puaricator sue legis · uidens
uidelicet naturalis et scripte · gentilis
autem naturalis · p redemptione · q xpus
nos redemit suo et sanguine i
fide · et aqua baptismatis · qua
renatus si statim obiecit · saluabit
in uita Denaute uexit omne
debet fidem oribus · et fides sine
oribus otiosa e · i tales confite
se nosse deum factis autem negant
Per redemptionem redimuntur · qui
ab hostibus captiuantur Quo ergo
homo captiuatus potuit cum deo
uberius sit p captiuatus anima
a diabulo · qm diabulo seruiuit
puaricando legem dei · et qm uetus
et ydolis cepit seruire · Hes
autem captiuatus soluta e · du
anima ad deum redit · et se in
finum illum ueo medicum intellex
ipsum redep. sanguinis xpi ef
fusione potuit Quae posuit
deus pater peccatorem p fide
in sanguinem xpi · filium suum
apposuit deus pr · i · dedit · et

mm

ipsum fecit peccatorem i reconsilia
torem · ut ipse nos faceret pacem
dei patrem · et placabilem fide p
redemptionis sue ul in puiptu
nam oculos omnis posuit · ut oes
saluarent in se credentes · qui dui
eum credimus · et eius sanguinem
p nobis fusum confitemur · qm
sin q purificati nō possumus ·
ex integro iustificam Ad esse
sine iustitie sue i ho. tpe ab
inseruorum · ul in nouissima
etate Justitia in hoc loco
duplex mo pt accipi Vno · ul
ipse xpus q iustificat nos ul
iustitia qua iustificat deus
pr credentes in filium suum
Ostendit ergo deus pr iustitiam
suam · ul filium suum · ul q nos
iustificat i effusione sanguis
filii sui i ho. tpe · i · ab aduentu
illius usq ad finem seli qr nisi
nos iustificare voluisset · ad
mortem filium suum non tradi
q nō fecerat illum peccm · proiut
ecf illum venire · et pati · De
remissione peccatorum delicto
· i · originalium · q ex parentibus · hi
in antecessorum · ul omnia
peccata que committimus in bap
tismum ul ea subsequentia p
baptismum · In iustificatione
dei · i · ad probandam dei manifesta
dn qr cu peccemus nō statim
puniam · p eius patientiam atq
sufferentiam ad primam exper
tem Que sustentatio nisi
in deo est · i primo hoie finis

homo p iudicium fuisset Adoste
sionem iustitie sue melior tpe
sub nouissimo et ad hoc p misit
ut p iustitiatore fieri nobis filium
suum ut sua miraz ostenderet
p illum et iustitiam q nos ex
spectat ad p maz ut sit ipse
iustus Iustus e qui qd p mihi
tribuit et ita et deus p misit
nos filium suum et i eo iustificaz
vos sequit et iustificans eum
i qui credit hoem qui ex fide
e ihu cristi no p opa legis
s p fide ihu xpi ipm alias
sic fide no valemus iustificari
Vbi gloriaris exclusa est Iudei
allongat et confirmat si no valz
quisq p opa legis iustificari
et dicit Q iudei qui omnibus
operibus gloriaris vide nisi iusti
ficatione sine fide dei esse
no posse Quare ex exclusa
e lex q glabiis i abrecta
et exclusa e p quia legem
sub exclusa e Interrogat iudei
ut consideret p quia legem
exclusa est ~~ut alia lex p ipsa~~
~~data sit~~ lex in qua gloriabat
Interrogat et adhuc factorem
i nunquid p legem fidei exclusa
e ut alia ~~ut alia~~ lex p ipsa
data sit q solet in operibus car
nalibus consistere Non sed p
legem fidei i no p legem factoris
fidei exclusa est Ergo p lege
fidei et novum testamentum
ex no nubis dei ut carnalis
circumcidam sed ut in fide
ecce baptizem ubi christus cuncta
dimittit peccata Qui enim dicit
primaz agere appropinquat eum
regnum celorum no aut sciata

factor

legem carnalem Arbitrum
i iudicium diffinium Iustificati
Iustificati homines p fidem xpi
s in baptismate sine operibus legis
i sine carnalibus observanciis
Arbitrium est ipse iudicare
vel testificari vnde et arbitri
dicuntur iudices et testes
Duobus modis iustificat homo
p fidem xpi Ubi gratia Ex iusti
sine operibus ante baptismum
i ipso baptismate iustificat
ut ecce po baptismum sine legis
operibus quae iam no sunt obse
uanda iustus habet si ea
preceptum divina custodierit
Iudeis gloriantibus et dicentibus
deus verus et unus iudeorum
tm deus e quibus legem dedit
et de quibus natus p ipsos in
iudea deus aut apli Nu iudeo
rum no et gentium deus e i
nunquid solos iudeos creauit
ut de illis tmmodo curam
gerat vmo et gentium sicut
deus e i mitomagis gentium
deus e videlicet ex multi cre
dideri deo et placuerunt
ex gentibus antequam iudei in
abraham fuissent electi et in
sortem dei sumpti sunt sicut
abel noe seth et japheth iob
~~noe~~ et ceteri eius et alii
qui plures Quinquidem vnus deus
est qui iustificat circumcisos
ex fide et non ex operibus vo
catos viz ex iudeis q circumcisio
appellat ppt abraham qui
primus accepit ea de cuius
stirpe illi descendunt
Et ipsum p fidem i credit
ex gentibus ex gentes ipsum

verbat. Qd dicit ex fide. de
t. et p fidem ipse apl sepe ponit
p̄positiones in vno sensu. Legē p
sub preceptorū. q dicit. audi
dñm deū. et audi ipsū deus vnus
destruimus. i. p nouū testamētū.
Absit. Precauet apl in ho loco
estimationē uiteriū. s. preceptorū
sed legem statuimus. i. cōfirma
mus et laudamus. et a deo data
dicimus. vel ex gratia dicimus legē
statuimus nos sanctam esse.
ipse ei est data. q obseruanda
fuit suis temporibus. sed ex ressaunt
in mysteriis. maxime hij in
preceptis vel statuimus cum
p fidem. et quicq illa promisit
de xpo. nos cōfirmamus ver
et completū. et credimus i illis
quē illa promisit. sicut e illud
ysaie. i. suscitabit vos deus
de fribus vestris. Et iterū. Ro
desiret preceptor iudex donec
veniat qui mittendus est. et
ipse erit expectatio gentium.
in quē modo gentes credūt.

Quid ergo dicemus inuenisse
abraham secūm carnē
i. quid bonū meruit
abraham per circumcisionem
carnalem. nichil. ipse nec dū
erat circumcisus qn placuit deo.
et audire meruit. exi de
tra tua. et faciam te in gente
magna. Credidit abraham
ex operibus. sed sub iustificatus
est. habet gloriam. i. non p fide
nec p gratiam dei sub. apud
se. et apud homines in phi
sed apud deū non hēt gloriam
nec habebit in futuro.
Quare. ipse non habuit fide

In se ipso et apud homines habuisse
abraham gloriam et laudem
p suis operibus. sed iustificatus
fuisset sine fide. sicut ille pha
risaeus gloriabat qui cū publi
cano in templū ascenderat
sicut opa abrahe circumcisio
fuit. sed tū ab eis circumcidere
a deo electus. e ideo non ex operib
iustificatus sed p fidem. Vn
scriptura non commemorat opa
eius sed fidem. Dicit. Quid
in scriptura dicit. credidit
abraham deo. obediens preceptis
illius. ipse exiuit de tra sua.
et de promissione ysaac et xpi.
credidit quod ei dixit deus.
in semine tuo benedicent omes
gentes. s. ipse credidit sed ado
ptus credendi. Et reputatū
e illi ad iustitiam. i. ad re
missionem peccatorū. ipse p ipsam
fidem qua credidit iustus
effectus est. Postmodū autem
circumcisionem accepit in signū
iustitie sue. ipse iustificatus
fuerat p fidem. Et ait qui
operat. mercedes non imputat
secūm gratiam. sed secūm debitū
ex humana consuetudine sū
mit exemplū. qn operibus
secūm meritū dam. mercede
et nullam nobis agient gratiā
Ro operantibus vero sicut dam
aliquod beneficium. non e mer
ces sed gratia. ideo gratuitū
abellis est e sensus. Abra
ham per opa sua poset
iustificari. hij dei gratia se
pilemente. et sū fide q illi
data gratis data est. non
est illi primū iustificatio

gratis datum quod debitum esset
Si enim iudei sine operibus iusti
essent iustificati. non esset vnus
redemptor gratie dei. atque ideo
superflua. sine causa esset
xpi passio. si gentile. Si autem
qui non operatur. s. opera legis
credenti in eum. i. in deum
dm. qui iustificat impium
non per opera sed per fidem et
sine precedentibus meritis et
impio et prauo facit pium
et iustum. Reputatur fides eius
ad iustitiam. i. remissionem
secundum propositum gratie dei. hoc
est secundum decretum iustitie
et misericordie dei. non secundum merita
quia decreuit gratis peccata
dimittere. hoc intelligendum
de gentibus qui cum fidem illa
habuerunt legis opera. et tamen
sicut iudei nonnisi iustificati
per fidem xpi sine operibus legis.
ita et isti. Et bn dicit secundum
propositum sine decretum gratie dei
per cui homo adhuc non erat
decreuit deus pr. cum filio
suo saluare genus humanum.
nullis precedentibus meritis
Vnde idem apls ad tit dicit. Qui
elegit nos in ipo ante mundi
constitutionem. Volens igitur
apls ostendere iustitiam. i.
iustificationem qua iustificantur homines sine operibus et
meritis suis. testimonium
psalmi profert quem ponit. in
quo predicabat quod in
adventu xpi iudei et gentiles
fide essent saluandi. Sicut enim
dicit et dauid dicit beatitudinem hominis. cum per describens
hoc deus accepto fert iustitiam
sine iustificationem sine operibus
sed sub legis pena et ita dicit
sicut et dauid beatitudinem, dicit
homis esse. Quod autem dicit.
accepto fert adiunctum dicit
accepto fert. i. libenter tribuit. et iustificandum ita cum sub
audicione. cum accepto a se.
i. eleo et dilco tribuit illi iustitiam
Dicamus et tertio modo. Cum accepto fert iustitiam. i. cui deus accepta dat iustitiam. vel accepta
bilem habet sine operibus. Beati
quorum remisse sunt iniquitates
i. omnia peccata in baptismate.
et quorum tecta sunt peccata
per penitentiam post baptismum. Res
tecta et operta non videtur
Et nos tunc tegimus peccata
non malis bona opera iustis
superponimus penitentiam viz de
preteritis agendo dignam. et
alia non perpetrando. hoc autem
distinct mt. iniquitates a peccatis
ut quidam doctores dicunt.
si iniquitas sit alicui legem. peccatum
post legem. vel iniquitas eo
gratitudinem. peccatum sit operum
Quidam autem dicunt iniquitates
esse si contra legem committitur
peccatum quod contra naturam et
conscientiam sed non disciplinam
per altero sepe ponit. Ad tertium

cui nō imputauit dōs peccā
misericors deus neq; i baptismo
delicta imputabit · neq; pnā
tecta si pmāsēit in fide Vl'
pt hoc intelligi de mārtibus
qui in suo sanguine sūt bap
tizati · quibus in ipo martirio
cuncta dimittunt pcā vl'et
de illis qui po baptismū mlta
cōmiserunt ꝑ vemente mānte
nitate dei p xpi nōē mar
tirii sustinuerunt · i ipo mar
tirio dimissa sūt eis · ipa pmis
corporalem susteperūt · s' de ij
ꝑb dicit Beatitudo ḡo hec
mēcūcisione manet · an erā
in ꝓpulo · ꝑtinet solumo ad
uideos · qui circūcisio appellāt
an erā ad gentiles · qui ꝓpulū
dicūt Illa beatitudo q' pcā sū
opibus legis dimittunt ḡtis
in baptismate · et p primam
atq; martirū · tam ad uideos
ad fidem venientes q̄ ad
gentiles ꝑtinet Quia gra
abraham lex nō erat baptizatus
p fidem · tm cū erat in ꝓpulo iusti
ficatus est Vn subdit apl'us dicens
aut ipa reputata est abrahe fides
ad iustitiā · sub no circūcisio ·
hoc affirmamus nos apli ipa nō
ꝑt circūcisionē carnalem ꝑt
fidē quā habuit ipa credidit
deo · meruit iustificari Quō ꝑ
reputata est · sub · abrahe fides
ad iustitiā circūcisione · an i
ꝓpulo · hoc est reputata est
fides ad iustitiā · p̄q̄ circūcisio est

uideos

An cū esset in gentilitate circūcisus
ipse alibi apl'us ait · nō in
circūcisione ꝑ in ꝓpulo ~~erat~~
~~tilitate ipa nō dū erat circūcisus~~
et nō p̄q̄ ꝑ circūcisionē accepit
ꝑ cū adhuc esset in ꝓpulo ·
in gentilitate ipa nec dū erat
circūcisus ~~et signū accepit~~
Ideo q̄ an iustificatus est p
fidē q̄ ꝑ circūcisus Et signum
accepit circūcisionis signaculū
iustitie fidei q̄ est in ꝓpulo
Ne dicat superflue circūcisum
esse abraham · si p illam nō
est iustificatus Ostendit illā
circūcisionē signum esse iusti
nō augmentum ut sigm
ficet iustitiā xpi q̄ est ex
fide Dignū e quo i hoc
qd' videtur et audit aliud
intelligit · sicut dnūs ma
nifestat dicens Generatio
hec signū quit · et signū nō
dabit ei nisi signum Jone
prhe Sicut fuit ionas i
ventre cete tribus diebus et
tribus noctibus · ita erat et
filius hoīis in corde terre Ecce
qd' significabat ionas vocatq;
Ita q̄ circūcisio abrahe fide
illius significabat quam
habebat in corde · et q̄ meruit
iustificari Nā circūcisio e expo
liatio infidelitatis et vitio
olvlino Distat ueo inter
signū et signaculum · qd'
signū aliud e · et aliud sigt
signaculum autem qd

alicui rei adhibemus. ut qd latent
quousq ab illo reseret. a qo
mgmur. Itu et illa crucisio
significabat iustitiam fidei q erat
in abraham. latebat ibi
sub signaculo vera circumcisio
q xpc q ex eo genere erat nasci
turus p baptismum gratiam suos
fideles a cunctis sordibus
peccorum eis circumcisurus. mdie
q iudicij ab omi mortalitatis
fragilitate. et corruptionis
fece eos mundaturus. In hoc
est qd octaua die celebrata
est. nam et ipse xpus significat
in cultello petrino. quo
circumcisio patrabat. fuit prea
uideis in signum circumcisionis
q cognoscerent eos genij.
et p mixtione non confuderet.
dum me gentes mihi captiui
ducerentur et ignorarent. qd
de genere abrahe descenderet
xpc. Nec tam diu mansit in
tripo et figura. quousq veritas
compleretur venente xpo.
Erat enim cisdem iudeis signum
ut quotiens in plio cum
alijs sternebant. et nudi reli
quebant. ex circumcisionis sig
notati. sepulture mandarent.
Dignum quo accepit circumcisionis
ob huius moi causas quas
dicimus q circumcisio signaculum
fuit iustitie fidei q est in ipsum.
qd ante est iustificatus p fidem
qd credidit. Iustitia est fidei

iudeos fidelem

octaua die fiebat significabat diuinam
resurrectionem q

dici. qd prius fidem habuit
et p ea iustitiam promeruit.
Nam in gentilitate siue in ipsu
positus fide est iustificatus. et
reddit causam quare hoc. Ut
sit pr omni credentium p ipsum
p fide qua habuit in ipsum pr
e omni credentium. tam iudeo
qm gentilium fide aut omni cre
dentium iudeorum et gentium. cum
fidem q credidit abraham
deum omipotentem esse. et firma
te habere in ipsoms. atq unu
tatem in substantia ipsam
quasi ex hereditate pri
ma retinet credentes. et qui
sunt oes credentes filij abe
p fidem. Ut reputet et eadem
fides illis ad iustitiam. siue
iustificationem. id est credentibus
ex gentibus. vel ipsum q accidit
abrahe dum esset adhuc in
gentilitate. Dicit. Nam abraham
antequam circumcideret fidem habuit
q pri est credentium. et postea
genuit ysaac. ex quo pri est
iudeorum. sic potest esse spiritalium pri
qm carnalium. et utrum semen. Ut
sit pri. s. gentium p fidem circu
mcisionis. non tantum qui sunt .s. iudeorum credentium
ex circumcisione. .s. non ex illis
tm iudeis pri est abraham.
vel reputa fides abe. ad
iustificationem q descendit de
pgenie illius pq qm circumcisionem ante
pit. p his gentibus q sectantur
vestigia fidei id est q imitat

iudeorum non credentium

exemplo fidei q̃ ē in p̃puto
pris nris abrahe. ⁊ illis qui
tibus q̃ sequunt vestigia fidei
⁊ q̃ imitat ex fide illius. q̃
datu ē abrahe cū adhuc eet
in gentilitate. q̃ p̃ucū appel
latur. Nō ni p legem p̃missio
abrahe. a semine eius. ut heres
eet mūdi. ⁊ p legem fidei.
quā habuit antequ circūdere
et antequ illā p̃missionē cum
peret ideo p legem nō ē sm
vl datu p̃missio abrahe.
q̃ dictum ē illi. p̃rem multi
gentiū posui te in semine
tuo benedicentur oes gtes.
ip nō eāt adhuc lex datu.
q̃ p̃o q̃ dūgentos et triginta
anos datu est. Abrahan go
in xpo heres ē mūdi. ip oes
credentes p fide sūt filij abrahe.
et in xo oia possidet. cui dicū
ē a pre. postula a me et dabo
tibi gentes hereditate. Si
enim qui ex lege heredes sunt.
exinanita ē fides. ⁊ abolita ē
p̃missio. ⁊ si iudei ex circūcisione
q̃ legem habent heredes sunt.
sau subaudit tūmō p̃missionis
abrahe. et nō ecc gentiles.
euacuata et adnihilata fides
q̃ ipe credebat deo. abolita
ē p̃missio. Et ē sensus. Si
solūmō iudei qui est circūci
heredes estis p̃missionis dei
ut vos vultis. nō impleuit p̃missio
deus quā dedit abrahe ut
pr eet multitudō gentiū. et si
ita ē videbit deo fruſt deo
credidisse. Nō ē go p̃missio
data abrahe p legem ⁊ p
fidē. Quare? Lex enim ira
operat. ⁊ vnde iam lex nō dedit
illā p̃missionē abrahe ⁊ videtur
operatur. cū dicit dente p dente.
et qui occidit occidat. Vbi
nō ē lex. nec p̃uaricatio. sub
tanta. vl nō ita imputat. hoc
dupliciter intelligi pt. Vbi nō
ē lex nālis. nō est tanta p̃uari
catio eiusdē legis. Vbi gra
Quādiu i infantibus nō viget
intelligentia. a intellectus nālis
legis discernēdi inter bonū et
malū. licet p̃ucrīat p̃rem.
verberent matrem. maledicat
patribus. nō ē tanta p̃uaricatio
nec ita imputat eis sicut post
modū. vbi venerit ad legitimos
anos. et cepeit vigere in illis
nālis intellectus. Aliter vbi nō ē
lex morsi. licet peccet aliquis
nō ē tanta p̃uaricatio. nec ita
imputat. qui nō habet ipsū
legem si peccauerit ip nō ē
exactus p̃uaricat eius sicut ille
cui data ē ad obseruandū. Deo
vbi p̃cepto legis. ib p̃uaricatio
occasio. et vbi p̃uaricatio. ibi
et maior vindicta dei i p̃uari
catore. Et et hoc nō intelligi
vbi nō ē lex euangelij. sicut i
pagānis. nec p̃uaricatio tanta
tij ideo nō i mūnes a vidicta

erūt · qr p ēntuas potēsūt cog
nosce creatorē Ideo ex fide
ut sdm grām firma sit pmissio
oi semim · sūt abrahe Sensus
t. qr nō ē tantū quarūdo in
gentibus ubi lex nō ē mosi-
qnta in iudeis Ideo ex fide
vl p fidē · sūt iustificatūr omes
sive iudei sive gentiles ēdēes ·
et p fidē sunt hēredes · nō per
legē · ut sdm grām quā gēt
pmisit · nō sdm mezitum
neq sdm legē firma sit pms
pmissio quā pmisit deus oi
semim abrahe · nō solūm
iudeis q erūt ex gentibus Que
ē ista pmissio? benedicēt iqt
in te oes gentes · prēmisq mitat
getiū posui te Vnde sequitur
non ei qui ex lege est solum
sed ei qui ex fide est abrahe
qui ē pr' omū nrm p fidē
t omū credentiū sicut scriptū
ē · s ī gen · qr prem gentiū posui
te ante deū cui credidisti ·
Hic pcutit iudeos supbia ·
qui gloriant de pgenie abrahe
descendere Ad · n · aut prem
vmi gentis israhelitici constitui
te q prem omū gentiū · et
rte addidit apls ee sua mis
pteā ānī deū cui credidisti
sūt · in corde · multi n sunt
qui vident credere deum ·
q nō credūt ānī deū Illi nō
credūt ānī deū q confitēt se
verbis credē deū · q aliud

corde retinēt Illi vero ante
deū credūt · qui toto corde ·
tota anīa · tota virtute illū
diligūt · ut abrahami et qui
potius t mezitoē hoīe ī ossēū
dei fidem seruant qī ī ossenta
hōm · sicut ē circms crucifixio
Qui p fidē t grām suā vnū
sicut mortuos · i · gentiles et
eos qui mortui sunt p infidelita
tem in pcis Dicit · n · vnū
iustū p fidē · ita mortū pcōr
p mē credulitatē Et vocat
ea q nō sūt tamq ea q sūt
deo omp sol habet ēe · et
qui adherent ei p fidem et
dilcōem · illi habent ēe ab illo
illo · et illi sūt sicut ipse dixit
Ego sum deus abraham ysaac
et Jacob · et cōm illos qui ei nō
adherent · qī nō sunt · inde dicit
apls mō Ergo sicut vocatur
abraham qui erat · qr deo
adherebat p fidē · dicēs · exi
de tra tua · sic vocat ea q nō
sūt Id. ē Vocat gentiles et
infideles q nō sunt · qr deo nō
adherent Qui q spem · s · ne
m spem · sub · grē · et potētie
dei credidit ut fieret prēmit
tis gentiū · p fidem Cōtra
spem ne ē ut senex cū vetula
pareret q adolescens et iuue
cula sterilis p mascerat Nā
ne ē ut iuuenis iunctus iuue
cule generēt · sīl senex
iustus iuuēcule nāle est ut
generēt · sicut abrahā senex

et ingrat iuuencula · et quibus
natus ē ismahel Cont spem
nātūe ē ut senex cū vetula
mortuus generet Sed abrahā
nō attendit ad insuetudinē
nātūlem qp nō possit ex se et sara
iuuēcula filius procēare · ſ in
spem potentie dei credidit.
qp omipotentem nouerat qui
pmisit Secdm ipd dictum ē
ei sic erit semen tuū sicut
stellē celi Semen abrahe
in hoc loco intelligit tū multi
tudo iudeorū quorū pr ē secdm
carnē · et iā et p fidem · qp et
multitudo omū gentiū · quo
pr ē p fidē. Et dcm ē populos
· q ē figura vl dcō fidē
credentis. licet n p multitudīē
nō possit numerari ab hominib
semē abrahe · deo tm nō est
inūmerabile · licz coequet stellis
uno vl arenis Rotundū
qp p stellas et arenam secdm
quendā doctorē intelligendū
ē gentiles de semē abrahe
credētes viz ex gentibus · demq
israhelem Et secdm alium
alius p stellas intelligendū
electos · q pui mū sunt qpatione
arenarum maris · et p arenā
iustos · q ponderē pectoris
gerūt Et nō infirmatus ē
fide Ille infirmatur fide qui
dubitat · et nō credit pmis
sionib dei Sz abraham ad
iudicēs a deo · prem multi
gentiū posui te · et secdm ip

tpr venā · eū qp sare filius.
licz con nē vsum videret
ē qd pmittebat · nō ē inf
matus fide qp nō dubitauit
in pmissione Nichil n considerat fides
natūe qp in his q pmittit.
facile sequit nā sua auctōi
Nec considerauit corpus suū
emortuū · s ad procreandos
filios · cū ēet centū ānorū ia
qp centenarius erat et ē
emortuā vulua sare · sed
nō considerauit Emortuos
dicit abraham et saram
in pgenerandis filiis · id est
ppt ānorū nūm ia desperatos
Abraham n centenarius
erat et sara nonagenaria
ppt qd qn pmisit ei deiqes
p angelū · secdm ip tpr
veniens · et eūt sare filius
Emortua n erat vulua sare
qp ia pcesserat tēpus pcreandi
et ia desierant fieri sare
muliebria · et ia desierat
mēstruū pati · qd vbi cessat
in feis · transit tempus gene
randi filios Sz abraham
nō attendit ad nē vsum ·
ſ ad dei potētiā credulus
ei pmissionibus Vnde seq
In repmissione etiā dei · de
q supra dixi · sue de ysaac
seu de xpo · nō hesitauit et
nō dubitauit in credulitate
diffidentia ſ cōfortatus ē
fide ſ de pmissionib dans
gloriam deo · credens vbis

m Cam v

dei · et grãs referens · qui de
acceptis bñficiis · intelligẽs
solus dei ẽ munus et grãm
ubi humane fecunditatis
nẽ usus cessauit plenissime
certissime sciens · qꝛ quicquid p
misit · illi deus potens ẽ et fuit
ideo sub · qꝛ credidit dei pmis
siombus · reputatũ ẽ illi ad iusti
Non ẽ ꝗ tm scptũ h̃ de fide
abrahe · ꝓt ipm · ut ipse legrat
qui olim fuerat defunctus
ꝗ et ꝓt nos i ꝓt nrm psm
· ut amatores simus fidei
fidei illi quibus reputa
bit credentibus in eũ qui suscitauit xpm a mortuis
· i a sepulchro · qui ꝓprie locus
ẽ mortuor Si uta pfte
crediderimus xpm a mortuis
resurrexisse · quo ille edidit
corpus sicte e mortui posse
ad cõcipiendũ vmificari
et credideri deũ prem · q
christũ suscitauit a mortuis
repubit nos ad iustificaciõ
qꝛ remissio accipiemus omn pccor
sanctos Deus pr suscitauit
filiũ suũ a mortuis · ut ipse
et filius suscitauit ipm · et
ut et alius dicamus totu
fmtas suscitauit illũ hominem
assumptũ a vbo dei Qui edidit
e sub · a pre multis ꝗ alis
modis · ꝓt delicta nra · et
resurrexit ꝓt iustificaciõ
nostram · ut dũ credimus

eũ passum ꝓ nra salute · et re
surrexisse in veritate a mor
tuis ꝓ hoc fidem iustitiam
meriam In tdiciõe xpi
i essabilis eius mia existit i
resurrexiõe potencia diui
nitatis de mostrata ẽ Justi
ficati igit ex fide pacem
habemus ad deũ ꝓ dnm nrm
ihm xpm Cũ iudei et gentes
mte se disputarẽt disputarẽt
· et illi de antiq legis opibus
hij de noua xpi vocaciõe
psiptue gloriarent ꝓ trac
tata et elucidata causa · qꝛ
nemo eo ex merito suo
iustificatus · ꝗ omis ꝓ gram
q fidem infundit · et veritate
ostendit · et qꝛ ns gentes ns
circũcisio faciat filios abhe
· ꝗ fides rta · qua clarum
abraham a deo illuminatus
et ꝓuentus · stati subnixus
apls Justificati igit ex fide
no ex opibus legis · neq ꝓ aliqd
meritũ nrm · qd ꝓcessit
fide pace habeamus ad deũ
prem suc apud deũ prem
ꝓ mediatorẽ nrm ihm xpm
ꝓ cuius passionẽ reconciliati
sumus deo pri · sicut e angeli
i eius natiuitate cantauerẽt
dicentes Gloria in excelsis
deo · et in tra pax hoibus
bone voluntatis Cur · n
pacem habemus apud deũ
prem si mte nos pacem et
concordiam fraternũ tenes

Cam v

Ne si dicet ja qz reconsiliati su
p sanguinem filij dei et pacem
habemus apud deum prem. sumus
et nisi nos pace habetes. non
psumetes i vllo de nob. cui oia
ex fide habemus p ipsum. et xpm
habemus accessum sive introitum
p fidem eius in gratam istam qui
longe eramus. in qua stamus
modo qui ante iacebamus. Gra
appellat. in hoc loco fidem.
p qua plenitudinem iustificationis
percipimus gratis a deo type bap
tismatis. in qua vel ad quam
gratam introitum et accessum
habemus p ipsum. qz ipse est
ostium sicut dixit Ego sum ostium
et nemo venit ad patrem nisi
p me. in qua gratia et fide
iustificationis et indulgentia
peccatorum stare debemus in bonis vis
operibus viriliter laborando. et
gloriam in spe gloriae filiorum
dei. In primi seculo dei summa
in spe. in altera autem vitam eternam
in re. si in bonis operibus articulum
mortis invenit nos. Unde dicit Sob
tem filius dei summus in spe. et
addit apostolus id est nunc. Non
solum sub. gloriam in spe gloriae
filiorum dei. sed et gloriam in
tribulationibus. id. in angustiis
et adversitatibus persecutionum
p xpm. Sciens qz tribulatio
id. afflictio patiam operat in
electis qui patient. adversitates
seculi perferunt. patia a patiendo
id. feriendo dicitur. et patia

ignis corpus aut aliud timore et
afflictione tormentorum feritur. sed
vindictam non expetit. Sic hac
sancti martires vincerunt persecutorum
et seviciam tyrannorum non
reddentes vicem. sed patiam
sive tolleranciam secuntur.
patia probationem meritorum
et fidei. sicut probatio sit sanctorum
martirum. et sicut probatus et
beatus qui non deficiens
in tribulacione. Est enim probatio
honestas morum et laudabilitas actionum. unde probus di
laude dignus probatio vel
spem. sed operatur vite eterne.
Spes et expectatio futurorum
bonorum. Illi vero qui in tribu
lationibus adversis p patienciam
probabiles in fide existunt. secundum
de primis futura beatitudinem
expectant. Spes autem non confundit
Spes sive expectatio futurorum
omnem effusionem et veritatem
hominum seculi expellet. Spes quo non
confundit. id. qui probatus et
in fide bonis qz operibus et
spem habet eternorum premiorum
non erubescit quicquid adversi
in hoc seculo sustinuerit. securus
de primo. Et hoc ipse. Quia
caritas dei. quia nos diligit
deus. vel quia diligimus deum
Diffusa est in cordibus nostris
type baptismatis et type manus
impositionis. p spiritum sanctum
qui datus est nobis. non p
meritum nrm. verbum effusionis

at

nō qꝫ sit patia

sue diffusionis largitate
muneris significant sicut et
in Joel habetur Effundam de
re spiritu meo super omnem carnem
Deinde quo caritas qua diligimus
deum in nobis sit per cuius amore
patiamur omnia adversa sustinemus
sue qua diligimus proximi. vel si
quid boni in nobis habemus. non
per meritum nostrum est. sed per gratiam
dei cooperante spiritu sancto nobis
tributum Ideoque preceptis et
voluntati illius obtemperare debemus
hinc nos pacem quam ipse
commendavit discipulis. dicens
pacem relinquo vobis Ipsa
est spes per spiritum sanctum nobis
data. qui facit nos credere ipsum
promittit nec confundit nos spes
quam amplius dabit quam
sperantes. gaudia viz perpetue
celestis Ut ipse in. xpo cum
adhuc infirmi essemus. secundum
tempus pro impiis mortuus est. Ut
quid in. xpo cum adhuc infirmi essemus
et peccatores secundum tempus pro impiis
et pro irreligiosis mortuus est.
nisi ut habundantia et plenitudo
dilectionis sue caritatis nobis commendaret
sicut scriptura manifestat
Infirmus est omnibus peccatoribus et omnibus
infidelibus. fortis veo iustis
et fidelibus. atque agnoscamus deum
pietatis esse cultum. et religio dei
magis dicitur pius et religiosus
Econtra impietas dicitur irreligiositas. a qua venit impius
et irreligiosus Tanta fuit
caritas xpi. ut non solum pro illis
qui compassiones reproborum religiosi
essent. sed etiam pro impiis morientes
quos postea per fidem sua iustos
fecit Quam caritatem nobis quoque
dauit ut illam imitemur sicut
discipuli dicit. qui lauit pedes
eorum Exemplum enim dedi
vobis ut quemadmodum ego feci vobis
ita faciatis. sicut ego vobis
laui pedes. ita et vos alios.
et sicut ego pro vobis animam
meam non dubito ponere. ita
et non dubitetis. neque pro me
neque pro fratribus si necessitas
fuerit. causa amoris mei animas
ponere Quod veo dicit apostolus eum
secundum tempus mortuum esse. tripliciter
accipi potest Dicit beatus Ambrosius
mortuus est secundum tempus. ipse quo
et breui tempore potuit teneri a
morte. tertia enim die resurrexit
Alie Secundum tempus mortuus est
. tunc ipse toti mundus sub peccato
tenebatur. de quo tempore dicit apostolus
alibi postquam venit plenitudo
temporis misit deus filium suum
Et deus pater per prophetam ad filium
Tempore inquit accepto exaudi
te Potest et tertio modo intelligi
ipse secundum tempus esse mortuus id est
tempore in corpore. non tamen
ipse peccatum non fecit. nec dolus
inventus est in ore eius Ipse enim
dicit esse. vbi aliquid veritas est.
vbi gratia. vbi oriuntur sol et
occidit. ubi luna augmentum
vel decrementum capit. vbi est

ver in estate tristis estus ipse
in autumno autumnus nihilominus
in hyeme hyemus est xpus secundum
tempus i secundum carnem que
mutabilis est et variatione
subiacet mortuus est tpalit
Ita ubi et intus est tpe esse non
pt Vix enim pro iusto quis moriat nam
pro bono forsitan ausus audeat
mori sub aut nullus aut raro
quis enim pro iusto aut nullo se
ponit Iste nullo accipit ut
in psalmo Deus quis filius eius t
ta nullus pro iusto ut hic ad alibi
ubi dicit Quis sapiens et intelligens
hec Raro inuenit Et est sensus
Vix pt aliquis inuenire qui
non solum pro impius sed nec pro iustus
et bonus velit mori Et cum
raro inuenitur iste pro bono et iusto
audeat mori xpus pro impius
mortuus est Inter iustum et bonum
hoc distat ipse iustus fit
studio et exercitatione virtutum
sicut sancti martires. bonus
vero interna sicut puuli qui
mundantur in baptismate pt
eternam et pro bono accipi iustus
et bonus Commendat autem suam
caritatem deus in nobis ipsum cum
adhuc peccatores essemus. antiquam
essemus renati ex aqua et spiritu
sancto. et antiquam essemus iusti
ficati per fidem. xpus pro nobis
mortuus est Ad quid ipse dedit
deus suam caritatem in nobis. ut
illam mitem conuertamus quosque
diremus, ut ultomagis igitur

iustificati nunc in sanguine ipsius
ipsius salui erimus ab ira per ipsum
Dei cum peccatores essemus xpus pro
nobis dignatus est mori. multo
magis iam remissione peccatorum
in sanguine passionis eius. et
iustificati per fidem salui erimus
per xpum ab ira et a vindicta dei
iudicii qui venturus est regibus.
Nec enim legimus pleruisque in locis
omipotentem deum iram habere.
non debemus putare ipsum illum
credat ulla perturbatio. ipse ipse
idem manet. Iste ipse dicit
Tu ipse idem ipse es. sed ira illius
appellatur vindicta et vitio eius
quia ille sine aliqua mutabilitate
exercet. secundum ipse ei sapientissimus
orator dicit. Tu autem dum fa
fabrorum cum tranquillitate iudicas
In hoc loco proposuit sibi ipse iu
questionem et dicit Dei iustitia in
sanguine passionis filii dei acce
pimus remissionem peccatorum. quid
ante est. ut baptizemur et si in
baptismate accepimus remissionem
peccatorum et mundamur ab omnibus
sordibus vitiorum. quid ante fuit
xpum pati Qua questione nos mo
soluit Ista duo passionis xi
et baptismum ita sunt coniuncta
ut neque baptismus possit salu
salutare a patribus et per fidem hoc
sine fide passionis xpi. ipse sine
fide impossibile est placere deo
neque fides passionis xi possit
remissionem peccatorum sine gratia

baptismatis nisi in sanguine
martirij sui fuit baptizatus.
ut dnus dicit. Nisi quis renatus
fuit ex aqa et spiritu sancto.
non pt introire in regnum dei
Si enim inimici eius reconciliati
sumus deo per mortem filij eius
multo magis in ipsi mediatores
reconciliati in ipsius vita quasi salui
erimus in vita ipsius. i. in vita xpi
qui est vita. et in ipsa vita eterna
habitum sumus. Illa reconciliatio
quam fuit ab initio. Nunc
quo opere deus exhibit nobis natus
et inimicis. cui de illo dicitur.
ut michi odit eos. si fecit bene
endum ut non nam nram quam
ipse sanam fecit et bonam odio
habuit. sed vicia et peccata quae
nos attraximus. ipsum quandam
iustitiam dei et diti sumus.
dyalo ipsum dui sub pcis fuimus
ut legitur. Postquam enim homo meruit
audire terra es et in terram
ibis. homo es et tuis terrenis effectus
ideo morieris. dem et diabulo
in serpente Terram comedes
et peccatores deuorabis. Abluti
autem vicijs et pcis per passionem
filij eius reconciliati sumus in
id ipsum cum fuimus. vnde dicit ipse
Si cum inimici dei essemus. attribuo
non nam per mortem xpi saluati
sumus. quanto magis in eius gloria
fiemus in vita: si cum inimici
fuerimus non solum autem sed et
gloriam in deo per dnm ihm xpm
dnm nrm per quem nunc recon-

siliationem accepimus. non solum
autem sub. salui erimus et dabit
nobis vitam eternam sed et gloriam
in deo. sub. pre. sue in confessione
dei quam habemus per dnm nrm
ihm xpm. per quem et per xpm nos
reconciliatio accepimus
Nunc inquit reconciliati sumus
deo pri. et tpe aduentus xpi
Dicit enim vos dei pris sumus vbo
creati. nunc ipse iohes dicit
omia per ipsum facta sunt. utique
et ab illo sumus redempti et
deo pri reconciliati. Propterea sicut
per vnum hominem in hunc mundum
peccatum. et per peccatum mors intrauit
et ita in omes homines pertransiuit in
quo omes peccauerunt. Defectus
est isto in loco huiusmodi. Dicit
per adam peccatum et mors intrauit
ita per xpm iustificatio et vita
eterna venit. Propterea sub. ut reconciliati
sumus deo. sicut per vnum
hominem. sub. adam. in hunc
mundum. in vnam iustitiam ihm
huiam. per xpm in de supmis
et peccatum intrauit. et per peccatum
mors sub. intrauit ita in omes homines
mors corporis et anie pertransiuit
sub. sicut in illum in quo idem adam
omes peccauerunt. sub. ita per
dnm ihm xpm iustitia intrauit.
et per iustitiam vita futura Cessa
et Sicut per adam peccatum intrauit
in genus humanum et mors. et
per omes transiuit. sic per xpm iustitia
venit et vita. in ipso ipse omes
peccauerunt. quia in lumbis eius erant

sicut leui in lumbis eius priusq; qm
decimatus est. Et congrue dicit p̃ eum
intrasse peccatum. ac deinde p peccatum
sub. intrasse mortem. ipsa statim ut
peccauit mortalis effectus est.
sicut ei deus iam prædixerat. In quo
cumq; enim die comederis ex
eo morte morieris. Peccauit
concupiscendo atq; comedendo.
et mortalis effectus est peccando.
Usq; ad legem enim peccatum erat
in mundo. Non dicit usq; ad tempus
quo data est lex. sed usq; ad tempus finiendi
finiendi legis. Sic enim solu
tum dicere. Regnauerunt usq;
ad attilam regem. et usq; ad mor
tem attile regis. Usq; ad legem
et usq; ad finem legis. et iterum
gre. peccatum originale et actuale
actuale fuit in mundo. p gratiam
autem ihu christi non solum originale
sed etiam actuale deleta
sunt. Peccatum autem non imputatur cum
lex non est. hoc tripliciter intelligi
potest. Cum enim lex malis non
est in horte sicuti in puerulis. idcoq;
agunt pueri non imputantur ei peccatum
ipse non sunt quid sit bonum vel malum
illud autem lex docet non agnos
cebat peccatum tam grave malum esse
sicut p legem ostensum est. vel illud
cum lex deesset non imputabat
et ignorabat id pena dignum
esset illud peccatum. quousq; ipsa
lex dixit. Cum ho id illud
fecerit morte moriatur. Sed
regnauit mors ab adam
usq; ad moysen. et in eis

qui non peccauerunt in similitudine
preuaricationis ade. Mors ide est
a peccatum. ideo dicit regnasse
morte. ipsa vniuersum orbem te
tenuit tam mors peccati q̃ mors
corporis. Q̃ dicit usq; ad moysen
ita est intelligendum. ut iam
diximus. et usq; ad finem legis.
a iterum gre. p moysen enim
intelligitur lex. sicut dicit in
euangelio ad diuites. habent
moysen. et legem. et alibi. Inci
pies a moyse ho est a lege
Regnauit inquit mors adem
toto mundo. ex quo primus homo
peccauit. usq; ad finem legis
moysi. et exordium euangelii
non solum in alios. sed et in illos q̃
non sponte nec sciente peccauerunt.
sicut pueri erant qui originali
peccato obnoxii obnoxii erant
Illi in similitudine preuaricationis ade
peccauit. ipse sciens et volunta
peccauit. sicut ille cui deus dixit
Ex omni ligno paradisi comede de
ligno autem scientie boni et mali
ne comedas. et tetigit. Ille vero
in similitudinem ade non peccauit. q̃
nec legem malem habet. nec
cum studio peccauit. Qui est forma
futuri. ho duplici modo intelligi
potest. Adam qui peccatum attulit
mundo. exemplar siue forma
est futuri. scilicet ade. et xpi. ipse sicut
ille ex virgine tira factus est
ita xs ex virgine matre natus
est. vel a virtute pte. Alter enim
caput peccatum alter caput iustitie

et ip sicut ada pcm attulit et
mortem · ita xs iustitiam et vitam
illi si dicerit · q. e forma futuris
sicut quidem codices habent ·
cum sensus Exemplar e futuris
sub posteris suis i pcto · ip si
ille pcto et mortalis extitit
ita oes posteri eius pcto a
mortales nati sunt · et nasci
cotidie trahunt originali pcto
i posteros · ut hoc augustinus dicit
p concupiscentiam carnis coitus · sed p
gratiam dni nri ihu xi liberantur
a pcto et a morte eterna. Cri
cum nullus homo ex adam q. ert
p generem illius ita nullus ex
pcto illius pt xm Sed no
sicut delictum · et ita et donum
iustificationis · hoc a malis
fuit donum xpi q. · nos
remissio pcto vent ip pcm
ade · p qd vent mors · plus
prevaluit iustitia xpi i iustifi
cando ip pcm ade i condemnatione
Quia in his q p xpm redi
mimur tpalit valet forma
mortis ex adam · forma iustitie
vitae valebit in eternum p xpm
Dicem vnus electi homines ade
delicto multi electi multi s
tpalit mortui sunt · mlto magis
gratia dei · s. q. dimittitur pcto
et donum sub · spus sancti
i gratia vnus homo ihu xpi i
plures habundavit vt multi
et plures ad electos refe
runt · nt a corpal qd dicit
plures · ip plures sunt regni

qui damnabuntur ip sunt iusti q
salvabuntur · p absolute positum
e iugiter ipsum hoc mo Dicit
ipse vnus homo ade delictum
no solum reprobi et minimi peccatores
p et electi mortui sunt tpalit
tam corpe ip etiam cum · mlto
magis habundant et crescunt
gratia dei ~~et remissio peccatorum~~
id e p gratiam ihu cristi i plures
i electos In hoc em plus
sunt multo magis habundat
gratia · i. remissio peccatorum plus
ip pcm · ip no solum pcm
originale ipse qd i morte
anie et corpis ruinam · p etiam
omia actualia abstulit i electis ·
et insup donavit vitam sine
fine mansurem Et no sicut
p unum originale pcm venit
mors ita et donum sub gre
vent · qd e dicere illud et
aliud vent pcm · et alius
iudicium ad aliud venit donum
xpi · pcm vent p i obedie
ut morte afferret · donum at
gratie xpi vent p obedientiam ·
qua obedies fuit deo pri ·
ut no solum illud originale ·
p etiam omia actualia auferret
Qd sit lectum fuit p unum
peccatorem · ita erit intelligendum
et no sicut p unum peccatorem
i · p adam vent mors · ita
et donum gre vent ~~ti~~ p xm
iustitiam iudicium i damnatio · ex
uno s. pcto originali vent
i condemnationem omnis homo ·

gra aut xpi. s. ꝛc. ij. nos dmu
tur pcm. s. venit in iustificacio
ex multis delictis. sicut. q. delictum
p. originale pcm addita sunt
et ꝛ sensi damnacio venit ex
uno pcto originali in condemnacio
omis humani. gra aut xpi
venit in iustificacio ex multis
delictis. i. ad lo venit. ut non
solum ab illo uno originali se sed
ab omibus actualibus nos iustifi
caret. ideoq; alit ait venit
pcm alis gra. Consideradum
aut qd sic dicit iudicium vere
ex uno homine in condemnacione
loquit. q. pelagianos. qui ne
gant originale pcm ethi
ab infantibus qui nascunt.
dicentes qd non p originem
ethic sed p imitacio. qd omino
falsissimum est. Si ita est ut
illi delirant negis dns ita
expsse in euglio dicit. si quis
renatus non fuerit ex aqua
et spu non intrabit in regnum
celorum. In veteri qd testamento
negis dicit. masculus cuius cro
cisa non fuit pibit de pplo
suo. qd pactum meum irritum
fecit. non p se sed in prio suo adam
in paradiso. Si vnus homis delicto
delicto mors regnauit p
unum. multomagis habundan
gre et donacionis et iustitie
accipientes in vita regnabunt
p unum ihm xpm. Ecce in
Si p delicto unius. i. ad
venit mors corpis et cetera

aie regnauit tpalis et ad xpi
merciis multomagis regnabunt
illi in vita eterna accipientes
in p nri p ihm xpm habun
dantia gracie. i. et plenitudinem
donacionis gre. q. dmuttitur
pcm et plenitudinem donacio
i. dona spis sancti. q. de clas
donat. qui alii dat p spm
sapie et ceteza dona
sunt gratis diuidit. et cetera
pientes eterna plenitudine
i. ocis virtutis. ut post
baptismum gratiam iuste et
sce viuamus. Si enim mori
nt. ita tpalis pti originale
pcm. p gratiam xpi accipiunt
vita sempiterna. ubi regnabunt
cum ipo. Igit sicut p unum
s. hominis delictum omis homines
s. gratiam in condemnacio sub
uenit mors et pcm sic
et p unum. s. hominis. i. xpi iustifi
in omis. s. electos et predestinatos
in iustificacio vite. i. ad
vita sempiterna venit
gra. Si enim p inobedienciam
unius hominis. i. ade pccores
constituti. multi. i. de gente
humana qd in lubis ade
erat ita p unum. s. hominis obe
dienciam. i. xpi qui fuit obedien
pri usq; ad mortem. iusti
constituentur multi. i. no
tpi ocis lex aut subintrauit
ut habundaret delictum. Iudei

ignorabat ad

ignorabant ad quid accrescerat
legem · et putabant se per circumcisionem
et carnales observationes saluari
posse · sine gratia dni nri ihu xpi · vnde
apls volens eis ostendere
quod lex non est data ut peccata auferret · sed ut demonstraret
aut lex aut subintrauit · id est subito
introuiit ut habundaret delictum
Quod habundat delictum per
legem duplicitur · vel quia dum
precipit dicens · ne adulterium
facias · ne concupiscas rem
proximi tui · exardescit anima ad
libidinem ad concupiscentiam
qui ante nesciebant quod ista
concupiscentia aut tale huiusmodi
peccatum esset · Vel dum transgressor fit legis excrescit delictum
in vmbra enim · quia maior pena
et vmbra digna est · qui scienter
aut legis preceptum peccat
sed qui non habens legem
ignorante delinquit · Ubi
autem habundat delictum
sup habundat gratia Originali
peccato quod ad oes peccata
addita sunt actualia et
habundauit sunt excreuit
delictum et creuit per actu
alia peccata et per contemptum
legis · sup habundauit gratia
non solum peccatum originale
sed etiam actuale abstulit
largiens nisi per benignitatem
vitam sine fine mansuram · Ut
sic regnauit peccatum in morte

ita et gratia regnet per iustitiam
in vitam eternam per ihm xpm
dnm nrm · Ac si diceret · Sicut
regnauit id est principatum tenuit
peccatum originale et actuale ad
mortem in electis id est ut ad mortem
eos traderet ad tempus · ita
et gratia qua dimittitur peccatum
regnet in electis per iustitiam
operum in vitam eternam hos
ad vitam eternam perducendos per
ihm xpm · sunt per aduocatum
ihu xpi In hos enim maior est
gratia xpi quam data est nobis sicut
peccatum ade · et magis nos non
solum originale sed etiam actuale
peccatum · et facit nos ad tempus
moi · gratia autem xpi dimittit nobis
non solum originale sed etiam ac
tuale peccatum et facit nos vnde in vita

Quid ergo dicemus Etiam
permanebimus in peccato ut
gratia habundet · Absit hoc
ad superiora pertinet · vbi dicit
apls · et non sicut audiuit quidam
dicere · faciamus mala ut ve
niant bona · et ad illud · vbi
habundat peccatum superhabun
dauit gratia Quidam
enim gentilium audientes per
dicationem pauli alios ipsi
apl̄os ubi deliquerant accipere
vitam · ibi acceperunt
mortem · non intelligentes
sensum predicationis eorum vn
dicebant apl̄os predicare ·
sicut quanto amplius homo

(sub delictum)

peccaret · tamagis deo placet · et vbi maior est culpa · ibi ma
ior est gra dei · ut dn omis esset
minus peccatores · qpe solus apparet
iustus · et qd maiora peccata et
plura dimitteret · eo plus iuste
ricordis se laudaret. Quapter
dicebat · faciamus mala ut ve
niant bona · ex quo amplius
peccauerimus eo maiore gram
apud dm habebimus. Nos qd aliq
debemus dicere dice · fecimus
mala et venerunt bona sme
ritis meritis p gram xpi ·
Faciamus modo bona · ut veniant
nobis meliora. Attendentes q
dicit apls et p sonam fidelium
loques qui se a peccatis seruat
Numquid qd p manebimus i peccto
Numquid qd peccabimus ut gra
dei habundet · p plus habeat ·
qd nobis dimittat · et crescat
nobis dimittendo · sicut quidam
carnalium dicunt · Absit · i · no
fiat illud · ut qd in peccatis ma
neamus · ho at digna considera
re pendendum est · ex idco istra q
dicit apls · ne aliquis i fidelium
dice posset · qd asseret qpe
peccandum esse · ut gra dei ha
bundaret Qui enim mortui sum
peccto · quomodo adhuc viuemus
in illo sed si omia peccata nobis
dimissa sunt i baptismo · qre
obedimus viris et suggestionibus
carnis. Ille mortuus est peccto
qui no habet peccm · cui delecta

sunt omia peccata in baptismo et est
ille viuit peccto · qui obedit delec
tationibus peccti · et suggestionem pue
voluntatis. docet autem apls ·
ut posq a i baptismate accepimus
remissione peccto · abstineamus
nos a criminalibus peccatis · et a pcti
humana fragilitas p dei gram
a delectationibus carnis et prauis
cogitationibus nosmetipos refre
restringamus. An ignoratis fres
Quicumq baptizati sumus i xo
ihu i morte ipius baptizati
sumus. Vbius apls · mistice et
subtilissime isto in loco loquit.
et vult ostendere · quod misterium
mortis x xpi et sepulture et
resurrectionis xpi ad baptismum
pertineat et dicit. Numquid ignorat
is o romani misterium xpi
mortis et sepulture et resurrectionis
quod conuenat misterium bap
tismatis. Certe no ignoratis
ut ego puto · et si ignoratis
ego vobis panda. Hi qstio vult
in hoc loco · cum dns dicit apls
i euangelio i nomine trinitatis
baptizare credentes · quare
apls paulus solum p sonam
xpi assumet dicens. Quicumq
baptizati sumus i morte
xpi baptizati sumus · q hoc
mo soluit · ex apls in hoc
loco · no tm rone a institutio
baptism describere disposuit ·
quatenus misterium mortis xpi
et vbi de morte aliquid erat

loquutus · indignum duxit psonam
patris et spiritus sancti ponere que cas
carne non suspexit suscepit · nec
morte · ⁊ psonam trinum non filii
q̃ carne assumpsit · et pro nobis
mortua est ⁊ Nec conueniebat
ut diceret quicumque baptizati
sumus in nomine patris et filii et
spiritus sancti in morte ipius bapti
zati sumus Iterum quaerendum est
quomodo sumus baptizati in morte
xpi · xpo mortuo in cruce pro
nobis delictis · q̃ est caput omnium
electorum · omnes eius qui sunt
membra illius eius comortui sunt
peccato capiti suo xpo · Vbi gra
Sicut ablato et abscisso capite
cruuslibz animantibus comoriun
tur omnia membra · ita mortuo xpo ·
comortui sunt in illo omnes electi
et baptizati in eius morte ⁊ Passio
enim eius · baptismo nostro fiunt Ille
quidem mortuus est corpore · et
nos peccato · ipse ipse pro peccatoribus
mortuus est · et pro nostris peccatis in
sua morte occidit Aliter in mor
te ipius baptizati sumus id est
in fide passionis et mortis eius ·
ipse pro fidem passionis xpi et pro
baptismum gratiam abluimur a
peccatis · Istum enim duo ita iuncta
sunt ut neque passio xpi sine
baptismo · neque baptismus
sine fide passionis xpi possit
saluare ⁊ dicamus et aliter In
morte ipius baptizati sumus
· ad exemplum et figuram
mortis eius · ut illi comorientur
peccato sicut mortuus est ipse corpore.
ut ad exemplum mortis eius eo modo
quo in sequentibus dicendum est
Considerandum est etiam istuor
gratia esse baptismatis vna
tum in aqua · sicut fuit baptis
mus · qd remissionem peccatorum non
dedit. Aliud igne vel spiritu · quo
baptizati sunt apli die pentes
costes · et de quo dnus dixit ·
vos autem baptizabimini spiritu
sancto · ipse spiritus sanctus in igne appa
ruit super aplos · Tertium est
in aqua et spiritu · quo sancti apli bap
tizabant dnum precipiente
qd genus baptismatis sancta
ecclesia modo retinet. Quartum est
enim in sanguinis effusione · quo bap
tizatus est ipse dnus · omnis ipse
sancti martires. De quo etiam
dnus ait filius zebedei potestis
baptizari baptismate quo ego
baptizari debeo · ⁊ potestis
effusione sanguinis uri sustinere
quorum unus iacobus eo baptiste
baptizatus est · decollatus ab
herode Dz et hoc ipse notandum
est · ipse in baptismate · tria sunt
corporalia atque visibilia · et tria
incorporalia atque invisibilia ·
Tria sunt visibilia · sacerdos vis
et corpus baptizandi et aqua
Et tria invisibilia fides aqua
q̃ abluit a peccatis et spiritus sanctus ·
quo operante remissio peccatorum
datur Forsitan ecclesia quit aliquis

ere in aq solum. et no aliqui
in vno baptismo consecret. Cui
rndit bte ambrosius Idcto vm
formit. ho fuit in aq. ut intelligat
q sicut aqua sordes corpis aut
vestimenti abluit. ita illud
baptisma maculas aie sordesq
vitiorq emundando abstergit
Consepulti ei sumus cu illo p
baptismu in mortem. subaudit
petri et vitiorq Quo possumus
viuentes in carne cosepeliri xo
Di moriri peccto. sicut ille mor
tuus e in cruce et baptizamur
in noie sancte trinitatis tut
cosepelim ei Si aut viuimus
peccto neq q possumus qsepeliri
illi Considerem ergo. quomo
moriam peccto et cosepeliam
et coresuscitem xpo et quomo
coordet misterium mortis se
pulture resurrectionis cuius
baptismate nro. Cristus p nos
mortuus e in cruce. depositus
e de cruce in sepulchro. de
sepulchro tcia die resurrexit
Dicit nos venientes ad fonte
baptismatis. du abrenuciamus
diabulo et omibus pompis eius.
et omibus opibus eius. moriri peccto
sicut xs mortuus e in cruce.
Cristus de cruce sepultus e in
sepulchro. et nos pa qfessione
sancte trinitatis cosepelim
ei incognito terre elimento.
ho in aq Resurrexit ipse tcia
die viuus. et nos pa ternam
mersione surgimus de morte
peccto ad vitam. ut deo viuamus
in sanctitate in bonitate atq
in ceteris virtutibus Et qi dicit
aliquis aplo. ad quid sumus
cosepulti cu xpo. subingit.
Vt quo. resurrexit xs a mor
tuis p gloriam patris. ita et
nos in nouitate vite ambulem
Si mortuus resurrexit xpus
a sepulchro. qd ppie e locus
mortuorum p gloriam aut
dei patris dixit resurrexisse
xpm. et p virtutem diuinitatis.
ut glorificet deus pr. sic
filius pendes in cruce dixit
Pr glorifica filium tuum. et suscita
filium tuum Pr etia intelligi
q ipse filius suscitauerit semet
ipm. qui e gloria patris. sicut
ei dicit pr in ps Exurge
gloria mea exurge psalterium
et cor chorus omni virtuti.
Cui filius Exurgam diluculo
Precepit go aplo ut sicut
xpo resurgens a mortuis iam
non moritur. ita et nos in nouitate
vite ambulare. et sicut nou
a effti sumus in baptismo. ita
sp noui et maculati viuamus
Ambulantes de virtute in vir
tutem Nouitas em vite e
po baptismum criminalia peccta
non committe. et a leuibus in quantum
possibile e temptae Qua nou
tate innouant. cotidie elec
du profecerit in virtutibus.

et laudat omnes in illorum
operibus sicut dns dicit Videant
opa vra bona et glorificent
prem vestrum qd Si enim complanati
facti sumus similitudini mortis
eius i xpi · sit et resurrectionis
eius erimus · subaudit Con
plantati i conuncti et conformes · quia radices habent re
surrectionis · gtm viz · rasum
est melius est ut doctores dicunt
dicere de p datum resurrectionis
ipse vbum complantati iungit eis
a superioribus Arbor complantat
arbori et inserit · et xpus arbor
per similitudinem · de quo dicit psal
salon · Lignum vite est his
qui apprehenderunt eum · ipse est
erga arbor vite qui est plantata
in medio paradisi · hoc est in medio
ecclie · Idcirco aut arbori appa
ipse sicut arbor fructum suum pascit.
ita xpus pascit non solum homines
sed etiam angelos spiritali cibo
sua viz contemplatione · homines
vero sua cognitione · pregens
utrosque ab omni adusitate · qd
quidem aut pascit et reficit
totum mundum cibo corporali · Prior
etiam eius arbor pt intelligi ·
ipse arbor ad hoc plantatur ut
fructum afferat · plantatio item
ita mors xpi · ad hoc celebratur
est · in cruce · ut fructum salutis
et redemptionis afferat · et mox
Quaerit quare apls dicit
Si complantati sumus similitudini
mortis xpi · et non simpliciter
si complantati sumus mortis
eius ergo mors xpi in hoc loco dicitur
pt intelligi tam mortalis viz
qm spiritalis Similitudini mortis
eius corporalis complantati
qui sicut ille mortuus est corpore
et peccatoribus · nos moriamur peccato
in hoc ei est similitudo · ipse ille mortuus
corpore et peccatoribus · nos vivens ·
Illic Similitudini mortis eius
spiritalis complantatum qui mo
riamur criminalibus peccatis Ille ei
in veritate mortuus est peccato · quia
nullus peccavit Cui veritati non
possumus contemplari et conplantati
ipse sed sumus in hoc mortali
corpore · et toto carere peccatis le
uioribus non possumus sicut dicit
iohannes · Si dixerimus quia
ipse peccatum non habemus · nos ipsos
decipimus · et veritas i
nobis non est Tunc aut similitudine
mortis spiritalis assumimus
qui eius auxilio freti criminalia
peccata non committimus · Et si ipsa
tamen in presenti seculo similitudini
mortis eius tam corporalis qm
spiritalis · ut sicut ille est
mortuus corpore · et mortuus est
oribus peccatis · ipse nullus peccavit ·
moriam et nos nos oribus
criminalibus peccatis · Erimus itaque
complantati et inuncti resurrec
tioni eius in gloria ipse cum apparuerit
similes ei erimus ipse videbimus eum
sicuti est · Alio scientes ipse vetus

homo ut sit crucifixus c̄ ut
destruat c̄ corpus pcī. ut vlt̄
nō seruiamus pcō. Veterem
hominem ut ḇ̄ Augustinus dicit
Voluerūt quidā intelligere corpus
nouū vel aiam. ꝗ nihil ē illud
qd corpus exterior hō appellat. a
plerisq; appellat. interior vero
aia. hō vero in loco veterē hoīs
vocat vitā et cōuersationē veteris
hoīs inde. q crucifixa i. mortua
et ostensa ē in baptismate. Qua
adhuc cūq; enim originali et actualibus
pcīis teneatur obnoxius que
adā pertraxit et eam amplis
oribus. vetus ē homo. et
seruitor inde qd vitā et cōuersationē
innuit. qd quid ergo mortua
ē. et deleta illa cōuersatio q veter
homo dī. nisi ut destruat corpus
pcī. Corpus nrm corpus pcī ē.
qr nos t̄hit in pcīm p delectationē
membrorū. et concupiscentiam pcī
Quod corpus non ita p̄cipit
apl̄s destrui. ut ad nihilet̄.
ꝗ ut quiescat ab officio pcī.
Tunc enim qi destruit. dum
refrenat. et t̄hit a pcō. et
mala voluntate. quā desiderat
implere. et qm̄ nō p̄mittit
fiuere pcō. Illud pcīm hic
possumus intelligere diabolum
qui ē auctor pcī. corpus vero
eius vnuūsitatem vitiorū. Sic
enim xp̄s ē ro caput omnium
et omnia virtutū. omnes qui
et ceteri virtutes sunt corpora eius
ita diabolus caput ē omnium rep-
borū. omnis vitiorū omnis qi reprobi
et omnia vitia corpus illius sunt.
et ad hō deleta ē vita et qua
sno veteris inde semel in baptismo hoīs
ut destruat vnuūsitatis vitiorū
q ē corpus diabolī. ut et vlt̄
nō seruiamus diabolo. bene ait
dicit apl̄s semel mortui ēē
veterem hoīem. ut admoneat
nos cauere cōmunia pcīa. qd
sicut xp̄s semel mortuus ē.
et iā nō moritur. ita et nos
semel mortui sumus sumus in
baptismo. nō possumus iterū
baptizari. Qui ei mortuus ē
semel pcō in baptismo. iusti
ficatus ē a pcō. i. alienus ē
effectus ab omnibus pectatis
quibus debet custodire ne
iterum polluat se cōmunibus
pcīis. qr nō poterat iterum
iustificari p baptismum. Si
autem mortui sumus cū xp̄o
sub tpe baptismatis pcō. co
mō quo sumpsimus ꝗ teruit.
credimus qr sit eam viuemus
cū illo in celo qd gēralem
resurrectionem. Scientes q
xp̄s resurgens a mortuis
i. a sepulchro iā nō mori
mors illi vlt̄ nō dnabit. qd
laborat apl̄s i hoc loco. ut ondat
credentibus. qr si semel re
missionem pcōrum receperunt
in baptismo. nō p̄sit iterū
baptizari. sicut xp̄s nō pt
mori nisi semel. et sicut

sur
xpus regens a mortuis iam non
moritur. Ita et nos sp debemus
vivere virtutibus qui anima si
peccauerit eternale pecc. moriet.
Qui autem dicit mors illi vlt. non
dominabitur. mortem dni pt
possumus intelligere. suae morte
temporalem utrisque corporalem. qui ad tempus
dnatus est ei; ipso permittente
suae diabolo. qui ei est quodam modo
dnatus et per ministros suos
ipso permittente. Intrauit enim
diabolus in cor iude ut traderet
xpm. Qd diabolus mors appel
latur. qui mortem intulit mundo
ostendit iohannes inquiens
et nomen illi mors. Qd enim
xpus mortuus est pro peccatis nris
mortuus est semel. Iste vsiculus
ita est distinguendus. ut primum
dicat. qd enim mortuus est.
ac deinde subsequitur pro peccatis mortuus
est semel. et sp fuit mortuus pro peccatis
qui nullus peccauit. Illud autem
Qd vero mortuus est corporalit.
semel mortuus est. pro peccatis nris
non amplius. Ita et nos semel
moriamur in baptismate. possumus
tm pro baptismum si peccauerimus mori
pro peccatis pmam. Qd
autem ille xpus vivit. vivit
deo. xpus dni mortuus est in
cruce et sepultus in monumen
to videbatur non vivere. Sed quid
fecit. intrauit domum fortis
et descendit ad infernum et
abstulit diabulo illos quos
tenebat electos et primum eccla
quam habebat in hoc mundo illi
abstulit. sic et qdragesimo
die resurrectionis suae ascendens
in celum vivit eternaliter deo
et in gloria prime maiestatis
Ita et vos existimate vos
mortuos quidem peccatis esse. s. type
baptismatis. Viuentes autem
deo. velut habetur in greco
cogitate vos mortuos peccatis.
Et est sensus. sicut qui crucifixus
est. nichil aliud cogitat. nisi
tantum de potestatis dei in eum
erat. qita eum spm dignetur sus
cipere. sicut et dns dixit ad
patrem. in manus tuas commendo
spm meum Ita et vos si qui habent
mala concupiscentia et delectatio
pua inflammat vos ad libidines
et ad cetera mala patranda
cogitate et reducite se in bap
tismate. mortui estis omnibus
peccatis. ubi accepistis remissio
peccatorum. et talia cogitantes
vivite deo et sapientie prudentie
castitati cetereis qe virtutibus
Quicumque enim vivit deo. omnibus
virtutibus vivit. que in deo
sunt. Non regnet peccatum in vro
mortali corpore. ut obediatis
concupiscentiis eius. Ita qe mor
tui estis peccatis in baptismo et
vivitis in deo caue ne regnet
peccatum in vro mortali corpore. s.
qe dni in presenti seculo estis. Non
dicit apostolus. non sit peccatum in vro

xpm erat suasit iudeis et pylato ut
eum crucifigent

mortali corpore · ne regnet ¶ Quadiu
enim sumus in hoc mortali corpore · ad
integrum carere peccatis non possumus ·
de quibus ipse peccatis dicit · de hom
icidio de adulterio de ceteris crimi
nalibus · q a regno dei nos sepa
rant · no de leuioribus · sicut
e peccatis cogitationis et locutionis.
¶ Et quomodo regnat peccatum in nro
mortali corpore · si statim ut
pulsauerit nos consentimus et
obedimus desideriis eius · quia
subiacemus ei ¶ Nec exhibea
tis · i · membra vra
arma iniquitatis et peccati · hinc
tabe · q quod contra legem agit ·
idcoque p iniquitate debet intelligi
omia vitia · membra corporis
nri · et sensus · ad hoc facti sunt
ut nos meritoria procurent et
deo militent ¶ Si aute inclinamus
aure ad audiendu detractiones
de proximo nro et vba ad declinan
da otiosa et criminia meritu
¶ Si aperimus oculos nros ad
concupiscendu mulierem ·
si malum odore · i · malum
famu ex nobis diffundimus · et
si declinamus in odoribus meritu ·
si aperimus os ad loquendu
blasphemia in deum vel proximum
si extendimus manus ad rapinam
si extendimus gressus pedum
ad effundendu sanguinem ·
tunc membra nra exhibemus
ad hoc ut sint peccati · vel diabolo
qui e auctor peccati armati

iniquitatis omnis vitiorum · hoc e
peccatum illa ut militent peccato
et diabolo ¶ Sed exhibite vos i ·
p gratiam dei tanquam ex mortuis
viuentes · et membra vra arma · i · sit ar
iustitie deo · omni virtuti militan oma do
ei ¶ Si ergo q supius diximus de me
bris nris pretermittentes in
dei ministerio occupauerimus · ut
inclinemus aures ad audiendu verbum
dei aperiamus oculos ad scru
tanda eloquia diuina et pauperes
respiciendu · aperiamus os ad ma
nifestanda magnalia dei · extende
mus manus in elemosinam ·
dirigamus pedes ad pacem ·
bonum odorem de hys omnibus
reddentes tunc membra nra
arma omni virtuti erunt · et
militabunt deo ¶ Q nunc tanquam ex
mortuis viuentes sensu e Si
illi q dno resurgente surrexe
runt · de quibus dicit euangelista · multa corpora sanctorum
surrexerunt viuent quidem p nec
concupiscere nec peccare possunt ·
ita et nos cogitare mortuos
esse peccato · et viuere deo · declinan
a peccatis criminalibus · Dicit enim
vobis non dominabitur · sub · si lex esset
vel vtina peccatum nobis non dnet
ibi dnat peccatum · ubi peccatum
dnat eum bonum · qm homo obe
dit desideriis eius ¶ Ro ei sub
lege estis · f · morsi q punit i
dupnat peccatores · p sub gra
xpi · i · sub remissione peccatorum

et ꝗ remissionem ꝗ̃ ꝑceptum
habetis. nõ habetis pmittere. Quid
ergo? peccabimus. ꝗ nõ sumus sub
lege. s. morsi q̃ ꝑmittit peccatis,
ꝗ sub grã. q̃ pcã dmittit.
peccetur aliquis dicat. Jam ꝗ
nõ sumus sub lege satis possum
pmittere. ꝗ dmittet ꝑ grãm
xpi. Ad hoc apls nõ affirmando
sed negando. nũqd ergo sup peccabimus? Absit. ut sup peccemus.
ꝗ grã. ita vult nos viuere.
ut cõmitia pcã nõ cõmittamus
An nescitis. et nũqd ignoratis
quod cui exhibetis vos ipsos
ad obediendũ. serui estis eius
cui obedistis sive pcti sive
serui ad mortem. s. etiam.
sive obedientiõis. s. xpi ad iustiã
Si seruimus virtutibus et
deo. serui sumus virtutũ et dei.
si vero seruimus vitiis et diabolo.
sui sunt vitia et diaboli. Gratias
autem deo ꝗ fuistis sui pcti.
fuistis quidem. sed ita nõ estis.
laudat illos apls sicut et illos
quibus dicebat. fuistis aliqn
tenebre nunc autem lux in dno
Obedistis autem de corde in ea
forma doctrine. et in doctrinam
exprimitur. in doctrina celestis
iustitie. In qua traditi estis
sub deo. et in qua voti et assignati
estis deo. Liberati autem a pcto
et ab oibus vitiis et oibus pmis
in baptismo. Seruitus fti est
iustitie. et omni virtutũ Sicut

ꝑ vnũ pcm intelligitur oia ita
ꝑ iustitiam oes virtutes

1/ dmittere vn p̃ peccatis
et pla

Homanum dico ꝑ infirmitatem carnis vestre
Quid est qd dicit apls humanum
dico. hoc est leue ad cõplendũ
facile ac si diceret alis verbis
Quia carnales ad huc estis.
nõ potestis ꝑ fragilitatem
carnis maiora ꝑcepta ferre et
implere. idcirco leuia ꝑcepta vobis
cõmittam Quid enim tam facile.
vt origenes dicit. quid tam leue
ut sit homo ita pmptus ad iustiã
et dei voluntatem cõplendam.
sicuti ad mala opa solet esse
pmptus? Multomagis igitur
leuia ꝑ virtutibus deseruire ꝗ
vitiis. et dei voluntatem implere
ꝗ diaboli. Videamus quo et
dicimus pauca ex pluribus.
Est quilibet latro. et quilibet
alius iustitia ꝑtia viuens nõ
de rapina. dum latro crucia
frigore et nive et superfluis me
diuersoribus ꝑ dies et noctes
torqet. volens in cõo expectat
in agro. quo furtũ ꝑficiat. Justus
securus epulat in die de labo
ribus ꝑtis. et quiete noctis cũ
securitate delectatur. et dormiens
isto somno gratissimo. plerique illo
qui gelu frigoris et media fame
torquet. oriditur ab hoc quibus
vim inferre moliebat. Dilex ꝗ
adulterium ꝑpetrat timet simul que
mic maritum et interfici ab illo
timet etiam vicinos ꝑter.

fama volantem. Et ut castus
amator pudicitiae conubii cum securitate
custodit castitatem suam vel etiam
seruare amplectitur pudicum conubium
Quapropter subiungit inquiens. Sicut
exhibuistis. i. praestitistis membra
vestra seruire immundiciae. i. libidini
fornicationi impudicitiae iniquitati
scilicet seruire ad iniquitatem. scilicet peccatum
dum. ita nunc exhibite membra
vestra seruire iustitiae. i. operibus vir-
tutibus in sanctificationem videlicet
ut sancti esse possitis sicut quod
deus omnipotens praecepit. Deus estote
quia ego sum sanctus. Iniquitatem
debemus intelligere omnem peccatum. quia
quisquis contra legem dei agit. iustitiam
nutriunt. Iustitiam vero omnes
virtutes. et est sensus. Sicut vos
praestitistis animas ad fidem vocati
estis. ut seruiretis operibus immun-
dicis operibusque vitiis. ita modo
consistentes. praestate omnia membra
et omnes sensus corporis vestri. quo
seruiatis omnibus virtutibus. Cum
enim serui estis peccati liberi fa-
ciebatis iustitiae. i. a iustitia
Dicit qui seruit peccato et diabolo
eius seruus est. cuius voluntatem
adimplet. sic qui seruit iustitiae
seruus est iustitiae et dei. Qui enim
seruit furto et adulterio seruus
est furti et adulterii. Et ut ho
stiedius. ita seruum esse iustitiae.
laudabile est. ita seruum esse peccati
detestandum est. liberum autem a peccato
laudandum. Quae ergo fructum

habuistis. sed in illis turpitudinibus
peccatorum. in quibus nunc erubescitis.
finis illorum mors est. Romani
antiquitus ad fidem venerunt. operibus
vitiis operibusque turpitudinibus
seruiebant. quae est turpe dicere
sunt tamen ab apostolo in hac epistola
iam supius commemorata. Veneris
autem fidem erubescebant ac vere
timebant. non solum factorum sed
recordationem eorum. Unde apostolus
volens eos confirmare ne ad illa
reuertereantur. ait. dicite in
quae fructum. id est ad quam remu-
nerationem bonam. habuistis in illis
turpitudinibus. in quarum recordatione
et memoria nunc erubescitis. et
vere timendum nam finis. i. consumma-
illorum peccatorum mors eterna est.
Nisi homo in peccatis terrenalibus
moriatur. et terminum vitae fecerit. sed
peccatorum mors est illi. ipse mortem
eternam inde accipit. de tribus
dicit psalmista Conputruerunt iumen-
ta in stercore suo. Iumenta
appellantur homines. qui irrationabi-
liter viuunt sine honestate morum
et conuersationis Iumenta quippe
in stercore putrescere est.
in foetore luxuriae et turpitudi-
nis vitiorum vitam finire. Nunc
vero liberati a peccato per passionem
Christi. per aquam baptismatis. filii
nunc facti dei. qui ante erant
serui diaboli. Habetis fructum
vestrum in sanctificationem. ipsa opus
vestrum sanctum est. et sanctificat

voluntatem. finem vero vitam
eternam id est assimilatione vitam
habetis vitam eternam. ita vita
eterna per perseverantia vera propie
tis stipendia. remuneratio, ei pecu
pecunia enim peccati mors. sunt eterna
et hoc tria de omnibus peccatis intelli
gendum est et de criminalibus. et
de quibus dicit iohs. Et peccatum
ad mortem. non pro eo dico ut ipse
roget. Stipendium dicitur a stipe
pendendi id est substantia pondera
da. Antiquitus enim ponderabatur
pecunia potius quam numerabatur. Un
militibus pro vita regis et gulina
prime militantibus stipendium hoc
est substantia et remuneratio et
erario tribuebatur. Et sicut illis
remunerationis causa stipendium
dabatur ita militantibus diabulo
dabitur mors eterna pro remuneratione
Gratia autem dei vita eterna in xpo ihu
Quid est ergo loquens de remunera
peccati stipendium notauit ipsam
remunerationem et de remunerato
dicit gratiam dei. Ideo ergo illi
qui militant puriam mercede accipiunt.
quicquid autem electi habent totum
a gratia dei accipiunt. sive fidem
sive caritatem seu aliquod bonum
opus habeant. et ministri istam fidem pro gratia
et bonorum operum accipiant gratis
a deo vitam eternam per adiutorium
ihu cristi. sine quo nichil boni
habere possumus. Capitulum A.

An ignoratis fratres
nunquid ignoratis quod eo

dicturus sum scientibus enim lege
loquor. ergo lex in hoc dominatur quanto
tempore viuit. Congruentia est in hoc
et in sequentibus a lege humana trades
ad legem diuinam. sive a lege
moysi ad legem euangelii. Gentibus
iudeis ergo loquebatur apostolus habitantibus
rome ex quibus iudei legem diuinam
scriebant. Romanique ab athenienses
sibi leges sibi mutuauerant. quoniam
ferocius leges humanas composuerant. Ideoque dicit scientibus
legem de lege loquor. quia hanc
assuetudinem. ut unicuique homini dominatur
quanto tempore ipse homo viuit vel gratia vbi gratia
Romana quanto tempore viuit sub dominio
romane legis consistit. Galli
et hispani silicet iudeis et christianis
monachis et conseruis canonicis
quanto tempore viuunt sub dominio sive
legis viuunt. Nam si sub viro
est mulier viuente viro alligata
est legi et potestate viri. si autem
mortuus fuerit vir eius. soluta est
a lege viri. Sed non legem moysi
et euangelii nemo et leges humanas
ista est assuetudo ut viuente viro
sub eius potestate sit mulier. mortuo
vero illo. soluitur potestate illius. et
potest nubere cui vult. vel alii. Si
acceperit quilibet homo vxorem romana
gratia. ergo dum vir eius viuerit sub
ea lege viuet quam vir eius. et per ea
respondet ad interrogatum in publico
mortuo autem viro reuertetur ad
priam legem et demceps non
viuet sub lege viri. Preterea

digna ꝓsideratione ꝑpendendum ē
duos viros in hoc loco spiritus
ab apl̄o introduci et vna mulierē.
Vnus aut vir lex mosi intelligi
ꝗ sicut vir sup vxorem. ita illa
tenebat dominiū sup israheliticā
plebē. Alt̄ vero vir accipit pcm
qd̄ plerūq; dnat̄ aīe. Mulierem
aut noīe. vl̄ specialit̄ vnāq;q;
aīā vl̄ gnālit̄ totā plebem is-
raheliticam vult intelligi. qd̄
in sequentibus distincte singulis
in locis manifestabit̄. Nam cū
dicit apl̄s ꝗ sub viro ē mulier.
ꝑ virū vult intelligi legē mosi
ꝑ mulierē aut specialit̄ quālibz
aīam. vl̄ gnālit̄ plebem israhe-
liticam ut diximus ꝗ sub lege mosi
consistebat. Qui vero subiungit.
viuente viro alligata ē legi.
ꝑ virū hic vult intelligi possessio
omis carnis et vicia. ꝗ ꝗdiu vi
uit in hoīe. alligatus ē legi
mosi. ꝗ dicit. Si quis hoc vl̄
illud fecerit moriatur. Et ē sensus
aīa vl̄ plebs ꝗ sub viro id est
regnantibus i illa passionibus
delectationū et vitiis carnis.
subiacet legis mosi vindicte
ꝗ data ē impiis et peccatoribus.
Si aut mortuus fuerit vir eius
i. si mortua fuerit i aīa pcm
et vicia carnis soluta ē a lege
viri. h̄ est nō ē iam subiecta
legibus arte. ꝗ nihil habet
qd̄ ei debeat. Lex enim nō est
posita iustis. ꝗ impiis a peccatis
Diuit et regnat pcm i aīa

passiones

sb̄ lege mosi ꝗ sci-
lic viuente viro ꝗ

qui statim ut pulsat ab aīa pficit
nisi aut ꝗ mens non obedit eius
suggestionem et delectationem. Igitur
viuente viro vocabit̄ vxor adultera
si fuerit cū alio viro. Hoc simplicit̄
intelligendū. et como qd̄ a illud
meum ꝓmissum. Pris qd̄ misericordiam
rem. et aliam duxerit. excepto
causa fornicationis mechat̄.
Et qui dimissam a viro duxe-
rit mechat̄. Et qui dimisit
si alterū accipit. et qd̄ dimisse
copulauerit se vtiq; adulterium
ꝑpetrat. Sed tm nō inconuenēt
referri ad plebem israheliticam
sicut et sup. Quōdiu lex viri
t ꝗdiu obseruari debuit a
iudeis. si quis iudeorum reliquit
illam. et cultum dei veri et se
copulauit erori gentium. adhā
do idola adulter fuit. Vn etiam
ipsa plebs meretrix appellat̄
dicente ezechiele. Ꝑpter meretrix audi verbum dni. Si aut
mortuus fuerit vir eius id est fuerit
mortua pcm et vicia carnis
ꝗ solent plerūq; dnari aīe. libe-
rata ē a lege viri t a lege mosi
ꝗ tam diu dnabat̄ hoī. ꝗdiu
permanebat i nō erat adultera
si fuit cū aliquo viro t cū eo
et sub euangelio. Nia enim que
libera ē a pcatis ro debet adhere
Itaq; fres mei et vos mortifi
cati estis legi ꝑ corpus xpi
Debuerat enim dicere mortuus ē
ē vobis ꝗ ne scandalizaret ur

ler

libeata ē a lege viri ut nō sit adultera
si fuerit cū alio viro. Ad litteraz satis ꝗ
Si mortuus fuerit vir eius ꝗ fuerit

malunt dicere mortificati estis legi · et non hz

uideos quibus iste scribebat quod
punitur in vobis Si enim diuisse
mortua est lex contristarentur et
scandalizarentur eo quod diceret illam
abolitam et mortuam Illi enim
mortificati sunt legi in quibus
michil est quod punitur Cum dicit
per corpus xpi mortificati estis
legi · de quo corpore loquitur Nam
corpus xpi est · quod assumpsit in
utero virginali · corpus xpi
est totum · et ecclesia fidelium Corpus
xpi est quod cotidie consecratur
in ecclesia Apparet de illo
corpore diuisse aplm quod assumpsit
in utero virginali Per corpus
suum igitur nos xs liberauit a lege
et per passionem corporis sui dedit
nobis remissionem peccatorum · ut
iam non simus subiecti legi si
peccare desistimus Et sicut
alterius per xpi qui ex mortuis
resurrexit · ut fructificaremus
deo Ideo mihi redepti estis
passione xpi · ideo accepistis
remissionem peccatorum · ut iam non
sitis subiecti legi sed xpo · et ut
fructificemus deo Ille fructificat
deo · qui multiplicat
et acquirit uno et exemplo et
quibuscumque modis Cum enim ea
in carne passiones peccatorum quae per
legem erant operabantur in me
membris meis ut fructificarent
morti Cum essemus inquit in car
ne id est in spe terrenorum carnalium
positi · et in concupiscentiis car

nalibus passiones peccatorum · adulte
rium uiz rapina homicidium · quae
per legem erant cognita hominibus et quae
per legem cognoscebantur ea peccata
operabantur in membris meis ut ira
et peccata · ut fructificarent mori
bus ea ut eternam mortem nobis acciperet
Dicit enim qui uult seruit uentribus
fructificat uite eterne quae vitam
eternam sibi acquirit · ita qui seruit
uentri eternam mortem sibi acquirit
Stipendium ei et remuneratio
peccati mors eterna est Nunc autem
soluti sumus per passionem xpi per et
baptismum a lege mortis · et a lege
mortis quae mortem inferebat per
centoribus · in qua detinebamur
sub angelis per xpm saluatorem · Ita
ut seruiamus in nouitate spiritus
et non in uetustate litere In uetus litere
tate seruit qui circumcisionem et
sabbatum carnaliter seruant · et qui
per carnalem obseruantiam legis
putant se posse saluari Nec uos
seruit in nouitate spiritus · qui
circumcisionem spiritaliter seruant · et
circumdat cor suum ab omnibus uitiis
et quiescit a omni opere · et certa
quod lex docet spiritaliter intelligit
et adimplet Quid igitur dicemus
lex peccatum est Absit · ut lex
peccatum prohibet causa peccati nobis
sit data Iudex quidem est peccatorum
et docet quid sit appetendum
et quid uitandum · hoc non est
operatrix peccati · neque causa mortis
est illis qui peccauerunt sibi gratia

Sicut quibꝫ medicus · si prohibet
homines abstinere a cibis mortiferis
et a succo venenato herbe · si ille
comedit et bibit qd̃ p̃ceptum me
dici · et mortuus fuerit non idcꝰ
est medicus causa illius mortis ·
qꝫ prohibuit · si ipse est sibi causa mor
tis qui comedit de prohibitis · ita
lex qꝫ prohibuit peccata dicens · si quis
hoc vel illud fecerit moriet · peccantibus
et ea facientibus q̃ ipsa prohibebat
non erat causa mortis · si ipsi qui
transgressores existebant · erat sibi
causa sue dampnationis Sed peccatum
non cognouimus nisi p legem · t
pena et vindictam non cognouimus peccatum
nisi p legem q̃ prohibuit peccata
vel est qdã mala opa · non cognoscebamus
qꝫ peccata essent usq̃q̃ lex venit
erant enim quedã peccata que ante
legem non putabãtur esse peccata sicut
erat peccatum concupiscentie · de quo
ipse subdit Nam concupiscentiam
libidinis aliaꝫ malarum rerum
nesciebant · s peccatum esse · nisi diceret
non concupisces p concupiscentiam
intelligitur et alia qdã peccata · q
ante legem ignorabãtur peccata esse
vel q̃ pena digna essent · Occa
sione autem accepta peccatum p
mandatum s legis operatum
est in me omnem concupiscentiam
Et p̃sona iudeorum loquitur apls
primam agentium vel et p̃sonam omnium
cuiusq̃ hominis prima primum agere
Nam qui ista loquitur · gratia bap
tismi trinatis iustificatus erat
peccata autem nosse isto in loco vt

vt ambrosius arbitrum vult intelligi
qui est auctor peccati Laudes diabolo
q̃ p observantiam reditur est homo
ad veniam · iudicat iterum ei sicut in
primo homine Considerans qꝫ legem
mutare quomodo p̃ per transgressionem
eius possit illum dampnare · que
ante dampnauerat porrigendo per
peccatum · accepta occasione · per
transgressionem legis inflammauit
illum · non solum ad concupiscentiam
libidinis sed omnium vitiorum · ut per
concupiscentiam fiet punitor
legis Nam hꝫ primum per transgressionem
humane mentis infinitus · ut diffi
cilius observari possit prohibita
Dum lege malum vel morsum peccatum
mortuum erat · et latebat ignora
bat non apparebat Ante lex
malus et intellectus incipiunt vigere
in puerulis · alius qꝫ hominibus · licet
pueriat patrem et matrem · et ma
ledicant parentibus non peccant ·
postq̃ autem ad legitimos annos intel
ligentie venerit · si aliquid tale
fecerit peccant · et vindictam
recipiunt Sicut antiqꝫ lex morsi
data est · erant quedã peccata que
ignorabãtur peccata esse Culpe commissa
non tante gravitatis erant vel est
si cognoscebãtur esse peccata · latebat
q̃ pena digna essent Ego autem
vivebam sine lege aliqn̄ Sepe
positum · et est sensus · Aliqn̄ t
antiqꝫ legem cognoscere vivere
meo arbitrabar recte · cum pene
vicinis omnibus deseruire Sed cum

venisse mandatum legis moysi. dicens
si quis hoc vel fecerit morte moriatur
pecuerit petrus. Illud dicit reuuisce
qd' iam vixit. Et petrus i primo loco
vixit. qui scienter peccauit. et in
corpore qui dicit maior est iniquitas
mea. q' ut veniam meriar. p in
filios eius mortuum est. qui ad tm
deuenerunt errorem. ut no putarent
esse petrum. qd' esset petrus. Veniente
autem lege moysi reuixit qd' repe
rat no viuere qui latebat. Ego at
mortua sum. i. dignum me morte
intelligi posse accepi legem et tras
gressus eam. Et inuentum est mihi
mandatum qd' erat ad vitam hoc est
ad mortem. Genesis huiusmodi est
Illud mandatum qd' mihi ad hoc datum
est. ut obseruatum et custoditum pro
ficeret ad vitam eternam. neglectum
perduxit ad mortem eternam. Et ita
factum est. ut qd' mihi pro bono datum est
meo vitio mutaretur in malum. Hoc
petrus id est diabolus auctor peccati
occasione accepta per mandatum legis
homo quo paulo superius diximus
seduxit me. et decepit dulcedine
peccati et concupiscentie. ut ea implere
aquibus lex prohibet. et per illud man
datum. hoc est per transgressionem man
dati. occidit me. sicut in ista magna
lex quidem sancta et mandatum sanctum
et iustum et bonum. Vnum mandatum
atque pro omnibus mandatis. Lex sanc
ta iusta et bona est. qe sanctitatem
iusticiam bonitatem que predicat
et obseruatores eius sanctos. iustos et

suos

bonos facit. Qd' ergo bonum est mihi factum
est mors. i. mandatum legis. qd' per se
bonum est. si obseruetur mihi factum est mors
Absit. vt illud sit mihi causa mortis
Nam si me occidit illud mandatum
legis qd' per se bonum est. f ego me
occidi. et causa mee mortis fui
illud transgredendo. Sed peccatum
ut appareat peccatum per se esse bonum opa
tum est. si mandatum legis. in mortem me
peccatum in hoc loco intelligit diabolum
secundum beatum Ambrosium. sicut et
in superioribus. Nam ego lex in morte
operatus est. p diabolum. ut appareret
peccatum. i. in mucro hominum genitus. per
transgressionem boni mandati operatus
est mihi mortem. qe ad mortem me
traxit. Nec secundum beatum augustinum
peccatum qd' mihi legem latebat. et igno
rabat esse peccatum. ut appareat quod
esset per transgressionem legis duxit me
ad mortem. qe mori pena digna
fui. si peccatum posset legem cog
nouisse qe scienter peccatum. qe fit
super modum peccans peccatum
legis per mandatum legis. Erat
ante datam legem moysi magnum
peccatum originale. et actuale qd'
cognoscebat. transgressio qe malis
legis. Et istud peccatum exercuit
preuaricatione septem legis. qe
dicit ne occidas. no concupiscas
et cetera. Et deus ut fiat super modum
ostendit quedam modum et mensuram
esse peccati. Vnde dicit ad abra
ham. Mercedem copiosam fuit peccatum am
amorreorum. Et ad iudeos Implete

plus mensuram patrum vestrorum. Quia
mensuram pecc. q. e. est nisi legem
transcendit quia contra mandata legis
ac tale est ac si dicat. Deo dicit
sedducit homines p dulcedinem peccati
ut fiat p transgressionem mandati
sicut modum peccatum peccatum. et dete
rius et magnum peccatum. vel ut beatus
Hieronimus dicit peccatum peccatorum
Primum enim est lex spiritalis ego
autem carnalis sum venumdatus sub
peccato Et p persona generis humani lo
quitur hic apostolus. et in sequentibus.
vel etiam et p persona cuiuscumque homis
primam agentis. et et toto corde
ad eum conversentis. Lex nos spiritalis
est. et spiritalia precepta habet. ea
docens q. ad salutem animae pertinet
vel est spiritalis dei. et spiritalis se
vult intelligi Ego carnalis sum
et mortalis sum adhuc. idcoque in
carnalibus desiderans et concupis
cens spem pono. venumdatus
sub peccato. primo homo accepto dulce
dine veteris pomi. vendidit se
metipsum diabolo in servum cui liber
cet. Et ois q. carni concupiscit
delectat. et dulcedine peccati fruit
diabolo et peccato se vendit cui
supponit Quod enim operor non intelligo
Persona duorum hominum assumit in his
verbis quia apostolus interiorem virum. id est
mentis. et exteriorem et carnis Quod
operabatur apostolus concupiscebat et
legis preceptum. quia concupiscentiam
non intelligebat et non approbabat
non diligebat neque perficere operabat

Notandum autem multum loqui hic apostolus
et p persona generis humani de concupiscentia
quam debemus intelligere omnis iniquitatis
vitiorum. q. dicit p concupiscentiam excludens
Nullum enim peccatum perficit. sine con
cupiscentia. vel gratia Cum fuit homicidium
concupiscit illum occidere cum vinum furatur.
sic de ceteris vitiis et intelligendum
non enim quod volo hoc ago sed quod odi
illud facio Quod volebat apostolus
volebat non concupiscere et tamen concu
piscebat Si autem quod nolo illud
facio et concupisco. consentio legi
quoniam bona est. licet concupiscerent
fragilitate carnis. tamen per mentem
nolebat concupiscere concordabat
legi dicenti non concupiscens Nunc
autem sub gratia dei confortatus.
Iam non ego operor illud desiderium peccati. neque concupisco affirmantis. si quod habitat in me peccatum
et mala consuetudo peccandi. quia
contrarii et adam operatur in me
concupiscentiam Scio enim quia non
habitat in me. hoc est in carne
mea bonum Sed dicit non habitat
in me totum posuit pro parte. sicut
et maria in evangelio Tulerunt
inquit dominum meum et corpus domi
mei. Et subiungens. hoc est
in carnemea. exposuit quid
est. quod dixit non habitat in me
aliquid bonum. et separavit affirmantis
mentis a desiderio carnis.
in qua nihil est bonum. et sed
delectat carnalia opera facere perficere
Non velle adiacet mihi. id eo

mi ē velle et voluntatis mentis
ut nō cōcupiam malum nō veli
p̄ficere nūc bonū nō inuenio · ip nō
possu nō cōcupiscere · p̄fectū bonū ē
nō solū nō p̄ficere · ꝗ nō cōcupiscere
nō ē id quod volo bonū hoc facio
ip nolle cōcupiscere et concupisco
Quod quod nolo malum hoc ago · ip
cōcupisco. Si autē quod nolo illud
facio · i · cōcupisco ꝗ delector i carnis
libi desideriis nō operor illud ego
desiderū rationabilitate mentis
et intentione Quod quod habitat i me
p̄ctm · i · mala assuetudo peccandi
Inuenio legem mihi volenti facere
bonū ut nō cōcupiscam quia mihi
malū adiacet · cōsuetudo vi
p̄ua ꝗ ipse cōcupiscentia peccati. et ꝗ
verborū est. Mihi volenti fa
cere bonū inuenio legem bonam
et utilem ac si diceret alius vtilis
Quia delectatio carnis et sug
gestio diaboli impellit me
ad malū · mihi volenti facere bonū
Inuenio legem morsi que p̄cipit
delinquere malū et facere bonū
Condelector enim legi dei secundum
interiorem hominem · i · secundū rōbi
litatem mentis · lex dicit · nō
cōcupiscas · et ego delector illi
ip nolo cōcupiscere · ideo ip quod
illam delectat · delectat ꝗ me · Video
autem aliam legem i membris meis
repugnantem legi mentis mee
et rōbilitati et rōni intentioni
mentis · et captiuantem me i lege
peccati · i · captiuare volentem volentem
in lege male assuetudinis

ꝗ ē i membris meis Legem
membrorū appellat omnes p̄cedentes
mortalitatis ip corpora mortalia ad
mortale trahit nos cotidie ad
cōcupiscentiam malam et assuetu
dinem p̄ua · lex membrorū corpis
ē cōcupiscere sicut lex mentis
nō cōcupiscere. Alio secundum beatum
gregorium Alia lex ꝗ ē i membris
repugnans legi mentis intelligit
titillationes carnis · i · p̄uocio ad libi
dinem. Vel certe omnes cōcupiscentie
mala Infelix ego homo quis me
liberabit de corpore mortis huius
gratia dei p̄ ihesum cristum dominum nostrum
Ex p̄sona generis humani loquit
sicut et superius Vel ex p̄sona illorum
qui recedunt a peccatis · et ex toto
corde se desiderant deo seruire
ꝗ impugnant a cōcupiscentiis
carnis · et delectationibus corporis.
ideo ip desiderant liberari a corpore
mortali et corruptibili · p̄ quod
habitant ad cōcupiscentiam ꝗ non
oēs liberabunt ab hoc corpore
corruptionis. Reprobi enim licet
recipiant corpora i mortalia tri
ideo nō liberabunt a corruptione.
ip corruptibilia erunt et potent
corrupi a vermibus ꝗ igni
et sicut in corpore ꝗ nūc p̄ius
delectationibus seruierunt et volup
tatibus turibus ita i corpore ꝗ ſ anima
penas eternas luent. Electi autem
liberabunt in die iudicii absoluti
fere peccati et mortalitatis atq;
corruptionis · ip recipient corpora
immortalia ꝗ i corruptibilia

in ma ipsa in commutabilitatem ne
poterunt vel corrupisce. a aliquo
malo cogitare. si in dei optatis
contemplacione erunt mirenti. et
hoc per gratiam dei patris a adiutorium
dni nri ihu xpi per quem
omia bona habemus. Nihil corpus
mortis possumus intelligere
vmusitatem vitiorum. Sicut et
ei ita supius dictum est. vnusquisque
pecatum per se membrum est. vmusitatis
vero peccatorum corpus appellatur.
Quod ideo corpus mortis dicitur.
ipse mortem eternam infert de quo
corpore mortis et vniuersitate
vitiorum omnes exorabant apostolum liberari
Infra ego ipse seruio legi dei. carne
autem legi peccati Rationabiliter
mentis a intencione seruio
legi dei consentiendo ei dum nolo
corrupte carnali subiacere carne
autem legi peccati et consuetudinem male
ipse corrupisco inquantum malignus
spiritus suggerit et carno delectat.
hoc legi peccati seruit In quantum
vero mens hoc gratiae dicit legi dei
seruire contendit: Finis omnium

Nihil ergo damnacionis est
his qui sunt in xpo ihu.
qui non secundum carnem ambulant
hinc datur nobis intelligi. ipse se posuit
per orbis qui mente legi dei seruiunt
licet carne corrupiscant Nil igitur
damnacionis est illis. ipse non am
bulant secundum carnem et secundum car
nalia desideria viuunt Vel
certe in illis. si ita de corpore
mortis sunt liberati et si vnius
sitate peccatorum per baptismatis
per gratiam dei sunt eruti a in eadem
sanctitate manent. nichil est
damnacionis qui morti eternae subiacerat
Lex enim spiritus vite liberavit a xpo ihu
me a lege peccati et mortis Lege
appellat gratiam sancti spiritus qui
spiritus vite appellatur. qui quoscumque
repleuerit viuere fecit in virtutibus
et dimittendo peccata perducit ad
vitam eternam. Lex ei spiritus vite
et gratia spiritus sancti vnificat nos
in ma per baptismatis. liberat
me a consuetudine peccati. per quam
deuenitur ad damnacionem mortis
eterne Nihil legem in hoc loco
gratiam sci euangelii possumus
accipere. quia per spiritum sanctum dicitur
cum. vbi nobis vita repromittitur
eterna Vel spiritus lex fides intelligitur
si spiritus sci esse dicitur. qui ab illo
et per illum creditur Nemo ei dicat
dnm ihum nisi in spiritu sancto Et
fides vita est. qui ad vitam eternam
nos ducit Ita quod impossibile
erat legi in quo infirmabatur per car
nem. deus filium suum mittens in
similitudinem carnis peccati Im
possibile erat legi ut hominem iusti
ficaret et mundaret a peccatis. et
ut iam ad prae celestis aperiret
per gratiam euangelii per passionem
dni saluatoris. et per aquam
baptismatis credentibus possit
Et in hoc ei erat impossibile
illud fieri. in quo infirmabatur per

p carnem hō p carnales obser-
uacionēs et conuersacionem carnalem
illorum q̃ carnaliter eā intelligebāt · atq̃ cū lut̄ vincebāt Im-
possibile n. erat sanguinem hircorum
mundāre peccātum · et non valebāt
tollere peccātum si ostendere Im hō infirma
erat · et neq̃ hominēs carnaliter
se obseruātes · neq̃ ea destruē-
tem · q̃ ipsa p̄cipiebat iustifi-
care poterat · ideoq̃ ī finiuba-
t p carnem · q̃ a nullo mortuū secūdm
carnem impleri poterat vnde
ait petrus Dicit Quid tentatis
deū imponere iugū legis super
ceruices frm̄ · qd̄ neq̃ nos
neq̃ patres nri portare potuū
Vel in hoc infinabat p carnem
q̃ p̄ptā cōcupiscēntiā carnis nem-
nem iustificabat Sicut enī
medicū ī ea pte ē īfm̄ ī q̃
nō pt̄ cecū lumē reddere ·
alias q̃ infirmis sanitatē phe-
ta lex ī ea pte fuerat īfma
ī q̃ ipsa ecā nō poterat hōēs
mūdare a criminibus patris Qz
deus pt̄ omnes · mittens filium
suū ad saluandū genus humanū
quē missio michi ē aliud · q̃
illud ī incarnacio · qd̄ neq̃
lex poterat afferre · hō nam
contulit ipsa Quasi dicat
ī similitudinē carnis peccī illū
amisū · cū ī veritate credēdū
sit eū verū corpus assumpsisse
ex carne ī ossibus Corpus
nrm̄ vl̄ caro nra caro peccī ē
q̃ libidinoso vsu percat̄ · ideoq̃
cū peccō cōcipit̄ cū peccō originali
nascit̄ · et in hoc seculo sine peccō
nō pt̄ cōuersari Corpus vero
nō libidinoso vsu maris et
feme peccatum est · s q̃ de spū
sancto · de femina mulieris sed
semine viri Ideoq̃ sine peccō
cōceptus · sine peccō q̃ natus
ī sine peccō de hoc mundo tēsiuit
· et hinc fuit caro eius in sita
tudine carnis peccī · q̃ veram
carnē habuit · s sine peccō qd̄
nos habemus Et de peccō damp-
nauit peccm̄ in carne · licet
difficilius videat versiculus iste
sensus tm̄ iste ē Q̃ certum
appellat ī hō loco aplā carnē
xpi · nō q̃ peccī maculā habet
habuerit · s q̃ p peccatoribus oblā
ē · sicut idem aplus alias dicit
Eū ī xpm̄ · deus pt̄ p nobis
peccm̄ fecit · ī hostiam p peccō
Dic ei appellabat · hostia
p peccō ī veteri testamento ·
maxime in septuagintā tēptibus
ubi dicit Q̃ posuit manū suā super caput
peccī · ī super caput hostie · que
offerebat p peccō De peccō
dampnauit peccm̄ ī carne sua
ī de carne sua · q̃ fuit hostia
p peccō · dampnauit peccm̄ humanū
genus · nō peccando p carnē ·
Duplicat ei dampnauit suce-
cidit a/ mortificauit peccm̄
humanum genus · vl̄ q̃ nō peccauit

in carne sua vel ecclesia mortificando
illud in cruce. Tale est hoc quod ipse
de barbaris victoriam sumat. de
barbaris. et de gothis vincat go-
thos. Ut iustificatio legis impleat
in nobis. et ut per passionem eius
redempti. et per baptismum a peccatis
liberati. per spiritum sanctum
roborati. opera legis spiritaliter
implere possimus per quod complere
possimus iustificari. Qui non
secundum carnem ambulant. et qui secun-
carnalia desideria non viuunt
si secundum spiritum. hoc est secundum quod ipse
spiritus sancti docet ac precipit. vel
certe idcirco dicimur de hostia
pro peccato pecunia hiuam grunnit. sive
diabolum qui est auctor peccati.
ut iustitia quam lex prefigurabat
in sacrificiis suis. et agnus sanc-
tus arietis columbae. et turturis complere-
tur in nobis per xpm in eius pas-
sione. quae illa sanctificabant.
Qui ei secundum carnem sunt. et qui
carnaliter viuunt. et carnalibus
delectationibus fruuntur. quae carnis
sunt sapiunt. hoc est temporalia et car-
nalia solummodo requirunt. non curant
de spiritualibus. Qui vero secundum
spiritum viuunt. et qui secundum quod
ipse docet. et voluntatem eius viuunt
quae spiritus sunt sentiunt. et spiritu-
alia sectantur. gaudia patriae
celestis querentes. Nisi homo
ex duabus substantiis constet
ex carne et anima. si actibus car-
nis superauerit affectum mentis
carnalia ac temporalia tunc homo requirit
Si vero affectus spiritus suae mentis
superauerit actibus carnis tunc
spiritualia sectatur. Non prudentia
carnis mors est. Prudentia
sive carnalis hominis est malum
pro malo reddere. carnalia deside-
ria sectari. quod si quis impleuerit
eternam sive morte ac sibi acquirit. pena
Philosophi diffinierit prudentiam
esse bona temporalia appetere. et mala
temporalia cauere. Haec prudentia
quae carnalis est idcirco gignit mortem
eternam. quam dum bona huius vitae
ei audire desiderant. et auditate
adusque per xpm nomen vitam. bona
eternae per vitae per meritum habere.
Prudentia spiritus vita et pax pru-
dentia spiritus. et rationabilitas
mentis est malum pro malo non
reddere. amicos in deo et inimicos
diligere. pro deum orare pro persequen-
tibus et calumniantibus nos
et euangelium precipit. cuncta
temporalia transitoria spernere. gaudia
prae celestis toto nisu appetere.
Prudentia ei mentis et in pacem
pacem habere. non reddendo
malum pro malo et in futuro vitam
eternam mereat. Quam sapiam carnis
inimicam esse deo. sed superius dixit
prudentia carnis mors appellat
sapientiam carnis. Sapientia
carnalis hominis est mundana est
in rebus caducis spem ponere
et ea opari quae supra dicimus. legi
ei dei. et legi euangelii quae dicit

malum pro malo

malū p malo p nō reddas · nō ē
subiectū · sapiā carnalis Quāe
ſp nō pt Et qre nō pt · qr nō
vult tmēo cōmittē bō tpalia
dū ēm malū p malo reddūt
odientes ſe mutuō cū evangelio
cōtrū existūt · qd pcipit m
mnevs diligi Qui aut i car
ne sūt · t qui sēdm desideria
carnalia vivūt · et m spe car
nalū sūt positi deo placere
nō possūt · sub qd vū i talibus
manēt Vos autem o rōm
m carne nō estis · t i cārlibus
desideriis · qr ia mortificastis
membra vra cū vitiis et
concupiscētiis Si m spū ſ · est
t · i spiritualibus rebus a spi
talia qritis Si tā spūs de
hitat i vobis · hoc ē si spūs
sanctus habitat i vobis · tūc
utq spiritalē vivitis Si qs
aut spm xpi nō habet hic nō
ē eius Cū spūs sanctus cōmunis
ē spūs pris et filii Quō pt
cognosci si spūs scī habitat
i nob p operationē bonā et
verā · qr spūs disciplīē effu
giet fictum Quicunq ipa
xpi imitatē · ut ozet p persequē
tibus et calūpniantibus utq
spm eius habet i se habitantē
t spm sēm · qui titulus possessi
onis eius Quum qcūq rple
uerit ad corpus xpi p timere faut
Qui vō xpm nō imitatē nō
spm eius habet · neq p timet

ad prem illius Si aut xpus i
nobis ē · corpus quidē mortuū
ē t · mōle a morituri p pcm
ndē et p actualia postmodū
cōmissa spūs vero vivit t d i ciā
apud deum p fidē · p iusti
ficationē · fidei et baptismatis
p anticipationē dicit corpus
mortuū ē · p eo qd debuit dari
mortale et corruptibile Hoc
aut sciendū ē · qr nō p tēre
nā fragilitatē corpis nrī
mōle ē ſ p pcm Cū ſ spūs
eius t pris qui sub pr suscitat
ihm a mortuis habitat in vobis
p fidem p caritatē p spem ·
sicut p ppheiam Inhabitabo
i illis Qui suscitavit ihm
xpm a mortuis vivificabit
et mortalia corpa vra i die
iudicii ut vlt nō sint mōlia
p inhabitationē spūs eius i
vobis In quo ivenerit deus pr
i pnti seculo habitantem spm
sēm utq potencia divinitatis
q xpm suscitavit · suscitabit et
d illū i die iudicii ad gloriā
dans ei imortalitatē a icor
ruptibilitatem in corpe · et
icommutabilitatē i anima ·
Passio ei xpi a morte aie libe
ravit i pnti · ſ mors corpis
usq ad gnalem cōtrip resur
rectionē oibus eqlit evenit
Ergo fres debitores sumus nō
carni ut sēdm carnē vivamus
debitor qui alicui aliquid deb

nō idēo creati sumus ab omnipotē
te deo ut secūm carnē & secūm
desideria carnis viuamus.
Ergo nō sumus carni debitores ꝯ de
ut spiritualiter conuersemur. cuncta
transitoria & caduca pro nichilo
ducentes. & deo debitum nrm
reddentes. Quid ergo accipimus
ab illo ut ei debitores simus.
quicquid bonum habemus. Cum
ei non esemus ab illo de nichilo
conditi sumus. et cū nrō vico
pediti essemus. ab ipso redempti
sumus. donās nobis pri bona tpalia
et pmittēs etna. Et quō possimus
ei debitū reddere. seruiendo vo
luntati illius. obtpando mandatis
eius. & quicquid bonum habemus
nō nris meritis. ꝯ eius gratē
impetrando. Si secūm carnē
vixeritis. & si cupiditates
& delectationes secūm appetitū
carnalium desideriorū ope implē
ueritis. moriemini morte etna
Quid est secūm carnē viuere
carnalia opa exercere. adul
terium vtī homicidium furtum
& cetera talia. Si autem spū
sancto carnis mortificauerit
viuetis vita etna. Videamus
primū q̄ sunt opa vel facta car
nis ex alijs verbis apli. cum
infesta inquit sunt opa car
nis. Hec sunt fornicatio. immū
dicia luxuria et cetera que
sequūtur. Et quid dicit de fructu
& opibus spūs sancti. fructus
inquit spūs est caritas gau

dium pax. patientia benignitas
mitis bonitas & cetera talia. Quō
ergo possumus mortificare per
gratiam sci spūs opa carnis. Ho nō
verbi gratia. Viuit in nobis libido
accipientes a spū sco castita
tem simus casti. et sic potuerimus
mortificare libidinē. Viuit
in nobis & regnat superbia.
accipientes a spū sancto hu
militatem simus humiles &
sic mortificabimus superbiam
Si inquit secūm deum viuēdo
voluntates carnis et desideria
carnalia extinxeritis viuetis
f bti in vita etna. Quicūq;
enim spū dei agunt. & refut
ducunt ad bonū. Nō enim
accepistis spūm seruitutis iterū
in timore ꝯ accepistis spūm
adoptionis filiorum. in quo clamamus
abba pr̄. Iudei quibus istam
scribebat apli. accepant
in pribus suis spūm seruitutis
in timore. & legem a spū sco
dictatam et scriptam. q̄ eos
cogebat ad p timorē adobs
uantiam sui minans & dicēs
Si quis hoc vel illud fecerit
morte morietur. Ipse etiam spūs
sanctus que illi acceperūt
spūm dnm est lex. cogebat eos
ut legem obseruarent. Et quia
accepeerant isti in pribus
suis spūm sanctum & legem
ideo dicit apli. Nō accepistis
iterū spūm seruitutis. q̄ vos
filij sūt dei. nō p naz sed p adoptōem

cogit p̄ timorē ad seruiciū
omnipotentis dei · ſ̄ accepistis
gratiā euāgelij · vbi cogit̄ nō ſ̄ nō
venit ad fidem xp̄i p̄ timorē
Accepistis ip̄ ſpīm adoptionis
siue eleōnis filiorū dei · q̄ vos
in p̄trem dei vocauit ad lib
tatem · ut iam nō ſitis ser
uientes deo timore ſeruili · ſ̄
amore a timore filiorū · q̄
seruit bonus filius p̄tri · timēs
eū offendere Quod vō sub
dit · in quo ſpū ſancto clamā
abba p̄r · tale ē ac ſi dicēt
p̄ quē ſpīm ſcīm edocti et illu
minati clamamus abba p̄r
Nisi ei ſpīm ſcīm tpe baptis
matis accepissemus · nequaq̄
auderemus deum oīpotēte
creatorem mīm patrem clā
mare dicētes · i orōe dnica
p̄r nr̄ qui es in celis · nec ei
paganorū hoc p̄sumunt dice
Abba hebreum est · a syrum
Ad̄ grēcū a latinū p̄ prendēs
ap̄lo vtrosq̄ p̄plos ad fidē
colligendos posuit duā nomā
sub significatione · ut illi qui una
credunt ex hebreis a syris
dicunt Abba miserē nostri
qui ex grecis aliisq̄ oīb̄
gentibus credūt · dicūt p̄r
tale quid i euāgelio marci
habet · dicēte dno Abba p̄r
si possibile est transeat calix
iste a me Ipe · ſ · ſpūs sancti
testimonium reddit ſpū
nostro q̄ ſumus filij dei

Si q̄n opa bona agimus de o
seruientes · ſpūs ſcūs qui habitat
i nobis p̄hibet nobis testimo
nū i corde p̄ occultam inſpi
rationē ſme ſtrepitu vocis ·
ſ̄ filij dei ſumus effecti i bap
tismate · nō p̄ naturā ſ̄ p̄ adop
tionē Si autem filij et here
des seruus ei nō meret̄ acci
pe hereditatem · filius autem
accipit Et nos ſi filij dei ſum
hereditatem merēt̄ ~~accipe~~
merēm accipe · hoc q̄ ad ſide
randū · ſ̄ hereditas in morte
p̄tis cōfirmat̄ · ſed m̄ humanas
leges · Quā hereditatem po
tuit deus dare p̄r nobis ~~qui~~
qui nō p̄t mori · Se ipm du
bit · ut ſicut ipse est īmortalis
a ī corruptibilis · ita a ī mortes nos
īcorruptibiles q̄ atq̄ īcōmuta
biles thesauros ſapiencie a
ſcientie dnūtatis · Heredes
quidem dei coheredes aut
xp̄i · heredes dei p̄tis erimus
ut diximus · ſ̄ cōſideremus quō
ſimus coheredes xp̄i · heredes
ig̃t xp̄i iam ex p̄te ſumus ·
ſ̄ p̄gens ad passiōz reliquit
nobis possionē patris celesti possessiōz
astice · mittens pacem meam
a vobis Quid plura dicam
oia q̄ in p̄ñti ſeculo · aut i
p̄dicatione ſiue miraculis opatus
est · oīa nobis reliquit ad
credendū et tenendum euange
lij q̄ testamentū q̄ oīa in
morte ſua confirmauit ·

Coheredes erimus per gratiam
resurrectionis qui erimus
immortales incorruptibiles et
in corpore atque incommutabiles in
anima sicut et ipse In gloria assi-
biles erimus sicut dicit Joe-
tenim filius dei sumus et nondum
apparuit quid erimus. Scimus
quia cum apparuerit similes ei erimus
quia videbimus eum sicuti est
Et ipse dicit ad patrem Pater volo
ut ubi ego sum ibi sit et ministe-
rius meus Sedet ipse et habitat in
dextera patris et in magnitudine
patrie maiestatis Erimus et
nos ei coheredes. et fulgebimus
sicut ipse fulsit in monte. et non
solum in gloria erimus ei cohe-
redes. sed etiam in penitentia sicut ipse
dixit apostolis Cum sederit filius
hominis in sede maiestatis sue
sedebitis et vos super duodecim
sedes iudicantes duodecim
tribus iudicantes israel Quid
plura dicam quicumque filius dei
efficitur et heres quicumque dei sunt
utique et ipse mereat atque Istam
omnem cum securitate exspectare
possimus si fecerimus quod sequitur
Si tamen compatimur scilicet ipso. ut et
glorificemur scilicet illo Quod est
dicere tunc merebimur coheredes
ipsi esse in gloria similia patrem
per amorem nostrum eius necessitate
ingruente quamvis ille per nos
perfulsit. imitantes eius passi-
onem et dilectionem unde et petrus
dixit. ipse passus est pro nobis.
relinquens nobis exemplum ut sequa-
mur vestigia eius Existimo enim
ut non sunt condignae passiones
hujus temporis ad futuram gloriam
quae revelabitur in nobis Si
quibus homini omnia precepta veteris
ac novi testamenti posset ipse
et omnia genera tormentorum perferre
carceres. uinculos. eculeos. ungulas.
ustulationes. lapidationes. cru-
cifixiones. frixiones in sartagine. per multa martirium genera
necessitas est digna gloria futura
quae preparata sunt eis. Quicum-
aliquis quae Ideo utique. et
istam temporalia sunt. illa eterna.
Quae erit illa gloria qui fulge-
bunt eis. sicut sol in regno
patris sui. et erunt sicut angeli
dei cernentes presentes presentissimam
omnipotentis dei vultum Juxta
quod iohannes dicit Scimus
et cum apparuerit similes ei erimus
quia videbimus eum sicut est
Nam exspectatio creature revela-
tionem filiorum dei expectant.
Creatura in hoc loco appellat
homines qui merito creatura
appellantur. et vitio suo amisit
magnitudinem et similitudinem omnipotentis
dei quam habebat in eum. Istam
ergo creaturam et omnes homines fideles
manifestationem filiorum dei exspec-
tant. ut appareant quod promissum
est. nam ipsa remanifestabit
qui sint filii dei. et modo re-

Dominica xa post octavam Epiphanie
Epistola in sancta Sabina

tenemus in spe. Ecclesia siquidem
in pnti permixta est bonis et mal
omnibus ipsum clamat et non appa
ret qui sint filii dei futuri in re
cum autem xs venerit ad iudicium
et separavit oves ab hedis dicens
iustis. venite benedicti patris mei
tunc revelabitur qui sint filii
dei in re Ergo dicit expectatio
creature. sive expectatio nisi reve
latio filiorum dei expectant. sic
videntur hi verba sonare. quasi
aliud sit creatura aliud filii
dei cum sint unum Hic denique
soliti sunt homines dicere videtes
in pina sua multos colores
per diversa vasa ordinatos Ex
pectatio vel expressio istorum
colorum manifestatio vel magis
expectant cum non sint aliud
imago. aliud colores Vanitati
enim creatura subiecta est non
volens. sed propter eum qui subiecit
eam in spe In ho loco etiam in
subsequentibus ubi dicit apls
quod omnis creatura ingemiscit. tan
hendit beatus augustinus acutis
sime origenem. quem in ho nomine
id est creatura comprehendit non
solum bestias. sed et sole et stellas
et angelos quia cum homine
dicens omnis vanitati subiecta
est quia manifestum est ingemiscere in suo
cursu et offerre operationem hoc licet
omnis creatura. quia potest mutari
in melius aut deterius sicut
fecit angelus iam dudum poten
tiam licet modo non possit

illi qui deo adherent. a quo
potest a letitia in tristitiam quan
ut homo vel certe omnem terram
creature comparatione omnipotentis
dei. qui semper idem est unitas
sunt. sicut dicit Et est unitas
unitatum et omnis unitas. tria ideo
omnis ingemiscit sicut angeli
deo adherentes. qui in immu
tabiles sunt effecti. sicut ezechi
eli monstratum est in crystallo
id erat supra capita animalium et
sicut illa que irrationabilia sunt
vel anima carent. Quapropter creatu
ram debemus intelligere homines.
quia cum omnibus creaturis quandam
cognationem habet ipse omnis creatura
in tria dividitur Aut enim est cor
poralis quia potest moveri a volun
te loci Aut est animalis quia anima
vivificatur Aut est spiritalis
ut angeli qui non vivunt. Homo
ergo in hoc quia corporeis habet congruit
corporalibus creaturis per animam
animalibus vegetantibus. per
rationem quia discernit inter bonum
et malum spiritalibus Et beatus
gregorius aliis verbis sed eodem sensu
iam exponit dicens. habuit igitur
homo esse cum lapidibus. vivere
cum arboribus. sentire et vivere
cum animalibus. intelligere et ratio
nabilitatem habere cum angelis
Creatura enim quia omnis homo vivens
in carne. vanitati hominum mu
tabilitati. mortalitati corrup
tioni subiectus est non volens
ipse sponte quidem peccatum

in paradiso · si nō sponte neq; volēs
subiectus mortalitati a pene ·
Verbi grā Sicut latro si spōte
cōmittit furtū · si nō sponte sus
pēdit · Et licet ipse nollet tū
subiectus ē vanitati ꝓ eū · et
ꝓpter iustū iudicū omipotentis
dei · qui subiecit eū i spe libera
cionis et veme Nā in hoc
ostēdit omipotēs deus ēe iustū · qꝑ
eo peccū non dimisit impunitū
et in hō p̄dicit ēe misericors ·
qꝑ nō statim illū punitus dāp
nauit a occidit · si reseruauit
ad pnām · dans ei spem veie
a liberacionis · regressionis q̄ i
gradū pristinū · ut expectet
illud qd in ~~secundo~~ dicit Quia
a ipa creatura · et hō quidem
elēs liberabit a seruitute cor
ruptionis i libertate glie filio
dei Homo i pn̄ ~~seculo~~ pnti
seculo positus sub virtute cor
ruptionis a mortalitatis est
positus qꝑ subiacet multiplici
tati et vicijs liberabit aut
i die iudicij ab oi fece morta
litatis et peccō · qm mortale corpus
accepit i mortalitatem · a corrup
tibile hō in corruptionē · a tū sibi
i libertate glie filio dei qꝑ
erit filius ēpo in gloria · a i liber
tatem filiationis adoptiue · de
si dnis aut videris Ga vos filio
liberauerit: vere liberi eritis
Et a dra esse in hō loco inter
creaturam et creatorem Nā

paulo superius ubi dixit expec
tatio creature reuelationis filio
dei expectat · fideles tantū
nō intelligi possunt · qꝑ cre
debat · Quid vero ubi dicit ·
ipa creatura liberabit a ser
uitute corruptionis fideles
intelligi possunt · qui nerdū
tribus apl̄orū crediderāt pre
destinati tū erant ad vitā
vnde a postea crediderunt
Ordinq; ei qui omnis creatura
ingemiscit · et parturit usq; ad
Sin hō loco ut beatus augustinus
dicit · nō i origenis sequendi
neq; sectes eius · si oem crea
turam rationabilem corpale corporale
complehendit Nō ei oīs crea
tura ingemiscit ut volunt ·
sed homo qui cū oī creatura
quandam hz coniūcē como
quo superius diximus Oīs
quidem creatura · et oīs homo
ingemiscit · afflig̃it tristit
in dolore in fame · et siti ·
frigore a nuditate i cruci
cribus et parturit sue ut
meliū habet i greco · dolet
i multis augustinus usq; ad
a usq; ad diem iudicij
et quadiu dicit p adhuc ·
vel usq; diu dicit hodie · sp subia
cebit creatura humana angus
tijs et doloribus Qui aut qui
ā regnat cū deo · et cotidie
transeunt ad requiem sempi
ternā · postēq; ab huius seculi
erumpnis liberantur no

ingemiscunt. Non solum autem
illa sub creatura. et non solum autem
et non credentes gemiscunt et
dolent in penitentia vitae. sed et
nos ipsi sub. apli. qui perfecti
oris fidei summa primicias
spiritus habentes. dolemus et
ipsi metipsos gemimus. in corde
et mente sustinentes carce
res. penurias egestates
multas angustias et afflic
tiones. Bene et convenienter
dixit. non solum autem illa ingemis
cunt. sed et nos apli. primicias
spiritus sancti habentes. sicut
illos primos elegit dominus. ita
primi accipere meruerunt spiritum
sanctum die resurrectionis.
ipse dixit eis. accipite spiritum
sanctum. Dies pentecostes
ipse in linguis igneis venit super
eos spiritus. vel et primicias spiritus
dixit. et. qui maiora dona
spiritus sancti accepiant in predicatione.
ut omnes gentes linguis loquentes
In miraculis ipsi. quibus pre
ceteris mortalibus habitantibus
gloriosi extiterunt. et legitur
in actibus apl̃orum. ipse pone
bat infirmos in plateis. ut
venente petro saltem
umbra illius veniret super
illos et sanarentur. Dentur
ipsi andream legimus uno
die triginta et amplius et
mortuos suscitasse. Primi
cie siquidem appellantur ipsi
optimi et carioza sicut in

in lege habet. Offerens primi
cias auri et argenti tuo domino
et optima et carioza. Re enim
vera ita dignum erat. ut per
quorum ministerium doctrina
euangelica. et fides dominica
per quadrifidum orbem diffu
manda erat. maiora dona
spiritus sancti accipient. Aliter
Non solum inquit alii ingemiscent
sed et nos qui primicias spiritus ne
et qui rationabilitatem et de
uotionis mentis nostre deo iam ha
bemus oblatam in holocaustum.
id est igne dilectionis dei et proximi
ardet. de quo igne dominus ait
Ignem venit mittere in terram
et quid volo nisi ut ardeat.
Nunquid primicias mentis suae
idem apls non habebat deo obla
tas. qui dicebat. mente seruio
legi dei. consentiendo ei in ho
ipse nolebat concupiscere carnali
subiacere carne aut lege
peccati. et assuetudini male ipse
concupiscebat. Expectantes
adoptionem filiorum dei redem
tionem corporis nostri. Quaestio
oritur. et hoc loco cum apls in
superioribus locis hoc eplo dicit
Ipse spiritus testimonium reddit
spiritui nostro ipse summus filius dei. et
alibi. Cristus nos redemit
a maledicto legis. quare nos non
dicerit expectare nos nos
adoptionem sive eleonem filio
dei. et redemptionem corporis
nostri. et totum esse. quem corpus

Que questio in sequentibus soluit
vbi dicit apls Spe salui fti
sumus In spe quidem ita filij dei
sumus omnes credentes et redempti
xpi passione. sed adhuc expec
tamus ut quomodo sumus et teneamus
in spe. quidq sumus ut possideamus
in re Omnes quidem credentes
fidem habemus qr sumus filij dei
et sumus redempti sanguine
passionis eius. q nō poterat aliqs
passio eius nisi electis. qui et
filij dei erant sicut Jōes dicit
Nam filij dei sumus nō in spe
et nondum apparuit quales ei
erimus. quia videbimus eum i re
quid erimus in re Scimus autem
quia cum apparuerit similes ei erimus
quia videbimus eum sicuti est.
Spe enim salui facti sumus Cur
fides et credere ea q nō videmus
ita spes et expectatio futurorum bonorum
p passionem xpi redempti sumus i
spe p baptismum accepimus
remissionem peccatorum et filij dei
sumus i spe nō in re qr necdum
apparet quales futuri sumus.
Spes ei que videt nō est spes
Quasi diceret Illa res que
videt nō est spes. nam qd videt
quis qd sperat Illud qd videt
nō speratur vbi gratia Video te
stare i pariete meo. nō te spero
venturum Si autem qd nō videmus
speramus p patientiam expectamus
et nō diffidimus Inter spem et rem
media est patientia. qr p patientiam
quia sancti sustinent aduersa hui
seculi nō iustetes in punitione
redemptionis. sperant se venire ad
gloriam eternam Omnis autem et spes
adiuuant infirmitatem nostram et sic
spes et patientia adiuuant et susti
nent infirmitatem meritis nostre
in et spes sancti Infinitus est autem
ni illa petere. que nobis nō conue
niunt. sicut sequentia manifestant
Quid ergo oremus sicut oportet nescimus
Plerumque dum volumus nobis petere
bona. contraria et aduersa petimus
si nobis illa concederentur. sic
beatus paulus apls contraria petebat
quam deperibat. auferri a se
spiritum temptationis et infirmitate
Si ei exaudiret forsitan rebel
lationum magnitudo se extolleret
et cadet i lapsum Sic est plerumque
positi i prosperitate petimus illa
illam conseruari. q sic si bonum
nobis manet forsitan amore
implicaret animum nostrum Dicit quia
sumus positi i infirmitate causa
probationis et emendationis
implorantes liberari. q si a
nobis tolleretur fortasse ad
pernam postmodum reuertereremur
aut remissius in bono opere
laboremus Ideo quid nescimus
orare sicut oportet nisi spiritus sanctus
docente Ipse spiritus sanctus
postulat p nobis gemitibus
inenarrabilibus Dicit beatus
ambrosius Quia sicut
fideles aliquid petiuit contra
salutem suam. p ignoran
tiam. nō p iniquitatem spiritus

scis q̃ vnĩ substãcie ē cũ
pre et filio mt̃ ponit se in
medio mt̃ nos ⁊ dñ̃ prez
et postulat p nobis q̃ vtilia
sunt · nõ impulsu aeris · cũ
neq; cũ somitu vl̃ strepitu
voris · ꝑ ineffabilit̃ sicut
cõueit eius diuinitati · quia
eqlis et cõsubstãcialis ē deo
pri · ⁊ pleriq; eu q̃ nos peti
nob̃ contraria ipe immutant
in meliꝰ nõ dñnd q̃d petiq;
Postulare eq; dicit p nob̃
sedm̃ plurꝰ doctões ingeme
ipe quotidiq; grã sua replet
postulantes fcit et gemẽs
p suis reatibq; et aliorꝰ vl̃
ip differtur a regno Qui
gemitus vñ ineffabiles
dicit · ip nẽo pt enarrare
q̃ntũ cõpũctio in cordibq; fi
delibq; est · vl̃ q̃ntũ remune
ratiõe digni sũt coram dño
Qui aũt scrutat corda scit
quid desideret spũs · q̃ia
sedm̃ postulat p scis Deq;
pr cũ filio · qui ora cordis
cordium ⁊ secretorũ nõ
solũ hoiũ sed angelorũ pe
netrat · scit q̃d desiderat
spũs habitans in cordibus
fidelium suorꝰ · ip vnĩq; scientie
sũt · vl̃ quid nos desiderare
faciat postulat sed sedm̃
deũ p scis · ipm̃ eu fcit nos
postulare q̃ et deo placent
et nobis vtilia sunt · ita
ut dicamq; positi in ore

Deus et hic q̃ absconditorꝰ ⁊
futurorꝰ es cognitor · sicut
scis nob̃ necessariũ ē · et
sicut tibi placet miserere
mri Deo go loquit sme stre
pitu voris · cũ nobis tace
videt · ip et videt cũ nõ
videat · Et hc petit q̃ scit
deo pri placere et nobis pdesse.
Vnĩq; q̃ voluntatis ē ipe
et pr Deumq; aũt qm̃ dili
gentibq; deũ omia cooperant
in bonũ · hyb q̃ sedm̃ pro
positũ vocati sunt sci Qui
diligũt deũ deũ qui mandã
eius custodiũt et seruant
sicut dñs dicit Si quis
diligit me sermonẽ meũ
seruabit ⁊ hoc dicit ip dili
gentes deũ ⁊ mãdã eius
seruantes · et qui sedm̃ dm̃
ꝓpositũ · sunt p̃destinatum
oipotẽtis dei ad hc vocati
sunt · ut scẽ vniẽdo sci sint
signũ aliquid ineffabile atq; imper
rite cont̃ suam vtilitatẽ
petunt · sicut paulꝰ ⁊ filij
zebedei Deus opt̃ cooperat
illis in bonũ · aut nõ dñnd
q̃d petũt aut mutando aliꝰ
q̃ ipe q̃d petũt neq; impe
rat illis in petim · sed ea tri
buit q̃ dñnda sunt deũ amã
tibq; ⁊ Dñ autẽ dicit cooperat
rat · q̃ operant illi q̃ petũt
cooperat deus opt̃ implẽdo
qui ad salutem illorꝰ p
tinent Nam quos p̃scivit

dm

no

s. et credituros. et in fide sua
promansuros illos. et predestinauit. sive prescivit et ordinauit
Conformes fieri filii sui id est
similes fieri in gloria humanitatis
filii sui. qui reformabit
corpus humilitatis nre. ut
ide apls alibi dicit. configu
ratum corpori claritatis suae
licet et in potentia divinitatis
non simus equales illi. tamen
in gloria et in immortalitate
et in incorruptione etiamsi similes
ei. quem videbimus eum sicuti
est. Vel certe ad hoc predestinat
eos conformes fieri imagini
filii sui. ut sicut xpus peccatum
non fecit. nec inventus est
dolus in ore eius ita et illi
si fieri voluit existere dni
nostri xpi. non habeant voluntatem peccandi. Vt sit xpus
primogenitus in multis fratribus
Ubi unigenitus potest dici primo
genitus. non tamen omnis primo
genitus dicitur potest unigenitus
Quicumque enim primus aperit
vulvam matris nascendo. non
habet alios fratres sequentes
et primogenitus et non unigenitus
Qui vero primus egredietur
ab utero materno et hic
postmodum fratres sequentes
solummodo primogenitus est
filius autem dei redeptor.
humani generis. si digna ipsi
derationem prendimus tum
secundum divinitatem ipse secundum
humanitatem et unigenitus
et primogenitus predicandus
est. Unigenitus quidem est
secundum divinitatem ipse in natura
divinitatis non habet alios fratres
Primogenitus vero ipse omnem
creaturam non fructus
habentes. sicut per salomonem dicit Ego sapientia ceci
altissimi prodiui primogenita
omnem creaturam. secundum
humanitatem autem unigenitus
dici potest beate marie et pri
mogenitus multis fratribus
adoptiuis. ipse ipse primus
surrexit a mortuis primus
ascendit ad celos Isti
sunt fratres de quibus ipse dicit
dixit ad mariam Vade ad
fratres meos et dic eis fratres
eius illius dicuntur omnis fide
les in hoc ipse homo dignatus
est fieri. hoc is qui fratres mei
secundum carnem ipse dnus deus
noster secundum divinitatem
Quos autem predestinauit suae
perfruitur secum regnaturos
in eternam beatitudinem. hos
et vocauit per se et apostolos
suos vocabit usque ad diem
iudicii Et quos vocauit
per gratiam suam ut fideli
per manerent in gloria hos
et iustificauit per passionem
suam per baptismum et
fidem exornatam bonis
operibus. et iustificabit usque
ad finem seculi Quos autem

iustificauit illos et magnificauit vel glorificauit Preterito tpe vtitur apls i hoc loco pro futuro sicut hoc qd dicit glorificauit morem septice tenens. si sic solet narrare futura qui preterita Illos quos vocauit iustificauit in pnti seculo hos et glorificabit in die iudicij. sicut ide apls alias dicit Cum xpus apparuerit tunc et vos apparebitis cum ipo in gloria Quid go dicemus ad hec. si qd modo dicimus de vocatione iustificatione et glorificatione id est quam gratiarum actionem reddemus illi qui gratis nullisq; precedentibus meritis amicos esse nos predestinauit secum regnaturos ac postea vocauit et iustificauit. ad ultimum eterna glorificabit. tale est et illud psalmista Quid retribuam dno pro omnibus quae retribuit mihi. Ut et ita intelligi Quid predestinatione dei qua dicere possumus. si omnes nos predestinauit ad hoc ut regnemus cum illo. Si deus pro nobis. si qs est vel pugnat qui predestinat. iustificat et glorificat Quis qui nos valet pugnare. nullus neq; diabolus neq; nexo sue quibus persecutor Qui etiam filio proprio non pepercit. et a morte non seruauit sed pro nobis omnibus sic predestinatis tradidit illum et ipse pater et tradidit filium ut tradi permisit multisq; modis est ipse filius traditus.

Hoc vnum qd est parere. aliquis est dimittere. vt illud in vigilia Parce cythera et dea amoris metum et dimitte metum aliqui significant seruare sicut hic qui filio proprio non pepercit vnde pes vocantur et seruantes qui seruant sua mella Quo etc non cum illo omnia nobis donauit hoc matrie ad apls referitur quibus aut veritus cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos super duodecim sedes Et referri ad omnes predestinatos qui in capite suo xo omnia possident. si ipse possidet cum ei omnis creatura longe incomparabiliter distet a filio dei per quem omnia sunt facta sic deus pater in tantum nos dilexit ut pro nobis tradidit illum utinam qui potent in nobis istum implere Quis accusabit aduersus electos dei. et quis sumet occasione adiusus electos dei. Diabolus accusat electos dei sicut accusauit beatum iob. sed meritum eius non minuit. ipse vir iustus eius adiusa patienter sustinuit Metaphorice ait. ipse hic suam sedem beatum illum pro inter cogitatione et eructatione debet legi Et sicut dicit ipse pro iniquitatem multa possunt reddere.

parce

interrogationi aut. a firmatione
debet rideri. etiam aut negatione
non pnuntiabit. quomodo ita. ut pri p
cuctatio. q dicimus quis acusa
bit adusus electos dei. illud.
qd sequit. Deus qui iustificat
Enuciet sono interrogationis.
ut tacite rideat. non. Silet a
illud qd se. Quis e qui condemnet.
Pnuntiando legendum est. ut sub
infert negando interrogando
Cristus q mortuus e imo a
resurrexit. subintelligat tacite non. Et e sensus Numquid
xs qui mortuus e. p nobis et
resurrexit ut nobis vitam daret
condempnabit nos. non utique
s potius saluabit nos. Hoc
vero qd sequit. q e ad dexteram
dei patris. qui etiam intercellat
p nobis. non ita interrogando s
potius affirmando pnuntiandum
est. Qui ad dexteram dei patris
de in plenitudine et magnitudine potestatis maiestatis. Qis
nos separabit a caritate xi. ad
superiora ptinet vbiaut. Non
sunt condigne passiones hui
tpis ad futuram gloriam. qr oe
qd in pnti e. cop acide future
glorie momentaneum e. Idcoq
alloquit romanos ne deficerent in tribulationibus. Vide
petrum q sidera paulum. cum
poterat nero illos occidere q
a caritate xi se fugere. Stephanum
a lapidibus obrutus. laurentium
vstulatus. non poterunt a xpo

separari. quia erant domente
copulati ut insensibiles essent
ad oia tormenta tollerande nu
quid nos separabit? tribulatio
an angustia. Angustia dicit
oes necessitates sibi p indigentia
p secutio est vis mali. nam
p sequi e apte vim inferre
periculum in multis rebus et
insidiis accipit. Gladius pt
significare quelibet gnia tor
mentorum. fames et nuditas
non poterant eos separare qui ha
bebant panem verum. q eos
spiritalit pascebat et vestiebat
sicut alibi aplus aut Quotqt
in xo baptizati estis xpm
induistis. Nuna pt te affli
gimur tota die vox nrm ad xm
Tota die dicit. t oi tpe qd du
vium. qui p seuerauerit usq
i finem coronabit. Non ei q
sufficit vno die p xo tribu
lationes sustinere q oi tpe si
necessitas fuerit. Estimati
sumus sicut oues occisionis. Ouet
iqt q occidunt sine reluctatione
Sicut oues mutant non re
luctant. cum ad mortem ducun
tur et nos non reluctamur.
cum occisionem patiamur q in his
omnibus tribulationibus tor
mentisq positi superamus
per vnicum. qui dilexit
nos. per xm. q nos dilexit
usq ad mortem. qui p nobis
e mortuus. a quo nobis
dixit. Nolite timere eos

qui occidit corpus · et ea
non possunt occidere. Certus sum
et neque mors · quam inflixit, poterit
nos separare a caritate xpi. Non
dico omnes · certus sum. Neque
vita sub pena · quam longanimitas
abnegacionis xpi permittit. Di-
minatus mihi fuerit mortem
omnibus crudeliorem · aut vitam
in penis seculo omnibus feliciorem
non poterit me separare a fide xpi
neque alios corporalos meos
neque angeli sub malignum · qui
se transfigurant in angelos lucis
vel secundum illud Si angelus
de celo evangelizet vobis
preter quam quod nos evangelizavi
anathema sit. Et si angelus
de celo vellet me separare a
caritate xpi · id fieri non potest · non
posset me ab separare · neque prin-
cipatus · et contrarie potestates
demonum · qui alius principant.
de quibus ipse dixit in epla
ad ephesios. Non est nobis
colluctatio adversus carnem
et sanguinem · sed adversus principes
et potestates · adversus mundi rectores
tenebrarum harum. Neque virtus
contrarie demonum · qui sub suis
principibus consistunt · neque
instantia et presencia bona
qui promittit credentibus · vel
mala qui minant · neque futura
sub bono vel mala istius seculi ·
neque fortitudo · et diabolus
princeps demonum de quo dicit
Cum fortis armatus custodit
atrium suum neque altitudo id est
astrologia neque profundum · id est
nigromancia · que inferiora
infernum struunt · per quam multi
avertebant a fide. Et hec sensus
et ratio si omnes astrologi · et ma-
thematici · hoc est astrorum
conspectores · qui se fatentur
celestes sydrum penetrare et
cursus · venerint contra nos
vel etiam illi qui per nigromanciam
et mortuorum resuscitacionem
animas ab inferis revocant · sicut
mulier illa phytonissa revocavit
animam samuelis · nec ipsi poterunt
nos separare a caritate xpi · neque
creatura alia · et si alia cre-
atura est sursum aut deorsum per
istas quas dixit · nec ipsa
poterit nos in alia preter flec-
tere. Vel sed in augustinum
alia creatura intelligitur hic
homo · qui se per a caritate dei
separare · male viuendo. Et hec
sensus. Neque alia creatura qui
nos ipsi poterit nos separare
a caritate dei qui est in xpo
ihu · nos tamen possumus nos
separare ab ea male viuendo
absentes enim sanctorum ita sta-
do qui simus spus est per cari-
tatem coniuncte ut illius et mt
dei nulla contraria sit media
ipse qui adheret domino unus spus
est cum ipso. Capitulum ix

Veritatem dico in xpo
et non mentior
necessitate cogente

sepe iurabat apls. nõ agẽs
q̃ dñi preceptũ Et qr dẽiratus
erat rem pene incredibilem
nõ iam iurauit iuratõe cogẽte
Nã mt rõnos q̃ crediderant
erant uidi credentes quibus
ista scribebat Et qr erant
qui dicerent paulum nõ dilig
ẽ gentem suã Vñ subiungit
testimoniũ phibente cõscientia meã
i spũ sancto qm̃ tristicia
ẽ. m̃ magna cõtinuus dolor
cordi meo Nõ dicit modica
vl' pua tristicia m̃ ẽ. a tempo
tanea dolor. subito accedens
subitoq̃ recedens. q̃ trist testã
magnam tristiciam et assiduũ
dolorem sibi mẽ p frib̃ suis
qui filiũ dei ad se missum nõ
solũ noluerũt suscipe. q̃ msiq̃
actlauerũt cũ dignũ morte
dicentes ad pilatũ Crucifige
eũ reus ẽ mortis Qd' dicit
i spũ sãcto vl' spm̃ sãctũ uirat
sicut et p xpm̃ vl' spm̃ sãctũ
q̃ erat in mente illiũ. testem
adhibet cõscie sue. ipa cõscia
testimoniũ phibente. qm̃ mimiũ
dolet de pditiõe fratrũ suoꝝ
Optabã anathema ẽe a xpo
p frib̃ meis. qui sũt cognati
mei sdm̃ carnẽ. q̃ sũt israhelite
i. de pgine isr. Vñ ventem
tam subita mutnõ i aio apli
ut optaret anathema ẽe a xo.
qui in pleriq̃ locis p separatiõe
pom̃. cũ paulo superius dixerat
nullo mõ se posse a caritate

xpi separã Considerãdũ qr anathema varias hz significatiões.
Nomt cm̃ p separatiõe sicut i
edicto iustiniani imperatoris di
ut ibi Si angelus de celo eiuã
gelizet nob̃ pt̃q̃ nos eiuan
gelizamus anathẽ sit. i. male
dctus Nomt p occisiõe corpli
ut hic. qd' tale ẽ nisi diceret
Optabã ei mt firi a xo corpe.
hoc ẽ qd' dicit sdm̃ carnẽ
Poteat aliquis dicẽ Qbtẽ
apls quare optares mt firi
sdm̃ carnẽ a cristo. Qd hec
subintulit ipse. Vt fres mei
qui sũt cognati mei sdm̃ car
nẽ salui fierẽt. et viuerent
mente deo. dicendo veo qui
sunt cognati mei sdm̃ carnẽ
ostendit nõ ẽe illos sibi cog
natos integritate fidei et
deuotiõe mentis Intentus
fuit in hoc loco apls caritatẽ
et frm̃ moysi legislatoris.
Cui cũ dixisset dñs descende
peccauit populus tuus. et dimut
te me ut deleã eos et faciã
te in gentẽ magnã aut minua
caritate ducti. a dimitte eis
hanc aut dele me de libro tuo.
videlicet dñs hanc caritatẽ erga
plm̃ aut Nõ delebo te de lib̃
meo. q̃ dimisi uir̃ vm̃ tuũ.
iti et apls volens magis
xpo placere hoc loquebat
caritate cogente. de occisiõe
corporis sui. cũ omino nullo mõ
optaret metis affectũ separã

nota

a cuitate xpi Quorum adoptio
est filiorum et eleo illorum eleo filiorum
est. ipse ex ipsis adoptiui. et ipse
ipsis uocitabat filius dei. unde
dicit in exodo ad pharaonem filius
meus primogenitus israel. et
per ysaiam. filios genui et exal
tauui. ipsi autem spreuerunt me
Gloria erat illis qui de omibus
gentibus in peculiarem dei
plebem electi illis ecce est
testamentum uetus datum
ut sicut quidam codices habent
testimenta uetus sed et nouum
si noluerint credere Testi
mentum nouum datum est illis a
seruitute legis transierunt ad
libertatem gratie xi Et legis
lacio cultus uiz diuine reli
gionis qui est illis traditus
promissio ipsi de xo et de redempto
ipsorum et uita eterna illis dat
sunt. ut quicquid promissum
est patribus complerent in filiis
Quorum patres sub fuerunt
ab abraham ysaac et iacob. et
ex quibus patribus xs est natus
secundum carnem. qui est super omia
deus benedictus in secula xs
deus et homo est Ordinem qui
homo est ex ipsis carne assumpt
et mk omia fiunt Ordinem qui
deus est a deo pre ante secula
est genitus et est super omia potens
diuinitus Notandum ut
ipse cum esset locutus de ab
iectione patrum suorum. non
murmurando neque reprehendendo

uidetis

iudicium dei. tulit persecutus est
ab eorum benedixit illum peto
scienti iusto iudicio dei cuncta
ab illo moderari et disponi
et subiuntulit Nos autem quod accidit
uobis Et est sensus Quamuis
multitudo iudeorum patrum
meorum in infidelitatis errore
remansisset nolens in xm credere
nos tamen ideo dico quia euanuerit a
~~dut~~ ~~nullatenus~~ sit promissio dei
quam facta est ad abraham qui
in semine eius benedicentur omnes
gentes. quod illis adimplere
est et qui crediderunt tam
ex iudeis quam ex gentibus. et
qui adhuc credituri sunt Non
enim omnes qui ex israel hi sunt
israhelite Jacob et israel. nomina
unius hominis fuerunt. non autem omnes
qui ex stirpe illius descenderant
omnes viri israhelite sunt et
dei videntes mente ipse mente
et fide dei ~~non~~ nos nunc cernunt Israel
in spiritualem et carnalem se
diuidit Iudei credentes filii
sunt israel et abrahe secundum car
nem et secundum fidem. nos ~~fidei~~
credentes vero et si sint carne
filii israel. sed tamen non spiritu Gen
tiles uoliez carne non sunt
filii israel tamen fide et mente
sunt israel et abrahe ipse dum
mente contemplant Neque
qui semen sunt abrahe omnes
filii sed in ysaac vocabitur semen
f. de solo ysaac deum est. f. tibi
ysmahel ex semine abrahe

qde

fuit · et tm nō computat eius
filius ē Et sicut omnis filij
abrahe sēdm carnē eius dicūt
filij ꝓ semē eius ī ysaac stabi
lit · Ita nō nō omnis q̄ ex stirpe
eius p ysaac descendunt eius
filij reputant · ꝓ qui hūt fidē
eius et credūt m ꝓm dēq̄
ꝓpiē dictum ē · m semine
tuo bēdicent omnes gentes
Idem nō qui filij carnis hi filij
dei · ꝓ qui filij sunt pmissionis
estimat m semē · Licet
uideri m̄ fidelitate pmanēs
filij abrahe sitt p nātz car
nis · ꝓ de psapia eius descēde
rūt · tm non sūt ideo filij dei
qm degeneres sunt a fide ⁊
opib abrahe · neq; ptinet
ad eos aliquid ex dono bēd
bēdcōis spīālis · q̄ frā ē
ad abraham de xo ⁊ multi
tudine credentiū Gentiles
vō qui sūt filij pmissionis re
putat m semē abrahe id ī xo · ē
qm et opa abrahe imitant
Pmissionis āt filij appellāt
gentiles ꝓpt pmissionē · scz ·
que frā ē de eis ad abraham
qua dr In semē tuo bēdicēt
omnes gentes In figura igr gē
tilis ꝓpli pcessit ysaac Qua
ꝓpt liz nō credant omnis uide
tur verū ē qd pmissum ē abrahe
m ysaac vocabit tibi semen
· ī his q̄ tibi pmittūt filij fu
tūi sicut pmissus ē ysaac · Potest
exemplum Pmissionis mat

fide

ubi hoc ē · sēdm hoc tpr vem
am et erit sāre filius · ⁊ p angelū scz vl vemā apparebo Ig
sicut ysaac p pmissiōz q̄ dr
m ysaac vocabit tibi semē
sic gentilis ꝓpl sectando fidē
⁊ vestigia abrahe p pmissiōz
q̄ frā est ad illum bēdcōis
grām cōseq̄ meret Nō solū āt
scz illi · sed et rebecca ex uno
cōcubitu hūs ysaac prīs nrī
Ordo ūborū est ptr q̄z sensuū
Nō solū āt illi duo filij abrahe
ysaac et ysmahel figurāz tenu
erūt duo ꝓpl ꝓ fideliū et ifi
deliū · sed rebecca typū tenet
credentiū et reprobōrum ī duob
filijs suis iacob et esau · hūs
illos ex uno cōcubitū prīs
nrī ysaac Nec vacat q̄ ait
ex uno cōcubitu · ne forte
dicē posset iacob · qm̄ me ge
nuit pr meus bonā āim et
bone volūtatis erat · qm̄ vō
frem meū esau genuit male
volūtatis erat Ideo q̄z bonitas
eius p semen eius diffusa ēāt
ī me · malicia āt m frem
meū · aut ecce ne aliquis hom
ꝓ ita dicē posset · aut apls
ex uno cōcubitū genitos ē
illos duos · ostendens ex
vocantis dono vnū dilexī
alterū ex iusto iudicio odio
habitū Nā omnis ex ade
descendētes psapia · filij nas
cūt pcti ⁊ ideo dāpnacōe

digm Di qui vēo liberāt
hominis et grā ē dei · nō eor
retributio meitor Cū ei nūdū
nati fuissent · s. illi duo iacob
z esau · aut aliquid egissēt
hom ā mali · ut sedm electōē
ꝓpositū seu ꝑdicātio maneret
nō ex opib s. illoꝝ q̄ nulla
erāt · ꝗ ex vocāte dcm ē ei ·
q̄ maior seruiet minori Et
vocante dicit · i · ex dono omipo
tentis dei · qui illos vocauit
dcm ē rebecce q̄ esau maior
natu seruitutis obsequiū
minori eēt redditurus · hoc ē
iacob · z ita postea euenit
Nā sicut ī libris regū legit
edom tpib dauid et salomo
nis aliorūq̄ regum seruiuit
israheli usq̄ ad illud tpus
q̄ sicut ni eodem voluīe
legit · ꝓparauit se edom ne
esset sub uida Et ~~uidā~~ vbi ꝑdcm
ei fuerat ab ysaac pre suo
vemet mquit tempo cū excu
cies iugū illius de seruite
tua Quis homīm pt enarrāe
q̄re deus opt elegerit iacob
ante q̄ nasceret z reprobauerit
esau cū nr ille nr iste bonū
aliquod vl malū poterat
mple nisi q̄ ī isto z ī iacob
grām z miāz suā exhibuit
et ī esau iustū iudicū mplet suū
Nā cū rebecca iā cōceptam
habēt ī vtero · z ire dnm cōsu
lere · ā ꝗ melchisedech sacer
dotē dei sūmi · ā ꝗ aliū quēlibz

ꝗ quē deus tūc tpis respōsa
dabat · dcm ē ex vocante dno
Duo filij ī vtero tuo sūt · et
duo ꝓpli · maior q̄ seruiet
minori Ergo sicut nō fuit
ꝓpositū ei et ꝑdestinatio
sedm electōz bom meriti iacob
ita et electō gentiū nō fuit
sedm electōz meritorū ꝗ sedm
grām et ꝑdestinatiōz dei ·
Quapt q̄re iacob sine opib
bonis electus sit · esau vō absq̄
malis opib odio habitus
soli deo notū ē q̄ oīa nouit
antēq̄ fiant · cuius iudicia
sp̄ sunt iusta Dicit scptū
est ī malach ꝓpha · iacob
dilexit · esau odio habuit
Cū dicit scptura michi eor
odisti q̄ fecisti · et q̄ vidit
deus cunctā quē fecit · erāt
ip̄ valde bona Questio
orit q̄re dicit odio habe
esau · q̄ ita soluit ip̄ non
odit naturā quā fecit · sed
pctm et vitium q̄d nō fecit
Iacob āt dilexit mā gtuita
esau odio habuit iusto iudicio
Et cū ambo originali pcto
maculati essent q̄ vnū dilexit
eiq̄ mā fuit · q̄ vero alterū
reprobauit iustū iudicū exercuit
Quid q̄ dicemus · nūquid
iniquitas apud deū · Dz q̄
iacob ꝗ miāz suā dilexit
et esau iusto iudicio suo
reprobauit · et qui vnū diligit
alterū odit absit · Moysi

Questio

// et cui fuerit misericordia ut credat in me

ei dicit Miserebor cui miserebor
et miãz pstabo cui misereb[or]
ordo ē Cui miserebor · vocando
eũ ad fidē meã · miserebor
fidem meã dando illi ut credat
in me // miãz pstabo illi ut iuste
viuat · et misericors sit pseue
retq; in bonis opibus · p quibus
pmiũ accipiat Igr nõ volēt
neq; credētis ꝗ misereb[itur] d ē
dei · miã vis hoīz bonũ velle
facere et pseuerare // nõ sufficit
sola voluntas hoīs · nisi ecc
pueniat eũ miã dei ad ho
ut det illi bonũ velle · et bo[num]
idipm pficere unde qd pb dicit
Sufficia eis puenient me et miã
eis subsequet me Dz fortasse Questio
ꝗrit aliquis ~~aliquis~~ · ut quid
remunerat eos · vl quid pmiis
meret · si et voluntas bona
et pfectio opibus a deo eis dat
Cui respondendũ ē Idcirco dignos
dignos esse remunerat · q
statim ut sentiũt se a gratia dei
puenire · totis nisibus laborant
volũtati illius obsecundando obe
dire Dicit enim scriptura phara
one Nõ scriptura p se loqt
ꝗ alius p eã · sicut hic loqt
deus Quia in hoc ipm excita
ui te · duricia cordis tui ut
~~ostendam~~ hoc alios manifestaui ut
ostendam in te virtutem sue
potentiam mea ut annuntiet meũ
nomen · ~~dat~~ detritis mee
in vniuersa terra · ita modo sit
In vniuersa ei terra · et p qd ei

fidũ orbē annuntiat nomen
detritis diuinitatis eius · quia
pene vbique liber exodi ratat
hinteqz excitaret pharao
decem plagis a deo · quasi
dormiebat et excitat · cuius
malicie cecit cor eius · hoībus
ignorantibus manifestatum ē
Vnde dicit deus Excitaui te
pulsando ex plagis · et manifes
taui malicia cordis tui
q me solũ nõ latebat vnde
excitatus aut Deũ ignoro
et isrl nõ dimittit Et qp
sua malicia deũ ignorabat
indurauit deus cor illius · et
nõ emollituit meritis eius
hoīs exigentibus Dz quere
aliquis · aut pharaonem cũ
exercitu suo · a submitis ·
a eos q in diluuio pierũt ꝗre
pdiderit deus · Cui rndendũ
est · qp eorũ malicia iã erat
completa · excedens modum
peccandi · et ideo iusto dei iudi
cio erat puniendus Dic vnusquisq;
peccator dimittis ~~pcm~~ // modo pun
in fine peccatorũ completo · Ac qo
aut dns ad abraham Non
sunt completa peccata amorreorũ
Et ad iudeos Impletę mensu
ra patrũ vestrorũ Nerũ qp ma
nifestauit deus malicia pharaonis
cor illius nõ emollienido · nõ
in deũ reflectit qp malum
nõ operat · ꝗ ipse pharaon
malum qd fecit ppe depuitũ
verbi gratia Dicit si fuerit

duo vasa vnū plenū balsamo
alterū stercore · si quis agita
uerit et ventilauerit · nō ē
auctor odoris vl' fetoris ·
Sic deus qui tetigit suis
plagis pharaonē · nō est
auctor malicie eius · Ob duas
aut causas permisit ē pharao
cū exercitu suo et ī mare
submersus · viz · ut cor ma
licia puniret · q̄ erat multi
plicata · et israhelitis tre
mineret · quo timerēt penē
ne filiū paterēt · sicutes
iustitē a deo dāpnari dicit
eis Ut ostendam in te
virtutē · s' p̄ suff et supplicia
et ānūcietur nomē meū in
vniūsa tra vbiq̄ ei deus mag
nus pdicat · qui pharaonē
cū curribus et equitibus suis
mersit ī mare Ergo si vo
lentis nō ē volentis · neq̄
cūrentis ē sed p̄ mia misericordis
dei · cui vult miserē · sic
israhelitis quos eripuit ·
nō cor meritis p̄ respectū
sue pietatis Neq̄ ei israhel
aliquid bonū in egipto fece
rāt p̄ quo liberari meruerī
et quē vult indurat · i · īdurare
p̄mittit · et ī duricia sua dese
rit · sic pharaonē et exercī
tū suū · Aliter q̄ dū mia
sua plagas suas suspendebat
a pharaone indurabat cor
eius Dicis itaq̄ m̄ quid adh
ūc · · i · quid causat humanā

fragilitas · q̄ deus cui vult mi
serē · et quē vult indurat vo
luntati eius cui quis resistit · Et
quorūdā miseret bonitas et
gratia eius ē · q̄ quosdā dāpnat
iusta suū iudicū ostendit ·
q̄ omis sumus filij ire aliq̄
renasciūr ex aq̄ et spū sancto
O homo tu quis es qui respōdeas
deo hoīem vōt humana tūmō
sapiētem · i · dei iudicū ēpheē
dere Nūquid dicit figmē
tū · i · vas ex luto frm̄ ei qui
se finxit · quid me fecisti sic ·
i · quid me fecisti in hanc pui
tatem · vl' ad vile misterium
Un nō habet figulus potēstatem
facere aliud quidem vas ī hono
rē · quo mīstret tribus vl' potis
q̄d' eria tūsent ī vsus regis
Aliud vō ī cōtumeliā · i · ī vile
officiū · viz ad opus vane
vbi coquātur carnes · Ei opē
deus figulus humani gēris ~~in~~
~~potēstatem aliud vas~~ ex massa
peri et pdicōis · i · ex massa
humani gēris hī potēstatem aliud
vas in honorē facere · i · vnū
ad ho creare ut ipse illo hono
ret et honoret eum vocando
ad fidem suā a saluando ad
vitam Aliud vō ī cōtumeliam
i · reprobos ppt negicia sua iusto
iudicio pdē Ex corrupta
ei massa omia ei corrupta
fuit vasa Ei ei īgemo
arbis sue figulus quedā
ex quocūq̄ p̄ ignē a vino

massę purificauit · nullus in his
magnificari nō pt Ad aut qdā
in purificatione diuinitus nō re
diuiendus ē · qr ī sua pte
subsistit · sua ei est massa Qs
volens deus ostendere irā et
notā facere patientiā suā susti
nuit ī multa patiā vasa ire
aptā ī interitū · sub · tu quis
es qui respondeas deo · volēs
deus ostendere irā · t vindictā
suā ī pharaonē et egyptios ·
in zodomitis · et ī diluuio pdi
tos · et notā facere potentiam
suā liberando hebreos · susti
nuit ī multa patiā vasa ire
t egyptios p plagis expectā
do primō · quas nō pte effu
dit aptā in vasa ī interitū
appellat egyptios · q se separa
uerāt atq aptauerant et ne
pditionē mile viuendo Ad
hc poterit aliquis aplō obice
Et quid pdidit illos · a saluā
bit iudeos · Cui ille obuiat
triden dicens Vt ondere
diuitias glie sue ī vasa mie
quos pparauit ī gloriā suā
ut ī eis glorificē et laudet
q eripiens illos de egypto
inimicis eos interfectis mare
rubrū trāsiuit · et ipsos misse
oīs trū tradidit Quos et
vocauit nos · t quos vocauit
ad fidē suā · sicut aplōs aliosq
credentes ex eadē plebe Vo
cauit q illos de egypto gra
mie vocauit et nos de seclo

ī vasa
maligno ~~vasa~~ mie sue Omnis
homēs pa puaricatiōē ade
prōres nascūt et dap natiōē
digni atq sedm suū meritū
debuerāt omīs pire Qui vo
pauci saluāt qui de vasis
ire ī vasa mie trāsfert ideo
fit ut mīā apparear iudeis
in his qui a morte et ira
liberant Et q plēs sunt
q peūt remanendo ī vasis
ire pris pp pedientibus
iudiciū ē merito omīs debu
isse pire · ac p ho iustū iudi
dei manet ī eis Verū qr iu
dei excludebant gentiles
a fide xi dicentes eos nō
posse saluari subdit aplōs ·
Ho solū ex iudeis · s vōnt ad
fidē suā · s ecia ex gentibus
sicuti ī osee dicit Vocabo
nō plebem · i · gētiles meā
plebē meā · ut plebs mea sit
hoc sedm Jo · sedm beatū
aug vō pt et de iudeis itel
ligi qui frī sūt nō plebs dei
qm recesserūt a deo respuētes
xm et dixerūt · nesciō vnū sit
vnū habēs ī psalmo · filij ali
eni mēriti sunt mi Qui pri
modū frī sūt plebs xi qm
vno die crediderūt ex eis tri
milia · altera die qnq et dei
ceps milia Et qui nō
erāt mīā ascriti ī fidelitate
manendo mīā ascriti sunt
sq effecti fideles Et erit
in loco vbi dctm est eis nō

plebs mea vos ibi vocabitur
filij dei viui Gentibus infide
litate depressis dicebat eis
a deo per prophetas. qui non esset
plebs eius. Cum hic per iudicio
cessit dei cretura non erat tm
plebs eius per gratiam pertinuit aut
ad fidem venerunt in loto
i m toto mundo vbi dicebat
eis antiqui in deum credent non
plebs mea vos ibi
vocabit mo filij dei viui
non per natu per adoptionem Quot
n aut eum tam crediderunt
i eum dedit eis potestatem filios dei
fi Et bn dei vmi. ad distinctio
mortuorum deorum qs ipi antea
colebant Et intelligi fili
et de iudeis ip aptum e. Ysaias
aut clamat p israel israel. i.
tm israhelis Si fuit nus
filiorum israel sicut arena maris
reliquie salue fiant Sicut
hoibus i confinitus e arene maris
nus ita pre multitudine sui
i mirabilis fcis e ppls israhe
liticus Quibus sit multipli
citis. i oneribus peccatorum pir
gratis reliquie tm salue fre
sunt i. apli et electi qui crediderunt
ex eis Verbum n con
sumans i. perficiens assimatio
rotines i abbreuians iustitie
per vm breuiatum faciet dns
super terram Tribus modis mtl
verbum breuiatum in veritate
Verbum breuiatum e de qo dns di
Diliges dnm deum tuum ex toto
corde tuo. toto anima tua. toto
mente tua. i. pximum sicut te
ipm In his duobus mandatis
tota lex pendet et phe. vel
verbum breuiatum symbolum
pt intelligi aplorum. vbi fides
continet. qui per diuersi voluna
dicti Seu quatuorum libri
euangeliorum copiose legis i. phe
verbum breuiatum possumus dici
et preconem continens. Et sic
dixit ysaias Nisi dns sabaoth
reliquisset nobis semen
aplos. sic qui seminati sunt per
vniuersum orbem a dno tre
dissent in illum missi a deo et
multiplicauerunt credentium
nias iuxta sodoma fuissemus
et sicut gomorra facti fuissemus
Nisi apli qui extiterunt seme
totius messis credentium semi
nati a dno per vniuersum orbem
tradidissent in illum. sic sodome
i gomorre vno periere iniqui
et momento ita omnis iudei
vno tpe i infidelitatis pecto
perditi fuissent Aplorum. n. dectina
multi crediderunt pomodum
ex iudeis qui perissent nisi
aplicum semen mansisset illud
Ambrosius ly semen intelligit
vm qui nisi seruatus fuisset
a pre perissent iudei. perisset
apli. qui eo relicto fugerunt
perissemus et nos Quid ergo
dicemus ip gentes q non secti

bat iustitiam legis. circumcisio
uiz. oriri sabati victimas
legales. apprehenderunt iustitiam
fidei euangelicam uni et subdi iusti
tiae autem dico apprehendisse
gentes quae ex fide est ipsa fides
xi iustificat credentes. dum
in ea baptizantur et fructus iustitiae
et fidei operantur. Vel certe iustitiam
possumus hic alio intelligere xm.
qui fres et nos iustitia et redemp
tio deo pre sic apls alias aut
Quia per illam iustificat deus
pr omnes in se credentes. haec
iustitia apprehendit gentes. non
loco ei ppnuaudo. sed fide credo
quam fide accedit ad eam vni
et appellat iustitia ex fide israel
veo sectando legem iustitie. legem
euangelii vbi iustificat homo per fidem
xi. non pueit. legem autem iustitie
non imito dicimus observantia
designat legis moysi ipsa suo
tpe qui eam custodiebant iusti
putabat. sic eos non custodiebat
velut iusti dampnabat. Quae
sub non pueniunt israel in legem
iustie ipse non ex fide xi voluit
saluari. sed ipsi ex opibus legis
Offenderunt in lapidem offen
sionis. id in xm nolentes in eum crede
re dixerunt. Nolumus hunc regem in
cesare. crucifige eum Qui
lapis appellat ppt firmitatem
fidei sicut scptm est in ysaia
Ecce pono in sion lapidem
offensionis et petram scandali
Et sicut e lapis salutis

et firmamenti illis qui in eum credunt
item e lapis offensionis qui in eum
respuunt. Ad tale e ac fidi
ceret Ecce mitto in ppl meum
xm. qui idem lapis offensionis
vocat. ipse mox ut natus e offe
derunt eum. herodes et iudei
necnon p eo puuulos occide
sicut euangl narrat scandali
zabat in eum. multi discipu
lorum audientes verbum eum scandali
zati sunt. et iam non ambulaue
runt cum illo. et insup in passione
eius discipuli relicto eo fugerunt
Omnis qui credidit in eum et in xm.
qui vnus sue e cum pre et spu
sto. et preceptum eius custodiet
non confundet. et non erubescet
in sua qui dampnabit repbi et
infideles. audiens ab illo.
Ite maledicti in ignem eternum.
sed potius letabit audiens
ab illo cum ceteris electis. Venite
benedicti patris mei percipite regnum
quod vobis paratum e ab
origine mundi Et ipse poterat
obice aliquis apls. quae non
oras p incredulis gentis tue
Vel est ne superbirent gentiles
et despicerent iudeos subdit
apls

Capitulum x

Fratres qui mecum
in xm credatis volumus
quidem cordis
mei et obsecro fit p illis
ad deum in salutem. p iudeis
sz incredulis ut saluet

ubi demostrat quia si ex operibus
legis quis potuisset iustificari
et per illis meret ad fidem xi
puenire omis illi vocati essent
et saluati Gentiles aut qui lege
ignorabat a salute fuissent
alienii Salus go gratis a
deo dat et no ab hoie meret
et fides qi saluam Testomoniu
phibeo illis qd emulacione
dei habent et zelu non secundu
sicut et ego an qusione hebat
si no secdm scia dei Stultu
est ei lege p seruu datu venerari
et euagliu qd datu est p dnm
psequi Stultu est preter
qfitei et filiu negare In ho
siquide uidei scam dei no
hnt qm illi volebat adhere
legi p seruu datu ut gratiam
respuerent euagliu a dno datu
et psequendo filiu deo pri
place putabant hoc nuit
dici de illis qi ignorancia te
nebat de quibus a veritas nit
Veit hora ut omis qi interficit
vos arbitret obsequiu se
pstare deo Hic et petrus Ro
ii frres qm p ignorantia fecistis
malu ho Dicit et multi uidere
aplos xi psequerent arbitra
bat p ho se place deo Et ei
multi scientes negnuerit xm
sicut scribe et pharizei Igno
rantes iustiam dei no
qi ipe iustus est cernuit
si tm cui fide iustificatu

cu bonis operibus et iusticiam suam
volentes statuere legi qi p quam
se putabant iustificari posse
sn gra xi Iustitie dei no sunt subiecti
subditi Nolentes se subdere
fidei xi a euagelio eius Eteni
qm legis operibus neo pfecte iusti
ficabat misit deus filiu suu
qui precepta iustie qi euagliu
vocant nobis tradidit in ipso a
pfectione nobis exhibuit cui si
dei gra pfectione assequi mere
remur et qm uidei iusticiam suam statuere
nisi erant legis iusticiam puta
uerunt sibi prodesse vel sufficere
et xo iustitie dei a fidei illu
ntrq euagelice doctrine nolu
erunt colla submittere finis est
legis xs ad iustiam omi cre
denti Est finis qui p assump
tione accipit sic tuit qui dicit
finitu e cena et assumptu est
et qui p assumptione et
pfectione sicut tuit qui dicit
finitu e tota ho e pfecta a
consumpmata Secdm hunc
sensu dicit xs finis e lege
no assumpto si completo a assu
macio legis et phetarum ipse
e ad iustiam omi hoi credenti
Complecio legis a phetarum
ipse e qm omia que lex a phete
verbis a misteriis de ipso
predixerat p semetipsum complet
Unde pendens in cruce
ait consumatu e Qd qui
credit a confitet iustificat

si tu opa digna fidei fecerit
zhor distat int officiu ⁊ fmē.
qd officiu ē ipa res q agit.
fmis vero ipm ppt qd agit.
Officiu lex ⁊ ppha. fmis ys
ppt quē illa pcesserit. oia
Moyses n scripsit. qm iustia
q ex lege ē q fecerit ho viuet
i ea. i. iustitia Vl sicut quidā
codices hnt. viuet i eis. ut
subaudiat mādatis ⁊ pceptis
legē posuit p opibus legis id ē
circūcisione. oio subiūgit. cetisq;
legalibus opibus. Justitia q ex
lege ē. viuet homo; in se facie
bat. ipse nō int ficiebat Premiū
go illius iustitie michil aliud
erat q; vita pnis q non tolle
bat. Viuet i ea dicit. i. morte
pnē euadet Si quis vero ex
spiritu ea q lex pcepit iple
uerit. licet in pnti tpe alii nō
remunerēt. i futuro tu re
munerationis causa vitā etnā
accipiet. i. pnitissimū oipotētis
dei vultū Que aut ex fide ē
iustia sicut dicit Justitia hi
appellat xm. q p passionem
suā ⁊ fidem iustificat in se
credentes Justia ista ys. qui
ē vbūdei priū. sic dic i deu
p moysen. ipse ipe loqbat p ora
ppharū Ne dicas i corde
tuo quis ascendet i celū. i. xm
deducē Aut qs descendet i ab
abyssū ho ē xm xpm ex mortuis
resurgere. Hec verba prim
sunt moysi p trm apostoli

qm moyses de iudeis legem
dixit eis Ne dicas o iudee
in corde tuo. q ne fingas in
mente tua. qs ibit in celum
ut mi inde mandatū dei afferat
no ē nec ut ho p tulit q mas
ipse ppe ē vbūi mādatū legis
in ore tuo ⁊ in corde tuo
⁊ i pnicia septū Vl ecce ipe
deus. i corde et ore docebit te.
verū ipse moyses ppha extitit.
⁊ n multa de futuro pdixit.
paulo aplis verba eius ad
xm retulit asserēs ho dixisse illū
p moysen q est iustitia vem
Cuiusq; verbis instruit nos
ne dicamus i corde nro ⁊
putemus xm localem ēe. ut
i aliquo ascendat. p potius
credamus illū sedm diuinitatis
plenitudinem ubiq; ēe. ⁊ p
oia diffusū cū pre ⁊ spiritu
sto. Iue qd deus pr p ysaiam
ppha dicit Celū ⁊ terram
ego impleo Ideo. ii. nō celū
loco. ipse i eo q sistit oīs locus
Presidendo siquidem sustinet
oia. sustinendo psidet ipse
ēdo. cōdūdo implet.
In verbis go apli sensus hui
modi ē. Ne dixeris in corde
tuo Q quicūq; es. qs ascendet
in celū. i. nō credis xpm
localem. ut credas illum
p ascensionē eius ibi ēe i celo
ut nō sit in trra. q ibi ēe
deorsum i abysso apud

mferos ut te sursum positum
ignoret · ſ crede illum ubique
esse pnitem · sedm diuinitate
sicut de eo dr Sapia attingit
a fine usq ad finem fortiter
et disponit oia suauiter Ne
dicatis qs ascendet in celum
ut nobis xm deducat in nos · q nos
doceat Salte in corde noli
dicere qs qs h' e xb et ubique na
ita et dicebat Nec ascendet
in celum nisi filius hois qui est in
celo Quo. no magis cum sit
in celo et in terra · Aut quis
descendet in abyssum subdit
apls ex suo Quod est xpm deduc
ere · et a mortuis reuocare
Nec nec habes ab inferis xm
reuocare · quem ubique pnte
debes agnoscere Vnde dicit ipa
scriptura deuteronomij Prope
est ubum in ore tuo et in corde
tuo · ubum hic simplicat possum
intelligere si volumus ubum
legis · qd illi in ore habebant
assidue illud legendo · in corde
qs mgis meditando Mandata
aut intellectum istud est ubum de
qo ut iohs ait In pnio erat
vm et vm erat apud deum
et deus erat vm Ergo qs deus
erat ubum Prope erat a in ore et
in corde illorum utpote qd oia
replet. Nam et bts Joh dicit ·
sicut vestis totum corpus hic
tenet · Item xb clerus suos
undique tenendo coplecti
mo amplius · qm vestis

tatis

tunica extrinsecus corpus tenet
adherendo illi · xb ubo in ore et in mente
p confessionem · in corde p credulitatem · sicut hic dr et ubique alius
idem apls dicit · In interiore
hoe habitare xm p fidem in cordibus
vris Quod est ubum fidei · qd
pdicamus nos apli Qd est mittit
ubum filius dei viui dei pris in quem
sedm pdicationem nrm credimus
Quasi cofitemini in ore tuo
dmm ihm et credideris in corde
tuo q deus illum suscitauit a
mortuis saluus eris et salute
qsequeris eterna · item tis ut iustus
sectetur opa · qs no oportet
seruum dei manere otiosum Corde
creditur ad iustitiam ore autem
cofessio fit ad salutem p sequitur
diligentius qd supius de
fide tetigerat · Fides in corde
locanda est · q deum habere trinitatem
in psonis et vnitatem in
ipotencia maiestatis credat
filium hominem et sedm
secundum firmit' teneat Sed gen
humanum sagtinue eum redemptum
et ea q circa humanacionem eum
sunt fecit deifice exhibuit no
tefert hesitet In ore est co
fessio debet esse qs fides
cordis pmenda est officio
oris Illa ii cofessio fit ad
salutem · si tis exercitatio fuit
bonis opibus p spacium vite
nam aliter fides sn opibus
mortua est No de salute dicit
corpis qua possunt eruum

si nō cōfitent deū. ꝗ de salute
mterioīb hoīs. i. cāe i salua
cōfessioē vē fidei. nō tpulit. ꝗ etnalr
qm salus hō cōfessioīs sēpit
nalis ē. Dic n scptūa oīs
q crediderit ī illū. i. ī xm. ea
fide q p dilēz opat nō con
fūdet. Quicūq; crediderit m
xm sicut credendū ē. nō eru
bescet cū ī tremendis ī die iudi
cij. quibus ipe iudex dicet
ite m ignē ētnū. si potius
gaudebit cū ab eo in quē edit
remunerabit. ngq; ynitus ī
nūo eloq; et deum cōfitetur
Hoc etm vult q iudeos qui
gentiles a fide xi putabant
secernēdos vnī subdit. Nō ē
distinctio. scil ī isto xo qd
posui. Quoz nō ē distinctio
siue cēpt sepa. iudei a gēn
ip de vtrisq; dr. Dīs hō qui
credidit ī illū siue iudeus
siue gentilis. nō cōfūdet.
Ra idem dns diues ī omīb
q iuocāt illū. i. dns qui ē cūtor
a dns iudeoz. ipe ē cūtor
a dns gentiū. i. omīm hoīm.
Diues ideo dr ī omīb q iuo
cant illū. qr pt omīs ī se
credētes a pūtibus tribulatio
nibus eruē a ad vitā mēna
pducē. reddēs pmū eis a se
pmissū. Vel ideo dr diues
ip potens ē gentiles eraū
dire et saluare sicut iudeos
ip psonaz acceptio nō ē
apud illū. nec sic intendit
vm ut se deneget alteī. Ergo
si vox nra ad oīs q audi
unt ecclie venit a trī vna
ē. multomagis omīb deq
eraudire omīs miseicordiā
pt. nec dū vnū audit. alteīq
pcū obliuiscit. qpt subiūgit
Omīs n q iuocauerit nomē
dm saluus erit. Quicūq; in
uocauerit nō dm sicut iuōzi
solet. s. fide ore a ope hī saluus
erit. Quo ergo iuocabūt iudei
rm ī quē nō crediderūt. a
ideo nō saluāt ip nō iuocāt
Aut quo credēt ei quē nō audi
erūt audierūt. Ergo audiert
iudei xpm. a nō audiert audi
erūt aure corpis a nō aure
mentis. quas dns rīrebat
ī quēs. Qui hz aures audiēdi
audiat. Insup auertert aures
suas ne audirent vbi eius.
qm illo clamante in templo
a dicēte. si quis sitit veniat
ad me a bibat. noluerūt ad
eū venire credēdo. ideoq; non
audierūt qr nō fuerūt obediēs.
Quo aūt audiēt sine pdicante
hic ostendit sumq; sites aplos
a pdicatores ad pdicandum
iudeis ē missos a xo quorū
mīstio decerent. si illi pscu
ti sunt eos. excellentes eos
a se. sicut in actibus aplōz
legit. vbi narrat quēadmo
dum eis paulus diceret
vobis quidē oportebat pmū

loqui vbū dei · ⁊ qr repellitis
illud · ecce cōuertimur ad gentes
hic ē q̄ subdit Quo autē
p̄dicabūt · eis p̄dicatores vbū
vite · nisi mittant̄ Et ē sensus
Ipi occiderūt p̄dicatores q̄ sd̄ā
ad se missos · sicut iacobū fratrē
zebedei ⁊ stephanū reliquos
vero flagellantes a se repellere
rūt Qd̄ at̄ dicit · quo p̄dicabūt nisi mittant̄ · hꝰ pt vno
modo intelligi Nam si nos apli
ad officiū p̄dicationis accedere
potuissemus nisi grā dei quam
ptegnū admonitu directi
fuissent · primū iudeis vbum
vite annūciare deinde gentibus
Quo inquit p̄dicabunt ipi
p̄dicatores eis vbū vite · qui
expulsi sūt ab eis nisi vtq̄
mittant̄ · Affirmat qr ex
phetico · q̄lit p̄dicatores
euāgelizare voluerit eis vbū
⁊ noluerit credere nisi pauci
Scptū ē i ysaia ꝓpha Quam
speciosi pedes euāgelizantis
pacem euāgelizantis
bona Aplōr pedes speciosi
fuerūt · qr a dno sūt ablati
Pedes ipi sūt sacre scptūe aliqui
bonas actiones figūt sicut
zacharias pr iohis ostendit
dicens visitauit nos ~~erigēs~~ oriens
ex alto illuminare his qui in
tenebris et in vmbra mortis
sedent ad dirigendos pedes
nros i viā pacis Aliqui signt
Ideoq̄ inextinguibiles erant iudei
de aduentu filij dei qr aplos ad sa
lutē sui directos repulerunt; pt
et ita nō inuenient intelligi :

pedes vbū p̄dicationis · ut illud
Subiecit populos nobis ⁊ gentes sub
pedibus nris Apli p̄dicauerūt
sedm monitu dni dicentis
In quamcūq; domū intraueritis
primū offerte pacem · dicentes
pax huic domui Euāgelizaue
rūt bō fuit · s. regnū p̄mū.
q̄ oculus nō vidit ⁊ auris nō
audiuit nec in cor hominis ascendit
⁊ de quibus dicit pb Credo
videre bona dni in terra viuentium
Qd̄ ipi annūciauerūt. Fide sce
trinitatis · misteriū incarnationis
ri passionē ⁊ resurrectionē.
et ascensionē eius · aduentū ipi
ad iudicium · gloriā eleōr · dnp
nationē replōr Hi nō omnes
obedierūt eiusmodi dicit apli cum
euāgelizassent bō prīne celestis · patre
tū nō omnes iudei. nec omnes
gentes obedientes extiterūt
tūc tpis euāgelice p̄dicationi
⁊ nec ad obediūt ysaias n
dicit Quis credidit auditui nro · hoc in loco ysaias
loquit in psona aplōr · cōd
ir spū fuit repletus qōr apli
ad audiendū at · qr quis in sacre
scptūa · aliqui p nullo · aliqui
p raro pōnt Pro nullo ut
illud Omnia nubibus eqbitur qs
dno ⁊ nullus P raro sicut
hic Pauci nr inuenti sunt q̄
crediderūt ex iudeis auditui
aplōr Qui idcō audituri
cor dei qr insecuti in mente

deo inspirate auditu spiritali
audierunt. Qd extrinsecus voce
corporali ad salutem auditores perfre
debuissent. Vnde et ipse paulus
alias ait. An experimentum quaritis
eius qui in me loquitur xpus. Et id
dauid dicit. Audiam quid loquitur
in me dnus deus. Ab hoc auditu apli
et a predicatione illorum subtrahere
runt se iudei renuentes in xpm credere.
Ergo fides ex auditu. primum audit
quis predicatorem loqui quem debet
credere deinde accipit fidem. Auditus
autem per verbum xpi. Qd predicat ab aplis
et doctoribus verbum xpi est. et non alia
predicant qui in euangelio continentur.
id est ab ore xpi et platum. vel quia ipse xpus
reuelat eis in corde et loquitur per
ora illorum. Ad hoc poterant iudei
dicere licet falsum. Nonne audiuit verbum
xpi per ora aplorum qui nos subiugant
apli. Sed dico. Numquid non audi
erunt. sed iudei vim predicationis
aplorum. Respondit ipse apls sibi. et
affirmat et audierunt. Et quidem
Ecce affirmatio et hic distinguendum
sensus huiusmodi. Numquid non
audierunt iudei verbum xpi. et id est
et certissime et in veritate dico et
audierunt. et credere contempserunt
Poterat aliquis ad hoc dicere.
Apli recesserunt ab eis. et quo
potuerunt audire. Asserit qui apli
ero prophetico. et dicit. Quomodo
potuit esse ut non audirent.
In omnem terram exiuit sonus eorum
et in fines orbis terre verba eorum

dicerent super idem psm. Non sunt
loquele neque sermones quorum
non audiantur voces eorum. Sed
linguas omnium gentium et sermones
voces audire sunt aplorum in
omnibus gentibus. quatenus magis
apparuerunt ipsa lingua eorum
et hebrea audita est. Sicut et
a thrlin in quinque mundi clima
ta euangelium diuulgatum est.
quorum ipsis iudeis et qbus predi
cauerunt euangelium exordium
suspsit. non est predicatum. maxime
cum et ipsi meditrunei sunt. Qd
in thrlin in medio terrae sit po
situm sicut umbelicus ventris
testatur psm. qui dicit. Deus autem
rex nr ante secla operatus est salu
tem in medio terre. et thrlin. Et
per ezechielem dnus loquitur. Iste
est mugens thrlin in medio ge
nium posui eam. Sed fortasse
quirit aliquis. quare deus omnipotens
istam plebem in medio omnium ge
nium decreuerit collocare. Cui
respondeo. hoc ideo factum est. ut
ipsa ex omnibus gentibus
sola cognoscere uberi dei habebat.
et legem septiformem suo cultu
et religione puocaret. et alias
ad cultum omnipotentis dei. si
plimos gentilium legimus ad
iudaismum transisse. Vel ideo
ut si ipsa plebs dei legem
seruaret. ab omnibus in cuiusq
suo honorarentur. et timerentur.
sicut factum est tribus denuo

et salois quando omnes reges in
cultu suo positi ei munera
mittebant, vt si a lege vel cultu
dei recedet ab hostibus affligere
et depopularet, ipsi subiugati
actum est. Quarta enim scriptu
ut ipse ipse et eadem plebe eat
nascitus. et genus humanum
redemptus. et multa mira
cula positus paritus. ibi hec
agerent. vnde fama eius ad
omnes gentes citius posset
diffundere. Reuertam itum
ad superiora. Igitur in omnem terram
exiuit sonus eorum. id est predicatio
nomis apostolorum et in fines
orbis terre verba eorum. Quia
pene omnem defecit eis terra ipsa
lingua. In hoc autem ex per
terram intelligere possumus
terrenos homines. qui tantum
sonum. id est famam predicationis
et simplicia monita perceperunt.
Et fines terre terre philosophos
et artibus liberalibus eruditos. qui verba scrutati sunt
predicationis euangelice. ut
augustinus fuit et ciprianus.
Di dico nunquid israel non cognouit.
id est si predicatio apostolorum ad
omnes gentes puenit. quanto
magis ad iudeos. apud quos
seminata cepit. presertim
cum ipsi sint omnium gentium
mediatores. Vel aliter Nunquid
israel non cognouit primus. Cognouit
nouit vtique in aplis et in

vel patiuntur

aplicis viris. Primus moyses
dicit Ego ad emulationem
vos diuo adducam in non gente
Emulus id est greco vocabulo zelus
appellatur non vmquam neque
sub vno sensu sed accipitur.
nam ponitur pro imitatione. pro
studio. pro amore. pro iudicia
sicut legitur. Ipse autem moyses ex parte
omipotentis dei contra iudeos
loquitur. qui ad emulationem
et iudicia ducti sunt quia non
gentem. id est aplm ex gentibus
credentem. cum sed audient du
videt eum in ipsum credere quem
ipsi occiderant. sicut in actibus aplorum
refertur. ipse videntes iudei
turbas gentium credentium repleti
sunt zelo. et ea dicebant his
que a paulo dicebantur. Nam
dum aduentum genus humanum
in iudeos diuidebatur et gentes.
noue non meruissent appellari
gentes sed canes. dicente domino
in euangelio Non est bonum
sumere panem filiorum et mittere
canibus ad manducandum
vnde non gentes dicebantur. ipse
rone amissa ~~wa~~ irrationa
bilitatem sectabantur. Deo
cum pagmodum edidissent
tum aplis predicantibus ipsi eorum
successoribus iudei ea cos
excitati sunt et inflammati
iudaice fraudibus. Exponens
ergo aplis quod dicerent non
gentem infert in gentem insipi

gentē · i. p deo uēo ydola colētem
in iram uos mittā sub ipsa
hac gente insipientem q̃ cū
fuisset · usq̃ ad aduēntū xpi
insipiens · eiq̃ fide potiri fecā
t sapiēs Quā quā iā ēdēte
i irā mittūt² iudei nūquid
deus emulacionē ꝛ irā in illis
esse oporet² · ꝑ qm̄ bnficia sua
q̃ iudeis displicuerūt · ad se
cōuersis gentib⁹ largiat² Pe
ꝛ qd dicit nō gentē · aliq
intelligi Gentiles incredulos
cū preptā fidem gentes uo
cabant² · preptā autē gracia
fidei nō iam gens uocant²
ꝑ dei ꝓpl̄s et plebs appellāt²
dicēte dnō p pfētā Populū
quē nō cognouī seruiuit mi
hi alibi apl̄s Dicitis inquit
ipe cū gentes essetis ad simu
lachra muta p ut ducebamī
eratis euntes Qd tale est.
ac si diceret · fuistis quōdā
gentes Ingō nō gentē insipi
iudei mundi ducti · Ysaias aū
audet ꝛ dicit nō sū tōne lo
ubū qd ē audet posuit apls
ysaias spū ꝓphetico repletus
sciebat se contempnēdum
a iudeis · et etiā serra lignea
secandū et tū audet · i. aud
audacter dicit ex ꝑsona ri.
nō formidans rebelles iudeos
Inuentus sū nō q̃rentibus
me · palam apparui his q̃
nō interrogabant me Genti

libus nō querentib⁹ me qui
neq̃ legis neq̃ ꝓphāz aliq̃d
habebant documentū siue
ꝓmissionē de eo ipe apparuit
Iste apparē dī · qui non spe
rat² ꝑ subito ꝛ insperante
uenit · sicut apparuit dnō
abraham · cū nō speraēt et
sicut angelus apparuit zachariē
· sic dnō ihūs apparuit gentib⁹
predicantib⁹ aplis ꝛ coruscā
tibus miraculis cū nō expec
taret² ab illis Nā q̃ ipe in
aplis apparuit gentib⁹ testat²
suis aplis sermōibus dicēte ego
uobiscū oib⁹ diebus usq̃ ad
ꝓsūmacōz sēcli Per doctrinā
n celestem ꝛ ꝑ miraculorū
signa q̃ apli operabāt² apparuit
ꝛ gentib⁹ · qm̄ ipe cooperaba
eis · et loq̃bat² ꝑ ora illorū.
Dicit nāq̃ euāgl'm · q̃ pfecti
pdicauerūt ubiq̃ · dno cooperante
et sermonē ꝛ cōfirmāte sequē
tibus signis · Deq̃ et his
qui me nō interrogāt Deple
gat² deus opē a scis inter
rogatus sicut a moyse · Ab
ham · samuele · et cetera. Ac
gentiles nō interrogabant
deū · ꝑ q̃ solebāt ydola et dē
mia · Ad israel aū dicit · idē
ysaias ex ꝑsona ri. Toti die
expandi manus meas ad
ꝓplm nō credentē ꝑ contradi
cēntem mi Totum diem appel
lat to totū tpe dūtz pdi

haū

diuersas infirmitates morborum curauit

cationis usque ad passionem
illius. Qui uiz manus suas
ad cudendum populum extendit. et
munera beneficiorum suorum
largissima hominibus contribuit.
Expansio eius manuum dominicorum
munerum designat. Et ille
dicit manus expandere. qui posse
tribus largissime tribuit mu
nera uel beneficia. Nam mor
tuos illorum suscitauit. esuri
entes et famelicos panibus
suis pauit. multisque a misera
bilibus bona eis impendit.
quibus sepe illi id fecerit. sepe dicebat
de illo. In beelzebub principe
dimoniorum eicit dimonia
et non est hic homo a deo. qui sabbatum
non custodit. Iuxe etiam manus
expandit. dum eas in cruce affigi
permisit. Est quoque consuetudo patrum
ut expandant brachia quibus
carissimos filios amplexentur.
et in gremium suum collocent.
Sic dominus iudeos amplexari
voluit. et in sinu sue caritatis
fouere dicens eis. Primam agite
appropinquabit enim regnum celorum.
Qui illi sepe studuerit et dicere dicebat
nestrum huic uni sit. Solet
etiam nutrix extendere manus
ut delectet eis qui nutritur
veniendo ad eam. et discat abu
lare. Et populus israheliticus
admodum erat claudus. quia
gressus bone operationis non habebat
ad quem dominus quodammodo manus

expandit ut ad se veniret
dicit. Venite ad me omnes
qui laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos. Iste ille neg
lectis donorum eius beneficiis gressus
retro in infidelitatem retorsit.

Dico ergo numquid deus
repulit populum suum. sed ex
toto absit. Nam et ego israhe
lita sum ex semine abraham
de tribu beniamin. quia non sum
expulsus. sed cum aliis per fidem
iustificatus. Si eum ex toto
repulisset populum suum israel me
non saluaret quia de eorum prosapia
originem duco. Non repulit
deus plebem suam quam presciuit
Presciuit predestinationem precedit.
et non omnia quecumque presciuit predesti
nauit. Verumtamen quecumque predestinauit
omnia presciuit. Ipse autem in loco
presciuit pro predestinatione accipit
per quod ostendit. nullum siue ex
iudeis siue ex gentibus predestina
tum esse repulsum. Prescium
enim a deo bona et mala. Po
destinat autem solum modo bona
et hoc distat inter predestinationem
et gratiam. quia predestinatio est
preparatio gratie. gratia autem
iam ipsum dominicum munerum
gratuitum. An nescitis et nunquid
ignoratis quid dicit scriptura
in helia quemadmodum interpellat
dominum adiuuans israel contra eos
uiz qui ex decem tribubus
idolatre effecti interfecerant

cultores vnus veri dei. Omnes
prophetas tuos occiderunt gladio. In
libro regum plenius narratur quo
a iezabel cum sibi fuerit tribus
prophetas dni occiderunt. Altaria
tua suffoderunt. Decem tribus
apud quos tuba fiebant que
vitulos aureos. in dan et
in bethel a ieroboam ado
randos acceperant. altaria ihe
rosolimitani templi non suffo
derant. et ideo intelligimus
quia in ipsis decem tribubus licet
quidem altaria dns gentium
edificarent. erant tamen qui deo edi
ficabant et ibi immolabant
non audentes ire ihrlim propter
regis israel ydolatras. qui illos
a templo dei arcebat. Igitur
altaria dni. si colentium. illi
qui ydola colebant suffodisse
fundatus euertisse intelligitur. Et ego relictus sum solus
Dic ei videbatur quia ipse solus re
mansisset ex omnibus prophetis dni
pmagnitudine strangis a ite fec
cionis qua seuebat in dei cultores
Quaerit animam meam. Hac minatus
fuerat iezabel impiissima.
hec faciat mihi dii. et hoc addat
si non proposuero cras animam helie
sicut animam vnius ex istis. Hoc ipsum
dicit illi duumuir responsum
Reliquit mihi septem milia virorum
qui non curuauerunt genua ante
baal. Cum esset in spelunca
id est in monte dei oreb ibi transit
duumuir accepit. Nec ait

aut relicta sunt mihi. sed ego reliqui
et reseruauit mihi septem milia
virorum qui alius ad ydolatriam
transeuntibus non curuauerunt genua
ante baal. qui erat deus achab
et iezabelis. Qui tres viri ap
pellantur. eo quia ydola virilit
spreuerunt. Septem autem istam milia
qui non adorauerunt ydola multa
significant multitudinem illorum
quos deus dono gratie sue ser
uauit. ne curuarent genua
sua ante baal. In dan aut in
bethel id est in alio de lubro ydolorum
Dicit nam prudentes virgines
significant omnes iustos. inte
gritatem fidei habentes. et
imprudentes. iniustos. Quia
etiam fres duuirus qui tor
quebant apud inferos.
omnes iudeos incredulos. sic
septem illorum sunt omnes qui ydola
non adorauerunt. Septenarius
etenim numerus plerisque in locis sa
cratus est. et ponitur sepissime
pro vniuersitate. sicut in psalmis
dicit psalmista dno. Septies
in die laudem dixi tibi
Quid. n. est septies in die
laudem dicit tibi. et exposuit cum
dixit. Iudicium domini in omni
tempore. Johannes ait in apocalip
sim. septem ecclesiis scribit. qui
generaliter omnes ecclesias significat
Hic quo in hoc tempore in
dni aduentu et apostolorum pdica
tione. Reliquie facte sunt salue

De quibus supra dictum est. Si fuerit
filios israel sicut arena
maris reliquum salvus fiet. Hic
tribus helie domo gratie dei multi
reservati sunt ne adorarent
idola sic tribus apostolorum multi
ex iudeis secundum electionem
gratie et dei saluati sunt venientes
ad fidem. sicut et reliquie
appellantur. Et considerandum
est secundum electionem gratie. et hanc
predestinationis domus salue
facte sunt. non secundum merita
operum suorum. Unde epistola ad
ephesios. Sicut elegit nos
antequam mundi institutionem
in ipso. et in eo. ut essemus sancti
et immaculati. Si autem gratia iam
non ex operibus. Si gratia dei sal
ui facti sunt illi qui credi
derunt ex iudeis. iam non fiunt
illud ex operibus legis. quae
putabant se iustificari
posse illi qui in infidelitate
remanserunt. Aliquando gratia
iam non est gratia. hoc est si aliter
saluti facti sunt. quia non potest fieri
nisi gratia dei. ergo ipsa gratia
iam non erit gratia. secundum meritum
Quod quomodo fiat. dicendum
est. hoc proculdubio. Quod
querebat israel hoc non est assecu
tus. electio autem assecuta est.
Quod querebat israel. opera
legis perficere sine gratia christi
et ex operibus iustificari sine
operibus christi et fide euangelii

quod ideo non est consecutus. ex
eis opera legis valuit implere
sine gratia christi. neque iustificari sine
fide illius. hoc tria de illis intel
ligendum est. qui ad fidem christi
noluerunt transire. De transeuntibus
veo ad eum subintratur electio
autem assecuta est. illi qui electi sunt
ex eadem plebe. Quod supra
appellauit reliquias. nunc
electionem vocat. Et sicut in
precedentibus crucis per iudeis
sic et hic electio per electos accipitur.
ex consecuti sunt iustificationem
per fidem qui crediderunt in christum. Quan
uis et electio ad credentes gentiles
possit referri. qui unum essent
cum iudeis fidelibus. Tale est
illud psalmi. Iustus dominus et
iustitias dilexit. per iustos amato
rem iustitie. Ceteri veo cecati
sunt tenebris infidelitatis. Dic
it ille qui fidem habet in luce de
consistere. ita qui est in fidelitate in
tenebris ignorancie manet.
Unde idem egregius predicator
credentibus dicit. Fuistis aliquando
tenebre nunc autem lux in domino.
Dicit septem esse de illis septem
conpunctionis. oculos ut non videant
et aures ut non audiant usque
in hodiernum diem. Hec verba posita
sunt apostoli. primum autem ysaie apostoli
Quod dicit de illis septem compun
ctionis aliquando in bonum poterit
accipiti. aliquando veo in contra
rium. In bono accipitur sic legi

philosophie

ī actibꝫ aplōꝝ · q̃ audiēteꝫ
audi p̃dicatiōꝫ aplōꝝ cōpūcti
sūt corde · ⁊ dixēt ad aplōs
Quid faciemꝫ viri frēs ·
In cōtrariū vero ptē scriptū
ut ī isto loco Dedit illis deꝫ
·i· habē p̃misit spm̄ cōpūctionis
sue det · t dū p̃misit sicut
tradidit ⁊ īdūtauit p eos
ē tradi ⁊ īdūtauī p̃misit ·
Spm̄ cōpūctionis · t mentem
īuidēte · q̃ īuidēt ⁊ īuident
ad salutē gentiū. Alīqn̄ sps
p nīa pōnt ut euāgelio
habē de dnō · q̃ īclīnate m
pite emisit spm̄. Alīqn̄ p
mēte pōnt ut ly Et nīa ē
q̃ia corpus vīuificat · sps
vero ipa rō q̃ mt bonū et
malū · mt verū et falsum
discernūt · et nō aliud mens
et aliud rō Ipse ūt cōpūctionis
ideo appellat mens īuidēte
q̃ plerūq̃ dū cernūt hoīes
felicitatem alterīus torquēt et
affligūt mde · ītm̄ ut eq̃ īui
dend ī lacrimas prūpūt. Ad
exaggerandū īuidiā · q̃ tor
quētur īuidi · de salute gen
tiū · dicit habē illos spm̄
cōpūctionis Alit Spm̄ com
pūctionis malignū spm̄ · q̃ē
sps p̃dictōis possumꝫ ītelligē
q̃ia cōceptores ī sua pēnā
suscipit · Domus go deus
exigentibꝫ culpis iudeoꝝ
p̃misit eos habē spm̄ p̃dictōis

q̃ perierūt ī nīa · sic et de phīis
gentiū dī · q̃ tradidit illos dnīs
m a regibū sensū Oculos ut
nō videant Oculis quidē corpo
reis videt iudi dmm ⁊ mlta
miracula ab eo fīt · si īmoderate
tremis negotiis mtendebant
oculis fidelitatis et amoris ·
negēs meuerēt eū videre Et
aures ut nō audiāt sub p̃mi
sit eos habē audierēt xpm̄
auribꝫ carnis q̃ nō audierūt
auribus cordis · q̃s dns rēqrebat
cū dicēt Qui habet aures
audiendi audiat Cecitas
ig̃ et surditas ntīq̃ mens
īuidēte usq̃ in hodiernū
diē ī iudeis manet · q̃ dū no
lūt obedire euāgelio ad ho
ut in xpm̄ credūt
luore īuidie succensi sp̃ īui
derūt salutē gēt̄ī Fiat
mēsa eoꝝ in laqueum Ad
mensā solet tractare ipi
de nece īnocētū · sicut hero
des de obtrūcatione iōis
⁊ holofernes spurcissimus
de violatione iudith Solet
eq̃ ecq̃ vocare ad mensā ·
ut dolo illos mtficīt · sic
absolon mtfecit frem suū
amnon · sic iudei mtelligū
sup mensis t̃ttasse de nece
innocentis xpi Ideoq̃ mēsa
debemꝫ mtelligē collatiōꝫ
illoꝝ verboꝝ q̃ā iuebāt
sup mensam de xpo · vn̄

appellat

dicit ꝓpha fiat mēsa eorꝫ
& collatio verborꝫ iudeorꝫ
in laqueū · ut illaqueent²
et inuolueat² suae deripiant²
vltione mensae suae · In
captionē · ut ipi capiant²
fiat illis et in scandalū
ipo è i ruinā · vt offensiōr
suae ruīa · ipsmq; offensam
omipotentis dei incurrētes
ruinā patiāt² dāpnationis
a mt se ruinā gerent
et contentiones. Scandalū
quidē grecū est et sonat
i latino sermone offensā
ruinā vel ret ruinam. P
offensione ei a ruina poi²
vbi dnus dicit · Ve q scan
dalizauit vnū de pusillis
istis & offendeit vl' ruere
fecerit. Pro ruīa aut sic
illo in loco vbi dicit eua
gelista · ꝗ audito qt phā
rizei hoc vbo scandalizati
sunt · & ruenti · hic aut sub
vtroq; sensu accipi pt et
i retributione iquit ut q
qualia fecerūt in xpm ·
talia retribuant² illis · et
vtriq; ita cōtigit. Verbi grā.
voluerūt xpi nomē delere
de tra · et nomē eorꝫ deletū
è · ut ia nō dicāt² ppls dni
Interfecerūt xpm · interfecti st
gladio romanorꝫ Dignifi
ficat² sne septua p mēsa
que data est iudeis i lege

a phis sic ps ostendit dicēs
Parasti in cōspectu meo mēsa
cum intelligentia q nō rēte
scrutanti sunt iudei · fera è eis
ipa mensa i laqueū · a i retēta
q sup memoratā sūt · nolētes
in xm credē cui oīs illa scp
tura testimoniū phibebat et
qm ad mortē · cōn iuctoite
illa septua tēdiderūt xm ·
illata è eis retributio secdm
meritū illorꝫ Obscurēt² oculi
eorꝫ ne videant · a dorsū eorꝫ
sp incurua Hec vba nō op
tantis voto · sed pdicentis
officio dicū² Obstruent²
oculi cordis eorꝫ & intellectus
illorꝫ · ut nō intelligāt xpm
filiū dei ēe Et dorsum illorꝫ
sp incua Dicit q grue onus
portat curuat² in tra · ita
quodāmō pcōr q pondere
pcōrꝫ premit² incuat². sic
ps deplorat dicēs Iniustātes
mee supgresse sūt caput
meū Dico, ꝗ Quid sic
offendert? iudei ut credent ·
sed solūmo ut casus eorꝫ michi
pfuerit? Absit et è sensus
sed offendert iudei deum
solūmo ꝗt ho ut ipi credent
sed ut multitudo gentiū i eorꝫ
locū surgeret · et magnam
vtilitatem casus illorꝫ nob
pstaret vn sequit² Sed
illorū delicto salus gentibus
ut illos emulent² Ac si dicēt

alys vobis In illorum delicto
salus gentibus ē peruenta.
ip nisi iudei perissent nequ
gentes saluarentur. delictū
dicit qui dereliquit. a delictum
fit in cognitione petrī i
operatione Dicit et. Delictum
qui non implet dei mandatū
petrī vero qui fit qd philistiū
ē Dicit apls in drnis ponit
delictū pro peccato Delictum go
iudeorum mors xpi fuit. et
cor ipenitēs cū infidelitate.
eiusq morte gentiles sūt redēpti
a sacro baptismate abluti.
quos debet iudei emulari
et imitari i fide. ut credētes
sicut illi credunt salui fiant
Et si delictū eorum diuitie
sunt mundi. quia delictū iudeorum
id commiserunt i filiū dei.
a quia infidelitate illorum dicit
ē multitudo gentium diuitias
legis quia prophetarum psalmorum a gratia
fidei. ip abstulit ei dnis omnipotens
et tradidit gentibus
in se credentibus. sicut i euangelio
minatus ē dicens Auferetur
a vobis regnum dei. a dabitur
gentiū fructus suos Magne
et i conphibiles fuerunt
diuitie iudeorum q totum diminuerunt mundū Et si diminutio
eorum diuitie gentium. quanto
magis plenitudo illorum. Di
minutio hic pauperiate
accipit. et parvo mundo.

diminutio aut infidelium iudeorum
apli fuerit alias credentes ex
eadem plebe. et ē sensus Si
paucitas q ex iudeis credidit
tantū salutē attulit gentibus
ut pene i omnes gentes euangelium
quia illos prdicantium ē quanto
magis prdesset si omnes cre
didissent. multo magis prdesset
ip quia omnes gentes iam essent
euangelium prdicantium ab illis
apli ei alias credentes ex iu
deis. duplicie sunt gentium. quia
illorum misterium acceperunt
fide cognitione qz duum
septuaginta. vbi noticia dei ē
et ipi ordinauerit gentibus episcopos
presbiteros diaconus ceteros q
ordines ecclesiasticos et ut
amplius dicam. quid boni
habemus gratia dei cooperante
ac largiente quia illorum misterium accipimus Vobis ait dico
gentibus qui dui quidem sunt gentium
gentium apls misterium meum
honorificabo Cum ceteri apli
singuli i locis sibi destinatis
prdicasset paulus apls pene
orbus gentibus prdicauit
ip a dno audiuit longe
mittam te ad gentes Quando
crucifixus ipe ipse erititur apli
gentium. sicut alio i loco
testatur dicens Qui operatus
ē petro i apliatu circumcisionis operatus ē a in inter
gentes. hic ē qui petrum

facietis

cōstituit principē uideor · me
etiā ēstituit ut sim princeps et
ap̄lus omnī gentiū ¶ Bene
ait dicit mīsteriū meū hono
rificabo · et predicationem
meam educetā Cum etei
pdicator mīsteriū honori
ficat · qui secūm illud · qd
pdicat viue studet · ut qd
pdicat ore honoret · cōfir
met bono exemplo bonis
opib̄ Ait ministeriū meū
honorificabo · hoc ē gratiā euā
geli nō solū gentib̄ quib̄
delegatus sū aplus pdicabo
h̄ et iudeis mīptiri curabo
honor ei magīor · nūo sitas
est auditor ¶ Si quo ad
emulandū pudorem carnis
meā · hoc ē ideo mīsteriū
meū honorificabo · ut aliquo
mō mutandū me pudorem
iudeos ex quibus carnē suspi
· me mutando saluet sicut
· ego salus factus sū Et sint
saluos faciam aliquos ex
ipsis · si nō oēs saltē
vl̄ paucos ex eis saluos fa
ciā ¶ Si ei amissio eor reco
ciliatio ē mūdi quē assumptio
erit nisi vita ex mortuis
Verū hūmoi ē Si amis
sio iudeor q̄ derelicti
sūt a deo ppt̄ ifidelitatem
gentiū reconciliatio fuit · q̄b̄
deo iā iuducētū filios suos · quod
ānē vnitū fuit · quāto magis
assumptio eor · qua assumū

ad fidē pstrabit electis vitā ex
mortuis · statim · ut illi cepe
rūt viuere deo p fidē · q̄ antea
mortui erāt in ifidelitate ·
aduenīet dies iudicij · et resur
gent oēs de pulvere tūc · viuet
q̄ omis electi vita etēna · p̄ cui
ro · profuit etei gentibus ad fidē
amissio eor · pdeūt · et assumptio
q̄m vita etēna dabit electis
ex mortuis ¶ Alio assumptionis
noīe apli pnt intelligi
q̄m vita fidelibus erituit
Quē ēquit assumptio ē nisi vita
ex mortuis · et quid aliud sūt
assumpti electi a deo ex eadē plebe
sicut ego et petrus et reliqui
credentes q̄m vos etiā assump
sumus ad fidē xi nisi vita · et
viuentes p vitā xpi ex mor
tuis iudeis ifidelibus ¶ Si in
sua morte ifidelitatis reco
ciliationē pstituerit mūdo
nos q̄ fidelitate mortui nō
sumus ad vitā alior · q̄ sui
viui ex mortuis seruati ·
¶ Qd si delibatio sancta ē et massa
deliba ē gustus · qd̄ siue pmi
cie alicuius rei ¶ Verbi grā
q̄m pticula accipit · ex mas
sa conspersē farine et pgus
tat · cuius saporis sit reliqua
¶ Rā nāle ē ut oīs res que
vnus subie ē diuisa p ptes
i eadē pmanet nā et vnus
saporis et qualitatis sit ·
sicut ex farina fermentum
Dinoscitur · hic autē deliba

ap̄lis

mō

eadē

scā ꝑt aplōs massa vēo prēs
scōs Abrahā ysaac ⁊ iacob
David ysaiā ⁊ reliquos exnos
ꝓgenie apli descendēt Ergo
si apli scī ⁊ prēs quoꝝ fidēs
ipi apli assecuti ⁊ imitati
sunt scī fuerūt Pt ⁊ ꝓsterio
ordine nō īcōuenienter dicit
Si massa scā ī pribus · ergo
⁊ deliba scā ī aplis · ceteris q
credentibus q fidē prīm vacua
at habuerūt Et si radix scā
⁊ rami Ipsum appellat me
radice qd supius massam
⁊ idē ꝑt rami qd deliba
prēs viz testāt veteris fuit
massa ⁊ radix qr de illoꝝ
psapia suꝑta ē deliba
et pcesserūt rami t apli
Dicit go radix bō bonum
fructū diffundit ꝑ ramos
vbi ꝑ fructus boi sapoīs · ita
apli q origine duxerūt a scis
pribus ⁊ eoꝝ fidē imitati
sūt scī ⁊ boi fuerūt Jam
supius ī hac epla aliam
massam pfuerat · q ꝑ
mortalitas ⁊ pcm ade · et
ex q fuit quedā vasa ī hono
rem ꝑ miā gre dei · quedā
vēo iusto iudicio dei ī con
tumelia Hic vō massa m
bono accipit · pt ⁊ ꝑ indice
intelligi ꝓs · ꝑ ramos aut
apli aliq credentes · qr si
a radice emittit fructus in
ramos ut viuant · ita ⁊ in
xo viuūt oes credentes · ab
illo de bonū accipientes q
et membra sūt Qui aliqui
ex ramis fracti sūt ī infide
litate remanēdo · tu aut oli
ast esses totus sz paganus
ī locū illoꝝ mēsertus es
ī illis ⁊ sucrcessisti Et socius
fōs es radicis · ⁊ fidei et seꝝ
patrū Et pinguedis olive
gre viz scī spūs Noli gloriari
adūsus ramos m ī fidelitate
manetes Sta illi sancti prēs
spm scm habuerūt vn ⁊ vncti
dei appellabant sicut ē illud
Nolite tangē xpōs meos q
de abrahā ⁊ ysaac ceteris q
intelligendū ē Alit ꝑ ra
dicem ut ez aliqo possumus
intelligē tem ut sit sensus
Decus radicis · t · xi et pinguedinis · olive ⁊ spūs scī
fructus es ne extollaris in
superbia ne amittas gratiam
que data ē tibi Gentiles
aplis alloquit ⁊ loquit
omibus qui vni Ramos fractos ut dixi appellat iudeos
ī infidelitate manetes · qui
a radice ⁊ fide primarchaꝝ
a xo recesserūt Olastrum
aut gentiles qui ī fructosi
tate dni aduentū erant
et ē sensus O gentilis si
vides aliquos iudeoꝝ a gratia
xi alienos existē ⁊ fide pri
archaꝝ ⁊ illoꝝ in loco
esse · sociūq; fēm fidei

prm̃ ⁊ xi atq; grē spūs scī
noli despicere illos neq; ex
tollaris ne forte amittas
grām q̃ tibi gratis data ē
Si gloriris cōtra eos q̃
lapsi sunt attende qm̃ nō tu
radicem portas sed radix tu
quasi dicat Ori vis extolli
audi vm̃ huiusmodi · nō portas
tu radicē · i · nichil cōferis pribus
scīs q̃ te presserūt · sed radix
te portat · qm̃ fide eorū saluaris
Tu ei acrepisti ab eis
illi nō acrepeūt a te Alia
Nō portas radicē · i · xpm̃
tu mechanicus tuo tribus · sed
ipse te portat · a q̃ habes
quicquid bonū habes · ⁊ insup
ab illo habes esse Dicis gō
fracti sūt rami · s · m̃ o gēn
tilis Incredulis scz iudei ab
scisi sūt · ut ego inserar
gentilibus in locū illorum
Vnū s dicis qm̃ ita ē Sed
attende quid sequitur Propter incre
dulitatem fracti sunt
rami qm̃ iudei i xpm̃ credere
nolentes lapsi sunt morte
damnationis fracti a grā
dei Tu at fide stas s xpi
nō tuis meritis ideoq;
noli gloriari Noli altum
sapere · i · noli superbire · sed
timē credere. dei ei bnficiū
ē q̃ bonitas eius nō tuū
meritū · Iuxta ipsū egregiū ide
pōdentor alias dicit Grā

salui facti estis · ⁊ hoc nō ex
vobis · dei ei donū fuit · nō
ex operibus · ne quis gloriet Ori
ei deus naturalibus ramis nō pe
percit ne forte nec tibi parcet
Naturales ramos appellat
iudeos q̃ ex sanctis pribus et deo
dilectis originē traxerunt
Et ē sensus O gentilis considera
qm̃ deus iudeis nō pepercit ·
q̃ a sanctis pribus originē duxe
rūt · ⁊ ex quorū gente ipse
carnē assumpsit · multomagis
nec tibi parcet · si a fide recesse
ris qui oliastr' eras · vel in
superbie fastū te eleuaueris
despiciendo iudeū Vide ergo
bonitatem ⁊ seueritatem dei
Seuerus iudex dicitur q̃ in nulla
parte suū iudicium flectit sed
p rectitudinem incedit Seueri
tas dei iudicium qd nulli ad
adulatur sed omnis iudicat ·
Bonitas at pietas grē ⁊
mē q̃ bō pstat hominibus
In eos quidem iudeos qui
ceciderūt seueritatem · i · iustū
iudicium exercuit in te
at bonitatem · ⁊ hoc est
gratis pietatis monstrabat
si permaneris in bonitate · i · in
fide xpi Alioqui ⁊ tu exci
deris · i · si a fide recesseris
peribis Disci
at nō frangi ⁊ excidi
qm̃ fractus ramus potest utiq;

arbori sue solidari · excisis nulla
// q uideos tma Et nondum durit fractos
// enoth ipse pdicante helya ⁊ solidabitur
in fide xpi Gentiles at si a
fide recesserit pemtis abcidet
dos a gra dei ne dem pce
dos Vnde sed illi si no
pmanserit in incredulitate
inserat fidei xpi ⁊ fidem ppha
Potes est enim deus iterum inse
re illos fidei xpi Nam si ex
nali pcisus es olivastro ⁊ con
tra insertus in bona oliua
quanto magis hi secdm natu
inserent sue oliue Gentile
alloqt superbiente q ramos
qui fracti sunt · qui suis meritis
meruerit saluari et dicit Ci
tu o gentilis p gratiam dei
segregatus es a paganis
mo ⁊ ab his q ab exordio
sui diuisis exoriby a deo st
separati · et q consuetudinem
inserti es in bona oliuam
ho e in fide predecii prim
qui pinguedine spi sci ha
buerit · quanto magis uidei
secdm natu inseret sue oli
ue · fidei viz prim suoz
Q dicit q natu inserti
e ramu oliastri in oliua
moe huiano loquit ipse male
e · ut surculu boe arboris
inseramus intructo male
no surculu male in tructu
bone · ⁊ ho inserto dicit deo
aut conditor ⁊ creator
omi creaturarum nihil
q naz fecit Nolo enim vos
ignorare fres mysteriu ho
mysteriu est res occulta
⁊ secretu aliquid in se gtinens
Alloqui go gentiles credere
considerare quia de ceusa salu
tis sunt · suis meritis non gra
dei · ⁊ uidei abiecti et dicit
Occultu ⁊ secretu dei uidi
quitu ho penetrare pt · nolo
vos lateat · ipse uideos quon
dam ppham peculiare abiecerit
et gentes pecatrices sibi
p fidem copulauerit ⁊ cum
dei gra · hoc monemus
ppende submisit dicens
Vt no sitis vobisipsis sapies
· ut no superbiatis dicentes
vos ppis meritis fore salua
tos · ac p ho alios despicatis
Tibi enim sapies esse dicit
q donu ipsi hi no dei gra
p suis meritis ⁊ studio dep
deputat Cum at secdm
deum sapies es in bn fructis
dei no insultant abiectis
p cu timore gratiae agit
mus largitoris Alit sibi
sit sapies q quelibet proxe
despicit · dum potius es
considerare proxis hui
iudici conuenit ipse oib vmq
suq ne · lic no eum tem
pre Ipse go aplis demo
strabit de ho mysterio lo
loquit Quia certus
ex parte contigit in isti Ecce

q nat. op pt

dicit ex parte contigit cecitas
et non ex toto · quia reliquie cre
dident Cecitas veo contigit
in israel non corporis quia fit amissio
lucis oculorum sed cordis quia fit
tenebris infidelitatis In hys
quo dicis · apli quod sit mysterium
in lapsu iudeorum dicimus.
sed ex qua profunditate diligenti
debeat cum ipo paulo ignora
mus · a si ipe scribat · non
tu manifestamus · Dicit ei
quia cecitas ex parte contigit in
israel Donec plenitudo gen
tium intret a sic omis israel
salus fiet Plenitudinem
gentium non confusione omni acci
pimus · sed multitudinem enim
quia non dum predestinacione
collecta est · aut in fructu
colligent Plenitudo veo hic
non ad numerum cuctorum pertinet
sed ad numerum a deo predestinatum
contingent itaque iudei ut
surgent gentes Ad hoc
misterium valet penetrare
cur deus multitudinem gentium
spreuit ab exordio mundi
a tempe quo confusi et labium
vnum esse fere · et iudeos se
tum peculiares fecerit · quia
per linea heber descendit
uterumque gentes in suo ad
uentu collegerit · a iudeos
in fine mundi recipiendos
abiecerit · Ad vnum tam
subtile dispositorem divina

inuestigare sufficiet Venet
ex syon qui eripiat a iudeis
impietates ex iacob Sion
ipsa est ierusalem de qua mycheas
ait de syon exibit lex a verbum
dei de ierusalem Saluator
eius nascendo ex plebe israhelitica · quod ysaias dam
phiaucat dicens · Ecce
virgo concipiet et pariet
filium · venit de syon sue
de ierusalem Ponendo vo meis
sua in cruce primum sanguine fudendo et lauacrum
baptismatis dando · eripuit
tam gentes quam a illas reliquas · quas ex israel credidit
sed neo ante preualebat
fare Auertit michilomina
impietates ab iacob ab
hys viz quod credidit ex iudeis
in primo aduentu illius
auertit quia plenitudo ab hys
quod suscepta gentium multitudine conuertent a saluabitur quod septum est Ipse redi
met israel ex eis qui ministri
bus eius Et cum plenitudo
gentium intrauerit · tunc omis
israel salus fiet Et hoc illis
a me testamentum · sicut dabit
sue complebit · Et quod aliqui
promissio designat · a pt
hic utrumque intelligi promis
sio viz regni celorum a eum
in quo ipsa promissio contineat
dicente dno Primum igite

qpmq̃ bit regnũ celorũ de ho
testato dei. e p ihẽ mediatorem
offerta mquit vobis cũ pactũ
nouũ a testatũ nouũ scribã
i cordibus eorũ. Hec. Quabstulerõ
pmã eorũ. hys vis demostrat
q̃ licet quorũdã credentiũ ex
eis pmã sint ablata et in
fine tẽp̃ seculi p baptismũ grãe
plenius auferent. Secũdũ quod
euangelũ inimici sunt vos. Non
at secũdũ legem quã p viribus
suis iudei emulabant. ß
secũdũ euangelũ qd ipi qtẽp
nebãt vbi narrat quomodo
dnũ morti tradẽt. Ergo
q̃ritur ut ipsi ad euangelũ. qd
iudei nõ recipiũt. inimici
xi sunt. et eius euangelij
Hac go ĩimicicia ĩtercedit. idcõ
ut gentes credere possent. a
ho e qd dicit. Vt vos o
gentiles ut et vos credentes
inimici dei facti sunt iudei secũdũ
euangelũ. et secũdũ qd euangelũ
narrat. Quod ĩ euangelio
refert. qlit impie iudei pe
gerunt nece xi. Vt quam
ĩtercedat ĩimicitiam dei. et
ip ĩ infidelitate pmã seruat
secũdũ electõ. ut ĩm vt pres
Ro sic intelligendũ qui ap
pellant. ĩimici dei ipi sunt
a ĩm. pstm cũ iudei vna
gens sint q dnudit. ĩ cre
dentes a nõ credentes

Igit iudei aliem a fide xi
inimici sũt dei ĩm vero illi
q̃ p electõ sunt p pdestinationẽ
dei sũt iustificati de q dicit
Qui elegit nos ĩ ipo ante
mundi constitutionẽ. ut essemus sancti
a immaculati. Qui ante pres
t abraham a ceteros ĩm nũ
cupat. q̃m exempla iustitiae
a fidei precedentiũ prim. illi
qui credũt veracit tenet
Hme pmã ei sunt dona
a vocatio dei. Pmã p mutu
atione accipit. nõ tũ ĩ sac
scriptura. sicut habes dnũ dicẽte
ad samuelẽ. Penitet me regem
fecisse saul sup israel. vnge
filiũ ysai. Dauid p scriptũ vnge
filiũ ysai. Qnãdit mutare se
dispositionẽ. facti sũt. ideoq dicit
penitet me. sicut alibi Jurat
dns a nõ penitebit eũ. i. nõ
mutabit voluntas eius. Verũ
q̃ dicit dona et vocatio dei
intelligit ordine postero. Qm
n vocat deus ad fidem suam
secũdũ electõ gratiae. Post modũ
vero offert dona spiritũ sancti a pmia
vite. Igit sũt mutationẽ sunt
dona a vocatio dei ĩ his de q̃bus
sup lectũ e. quos pdestinat
hos et vocauit. nõ his de
quibus dicit. Multi sunt vocati
pauci vero electi. Illi. Ĩ
pmã sũt dona a vocatio
dei. ĩ illis qui ad fidem ve
nunt. Verbi gratia. Vocat

quis a paganismo baptizat
ab oī reatu absolut. Quid boni
fecit ut vocaret. et ut omnī
remissiōis omī culparum
ꝯseqret. neq; ei ieūmauit.
neq; i elemosinis vl' ānozū
cōputaciōe i pmia culpas
deleuit. dicamq; apertius.
Nascit quis cū originali
pcto. addit demeritū mlta
actualia. si crediderit vōtq;
e. baptizatus statim ad hanc
vitā subt hi. accipit dona
phēnis vite. ecce dona et
vocā dei sine pmia. Hic ei
et vos aliqui no crediditis
deo. nūc aūt maiz ꝯsecuti
estis. ꝓpt illoz incredulitate.
ita et isti nūc no crediderit
i nra mia. ut et ipi maiz
ꝯsequat. Maiz appellat isto
m loco apls fidē grāz bap
tismatis. remissionē pcto;
ac donū spī sci. pt ip reconci
liaciōz. q reconciliati sūt gēti
les deo. et misup quicquid boī
pa dm aduentū gēti a do
preperat ondēs. ip sic gētiles
i pō dm aduētū maiz sūt
ꝯsecuti. ita iudei ꝯsequēt
appiquāte zo. p pdicacionē
helie et enoch. Iuxt qd' idē
egregius pdicator alias
loquit dicēs. Cū pleitudo
gentiū intrauerit tūc oīs isrl
salu; fiet. Fiet iqt vos
gentiles aliqui no credi
distis deo. nūc aūt i dm
aduentu p pdicacioz apl'oz
miam oī potentis dei ꝯsecuti
estis. ꝓpt iudeoz incredulitate.
in quoz locū credēdo subintrasti.
ita et ipi iudei nūc crediderit
i vra mia. q vobis a deo dā
e. et isto i tpe qui vos miam
ꝯsecuti estis. Vl' i vra mia
dic. ho e vos maiz ꝯseq potui
sstis. Casus et ei illoz salu
fiat gentiū. Potēt aliquis
dicē. Quae no crediderūt
iudei i pō dm aduentu. Ad
hc apls vt gentes iqt maiz
cōseqrēt et ipi post modū
in fine sēli cōsequat. Si n
i pō dm aduētu crediddisset
ex legis opibus se iustificatos
putaret. In fine sēli cum
crediderūt. maiz se ꝯsecutos
no dubitabūt. Vn subdit.
Conclusit ei deus oia in incre
dulitate et cōcludi pmisit
i incredulitate ut oīm q misere
at. Cōclusos ee ondit tū
iudeos q gentiles sub pcto
in incredulitatis. iudeos qdē
legē nale et sēptū destruēdo.
gentiles vero legē nale tal
rando. Hz ut clarior fiat eius
grā q dmittū pcta. hnc
ita ꝯclusis placuit ei tūc
abolendis pcis hom sac
mētū remissiōis afferre. qui
neq; potēt suis meritis glo
riari. Incredulitate siquidē fecit
gētiles. maiz dei ab eo vōti

cōsecuti sūt. Hūt mō ⁊ uidei
uit reduli ꝑ misericordiā eōr. Quāc
tātā multitudinē gentiū tātū
tpe abiecerit deus. iudeos uēo
dilexit. et pgnodū inductu gētibꝫ
collectis ad se iudeos abiecerit
solus ipe nouit q̄ cōspicit oīa
Considerās igit aplus. tātas
esse diuicias bonitatis dei
⁊ tm opus diuine sapiēcie
eū nō potuisse ēt hoc cōpiscere
subito i interioribꝫ oculis
cordis atq; simul stupōe pa
uore percussus exclamauit et dixit
O altitudo diuiciarū sapiē
et scie dei. Altitudo ⁊ sublimi
tatē et pfunditatem ꝗt sa
pietia accipit i dīnis rebꝫ
scie a m hūanis. Sublimis
ꝗd ⁊ pfunda ē habūdātia
sapie diuinarū hūanarūq;
rerū apud deū. q̄ solus sicuti
sūt mtuet oīa. et ad eā noti
ciā ors sensus nr retudit.
Cm incomprehensibilia sūt iudicia eius. quibꝫ hoies et
angelos iudicat. seu iudeos
atq; gentiles. et exq̄bꝫ nr
istos elegit nūc illos abie
cit. et q̄ inuestigabiles uie
eius. quibꝫ a gentibꝫ ad iu
deos ⁊ a iudeis ad gētes
transit. ⁊ quibꝫ iterū a gētibꝫ
ad iudeos transitus ē. Vel p
uias possumus accipere actiones
dei quibꝫ oīa operatus est
q̄ utq; inuestigabiles sūt

Papa XXI
Epla in festo
sancte trinitatis

Quis enim cognouit sensum dni.
i. intellectus eius profunditatē quis
penetrauit. Aut quis consiliarius
eius fuit. Prius quis filiarum eius
gemitus filius eius ē. q̄ ⁊ angelus
magni consilii appellat. Sed
hoibꝫ et angelis nullus ei
fuit consiliarius. Aut quis prior
dedit illi. fidē suā. aut
aliquid bonū opus. antiquius ab
eius gratia puenire. et retribuere
ei. mercedē a dno. ex hoc q̄
fidē suā prior edidit. Quem
voluerit igit hoc intelligere seu
turionē. cornelium bonis suis
meritis exigentibꝫ a deo acce
pisse fidē. qui causa tenuine
uiciorū ꝗt eleemosinas sc
et orationes quibꝫ instabat. Cum
idem ignorāt loquti sunt.
qm a fide venit ad bona
opa agenda. nō ab opibꝫ
ad fidem. Nisi n. cornelius
prima primū fidē habuisset
puentus i spiritu sancto diuina
neq; bona opa habuisset
Sed sicut bts gregorius dicit
Preuentus a deo ut habet
fidem unius dei. nō tamē
trinitatē psonarū i deo esse
cognouit. quousq; ad eū
petrus ē missus. Unusq;q;
aut deo fidē et opa sua
tribuit qui eius gratia puenty
credidit i eū. et bona opa
exercendo studet voluntati
eius placere. Cum et ipse. et

xi

p vo ſ b dit ipi gla trū ꝓſonarū

pre ſut oia · ꝓ ab ipo origiē
ſupſerut · et ꝑ ipm · t ꝑ filium
ſut oia ꝓ ꝑ illū oia fta ſut
et i ipo · t · m ſpū ſcō ſut oia
ꝓ i illo ꝓſtant · Ecce ēmtas
ꝓſonaꝝ vna ē ſmgulaēs ſba
declarat · ſic ꝓſtaēs eſt dū
ſe audiſſe dice a ſeraphim
Sc̄ſ ſcus ſcs dns deus
ſabaoth · Ter dixt de ꝓſonis
ſcis · a vna tm mo vice de
maieſtate dnis · Bilr · a pb
Bndicat nos deus pr · Bn
dicat nos deus filius · Bndi
cat deus ſpr ſcs · et metuat
eū omnis fines t're · Qd vo
aut ex ipo deo pre ſut oia ·
attendendū · ꝓ no dixit de
ipo · Aliud ei ē ex ipo aliud
de ipo · Oē enī qd ē ex ipo
no ē de ipo · ſ qd ē de ipo
ho vtiq; ex ipo · ꝑ bi gratia
filius ex pre ē · ꝓ ab illo
originem accepit · et de ipo
ꝓ de eius ſba ē · domus vo
que edificat ex lignis vl
lapidibus ex ipo hoīes ē a
quo fit · et a qo originem hꝫ
ſ no ē de ipo · t de eius ſba ·
Deus igit creator omnis ſpr ē
inuiſibilis atq; immutabilis ·
creatura vo omnis mutabilis
ē · Ergo no de immutabili ſba
eius creata ſut oia · ſ ab im
mutabili diuinitate cuncta
ſut ex nichilo facta ac ꝓpta
ex ipo pre ſunt ꝓ ab illo

rm

ꝓ

originem ducūt

Obſecro vos fres ꝑ miā
dei ut exhibeatis corpa
vra hostia viuēte · ſcam · deo
placentem rōbile obſequiū
vrm · Quia ſup dixerat apls
conclusit deus oia in incredulitate
ut omnis miſereat · ondens
ꝓ ſive iudei credentes ſive
gentiles no ſuis meritis
ſ mia et gra dei ſalvati
ſunt · obſecrat eos mo et
oes credentes ꝑ eadē mia
q redepti ſunt ſanguine xpi
et ꝑ baptiſmatis ab oibus
ſordibus ablati · ut exhibeant
corpa ſua hostia viuentem
et dicit obſecro vos ꝑ mia
ac ſi dicet · No ꝑ potencia
magiſterialem vobis impero
q ſum vri mgr · a apls ſ
obſecro et deprecor q ſocius
Quapt et fres eos appellat
no carne ſ fide · recolens illd
qd ſalvator fidelibus dixit ·
Omnis vos fres estis ꝓ vnus
ē pr vr qui i celis est ho
mquit · Obſecro vos ꝑ mia
dei q ſalvati estis ut exhi
beatis corpa vra hostiam
viuentē · Erant apd romanos
iudei credentes · qui vic
timas et hostias legiles
deo hierosolimis i tplo
obtulerūt · Hos hortat ut ia
no hircos no boues non
arietes ſ semetipos hostias

spiritales deo immolaret. Hi-
quidem qui ista scribebat apls
ad templum hierosolymis
commorabat et nondum erat subversum
a romanis. Hostia igitur immolatur
et viva est qui ho ab hac
vita non deficit. Et carnalibus
vitiis se occidit mortificando
membra sua cum pcatis et
concupiscentiis. Ubi gtia
fuit superbus efficitur humilis. Fuit
luxuriosus efficitur castus. Fuit
gulosus efficitur temperatus.
appetitor. Primo me celestes
oibus fragilitatis sic vivit
homo virtutibus et mori vitiis
hostia appellabatur in veti testmto
animalia que adducebantur ad
hostiam domino dm ubique
sacerdotibus tradebantur. Vic-
time vero dicebantur a vicando
eo qd fumbus et restibus victima
ad sacrificium adducebatur.
Cuntum vero ad paganorum
pertinet ritum. Hostia dice-
bat offerentium sacrificium qd
offerebat idolis qui omni
hostes inimicorum erat.
Victima vero dicebatur sacrifi-
cium. qd victoria potitum
dnus p gtiam actione offerebat
Omnium corpora nra fieri
debet hostia scta. qr templum
sunt spus sci iux qd dicit alibi
templum dei sctum est qd estis
vos. Et rursus. Nescitis
qr templum membra vra
templum spus sci. Oportet
go sctum esse corpa qr dei sunt
habitaculum deo placente
et a vitiis et pcatis separatum
Quia vitiis se subtrahit
et virtutibus imbuit deo utique
placet. Rationabile sit obsequium
vrm. Obsequium pie dicitur obtemperare
ab eo verbo qd est obsequor. Et
hic ab apto pcultu divine
religionis poit qd olim apt
iudeos quodamo irracibile
fuit. qui putabant invisibili
et incorporeo deo p corpales
victimas et sanguinolentis
se posse placare. Et a pcatis
mundari. Neque vt ad rone
pertinet ut robilis creatura
qui est homo irrationabilia p
se offerat. Itaque robilis
cultus est ut deo spiritum mens
hoinis offerat mortificatum
a vitiis. Nunquam a vitia
carnis et recidiva pcata in
nobis mortificamus virtutibus
pollemus. Hostia viva atque
robilis efficimur. Si fortasse
quis aliquis. quare opus le-
gales hostias victimasque sibi
preceptum offerri si ipse p illa
sacrificia offerentibus pla-
cabilis non credebatur a deo
ut pcata eis indulgeret
Cui respondendum est ob duas
principue causas ho a deo pre-
ceptum esse. Vt qui prom-
erant animum iudeorum

ad idola colenda · atq; ideo
tolerabilius erat deo ea sacra
sibi offerri q̃ dæmonibus vel
si verū sacrificiū futūm erat
T mūdi dñs viz ihs xs qui
sua immolatione abstulit
pcā mūdi · q oīno dignū
erat ut haberet figuratā
sacrificia longe antecedē ve
nire · ut p illa typica fi
delius pueniret ad istud
verū. Hinc ecclesia cunsti
mistery fiunt · ut offerent
sacrificia typica quatinus
istud sacrificiū p figurarent
id cotidie i ecclesia pro
salute fideliū offert. Et
nolite cōformari huic sclo
p scim hic nō debemus in
telligere pnte vitā · q sp
ānis tribus diebus noctibus
horis atq; mometis volui
s hoēs p carnalem cōuer
sationē sclo deditos pagnis
viz uideos hereticos falsos
si xānos · quibus nō debemus
assimulari et cōsociari · ne cor
vicijs iquinem et mris ·
Nolite inquit cōformari huic
seculo · nolite siles fieri cum
toribus hui scli · qui vtutes
despiciūt · i vicia sectant.
Vos reformamini i nouitate
sensus · p studiū dilcōis et
meditationis vetis testamenti
et noui q̃ cotidie sensus nr
inouat. et intellectus reform
dū pficimus et magis ac
magis in sapiēa crescimus
ea de deo intelligēdo que ante
ignorabam. Reformati etenim
i nouitate sensus nr · dum
pficit i nobis bonū opus
si quatus intellectus in effectu
operis vertit tūc amplius
inouat. Dicam apertius.
Erat quis i lra legis positus
nō penetrabat iterioā tēpus
ad euangelū · didicit q̃ lex
spiritalit debet intelligi · atq;
ita reformatus ē · in nouitate
sensus sui. dū amissis tenebris
carnalis intelligēcie ad frem
tēpus spiritalis allegoie. Sic
et intelligendū ē de his q̃
spretis vicijs ad vtutes
tēpsēūt · et dū pficiūt de
virtute in virtute cotidie
inouāt. Vt probetis q̃ sit vo
luntas dei · qui sacras scripturas
sedulo legit · ille inuenit q̃
sit voluntas dei · et quid pla
ceat deo quid ne displicēat ·
vel quo eius voluntas impleri
possit. In oibus etenim nris
actibus debemus pendere
· Vtera accepta sunt deo
opa q̃ agimus cum nō · bō
bnplacens et pfecta · bona
e voluntas dei · si bona
desideāt sp · bnplacēs si
oia placita sūt ei pfecta
si nihil duplicitatis pla
cet ei · si ea q̃ sincera ac
fiūt. Alia bona i fide bn

placens ī spe fruto⁷ bonor⁷.
pfectū ī cūtate. et ī dilcōe dei et
pximi. hec tā voluntate dei pfi
cūt. Huic alr. Bona voluntas
dei ē m cōiugatis bn placēs i
vidius pfectū m vīgīnib⁹. Hy
tres ordines si sēdm voluntate
dei et tramitem virtutū pcesse
rint. pmis voluntatis dei dona
bit. Dico n p gratiam q datā
q datā ē mi omnib⁹ qui sunt
mt vos nō plus sapē qm op⁷
sapē ß sapē ad sobrietatem.
Gram ī hoc loco sēdm btm
Ambrosiū sapiam debemus
accipē q gratis paulo data ē
sme suis meritis in scā veteris
et noui testamenti et m ligius
oīm gētiū. Dicit n bts aug⁹
ī quodā sermone suo. diuinitus
ita procuratū ē aplo ut qm
oībus gentib⁹ erat pdicatus
maiorem sapiam poribus aplis
haberet ut oībus phis gēciū
et simplicibus eet sufficiens.
Vnde et petrus ī epla laudat
illū dicēs. Frs mqt fr nost
paulus pdicat ī oībus ecclis
sēdm sapiam sibi a deo datam.
Qui aūt dicit oībus qui st
mt nos. et simplicit potest
intelligi. ut dicat oībus dico
q habitant mt vos ut alterū
intellexū illos alloqt q p fidē
deo adherebant qui sp habi
ē deo n solus ē. qm ipe sub
stantiabit. hi esse sicut ad
moysen dixit. Ego sum qui

sum. et ego sum deus abraham
et retēa. Quicūq illi adherēt
illi sūt. sicut a qui nō adherēt
nō sūt. Ergo q sum dicit. et qui
p fidem q p dilcōnē opat
deo copulant. Et quid dico
ho vtiq dico et pcipio non
nō plus sapē qm op⁷ sapere
et nō superbire. hoc dicit qt
iudeos timētes q insultabāt
iudeis tūq ramis fractis.
Plyn qm op⁷ sapit. qui ppt alterū
miseriā se extollit cū potius
humiliari debeat ne ipe cadat
Dicēdū et ppt eos qui sanā
doctrinā non sectātes quedā
falsitatis dogmata coponūt
quib⁹ simplicium aiōs corrūpūt
putant nō plus sapē qm op⁷
sapē. Oportet demq ut viri
precedentū doctorū mitetur.
et ī gemitū pnitū mgrōr⁷
ad imples qd dicit sapia
Nō transgrediaris termios quos
posuerūt pres tui. Op⁷ sapē
ad sobrietatē. et tpantiam
Sobrie nāq sapit. q agnosci
cit quid ipe sit et sicut cōtra
deo in xo loqui. Hoc pre
ceptū transgressi sunt omis
heretici et vmcuq sub
dico sic debē sapē sicut deus
deus diuisit mensuram fidei
fidei. In fide nāq mensura
ē quantū ad nāq capacitatē mūq
attinet qm alius plus alius
minus credit. Maiorem n.

fidē habuerit apli mōtes trans-
ferēdo · qm nos habeamus Hinc
intelligit hic mēsura i domus
fidei · qm habētibus fidem aliis
dat sermo sapiēcie. alis s'mo
scie rō. Et hominū mēsura
secūdū rōm fidei dat · quō nō
nisi mēsi fidem tenentibus
tribuit. Intelligit et de mysteriis
ecclesiasticis · q secūdū modū
suū debēt prēsbi et nō vltra
licitū vsurpari vbi gratia
p̄sbit' es nē vsurpes episcopi
mysteriū Diaconus es noli
noli vendicare aliqd ex officio
p̄sbiterii Sic detectis mysteriis
et g̃ dibus intelligēdū ē Sic
n in vno corpore multa mēb'
habem omia autē mēb' nō
eōdē actū hent ita multi
vnū corpus sumus i xo Sicut
multa mēb' i vno corpore
vnū corpus facium ita multi
tudo fidelium cōunita p fidē
et dilcōm capiti suo xo
vnū corpus sūt cū illo Vez
mēb' corporis nri p̄pria hent
officia · ut oculi videndi · aures
audiēdi · et reliqa sili et sic
vnū alterius mēbri nō vsur
pat officiū sic vnus aliqs
frm nō debz inuadere alterius
mysteriū Et tū sicut oculi
videt toto corpori et aures
aures audiūt et os loqui
et manus cooperant suo corpori
sic debēt ageōs et spiritalia

mēb' ecclie Oculi sūt q alios
ministrāt spiritale lumē sicut
doctores. aures boi auditores
q vba magrōs humilit' audiūt
nares qui scientia discernēdi
int fetores viciorū et odores
virtutū obtinēt. Os q alios
erudiūt. manus q alios mi-
trāt necessaria sicut eleōsinarij
boni · pedes q p sanguē inoriū
libeando et infirmos visitā-
tūt. Hic sibi iuuēt p̄spice et
ministrare debēt q p̄p et infert
apls Omnium autē alt' alterius
mēb' Quia vnusq̃q̃ iuxta
rōēz sibi diuinitus collatam
alios iuuare debz ut sibi iuuēt
sint mēb' et i spiritalibus et
i tpalibus. Habentes igit
donacōes secūdū gratiam quē
data ē nobis differentes
In hoc loco defectus dcōis est.
q̃p nē ē ut subaudiat' aliqd
ad cōplectōz sensus dicitur
vtiq̃z hoc mo Cum i nobis
habentes donacōes secūdū
gratiam q data ē nobis a deo
differentes et ab inuicem distinctos
sicut et mēb' corporis. vbi gratia
Oculus nō ē auris nec auris
oculus. sic sunt i ecclia qui
sūt oculi et nō sūt aures
sūt aures et nō sūt oculi
qr sūt doctores et nō sūt
auditores. sūt et eleōsinarij
et tectei ordines i quibus
data ē gratia Gratia dei gratis

data · et qcqd habet fideles donor
et donationū grā dei ē · ipse sme
suis meritis illud preperāt
Siue ꝓphetiā · s · quis hab · secdm
rōem fidei · habet illam qm fidelis
hō pmeruit · Si ei nō ctrediss
semq ꝓphie spm neqq acre
pissemq · legit aqnibus ꝓphe
tasse pq dm ascensiōem q quat
tuor filie philippi · Ipi ecl
apli ꝓphe fuerāt · ipse futura
pmia cleōr et penas rpbor
pdicebant suis auditoribq
illuō ꝓphiaz p doctrina h' possit
actipe · ut sit sensq · Siue
ꝓphetiā · t · doctrinā quis hab secdm
rōem fidei dispenset illam ·
nō plus sapiat qm oz sapere
Rōem autē fidei veritatem
catholice fidei dicit · secdm
quā debet quilibq doctor dis
pensare pdicationem suā · ne
forte a veritate deuiet · Siue
misterū · s · quis hab · i · misterio
nō plus sapiat qm oz sapere
In misterio etei gratis sibi a
deo collato nemo superbire
debet · i · plus sapere qm opz sapere
habes · mistres pauperibq
et orphanis noli superbire ·
ipse gratis ti a deo data ē · Vt
et de misterio ecclesiastico integri
de quo nemo superbire debet · liz
sit epc liz presbiter a pre mōs
terij constituti · s · magis debet
se humiliare attendens illud
qd dicit · Sis q se humiliat erat

tabit et quanto maior es hu
milia te in oibus · Siue qui
docet · s · deset in doctrina · que
illi gratis a deo data ē · non
debet plus sapere qm oz sapere
ipse non oz mde superbire · Ho
aut aiadutendū · hucusq
subaudiendū ee a superioribus
his eplē nō plus sapere qm oz
sapere · Exhortatio ē spes pdi
cationis et doctrinie et magie
ad dolentē et desperantem res
picit · Vbi gracia · Quot multi
doctores · qui sapia diuaz scrip
turaz pollentes · pitq eloque
uborz florentes cotidie allo
cunt ꝓplm de veritudine fidei ·
de appetitu virtutū · et exercita
cione vicioz · de felicitate
ꝓpetui regni · q pdicōe ifm ·
et ptelato simone petre usq
ad solis occubitū constituti ·
exemplū ꝑsolationis lapsis
minime pferūt · Interim
aut dū audit aliquis excru
ciantibq penas miserim q
ab illis minuit · Ipse q cum
malibq delictis tenent obno
xis · et recedit se aliquod
facinq grauissimū ꝓpetrasse
homicidū · viz adulterū
aut horū aliqd ob immanita
tē sceleris sua tristicia des
perationis ꝓfundit · ipse no
nuduit · vbi ꝑsolationis
a predicatoribq · Quē si in
uenerit · qlibz simpler pdi

dicitur stultum penitentiam pœnitentiam
ab eo cuius rei causa existitur
mestus et merent. Compti
causa consolat. Vobis eum sim
plicibus quibus valet. simulque
hortat ne desperet de venia
salutis dans pur. etiam era
ac consolatoria dicens. Quid i
desperationis malum habetis cosi
dera si vultis munus dni quante
sint de ipsis ps dicit. Mirae dni
opa sup omnes eius. Nunquid dauid
non erat rex et psalm. cum sil
patrauit adulterium cum homi
cidio. et tm venam meruit
Nunquid petrus postquam electus e a dno
nonne negauit illum ter dicens
no noui illum. et tm pius dns
postea profecit illum certe sue
Nunquid latro no meruit audire
hodie mecum eris in paradiso.
Salubri vobis exhortationis illum
alloquens. qui in desperationem
ruerat in spem veniae consistit.
Ecce quo exhortatio spes est
predicationis. Qui tribuit in
simplicitate. i. qui eleosinam
pauperibus largitur. et dat
fatuat nam misericordia. ideo ut deo non
hominibus placeat et subaudi
endum est. Qui tribuit in
simplicitate tribuat. Qui
prest in sollicitudine sub dei
presse ut commissos no neg
ligat. hic sollicitudo et mag
cura certa quas magis
debet re. Qui miseret sub

paupibus cibum esurienti potum
sitienti
vestimentum algenti tec tectum vaganti
in hilaritate et in gaudio
mentis hoc facies qm hilarem
datorem diligit deus. cum gau
dium mentis eleosina danda
est. et nam pstanda. securus
de mercede qui huic opi insistit
qm qua tribuit ac tpalia et
receptis etna pmia a magi
ma. Quia eleosina in paupi
largitur in tra a dno recipit
in celo sic uts ambrosius dic
ipse demum dictus est electus in
die iudicii. Nam diu vin
er mihi meis fecistis mihi
fecistis. Sit in de mercede
et ne retributionis dubitat in
hilaritate cordis eleosinam no
erogat. Nec. n. pt qm et hic
amittit quod tribuit et in futuro
pmium no recipiet. Dicit sin
simulatione sub adimplenda
est. Quis diligo quod secundum deum no
est a p amore dei no agit. simu
latio et ficto vocanda est. Ideo
quem diligere dicit. si no correc
erit eum cum extra videt simu
lata caritate ergo pximum
habere conuincit. Odientes ma
lum. et diabolum et membra illius
ultimis omne pena sitis odientes.
Noendum at odium in hoc loco
in bonum ptem accipiendum.
quia est odium malum quo odio
frem. Adherentes bono

// ·r cū caritate fraternitatis sitis vob al
tēātrū g diligentes

·t deo q̃ summū bonū ē e mēbris
eius utq̃ iustitie oībusq̃ virtutib;
Caritate fraternitatis inuicem
diligentes ip vnq̃ ē pr vr
// ei q̃ in celis ē Omnib; qui vnam
fidem habent et vno baptis
mate sunt ablutī · utq̃ se inuicē
fdm deū diligē debēt velu
ti frēs ex vno mris vtēo
egressi Honore inuicē puem
entes ·t· mutuē honore nmpe
dite · plati subiectis · et subiecti
plātis · ip humilitatis virtus
est et hymnis placet. Solli
citudine nō pigri ·t· in curā
subditorū nō sitis desides et
torpentes · ne forte cū seruo
mytili dāpnemur q̃ ligatis
manib; et pedibus mittitur
ē in tenebras Et nō solum
qui preest verū est omis
subiectus studiosus et velox
debet esse ad oē opus bonū
Spū feruentes ·t· cū ardore et
feruore spī sci habeatis ·
vl spū ·t· mēte nō sitis tepidi
i dilcōe dei et pximi ne forte
audiatis ip nec frigidus
ē nec tepidus incipiam te
euomere de ore meo Te
hēs ignis feruore dicit dns
in euangelio Ignē venit
mittē in terrā et quid volo
nisi ut ardeat ·t· ut diligatis
deū et pximū et cōsumat
rubigo vitiorū dnō seruiēs
seruiētes neq; dnis neq; vicis

sine delectationibus Illi dnō ser
uiunt qui eis pcepta seruant
Spe gaudentes Spes est
expectatio futurorū bonorū In
dicit aplus nō Spe sine
expectatione pmiorū celestiū
sitis gaudentes et in angu
stiis · In tribulatione vob
illata a psecutoribus sitis patientes ·r·
aliō nō sitis reluctantes et nō qrentes
pmiū i pnti Orationi istantes ip
qd humanis auxilis neq; mris viis
obtinē et agē nō possumus · nātē
ut orationibus a deo impetremus · sicut
de daniele et socis eius legimus ·
Necessitatibus sōrū cōmunicantes
non dicit sanctis elēosina pbete
et facite honestioī verbo usus ē
vrā bona cū sanctis ptcipate Ho
tpe quo aplus scribebat · credētes ·
suis facultatib; pruidebat · unde
laudāda dicit in epla ad hebreos
uideris credentib; Et expmam
bonorū vrōrū tū gaudio suscē
pistis Ideoq̃ illos q̃ facultatibus tu
ppis adhuc nō erant pnati
hortabat aplus ut expoliatis
pr nōie subsidia tpalia admis
traret illorū indigentiā suam
putātes bonis tpalib; cū eis
i cōie viuentes Dei etenim
dona cōia nō debēt fieri p
uata Hospitalitatē sectātes
Nō dicit hospitales estote ·
vel hospitalitatē sequimini ·
sed dicit hospitalitatē sectamini
Plus in dicit Deqnit nāq;

hospitalitatē. qui rogantes suſ
cipit. sectat. vēo qui nō rogātē
rogat et quērit. ne forte ī platis
et platēis ex tectū remaneant
Magna etenī virtus ē hospita
litas. p quā multi placuerūt
dno angelis hospitio suſceptis.
sicut abraham ⁊ loth et alij multi
Benedicite ſequentibus vos. id ē.
benedicite illos ⁊ bna loquimini cū
illis. ſi vobis vim inferunt.
Benedicite ⁊ nolite maledicere
maledicē ē malū dicē. Obiurgā.
Detrahē alicui blasphare. cō
tumeliā facere. licet ipi loquant male
de vobis dicēs vos magnos
ē et discipulos seductoris hoīs
nolite ideo maledicē illis. ſ pa
cienter ferte illos. Ipse obprobria
Ad aplos in semetipso imple
bat hō. verūtamen suis auditoribus
implē pripiebat. Dicit enī
alibi ⁊ maledictū et nō ma
lediturus. Gaudete cū gaudē
tibus. studetote. Nō pripit
gaudere cū hīs qui gaudēt
de tēsitoriis et caducis rebus.
ſ cū hīs qui gaudēt ip
noīa eorū scripta sūt in celis
nec ī quibuscūq gaudiis
ipsorū gaudia socīāda sūt.
nec quibuscūq fletibus lacrime
nre iugende sunt. Vbi gaudē
ti videmus gaudē aliquos
sup questu pecunie aut
possessionū latitudine.
nō debemus cōgratulari illis
ip luctus illorū gaudia sequūtur
et lacrime. vt dns nō solū de
luctibus. ſ etī de his admonuit
aplos nō ē gaudēdū ip de
mōia eis subiecta erant. ſ
potius de hoc ip noīa eorum
scripta sūt ceū in celo. Et ē
sensus. Si videritis hoīes dig
opa agētē ī merentur scribi
in celis. de illis salute cōgau
dete. Flere cū flentibus. curate
Nō cū hīs qui lugēt et deflē
omissionē rerū tpalū. ſ pon
cū hīs qui aut prior deflēt sua
pcā. sicut samuel deflebat
saul. eo ip dns recessisset ab
eo. Et paulus multos corinthios
ī po fornicatiōis nō egerūt pe
nitētiā. siue ei lugē pcepit cū his
ī lugēt ip deferūtur a regno
dei. securi iā de pmio. De
quibus oībus dns dixit. Beati
qui lugent qm ipi cōsolabūtur
Idipsum inuicem sentientes.
Hic sermo apcius habet in
greco. Est autē sensus. Hic senti
te de illo. sicut de vobis bō
optatis. sic et alios. et sicut
vos diligitis. sic alios diligite.
Vel ita estimate vos diligi
a frē veluti a vobisipis. Nō
sitis ultra sapientes. f. superbi
ſ humiles cōsentientes. ut et
vos humiles exhibeatis. Discite
quia dns. ip mitis sū et hu
milis corde. humilibus nanq
cōsentit ī cū humilibus se humiliat

non p̄ferens se illis · sed socians et ex
pectans qd̄ dn̄s p̄misit Discite mt̄
dn̄s qr mitis sū et hūilis corde Dis q̄
se hūiliat exaltabit. Quicūq; enī
hūilitatem veāz habet. vtq; eandē
hūilitatē malis venerant. Nolite
ēe prudentes apud vosmetipōs ·
Apud se prudens ē. et nō apud
deū. qui sapienciā quā habet nō
autoi sapienciā deputat · sī sibi
suis; meritis · z ingeniis · suae studiis
suis Quo vicio deprehendūt labo
rasse philozophi gentiū de q̄bus
dicit aplūs · in exordio hj epl̄e. Qui
cū cognouissent deū. nō sicut deū
glorificauerūt · sī euanuerūt in co
gitacionib; id. ē. vani facti sūt ·
nō referētes deo grās de collato
sibi dono suis meritis Alit̄ Apud
Apud se sapiens vel prudēs ē. quicū
sit stultus sapientē se putat ēe · et
gloriā in se · qr speraf sibi qd̄ nesciat
Vel etiā tēio modo prudēs apud
se ēe dr. q̄ vindictam expetendo.
suas iniurias vlciscit. qr sequens
versus indicat Nulli malū p malo
reddentes Multi putāt malū nō
ēe · si quis acepta iniuria se vlciscat
et vindictā iterū sumit. Iz si ita
ēet. neq; aplūs p̄ciperet talia
Ac ꝓpter aliq̄ dicūt. etiā plerūq;
maius ēe delictū. si malū p malo
q̄s reddet. qm̄ p̄t fi ut q̄ prius
malū intulit. qd̄ patīn q̄ malū
ēe ignorauit Ille vero q̄ vindictā
expetit · z vicem reddidit. qd̄ ma
lū fuit statim ostendit Vn̄ p̄t
ita intelligi · qd̄ malū inferēs alter
culpa ē. reddē vero malū p malo
patīn ē Et dū aplūs dicit nulli
malū p malo reddēdū fidelem
q̄ videt ēe · z infidelem tangit
fideli ideo qr fr̄ ē. z infideli ut
lucri possit Prouidentes bona
nō solum coram deo. sī etiā coram
omnib; hominibus. Coram deo
bona sibi quidet q̄ minimo cordis
ei q̄ secreta intuet placē studet.
z illum nō cogitacione · n nō vbo
vult nō ope vult offendē nec
offendit inquitū valet · quidet
et coram omnibus hominibus bō.
q̄ vbo et moribus · omniq; cōuersa
cione in vita sua p viribus suis
inquitū valet irreprehensibilem
se prebet. Qdi fieri p̄t qd̄ ex vob
ē · t qd̄ vere congruerit religioni
Cū omnibus hominibus pacē
habentes Rem difficilem dcūr;
p̄misit dicens qdi fieri p̄t qr ā
vir ā nullatenus fieri p̄t ut pax cū
omnib; hominib; seruet. Nā
si paganū increpauerīs · te cōtēp̄ reqr
serit · nō vult tecū habē pacem
Dilr de iudeo intelligendū atq;
hereticō Dicamus et alit̄ Est
quilibz p̄latus increpat subiectos
delinquētes · dū eis displicet in
crepacio p̄lati · pacem cū eis
habē nō p̄t Et cū ita sit · vnus
quisq; animā suā seruet pacatā
et quietā · habens in se cū illis
pacē · diligendo illos · qr dn̄s
omn̄ auctor ē eor · licet vicios

se ab illo separent. In hoc loco ⁊ in
sequentibus prohibet contentiones ⁊ lites.
quibus maxime par violat. Non vos
metipsos defendentes karissimi. hoc est
dupliciter intelligendum. Uno modo
de adversariis nostris. hereticis vel ⁊
falsis fratribus. qui non nos plerumque
sequuntur. de quibus non debemus nos
defendere vindictam expetendo.
Alio veo modo. ut si fuerit quis infi
delium qui nos exercitatus per noxe rpi
aut causa alicuius iurgii vobis
contradictoris put to dictum est. qui
quo mansueti ⁊ humiles apparemus.
imitantes dnm qui pauca contra
pilatum respondit. Sed date locum
ire. Duobus modis damus locum
ire. vel cum refrenamus animos. ne
vindictam expetamus. vel cum de loco
ad locum fugimus. Date inquit locum
ire. id est cos qui contra vos irati sevi
unt permittite vobis nocere. qui pacien
tiam remunerabit. ⁊ eos sevicia
punietur. Vel date locum ire. id est.
nolite vindicare si fugite de loco
ad locum. fugite iuxta quod dns
precipit dicens. Si fuerint persecu
ti vos in civitate una fugite in
aliam. Quod autem dicit date locum ire.
hec ira vel illud intelligitur qui sevit
vel fuit iudicis. qui in sequentibus
loquitur per exemplum propheticum. Scriptum
est enim. Mihi vindictam. scilicet servate
et ego retribuam. vobis qui pacien
tissimis premia ⁊ coronam. et illis
qui mala illis intulerunt vindicem
penarum gehenne. Quia quod hoc est
in vindicta modum excedit

nec potest se vindicare cum tranquilitate
mentis. idcoo oportet deus precipit sibi
vindictam reservari. ut ipse qui immu
tabilis est iudicet illos. et qui non
monuit ad iram. unde quod et eximius
orator salomon dicit. Tu autem domine
cum tranquilitate omnia iudicas
humanus etenim iudicis iustius est iudi
cium. quam non excedit modum. nec turbatur
in suo iudicio. Si esurierit inimicus
tuus ciba illum. Si sitit potum da
illi. Si hoc feceris tunc per malo red
des bona. et accipies magna pro
mia. Hoc enim faciens carbones ig
nis congeres super caput eius. Car
bones ignis appellat in hoc loco
fervorem caritatis dei ⁊ primi
de quo fervore dns dicit. Ignem
venit mittere in terram. Si igitur hoc
feceris. quod superius diximus.
cibum potumque videlicet inimico
ministrando. carbones ignis. id est
ardorem caritatis pones super
caput eius. id est super mentem eius. qui
tuis beneficiis delectatus incipiat
te diligere. quem antea cor erosum
habebat intentum ut dicat. Quid
est quod hactenus egi quod huic viro.
cur ei tanta mala intuli. qui mi
tanta bona contulit. sine causa
ego et infestus ei extiti. Quapro
per tam benigne ⁊ patiens ergo
me agit. incipiam illum diligere
ut karissimum fratrem quem hactenus
persequebar ut hostem. Si autem
qui cibum et potum tribuit idcoo
hoc fecit unde quidam voluerit
intelligere ut carbones ignis

ad ē penas mferm et ꝓparet dū
eo bnficiis honoratus eū nō diler
erit · iam hꝰ nō ē caritas · ideoq;
melius ita mtelligi ut sup̄ dicti
m p̄mo de ardore caritatis ·
Qd vō dicit sicut caput eius ·
rē p caput mens id ē rōbilius
ac principalius anime mtelligi
ꝓ sicut oīa membra regunt capi
te · ita cogitacoēs et volūtates
mente disponūt ·
Noli vmci a malo · ſ vmce m bono malū
Noli inquit vmci a malo · id est ·
ab aliquo vicio · nō ab ira · nō ab
odio · nō ab iniustitia Sive noli
vmci a malo id ē a diabolo ·
a quo vmceris dū cōn inimicū
tuū iracūdia accenderis · qui
ad voluntatē suā te ēxhit Aut
Si tuas iurias vlcisci volueris
a malo vmceris · ꝓ ei qui tibi
malū fecerit fecit silis efficeris
Nāq; N. dyabolo · vel vicio
aliquo obedimus · vmcim ab
illo · dū malū p malo reddis ·
ab illo vmcim qui nobis iuriā
fecit · ut cui vicem reddimus ·
ꝓ nos silēs sibi fecit Si autem
cōmotum animū refrenamus ·
ut vindictam ꝓprio nō ferāmus
tūc victores erimus · et de
pcō ꝓ ad salutem acq̄rendo
frem triūphamus Ergo vmce
m bono malū · Vmce in bono
malum id ē m deo dyabolū
Vmce m bonū malū · i pacie
summa inimicū et adūsarium
tuū · pbendo cibū et potū · vesti
mētū et calciamētum Ēdum ca
ritas beneficiis puerus illū ad
hꝰ ut incipiat diligē eo modo po
superius diximus · quodāmodo
superes illū Vel vmce m bono
malū · id ē · m virtutibus · vice
et supera vicia et pecuta · acci
piendo ex eis palmā victorie

Omnis anima potestati
bus sublimioribus sub
dita sit In cordio sancte
ecclesie · ex omnibus condicioibus
venebant ad fidē · et ne fiu vl
ancille vl quilibz subiecti dicent
qd ipi qui assecuti erant libertā
tem omniū pcōz · et filii dei
effecti · indignū esset ut fiuiret
seculi potestatibus · dicit aplus
Omnis aia id ē oīs homo ·
liber et seruus · fidelis et infidel ·
potestatibus subditus sit sub
limioribus Omnis anima dicit
dicit p eo qd ē oīs homo In sac
ra scriptura frequēt sola aia
totū hominē significat sicut
dicit hic · et in genesi vbi dicit ip
ingressus ē iacob in egyptum
in animabus septuaginta · et in
actibus aplorz Erant inquit
in nau aie ducenti septuaginta
quinq; potestatibus sublimioribus
dicit regibus principibus et tri
bunis · dnis omnibusq; platis
hꝰ pcipit petrus Subditi mag
ne estote omni humane
creature id ē oībus vobis

ꝓpositis et hoc ꝓpter deū sue ꝓpter
dei amorē In quātū quippe hō
nō offendit deū obsequi et obe
dire debet celsioribus Nā hō
constat ex anima et corpore et
ī anima q̄dem debet seruare
īuiolabilit̄ fidem deo ī corpe
vero debz seruire dominātibus
sdm̄ seruitutē p̄nātis vite Hez
si cōn fidei ꝓpositū videat sibi
imperari a p̄ncipibz huius scli
sue potestatibus sue dm̄s et
p fide usq̄z ad mortē satagat
laborare ne qd̄ manus ē anim
mā vz̄ ꝓdat Nam̄ licz illa
potestas mactet corpus gla
dio animam vero non potest
occidere Nō enim p̄tās nisi a deo
Omnis p̄tās sive maior sive
minor q̄ hominibus p̄est aut
ex volūtate dei aut ex pmissione
constituta ē sicut p salomonem
p me reges regnant et prīn
ces discernūt iusticiā Si ait
q̄rimus q̄re hec potestates ordina
te sint illud dicendū q̄ genus
humanū bestiale effectū belui
no amore cont se cepit seuire
mtīm ut p̄m ꝓnates filius in
frem consurgens interfecit eū
Nestiarū est ꝯ homines dis
cerpere et semuicem lacerare
atq̄z deuorare Verbi grā Leo
deuorat hominē et vrsum
vrsus et lupus deuorant ho
mines et oues et boues Hac
de causa omnipotens deus
bestialibz hoīb̄z p̄ncipes ꝓposuit
ut eoz terrore acerbitas illorū
animoz rp̄meret Sicut etiā
pisces alios deglutientes q̄s
imitabant homines in alios
seuientes quorū temeritas prī
cipū fortudine sedata ē Que
autē sunt sub p̄tātes sup alios
a deo ordinate sunt Sive q̄
sunt iura potestatū a deo or
dinata sunt Potestates etiam
vl̄ iura potestatū q̄ in mūdo
p̄ncipant a deo ꝓstituta sunt
sicut iā sup̄ diximus Vnde dns
dixit pylato Nō haberes ī me
potestatem nisi tibi ēet datū
desup Quibz ūbis declarat
q̄ sive bona potestas ut dauid
sive mala fuit ut nero nō ē
nisi volente aut pmittente deo
Hoc autē totū ꝓsequit aplus
ut potestatibus subditi sint q̄s
nō nulli sicut iā diximus ad
fidem venientes p̄stinum
obsequiū et seruicium q̄i libei
effecti dm̄is et p̄ncipibus suis
reddere nolebant cū dns non
venerit conditiones mutare
ꝗ animas ī et nū victuras saluare
Dicebāt Nr ramam credētes
Nos q̄ diuinis legibus parere
et deo seruimus non debemus
seruire neq̄z honorē p̄bere
nerom alisz potestatibus t̄reis
Quia ꝓpt aplus talia scr̄psit
eis poterit nanq̄z scandulum
nasci et p̄ncipibz si seruiet

subiecti eor xpiam effecti a
seruicio eor efficerent aliem
Noceret qz ecclesie. dū nō pmut
terent alij credē. cū magis me
liores debeāt dm seruos suos
recipere fideles xpi effectos.
hoc et ipa veritas p semetipam
pcipit dicens Reddite q sunt
cesaris cesari. et q sunt dei deo
Itaq q q ptati resistit. dei ordi
nacionī resistit Siue bona sit
illa ptas siue mala. qcūq
ei resistit. subtrahendo ab ea
seruicū. denegando tributū.
et honorem nō pbendo. quem
debent ei pbe dei ordinacionī
resistit et dispositionī. cuius
ordinacione illa pricipatur
Quida male sencientes has
potestates mtpretati sunt deoes
de quibus in epla ad ephesios
dr. Nō e vobis colluctio aduersus
carne et sanguine. sz adusus
pricipatus et potestatus Sz iste
sensus valde e supfluus. qz in
nullo debemus subdi demonibus
Qui at resistunt. potestatibus
regibus viz. pricipibus ac dmis suis
xpi sibi dapnacioz acquirūt
qualitate. n culpe acquirūt sibi
vindictam. qz mate ille ptates.
dū subditi eis pce contempnūt.
aut occidunt eos. aut in car
cerem mittūt. aut etia i exilū
diriguūt Sed qsiezt aliquis
tur dns dapnauerit seruum.
priceps subiectū. respondet.

Resistebat in. i ideo accepi vm
dictam ab illo Considerandū
at q nō de dapnacione etna
loquit apls. sz de corporali eo mo
quo dictum habemus Na pici
pes nō sunt timori bom opis
sz mali. id. e. nō sūt ad hoc ysti
tuti ut timore meuiat bene
laborantibus et bono opei insiste
tibus sz malefacientibus i seruī
re nolentibus Na ad ho sunt
ystituti. ut bene laborantes
laudent et adiuuet. male veo
facientes dapnent Sz si quis
bonū facit nō timet potestate
Qui veo malū timet ab eo
dapnai Unde subdit apls Vis
at nō timere potestatem hoc
fac et habebis laudem ex ea
Nō dicit laudabit te illa ptas
qz multe potestates sūt que
in subditis magis malum qz
bonū diligūt. sz habebis lau
dem ex illa ptate. et ipa erit
occasio ut tu laude dignus
sis. qz si tuo ex ad fidem id
ad iustē opa fuerit pducta.
laudabeis tam ab illa. sz etia
alys apud deū qz laude digni
eris Alie Si potestas illa usq
ad mortem te penis afflixeis
Aut in aliquo contraria erti
terit. tuq legittime decertando
mortem aut aliqua iniuriam
patient ptuleris. habebis ex
illa laudem id. e. pbebit oca
sionem ut lauderis. qz pci

pies p̄ p̄secuciomibus eiq tibi
irrogatis p̄petuam beatitudinē
et laudaberis apud deū et hoēs
Considerema lauzentiū q̄ p̄ r'
noie atterrime ē ustulatus /
nō fuisſ laude dignius p̄frē
tuentus / nisi a suo p̄secutore
fuisſ ustulatus Ideoq ipa ptās
fuit occasio laudis eiq Sic
de ceteis martiribus itelligendū
ē / et de oibus q̄ muste damp
nāt Dei n. minister est tibi
in bonū Dei n. minister est id
ē a deo ystitutus ad bonum
tuū / ut suo timoē et adutorio
custodiat et tueat te / ne mi
ficiatis ab inimico tuo / et tuā
substancia nō deripiant alij
illi But multi qui volūt agē
malū / ſz timēt potestatē mū
danā et causa hq timoīs nō
p̄ficiūt q̄d cupiunt Ergo
ad bonū illoq ne faciāt ma
lū ptātes ille posite sunt /
q̄ quo amplius homo malū
facit / eo amplius penā susti
nebit maiorēs Si aūt male
feceris timē id. ē nō leue
ferās potestatem timere /
poteis ei te dāpnare iuenta
occasione q̄ nō enī sme causa
gladiū portat / p̄ gladium
intelligi vindictā / non sm
causa gladiū portat id. ē
nō sme causa potestatem hz
vlciscendi Sunt quippe quedā
enormia flagicia / que poniq

p̄ mūdi iudices / q̄ p̄ antistites
et rectores ecclesiarū iudicētur /
sicut ē cū quis mīficat pōtifice
aplicū epm̄ p̄sbiterum siue dia
conū / hymōi reos reges et pri
cipes mūdi dāpnāt Ergo nō
sme causa portat gladiū / qui
talia scelera diuidicat Sunt
etiā marīe ystituti p̄p̄t latrones
homicidas raptores ut illos
dāpnēt / et alios suo timore
ronpesce faciant vndē subdi
Dei n. minister ē vindex in
iram / vindeāz / ei qui malū
facit / ideoq necessitate subditi
estote / Hoc ip̄ illi vobis dei minis
sunt / in bonū obedite illis ut
cū eis pacem habere possitis /
Vel necessitate subditi estote /
q̄ vlciscent se de vobis / si eo
ptāti q̄d dixeritis Ad hoc enī a
deo ē p̄positus / ut bene agē
iuste q̄ viuētes sa sua p̄tectio
munendo defendat vindeāz
veo mfeat peccantibus sibi
resistibus Quapp̄ subdit /
Non solū aūt p̄p̄t iram / sive
vindeāz q̄ ysurgent in vos
sz etiā p̄p̄t ysciencia / id ē p̄p̄t
mente quā debetis habere
mūdā / dilcōne eiq cui subditi
estis marīe p̄p̄t hoc / q̄ a deo
ystituti ē / eq ordinationi re
luctāi nō debes / Sibi grāt
subditus illi timēs dampnū
tpale / dū seruis illi ad oculū
esto subditus p̄p̄t ysciencia

mentis. ut ī ipā ꝓscīē quā deus
mtuet nō habeas illū odio cui ꝑs
tas obsequiū. ſ tua mens ꝓhibeat
testimoniū ꝙ ex corde diligis illū
Ideo et tributa prestatis subi. ꝙ
a deo ꝓsiti sunt vobis. vl ꝙ defē
dūt vos ab hostibus. et suo tīore
cōstrīgūt īmnos vrōs ne mi
ficiamini ab illis. neq; vrā bō
deripiāt. vl' ecia ī vos suam
vmdcā exercēāt. si m aliquo
rebelles fueritis. et eos tram
paciamm sicut pauci sunt iudei
q̄ noluerūt rōnis tributū dare.
Unde et sequit. ministri enī dei
sūt ī hoc ipm seruientes. ut et
vos defendant. reos puniant.
tributum a vobis accipiāt Sic
et iohānes baptista militibus rō
rentibus quid agē deberēt rndit.
Nemīnē cōcutiatis. neq; calumnā
faciatis. ſ contenti estote stipēdis
vrīs. Ubi notandū ꝙ nō dixit
nolite militārē. ꝙ milites ꝓstituē.
ut ab eis prie ꝓmisse tuant. Red
dite ōibus debita. id. ē. ꝓsuetum
obsequiū. sicut et dnīs dixit Red
dite q̄ sunt cesaris cesari. ⁊ q̄ dei
deo Cui tributū debetis. id. est
reddē. tributū reddite ei. sicut ⁊
ipē conditor ꝑse ⁊ petro didrag
mia Tributū dr a tribuens et
tribum a tribus Quīquē romoꝝ
conditor et auctor rome in tres
partes ꝓplm sibi subditū diuisit
rōnabili distributōe. ī senatores
viz et q̄ consules vocant. ī milites
et agricolas. et vnicuq; ꝓ principē
vmī ꝓstituit. q̄ tribunos dicebat. eo
ꝙ vni ex ꝓbis ꝑesset Censū vero
ꝙd a subditis exigebat tributū
dicebat Cui vectigal. vectigal
ē tributū fiscale. et dr a vehendo.
eo ꝙ accipit de vectis. id. ē de
deportatis mercibus. Cui timorē
sub. debetis. si dnīs. reddite illi
timorem Cui honorē debetis red
dite illi. honorem. nō solum m
ꝓfessendo et humiliando ſ m mu
nerando Nemini quicq̄ debeatis
nisi ut mutuō diligatis. Id. ē
sicut oībus seruitutis vrē obsequia
et debita reddite. ut nēm q̄cq̄
ꝑ vobis vtiam debeatis nisi ut
mutuō diligatis Reddite debita
debito et obsequio q̄d oībus ꝓsunt
solue debemus et principibus. eos
qui nobis ꝓsunt diligē debemus
hō debitū caritatis ꝙ diu m
ꝑnti seculo viuit debet. m futuro
q̄ſ sme ponde plenus fruabit
Qui enī diligit ꝓximū legē
implevit Proximus iste nō tm
ꝓximus cognatione. ā aliq̄
affinitate. ſ etiā oīs intelligit. aliq̄
quē diligendo legē mosi imple
ꝙ q̄d moses ꝓhibet ꝑ legem.
Nō occides nō adulterabis
et cetera talia Si diliges habē
cōm ꝓximū nō nocebis Si
vt ꝓximū diligis sicut
temetipm nō occidis illū
ꝙ nō vis occidi. nō polluis
vxorē eius. ꝙ tua ab illo

adulterari nō vis sic de ceteris in
telligendū. Et ut habūdet iustia
vra sup scribas et pharisēorum
ceterorū qz iudeorū inimicos. etiā
nros debes diligere ppter dei amorē
luz ab illis persecutiōz sustineas
Nō tm debes diligere in illis viaa
sz nam adimplentes qd veritas
pcepit. Diligite inimicos vros.
et orate p persequentibus vos
Dz qrit dum dns dicit m dilcōe
dei z ppr primi totā legem
legem ~~ysistere~~ qre dicit aplus
m sola dilcōe ~~dilcōe~~ primi
legem impleri Quod hō mō
solui. qz in dilcōe primi ysistit
et dilectio dei Nesz enim primo
sme deo. nec deo sme primo
pt diligi. Vel etiā in dilcōe
primi. totam legem dicit impleri
qz in dilcōe dei nō sic facile
possumus pbare. utrū diligamus
deum an nō sicut in dilcōe
primi Vbi gratia. diū malum
p malo nō reddo. diū peccanti
in me fri dimitto. diū colligo
vagū in hospiciū. diū hilari
mente et vultu elemosinam
impendere satago diū oro p
persequentibus apparet vtiz in
hys. z talibus qz diligo primū
Et dum diligo primum. oste
do me diligere deū cuius
mandatis ~~opt~~ obtempero
hō ei mandatū habemus ut
qui diligit deū. diligat pri
mū et fratrem suū. qz p dilec
tionē primi pruenit ad
dilcōem dei. nō de dilcōe dei
ad primi Quātus enim dilcō
dei maior sit in dignitate tanē
dilcō primi in operatione Qui nō
diligit fratrem suum quem videt. quō potest deū diligere
quē nō videt. Intelligamus et
primū illū samaritanū qui fe
cit miz cū saucio vulnerato
a latrombus. id. est xpm qui nobis
factus est primus p assumptionem
carnis Ergo qui hūc diligit
legem caritatis adimplet. et
legem moysi. qz nihil contra eius
voluntatem eius facit Et si qd
est aliud mādatū. sub. pt ista
qz in minoribus. de altero videz
homicidio fornicatione. falso testi
monio. z cōcupiscētia. in hoc vo vbo
dilcōe dei et pximi. instru
ratur. id. est remunerat vel
adimplet. Diliges primū tuū
sicut te ipm. Dilcō primi.
malū nō operat. Nō solū non
operat verūetiā malum nō cogitat
de primo Clementia qo legis
monstrat et euangelii dilectio
dei et primi. vbi caritas est.
quid est qd possit deesse. vbi
nō est nō quid est qd possit prodesse.
Cruciatus petenda est dilcō dei
et prim. et totis viribus tenēda
Sicut dilectio dicitur eo qz duos
ligat. deū videlicet et hominē
conuingit. vel vnūquēqz primū
cū alio Epistola dominica
pa aduentus domini Cū ad

Scientes quia hora est iam nos
de somno surgere. Nos est
sacre scripture hora sepissime p
tpe poni sicut et dicit. Que est
go ista hora. de q̃ aplus hic loq̃
tempo est nō legis. sed euuangelice
predicationis. sexta scz etatis. finis
q̃ seculi. in quo sumus iam positi.
de quo idem aplus alias dicit
Ecce nunc tempus acceptabile.
Dicit go aplus romanis. 7 oib
credentibus. ecce nerdum credentibus
hō scientes musens. id est hō sumus
scientes. quia hora est sue tempus
nos de somno pigritie sue desi
die surgere. De somno q̃ infide
litatis et vitiorum atq̃ ignorantie
De hō somno pcipit nos ppha
etiam expgisci dicens. Expgis
surgite qui ebrii. Et quare dicit
iam tempus est surgere. Ille surgit
q̃ iacebat. Et nos si hactenus iacu
mus in vitiis et tepore vitiorum
surgamus ad bona opa agenda
et laboremus viriliter studiose q̃
Poterit aliquis aplo. Cur pre
cipis nos iam nunc surgere. Ad
hec ille reddens ait. Nunc propior
est nra salus q̃ cum credidimus.
Que est ista salus. vita eterna. qui
dum finem finem mansurum. beatitudo
perpetua qua soli electi cum angelis
possessuri sunt. Ista beatitudo
et salus eterna propior est nobis
q̃ esset eo tpe q̃ credidimus. quia
dum finis mundi magis ac magis
appropinquat. vita futura. et salus
eterna magis ac magis festinat

Nox precessit dies autem appropiauit
Nox est cecitas infidelitatis.
Nox est ignorancia. Nox est eterna
tenebrosa in penis. Illa nox dum
precedit. cotidie in electis. et ad vitam
eternam predestinatis. appropiquat dies.
illuminatio viz fidei cognitio
sce trinitatis splendor virtutum
Quo dum transeunt cotidie propior
tem corpis ab eruptionis huius
seli in lucem supne clarificatis
colligum. Vel etiam p noctem possum
intelligere oē spacium penitis vite
usq̃ ad finem seculi. p diem
vitam futuram. Cuius claritatis
appatione vita penis non incongrue
nox appellat. quia vita penis in dolore sp
versat. 7 tristicia. non habes perpetuam
leticiam. Illa veo gaudys sine fine
mansuris florebit. nihil tristie ad
mittes. Que tunc plenissime cum dis
de uidio in regnum transient. Illucia
go opa tenebrar. Non in cubilibus ad
ulterium fornicationem et cetera talia
q̃ a regno celorum separant. et ad
tenebras perpetuas a patore suum
exhiuit. Que etiam merito opa tē
brarum vocantur eo quia in tenebris
p maxime exercentur. Iux quia dns
manifestat dicens. Omis qui fat
malum odit lucem. Et induamur vel
induamus arma lucis. sicut
in die honeste ambulemus. Arma
lucis sunt fides spes caritas pax
patientia iustitia cetera virtutes
q̃ nos ad lucem perpetue beatitudinis
producunt. q̃ non immerito arma
appellantur. q̃ nos defendunt ab

gusto

obice

improbitate malignorum spiritum
Abiciamus igitur opera tenebrarum quasi
expoliantes vitiis et induamur virtu
tibus Induamur igitur arma lucis
hoc est vindicia munimenta nos omnibus
virtutibus ut simus protecti a tuti
gite adversa diaboli Et quomodo
debeamus illa arma induere et his
virtutibus exornari apostolus declarat
subiungens Sicut inquit ac tali
modo induamur arma lucis ut
in die id est in claritate virtutum
honeste ambulemus Qui in die
ambulat honeste ambulat ipse
non offendit pedem suum ad la
pidem non cadit non impingit
sicut ille qui in nocte ambulat
Nos secundum hoc monitum apostoli honeste
et sine offensione ignis et fidei sicut
sic ambulare debemus Non in
comessationibus Comessationes di
mense collatio sive mense alterius
Sunt et convivia quando ex communione
preparantur quando unus affert panem
alius carnem alius vinum atque
alius aliud atque ideo comessa
tiones hoc est mense collationes vo
cantur Appellantur eadem comessationes
epulae et inhonesta convivia ipse sic
omnes prius cibis utuntur et communibus
ita pluribus suo unusquisque quique
securitatis et otiositatis sibi
placet loquitur Non in ebrie
tatibus Uria quae masculino
dicimus cruciatum aptum potu
rum a quo dicitur ebrietas et

nimia potatio unde Non in cubi
libus Cubilia proprie sunt lecti sive
lectica ferarum dicta a sedis
cubitationibus quibus assimilantur
lecti eorum quibus cum meretricibus in lu
panaribus coeunt Non in impudi
cicis Impudicitia est mulierum
et irreligiositas sive atque inhonestis tup-turpis
nabilis coitus Coniugatorum autem
omnis libido et inordinata vel
immundicia impudicitia appellatur
Conjugatores vero dicuntur impudici
mulierum atque irreligiosi Non in
contentione Contentio est altercatio
sive controversia quae plerumque ex questio
nibus scripturarum solet exoriri ut videatur
quis aliquid habere sapiens dum
alium vincere sua pulsatione et magis
ex re nullius utilitatis nascitur
Ideo vero vitanda est ipsa rixam gignit
de qua predit odium et de odio
enormitas mali Non in emulatione
Emulatio varias habet significationes
sed et imitationem studium sicut et
mundiam quibus alterius felicitate
torquetur ut in hoc loco Unde emula
di imitator di studiosus ut munda
Induimini dominum Ihesum Christum Hesus
iste ex superioribus pendet ubi p
cipit sic induite arma lucis ut
in die honeste ambulemus Noluite
inquit ambulare et vivere in con
messationibus et reliquis vitiis
sed induimini dominum Ihesum Christum
Hoc questio orta quo possumus induere
dominum Ihesum Christum qui quadragesimo
die resurrectionis sue celorum
altitudinem penetrauit ubi sedet

nūc credit̃ in plenitudine pri̇ne
maiestatis Ipse go ipsa ē sapia
ipse iustitia ipse est pax · et oēs
virtutes in ipo sunt Ipm utq; d
induit qui omēs virtutes quas
scit in illo ēe · in quātū valet
cū adiutorio illius assumit
Iux qd apls alias dicit
Quotq̃ in xo baptizati estis
xpm induistis id · ē omēs virtutes
tunc induistis qr ab oribus
pctis mūdati estis Sicut et
in hoc loco intelligendū ē In
duimini igit dnm xpm id · ē
omēs virtutes quas scitis in ipo
ēe ut ipse sit decus atq; orna
mentū vrm Et carnis curā
ne feceritis in desideriis · nō
aut necessitatē carnis ne fece
ritis · qr nctē ē ut manducemus
bibamus dormiamus vestriam · ho
qr necessariū ē nō ꝓ phibuit
Sz carnis curā i desideriis
id · ē malū id ē adulterium · ra
pulā ebrietatē · usus q̃z balnea
vlt̃ q̃z expediat · et cetera que
desiderat mstra caro ne pfi
ciatis aut Et nō dixit non
cogitetis qr impossibile ē cessare
penitus a cogitatione delectatio
nū Sz ho qd sideradū qr phibuit
in desideriis cōcessit hoc cō
sideranda in necessitatibus
Adhibenda ē enī cura carnis
in necessitatibus · in deliciis in et
luxuria atq; omī cōcupiscentia
penitus excludenda Capitu
lum xiiii

cogitationū · i · nō i diiudicationibz

Infirmū aut in fide assu
mite id · ē in affectum
caritatis Non in decer
tationibus sue cōtentionibus
Infirmus est in fide q̃ in aliq̃
pte fidei dubitat nec credit
pfecte sicut credendū ē Infidel
ex toto qui nihil fidei habet.
Firmus vō in fide existit qui
nihil in ea dubitat Ergo in fi
mus in fide ē iudeus · qui
non iuit ad fidē veniēs · nō putat
oēs cibos mūdos Firmus vō
in fide est gentilis q̃ illud
euangelii suscipit Quod intrat
in os nō coinquinat hoēm
Et illud apli Oia mūda
mūdis Et genesis Vidit deus
cuncta q̃ fecit et erāt valde bō
Cum talis in fide sunt firmi
debēt assumi in affectum
caritatis et in dilectōez suam
iudeū · qui putat sullam
carnē leporinā anguillinā
immūdā esse · et cetera q̃ lex
phibet · et que ille ānī grem
fidei quasi cōinuma et immū
ducebat Iustū talē scriptu
apls suime in dilectōez assumite
talem illū iudeū i affirmā ca
ritatis · et nolite illū diiudica
re · in cogitationibus prīs nec
cōtendatis cū illo · lis q̃dam
immūda putans nolit mādu
care Alius enī mānducare
credit se oia Alius · i · gentilis
firmus ē in fide credit oia in
munda ēe et credit posse mā

ducere se omia ut qd sup dxrma
omia munda ee mundis hominib
Qui aut infirmus e holus manducet
Iudeus q infirmus e in fide · qui
quasdam carnes abhominat dn
no vult eas comedere holus · i
herbas hortor · et quicq cordi eis
placet hoc sumat tu autem noli
illum iudicare Q holus omia grna
herbarum designant apta comes
tionem dicit beatus Ihero Qui in
firmus e in petu libidinis ab
stineat se a carne vino quibus
libido excitat et holus manducet
i · vilem cibos et aridos · quibus
refrenat et instrmgt fluxus
libidinis edere discant Crassitudo
etem carnium et deliciose epule epule epule
puocant corpus ad libidinem Is
aut i · gentilis · q manducat · nder
indrnit omes cibos · no manducan
tem iudeum · no spernat · aio suo
ssi ming iustum Et q no mandu
cat · omia ut iudeus · manducante
omia ut gentilem viz no iudicet
neq reprehendat qi reum et prodere
utrosq et iudeos et gentiles
alius instruit sententiis Pt
et spua intelligi sedm bim qfi
Qui manducat mqmt i meditando
et scrutando sacra scripturam pene
trare valet · no manducante i · illum
q no valet penetrare · no despiciat
neq spernat Ecclesia q no ma
ducit i · q no intelligit non valet nec
penetrare profunditatem duarum
scripturarum illum q intelligit a sapiens
e no contsiet neq despiciat Deus
n · illum sz gentilem manducantem

omia assumpsit ad fidem suam quam
ppte docuit ut nihil putet
inmundum ee mundis hominibus Tu
quis es q iudicas alienum seruum
suum Et e sensus Qui deus illum gentilem
assumpsit ad fidem suam ut omia
manducat · tu qs es · q illum de comes
tione sua reprehendas Pt tm et hr
smm ad iudeum in fidem assumptum
referri · qr sequencia manifestant
ut dicat · deus assumpsit iudeum
ad fidem suam · luz ille q da inmunda
adhuc putet et reiciat · tu quis
es o gentilis infidelis q iudicas
alienum seruum iudeum sz seruum
xpi ppfidem · suo dno stat si ppfrs
e in fide aut cadit dno suo si
in eo dubitet Suo dno stat
iudeus si ppfrs e · et si omia credit
munda · qr in fide dni sui stat Qui
autem credit no credens omia
munda · no t cadat o gentilis · qr
no potes eum erigere et solidare
in fide · ff dno suo que offendit
qui potens est erigere Nos cade
sponte possumus · ff surgere nisi
a deo erigamur nequimus Stab
at i · ppficiet et stabilit in fide
Tuare Potens e deus eum cadere
statuere illum · et in fide rem firmare
Verbi grm Veni modo iudeus
ad baptismum transit ad gratiam eu
angelii · nunq comedet carnem
suillam aut lampredam · abstinet
adhuc qi a carne inmunda · qd
nouellus xpianus e · Hic talis
dn pmtu alla tempora ppfectus
erudit · dn dicit qr nihil sit
inmundum qd a fidelibus cum

gratiarum actione sumunt. Ecce stu
tuit a deo et dno suo cui credit
putans aliquod immundum esse in
fide firmat. Nam alius iudicat
diem inter diem. Ille iudicat i. discer
nit a dramm facit inter diem et diem
quia alterius diebus a carne vel vino
abstinet alterius non abstinet
Verbi gratia Quinto modo multi
qui 2a 4a 6a feria a carne
et vino abstinet 3a 5a 7a 1a co
medunt carnem et vino inebriantur
Alius iudicat et discernit et
eligit omnem diem in abstinentia
carnis et vini sicut heremite
et multi monachorum. Alius diem
inter diem iudicat quasdam
sanctas veteris ac novi testamenti
intelligit quasdam penetrare non
valet Omnem autem iudicat diem
quia ex integro novum et vetus testamentum
intelligit Non in mento sacre scriptura
per diem intelligitur quia sic ignorantia
est creatus. Ita cognoscere innitatur
quia in novo et veteri testamento continet
lux et illuminatio cordis est
Tertio modo diem inter diem iudi
cat quia tam de penitentia examinat et
diiudicat Verbi gratia Videt quis
homines bonum facientem vel male quem
cernit bonis operibus intentum
iudicat eum per iustitiam penitentem
bonum et quem vidit malis operibus
deditum iudicat eum per iustitiam
suam malum Si autem ille qui hodie
bonus est cras malum fuerit iudicat
illum esse malum quem ante laudaverat
Et si ille qui hodie malis

se declinaverit a penitentia et pura
mente deo mente deo servire repeni
tuerit iudicat eum esse bonum iustum Iste
talis diem inter diem iudicat qui
secundum veritatem temporis et mutationem
vite mutat iudicium suum Quin
et iudicat omnem diem deo impossibilem
intelligere quia nouit qualis unusquisque sit
in presenti in preteito et in futuro.
Quia omnia sunt ei presentia et ipse per
illum qui hodie malus est cras fuerit
bonum Unusquisque in suo habundat
sensu. Non aut indicatio modo
habundat sed imperatio habundet
Et est sensus Secundum unicuique
homini concessum est intelligere habun
det in suo iudicio i. qui intelligit
a carne abstinendum abstineat
et qui non intelligit i. qui non abstinere vult
nere. aut non potest concedat illum
Unusquisque autem inquit in suo
suo sensu habundet Cum magis
intelligit et subtilia vel sublimia
observet illa et habundet bonis
operibus Et qui sublimia divinorum
arcana sacramentorum capere
non valet ea que veraciter credit
et intelligit humiliter et devote
domino fruendo adimpleat ha
bundando bonis operibus In suo
sensu habundat cyprianus qui
semel in baptismate mergebat
puerulos quia quod intelligebat
studiose adimplebat bonis
operibus habundando. Lux melior
fructo nescius delinquet Sic
quia bonis operibus habundat. pacem
correctus a dno habundant

alterori sensu ter illos meaq; edo
no ego de hac re intelligendum
aut de prima doctrina. ut vnus
quisq; magis habiturus in suo
errore. Qui sapit diem. et qui illum
omnem diem abstinendum. domino
sapit. et domino gaudent. et plaus
illi eiq; abstinenta. Illud. Qui
sapit diem. et qui iudicat proxime
p primam posse saluari nec
desperat de salute illius. domino
sapit. et domino condordat. in hac
parte qui proximes non statim punit
ut petunt. sed expectat primam ad
ergo qui non iudicat et diapnat
proximum. sed credit illum omni die posse
venire ad vesam p dominam miam
domino sapit. et domino condordat
qui dicit magnum die proximi qui
fuit ad me saluabitur. dum ego
proximum non despicat cum
domino sapit. qui proximum expectat
et dum qui hodie videt iustus
fieri posse iniustum non despicat
cum domino intelligit et condordat
et qui manducat sub oratione ut
gentilis domino manducat. Ipse
ho qd subdit. gratias enim agit
deo viz. et credit omnia esse munda
et omnia licita ei esse. Dominus enim
mandauit qd de preceptis ab eo
beneficiis ei gratias refert. et
qui non manducat omnia sicut
iudeus. minus adhuc perfectus
in fide domino non manducat
et domino abstinet. et p amore
omnipotentis abstinens e rebus
quibus ipse perceptis abstinendum
et gratias agit deo p eo qd dedit
ei vtute abstinentie. et notanda p
legem a quibus abstinere debeat
Notandum autem ab vtroq; gratia
actionem referri omnipotenti deo
Gentilis enim gratias refert p liber
tate vniendi omnia. iudeus deo
p fructu abstinentie. licet in hac
parte qui abstinet minus perfectus
sit. Nemo enim nostrum sibi viuit
et nemo sibi moritur. Hoc autem
spiritalis intelligitur. quibus ad
ad Iram possit dici. Nullus
nostrum sibi viuit. et non habet
a se vitam. et nullus sibi moritur
et non habet in potestate mortem. qui
viuat et qui moriatur. Ex diu
dicit ne o nostrum. et fidelium proxi
ad alterorum certant sensum.
ipse dominus nostrum semel mortuus
est pro. et nullum fecit peccatum.
et nos ad exemplum mortis eius
semel mortui sumus pro. pur
gati ab omnibus delictis in baptismo
obluctione non sequimur. sed passionem et baptismum redempti
sanguine. Non go nos moriamur
pro in baptismo sed ipso. dum
in mea potestate obluctione
non consequimur. sed passionem et bap
tismum. atq; fidem illius abluimur
et nemo sibi viuit. sed vtutibus
sed ipso. qui sum gens a mortuis ia
non moritur. mors illi vltra non
dominabitur. Ad cuius exemplum
postea de fonte baptismatis
surgimus mori permendo nulla
tenus debemus. Alterori autem

dixit,

peccando deprehendit quia qui peccauerit
ipse morietur. Quicumque enim baptizati sumus
virtutibus et virtutibus spiritualibus domino baptizati sumus
quia abstinendo a peccatis post baptismum exemplar resurrectionis
attendimus. Post ipse iam non mori
gemimus et celum cum illo pariter
ascendamus. Sive morimur sub peccato
tempore baptismatis domino morimur.
Quia ut plurimum ad similitudinem
illius qui nunquam peccauit per fidem
et redemptionem eius sanguinis
ab originalibus et actualibus
peccatis in baptismo mundamur.
Sive ergo viuimus sive morimur
domini sumus secundum quod in peccatis
illius consistimus. Dicit hic verbum er
mavtax
mem persona intelligi ducta et omnium
proprio. Qui non sibi viuit quia
non suam voluntatem quam ad implendam
si domino. Dum per dilectionem quod alius expe
dit facit. Qui autem non sibi
moritur morte temporali. In quam non
sibi concedunt nec de celi quam
si a deo assumunt. Sive etiam
non sibi moriuntur morte spirituali
peccatis. Sed quibus moriuntur dum per
spiritum sanctum et aquam regenerabantur
quia non debent ocio torpere. Si dei
et proximi dilectione feruere. Quia
tres qui non sibi mouebant. Si domino
quia non propter suam malitiam primebant
si per dei notitiam et confessionem fidei
dicente ipso domino. Beati eritis
cum execrerint nos vobis tanquam malum
propter filium hominis. In hoc quia mortuus
est et resurrexit. Vel morte naturali
vel morte peccati quia nunquam peccauit

ut viuos et mortuos dominetur. Id est
ut eos dominetur quia iam viuunt virtutibus
gratia dei ablutis a peccatis. et illos qui
cotidie moriuntur peccatis adhuc ut vi
uant similiter virtutibus in nouitate vite
Tu iudex qui iudicatis fratrem tuum
gentile manducando oia. Aut
quare gentilis spernis et despi
cis fratrem tuum iudeum infirmum
adhuc in fide et iudaice manducantem oia. Sive
cum idem paulo addi
dicit. Nescitis quia angelos iudi
cabimus. quanto magis secularia.
Et iterum ipse iudicando qui talia
agunt regnum dei non consequentur
cur hic prohibet ne iudicemus.
Dicendum quod de aliquibus rebus
licet peccatis iudicandi concedit
sicut de homicidio adulterio
publico furto. de occultis vero
quia pertinet ad bono et malo animo fi
mi dicit nos iudicare. quia horum
iudicium deo est obseruandum. Omnes
et boni et mali. perfecti et imperfecti
gentiles et iudei stabimus ante
tribunal dei. Tribunal sedes
et iudicis quia in excelso loco collo
cat. quo iudex ab omnibus possit
videri. et ipse accusantes et accu
satos ex eminenti loco possit
intueri. Ita et dominus iesus quasi
in tribunali sedebit. quia et omnes
videbitur et ab omnibus sentiet et ipso
cause diiudicabitur aptissime
est est sensus. Vos quia ab inuicem
fratres iudicatis. quantum in vobis
est deo infertis suam paratam
Quia ego dicit dominus iesus ipse

uiramētū dei ī veterī testamēto
si dicī fīāb ē sicut ame m nouo
pē n. qpiē vnuit et vita ē. qr mu
tari nō pt cū cōparatōe mortuū
ē qcq mutari pt. quō nulla ratīa
ē q a se hy vitā Qua m flectit
oē genu et afitebit omīs līgua
Quō go angli q sp us sunt flec
tent deo genu. p inflectionē ge
nuū subiectionem debemq intel
ligere. qr in iudicio oīa ro subdet
flectet go deo oē genu. dū oīb
ratīa subiacet illi Qdīb qd ligua
hoīm cōfitebit deo dū laudat
deū prem oīpotentē p filium
qp de eīdē tātū sentit Nā de
mipns dī. qr nō ē speciosa laus
in ore peccatōrū Angeli eo modo
quo sūt incorporei laudāt et lau
dabūt dmn Vocē n angelōr
m laudē creatoris ipa est o
admiratio itime cōtemplationis
Ing vnusqsq p se reddet rō
deo et ē sensus Qd iudei et
gentiles q nos inuicē iudicatis
cur dei iudicium vrō iudico
ponetis. et eiq ptātē quātū
in vobis ē temere vsurpatis hy
vobis sufficiat. q vnusqsq p
p se rōem ē redditurus. non
solū opm et sermonū sz etiā
cogitationū Nō go amplius
inuicem iudicemq. sed hoc
iudicium dei iudicū minime
ignoremq. Hoc autem dicit
de occultis nō de aptis sed
hy magis iudicentē ne ponat
offendiculū frī vl scandalū
t hy maxīe cauete et discernite
ne quis vrō malo vbo aut pīso
exemplo scandalizet et offendat
Vel hy statuite ne ruina
lū cibor offensionē frībus
ming pfris generetis Scio et
cōfido in dnō ihū qr nihil cōe
p ipm creatū ē nisi ei q existīat
q cōe ee illi illi cōe est Iudei
cibos ex lege sibi p missos dicebāt
tātūmō mundos. quibus auē
gentes cōmuniter vtebant cōes
t īmūdos appellabant sicut
et petrus act Cōe nō maducnui
t īmūdū Inde dicit aplus Scio
et cognosco et credo ī dnō ihū
siue p dmm ihm. q hy nihil
manifestauit qr p ipm nihil
īmūdū ē creatū. sz oīa mūda
ab eo fīa sūt. sic scīptū ē Vidit
deus cūcta q fecit et erāt valde
bō Nisi forte ei iudeo vl alī
cuilibz q existimat aliquod
alimētū cōe t īmūdū ee. illi
ē cōe. qr ei īmūdū videt Et hy
secdm sensū. nō secdm deū qui
oīa fecit mūda Si n. p cibū
quē ille īmūdū putat. et tu
suades ut comedat. contristatur
frem tuū indeū mfirmū adhuc
in fide ia nō secdm caritatē
ambulas t nō habes caritatē
qr nō diligis frem tuū ut te
Noli cibo eū pdē dando ex
occasione offendendi et scan
dalizandi p quo xs mortuus
ē Tunc enī illū pdis du
ānm illiq scādalizas qr offendit
deū. dū qr te ex ascrit quis
gxemq Nō go blasphematur

bonū nrm̄ h: vl' caritatem possu
mtelligē · qz debemq diligere
ꝓxm̄ vl' fidem qua credimq
oia ē munda · et qi habemus
libertatē mādūcandi oia · nō
blasphemat nequ ꝛ̄phendat cū
ritus mra · ut mfirmo frī iudeo
nō exhibeat · vel nō blasphemet et cre
dulitas q libertatem accepimq comedēdi
oia · Cur blasphem et libertas
nrā · qn̄ cogimq eos q aliquid
immūdū putant nobis cū ēdere
ipm̄ qd horrent · nobis tm̄ libtas ista
bonū ē · qz oia munda sūt mūdis
Inde ē et erat valde bona · bon
ē septie cōtordari · noli tamē
iudeū cogere ad mādūcandū h:
qd spernit · ꝗ neq comedis illd
coram eo · ne tua libertas blas
phemat ab illo Nō ē regnū
dei esca et potus · ꝗ iustitia et
pax et gaudū in spū sancto
Stultū satis ē · de mādūcādis
et nō mādūcandis vos disputa
re · de hys q videlicet q in regno
celorū nō erunt nrā · cum
potius de iustitia et pace et
gaudio spīali tractare Justi
erit in regno celorū · qz qui
modo opa iustitie exercent illi
introibunt in regnū celorū
pax erit ibi et gaudū in spū
sancto · i · illis qui modo ꝓ spm̄
sanctū alligati pacem sectantur
et gaudio patrie celestis toto
mentis q̄rūt gaudētes
in pnti de spīali gaudio et
de spe prie celestis Ulit Justi
in illo regno erit qz nullus ibi
alterī nocebit Sic ibi pax id ē
plena cōcordia quā hmt electi cū
deo et cū angelis Erit et gaudū
in effabile de visione sīpotentis
dei In his q̄rūq valet debemq
alios mutari et suspare Qui
enim in ho sunt xo · i · in iustitia
pace et gaudio spīritali et
gra spī sancti quē p has
virtutes habet habitato
rē Placet deo pri et pbatq
ē hominibus atq laudabilis et
laude dignus · qz nō solū placet
deo ꝗ etiam hominibus Itq pacis q
sūt sectēm idē q amorē frīm
cōseruēt diligent et studiose
q̄rāmq sicut sup de hospitalitate
dictū ē · hospitalitatem sectantes
Et q edificationis sūt mutuem
custodiamq · h: ē deponamus
omī cōtentionē de re nullius utili
tatis · et custodiamus q ad edificā
tionē mram et frīm pt̄met · ut
vbo et exemplo ommq cōsaci
edificet in nobis templū dei et
edificione fidei cū custodim frēs
adhuc in fide mfīm p nos edificē
Noli pt̄ esam destruē opus dei
Opus dei intelligit homo carne
et aia a deo frīs Istud opus r
tūr destruit qn̄ scandalizat
qz maerundū efficit qd oīno
deo displicet Opus eia dei
intelligit cuīs quā deus in
nobis opat · vl' p quā opus mrm
illi offert q tunc destruit cū
fr a nobis scandalizat Qn̄ ia

dulitas

m

quidem alimēta a deo creata sūt
ipse et in sua natura munda sūt
Sed malū ē hominī gentili qui
p offendiculū manducat Qui
si ideo mānducat in discrētē omia
ut fratrī suū iudeū scandalizet i
fratrīū ⁊ adhuc in fide infirmū
pōnit et offendiculū sibi attribuit Bo'n
est tibi o gentilis nō mānducare
carne et nō bibere vinū · neq; tale
aliquid · in quo frater tuus
iudeus scandalizatur aut infirmatur
in fide cū suadet illi ut comedat cibos · quos tamquāmūdos depu
tat vl' dū constrictus eū ex hoc
q' in pōnia illiq illos cibos come
dis · quos ille abhominatur Nā
ducere carnē et bibē vinū medū
ē q' multi sūt iusti q' comedūt
carnē et bibūt vinū cū sobrietate
et multi sūt paganorū et here
ticorū maxime q' importunarū
q' nō mānducant carnē et non
bibūt vinū et tū ideo nō iusti
ficat Tū melius ē abstinere a
carnibus et vino in pōnia iudei
credentis q' in at illū scan dalizare
pōt et g'aliū de oībus
intelligi · quī causa abstinēdi
vl' iejunio scandalizant plu
timos vl' recte q' tam in gulozita
tis · aut ecia q' simplicī aliō
diebus p'ūatis carnibus vesci
Unde plurimūm offensionem
generat bonū ē nō comedere
q'ammīa caute l' p'agitur Tu
fidem quā habes apud temet
ipsum habe coram deo Nō de
fide sancte trinitatis l' loq'

fi de fide qua credimus omia munda
iuxta q' sup' diximus Gentile
alloquit Qd gentilis habes
fidem apud temetipsum · i · credis
in corde tuo omia esse munda et
ad mānducandū licita habe illā
coram deo in corde · nō in ostentatione
vberū et iactātia ne aliū scānda
lizes · dicens te p'ūtem o habē
omia comedere Beatus ē ille
gentilis qui mānducat neq;
reprehēdit semetipsum · s · q' fratrem
suū nō scandalizant in eo q'
p'bat omnia ēē munda Vtī dicē
ē hac p're gentil · ca q'stia nō rep
hēdit illū · q' fratrem suū iudeū nō
scandalizant · ut illū cogat ad mā
ducandū carnes q' ille detestabat
fi neq; in p'ūnia illiq comedit aliqd
q' ille abhorrebat liq ipse omia p'ba
ret et cognosceret ēē munda Qui
autē discrimīnat · i · q' diuidit frat
dram int' cibos mūdos ⁊ īmūdos
p'dīs ad fidem venit sicut iudeus
si mānducauerit damnatus ē
q' nō ex fide ē · q' infidelis agit
nō credens omia munda ēē hoc di
cit quilibet gentilis ad fidem ve
niens cognouerit omia ēē munda
et p'ica fecerit dram in cibū et
cibū · dicēs alios mūdos alios
q' īmūdos · si mānducauerit ex
illis cibis quos īmūdos repu
tauit damnationē sibi cōmīsit
q' nō agit fidelis dubitans
in fide · et ea comedens q' īmūda
dicebat alios comedentibus
q' nō sunt omia munda a deo facta
Omia autē · s · q' ad mānducandū

credit

ptmet et qd nō ē ex fide · et qd
nō credit ē mūdū q deo frm
si mādūcuerit prem ē ipe quod
immūdū dicit hō mādūcauit
Debemq aūt nos · ego cā si
videlz et cōapli mei alīz
credentes firmiores in fide q
credimq oīa ē mūda infirmitates
infirmorū sustinē · et infirmi
tates fidei illorū qui adhuc nō
credūt oīa ē mūda et ad mā
ducādū licita · et nō nobis placē
suadendo scz illis vesā cōibus
cibis vl coram eis edē illos
quos illi abhorret Unusqsq vrm
primo placeat in bonum ad
edificationē fidei · ut vbo et
exemplo vro oīq cōiūsacione
edificent in fide q adhuc infirmi
sunt Etenim xpūs nō sibi placuit
solūmō sz illi de quo dixit · q
placita sūt ei facio sp · et bonis
hominibus · sz scptum ē Impe
peria · et cōuicia maledictiones
blasphemie detractiones · imp
peranciū tibi ō pr · ceciderūt
sup me Vox xpi ad prem
de imperiis iudeorū Cū go
imperabāt filio dicētes sama
ritana es tu · demoniū habes
et cetera talia · deq pri imperā
rabant q erat in filio Sed
ipa imperia in ipe sr xpm
ceciderūt · ipe usq ad mortem
persecuti sūt illū Cū go dixit
aplūs xpūs nō sibi placuit ipe
ipe nō quesiuit sua sz pris
et nra sicut ipe dixit Non

vem facē volūtatē meā · sz eū
q me misit Oli nos nō debē
nobis placē · neq ipsam volūtatē
q ē sz dei et frm Quecūq ei
scpta sūt ad nram doctrinam
scpta sūt · ut p patiēciā et ꝗso
lacionē scpturarū spem habeam
Iungit se aplūs omnibus credē
tibus et vult ostendē oīa q
in duūs libris scpta sunt
nō ppter illos ē scpta quorum
gesta et frā ibi narrant · ipe
illi nō erant ~~illā tortuūt~~ dicūt
q olim iā mortui q escribant
sz ppter nram salutem et futu
rorū · ut habeamq vbi possimq
fidei exemplū bonorūq opm
sumere · et vbi possimq cognoscē
quibus placeat deus · et q bo
ad vmdcim puoceat · viz
quomō appetendē virtutes et
respuenda vicia · et qualit
patientes in fide et spe ē debe
amq Quid ei pfuit abrahe
qd scpsit moyses illū obedie
tem fuisse · et qd laudauit
illū deo placuisse Quecūq
inquit scpta sunt in lege et
prophetis · psalmis et reliquis
scpturis ad nram doctrinā
scpta sunt ut nos inde doceam
qui ad fidem veniimq Quo
ut p patienciā p̄ecedentū
prim edocti patient ad ūsa
hunq seculi perāmq et per
ꝗsolacionē scpturarū spem
habeamus · et expectacionē
futurorū bonorū teneamq

Videamus quo pertineat ad nrā
doctrinā ea q̃ scripta sūt in diuinis
libris. Cū legimus primū israel egres-
sū p mare rubrū trāsductū a
pharaone et egiptijs submersis
aquā de petra eis datam · mānā
de celo largitū et ꝓ multa alia
q̃ cōtra hostes vinciū pegerūt tēpā
p̃missionis ingressum · debemus
inde doceri et docere · ut egip-
tū intelligamus mundū p̃ mare
mare rubrū baptismū · qui ipse
erat rubore sanguinis xpi p
pharaonē diabolū p egiptios
originalia pcā et actualia · que
in baptismate pereunt · p petrā
xpm p aquā doctrinā illius de
qua ipse dixit · si sitit veniat
et bibat · sicut in mysterio rēdēp-
tionis et ablutionis in ē per
mānā vero corpus illius qd
cotidie sumit a fidelibus in
ecclia · p̃ prelia q̃ illi sustinuerūt
certamina · et bella q̃ habemus
adūsus dēmones · post quorū
debellationē si in fide rta p
maxima meremur peruenire
ad patriā celestem q̃ signat
p terram p̃missionis de q̃ ps
dicit · credo videre bona dni
in terra viuentū · hanc terram
et sohditatem et ne patrie nō
nisi vere martyrie accipiunt
Iterū dū legimus fidem et obe-
dientiā bti abrhe et patientiam
quō patiens adūsa hys seculi
ptulit · qm p multorū annorū
pegrinatus est in terra aliena
et quō obedivit ybis dei qm
voluit filiū vnigenitū immolare
nō dubitans de p̃missione q̃
dixit ei deus · in ysaac vocā-
bit tibi semē · debemus fidem
illius imitari · q̃ filius eius dicūt
p fidem et patientiam et obediam
nō deficientes in tribulatione
Dimilit dū legimus beatū Job
fuit ee percussum et flagellatū
in tm ut filius et filiabus oīs
substantia p̃uatus in sterquilinio
sederet · testa sanie radens qui
quōdā fuerat ꝰ ut pote potes-
potentissimus regum · quomodo
oia adūsa patientissime sustī-
nuerit · p quā iterū meruit sani-
tatem recipere et oia duplicata
q̃ amiserat · et insup futura
p̃mia · debemus ex hoc magnā
ꝓsolationē recipere et si forte
aliqui nobis euenerint debe-
ista ad memoriā reducere · ut
patientie eius imitatores existe-
dicentes cū illo · sicut dno pla-
cuit ita factū est · sit nomē dni
bnēdictum Talia et hys similia
sedulo quō reuoluentes · debe-
spem firmā tenere expectantes
gaudia futurorū bonorū Deus
autem patientie et solatij det
vobis idipsum sapere in alterutrū
secūdū ihsum xpm Nore prior-
ibus dat modo bnēdictionē
apls romanis · Ubi grātes
ysaac bnēdixit filius suis et
esau et iacob et postmodum
iacob · duodecim principibus

et moyses duodecim tribus israel.
Dicit autem dr deus iustitie. eo
q iustitiam ipse tribuat omnibus
q meretur iustificari. et in illorum
cordibus habitet. sic dr deus pa
tientie. q ipse tribuit patientiam
et in illorum cordibus habitat q
mt adiuta patientia seruant.
Dilr dr et deus solacij q ipse
solacium prestat in se q fidentibus.
atq in illorum cordibus habitare
dignat q solacione alius impe
dere student vl q in aliorum
patria consolacione accipiunt in
adiutoribus constituti. Deus
inquit patie et solacij det vobis
idipsum sapere in alterutrum. ut
vnum sentiatis de fide spe et ca
ritate et qd vnus credit hoc
spere et aliud credere et qd ipse
e bonum. hoc in alio. Vel idipsum
det vobis sapere ut sicut sibi
vnusquisq primo suo velit id e
qd sibi vult euenire. hoc optet
primo. et sicut diligit illum
illum. ita credat se diligi ab illo
et bni addidit secdm ihm xpm.
secdm volutis e ihu xpi. q
multi sentiunt vnum. et videntur
se diligere sed no secdm ihm xpm
Verbi gra Dicit sunt heretici
q hoc sentiunt in se errores qd
in aliis hereticis. sicut sunt
illi q no causa amoris dei
diligunt alios. si per bnficia quia
q ab illis capiunt vl q in mali
cia concordant cum eis. ut vna
mines et in vno intellectu atq
consensu vl vna fide et vno ore
i. vna confessione. honorificetis
deum et patrem dni nri
ihu xpi. deus omnipotens pr
e dni nri ihu xpi. ta secdm diui
nitate q genuit illum coeternum
sibi et consubstancialem ante
oia secula q secdm humanitate
q creauit illum in fine tpm in
utero vgnis. Deus vde solo
modo e hois assumpti a vo hoc vbo q
e secdm nunc vl humanitatem
Vnde ipse dixit post resurrectione ma
vade ad fres meos et dic eis
ascendo ad prem meum et prem
vrm. Que tuc laudamus siue
glorificamus vl qm cum fidem eius
sincerissima tenetes in corde.
oris intellectu confitem eum ore
verum deum esse et fidem quam
habemus bonis oribus exornan
iuxta qd ipsa veritas admonet
dicens videant opa ma bona
et glorificent prem vrm qui
in celis e Ipse qd. s. decus hono
ris suscipite inuicem sicut et
xpus suscepit vos in honorem
dei id ea q paulo superius
dixerunt aplus de infimis ad
fribus i fide loques et dicens cibos
quos percipit suscipi in affirm
cautatis. cum tranquilitate iquies
Infirmum autem i fide assumite p
mente istu pricia. et est sensus
p hoc tnlia dico ut suscipiatis
cautatis affirm. fres ad infimos a
in fide neq scrupulizetis eos
suadentes ut comedant cibos
quos ipsi detestant qi i mundos

Et ita suscipite illos cū caritate
sicut et xpūs suscepit vos ī honorem dei prīis ad fidem suam
ut deus pr laudaret p vos Di
go xpr dignatus ē ad fidem
suā suscipē iudeos blasphamantes et nos gentiles ydolatras
oīūs īmūditia repletos atq;
a cogitatione dei alienos
multomagis nō debemus
frem mrīm īfīnū m fide neq;
m aliquo cōtristū et scādalizāe
ſ porius m affrm caritatis
debemq eos colligē Ideo go
dicit nos susceptos m honorem
dei prīis ut deus pr p nos
et p nra bona opa glorificet
et laudet cū filio suo q dicit
m euāgelio discipulis et m illis
oībus m se crediturus Sic lu
ceat lux vra coīa hoībus ut
videant opa vra bona et glo
rificent prem vrm q m celis
ī Dico enī xpm ihm mīstrū
fuisse circūcisionis ppter
veritatem dei ad cōfrmādas
pmissiones prīm Circūcisio
m hoc loco duplici mtelligē
accipi pt vz tam carnalis
q spitalis quo vtrusq; mīst
extitit dnīs m se suscipiendo
et alis dando Circūcisionis et
carnalis mīster extitit quia
aliq; veniret īmūdū p mcu
macionis sue mysteriū ipe
q ē vbū dei prīis mīstrauit
illā dando et pcipiendo ut
obseruaret xp ipe loquebat
p angelum ad sanctos prēs

sicut m libris ppheticis sepis
sime manifestat vbi dr Ecce
fuge vbū dei locutum ē Ve
niens et ia m carne mīster
extitit circūcisionis q illā m
semet ipo suscepit nr ut illā
pficeret seruari et custodiri
pq suū aduentū ſ ut onderet
scām ē iustā et bonā q tam
mittens aplos ad pdicandū
no dixit ite pdicate circūcisionē
seruādā oībus gentibus ſ ite
pdicate euāgeliū omni cūtie
et baptizate oīs m noīe prīis
et filij et spūs scī hoc quidē
de circūcisione carnali ē dctm
ſ melius ē alcuī sensu de
circūcisione spitali mtelligēdū
et de grā baptismatis Circūcisio
spitalis q expdicō itaq; vicio
q fit p baptismū cq mīster ex
titit ipe domīnq I se suscipiēdo
et alis dando Suscepit enī bap
tismū qui baptizatus ē a iohe
mistrauit aut postmodū q bap
tizauit aplos aliosq p se ad
fidem accedentes iuxta qd euā
geliū narrat dicens q ihus
baptizabat et discipuli eius Mu
tens q ad pdicionis officiū p
quadrifidū mūdū dixit eis
Ite docete oīs gentes bap
tizantes eos ī noīe prīis et
filij et spūs sancti Ecce quo
fuit dnīs ihs mīster spitalis
circūcisionis Possumq etiā et
hoc veracit dicere q cotidie
admīstrat ipe eandem circū

sionē dimittendo pccā i baptismo
Ministerium go tinguendi tradid
suis fidelibus ptātem aūt dittēdi
pccā sibi ꝓpie reseruauit sicut iohēs
ꝓcursor eius de eo dixit ipse
vos baptizabit in spū sancto et
igni Et iterū Ego misit me baptizare
eū s. q sibi ēet seruatus ptātem
baptizandi nulli ēditurus si qui
me misit baptizare ille mi dixit
Super quē vidis spm descendēte
et manētē sup eum hic ē q baptizat
Aplo dicēte xpm ihm ministrum
fuisse circūcisionis spiritalis poterat
ei aliqs obicere Quo dei gra exhibit
ipse minister circūcisionis Ad hc aplus
ꝓpe veritatem inquit dei pris ad qs
mandas pmissiones suas prim. i.
ut affirmaret deus pr pmissiones
quas loquutus ē ad sos pres de
salute gentium dicens abrahe In se
mine tuo bndicent oes gentes
sive ut veraz apparetet cōplendo
pmissiones quas pres pmiserūt
de salute gentium et q pdixerāt
de eadem salutem circūcisione
spiritali nisi ei p gram baptis
matis mūdarent gentiles et
p fidem dni saluatoris nequiq
in filiationē abrahe tūsirent
nequiq etiam esset completum qd
dixit moyses In nouissimis diebus
circūcidet dns cor tuū et non
carnē tuā i. mūdabit illud ab
infidelitate tua oibus q pccis
p baptismū Illud q ezechielis
ꝓphe dicentis Effundam super
vos aquam mūdā aquam vi
baptismatis Gentes autem
sup mā i. de mā hominis deum
f. debent qui gratis sine nullis
meritis precedentibus vocati sūt
ad fidem gratis q acceperunt
remissionem oīm pccōr p spīta
lem circumcisionē p gram vi
baptismatis nō p circūcisionem
corporalē Cui ei plus dimittit
plus debet diligere Dicit scptū
ē. ꝓpterea confitebor tibi in gentibus
dne et nomini tuo cantabo.
ps loquit de psona filii dei pri
gras referentis ꝓpe obedientia
gentium ad fidem venientium
Quo ergo laudat a glorificat
filius dei prem. q ēq is est
deo pri in oibus In gentibus
vtiq credentibus laudat illū.
Circūcisi n. glorificant et laudant
deū prem. filius dei laudat
illū p ora et opa gentium tuius sanguis
redempti sunt Propterea sit mihi
ꝓpe multos et gentes p fidē
subiugasti Confitebor tibi dne
pri et glorificabo te. p ꝓpias gēs
et nomini tuo cantabo. i. nomē
diuinitatis tue laudabo te.
Et iterū dicit. scptura in deut
nomio Letamini gentes cum
plebe eius Moyses legislator
extendens oculū ꝓphetie ad
tempus vocationis gentium allo
quit eas hortando ut laudet
deū patris cū plebe israhelitica
q olim plebs eius sola ex oibus
gentibus vocabat Gentiles
credentes in filiū dei p
cruis passionem estis re
dempte et p cruis baptis

mū mūdate atq; expiate estis ab
omibus pcīs. sonantes vos maf
fectum caritatis credentibus usq;
letamini letitia spīali. Et iterum
laudate omes gentes dnm. Chorus
aplorū multitudinē gentiū ad
fidem xi et ad baptismi grām
concitat. ītē. et pcipit ut grāz lau
dem referant dnō. corde ore
et opē. Quia grā sunt redempti
cuq; una ab omibus reatibus pur
gati. In hoc vō qd subdit. Mag
nificate eū omes ppli. Judeos hor
tat ut gaudeat. de salute gētiū
manens. Et nos omes ppli. et oes
udei. magnificate dnm. et mag
pdicate ppl salutē gentiliū fēm
vos vrōz. et ppl. meffabilia
magnalia q vobis istulis a
diebus antiquis referentes gē
tibus quāta et qualia vobis
libētissime pstitit. Et iterū ysai
ait. Erit radix iesse et q exurget
regē ipsum gentes ī eū gentes
sperabunt. Jesse ipē e ysai. pī dauid
regis. de cuq psapia ortus e
xo sdm carnem p mariam
vgīnē. Hoc qd dicit. erit radix
iesse duplicat intelligi pt homō
esse ipē radix dauid vō filius
eiq ipē arbor maria vgo ramis
eiusdem arboris. flos vō rami
istius xc e. qui dicit ad eū ecce
fiam in cātico cātorū. Ego flos
campi. radix ego lq flos istuli
et xpi esse fuit. qr sicut flos
ex radice arboris pcessionem
habet. ita et xpc sdm carnē
ex esse originē orūt traxit

Alterū autem intellīgi radix iesse
xpc e. vbū sq; dei pīs. qd' mte; cetā
q creauit. iesse creator extitit
Quia ei p ipm fēm sunt. et sine
ipo fēm e michi. Qui ergo sdm
carnē ex esse originē dixit.
ipē utiq; sdm divinitatē radix
et creator esse extitit. Jesse aut
mt pīnitū e michi. Est vbū sub
substātiam e. Q vō dr erit radix.
sil erit ab eodem vbo substātiā
venit. et point pfutio tpe. Qui
cūq; mei credit q dicit ad moyse
q e misit me. ad vos ille veracit
pt dicere. est michi et credo ī eū
q sp e. et ipe michi deus et eū
Ded queri pt. quare dixerit
pphā. erit radix iesse et nō potius.
erit radix boos vl obeth. cū et
ipi iusti extiterūt et patres ysai
ad qd dicendū. ideo dixisse pphām
erit radix esse et nō radix boos
sive obeth. ut ostenderet dmn
ihm xpm de pgenie regali eta
sdm carnē descendere. q ante
stla natq a deo pre rege regū
et dno dnantiū. Notandumq;
qd dicit erit radix esse. subaudit
vbo futi tpis loquens. ad nati
uitatem xpi humanā respexit.
q e adhuc futūa erat qm istu p
dixit. Indicit itaq; hoc modo.
Erit radix iesse xpi sdm hmā
nitatem. et ipe xpc qui exurget
nascendo p vgīnē vl a mortuis
resurgendo regē gentes. in
eū gentes sperabunt. Cristus
q ignis regit regubernat gentes
in se credentes. et ipe defendit

alias ab insidijs et infestatione
demonum. omnium aduersariorum qui
apud me eum speraunt. Deus autem spei
repleat vos omni gaudio et pace
in credendo. Et hoc quod ysaias poeta
dicit de apostolis. In eum gentes sperabunt
supsit apostolus orationem ut diceret
illis hanc benedictionem. Deus autem spei
qui tribuit spem futurorum bonorum
in se credentibus repleat vos omni
gaudio spirituali. et pace. et concordia
et amore fraterno in credendo ut re-
dentes in eum quem pro sanguine suum vos
pacificauit deo patri subiti et ipsi tum
tem concordes et pacifici quia hanc
tenuistis unitatem dissidentes
ut habundetis in spe in virtute spiritus
. per virtutem spiritus sancti plenam habeat
spem et ne reprobationis cuiusquam dono
auxilio subleuare virtute totius boni
tatis adipisci meruerunt. Certus
sum autem fratres mei ego ipse de vobis
quia plenissimi estis dilectione dei et pacis
repleti omni scientia. ita ut possitis alte
rutrum monere. Inuitam vos ratio
gratie et contripe profectos in fidelibus
blandeque alloquitur. Audacius
scripsi vobis fratres ex parte. Iu
darius hic sit comparatiui gradus
in hoc tamen loco pro positiuo ponitur
quod est audacter. et cum audacia et
securitate. Idcoque addidit ex parte
quia multa scribebat ipse in corde. quia
non proferebat ore. et quia illi non poterant
capere. ex quibus partem scribebat
eis. vel etiam idcirco dixit ex parte
quia legerat epistolas eius quas alius
ecclesiis destinauerat. et quia ibi non
legerant. expte in hac insertere
studuit unde sequitur. Tanquam in memo
riam vos reducens. sicut iam legisse
mea dicta in quibusdam meis epistolis
quod tale est. Ac si alius vobis diceret
Vobis reduci ad memoriam legisse
mea dicta. pauciora vobis scripsi
et hoc propter gratiam quam data est mihi
a deo ut sim minister christi in
gentibus. Gratiam hic appellat
sapiam quam pontibus apostolis atti
pere meruit. ut beatus augustinus
dicit. pt et de misterio apostolis
intelligi. quod ei gratis a deo colla
tum est. Dicit scripsit inquit vobis paucia
ex pluribus. quia in corde meo firma
habent propter gratiam sapiencie quam a
domino ad hoc datam est. ut illam p
capacitate auditorum expendere
sine ceca ut misterium apostolatus
mei complere in gentibus. Ministrans
euangelium dei. et sermonem ce
lestem ostrans. predicando illud
sine errore et mendacio. scripturas
vnendo. et miraculis virtutum
testificando. et gloriam propriam non
quirendo. nec pluribus temporibus
hic ora. sed pro remuneratione
celestis vite agendo. Ille sanctificat
eucharistiam. sine sermonem demonstrat.
qui absque errore et mendacio illud
predicat. et quod predicat ore confirmat
miraculis. et ornat sancta iustitia
et qui non querit suam laudem sed
dei. Vt fiat oblatio gentium
acceptabilis. ut gentes offerant
deo pro omnibus in gratiarum actione
et sit ipsa oblatio amabilis ei.
et sanctificata per baptismum et passio
christi et per fidem. in spiritu sancto

id est per gratiam spiritus sancti Pontificium
et eis doctrine predicationis operam
dare, et illorum est sacrificium deo offer
re. Nam sicut in veteri testamento
pontifex sive sacerdos hostiam et
oblationem quam offerebat deo
studiose prouidebat ut absque mac
ula esset ita et qui euangelium annunciat
prouidere debent, ut neque in predicatione
neque in doctrina seu in magisterio
aliqua culpa nascatur. sicut ille
hostie deo erant accepte, ita
sint et auditores illorum in sacrifi
cium transeunte, imitantes ipsi
predicatores egregium doctorem et
magistrum qui illos quos deo predica
tione sua et ministerio in fide
obtulerat, optabat ut sine ma
cula grauioris peccati permanentes
accepti essent deo. Habeo igitur
gloriam in christo iesu
quas ego amplector. Habeo in
christo iesu gloriam et honorem
maximum apud deum patrem. Non
enim audeo aliquid loqui illorum s.
verborum, quod per me efficit xs, verbo
et factis. i. non audeo alia loqui
et predicare, nisi que xs in me inspi
rat corde. Quicquid enim in me operabat
quicquid loquebatur, totum xs per
eum efficiebat sicut ipse alias
dicit. Non enim ausus est quicquam
eorum quae non me loquitur xs. in obedientiam
verbo et factis. Hoc est verbo ego
iuste verbo predicationis, et factis
miraculorum ut gentes obediant
euangelio. in virtute signorum et prodigiorum
in virtute spiritus sancti. Dicit appellant
ad deum. ac si diceret per virtutes quas fecit
xpo iesu

multis in locis in quibus non fuit
aliquid mirabile, in dicit quod per
ea aliquid futurum. sicut in sancto
sanatione filii regiuli ostensum est
dno dicente Nisi signa et prodigia
videritis non credetis. per hoc enim
quod viso miraculo sanitatis in
filio illius, pauci crediderunt,
pri vero illius cum suis significabat
quod paucitas iudeorum credituram
esset in deum. Ecce signum quod virtus
in se continet, quidda signa mira
bile et quidda futurum. Et vero
prodigia dicunt quasi porro digita
vel detencia. eo quod aliquid futurum
tamen ostendant, qui digito
ostendendo. Dicit autem et prodigia
per vno accipitur in hoc loco. mira
cula viz quia per virtutem spiritus sancti opa
bant. Ita ut ab ierusalem usque in
illyricum punctum in fine europe
repleuerim euangelio xi omnes gentes
et punctum illyricum punctum
est ut diximus. Est autem finis asie
et principium europe. Dicit autem
predicauit hoc euangelium. Quomodo.
non ubi noratus est xs a predicatoribus
sive ut in eum iam crederent. ne
sup alienum fundamentum edificare
non predicam magis ubi vbi xs iam
esset predicatus et crederet. si ubi
penitus ignorabat. ne sup alio
predicatione et fidem ponerem
meam. Plus ego ipse iacebat fun
damenta fidei. et ipse erigebat
parietes illius utique predicabat
de quibus olim dictum est. Cum ab
illo est communicatum a pluribus.

de eo id est de xo. Videbant scilicet illum
fidem et si non audierit illum cum
predicante. intelligent predicantis
apostolos. per quod scilicet opus predicationis
impediebat ad edificationem
ubi venire ad vos. Quo romanam
nam non impediebat a sathana.
sed ab utilitate predicationis. ut primo
ecclesias fundaret. ita sic. primodum
ad dexteras pergeret nationes
nunc go ultimus locum non habens
varium a predicatione. in his regio
nibus. Cupiditate autem habentes. ad
vos ex multis precedentibus annis.
cum in hispaniam proficisci coperio.
spero quia pertransiens videam vos. et
a vobis deducar illuc. si vobis
primum ex parte fruitus fuero. Vi
det hic in achaia positus dicere ap
corinthii civitate eius pulchre.
quia vicina est achaia. a corintheis
est macedonie. In quibus locis.
degens cum singulis quibus passus
euangelium predicans. in his diutius
fimbria in quibus xpo nondum fuerat
predicatus. et adimplere dei om
nia replesset. designat mea adhuc
tempus quod desiderium suum diu adimple
videndo sed eos qui romae mora
bant. Bene autem hinc quod sodom cum
videbat et quos nondum in corpe
adunezat pnia sui et retri
butione moderatius poliret
Desiderabilia et suscepimus
bona. quia cito metuimus auferenda
seruimus vo negligimus. quod nos
diutius possidere credimus.
frui et cum delectatione et gau
dio aliquid possidere vel cum

plecti et videre. Nunc igitur omnis
verna ad vos proficiscitur illum
ministrare sanctis. Deus appellat
illos quia pro xpo amore omnia sua re
liquerant aut vendiderant.
et pretium illorum quod ad pedes apli
attulerant vel eos qui depauperati sui
fuerant a iudeis non credentibus
quos laudat in epla ad hebreos
inquiens. Rapinam enim bonorum
vestrorum cum gaudio suscepistis
Ode istis etiam dicit isaias.
Et qui recessit a malo. eorum prede
patuit. Isti oes qui propria relinquant
vel qui expoliati fuerant. qui
etiam predicandi non habebant
ut ad predicandas gentes posset
mittere. erant in illum varianes
nigit orbibus ac terrarum
ubus apli de singulis quibus
et locis in quibus predicabant
quicquid pecuniarum argenti
auri frumenti vestimentorum
accipiebant. eis mutuo satisfaciebant.
maxime tui paula qui pluribus
gentibus predicabat. unde
dicunt doctores. quia aliqui am
plius quam tres aut quinque modios
argenti eis mittebant. Obaue
runt in macedonia et achaia
id est et bonum visum est illis
consolationem aliquam facere mu
nerum. in pauperes sanctorum qui
sunt in illis macedonia et
achaia. quia et achaia vocatur. in quo
et appli eius achaia dicuntur.
pulchre sunt nobilissime gratiam
sibi adiacentes. quas apli
certius replent. Placuit enim
eis et debitores sunt eorum

veniendi

Quid acceperunt macedones
et achaici, siue achaia a scis q
sunt ihlm, ut eorum debitores
essent, Tribus modis erant
debitores eorum, vl quos in fide
profitebant a quorum aplis et
predicatoribus erudiebant, vl
qui illorum exemplo et doctrina
proficiebant, vl etiam qui vnum fidei
erant, et vnum deum prem lynites
fres erant in fide. Omnis enim
xpiani qui sunt fres qui fres
in fide, debitores sibi sunt, ut
alter alterius onera portent.
Et et quarto modo intelligi,
in hoc esse debitores eorum,
qui illi die ac nocte pro salute istorum
istorum oribus insistebant, ut
fides xpi eis roboraret. Quod
si eorum spiritalium bonorum participes
fti sunt gentiles, debent et in
carnalibus ministrare eis. Hi
dem modis erant participes eorum
quibus et debitores. Et esset
iam qui in spiritalibus rebus illi
prestant istis supplementum,
et qd in se non hnt, habent
in illis, iustum est ut in tempo
ralibus bnficiis eis subueniat.
Hoc igitur opus ministrationis,
cui insumnauero id est cum preferto
et assignauero eis frem hui
collationem viz munerum, quam
eis mittitur, per me fideles,
profiscent per vos in hispaniam.
Congrue autem dicit profisci,
per romanos in hispaniam. Con

qui euntibus de achaia in hispa
niam in medio itinere roma ha
bet. Scio autem quod veniens ad
vos in habundancia benedictionis
xpi veniam. Spiritu prophetico
afflatus talia cum securitate
dicebat. Qd autem dicit in habun
dancia bnedictionis xpi veniam.
tale est. qle et illud qd in exordio
huius eple dixit. Desidero igitur
venire ad vos, ut aliquid gratie
spiritalis impartiar vobis ad
confirmandos vos. In habunda
cia benedictionis veniam. id est
in plenitudine virtutum, ut mea
predicatione qd minus habetis
in fide participatis, et virtute
miraculorum qui operabar apud
vos roboremini in eadem
fide, in caritate in certis rebus
spiritalibus suo aduentu supplent.
Obsecro vos fres romani
per dnm ihm xpm et per cari
tatem spiritus sci, id est per dilectionem
quam debetis habere erga deum
et proximum, qui per spm scm datur
fidelibus, ut adiuuetis me
in orationibus ad deum,
id est apud deum, ut liberer ab
infidelibus, qui sunt in iudea
et obsequium mei, id est ministerii
vel obedientie mee, oblatio
accepta fiat scis ut veniam
ad vos in gaudio cum voluntate
dei et refrigerer vobiscum.
Ille qrit refrigerari, qui calore
solis vrit, vel qui pugnando vl

luctando calefit atq; lassatur.
Et bts aplus fortis pugnabat
cont philosophos cont idolos
cont hereticos. ideoq; desidera
bat ad tempus tam corpe q̃
spu q̃ esse. vn ipe dicit quodã
loco. Di ad bestias pugnau ephesi
bestias ibi apellat philophos et
hereticos. Ideo aut exorabat ut
romam suis oracionibus ei sub
uenirent. qr timebat dn venret
ihrm ab infidelibus iudeis et
retrudi in carcerem. vl occidi
et no posse neq; scis differre mu
nera et oblacoes suam. neq;
post modum venire ad romam
sicut in desiderio habebat. hinc
decuit post pontificu supbia et
platorũ atq; principũ et potentũ
huius seculi. q̃ dedignant exo
rare subiectos suos. qmq; pro
eis oraciones preces q; fundãt.
Di enim ille qui aplus et pontifex
erat omni gentiũ. oiq; gracia
spus sci repletus. no est dedig
natus auxilium subiectorum
expete in oracionibus. qnto ma
gis isti. qui plem sunt rapacitate. supbia omniq; nephario
actu. non debent dedignari.
Itaq; mirandus e oibus viribus
Deus aut pacis sit cũ oibus
vobis amen. Deus pacis intel
ligit sancta trinitas cui mã
reconsiliatũ e genus humanũ.
et cuius dono pax et concordia
dat cũctis fidelibus. Et satis
pulchra in pace finiuit duob
pplis in concordiam reuocatis.
ostendens qr non nisi in pacifi
cus deus pacis qui pacem
prestat possit habitare. Cap xvi
Commendo autem
vobis pheben sororem
nrãm. no carne sed comune
in fide. q̃ e in misterio ecie.
q̃ est centris cenchris. ut eam
suscipiatis in dno digne scis.
ho e sicut conuenit sanctis. siue
ut quidã codices hnt. digne
scis. id e habude et humane.
et assistatis ei. id e auxiliemini
et auxiliu prebete. in quocũq;
negocio. siue causa auxilij.
indiguerit vri. Cenchris portus
e cormithi. vbi erat ecia fide
liũ. cui ministrabat phebes nobi
lissima matrona. victum et
vestimentũ ut pote fidelissima
in fide xpi. Ergo tunc temporis
qn aplus istam scribebat epla m
romam orbi gentib imperabant. et si quis nobiliũ preci
puã causam habebat ex aliq
negocio. siue ex oppresione
aliorũ. siue ex potiorũ. vl mã
cipiorũ ratione. romam con
currebat. ubi erat imperator.
et iudices eorũ. Potuit ergo
fieri ut phebes matrona. ob
huiusmodi causam tunc
deuenerit romã. Quappr
cepit aplus credentibus
ut ei in oi negocio auxiliũ

ad phedi

prebezent sive in vestibus sive
in victu vel aliquo subsidio temporali
Reddit que causam sicre talia per
tipiat Etem ipa astitit id e
ministrant. et auxilium prebuit
multis et michi ipi Salutate
priscam et aquilam adiutores
meos. in predicatione. videlicet et
alis operibus Qui pro anima mea id
est pro vita mea. ut illam servarent. suas cervices opposuerunt
periculose supponentes. Prisca
ipa e que et priscilla appellat
in actibus apl'orum et erat iudea
gne. uxor aquile iudei. qui
quodam tpe dum iudei vellet
apud cormithum paulum occi
dere. opposuerunt se in medio
et liberaverunt eum vni et subdit
Quibus non solum ego paulus
gras ago pro hoc facto. sed et
cuncte ecclesie gentium. quibus
ego psum. quia per meam predica
tionem ad fidem venerunt
Iste e ak aquila et priscilla ut
uxor eius. apud quos manebat
paulus. cormitho positus. quia
eiusdem artis laborem misistebat
cum et paulus. structure. viz. ta
bernaculorum. que et stenofacto
ria ars appellat Sutores
etem erant. et fuebant ex pelli
bus sive limtheis caminibus tabe
nacula et papiliones. in quibus
maxime sarracem habitabant
vendebantque ea que opabant
vendere vuebant Ide hus
veo ipse legit in actibus apl'orum
Post hec descendens paulus
ab athenis venit cormithum. et
inuento ibi quodam iudeo nomine
aquila pontico genere qui nuper
venerat ab italia priscilla
uxor eius. eo quod preceperat
claudius imperator discedere omnes
iudeos ab urbe roma. eo quod
seditiosi essent adhesit eis. et
quia eiusdem artis erant manebant
in uno et opabant sil'
Erant enim artifices tabernaculorum
ut dicimus et sutores componen
tes tabernacula. ex pellibus
seu cutinis limtheis Sed quare
hic ponit. cum in actibus apl'orum
dicat. sicut paulo super ostensum
e quod apud cormithum. simul hospi
tabant paulus aquila priscilla
quare in hac epla. a cormitho
eis salutaria verba scribebat
quasi rome degentibus Que
ita solunt. quod pulsis iudeis ex
urbe precepto claudii cormithum
isti duo venerunt. rursus que
reddita libertate redeundi in
morte cesaris reversi sunt ro
mam. ubi eos apls nunc salu
tat. horum domesticos
et vernaculos salutat. quos
et ecclesiam appellat dicens.
Et domesticam meam eorum et etiam
salutat Salutate ephemetum
dilectum meum qui e primus asie.
Hic ephemetus videt primus tredi
disse ex asia. vni primitiuum illum

asie vocat. sive qz primus omni
credidit. sive etiam qz magne dig
nitatis atq nobilitatis erat. Idcro
aut istius mentionem fecit fecit.
ut ostenderet etiam ad fidem veme
ac p hoc invitaret primos roma
norum ad fidem. Salute maria
q multum laboravit in dno. Of
ficium sz sive educationis fem
inis sui sexus impendendo p
domos. nam in ecclesia non doce
bant mulieres sz vri. qz ipe
aplus hoc prohibebat dicens. a mu
lieres in ecclesiis taceant. Salu
tate andronicum et iuliam cog
natos meos et concaptivos
qui sunt nobiles in aplis qui et
ante me fuerunt in xpo. Pt fuer
ut secdm carnem isti cognati fue
rint apli. iudei similiter existentes.
et sint electi effecti ppter sedis
ob gratiam fidei. sicut et paulus
qn appellavit se fratrem. Credide
runt aut ante illum in x xpm et
nobiles habiti sunt in aplis.
id est apud aplos duodecim.
Ide quibus et illud intelligi
pt. qz fortassis ex illis septua
ginta duobus aplis fuerint et
ipsi nobiles. Salutate eos qui
sunt ex aristobuli domo. Iste
aristobulus congregator intel
ligit fuisse frem in xpm cre
dentium. cum factum sit
pbat. ut eius discipulos sua
salutatione dignos ducat.
Salutate appellem pbum in
licet quidam ex hoc faciant
duo ppia nomina dicentes ita.
Salutate inquit appellem pbum
i. pbatum in fide et laude dig
pbum etenim dicimus pbatum
et laudabilem. Salutate eos
qui sunt ex narcissi domo. Iste
narcissus ut in aliis reducibus
inuenit pbatus erat tunc ipsis.
Salutate tryphoenam et tryphosam in dno.
id est. promotum ad sacerdotium
et mercedem eius atq meam.
ppter adoptionem amoris. Iste
mulier magna religione pol
lebat. q apud aplum hoc donum
p meruerat ut mr ab illo
vocaretur. Nam cum putandum est
in istis salutationibus iam
fieri. p singulos quosq laudis
et salutationis differentiam.
qui eam fit. qz xpus loquitur
in paulo certus est. qz p vite
merito alius quidem pbus dr
ab eo. alius kmus. alius labo
rans in dno. alius electus.
ut hic tryphus. de quo nunc
sermo est. electus in dno salutat.
et mr illius mr apli in du
ratur causa sitima dilectionis. Sa
lutate invicem in osculo
sancto. id est. in osculo non
ficto. vel subdolo. quali osculo
tradidit iudas saluatorem.
vel quali osculantur in festi
alios causa immundicie. qd
osculum non castum vocatur.
sz osculum collubrinum. et est

sensus Jam qr ego nō sū pnis · vos possim omīs osculari · osculamini vos mutuem mei amoris causa / trū qtenus explām Et hoc loco alys filibus mos traditus ecclesie ut cōuenientes fideles in ecclesia ad audiendū vbū diuinū · missarūq; celebrationē · post oratiōes / osculo dilectionis suscipiant se mutuem · Rogo vos frēs ut obseruetis eos qui dissensiones et offendicula faciūt id ē declinate ab illis q̄ discordias qr rixas mouent inter vos. Cont pseudo aplōs · et iudeos nō rtē credentes loquit ista · huiusmodi enī · s hominis qui dissensiones generāt · mt vos disturbando de domo in domū · adulantes quibusdam · et laudātes quosdā / alys vero detrahentes · et concitantes vnū adūsus alterū p detractiones · non seruiunt ro fi suo s ventri · qr ideo adulant alys · detrahentes alys · ut possint suum ventre adimplere. Et p dulces sermones et benedictiōes seducunt corda innocentiū Ad hoc inquit pdicant et dulces sermones adulationis et bēdi bēdictionis pferūt · ut corda simplicū frm seducere possint et īnocentiū eor auferre valeāt. Vo vrā enī obia · q̄ obedistis euāgelio venientes ad fidem in omne locū vre potestatis diuulgata ē hoc ē qd in pnti pio hq eple dixit Grās ago deo meo qr fides vrā annūciatur in vniuso mūdo Gaudeo igit in vob o romani qr credistis sicut et ego Sed volo vos sapientes in bono · ut quicquid bonī sapitis · totum opo satagatis implere Simplices autem in malo ut vicia et omnia q̄ mala sunt vitetis et cōtempnatis Dilē ē hoc illi dicto · quod ad corinthios scribens dicit Malicia puuli estote · sensu autē pfti sitis Ac si diceret alys vōbis bonū sapere faciendo · malum ignorare vitando · et ita in vobis implebit qd subsequit · Deus aut pacis · q̄ patrem amat · et patrem tribuit suis · conteret sathanam sub pedibus vris Sathanas ī lingua nra int̄pretat adūsarius · et pt significare in hoc loco diabolū et nec o nem · q̄ xpianis adūsabat. Possumus et omnia adūsa p hoc nomen intelligere · q̄ aut ad deum tendenti resistunt et aduersantur q̄ exorat aplus conteri et subiici potestati illoru Deus pacis · cui pax placet · conteret qd contrariū est paci · i dissensiones opa Qd aut dicit sub pedibus · vel accipiendū ē · sub ptate · vel cita in breui tpe · et velocit Salutat vos Timotheus adiutor meus · in pdicatiōe et Lucius et iason i sosipater cognati mei Thymotheum adiutorem suū dicit · omīs q̄ simul cognatos appellat Et quidem de Thymotheo plenissime fert ī actibus

aplōr qꝫ fuerit ex derben filius
mulieris vidue fidelis pri gentili.
Ipe qꝫ aplus dicit: qꝫ ppter rogā
uerit eum manere epheso. ut
denuntiaret quibusdam ne alia
docerent. neq; attenderent fabu
lis et genealogijs infinitis.
lucrū aut quidā phibent ipam
lutrū ee. q̄ euangelium actus qꝫ
aplōr scripsit. Beatus aut apl̄s
nō curat de ꝓpietatibus nōm.
p eo qꝫ solebant noia interdum
secdm declinationē. nec dum
etiam secdm grecorum romanorūq;
pferri Jason ipe est. cuius men
tionē liber actuum aplōr fit.
Sosipater filius pirri berocensis.
Salutat vos gaius Iste e gaius
cōcaptiuus. qui baptizatus e
ab ipo sicut dicit in epla ad corī
thios Gratias ago deo in eo eo qꝫ
neminem vrm baptizaui nisi
crispū et gaiū Saluto vos
ego tertius qui scripsi hanc eplam
Tertius ꝓpm nomē e scriptoris
credentis. q̄ aplo dictante hanc
eplam scripsit. Qui cōcessit aplus
suo noie plebem romanā salu
tare. Et notat tertius noie. nō
numero Salutat vos erastus
ciuitatis arcarius Erastus arca
rius erat ciuitatis corinthiorū
t primceps vl dispensator. qui
perat arche vbi ponebat tensus
regis tributorū vl victigalium
Qd aut addit epla. et quartus
fr. ꝓpm nomē e sicut tertius.
Gra dni nri ihu xpi cū oīb⁹ vob

amen Gra dr gratis data.
et noie gre debemus intelligere
quicquid bonī gratis percipiunt
a deo. fidem spem cari
tatem remissionē q̄ peccatorum
Ei aut honor in secula seculorū
q̄ pt potens e vos cōfirmare.
in fide pfectū et omni bono
uarta a euangelio meo. ut
sitis vos ipi confirmati. sic
monet euangelium. qd predicio
et de eo michil vobis desit.
Qd aut subdit. secdm pdicatio
ihu xpi. ipm e qd et euangeliū
qꝫ xpc illud pdicauit. secdm
reuelationē misterij tacti.
id e absconditi temporibus
eternis Et ita tpa intelligere sola
vmisa. q̄ pcesserunt mundi
exordiū a cuiq; homine creato
potuit reuelare misterium
sce trinitatis et misterium
dominice incarnationis. pas
sionis. et reliqua talia Sed
noluit tam venerabile miste
rium. nisi paucis innotescere
presertim cū homo neglecto
deo. sibi se totum et a diabolo
cōcesserit Igitur a tpibus eternis
q̄ pcesserunt creationē mundi.
et ut ita dicamus ex eo quo
mundus cepit esse. tacitum
occultūq; fuit misterium sce
trinitatis. qd nūc in aduentu
xpi patefactum e. ab ipso
xpo. scripturis pfetarum ꝓphar.
qui de illo misterio aliqm

aptis aliqn obscuris ꝓphetauerūt
sermonibus. Ubi grā. Dicit
moyses In principio fecit deus
celum et terrā et spūs dei
ferebat sup aquas Fere tmitas.
si nō msi in paucis mtelligebat. Quid dicit xpūs. Cum
venerit paracletus quē ego mittā
vobis a prē spm veritatis. Et alibi.
Baptizate omīs i nomīe pris
et filij et spūs sancti. De na
turitate qs illius dicit ysaias
Ecce virgo cōcipiet et pariet
filiū. Natus ē xpūs de vgine.
patefecit mysteriū ꝓphetie
scripture. De sepultura etiā
illius dicit idem ꝓphā Erit
sepulchrū eius gloriosum
Sepultus ē xpūs. patefactū
ē illud mysteriū qd latebat
Quid plura Surgens a
mortuis. aperuit discipulis
sensū ut mtelligerent scripturas. Illis mtellectis et cognitis. cognouerūt iā ēē cōpletū mysteriū
et manifestū. qd antea latebat.
Condorantibus eum et adipleti
de xpō de cōceptione natiuitate morte. atq; ascensione.
mysterijs et ceteris ꝓphetijs
patriarcharūmq; nulla iam
remanet dubitatio. quū ꝓ ꝓphas
patefactū mysteriū a seculis
et temporibus etnis occultū
Iudēm pceptū etm dei. qs
pcepit filius dei. q vnus
substancie ē cū pre et spū scō

dicens Euntes in mundū vniuersū
pdicate euangelium oī creature.
et baptizate omīs gentes i nomīe
pris et filij et spūs sancti. ad obe
dicionē fidei. in oībus gentibus.
id. ē ut omīs gentes obediāt fidei
et euangelio eius Qd ergo dicit ei
glā et honor i secla. manifestare
voluit subūigens Soli sapienti
deo cognito p ihūm cristū. i. pri
et filio et spū sancto. q vnus
substancie sunt. et q mtitate
vnus ē deus Ideo dicit cognito
p ihūm xpūm. qr p illū cognitus
et manifestus ē. deus pr et spūs
scūs mysteriū viz. tmitatis.
Sapiēs at deus. nō ex accidente
dono. sicut salomō. aut aliquis
homō. si essencialiter dicit sapiēs.
et ē. qr michil ei ē aliud ēē qm sapiētē ēē nisi sapiētē ēē qm ēē
tmis hi epli mirīto apcior habet
in qo scripta ē epla Nam qd dicit
ei honor et glā. i postea addit
rui cū sufficeret qd pmissū habet
ei glā musicato mē leōms grie
usus ē Et qd dicit i secla seclorū
more sacre scripture tenuit. imē
sitatem tēporis p ho voluit de
signare Et tale ē ac si diceret
In oia futura secula honor et
glā sit oīpotenti deo Amen
aut suppositū. qd ē nuramētū
vl affirmacio in lingua hebrea
latine at sonat verū. ut cōfirmat
oia vera ēē q p totū teste hi
epli scripta sūt Finita epla Ad Rō

Incipit expo dñi haymonis sup
Epistas pauli ad Corinthios p.

Decepto dñi salua
toris admonitus
aplus venit corinthii
q̃ ē metropolis ciuitatis
achaie primcie ffor.
vbi moratus ē ãno integro et
mensibus sex. Ibiq; instituit pdicit
euãgeliũ et tãtũ ut pene omis eusdẽ
ciuitatis habitatores ad fidem ad
xpi cõuerterẽt. Dz postq̃ ipe
discessit ab eis multi illoz seducti
sũt a iudeis pseudo aplis. Ad
iudeos aplis scripsit eis hanc eplam
ab epheso. et misit p timotheũ
volens eos ad fidem xpi reuocare
q̃ ad tempus ab eo recesserãt et reliqs
cõfirmare. Explicit. Incipit

Paulus vocatus aplus ihũ
cristi p voluntatẽ dei fili
pris. Cum note pauli
in epla ad romanos.
p ut melius cognoscere potuimus
auctoritate doctorum discere
studeamus ut quo ipe sit aplus vocatus
In hoc autẽ qd vocatus dicit vocatus
aplus ihũ xpi p voluntatẽ dei
pris. ostendit vna voluntatẽ
pris et filii. Dicit enim vnius
substantie et vnius maiestatis
utq; potestatis sũt pris et filius. ita
vnus voluntatis existunt. Et q̃
vocatus a filio vocatus a pre
sicut paulus vocatus a deo pre
aplus. id. ē missus et legatus.
sic legatione euãgelii functus
ē. Cum ibi vobis prudit pseudo
aplos nec nõ et iudeos. qui
dicebant illũ nõ esse a deo vo
catum aplum. Et sosthenes fr.
in fide et pdicatione. nõ tamen
aplus. Quam imponebat
noia aplus discipulorum suo
rum suis eplis. Ob duas causas
fuit ut maioris auctoritatis
essent. sed dñs qd dñs dixit
in ore duorum vel trium testium
stet oe verbum ne aliquis diceret.
sic vnus mendacio istu excogitata
sunt. fuit ut ostenderet. qd ipe
docebat dicens quodam loco
Di tui reuelatum fuerit aliqd
sedenti. prior taceat. Nam
qui dictabat eplas discipuli
eius aderant in pnicia. ut si
forte aliqui eoz alius aut alia
reuelatio ceciderit p spm sanctum
qd ipe dicebat. sic et idem
spis sanctus erat in discipulis
qui et in magro. sicuti ab illo
dicebat. ita ponebat in ordi
ne. nõ iudes bonus magr dis
cipulis. si insup nomen illus in
exordio rum suo ponebat.
qui quada ptem ibi habitabat.
ecclesie dei q̃ ē corinthi. Ge
neraliter ad oem ecclesiam
id. multitudinem corinthioz
scribit. sic tacebat illi ad epo
tui specialiter scribere. sanc
tatis in xpo ihũ id ē p fide
ihũ xpi p passionem eius. p a
qua baptismatis nõtis sanc

Nō ideo vocati sunt sancti corī
thij cōuersi ad xpm p paulū
qd' sci cent' sti fierent sicē vuic
rent cū omnibus qui inuocāt
nomē dni nri ihū xpi sacdo
tii ē inuocare deū p salute ppli
Vnde dr in veteri testamento vos
inuocabitis nomē meū et ego
bndicam eis Et in psalmo moyses
et aaron in sacerdotibus eius et
samuel inter eos qui inuocant
nomē eius. Hoc loco pt dupliciter
intelligi cū oibus sacdotibus qui
inuocant nomē dni. vl' cū oibus
iudeis credentibus cū eis habi
tantibus i oi loco ipōr et nrō. id
ē vbicūq; fuerint. q' apud illos
sūt et apud nos. supl' salutem
optamus Grā vobis sit. id ē.
fides remissio pcōrum. et pax
q' reconciliam deo p passionem
xpi. a deo pre et dno ihū xpo
Spūs sancti psona i donis suis
accipit. i remissione viz pcōr
et pace. qz p illum nobis dmit
tūt' pcā tpe baptismatis. sicut
dns discipulis suis pmisit
mdens. vos autē baptizabimini
in spū sancto Gracias ago
deo meo id ē laudes refero
deo meo. semp p vobis. Cū
dicit aplūs. gracias ago
deo id laudes et nō sme cū
meo addidit meo. cū enim
omnium vnus sit deus p na
turam atq; potentiā eo q;
sit creator omnium. illorum tamē
ppie dr ēē. q' merito fidei
iustitie eius cultores ēē pbāt
sicut pauli apli. aliorum app
aplōr. Hinc dr Ego sum
deus abraham et deus ysaac
et deus iacob p gratiam et vite
meritum Et qre dicit grās
agere se deo semp p salute
illorū. cū nemo hominū sp
intentus ēē possit oracionibus
aut gratiarum actionibus.
Nam sicut in scripturis pcōm
legimus q aplus ab hora pma
usq; quintam labori manuū
insistebat. ab hora autem
quinta usq; ad decimā pdicā
tionī operā dabat. Post de
cimam vero procurabat pau
perū p peregrinorū hospi
talitatem sinq; corporis
necessitatem. Per noctem vō
orationī attentissime insuda
bat. Igit' ppl' minimā assidui
tatem. qua p singulos dies
et noctes deo grās laudes q;
referebat. tam p carnalibus
q; p omnibus. quos xpo acq;
sierat dixit se grās referre
deo sp p illis. In grā dei
f. patris id ē p remissione
pcōr. q' datū ē nobis fs;
gratis a deo pre in xpo ihū
hoc ē p fidem xpi ihū. Illis
enī tūm nō largit' deus pr
gram suam. remissionem
viz pcōr. quos veraciter
cognoscit credere in filium
suum Grā dr gratis data
Et nō imerito. remissio

pcentorū et fides grā dei
appellat. ip quicq̄ donorum
habemq̄ grā dei ē. qm̄ gratis
nobis tribuit. nullis p̄cedē
tibus meritis. ip ī omnibus
diuites facti estis ī illo. h° ē
ī xpo. In quibus rebus rebus
erant illi diuites effecti. In
fide m doctrina ī diuīsitate
liguarū. ī efficacia mira
culoz. Iste sunt diuitie q̄bus
ditant. eleci. In oī ūbo. id ē
doctrina noui testamēti. et
m omni scia veteris testamēti
vel ut ita dicamq̄ In oī scia
m sapia. sne mtellcū veteris
et noui testamenti. sicut
testimonium xpi cōfirmatū
ē m vobis. Testimoniū xpi
appellat euangeliū. ī q° nar
rant testimonia natiuitatis
xpi miraculoz. ipsi nr nō et
passionis et resurrectionis
ascensioīsq̄ eius ad celos. et
aduēctus eius eius ad iudicū.
Hec testimonia xpi ante
passionē sua p̄dixit. et oia
ī morte sua cōfirmauit.
Videamq̄ vnū testimoniū
ex multis et ḡsideremq̄ quō
illud p̄dixit. et quō ḡfirma
uit longe ante passionem
sua. dixit discipulis suis ecce
ascendimq̄ ierosalmā et
ḡsumabūt omnia que scīpta
sunt p ꝓphās de filio hominis
et cetera. usq̄ dū ait tertia
die resurgat. Dic oia illo
vemente ierosolimā ꝓpleta
sunt ip traditus ē gentibus
et pilato. Et mlitibus eius
illusus ē. ocisus. et die tertia
resurrexit. Vnde dicit aplus
Dicit testimoniū xpi. id ē
euangeliū cōfirmatū ē m vobis
hoc ē creditū ē n vobis. et
cōfirmatū ē m vris cordibus.
ip oia credita vera ēe qui ibi
cōmnet. ita ut michi vobis deest
m ulla grā. ī neq; m fide. neq;
m doctrina. neq; m diuīsitate
liguarū. neq; virtute miracu
lorū. Questio orit m hoc loco
Si cormithii diuites erant
oī verbo. et m oī scia. et
si tanta gratia erant repleti
ut michi eis de esset grē sicut
m sequentibus dicit. quare
aplus m subsequentibus h° ēple
locis dicit illos cōtentiosos ēe.
et m sup addat. ad verecundia
vrā dico. q̄ h° modo solui
Dicit m oribus ecis gnia duo
sūt hom. bonoz et malorū
et apud cormithios tūc tpis
erant. Primū ergo a laudibus
repit aplus et gratiaz actōe
aloquēs eos. qui in fide bonisq̄
opibus erant pfecti habūdantes
diuitiis spiritalibus ut ipsi se
ī melius pficerēt. sicq̄ p modū
fortis repit redarguere illos
qui m fide errabant dissen
tionesq̄ seminabant. more
pitissimi medici agens. qui
vulnus secundū. sq̄ egrīam

timidū ēē ospicientes dum pt
palpat sana membra et illico
pcitit. Nore etiā arietis. q
prmū humiliato capite ītedit
ſ postmodum fortiꝰ ferit.
¶ Primū ēm laudauit bonos
ac deinde pcussit malos. Ve
recunde etenī mentes nſi fue
rint palpando reprehense ita
ut ex alijs rebus audiant qd
in ꝗsolacione sumant. p mere
pacionē duram ptinq in des
peracionē cadunt. expectan
tibus revelacionē dñi nrī ihū
xpī ¶ Revelacio manifestacio ē.
xpī qd modo absconditus ē.
quodāmo nō appareret. ex nō
videt a nobis nſi mēte. Vide
bit aūt in die iudicij qn se
manifestabit omnibus hoīb
tū electis qꝫ reprobis sicut scriptura
dicit. ymo ꝗphā p scriptuam
Videbit omnis caro salutare
dei. Et tūc dabit electis gloriā
quā illis promisit. et vitam sine
fine mensuram. Vnde aplūs alias.
Mortui inquit estis pcō. et
vita vrā abscondita ē cum
xpō in deo. Cum aūt xpī appa
ruerit vita vrā. tūc et vos
apparebitis cū ipo in gloria.
ex eritis sicut angeli dei in
celo. Et qd maiq ē. filēs ei
erimq spū videbimq eēm ēē
sicuti est. Qui et ꝗfirmabit
vos id est roborabit in sua
fide. et in bonis opibus. usq
in finē. usq ad diem mortis
vrē vl usq ad diem iudicij sine
termine. nādū sine pcō ſ sī
termine. id ē sine capitali pcō
qd a regno celoꝝ separat. Iam
nullus ē homo sup terram qꝫ faciat bō
et nō peccet. aut in ūbo aut
in cogitacōe. Vnde iohānes ait.
Si dixerimq qꝫ pccm nō ha
bemq. nos ipos seducimq et ve
ritas in nobis nō. Quod aūt
dicit ꝗfirmabit vos. hoc expo
suit subnectens. in die adventu
dñi nrī ihū xpī qui ipe venet
reddē vnicuiq secdm opa sua.
Due aūt sunt vocationes.
vna ē qē fit singulis hoībus
qui ab hac vita p mortem
corpis tūsiunt vocati a dno.
Alia erit generalis in die iudicij.
qui omīb tam bonis qꝫ malis
ad iudicium vocabitur. et quos
in ista pma vocacione inuenerit
deus omipotens bene laborantes.
illos utiq in secūda nō vocabit
ad hoc ut damnet cū reprobis
qui audituri sunt ite in ignē
eternū. ſ potius ut remuneret
cū electis quibus dicturus ē
venite benedicti patris mei.
percipite regnū qd vobis paratū
ē. ab origine mūdi. In omnibus
enī vera pax apparebit.
sicut sequencia manifestabitur.
fidelis deus p quē vocati
estis in societatem filij eius
ihū xpī. fidelis dī deus pr
ex. verax ē. et adpleto suo ser
mone. Promisit enī abrahe

daturum se illi terrā pegrinacōis
sue · et q̃ m semine eius benedicēde
cent omēs gentes · id ē m xpō ·
Cōpleuit illud sicut modo cōmi
p̃misit nobis p filiū suū regnū
celorū ꝯparebit verax utiq; ꝯ
q̃ dabit illud nobis si p̃ manserimus
m fide eius Societatem hor
hic sēdm ambrosiū frēmitatem
debemq; accipe fidelis inquit deus
pr̃ et verax · quomodo dabit nobis
oia bona p̃ie celestis · p quem
deū p̃rem vocati estis in societate
id ē m frēmitatem filij eius ihū
xpi · ut sim⁹ fr̃es ihū xpi · et filij eius
nō p naturā · sed p adoptionē · per
filiū suū vocauit nos ad fidem
suū · ut sit ipe nobis pr̃ · et nos
frēs filij eius Quicūq; verax
m deū credit · eius q̃ voluntati
optemperat · ipe fr̃ ē dni ihū
cristi · nō p naturā · sed p grē
adoptionē · sicut ipe dicit m
euāgelio Quicūq; fecerit
voluntatem p̃ris mei · ꝛc Et p
resurrectionē ad mulieres Ite
inquit nūciate fribus meis Obsecro
autem vos frēs ut idipm dicatis
omēs et nō sint m vobis scismata
Hactenus laudauit illos q̃ vera
cit̃ p̃mansērūt m fide Immodo
vero ex hoc loco incipit arguē
illos q̃ diuisiones q̃ scismata
appellant · semīabant dicentes
se potius filios hominū a q̃bus
baptizabant sicut sequēcia
manifestant q̃ filios dei Qua
ꝯpt̃ dicit eis apls Obsecro

vos frēs p nomē dni saluato
ris · p qd̃ saluati estis ut idipm
dicatis omēs · s · q̃ ego dixi su
perius q̃ filij dei estis · non
dicentes alicuius hominis filios
sed dei Sentiatis autem pfēcti m
eodem sensu et m eadem sēia
qd̃ vnum est · id · ē m eodē intel
lectu manete · quē a me accepistis
et dicite vos filios dei ēe · sicut
dicebatis q̃n a vobis recipe · dere
Significatū · id · ē reuelatū ē
ē m ab hys q̃ sūt cl̃ēos cōtē
tiones esse apud vos Cloes
locus ē · et tale ē ac si dicēt
ab hys q̃ sūt anthiochie · aut
aliquid tale Ego quidā sū pale
s · filius · vl̃ baptismate bapti
zatus Illi apud emerserant cōtra
heretici post discessum apli
marīe filij q̃ ex circūcisione
erant credentes in dei · qui
quosūq; baptizabant · suos
esse credebant filios · baptizā
tes m noīe suo · et illi q̃ ab eis
baptizabant gaudebant se
filios appellare illorū a quibus
baptizabant Credentes vero
qui erant fidem et doctrinā
tenentes apli dicebāt Ego sū
xpi qd̃ utiq; indicebāt · quia
sicut ē dicendū Ecclē frēm
ē quodā tpe · q̃n exurrexit
donatus et nouatus heretici
qui utiq; quosūq; poterant
ab ecclia iterūq; rebaptizabāt
illos et dicebant suos
et illi gaudebāt se appellari

donatistas et nouatianos.
Ergo a plus ut cepit talis gen
apud carmithios. scripsit eis
ista q̃ hic dicunt. errorem illa
quidem ostendes. nomina auctorum
nō prodens. Salutat eum in suam
et aliorum fidelium doctorum personas
istas transferre. q̃ ab illos poderet
ne deteriores efficerent. Sed ei
ita eet ut illi volebant ut omnes
a quo baptizabant. illius eent
filij. quasi eius baptismate bapti
zati. cum unum sit baptisma xpi sicut
unus deus. una fides. dns eterum ihs
ministerium, tinguendi corpa dedit
fidelibus suis, gratam baptizandi id e
ptm dimittendi nulli tribuit. si
sibi prie retinuit. sicut iohanes dicit
turbis, Ipse vos baptizabit in spiritu
sancto Et iterum Ego inquit iohanes
nesciebam ego eum id e nesciebam
qd ptatem baptizandi sibi esset ser
uaturus Dz q̃ misit me baptizare
deus pr. viz ipsa mi dixit Super quem
videris spm descendentem et manentem
sup eum. hic e q̃ baptizat in spiritu scto.
In tm ergo sibi xpr retinuit ptatem
baptizandi ut sicut illi dimittit
omnia ptm q̃ a scto et innocente uno
tinguit in aqua. ita illi q̃ a peccatore
et scelerato, tm in noie sancte trinitatis
illud fiat meritum enim vite bapti
zantis sunc agentis nec prodest nec
obest in hac pte illi qui baptizat.
Danusus e tristus si sic ita e ut
dicitis. Ro affirmatie neq; mi
rogatie hoc e legendum. si suspesa
voce xpr quodamo dr̃ danusus ee
qm honorem et gloriam eius quam
sibi ipse prie retinuit. heretici mi
se partiunt dimidetes eius baptism
Sicut heretici dimidebant xpm.
qm aliq̃ dicebant illum verum corpus
no habuisse. sicut manichei. qdam
no habuisse animam ut apollina
riste. quidam minorem pre ut arrius.
Quoniam paulus p vobis crucifixus
e. si no Et e sensus In illius noie
debetis baptizari. et illius baptisti
debetis credere vos posse saluari
q̃ p vobis crucifixus e. aut in noie
pauli baptizati estis. se pomit
aut et ipse p omnibus illis i
cuius noie se baptizatos ee dice
bat. ideoq; a se cepit. ne diceret
heretici Idcro paulus talia phlb;
ne aliquis dicat me se baptiste
ee baptizatum et meum filium ee.
ut ipse sibi vendicet omem hono
rem Gratias ago deo meo q̃ ne
minem vestrum baptizauerim nisi
crispum et gaium. qui fuerunt
primitie achaie. baptizabat ut
paulus tamq̃ minister. non
tamq̃ ipsa potestas. et idcro ipse
gratulabat q̃ plurimos no
baptizauerat illorum. ut qr error
vel. sub in hac re reperiat oriri
si ipse plurimos baptizasset mul
to magis qr eius noie augeret
et dicerent eo sum pauli. Bap
tizaui et Stephanae
domum. nobilis matrona
extitit cuius familiam baptizauit

aplus · vtrū vero ipsum baptiza
uerit · a misfidelitate prmaserit
ignorat · Non enim misit me xpc
baptizare sed euangelizare magis
electus ut euangelizaret q̄ ut bap
tizaret · ipse plus e euangelizare q̄
baptizare · Admus ei qui euange
lizat pt et baptizare · si ois q̄ bapti
zat pt ydoneus e euangelizare
In epo omm ordinum dignitas e
caput ei e cetero membrorum
Et aplus · q̄ pontifex erat omis
gradus ecclesiasticos in se habet ·
ideoq̄ et baptizare et euangelizare
poterat Dz maxime pdicationi
ministrebat sicut alii alii discipuli
vero illius baptizabant Dic legimus
q̄ petro venente ad domum cornelii
paganī cecidit spc scus sup omem
domum eius p̄cepit eos petrus a
suis discipulis baptizari. In primor
dio go fidei omis fideles bapti
zabant et no solum viri sed
etiam mulieres si qn necessitas
immicebat Dz ne tantum mine
rium vilescet et no tre a simpli
ciorib⁹ mpleret crescente nro
fidelium p vniuersas ciuitates et
villas · decretum e a scis patribus
ut tm epi et presbiteri baptizet
et si necessitas diaconi · no in
sapia vbi · s · misit me xpc euange
lizare ut no euacuet crux xpi ·
id e ut annichilet passio crucifixi
xpi · heretici et p philosophi pdicabat
in sapia vbi · hoc cultio polito
sermone ut placeret suis audi
toribus et ipsi apparerent docti ·
Nel etiam in sapia vbi pdicabat
ipse ea q̄ mundus et amatores
mundi huius · sunt philosophi humane
sapiencie stulta putabant no pdi
cabat illi Verbi gratia natiuitate
ex vgine / mortem resurrectionem q̄
q̄ oia denegabant / dicentes no
posse aliquid gignī nisi ex commi
tione alterius seminis · et deum
q̄ spc e no ee hominem factum · neq
filium dei mori potuisse · si quo
modo voluit apparuit · qn voluit
recessit · neq no e mortuus ·
neq surrexit Ista oia phi et
heretici ipse p humanam sapienciam
penetrare illa no poterant ·
dicebant medacium esse · et admiti
labant passionem xpi Dz aplus
pdicabat simplicibus vbis xm
natum ee de vgine · mortuum et
resurrexisse · ut audiores eius
possent intelligere q̄ loquebat ·
Quicquid enim fidem xpi vbis
vult exornare · no dei gloriam
sed pprian · Verbum enim crucis
pereuntibus stultitia e hys qui
qui salui fiunt id e nobis vtq
dei est Quid e q̄ dicit vbum
crucis Crux q̄ in aia et insensibi
lis res e · quo pt loqui vbum ·
Vbum dicit crucis · id e euangl m
et pdicatio crucifixi xpi in fi
delitate manentibus · et non
intelligentibus virtutem et
sapienciam dei · stultitia
est filium dei crucifixum ·

credentibus vero et fidem hinibo
qui p passionem eius sunt redempti
virtus dei e ipsa passio. qm p illam
meruerunt saluari. Deptum est in ysaia
perdam sapientiam sapientium. Non
sapientiam quam ipse deus dat perdit
siue reprobat. si humanam quam ipsi
homines sibi adquirunt. deo permittente
dyalecticam vii ceteras artes. p quas
se sperant sapientes ee. illum admirabilem
deducat et stultam ee manifestat.
Vbi sapientes ubi scriba. Hec ad iudeorum sapientes. ad scribas et pharisaeos
pertinet. Vbi inquisitor vel aquisitor
huius seculi. Hoc ad phos gentium qui
de sapientia conqrebant et de ceteris
occultis et abditis rebus. et de naturis
creaturarum et marie ad astrologos.
qui cursu et moderatione xii signorum
solis qs et luna et quinque planetarum
dixerunt omia q in terris agunt. osistere
et deum non curare de hys q in terra
agunt. neq de hominibus. neq de
animantibus. De his ergo dicit apls
Vbi sunt non sapientes et scribe iudeorum
et vbi sunt phi gentium et astrologi
in eternum nullum habet locum. Nonne
stultam fecit deus sapientiam hui mundi
id e numquid non fecit deus id e demonstrauit stultam ee sapientiam amatorum
mundi et phiam dum opleuit opere qd
illi denegabant. Vnde illi negabant
posse aliquid gignin nisi ex commixtione
maris et femine. deus opere ostendit sapientiam illorum non ee veram
dum dei filium ostituit nasci ex virgine
Hic etiam resuscitauit eum a mortuis
licet illi negarent resurrectionem.
Nam qm non cognouit mundus
id e amatores et phi p sapiam
suam mundanam. deum prem. in dei
sapiam id e in filio dei. q e sapia
dei patris. placuit deo. pri. p
stulticiam predicationis id est
p predicationem euangelij. quam
illi stulticiam dicebant saluos facere credentes. Densus huius
modi e. Quia sapientes huius
seculi confidentes in sapientia
humana noluerunt credere
in xpm. q e sapiencia dei. neq
in illo etiam voluerunt credere. cognoscere deum patrem l qz nolueruntcredere
vera ee q in sapia dei erant
id e in euangelio. permisit eos
deus pire in incredulitate sua.
et placuit ei p illam predicationem
suam quam illi putabant ee stultitiam saluos facere eos qui credere
voluerunt. Quia iudei signa
querunt. in hoc qd crediunt deo
omia possibilia ee querunt semp
signa quomodo illud frm sit.
de quo sermo agit. Hic fecit
abraham qm dixit ad deum. In
quo scire potero q daturus
es mi terram hanc in possessionem.
Hic gedeon et alij plurimi.
Greci sapienciam. s. humanam
querunt id e phiam. qm septem liberales artes apud ipsos pertinuerunt. idcoq p michilo
duxerunt simplicem doctrinam
fidelium. Nos autem predicamus
xpm crucifixum iudeis quidem

scandalum id ē crucem et cōtentio;
gentibus autē stulticiam. Aplis
pdicantibus misteria fili dei. vi;
quomō natus ē ex vgine. mira
cula multa fecit. quomō iudei eū
crucifixerūt inocentem et quomō
ipe resurgens ascendit in celum
scandalizabant iudei et irridēt
vel cōtendebāt dicentes. nullo mō
hoc verum ee ut vgo pareret. ut
ipi filiū dei mfecisset si magū
quendā. A quibus discipulis di
cūt mucta ee illa que in euāgelio
de eius resurrectione et ascencione
referunt q illi oia denegant vea
ee dicit ei mt ceteā xpr quē vos
dicitis iam venisse p vgine mūdū
venit qr nobis pmissus ē. Nec
nascet ex vgine. si dauid resurget
et erit nr messias. Sili phis gen
tiū stultū visū ē. ut filius dei
qui ē auctor vite moreret. Et
dū audiebāt. vel mūdana
pdicare de xpo. q ratio humā
et phor sapiencia penetrare nō
poterat constructi stulticiā ee
illa dicebāt. Ipi em dicebāt
vgine sine viri semine non
posse pare et resurrectionem
negabant. Ipis āt vocatis
iudeis ad fidem xpi et grecis
id ē gentilibus silr pdestinatis
ad vitā et credere volentibus
xpm dei vtutem et dei s pdi
cimus ee. Xpo dei pris virtus
ē. p illū deus pr oia fecit.
Ipe etiā sapiēcia eius q dicit
p salomonē. Ego sapiencia
ex ore altissimi prodiui. Et q pis
ad deū prem. Omnia in sapia
fecisti. id ē p filium. Ipe em
recte dicitur sapia et vbum pris
qr p illū deus pr semetipm
manifestauit hominibus. vbi gia
Dicit homo mafestat p vbum
suū voluntatem suā. vnde ipe
filius in euāgelio dicit pr
manifestaui n nomē tuū ho
mibus. Quia qd stultū est
ē dei id ē qd stultū ee putat
hominibus. sapiencius ē homi
nibus. id ē humanā sapiā;
transcendit. Et ē sensus. Qd ho
mines stultū putāt ee. ut
deus pater ompr filiū suū
ad passionē et mortem pferēdā
mitteret in mūdū. oem phi
losophicā sapienciā aūcedit
et qr penetrare ab nō pt ipis stultū
dicūt ee et nolūt credere. Nō qr
vē stultū ē. sed sapienciis omni
sapiā humana. Et qd infirmū
ē dei fortius ē hominibus. id ē.
qd illi putabāt et dicūt infirmū
ee. qr filius dei potuisset mori
fortius ē hominibus et oī fortitudie
gygātū. Quomō. qr mortem
quā gygantes euadē nō poterāt
infirmitas crucifixi xpi supauit.
Nūcaobrem infirmū dei qd illi
dicūt ee infirmū nō ē infir
qr infirmitas xpi magna vic
toria. Supauit em dyabolū
supauit mortem. Videte et id
considerate. et in vobisipis
pbate. Vocationē vram. s.

sapiēcia

q̃ vocati estis ad fidem xpi. qr nõ
multi sapiẽtes s a deo vocati
sũt ad p̃dicandã fidem euuã
gelij et cetera usiq ad id qd' se'
sed que stulta st' mũdi elegit
deus ut forcia condat vl' sapientes sũt
id piscatores et pauperes atq; idio
tas. quos potentes huius seculi.
et phi stultos deputabãt. et pro
nichilo ducebãt et mfirma mũdi
elegit deus ut condat forcia q̃ fir
vl' sapientes. vl' fortes id est ut mẽ
dacia o'ndat. et erubescere faciat
phos et potentes huius seculi. aplos
apellat mfirma mũdi vel' qr stulti
videbãt sapientibus huius mũdi et
mfirmi msensu atq; mtellcũ mũ
dano vl' ppt' mfirmitatẽ filij dei
quã p̃dicabãt. Videamus quõ
p ista mfirma mũdi ostende
bat mẽdacia potentes et for
tes huius seculi. et quõ fatiebat
eos erubescere predicando filij
aplis mysteria humanitatis
filij dei a phis gẽdicebant' oia
quasi mendacia p̃ripiebant
apli offerre mortuos. duos
vl' quinq; vl' etiã amplius. et
dũ eos p inuocationẽ filij dei
crucifixi suscitabãt. apparet
bãt phi et potentes mundi
mendacia. et illi veraces.
et ignobilia mũdi que sine
nomine dignitatis erant
et ꝓtẽptibilia id est despicabilia
elegit deus. aplos viz q' des
pectui habebant' Et ea q' nõ
sunt s' elegit eosdem sq.

aplos q' nullis dignitatis vel
utilitatis apud phos id est potes
huius seculi esse videbant' ut
ea q' sunt destrueret id est ut
illorũ sapienciam euacuaret
qui apud se aliquid videbãt
esse. Et q̃re elegerit infirma
mũdi et nõ forcia manifestat
ex pte dũ subdit. Ut nõ glorie'
omnis homo in ospectu eius.
Sapientes et potentes non
possunt gloriari qr nõ sunt
ab eo vocati ppt' suã sapiẽtiã.
potenciã aut diuicias. nec habent
sapiẽtiã sicut diuinã q̃ diuicias
spiritales. apli nõ possũt gloriari
qr ipsi bona habent sine suis me
ritis a deo preperiũt et nõ pnt
gloriari ppt' suã sapiẽtiã et diui
tias se esse eltos. Ex ipo aũt
vos estis ~~qr ab ipo creati estis~~
~~vl' ex ipo estis~~ in xpo ihũ Ex
ipo deo pre estis qr ab ipso
creati estis. Vel ex ipo estis
in xpo id est ex deo pre factũ
est ut crederetis in xpm. et fir
mi sitis in fide ihũ xpi. ppo
situm et disposicio dei pris
fuit. ut p xpm veritatem
et viam eius cognosceremus
Qui ihũs xpc factus est nobis
sapia a deo pre. Nõ debemus
puerilit' intelligere filiũ dei
secũdũ diuinitatem esse factũ
post genitum a deo patre
ante oia secula. licet secũdũ
humanitatẽ ftus sit in vtero
virginali ope sci spiũs Sed ut

ē intelligendū frūs ē nob
sapiā id est frm ē ut ī nobis
fiēt sapiētia et nos faciet
sapiētes. Tale quid in psalmo
habet. frūs ē dnīs in refugiū.
Qd michi aliud nisi frm ē
ut in illo refugiū haberemus.
Et in ꝓphetiis libris frm ē
vbū dm ad iohel et ad osee.
id ē frm ē ut loquet vbū dm
ad iohel Verbum aūt dm
nō ē frm. sed gentū Dicit
et alit. Fructus ē nobis sapia
a deo pre id ē qui ē gentus an
omnia secula. frūs ē homo.
ut nos facet sapiētes Dili
mō frūs ē nobis iustitia. qr
nos iustificat. et sanctificat.
qr nos sanctos fāt. et sancti
ficat p baptismū. et redep
qm sanguie suo nos redemit
Et hoc quae. ut quēadmod
scptū ē. f. in theremia Qui
gloriat in dno gloriet. In dno
et nō in se gloriat. qui bo
nū oē qd habet a deo se pce
pisse fatet. sme suo merito.
Ideoq nō querit gloriā ꝓpriā
et laudem. sed illius a quo
quicq habet accepit Ca. ij
Et ego cū venissem ad
vos frēs nō veni cū
sublimitate sermōis
id ē. in fecūdia eloquētie aut
humane sapiētie. qr michi
vobis p mūdanā sapiētiē
polito sermone pdicauī. in
nūcians vobis testimoniū
xpi Testimoniū xpi ē euāgl
qr ibi sūt testimonia eius natī
nationis passionis mortis.
resurrectionis ascēsionis qr ad
celos et aduentus ad iudiciū
Nō em iudicauī scire me
aliquid int vos nisi ihm xpm
et hunc crucifixū Quod michi
ē aliud. Nichil vobis aliud
pdicauī nisi ihm xpm crucifixū
Questio orit in hoc loco
cū insequētibus dicat. tradidi
ēi vobis ī pmis qd et accepi
qm xpc mortuus ē ꝓpt pcā
nrā. et qr resurrexit tia die
loquēs de misteriis humanita
tis eius quare nō dicat. nō
alia se pdicasse nisi ihm xpm
crucifixū Conpdit oia myste
ria ptinētia ad humanitatē
eius Ille em crucifixit qui
ante nasci. ille sepelit qui
mori. ille resurgit qui mor
tuus erat Ac si diceret alius
vbis. Quia vos idonei nō
eratis ad capienda alta
misteria diuinitatis xpi.
licet multa sapiētia ī me
erat iudicauī id ē statui et
decreui ī animo meo. ea
tnī mō misteria vobis pdi
care qī ad humanitatē eius
ptinet. et qī vos penetrare
possitis Et in infirmitate f.
corporis et timore f. mentis
et tremore multo f. membro
rum apud vos O formidi
Forsitan aplus veniens

corinthii infirmatus è corpe
et timebat minimè ne corithi
ab ipis pseudo aplis decepti
recederent a rectitudine fidei
quam ipo preperat Vel alius.
In infirmitate sensus fuit
apud illos, qr quodamo infirma
videbat eius sapientia. diuppt
infirmitate auditorum et tardi
tatem sensus eorum non manifes
tabat plenissime. In timore
etiam etiam et tremore erat
times mt fui ut diximus ab
hereticis et pseudo aplis. Et
pdicatio mea. s. non fuit in persua
sibilibus humane sapientie
vbis id è non in philosophico
et culto sermone pdicatum
vobis tum, ut vos decipere
et deludere per obscuritatem
sermonum. sicut philophi. si
in ostensione spiis et virtutis
id è in exhibitione miraculorum
q per virtutem spis sci operabar,
confirmabam mea pdicatione
pdicatione. qd enim docebam
et pdicabam vobis miracul'
roborabam. et ostendebam
vera ee qd phi vri et pseudo
apli non poterant agere. hoc autem
id eo faciebam ut fides vra
non sit in sapientia hoim.
humana tnmo sapientia
tua. sed in virtute dei. hoc
è in virtute miraculorum probet.
Sapientiam autem dinam loqmur
mt pfects in fide et sensu

q valent ea capere pfects hi appellat
aplos alios q credentes q item
etiam pfecerant in fide ut sorti eent
et auditores in officio pdicationis
sicut erat eat tymotheus. titus
sostenes et alii q plurimum et
è sensus. Nos quidem dinam sapi
entiam habemus. si vos non potestis
ea capere neq tunc poteratis. qr
parvuli pbamini in sensu. Sa
pientiam autem non hui mundi. id è.
mundanam sapientiam non loqmur
q vtut amatores huius seculi
neq sapientiam principum hui scli
loqmur id è philosophi. q destruunt.
Quos destruunt phi et potentes
hui seculi. p mortem corpis
redigunt in pulverem et destruunt
sive annihilant eorum sapiam. Des
tructus è plato et aristotiles
p mortem. et eorum sapia in
ecclesia p p nichilo ducit. vel
etiam tunc destruebant illi eorum q
sapiam. dum qd illi p humanam
sapiam edocti dicebant nullo
mo posse fri qd deus opt
p apostolos ostendebat veri
esse verbi gtia. Negabant
illi q filius eet dei esset natus
ex virgine sine semine vri
eo q huiusmodi nam hoc non admit
teret. dum p mirocinationem eius
eiusdem filii dei apli mortuos
suscitabant eluatuabat. id è
destruebat eorum sapiam. et illi
stulti reputabant. Ideo apli
sapiam humanam non loquebant

quod pdicabat. Idem aplus expo
nit loquimur inquiens dei sapiam
que abscondita e i mysterio. id e.
in obscuritate intelligentie
Sapia h duob modis possu
intelligi. euangln. viz xpi.
vbi ie inartabilis sapia latet
vel qd melius e. sapia substa
tialem q e vbum pris. q qd loqt
p sapiam. Ego sapia ex
ore altissimi pdiui primogenita
Istam go sapiam loquebat
apli. qr ipa loqbat p ora eor
et ipam pdicabant illis. Sed
si abscondita erat quo loqbat
illam. Philosophis itaq et
potentibus huius seculi erat absco
dita. et illis erat manifesta
p sapiam. Unde sequit. Et
Quam s. sapiam. t xpm pdes
tinauit deus pr sdm hu
manitatem ani sedla i glam
mum qui tredidit mihi ut p
illum redempti et mundati
a peccis glorificari mereamur
adhuc. Igit ani oia secula
pdestinauit deus pr homi
assumendum a vbo. ut esset
verus filius dei. et nos per
illum glorificaremur. vnde aplus
in epla ad romanos ait.
Qui pdestinatus e filius
dei in virtute. sequit. Quam sapiam
neo principum huius tempis
Duplices intelligendi sunt
in hoc loco principes huius
seculi. id e octauianus
tyberius. herodes pilatus
scribe et pharisei sacerdotes
iudeorum qui temptauerunt xpm
esse filium dei. videntes illum
hominem ee. videntes illum
fatigari sitire esurire. no
putabant ee deum. vnde petrus.
Deinde inquit fres ir p igno
rantiam hoc fecistis sicut et pri
cipes vri. Quod qd si per
ignorantiam hoc fecistis seru
occiderunt filium dei. nunqd
immunes sunt a pcto. Absit
ut eis pcm non asscribat
ir p opa miraculorum pote
rant temptiosre operatorem
ipm nisi filius dei esset
talia neqq facere posset
q nemo ani alius cum fecit
et pcm incredulitatis non
haberet. Et quod sequit.
Nunc aut excusacione non
habent de pcto suo. Et qmis
deum ee nesciunt tamen
ir rem impia faciebant
et in iustam innocentem
damnates non erat misericordia
ideoq rei tenet. Alio pri
cipes hui sli possu intelligi
aerias potates. demones viz
p hunc aerem discurrentes.
De quibus dicit in epla ad
ephesios. Non e nobis collu
tacio adusus et sanguine.
sed adusus principes et
potates tenebrarum
huius. spiritalia nequitie
in celestibus. Et de quo
principe dnus ait. Nunc pri
huius mundi eicietur foras. et vent
princeps

seipam

nidi 2 i me u

huius mundi et in me nihil
inuenit. Quanquam enim martyr
euangelistam dicat de demonibus
sciebant inquit illum esse xpm
et ipsa demonia. scimus qz tu
es filius dei. tm non veraciter po
terant credere esse illum filium dei
videntes illum iterum per facta
miraculosa sunt fatigari. Da
ebant quidem illum esse permissum
in lege. sed nesciebant qz po
testatem quam in hoc mundo
tenebant per illum esset amis
suri. et qz tante potentie erat
futurus. Quapre subiungit aplus
de vtroq; ordine principum. Si enim
cognouissent. s. principes huius
seculi ipsum esse filium esse filium
dei. nunq; dnm glorie crucifixisset.
Dns glorie e verbum dei patris. per quod
glorificat deus pr qz per illud
omia fiunt. Sed querendum e studi
osissime si gloria dei patris verbum
eius quomodo ipse dns glorie
q spiritus e potuerit crucifigi. Ipse
filius dei ex duabus substantiis con
sistit diuina et humana. Diuinitas
quidem verbi. q genita e a deo pre
ante omia secula a tpe consepultis
illius hominis quem assumpsit
in vtero virginali in eodem homine
plenissime mansit et eadem gla
et patris q erat in verbo cepit ha
bitare in homine. et frius e ipse
homo gloria dei patris. sicut ei
deus pater dicit. Surge gla
mea de sepulchro. et non solum
gloria dei patris e homo sed etiam deus
Si enim verbum caro factum e. et si
deus homo factus e. uterq; et homo deus
factus e. Et tm diligentissime hoc
attendendum qz licet iudei et prin
cipes huius seculi deum persequerent
tamen in forma seruii crucifixus
e ipse qui erat dominus glorie.
et diuinitas impassibilis mansit.
Videamus ex hoc aliquam similitudinem.
Fulgente sole. et clara lampade
lumen fundente. radius et splen
dor eius illustrat et profundit
arborem. Dum ergo adeunt
eandem arborem homines cum
securibus incidendam. nunquid
erigendo et deponendo secures
incidunt radium solis licet arborem
incidant. Dic vtiq; sicut impas
sibilis manet radius solis.
licet qz videat feriri sup arbo
rem quam illustrat. ita illa
diuinitas q oia implet impas
sibilis mansit quinus quem reple
bat interiore passionem suffrete.
Multa possunt ex hoc dici
sed ista paucis dicta sufficiant
tenentes firmissime. qz si
demones xpm dei filium
esse cognouissent qui e dns
glorie et maiestatis per quem
deus pr glorificat. nequaq;
ad crucifigendum eum iudeos
ac milites romanorum compel
lerent. Ipsi enim illum crucifixe
runt qui ad crucifigendum
suaserunt. Et ipsi iudeorum prin
cipes et milites nequaq; eorum
suasionibus obedirent ad
hoc ut eum crucifigerent.
si filium dei esse verace credere

Sed sicut scptū ē in ysaia qd
oculus corpis nō vidit ēt nō
ē corpus neq; color nē auris
corpis audiuit ēt nō ē sonus
neq; in cor hominis hūana
sapientis ascendit · ēt cor et
intellcūs hois · illuc nō deb;
ascendere · q̄ pmia ꝓparauit
deus hys qui diligunt eum.
id ē qui eū nō offendūt corde
ore opē. Nobis aplis et credē
tibus in se. reuelauit deus p
spm suū. id ē. p spm sanctum
qd nō reuelauit demonibus
neq; phis hūana sapiētibus.
Spūs enī sāctus qui ē i nob
oia scrutat · id ē oia secreta
investigat · nō solū secreta
cordiū · sed etiā pfūda mistēia
dei et pnciā illius · ēt vnius
substātie ē cū pre et filio. Qis
enī scit homī que sūt in corde
hoīs nisi spūs hoīs qui in
ipo ē · s. nullus ēt ē sensus
Sicut que sūt hoīs nemo
nouit nisi spūs hoīs q̄ ī ipo
ē · ita nemo nouit q̄ sunt dei
nisi spūs dei · et tui idē spūs
scs reuelare dignat. Nos āt
apli et credētes nō spm hy
mūdi acepimus id ē. spm p
dicciōis et spm phytomtū.
sed spm scm. Et doctrina spūs
loquim · id ē simplici sermōe.
ut sicut spūs sanctus nos
docet interius cū miraculo
vtute: spitalibus uiris qui
ea q̄ dicimus possūt penetre

spitalia misteria cōparantes.
Qt tūc fit qñ cū paciōribus
diuina cōmittūt misteria.
Aliālis hō nōn p̄cipit ea que
sunt spūs. id ē. gracie crux
xpi conferat credentibus.
Aliālis hō dī q̄ spm dei nō
hz · qui licet racione distet
a pecore · ipa racōe nō bn
utit · ēt nō putat aliquid
ēe p̄ mortē · sed tritu aiālī
versat. Ideoq; aiālis est
ēt sedm hominē sapit. Quapp
et aiālis deūs ē ab aia carnal
a carne cap totus cōstat ex
aia et corpe. Stultitia ē enī
illi · s. ēt audit de misteriis dei
et nō pt intelligē q̄ spitalit
examinat. id ē. discutit et diu
dicat. id ē. dū nō pt intelligē
qd audit nē vult credē a spi
talibus viris diuidicat et con
dempnat. Phi hūa sapiētes
et heretici apud corinthios
degentes ut facilius aios
auditorū peuertē possent et
rectitudinis statu deuitē sua
prauia dogmata honesto
sermōe poterāt polibāt.
Ideo parūp dixit superius
nō loqm nos in verbis doctis
hūana sapie. Dicebant enī
culto sermōe ēt hūana nā
nō recipet · ut deus incōp
hensibilis et īcorporeus hō
fiēi possit nē ē credibile ut
vīgo hominē sine semine et
virili cōcipet aut post ptū

qd st verū et falsū, qd st bo et ma
lū et cognoscat

virgo ēē posset nec posse fieri
ut homo p̄ mortem de pulue
re resurgeret. Et talia loquē
tissimo sermone p̄ferebant, et
ut credat stultum ēē dicebat
ideo q̄ ipi p̄ humanā sapiāz
penetrare nō valebant. Spiri
talis autē diuudicat oia id ē. bn
discernit et p̄bat oia q̄ audit
videt et cogitat ēē vera quē
p̄dicamq̄ vl discernit oia
gnia hom̄ carnaliū. ipe aut
a nemine iudicat id ē. neq̄
a spiritalibus viris suis similibq̄.
neq̄ a deo dāpnat vl vp̄hēdi.
Quis enī cognouit sensum
dn̄i ut instruat eū. id ē. quis
hom̄ p̄t intelligere et pene
trare intellēm et sapiēciam
dn̄i qui oia fecit qui s. homo
instruat et doceat suū coriri
gat ip̄m et dicat hoc et illud
ita debes corrige istud et ita
debes meliorare illud s. nullo.
Insup magnificabit et lau
dabit sensum dn̄i et intellēm
eiq̄ atq̄ potenciā si cognouerit
ab illo oia ēē facta dicens
eū sapiente cuncta fecisse.
Nos aut sensum xp̄i habeo.
id ē. intellēm xp̄i habemus
et sentimq̄ vera de illo p̄
spm̄ scm̄ illuminati q̄ oia
nouit cū p̄re et filio. Et ē
sensus. Ideo q̄ nemo p̄t
penetrare sensū dn̄i et
intellēm et sapiēciā eius
nisi ipo donante idēo

nemo debet dubitare quin istu
vera sunt s dicimq̄ de nati
uitate et humanitate eiq̄ xp̄i
q̄ nos spm̄ sāctū habemus.
Et ego frēs Cap̄ tertiū
non potui vobis loq̄
ūsi spiritalibus tardi
tate sensus vri nō mei p̄pe
ditus. nerdū enī p̄fectis s. potentibus
misteria diuinitatis xp̄i capere
et ne illi dicerēt nō possumq̄
subdit. Nec nō nūc potestis
In futurū tū dnō donante
poteritis. Ideoq̄ nō poteratis
altaq̄ capere. Lac vobis potū
dedi nō escam id ē simpli
cem doctrinam de humā
nitate xp̄i nō solidū cibū
de diuitate xp̄i et misterio
trinitatis. Cū sit inter vos zelus.
id ēuidia, et contencio de varis
varis baptismatibq̄. diuin
dicit vnus. Ego sum pauli.
baptismate baptizatus, et
eiq̄ filius sum. Alius ego
apollo. nonne homēs estis.
nōne et carnalis sapitis.
Fideliū aplōz nōia pomit.
p falsorū ob causam sup̄
memoratam. Quid ē igit
apollo quid deo paulus.
s. michil cōparatione xp̄i et
ipe exponit quid sint. ministri
inquit ei cui credidistis.
Ideoq̄ nō possumq̄ dimittere
p̄ceptū. in baptismate qd sibi
xp̄c p̄ceptū retinuit. Ille igit
ministrat q̄ rte p̄dicat. Et

unicuiq; sic conuenit ministrare
sicut dnis ministerium dedit Ego
plantauit · pdicando fidem
in vob' Appollo riganuit · i·
baptizauit et unxit corpa ·
Deus aut incrementum i· aug
mentum dedit in pdicanti et
appollo riganti, qr ego exte
rius fide pdicauit deus fir
mauit eam in cordibus audi
entium et multiplicauit in
mezum credentium et appollo
unxit corpa, si deus prta
dimisit. Deus oia ex se · et
a se habebat · nos aut it ex
illo · neq; qui plantat. id e.
pdicat neq; qui rigat · i·
baptizat e aliquid corpa
dei · qr neo pt neq; fidem
infunde' neq; prta dimitte'
si deus auxilium no dedeit,
Qui plantat et q' rigat u
unum sunt i· unum dei ministri
et serui sunt et unum natue
qr ho iste et homo ille In
psoms quide duo sunt · si i
natua et officio unum sunt
inde Dicit ecclesie

Unusquisq; propria mercede
accipiet secdm suum labo
rem id, qui pdicat minor e
et q' baptizat minor e Dile
intelligit de oibus hoibus
qr unusquisq; secdm quatitate
laboris accipiet quatitatem
muneris Dei enim sumus adiu
tores In greco melius habet

Dei opis principes sumus deo
opat' fidem in pdicatione
et soluit prta in baptismate
hiuus opis principes sunt et
auditores · q' pdicat et bap
tizador corpa mergit Dei
agriculturam estis Ager hic
mundus id e habitatores ·
quor corda excolit p pdica
tores suos Nam sicut ager
vomere l· et ligone excolit'
a cultore · ita et vome pdi
cionis excolit' corda audi
tor · ut semente fidei et pdi
cionis dei recipiant et fructum
bom opis reddant Dei
edificatio estis qr ipe vos
edificat in sua fide p nram
pdicacione vel edificat · ut
ipm in corde retineas secdm
gratiam id e secdm sapienciam
q' data e in pommibus aplis
ut sapiens architectus fun
damentum posui Architectus
dr princeps instructium domus
Sapiens architectus e qui
eius a quo doctus e volunta
tem et auctoritatem mutat
sicut fecit paulus xpi docti
doctrina mutando · non
alia pdicans q' que ab illo
percipiebat et in mente videbat
vel sapiens architectus est
qui sup aliud fadamentum
no ponit suum ne sit infir
mum si sup unum tertium Dilc
paulus ut sapiens architectus

fundamētū posuit / qr corinthios
ipe pmus pdicauit. Nullus
enī aliū ipm fūdamētū fidei
ī illis locauerat. Alius autē
aut bonus aut malus edifi
cator vl opator / videat id ē
considerat. quō supedificet
ut sdm firmitatem fidei suę
fundamenti pcedant parietes
id ē ~~pone~~ bona opa. fūda
mētum aliud neq pt pone
pt id qd positū ē. qd est xpt
ihūs. fūdamētū appellat m
hoc loco fidem xpi ihū. Que
bn fūdamēto cōparat. qr sicut
in domo pmū fundamentū
ponit ac deinde parietes
erigunt. ita pmū fides
collocanda ē in cordibus au
ditorū. ac deinde bona opa
debent surgēdo apparere. Et
sicut domus sine fūdamēto
si fuit. vl si fūdamētum
infirmū et nō solidū habue
rit nō pt ysistere / ut nō cor
ruat impulsa a ventis et
imbribus. ita opa nō pnt
ē bona neq deo acepta
sine ppria fide / qr sine fide
impossibile ē placere deo.
Et sicut domus firmum
fūdamētū habens / immota
pmanebit. ita quicūq; veram
sinceram fidē habuerit inl
adūsa et ꝗ psperatis setuh
firmit pmanebit. qr iusti
ex fide viuit. Sz sicut fūn
damētū sine structura
parietū nichil utilitatis hz / ita
qcūq; fidē sine bonis opib
habere videt / nō ideo pfectus ha
bebit. qr fides sine opibus
mortua. Quippe ornāda ē
bonis opibus fides. ut qd
credimus corde / cōfitemur ore /
bona opa sectando studeamus
decorare. Fundamētū igit aliud
neq phos / neq pseudo apls /
neq hereticos / pt poneq pt id
qd positū ē / qd ē xpt ihūs
qr aliū deū neq pt pdicare
q illū quē nos pdicamus /
neq aliam fidem q annūciamus /
et que in cordibus nrīs est
fides ihū xpi. Qui aut dixit
xpm ihm fūdamētū ēe. qr
quicūq; fidem eius habent.
in illos utiq; cordibus habitat
ipe. Ideoq; neq pt aliud fū
damētū poneq in cordibus
fidelium q fūdamētū fidē xpi.
Qd si aliā fidem cepit pdi
care. a fidelibus nō recipiet.
Et si aliquis illiq doctrinā
et errorē susceperit. iā nō
erit fūdamētū. sz potius des
tructio domus. Si quis aut
supedificat sup fūdamētū
hoc. id ē. sup fidem xpi. aurū
id ē doctrinā sānctā et rtm
sensū. argentū. id ē. eloquia
diuina de qbus dicit pd. Elo
qia dni eloquia casta. argē
tū igne ꝗ examinatū. et la
pides pciosos. id ē diuisa gna
ūtutū. qm sicut lapides bom

insolubiles sunt ab igne. ita et
illa etnaliter pmanent nec
cōsumūt ab igne in die iudicij.
In quis aūt edificat lignū. fe-
nū stipulā id ē. pūa doctrinā
et mala opa. Uniusq; opus qualis
manifestum erit in die iudicij.
Dicit p aurū sensū pfectū.
p argentū eloquia incorrupta
p lapides pciosos q ab igne nō
ligfiūt vtutes intellexnia. ita
p lignū fenū et stipulam pūa
doctrina et mala actio accipi
pt. Alit p aurū argētū et la-
pides pciosos possimus intelligere
bona opa vtutesq; pclaras.
P lignū vō fenū et stipulam.
leuia pcta. sicut ē otiosus frmo
risus inhonestus et cetera talia
P plūbū vō et ferrū atq; stagnū
que sū doctores grauia et in
manifestia pcta dicūt que
a regno celorū separāt. Igit
sicut aurū et argētū et lapi-
des pciosi igne pbāt et tū
nō ꝗsumūt. ita in die iudicij
qui habuerit bona opa et bona
predicatione licet p ignem
trāseat. nullā tū penam neq;
lesurā sustinebit. Qui vō habuerit
leuia pcta trāseūdo p ignē.
erpiabit q ꝗsumūt ibi sicut
fenū vl stipula. siue ut lignā
cōburiūt cōburiūt ab igne tū
nō remanebūt in igne. sic
mūdati et pbati ascēdunt
de igne ad deū Ut qui habue-
rint grauia pcta q a regno
celorū separāt et q apls cō-
memorat ibi inquiens. adul-
terū fornicationē homicidiū
et cetera talia. sicut ferrū et
plūbū siue stagnū ligfiunt
quidē sic nō deficūt p ignē
ita illi pondere pcōrū grauati
remanebūt in igne et susti-
nebūt deficiēdo. Dies enim dni
declarabit. id ē. dies iudicij
et vnde dē dn manifestabit
omnia opa hom. q in igne
revelabit id ē. cū igne demō-
strabit ipse dies Tradūt doc-
tores. q quātū spacū aeris
occupauit aqua in diluuio
q oms montes trānscendit et
ut phi diffinūt ut ad trānsitū
lune pueniat. tūc spacium
occupabit ignis in die iudi-
cij. in quo pbabūt elū sic
aurū. et quorūdā leuia
pcta cōsumūt. in ipsis ibi
remanentibus Dicit etiam
bts effrem. q tātus trōr
inuadet omēs in illa die
bonos et malos. dū videbūt
infernū ardentem et dnm
ihm xpm cū maiestate et
gloria venientē ad iudicū
et nisi iā immortales essent
effēti iterū morerētur. Quo
tmiōe et leuia pcta scōs
purgabūt sicut dicūt videtes
angeli purgabūt. Angeli
hi appellāt elū. Et vniusq;
opus qle sit. vtrū bonū
an malū ignis ille pbabit

Si cuius opus manserit quod super
fidei fundamentum edificauit
mercedem et ne retributionem
accipiet. De illis modo loquit
q̃ edificat super fidei fundamentũ
id est bona opa q̃ significant
p̃ aurũ et lapides siue argentũ
q̃ manebunt. q̃ nõ cõsumunt
ab igne. sed potius probabunt
sicut probat aurũ. Si cui opus
arserit in igne id est illi q̃ leuia
ptã habuerit q̃ velut stipula
cõsumunt. Detrimentũ patiet
et penas sustinebit. diu cepe
runt illa probari et cõsumi.
luz ille non pereat sicut sequẽ
cia manifestat. Ipse autem salus
erit sic tamen quasi p̃ ignem. sub.
sic transiens et ab igne purga
tus et expiatus. Nã et in hac
vita electi adusitatibus et in
infirmitatibus probant in modũ
auri et argenti velut ab
igne. sicut tres pueri et sã
ctus nec non et beatus Iob. Qui
vero leuia ptã aut nihil habent p̃gnant
ab illis. q̃ tribulationibus
merendum in hoc seculo vel p̃
mortem in igne purgatorio
vel ab alia afflictione orõibus
q̃ sancti homines expiant. Tamen
quod sine illicente amore non
habuit. vtique sine vrente
dolore non perdet. Qui vero
plurũ congeruit sibi plerũq̃
in hoc seculo incipiunt in
tribulatione. et ex pte pati q̃ in
futurũ plenius passuri sunt.

Nõ

Nescitis quia templũ dei estis
id est habitat spũs sancti
et q̃ spũs dei habitat in vobis
A tpe baptismatis incipit habi
tare in nobis spũs sanctus et
templũ illius sunt omes angeli
et omnes iusti. Si quis autem tem
plũ dei violauerit. i. si quis
corruperit ptrando vel alios
pua doctrina sicut pseudo
apli vel quelibet pius suo ex
dispdet illũ deus de mũdo fi
delium suorũ et cetu electorũ. sic
latro et homicida siue quilibet
reus a bonis sanctis iudicis
diuidit et manibus tortor
incarcere mittit. Templũ
dei i. tẽplũ spũs sancti et pritus
et filius sanctum est. quod estis vos
Ideoq̃ non debetis illud violare.
fideles alloquit in quibus
deus p̃ fidem et dilectionem habitat
Neo vos seducat. i. neo falsor
hominum blandiendo decipiat
vos. Si quis videt in vobis
sapiens in hoc seculo. i. apud
seculares homines fiat stultus
i. stulta reputans tpalem
sapiẽtiam deponat illam. ut
sit sapiens apud deum in
futurum. Hoc duplice pt
intelligi et distingui hoc mo.
Si quis vera sapiam habere
hic distingue in hoc seculo stultus
fiat. id est. hoc credat de xpo. quod
sapiẽtibus hui seculi stultum
videt. Alii. Si quis videt
sapiẽs esse in hoc seculo. et subiicere dũ

J ad cor m

nolt

stultus fiat ut sit sapiēs apud
deum qui potuit facere ut huā
sapiē denegabat Sapiā huius
mūdi ē q negat deus absq conu
uge filiū genuisse Sicut scptū
ē in iob in vbis eliphaz Con
phendā sapiētes i mendacio
ostendā sapiētis phos viz in
astucia eorū cū filiū meum
ex vgine nasci fecerō Nemo
vrūm o cōrinthi gloriet i hoibus
ut illius noīe se velit appellari
a qō baptizatus ē sicut dona
tiste a donato et apollina
riste et manichei Oia enī
vrā sūt Vos aūt vos dei estis oia
dei vrā sūt Quē oia Siue
paulus sup mistet vr siue ce
phas mistet nō dns Forsitan
venens roma petrus p corī
thios trāsitū fecit siue mūdus
sup vr ē q ppt vos factus
ē ut vtamini bnīs hms q in
mūdo sūt vl habent et ut
credat illū p vbū dei factū
siue vita sup pnis i q oportet
bonū opari vrā ē si ita viuā
tis ut deo placeatis Vel vrā
ē in hō q in vrā pcāte est
vtrū p dei noīe velitis illam
ponere Siue mors sup vrā
ē ut si vultis moriamini pa
lis ut viuatis eternaliter Siue
pnicia s bona et cōmodo
vrā sūt ut pauperibus eas
distribuatis de quibus vesti
piamini et de cetero viuatis
et pestiamini siue futura q
dia vrā sūt ut bnī cōsūmates
in hoc seculo ad ea possi
dendo q iniq puematis
Oia enī q dari et q fta sūt
vrā sūt i ad vtam digni
tatē et vtilitatē creata sūt
Vos aūt xpi sup seruī ēē de
betis duobus modis vl q
p illū q ē vbū dei pris cū
nō essetis creati estis vl cū
pditi essetis p illū redepti
estis Xpc aūt dei sup filius
ē et ab illo habet esse tam
sdm diuinitatē q sdm
humanitatē q ante oia
secula ab illo ē genitus et
ū ab illo habet originē et
in fine tpm sdm humanitatē
ab illo natus ē Ebdomodo xpi ad
natalis dni

Sic nos existime hō
ut ministros dei xpi
et dispensatores mis
teriorum dei Corinthi postq
p pdicationē apli venerunt
quidā illorum seducti a pseu
do aplis minus sentiebāt
de illo q dignū eāt q nō
tāte dignitatis et gtie eēt
eo q a dno p pnciam carnis
nō esset vocatus q tū petrus
alii apli q dnm sūt secuti
et eius pdicationē audierūt
Dicebant etiā illū seductorē
et false doctrine pdicatorē
honorātes amplius pseudo
aplos seductores suos qui
eis blande loquebāt q illū
q veritatē pdicās eorum vita

redarguebat Qd' ut aplo manifestatum e inter ceteros seipsum
etiam ista q hinc dicunt ostendens
hoc debere intelligi et sentire
de se. q deus illum ad apostolatus dignitatem elegerat.
ingens Dic nos. me et barnabam et sostenem existimet
hominem corinthius vel alius quilibet
ut ministros xpi. Ac si diceret
alijs verbis. Nolite corinthij
despicere ac spernere eo q nos a
dno non simul vocati cum
petro alijs aplis. q non alia
pdicamus ego et barnabas
q illi pdicant. Et si illos
in terra positus adhuc mor
talis vocauit et docuit ipse
utique me in celis regnans voluit
atque ad aplatus gratiam attersuit
et eadem mihi reuelauit de celo
q illos docuit in terra. Nec rogo
ut me et barnabam solos
xpo existimatis. sed ut minis
tros xpi. q vobis euangelium
eius ministrauimus. ait ister xpi e
q preceptum eius seruando imitan
illum. sicut ipse dicit. Qui
mihi ministrat me sequatur.
Ille etiam minister xpi e qui
eius euangelium pdicando illis
ministrat. sicut paulus. qui
et seruabat et pdicabat et
ministrabat. xpm in eo etiam minis
trat. qui bona tpalia pro
amore eius pauperibus erogat.
Qd idem aplus attendebat
non solum de alijs pauperes
sustentando sed de ho qd laboe
manuum acquirebat Quod autem
sequitur et dispensatores miste
riorum dei. et ut quidam codices
habent misteriorum dei melius.
e dicere misteriorum dei ipse si diu
erimus misteriorum eius sensus. qui
minimo ad disponendos et ordi
ordinandos gradus ecclesiasticos
sunt vocati. epos vi presbiteros
diaconos ceterosque ordines. q
et misteria ecclasticaque vocantur
Cum veo dicimus misteriorum dis
pensatores intelligimus illos
electos ad dispensanda suis
auditoribus misteria et sacramenta
veteris noui testamenti. quibus
et ordines ecclie sicut alij apli
ili et ipsi ordinauerunt dispensa
tores go fuerunt. ipse sicut prfa. ipse
multas dispensatores elegit in
domo sua qui conseruis suis
secundum voluntatem singulis illorum
bona sua distribuit quibusdam
amplius quibusdam minus. quibusdam
hora tertia. quibusdam nona. sic
xpus elegit paulum et reliquos
q mysteria euangelij sui secundum
qualitatem auditorum distribue
rent perfectis vi et qui capacioris
sensus intellectusque erant alta
et profunda misteria de diuinitate
omipotentis dei committerent.
Simplicioribus veo simplicia
q capere possent Qd' utrique
idem pdicator egregius agebat
sicut ipse dicit. Sapiam inquies
loquimur inter perfectos. Et qd dicit

hynsdem corinthios in hac epla
Tamq̃ paulus in xpo lac vobis
dedi no escam Istorum misterio-
diuinorum dispensator erat ipe.
Ideoq; se hoc volebat haberi
a suis auditoribus qd erat 1.
minister xpi et dispesatores mis
terior eius vel sacramentorum eius
in quo pbat non tm sz vtus ful
gebat Hic ia qrit mi dispe
satores ut fidelis quis inueniat
luz qda hui vsiculu mi troga
tie velint intelligere. tm sedm
vtm augustinum potius e affirma
tiue legendus. sic sequens mani
festat sensus. hic 1. in pnti
seculo qrit cosedcrat a deo
ut fidelis dispensator quis
inueniat a deo mi dispesa
tores alios sicut ego sum et
barnabas. Pseudo igit apli
qui vos decipiunt non sunt fide
les dispensatores dei qr atte
rebant vbu dei et defraudabant.
Paulus aut fidelis dispesator
erat qr sicut ex deo. coram
deo in xpo loquebat Iste n
fidelis euangelii e dispesator
qui non alia pdicat qm que
in euangelio habet sine errore
viz et mendacio et qui non qrit
sua gloria ut ipe laudet
ab auditoribus suis. sz deus
~~honor~~ honorificet p illos
et qui non p lucris tpalibus
et ut ventre suu impleat
pdicatoi misistit. sz ut a deo
pmiu sui laborus percipiat
Igit si euangl'm p malos non
dispensaret nequq dns de
diceret Que dicit bo facite
et q faciut mala fuge nolite.
Rursus si p bonos non dispen
saret. nequq aplus alibi diceret
Imitatores mei estote sicut
et ego xpi Multi enim dispe
satores xpi sut p quos mistie
riu puenit ad etna salute
Dz quere adeo mi dispesa
tores in pnti ut fidelis inue
niat vz ut qd pdicat ore
opibus exornet. Mihi aut e
p minimo ut a vobis iudicer
aut ab humano die pseudo
apli atq; phi et quida corin
thior seducti ab illis diiudi
cabat sive detridebant palu
aplm. eo qr non discreparet a
pdicatione petri alior qr aplor
simplicis et rustice pdicans
dicentes. Di petrus andreas
iacobus iohanes q piscatores
fuerant rustice pdicabant
et non scolastice non e adeo
mirum Quae aut paulus co
mmitator sit rustice et non
philosophice. sive dialetice
disputans q legisdoctor
extitit. ho mirum est. No e
aliud nisi qr magus et se
seductor e. ut qr non potuit
persequendo xpianos pde sal
tem seducendo sua falsa
pdicatione decipiat fingens
sociu ee petri alior qr aplor
Illi ei pdicat extetius in

occulto Di aplus nō timens
de eor detractionibus et r-
risionibus. sciens profecto
ipse michil cōscius nocent hoī
aliena ūba. quē propria non
maculat cōscia. subtulit
inquiēs Michi p minimo e
r p michilo do duco. et nō ē
mirū tūre si iudicer. si det
har aut irridiar a vobis. vel
dāpner. qui legibus diuinis
debueratis uti. aut ab humano
die. r ab illis q̄ legibus humanis
utūt et humānis laudib⁹ et fri
uolis delectāt. loquētes et
p̄dicātes philosophiā ut ab
hoībus laudent. Quia neq
cont. leges diuinas neq cōt.
humānas aliquid p̄ter. humā
nas leges vl laudes dei cōpat
qr illi tēnt et videt. dai et io
cūdi q̄ in illis edocti sūt. et qr
ab hoībus extollūt. Di neq
meipm iudico. r neq me
ipm reprehendo in aliquo cōt.
leges diuinas ā humānas esse
qr nulli vitio subiacēt. Quāq
michil enī mali in cōscius sū
r nullius rei mīs malū i me
recognosco p̄ q̄ p̄ gratiā erpi
atus sū ab oībus p̄tis origi
nalib⁹ Et ē sensus Di ergo me
irreprehensibilem inuenio. qui
melius meipm noui q̄ vos
quō poteſtis iudicāre conscia
mea me. quō valetis exami
nāre quo ād et intentione
facio. cū neō sit homī q̄ sciat
q̄ ad facio

q̄ sūt in corde hom̄ nisi spūs
hoīs qui in ipo est. felix cōscia
q̄ ita securē de se audet loqui Et
ne videret aplus p̄sūptuē ac
supbe talia fateri subiūxit.
Di nō in hoc iustificatus sum
sup apud me vl apud deum
ac si diceret alios ūbis Neq ego
anichil in me mali. nichil q̄ rep
hensibile dignū inueniam
et quidam me det hant iniuste
quib quidā extollāt sūs fruoib⁹
tū nō ideo iustificatus sū apud
me neq iustificatū me credo ēe
p hoc apud deū. i nescio utrū
placeāt ei q̄ ago aut aut q̄ liter
ea accipiat qui melius cognoscit
quid sit i me q̄ ego quō et si
marmis opibus p̄cō nō deli
qui. saltem in cogitationib⁹
peccui. Quelius quidē ego me
ipm cognosco q̄ vos q̄ me in
iudicatis et det hitis. p̄ meli⁹
deus ip̄ ego vīn sequī. Qui aut
iudicat dnūs ē. Nō ideo bona
ē cōscia mea qr laudat me
aliquis. neq ideo mala. si vos
illā iudicatis Quid enī dāp
natis. qd nō videtis ille deb⁹
aliū deprehēdē. i aliquid rep
hēsibile in eo videt qd oculos
offendit Vos aut nolite me
iudicāre et det he. q̄si seductorē
et rusticanū aliud q̄ ostentātē
exterius. et aliud operantem
int iterius. qr dnūs iudicat
me r discernit et p̄bat causā
suā et considerat actus meos

Lucas

q̃ nouit nõ solũ de opibus · sed etiã
de cogitacõnibus iudicãdi Quãtũ
etiã pnt hoiẽs de alio iudicãdo
plus hõ utiq; de seipso si deus
plus hoie q̃ hõ de se Quanta psu
ditas ẽ hoie ut lateat plerũq;
hoiem in quo ẽ Quãta psudi
tas infirmitatis latebat in
petro qui quid mtus in se ~~geret~~
ageret nesciebat et cũ dnõ vl se
p dnõ moriturũ tomẽ pmnt
tebat. Nã hõ illo illi xpõ pnũ
ciabat qd ipe in se ignorabat
Itaq; sup. q̃ nescitis quid sit
in hoie et deus ẽ q̃ discernit
et iudicat me Nolite ante
tempus iudicãdi quoadusq;
veniat dnus ad iudicium De
aptis rebus q̃ cognosci pnt
quo aõ fiant pmittit uobis
iudicãdi. Vbi gra. Dicit ẽ hoi
cidiũ adulteriũ publicũ et
cetera talia Cũ q̃ autor tãmũ
nõ alie a nobis pmittit cõdẽp
nari secũdũ auctoritatẽ canonũ
et sctorũ patrũ nisi aut cõfessi
aut cõuictus sit esse testibus
De hys vero q̃ dubiũ ẽ et ictũ
quo aõ fiãt · sicut ẽ de abstinẽ
et ieiunio q̃ plerũq; homi
dicũt se nõ posse abstinere a
vino et a carnibus et q̃ nõ
pnt ieiunare · nõ ẽ nrũ iudicãdi
sed et pnt et bono et malo aõ
fieri sicut et de cogitacõnibus
et de hys q̃ in occulto fiunt ·
q̃ liq; dicãt · nõ tãmẽ p approba
cionẽ patent Hz debemus
dnõ iudicium reseruare Quia
si quis de hys vult iudicãdi
q̃ incerta habẽt oipotẽti deo
q̃ãtũ in se ẽ conat auferre
iudicium Plerũq; tãmẽ in his
nra crudelitas fallit ptmet
aut ad nos · ne pnimosa opi
nione fallamur q̃ nõ possũ
hoim in dagãe cõscia · m
de rebus incognitis iudicium
pferendo quoadusq; veniat
dnus ad iudicium qui et illu
minabit · manifestabit de
nudabit reuelabit abscõdi
ta · s. opa tenebrarũ q̃ ad te
tenebras ꝑpetuas ducunt
hoiem vel abscondita opa
tenebrarũ dicit singulis eis
q̃ occulto fiunt in bonis et ma
lis et nõ solũ opa reuelabit
sed etiã cõsilia cordium manifes
tabit bonorũ et malorũ Cui
go reuelabit suae manifesti
bit opa et cogitaciones suae
cõsilia cordium Secũdũ q̃ bts
augustinus dicit singulis
eis manifestabit opa et co
gitaciones omnũ eorũ nec
erit qd suis quis aperiat
amicis et abscondat alienis
ubi nullus erat cui alienus
Dilũ credendũ est oia opa
et cõsilia reprobõrũ patere
ad cõtumeliã et vituperiã
illorũ. Nã nõ q̃ diu non
vides cor meũ et video cor
tuũ nor ẽ Nõ emũ sumus
mortales corda mortalium

lux aut p quā manifestabunt
ista omia ipse deus ē qui ē veā
lux Videamus qd subiungit
aplus Et mouens cū dns tunc
manifestauerit omia abscondita
opa et cordium cōsilia · uerta
qd dicit p ysaiam Ecce ego
ad hos venio ut cogitationes et
opa cōgregem omnium gentium · Laus
erit unicuiq a deo · Non omni
hom laus erit · si unicuiq bō
opa et cōsilia seu cogitationes
habēti qm tūc laudabit eu
diens a dno Euge bone serue
et fidelis · intra in gaudium dni
tui · et venite bēdicti patris
mei percipite regnū uobis paratū
uituperabit qm ministrus acri
piens suam · mittite eum in
tenebras · et ite maledicti
in ignem eternum · Ad q maledictōe
q fuerūt alienati et exclusi fuerūt
but regna cū dno · Hec autem fres
noia filios aplos transtulī in me et apollo
ppter uos · uz · ne uos ad iuidiam
et detractionem puocarem · ut
in nobis discatis s. humilitatem ·
ne sup q scriptū ē unus adūsus
alterū inflet p alio · Contra
nacio ē huiusmodi · ut in nobis
discatis humilitatem ne inflet
t. ne supbiat unus adūsus
alterū p alio · sup q scriptū
ē · t sicut ia sup dtm est · q
nō debetis agere · uz · nec unus
domesticus inflet p alio t.
p donato a quo baptizatus
ē · adūsus alterū nouatia
nū · dicens se a sanctioē homis
et meliore baptismate esse
baptizatū · et uterū nouatia
nus contra domesticum p alio
nouato uz a quo ē baptizatus ·
sanctius ē baptismū nouati
quo baptismate sum bapti
zatus q tu qr melior ē nouati
donato Quis discernit eum
te · s. s. fidelem ab infideli · doctū
ab indocto · et quis te facit me
liorem illo · cui non donauit qd
tibi donauit vel q te fecit me
liorem o domesticus · q sit noua
tianus donando tibi virtutes
quas ille non habet · s. Det tibi
hoc donum donatus an deus · Vtq
deus dominus suus et gratia hos fuit · dat
um qd non habet alius Quid autem hes
donos dinos qd non accepisti · s.
a deo iam saturati estis · s. dimis
misteriis iam diuites facti estis
in omi sbo et doctrina et habūdan
bonos operum · sine nobis regna
tis · securi de pmio · promitē hos
legendum et p cōtrarium · qr non eanit
qui seducti fuerant a pseudo aplis
saturati diuitis misteriis · neq
diuites · neq regnabant sine illis
aut uhos qd sequit optatiue atq
alis pferendum · et affirmatiue
ē legendum Et utinam regnaretis
non ut et nos uobiscum regna
remus Illi in pnti seculo regnat
tū deo qui talia opa agūt p
quibus ia securi sūt de pmio
eterne uite · et qd cū deo regna
turi sūt · sicut apli et sancti
martires · Puto enim deus

nos aplos me et barnabam
sostnem et reliquos qui vob
pdicauimus. nouissime ostendit
tamq; mori destinatos. et qui
misit nos ad pdicandu uob
euangeliu mori nos destina
uit. qm vra incredulitas et
seuitias nos inficiet. Ideo
dicit nouissimos ip pq xpi ap
aplos vocationem et pq dni
ostensionem ipi voti sut eleti.
Spectaculu. et ridiculu fuit
irrisio. vel p miraculo. factis su
mudo et angelis. vel. et malis
nis spiritibus et malis hoibus
q gaudent de malis atq; tor
mentis q patiuntur vob. Spec
taculu dicit a spectando. et
videndo et contemplando.
qd et theatru dicit pt. Est enim
locus in ciuitatibus ubi exer
cebant. iota regalia. et ubi
decollabant. et plerumq; interfi
ut erant sci martires. ad que
confluebant omis ppli ad vide
du ea q ibi agebat. Nos stulti
ppter xpm sicut vos putatis. qr
no contendimus mala inferen
tibus et malu p malo non
redimus. Vos autem prudentes
sicut vobis videt. qr vultis
ee xpiam ut prudentia mudi
no committatis. et magna vultis
sentire de xpo infirma dene
gantes. Nos infm infirm
qr mias iniurias no vindica
vos fortes qr vobis ppter ns re
sistendu putatis. Vos nobiles
de nobilitate gnis gloriantes

Nos ignobiles ut vos putat
is oia p contrariu intelligi
debent. ut promptos pferch
du. qm qd videt denegat
hoc affirmat. et qd affirmat
hoc denegat. Quasi dicet.
Nos prudentes vos stulti
nos fortes in fide q adusa
huic mundi sustinemus pro
vos infirmi. qui talia et
silia no audetis sustine. Nos
nobiles de gnie priarchorum
descendentes. vos ignobiles
sine nois dignitate. de gnie
gnis gentiliu ydola colentiu
usq; in hac hora usq; ad pns
tempus esurimus longum fame
nuditatem et penuria paulo
ptulit. q iuuenis vocatus
usq; ad senectute pduranit
colaphis etia cedebat. et pugni
bus. quibus oia genia tormen
torum designat. vel instabiles
erant ip pellebat de loco i locu
et fugiebat de ciuitate i ciui
tatem. laboramus manibus
mis laborat paulus sernofac
toria arte a pma hora usq;
ad quintam. et quinta pdica
tionem insistebat. usq; dicmus
qm nolebat a cornithys ali
quid accipe. neq; ab alys
auditoribus. ut libre potius
sit eos vicia redarguere et cor
ripere. maledicimur. et blasphe
mamur ab infidelibus quasi
magi. malefici atq; sacrilegi
et benedicimus pdicando illis
xpm blasphemantes qi seduc

tores et obsecramus ſ ut libe
audiant doctrinā dni. quā
illi detestantur tāq blaſphe
miā. petimus q ut det nob
locū reddendi rōnis qm
manifeste pbam. nō esse tales
q̃les blaſphemant. facti sū
ppſima et despectissima et
vilissima hōm. ppſima ē
ppē limatura et rasura eius
aut metalli vl purgamentū
omni siue quis cuiuslibet
domus. Non ut cōfundam
vos hr scribo. et ut nō veniā
dari faciam vos. ſ ut filios
karos moneo m exemplū
pris quid agere debeatis
vl indico vobis q̃lia pferā
ut et vos nō dubitetis silia
sustinere p xpō. Nā si decem
milia pedagog habetis m
xpō. i doctrina fidei xpi. ſ
nō multos pres potestis
habe. pedagogi dicunt eo
qd pedibus agat. et educet
siue ducunt pueros. idem
sūt pedisequi. pat pius
gnat. postmodū vero peda
gogo committit ad nutrē
dum. Et cū multos possit
habe pedagogos nō tamē
msi vnū patrem. Dicit
paulus p fidem pdicationis
genuerat xpō corinthios.
ſ pq discessū eiq accepernt
multos pedagogos. non
solū bonos ſ etiā malos
pseudo. vz aplos. Quappt
ipe dicit. licet multos magros
et doctores habeant. tm nō
possūt habe multos pres.
msi illū q primū eis fidem
pdicauit. Misi ad vos thy
motheū q fidelis ē m dno.
latere eos putat et m laude
istiq vituperat illos. Quasi
dicat vos nō estis fideles.
qui vos cōmonefaciat vias
vi meas. et qui vos cōmoneat
id ē. annūciat quid agat cū
me. et qd pdico ope cōpleo.
et quō vivo et qualis. i oi
ecclesia. pdico qm m oibus
equalit pdico. tāq ventus
sm ad vos. sic m flati sunt
quidā. Quidā corinthiorū
despiciebāt paulū et dicebāt
superbiendo. Cognoscit se pālq
rusticanū cōparatione mi. et
ideo nō venit ad nos vt nob
cure ē. qm habemq mros
phos. pceres nos deputat
ē. ideo q dedignat ad nos
venire vt nob cure ē. qm ha
bemq mros aplos facere
qd vult. Quappt subinferit
aplus. Veniam ad vos si
dns voluerit ſ modo dmit
tā ephesū ut ad vos veniā
q manus lucrū hr acquiro deo
q apud vos. Cū autē veniē
cognoscā nō sermonē eorū
ſ tantū qui inflati sunt.
seruitutē. et cū venero. nō
considerabo sermonē eorum
pompaticū quō superbiunt

sed virtute et vite meritum. et
rōne veritatis. q̄mō credant
vl' quas virtutes miraculorum
possint opari q̄ ita inflant. nō
ē enim in sermone pompatico
aut polito regnū dei. et nō
in sistit sermone p̄dicationis
et euangelij q̄d regnū celor
appellat eo q̄d suos seruitores ob
res ad regnum dei p̄dicant
Dij in virtute boni operis insistit
q̄ in solo nō regnant in verba
sed vel in virtute miraculor
cōsistit qui q̄d p̄dicat mira
culis infirmat. Quid vultis
o corinthij, pultis ut in virgā
veniā ad vos. et in virtutē
vicior. vtor. et in seueritate
correptionis. sicut moyses
in egiptū q̄d significabat
p virgam quā ferebat
An vultis ut in charitate.
siue dilōne et spū mitis
suetudinis veniā. in lenitate
mentis et humilitate
atq̄ tranquillitate. Et ē sēs
Di vultis ut in virga ve
niā manebitis incorrecti
Dī aut in animo pacifico et
lenitate mētis corrigite
vos et emendate agentes
penitentiā

Omnino audit' inter vos
talis fornicatio q̄lis nec
inter gentes id ē inter
paganos, ita ut vxorem
patris quis habeat, nouerca
vij sua et inflati estis, id ē,

superbia elevati superbitis
et nō magis luctum ha
buistis p hoc scelere sicut
samuel lugebat super saul
Et ē sensus. Cū debuisstis
lugere pccm illius et vtō
consorcio hymenei separare
magis in superbiam elevati,
q̄ in tutu illius scelesti
putatis vos in magno
meriti ēē et sorores illius
apparē Ego autem absens
corpore pnis. veō spū. s. sto q̄
replet oia ut bts ambrosius
dicit Tanta gratia cōcessa erat
paulo ut vbiq̄ eēt p spm
sctm cognosceret. quid ab
gereret ab his quibus euā
gelizaueat. Jam iudicaui eū
qui sic operatus ē ut pnis.
illū q̄ vxorē patris accepit
ita iudicaui qui pnis sm
corpe i nōe dni nri ihū
xpi. et vice illius quod legitime
fungor cōgregatis vobis i et
meo spū. et spū sancto cum
virtute dni nri ihū xpi. id ē.
cū sma dni nri ihū xpi q̄
in me ē. Ecce tres psone
spūs sct viz. dni nri ihū
atq̄ illor. In quo nūo oē
iudicū et sma roborat
uir q̄ duōb dicit In ore
duor vl' triū stat
oē vbū Ab his tribus pso
nis ita iudicatū habebat
aplus tradē hymenē hoēm
sathanae. et diabolo i interitū

carnis sue in afflictionem
ut veniret a diabolo. in tor
pe graui egritudine tui fre
netici illum reddet. ut spus
et aia illius salua sit in die
iudicij. Dicit beatus augustinus
ipse hec potestas et hanc gratiam dabat
erat apostolis ut penitentes et
penitentes nolentes agere
posset tunc de diabolo verum
dum in corpore sicut istum
nos nominamus hymenaeum et phi
letum de quibus ipse dicit
Quos tradidi in manus satha
nae ut discant non blas
phemare. Faciebat illum tale
de ecclesia ut ab omni socie
tate et sic diabolus per impiu
et per missionem illius minimum
et graui infirmitate vexa
bat illum putans se animam
illius per tuna posse auferre
Dicit pius predicator animam
non dedit potestatem ut illum
animet reddet vel extinguet.
Non bona gloriatio vra. o corin
thi quia gloriamini in peccato illius
putantes vos in operatione eius
meliores esse. Nescitis quia modicum
fermentum totam massam
corrumpit. Fermentum hic duobus
modis possimus intelligere
puta vitia doctrinam et peccatum
horum. Dicit modicum
fermentum totam massam farine
conspersam corrumpit et ad
suum saporem trahit sic
mala doctrina vel unus homo

peccator. totam congregationem
et etiam solet corrumpere suo
malo exemplo. et oculos quos pnt
eum corrumpere et non corrumpunt
utique solet ei efficiunt in pena
Duae enim prauae doctrinae
sive malus homo et indisciplinatus peccator qui non vult
se emendare ab ecclesia dicit expelli
Expurgate vetus fermentum. Corpus Dominicum in pascha
precepit eg
gius predicator corinthios
fornicatorem quia uxorem patris
accepat a suo conuentu expelle
quem ille iam traditum habebat
diabolo ad purgandum istum
quo suadente peccauit eo ver
ante purgaret et dum videret
se eiectum in penitentia a cetu fidelium
erubesceret de reatu suo metuens
silit eum in fuitio a societate
sanctorum. Ideoque hic iussit apostolus
ut per penitentiam tribulationem
et miseriam euadet penas
igni etiam et spus eius salui
fiet in die dni. Expurgate
inquit vetus fermentum ap
pellat id est illum fornicatorem
qui nuptias perpetrauit uxorem
patris accipiendo Quem idcirco
vetus fermentum appellat. ipse
in peccato et in conuersatione
veteris hominis adhuc adhuc eat
positus quia primus peccauit Oe
ei primum ad veterem hominem pertinet
Ponit etiam fermentum aliquid
per bona doctrina aliquid per mala
per bonum ponit ut in euangelio

sdm matheū ait dns Simile est
regnū celorū fermēto qd ~~acc~~
acceptū mulier abscondit in
farine satis tribus donec fer
mentaret totum fermētum
hi appellat feruore dilcōis dei
et pximi et cognitione sancte
trinitatis q feruet in cordibus
fideliū et cōtinet in doctrina
euangelica. Mulier ista q acce
pit fermētū scā ecclesia est
q accepit dilcōnē dei et pxi
cognitionē ipsi sce trinitatis. et
pdicauit a sye. europe. et affri
ce donec fermētaret totum.
.i. donec p qd trifidū orbem
istum predicationē spargēt
et ex omib gentibus ad fidem
xpi traheret. Pomt et p mala
doctrina et mala quersationē
ut idē t deptor mr ait. Cauete
a fermēto phariseorū .i. a mala
illorū doctrina et cauete
a fermēto herodis .i. ab hor
homicidio illig et adulterio. Inc
in hi loco pont cū additamē
to p cōuersationē veteris hoīis et p
mala doctrina qe eant apud
cormithios pseudo apli. q pua
doctrina seminabant tē illos
qua prepit aplis spne. Vt sit
noua cōspersio sicut estis
azmi fermentū ~~ffff~~ qd vo
bulo dr zima inde latine
dr azmi panis sine zima
.i. sine fermēto. Et ē sensus
Ideo inquit pcipio expurgmi
a vobis vetus fermētū ut
i nouitate vite pmaneat
sicut estis azmi .i. sicut noui
effecti estis ab oībus pccis
originalibus et actualib
in baptismate manētes
sine zima .i. sine pccō. iqtū
humana fragilitas cū dei
adiutorio valet. Etenim
pascha nrm immolatus ē
xpc Pascha appellabat
festiuitas qua celebrabat
iudei p singulos annos ob
memoriā egressionis sue
de egipto et agnus immola
batur in eadem festiuitate
et appellabat pascha sic
discipulorū verbis ostendit
qui dicunt dno vbi vis
paremus tibi comede pascha
.i. agnū Dn ihs more
loquit et hi aplis inquiens
Etenim pascha nrm xpc
ac si diceret vultis scire
quid sit pascha xpc immola
tus ē. Nō er nobis immolat
agnus legalis vl typicus
sed verus agnus immolatus
q tollit pccā mundi .i. p nos
immolatus in ara crucis de
quo iohanes ait Ecce agnus
dei qui tollit pccā mundi
Istius agni carnes immolā
cotidie in scā ecclia et come
dūt a fidelibus Illi qui
comederūt carnes typici
agni t nsitū fecerūt de
egypto in terrā repmissionis
et nos sic trānsire debemus

de tenebris infidelitatis ad
virtutes et de seruitute
diaboli ad libertatem xpi
et de morte ad vitam Illi
septem diebus celebrant
festiuitatem paschalem. et tuc nos
septem diebus celebremus pascha
si per omne tempus vite nre qd
septem diebus ~~celebramus pascha~~
voluit. tristitiam fugiamus a vitiis
ad virtutem. Itaque epulemur illa
editio habet. itaque festiuitatem
celebremus. i. gaudemus exultemus
et letemur letitia spiritali. No
fermento veteri. s. epulemur vel
sumus. legimus in exodo quod qui
filii israel egressi sunt de egipto
non detulerunt inde fermen
tum farinam. sed tantum quod pasta
rogentibus eis egiptiis ne mo
ram faceret egrediendi relinquit
ibi fermentum Egiptius inter que
putat tenebre significant tene
bras infidelitatis. fermentum
signat peccatum Et nos egiptum relin
quimus et fermentum pecti quod per fidem
desermus in fidelitate et reli
quimus pecatum transeuntes per aquam
baptismatis ad terram promissionis fermentum quod vetus
appellat vetustatem pecti
et conuersationem veteris hominis
Neque in fermento malitie et
nequitie Malitia et nequitia
pertinet ad interiorem hominem per
tinet hic ad mentem Dicit
aplus nos trahas de pietate
verborum vnum retulit ad exteriorem
alterum ad interiorem Nam ma
litia est. malueolentia siue
mala voluntas. hic autem per mala
operationem ponit Nequitia est sup
bia vel audacia ad malum
siue mala cogitare Et est sensus
No epulemur in vetustate pecti
neque in conuersatione veteris hominis
neque in perpetratione mali operis
aut male voluntatis. aut in
superbia vel audacia mentis
ad malum. sicut solent amatores
huius seculi facere. qui
letantur cum male fecerunt. et exul
tant rebus pessimis Dicit azi
mis sinceritatis et veritatis
s. epulamur et letamur.
Dimeris materia est quia naturam
suam perfecte seruat et nulla cor
ruptione interiuis fuerit
aut corruptum sed in melius profi
cit non in pius Et nos tunc
simus sinceres quia omnia in simpli
citate et puritate mentis agimus
sed in melius proficiamus vel malum
per bonum malum non reddentes. siue
offendiculum alius per malum
exemplum generantes Et nos
in azimis sinceritatis et veri
tatis epulamur quia omnia integri
tate et puritate mentis agimus
et sine corruptione non in du
plicitate vel similatione aliquid
agentes aut per humana laude
lucris quoque temporalibus sed per renu
nciationem proprie celestis et ut
soli deo placeamus Dicit
vobis ne commisceamini form

cuiqs · ne sitis illis efficiamini
vel nolite intesse illorum societati
misereat ei apliis quia epla
ne commisceret formicariis
talibus · qualis erat ille qui vx
orem pris habebat · si cormithii
male intellexerunt · aut putantes
de infidelibus gentibus diceret
non de fidelibus · ideoque repetit
ista et corrigit eos dicens ·
Non utique formicariis huius mundi
aut auaris aut rapacibus aut
idolis seruientibus · · non dixi
vel scripsi de formicariis huius mundi
paganis viz si de illis qui sunt
inter vos Alioquin debueratis
de hoc mundo exisse · · si paga
nis iterum commisceremini ad
paganismum transeundo · melius
vobis erat · per mortem corporis ab
hac vita transisse quam illis mis
cerri · vel alias aliqui · · si talibus
pris permanere vultis melius
vobis erat mori et de corpore
exire Commiscet formicario qui
aut formicando aut etiam alii
in aliquo famulatu cibi vel
potus vel colloquio fouendo
vel non increpando idcirco aut
melius est · ab hac vita exire
quam in pris manere · et quanto am
plius viuit in illis tanto amplius
maiorem penam sibi accumu
lat Si quis fr nominatur · · fide
lis dicitur esse et est formicator ·
cui eusmodi · · cui tali nec cibum
sumere Quid ei mihi de his
qui foris sunt iudicare · · quod
pertinet ad me iudicare de his
qui foris sunt paganis viz
qui extra ecclesiam sunt · nonne de
his qui intus sunt in ecclesia nos
iudicatis sine discernitis · idem
vos potestis sanis discernere cum
quibus debeatis commisceri
et his qui in ecclesia sunt · nam eos
qui foris sunt · · paganos et
infideles deus iudicabit
quem quia non credit iam iudicatus
est Auferte malum ex vobis
· malum opus quod fecit in
vra societate expellite · ne eius
miseria alios vicinos vel quod
mali in vobis est auferte a
vobis Capitulum .c.

Audet vrm aliquis
o cormithii habens
negotium · quod dicit
qui negatium · · tam et actusa
tionem adiusus alterum
fratrem in fide · apud iniquos
· · paganos iudicium · · iudi
cium accipere et non apud sanctos
· · fideles Quinam cormithiorum
credentium si non rem vinentium
habentes actusationem et iu
dicium adiusus fratrem aliquem
fidelem · ibant ad iudices
paganos et infideles ut
illorum iudicio diffinaretur et
diiudicaretur · ille tot quem
tam habebat · lucratis mu
neribus · iniquis falso a ve
racis illum diiudicaret Qui
iudices iniqui appellabantur
vel qui alienem erant a deo vel

ecā qr leges diuinas hoīb
cōcessas frequēt cū adulatiōe
accipiētes aut spernebāt aut
falsa mīstratiōe auctoritatē
illaq legīt idolis suis depu
tabāt · dicentes Dic q sic dī
ille deus meus in lege quā nob
suis cultoribus tradidit Qua
ppt qr cōmithi hō faciebant
redarguit eos aplus iquēs
audet aliquis vrm hō agere
Oīno nō debuerāt tālia p
sūptio ēē in vob · ut aliquis
dmittēs fideles causa iudi
cij iret ad infideles iudicāē
frem suū ab illis An nesciis
qm sci de mūdo iudicabūt
t an nesciis qm sci amatores
mūdi iudicabūt exemplo
fidei sue · et cōpatione meli
oris facti nō ptīnēt · sicut iu
dices seculi Et si in vobis
t p vos et p vrm cōpatiōz
iudicabit mūdus amatores
viz mūdi · indigni estis q
de minimis iudicetis Hoc
nō affirmatīe sed potius
increpatīe et mīrāntīe ē
legendū Est aūt huiusmōi
sensus Si cōpatiōe vrī
dānabūt seculares hoīes
et mūdi amatores indig
ni estis id ē indignos
vos iudicatis ut de minīs
iudicijs vl causis iudicetis
de equo ablato viz de aliq
furto f nō estis digni ea
iudicāē q mūdi sūt Nesciis
qm angelos iudicabimus
malignos viz spūs eodē mō
quo et mūdū · quātomagis
secularia · i · amatores seculi
Hi qui dei auxilio freti obe
diētiā et hūilitatem seruaue
rūt cōpatiōe sui iudicabūt
malignos spūs qui in supbiā
tenderūt Secularia ergo iudi
cia si habueritis t ad corpus
ptīnētia siue corporea · ut
est de veste furata aut equo
aut aliquid tale Contēptibiles
illos qui sūt in ecclia · illos
cōstituite ad iudicādū Hoc
duplicit pt intelligi Dicūt
augustinū cōtēptibiles appel
lat simplices qui notitiam
diuine legis neq hīīa ne ha
bebāt neq prudentiā discer
nēdi in negotijs et quoz
psone despicabiles habebāt
quos illi cōstituerāt iudices
Idcoq illi q aliquid negotij
habebāt xpiam necessitatē
cogente ip nō habebāt iudi
ces vtiles sibi · pgebāt ad
iudices paganorum q in
circuitu suo erant Et sedm
hūc sensum nō dicit affirma
tiue hoc ꝗ promitē pcipit qd
illi agebant sicut sequētia
mānifestant Secularia mīt
iudicia si habueritis illos qui
nō ptīnt neq sciūt discernē disce
illa cōstituite ad iudicādū
Ad verecundiā vrā dico ·
ip nō debueratis ita agere

Quasi diceret · nō impatiēs hoc
pripio ꝑ ytemice et denegando
q̃ licet vos ita agatis nō debu
eratis talia agere · sed tales debu
eratis cōstituere · q̃ alios causas
iudicare et discernere scirēt · et qui
psone honorabiles eent · et nō
esset opus aliquē ppter hoc ad
iudicē gentiū transire Igitur nolite
cōstituere amplius cōtemptibiles
Secdm glossorū contēptibiles
possumus intelligere secularēs
hoēs humanas rerū scientiā habē
tes in psonis honorabiles · q̃
cōparatione illorū q̃ divinas leges
intelligūt et misteria scē trinita
tis penetrāt contēptibiles et
simplices · licet et ipi fideles sint
Et e secdm hūc sensum affir
matiē legendū q̃ tales consti
tuēde sūt · q̃ a canonibus filij
ecclie appellāt · tales debuerāt
illi cōstituere · vn et sequit Ad
verēdiā vram dico · q̃ etiā
me nō pripiēte hoc facere debu
isstis Ideoq; tales pripit cō
stituī · q̃ illi q̃ alt altari debēt
seruire et divina eloquia meditari
et pplis vbū pdicationis exhi
bere a secularibus negocijs et
iudicijs alienos se debēt reddere
Dicit nō e inter vos · et nūquid
inter vos · sapiēs q̃ q̃ possit
iudicare inter fratrem suū · si frat
fidelis cū fri fideli cōtendit · s
certe e · et hoc nō interrogatiue
atq; increpatiē legendū e Que
supertius secdm glossorū appellat

cōtemptibilem suae simplicē
in diuinis legibus q̃ canonē
doctorū et pdicatorū modo
appellat sapiētē i humānis
legibus quē pripit institui
Secdm aut augustinū q̃ illi des
picabiles cōstituebāt dicit
iste Nūquid nō aliquis sapiēs
inter vos qui possit cōstituī
ut frēs inter nō cōtendāt et
qd pceiq e · hoc etiā apd infide
les faciūt duplicatip ptem
et q̃ litigant et q̃ in pnīa
infidelium litigant Ita q̃dē
delictū · et offensio et ptem e
in vobis q̃ inter vos iudicia
habetis q̃ actusacio litem
lis discordiā · discordia odiū
gnerat Neforte illi dicent ·
oīno hoc ptem · nō e · si mea
requiro Ideo aplus dicit ·
In veritate dico · delictū e
in vobis · q̃ cōtra pceptū
dei agitis Si quis ea q̃ tua
sūt aufert · ne repetas et
q̃ nobis pace sua cōmendant
quae nō magis iniuriam
accepistis · quae nō magis
dapnū sustinētis ut pceptū
dni custodiatis · quae nō
magis fraudem patiamini
q̃ alijs fraudē facitis vel
iniuriā inferatis · si non
solū vra repetitis · sed etiā
iniuria alijs facitis priedo
illos et fraudatis et hoc
· s · facitis frībus vris i fide
cū q̃bus pace habē debue

eratis mundi et peccatores regnum dei non possidebunt. Nolite errare et a rectitudinis via declinare. Errabant corinthii quia uno vitio non credebant hominem separari a regno dei nisi fuisset omnibus implicatus. Deo subiungit quia vitia singula a regno dei separant commemorando dicens. neque fornicarii. scilicet regnum dei non possidebunt. nisi poenitentiam digna in hoc seculo egerint. secundum quantitatem poenitentiae et eleemosynis illud commerentur vel nisi poenitentiam agentes mors illos invenerit ut per mortem hoc quod deest de poena in locis purgationis deleat per orationes et oblationes sacrificiorum. Dicit enim beatae recordationis gregorius quia alii hoc orationes et oblationes obtinere non poterunt bonorum operum. nisi ille qui adhuc in hoc seculo positus bona intentione promerunt et eleemosynis. ut si per ea esset concessum illa plangere et plangenda non committere. Omnia mihi licet et omnia gratia eborum licita est mihi sunt. sed non omnia expedit. quod nititur in os non continuat hominem et vidit deus cuncta quae fecit et erant valde bona omnia quae munda mundis si non omnia expediunt et omnia non sunt utilia. quae quidam sint venenata et usu horrida vel non expediunt propter scandalum fratrum quae melius est non manducare quam fratrem scandalizare. Omnia mihi licent. sed quae permisit apostolis a domino iesu ut quae euangelium praedicant de euangelio suptus accipiant ab hiis quibus praedicant. Ego sub nullius redigar potestate et nullius potestati me subdam. Dominus apostolis noluit se subdi corinthiis aliquod munus ab eis accipiens ut omnia vitia libere redarguere posset. ne causa ventris vigor euangelicae veritatis corpescere. et ne occasionem pseudo apostolis daret expoliandi domos. esset quasi euangelium venale. Escae ventri. sed non venter escis deus autem et hunc et ventrem destruet. per mortem si cessaverit officium edendi et redactus fuerit in pulverem et hanc et escam destruet cum homines nasci desierint. Corpus autem hominis non fornicationi. sed debet seruire sed domino et dominus corpori. scilicet immortalitatem dabit deus vero pater et dominus suscitabit et vero ipse filius suscitabit semetipsum et nos suscitabit deus pater cum filio per virtutem suam Cap. VII

Nescitis quia corpora vestra

membra sunt xpi Spiritualiter tota
ecclia corpus est xpi qp ipse est
caput et princeps eius secundum humanitatem eo qp homo factus est propter nos
Omnes uti autem eius membra
eius sunt Di go dns ihus xps
tantum quam suscepit · membra
eius non esse nisi ante mre Quia
ueo et corpus suscepit · p qd
etiam nos esse caput qp et carne
et corpe constamus · p hoc et
membra illius sunt corpa mra
Tollam membra xpi et faciam
membra meretricis Absit Qa
membra qui meretrici adherent
et copulantur desinunt esse membra
xpi An nescitis quod qui ad
heret meretrici in coitu unum
corpus efficitur Et p nam et
p mal maculam peccati unum
efficiunt p nam masculus
et mulier unum corpus sunt
qp mulier de viro sumpta est
Per maculam pcti concubedo
sil' in ipo amplexu coitus
unum corpus fiunt sicut et
ille qui cum legitime uxori copulatur
Vel etiam qui adheret meretrici
unum corpus efficitur qp filius
ei efficitur in pcto Erunt inqit
duo in psonis in carne una
Vel qp ex uiri corpe facta est
mulier vel etiam simul concu
bedo unum corpus efficiunt
Qui autem adheret uno dno
spus est Dspus sanctus p se
deus est et mens hois siue
spus qui spualiter uiuit et
voluntati dei adimplet
p fidem et dilectionem adhe
rendo summo spui efficitur
cum eo unus spus Fugite
fornicationem Non dicit
pugnate contra fornicationem
sed fugite Cum enim multa
sint uitia contra qui pugnare
debemus Verbi gra sicut
contra ebrietatem et gulosi
tatem abstinendo a minuti
potione uini et preceptione
ciborum siliquarum non alia
contra fornicationem non pcipit
nobis pugnare sed
fugere qp nullo mo melius
uitari pt debemus ei
fugere locum et decimae psonas
quibus facile fornicatio suggeritur et quere
multitudinem bonorum hominum
quorum reuerentia timeamus
fornicationem petere liquet
concupiscentia nobis suggerat.
Omne pccm quodcumque fecerit
homo extra corpus est Qui
autem fornicatur in corpus suum
peccat Questio oritur in
hoc loco Cum dns dicit de
corde exeunt cogitationes
male adulteria fornicationes
homicidia furta testimonia
mala talia et cum nullum
pccm fiat nisi corpe delec
tante animam consentiente
quare aplus dicit · omne
pccm extra corpus est solumque
pccm fornicationis in corpe

consiste. Que ly mō soluī
ip ad exaggerandū hātū
malū ly dixit aplus quō
ad cōpacionē istius ptē
oīa ptā quasi ex corpe
sunt Dū enī facit furtū
homicidiū aut tale ali
quid dū illud agit aliud
pt cogitare Verbi gtia
vult facere furtū cogitat
se acturū pmām pfert
falsū testimoniū forsitā
de pmia quā debet cogi
tat Dū aut fornicat ita
mens p oībus ptēs tota
absorbet m corpe totūq;
ām voluptas corpis ita
facit captiuū atq; servū
sibi ut totus homo sit
carneus nichil valēs co
gitare pt qd delectacio
corpis agit Ca vij

An nescitis qr mēbra
vra templū ē spūs scī
qui m vobis est a
tpe baptismatis quē habetis
a deo et nō estis vri Dupl
dixit templū dei hic spūs
spūs scī qr m sba idē est
spūs sanctus qd ē deus
et m quo hītat spūs scūs
hītat pt hītat filius quia
sicut vnus sbe vnus dicitur
ita inseparabiles sunt Cū
cūq; amma et delectat hīnt
nos ad libidinē vl aliqd
vitiū debemus considerare
qr nō sumus mri neq; mre
ptātis sj xpi seruiū summus
cuius voluntati obedire debe
mus sanguine redempti sumus
sicut sequēcia manifestant.
Pulsat corpus delectacionē
vult aīa consentire. debet
racionabilitas aīe ad se redire
ac dicere Quid cogitas qd
quid estuaris. quo vis ire nō
es es tue ptātis sj xpi seruus
es qui te redemit pciosissimo sāg
uine suo a diaboli captiuitate
ut quid iterū vis captiuari a
diabolo. et esse ptāti subdi. qui
tibi mpmo pnte oēm gloriam
abstulit. dum talia tepit co
gitare oīpotentis dei gtia
ptectus euadet laqos meretrice
delectacionis. Empti enī estis
pcio magno. nō auro neq;
argento sj sāguine xpi. Ille
qui emit. siue qui redimitur
captiuus tenebat et seruus
ē illius a quo redimit Dic
genus humanū captiuū
tenebat a diabolo. seruus
erat diaboli redemptus vero
sanguine xpi ut quō accipiēdo
dulcedinē pōm vetiti vē
didit semetipm illi Redēptus
vero sanguine xpi illi seruus
ē eumq; voluntati obtpare dz
Glorificate et portate dnm
in corpe vro Ille deum
glorificat qui mādata eius
seruando et alios ad laudē
dei erudit iuxta qr dns ait
Videant opa vra bona et

glorificent patrem vrm Deū
etiā portat qui eius notitiā
ꝑceptam in mente gerendo
opibusq; implendo sancte
viuat et iuste secdm q deus
ꝓcipit Dtū estote qr et ego
sanctus sum Quicūq; go
sancte viuendo sanctus ē deū
portat in mēte sua ad eius
ymaginē fēs est in aīa De
quibus mi scripsistis. s. p vrās
lrās homī est hominī mulie
rē nō tangere suae nō accipe
Pseudo apls dicentibus ad
corinthios nō debetis mulie
ribus adhere' qui mundo deo
seruitis sz qui creditis in
xpm vrās vxores debetis
dimitte' scripserūt aplo cori
thy sup hac re. vtrū debe
rent vxoribus adhere' in
coitu nec ne Quibus apls
rndens bonū inquit est vxor
abstine' sz melius ē accipere q
cū alterius ꝓpterē adulteriū
aut aliquo mō fornicationē
vxori vir debitū reddit et vxor
viro et nō se subtrahant abinice
a coitu. sed volente viro cōcube'
det locū et lucretiā mulier Dilī
et vir seruat mulieī reddens
ei debitū cōcubēdi illa volēte
mulier sui corpis et sui genital'
membri nō habeat ptātem
ut ꝓhibeat viro coitū sed
vir ptātē ē Dtū vir sui corpis
et sui vrendi vl' genitalis mēbri
nō habet ptātem ut mulieī
coitū phibeat. sz ī mulieris
ptāte ē Dic sunt sibi inuicē
debitores et q maiq ē seruu
et vna debet voluntas in
lege natūe Dies festi diesq;
purgationis et ipsa tacio cōcepti
uir legē cessaī tribus his debe'
monstrāt Nolite fraudāre
mulierem et nolite vos subtrahe'
he' inuicē ne forte dissentio
gnet fornicationē nisi forte
ex consensu et cū oī voluntate
et cōsilio ut vacetis orōi
Omninōdē tpe orandum
ē nobis orōnīq; insistere
debemq. sz tūc acceptior ē
deo qn corde et corpe pfert
Cū enī quis cōcessa non tangit
ostendit se velle accipe quod
ptinet Et iterū reuertimini
in idipsum et ad licitū coitū
consiliū dat cōiugatis ut
pq dies orōnis ad vsum
nālem reuertāt exponēs
causā qre hō ꝓcipiat nec
temptet inquit vos sathanas
siue diabolus ꝓpter incōtinē
tiā vrām vtq ne vno subtrahente
alt formicet et sathanas
locum temptandi inueniat
hō autē dicto secdm indulgē
tiā nō secdm imperiū qr
nō ꝓcipio sz ꝑmitto. volo
autē omīs homines ēe sicut
me ipm et si fieī posset vellē
omīs ēe vīgines sicut ego

sum et amicae vicissitudinem
sicut ego amo. Sed quia non potest
fieri corrected secundum indulgentiam
infirmis qui non possunt se gerere
et non vni principio pfectus
secundum imperium. Quia omnes hoc
velle me in omnibus imitari et
integritate corporis manere.
Quia scio quantum valet castitas
apud deum. Illius ut virgo sit
maneat. Illius vero sit ut sit
cum coniuge. Melius est nubere
quam vri. Sed dicit coparationem non
melius est nubere quam vri quia bonum
sit vri. Ideoque melius est
nubere. Si consuetudinem secuti
est. Dolemque enim dicere melius
est luctum facere quam damnum melius
est bonum habere quam nullum. melius
est vno pede nimiri quam et ex
altera pte baculo sustentari
quam fructibus cruciby repere.
Dicit melius est nubere et vxorem
ducere quam vri quod est pprie caloem
corporis cogente libidinem
explere et quotidianam nephas
ppetrare. Hys qui matrimonio
iuncti sunt. Vxori legitime
quia coniunctio matrimonii dicitur
a matrona eo quod sit matris filiorum
principio. Non ego mea sententia
sed dnus in euangelio vxorem
a viro non discedere excepta
causa fornicationis si discesserit
causa fornicationis
maneat innupta. aut viro
suo reconciliet. Nam ceteris
ego dico non dnus. loquimur

et supervis cum innuptis et viduis
atque coniugatis fidelibus. non
dicit de ceteris. Et p mixtis infi-
delibus cum fidelibus Quae
dicit ego dico non dnus. nunquid
dnus loquebatur p eum. utique ideo
dicit sed dicere et non dmnm
quia hoc preceptum non admittitur in
euangelio dnm a dno sicut
superius illud quod non debeat
vir dimittere vxorem suam
excepta causa fornicationis
Si quis frater fidelis habet
vxorem infidelem sine non credentem
si consentit vxori habitare
cum ipso. Et si non expiano non
detrahit non dimittat eam
quia accidere solebat ut viro cre-
dente mulier infidelis persistere
et plerumque vxore credente vir
infidelis manet ideo talia
precepit apls ut si non expia-
no non deberet non dimitteret
aliquis socium suum Sanctificatus
est vir infidelis p mulierem
fidelem Iam hoc euenerat
in multis per dni ascensionem
ut p mulierem fidelem sanc-
tificatus esset vir infidelis
credendo in xpm p eius predi-
cationem et bonum exemplum
quod de superba fratrum erat humilis
et subiecta viro et p virum
fidelem mulier infidelis sal-
uata est quoddam Alioquin
filii vri immundi essent nunc at
sancti sunt. Et si ambo infideles essent
vel ille qui fidelis frtrum est uterum

reuertet ad paganismum
propter illum qui noluit credere
vtrique filij vos imitaretur vel
etiam si fidelis dimitteret socium
suum infidelem esset quique separati
ad iniuicem filij forsitan in
immundi erunt ex ~~cibis quos~~
~~comederet idolis consecratis~~
quia idolis deseruiret. Prae
infideli et mire infideli ado
rante et immundi erunt ex ~~ci~~
tibis quos comederet idolis
consecratis. Nunc autem cum
sint morantur fideles cum infide
li forsitan filij illorum fidelem
imitantur et sanctificantur. Quod si infide
lis vir aut mulier a socio
fideli discedit nolens credere
discedat et liberam potestatem
habeat discedendi tui fidelis
non petiit illum a se neque retinet
a se. Non est ei seruitutis subiectus
fratri aut soror eiusmodi et in
tali fratre et si infidelis non
vult manere cum fideli illique
fidelis est non est iam subiectus
illi ut debemus illum sequi
neque subiectus est culpe propter
hoc si ille discedit. In pace
et in concordiam vocauit
nos deus Item si vult credere
infidelis quo blasphemat
nomen dei recedat ut pacem
possit habere fidelis. Nec
oportet litigare cum eo qui discedit
vnum enim scis. mulier aut vir
Si vnus alterum saluum fa
ciat. Nisi sicut vnicuique
viro vel mulieri diuisit

sive disposuit dominus. supple
tempora credendi ut primum credat
vir deinde mulier aut
primum mulier deinde vir
vnumquemque sicut dominus vocauit
ad fidem ut ambulet ita
maneat et si habeas vxorem
teneto illam si non habeas
ducere ducere non compellens
Circumcisus aliquis vocatus
est non adducat preputium
Quod est quod loquens apostolus
de vxoribus atque coniugatis
sic subito transiuit ad cir
cumcisionem et preputium. Et quomo
petit quod petitum est Nondum
quia in hoc loco non de circumcisione
et expoliatione pellis genita
lis membri loquitur si circumcisus
appellat liberum ab vxore
et preputiatum vxorem habentem
Circumcisus inquit vocatus
est quis et non habens vxorem
non adducat preputium et non
ducat vxorem non sit preputi
atus si alienus a coniugio
In preputio aliquis vocatus
est. non circumdat et non velimqit
vxorem suam nisi forte et illa
castam permanere decreuerit
Circumcisio nihil est et castitas
sine bonis operibus nihil est
et nisi quidem fides sine operibus
otiosa est et preputium nihil
est coniugium absque opere bono
Si fuit quis circumcisus
et castus sive celibatus.
quod est sine vxore. carnutque

bonis opibus michil ei pdest
institutis Si etiam fuerit
coniugatus et habuerit
bona opa coniugii illius
nr pdest nr ob ē ei si obsuā
tia mandatorū dei pdest.
unusquisq; in qua vocatione
vocatus est ad fidem in ea
pmaneat sive cū vrore sive
sine vrore Seruus s. vrors
vocatus es cui voluntati
seruire et parere debes nō
sit tibi cure noli deficere
neq; dmittere eā qr nō ideo
amittis regnū dei licet
coniugatus sis si ita seruicis
vrori ut nō displiceas creā
tori Si et si potes liber fiei
s. ab vrore t. si tua quīr obicit
aut eis in rastitate delegerit
magis utere libertate istā
ut cōsencias ~~istā~~ ei. et aliā
noli accipe Quis enī dnō
t ut in dnō crederet. vocatus
ē seruus s. vrors libertus
ē dnī t liberatus ē a ptā
coniugio et quandā liberta
tulā habet a dnō ut seruiat
vrori ita ut nō displiceat
creatori Dicit qui vocatus
ē t sine vrore seruus est
xpi t nō debet se occupare
seruicio terreno et vrore
sed ex toto debet seruire
dnō quō maiq seruicū
requirit a dnō qī coniugato
Pcio empti estis sanguīs
xpi nolite fieri serui hōm
t serui vrorū Illi serui hōm
efficiūt qui ppter vrorem
deserūt creatorē et displicet
inordinate seruientes vrori
Ca quō ergo pcio empti sumus
ut ~~nolo~~ alio redemi possemus nullo
nisi sanguine filij dei Quappe
sicut ille q emit magis ser
uire debet illi a quo emit
ut aliquī vicem reddat emptori
ita et nos oī studio atq; ministā
tia seruire debemus xpō a
quo empti sumus vnusquisq;
fr t in fidelis i quo vocatus
ē ut credet in ipo pmaneat
viz. si cū vrore vocatus ~~es~~
est nō dmittat illā si liber
ab vrore si se pt ctinere
vtat illa libertate

De virginibus preceptū
dni nō habeo qr dns
virginitatē laudauit
nō tī preceptū ne videret
nuptias dampnare si dixit.
Sunt eunuchi qui se cast
ierūt ppter regnū celorum
atq; sub intulit Qui pt capere
capiat Consiliū autē ~~dnō~~
do qd nō displiceat alijs
tūq; miam ysequutus a dnō
ut sim fidelis s. ysolator
et ydoneus in dandis salu
taribus cōsilijs Paulus
aplus ysiliator erat dei qr
spm dei habebat sicut ipse
dixit alias puto autē qd
et ego spm dei habeam
idcō dicit gram et miam

consequutus sum ut sim fidel'
cōsiliator dei Ideoq; cōsilium
meū nō debeo a vob abscōdē
Cristmo ergo hoc ~~vnū certe~~
bonū ēē · t · virginitatē seruāē
ppē instantē necitatē Instantē
siue pnītem necessitatem ·
appellat tribulationē et angus
tiam quā sustinet cōiugati
et maxīē coniugate fastidiū
viz incipiendo · dolorem ī
parturiendo quo dolore ple
rūq; mulieres solēt mori ·
curā multā et laborē ī alēdis
uestiendisq; filijs tristiciam
de egrotatione et morte eōr
maxīēq; si oībus fuit filijs
orbata de amissioēq; cōiu
gis Dilīr etiā labores et
dolores vir de amissione
filiorū et morte vxoris Nāq;
oībus fuit liberi q̄ vōgnitatē
seruāt mutātes aliam vitā
q̄ pq morte erit Quapter
subdit aplus Quō bonū ē
hoī sic esse · t · in integritate
corpis sic vnue' vōgnitatem
seruare · ut possit ēē liber
ab his necessitatibus Quid
vēo sequit Tribulationem
carnis habebūt hiusmōi Illi
tales viz q̄ nrīmonio cōpu
lant id' sup appellant ~~ne~~
necessitatē instantē in hoc
loco appellant tribulationē
Ego aut vobis pcā Et ē sēsq;
Suadeo vobis et ōsiliū do
ut castitatē seruetis volēs
vos seruāē me in tribulaciōs

carnis mandatis illis Ego
vobis pcō · t · dimitto vel
cōsencio accedē vos ad hās
tribulationē carnis · si vult
seruāē castitatē corpis Tpūs
sq; vite ire breue est · q̄
breue finiet ideoq; nō ppius
dei ita ppagandus generatioē
carnali sicut hactenus ab
origine mūdi sq; ita vīginta
tiom tolligēdus Reliquū
ē · t · hoc ~~remanet~~ remanet
vl' hoc sup ē ut q̄ habet
f · mō vxores tāq; nō habentes
sint vxorē nāq; habet ꝑ
qī nō habet q̄ hodie videt
illā habē ꝑ crastina die
moriet et desinit pq modū
vxorē habē Ideoq; debet
in pnti seculo futuram
vitam imitari in q̄ erunt
electi filēs angelis dei Illis
vxorē habet sq; qī nō habet
qui sic scit debita carnis
exolue' ut tīn p ea mūdo cō
mēte cogitet inherē viz sic
reddens debitū vxori ut
nō displicēat creatori Et
qui flent tamq; nō flentes
flet quilibz amissione cūrā
et miseriis hui seculi
sua q̄q; et aliōr pcā si qī
nō flet q̄ cōsolationem
habet in spe celestis remu
neracionis ut impleat
id' dīs dicit beati luge
q̄ ipi ōsolabūt Et qui
gaudent tāq; nō gaudē
Multi sunt qui gaudet

de tpalibus comodis ſ
qui non gaudent qr ſic
gaudent de tpalibus bo
nis ut ſp tormēta ꝓpetua
cōſiderent et et nū dei
iudicū timeāt Et qui
emūt tāq̄ nō possidentes
Emut aliquis predatrē
boues ſeruos et ancillas
ſ qui nō possidet dū ēpete
ab hoc ſeculo tri ſeū per
morte corpis Alie Emūt
multi bona tpalia atq̄ ad
vsū ſuū aliorq̄ ꝓparant
q̄ in hoc ſeculo necessaria
ſūt ſ qui nō possident dū
ſic adherent terrenis ut
nō amittāt eterna cauta
cōſideratione ꝓuident qd
hec oia in ꝓxīo relicturi
ſūt ſpem q̄ ſuā mittemus
rebus et trāſitoryis et posse
ſiombus nō ponūt Et qui
vtūt hoc mūdo tanq̄ nō
vtant quia multi vtūt bonis
iſtis ſedi ſicut reges ꝓ et
prīcipes ſ quaſi nō vtūt
dū in ſpiritu mūdū ac cō
tupiam eius relinquūt
p mortem corpis Multi
etiā vtūt hys q̄ in mūdo
ſūt ſicut bonī reges et prī
cipes diuites q̄ ut fuit ab
ham Job dauid q̄ ꝓpt dig
nitatem honoris et prīci
patus quā optimēt nō
pnt hys nō vti ſ qui nō
vtūt dū nō ſūt ſeruī
diuitiarū neq̄ ꝓmittūt
hec eadē ſue mēti dnāti co
gitantes tūctu trāſitoria ēe
ꝓtent figura hy mūdi Trāſi
bit figura et ſpes hy mūdi
p ignē remanebit ſba dno
uata p ignē et melioratu
ad hoc ut in eternū maneat
iux qd ſolōn aut Terra me
nū ſtabit volo vos ſine ſolli
citudine ēe et ſine multa et
ſupflua cura quā habent
coniugati Qui cū vxore ē
diuisus ē quō ex pte ſeruit
cōiugi et ex pte deo et mulier
inupta et virgo qd vnū ē
cogitat quō ſit ſcta corpe et
ſpū et mente Ideo addidit
mente ſue ſpū q̄ multe
ſūt q̄ hnt integritatē corpis
ſ nō ſūt vīgines mēte tm
ſi possent iam nupſiſſent
hec ad utilitatē in iam dico
q̄ ſcm ē apud deū et leue
in hoc ſeculo i vīgnitate
p̄manere nō ut laqueū
vobis iniciā et nō dico ideo
iſta ut eterna p̄dicione vob
immittā ſ ad id qd honeſtū
ē ſ vos puoris vīgnitate
ſeruare honeſtū ē Ergo oē
honeſtū ſcm Ideoq̄ vīgnī
tas ſancta honeſta et deo
accepta ē Si quis ſe exiſtimat
et putat turpem videri
ab alys ſup vīgnitate ſua eo
qd ſit ſup adultā et eo qd
ad nubiles annos puenit
timet illam formicā cum

aliquo seruoꝝ suoꝝ nꝰ pt illa
seruare vbi me qd vult faciat
et tradat illa alicui q vult no
peccat vbi si nubat di dor
mierit t si mortuus fuerit
vir nubat mulier cui vult
tm mo in dno t fideli se mu
ceat viro sed in ysilio meo
puto aut q et ego spm dei
habeo beatior aut erit si sic
pmanserit t si in castitate et
viduitate manserit Ca octauum

De hys aut s qbus vel
potibus q ydolis imolant
s sepsistis mi int ceteta q
aplo tormtiyy sepsserunt p
eplam et eta sup hoc sepse
runt vtru oia deberent come
dere nec ne et vtru ~~ent~~ essent
oia munda qr quida illoꝝ
hytes conscientiam tuncta
ee a deo creata bona ma
ducabant in templis ydoloꝝ
et scandalizabant simplici
ores fres qui dicebant
nisi iste q maiorus scie e qm
ego sciret aliquid numinis
et diuinitatis ee in ydolo
et in carnibus ei ysecratis
neqq in ydolo t in templo
ydolis consecrato residens
carnes aliosq cibos et vnu
ydolis consecrata sumeret
de ho multa dicturq e ho
aplus Dicimq qui omis scia
habemus s oma ee munda
p nam p inuocatio ydoloꝝ
et consecratio q illis consecrat
fit ea imunda Dicta s q

scia t diuina l humana t no est
vtilis qa mee s sapia elenat
credimq oia ee munda mundis
et oia sufficiari p iudicionem
nois xpi ihu inflat t i supbie
tumorem mete elenat Caritas
vero edificat t dilco frna q
consulimq fribus simplicioribus
qtimq eos in aliquo no scan
dalizemus edificacionem
hyz in q virute t caritate eta
alie virtutes conphedunt
pacia vniz humilitas cordis q
simplicitas Dicit enim vnu
no tpatu admixtione alicuiq
dulcedinis aut eta aqua
mete alienat et sic oia
mea et pua no ita delectant
sicut mixta sic scia diuina
nisi tpata fuit dilcone prim
humilitate q pacia simplicitate
Cui aut scia magna et sibi
vtilis si caritate humiliatur
cui q et amplius crescit
Si quis aut existimat sne
aliquid t i oia munda ee
et sollicite fidelibus sunt
vtenda no dii cognouit
quemadmodu oz eu scire t i
modu ysideat qr expedit
ei a multis licitis abstine
ppt scandalu fris Si qs
diligit deu et causa ~~cat~~
caritatis sciam inuestigat
hic cognitus a deo t hic
e electus a deo De esis aut
q ydolis imolantur scimq
qr nichil e ydolu in mundo
ydos grece latino idolum
dr species vl formula inde
diminutie ydolu t formula

et aliquo metallo aut ex lig
nis siue ex lapidibus Ideo
ydolum nihil est quia dicit
ymaginem hominis habere non est
homo videt ymaginem alicui
bestie habet non est bestia videt
aures oculos nares et os habet
sed ideo nihil est. quia non videt
non audit non olefacit non loq
dicit homo esse non est homo dicit
deus est non est deus ideo quia
nihil est quia illud quod dicitur
esse nihil est Adoratores qui
cultores eius atque tibi qui
illi consecrant nihili sunt quia
illius cultura et consecratio fat
illos nihil esse sicut dicit
apostolus Omnes gentes ydola co
lentes sic sunt qui non sunt
et qui nihil et mane reputate
sunt ei Idola quia propterea nihil
sunt quia fecit homo formam
hominis caput hominis et una pte
et caput bouis et alia caput
leonis ex tertia caput aquile
et quarta reliquum corpus
serpentinum pedes equinos quod
nihil est quia deus aliquam crea
turam talem non fecit Nam si sunt
qui vocantur a paganis dii celo
ut saturnus iupiter marcurius
aut certe a xpianis angeli et
sancti ~~nuncupantur~~ nuncupatiue
et substantialiter siue in terra
a paganis - ut neptunus pluto
aut certe uisti homines siquidem
sunt dii multi paganis vel
xpianis nuncupatiue ut moyses
qui dicit esse constitui te deum pha
raonis de quibus dicit Ego
dixi dii estis Nobis tamen apli
alius quia fidelibus unus est deus
pater qualiter ex quo omnia constant
et a quo originem cuncta suspexit
et nos in illo consistimus siue
in illum qui est illum subsistimus
quia omnis creatura intra illum sub
sistit et ipse est extra omnia et nihil
omnia et unus dominus ihesus xpistus
cum patre et spiritu sancto per quem
dominum ihesum xpistum omnia facta sunt
et nos per ipsum creati sumus
et redempti sed non in omnibus
est scientia. ut credant unum
verum deum solomon esse qui
trinitate ly ipsomis unitate
an substantia Quidam autem
ysciam infirma ydoli qui ydolo
thicum. t ydolis datum et consecratum
et ~~consecratum~~ manducant et ysciam
illo infirma polluit Cum non du
firmiores in fide vident cum
bere in ydolio et comedere ydolo
tica. aliquid numinis et ali
quod illum putant esse in ydolis et nihil
est illorum ysciam infirma vel qui
putantes omnia esse munda comedunt
ydolothica vel qui aliquid num
inis credunt in ydolis Escam
nos non comedat deo. quam
credimus mundam. t non facit
nos acceptabiles deo et lauda
biles apud illum Neque enim si
non manducauerimus. t. de satu
ris ydolorum deficiemus ut
alios cibos non habeamus quos

possumus mãducare negar-
si manducauerimus carnes
ydolis ꝓsecratas habũdamus
s. ut aliorũ ciborũ refectione
nõ ꝗtamꝫ videte ne forte
hꝰ licencia vra s. q̃ credit
oia munda mũdis et p̃ m
uocionẽ nostis ꝓpis omma
sanctificaĩ offendiculũ fat
faciat infirmis in fide ut
credant aliquid diuinita
tis ee in ydolo et comedãt
ꝓpter hꝰ carnes illi ꝓsecratas
Si enim quis viderit eũ qui
habet scam .l. p si ꝓfũs e in
fide et credit omma munda
in ydolio recumbẽte et id e.
recumbendo manducare
nõne ꝓscia eius cũ sit infirma
edificabit ad mãducandũ
ydolotita et ꝓbit infirma
in tua scia frat ꝓ quẽ xpꝰ
mortuus e Dic autem
peccantes in fres et pcu
cientes ꝓscam eorũ ifma
in xpo peccatis diu comedit
coram illis carnes ydolis
ꝓsecratas ~~in~~ recũbentes
in ydolo Quapꝰ Si
esca scandalizat fremi meũ
quelibet credentẽ simplicẽ
et adhuc infirmũ in fide
nõ mãducabo carnẽ ydolis
ꝓsecratam ne metnũ ne frez
meũ scandalizẽ Erant
quidam apud corinthios
qui scam habentes oia munda
ee comedebant cibos ydol'
cõsecratos et puocabant
simplices et infirmos in
fide ad silia q̃ dicebant
nisi isti qui prudentiam
et scam habent scirent aliqd
diuinitatis ee in hys ydolis
neq̃ hec agerent Manduca
bo ergo ut ego ꝓsecrer p̃ has
carnes Econtra p̃fõdẽs qui lig
sarẽt oia ee munda a deo fta
nolebãt ydolotitas manducare carn.
q̃ sacebant illas p̃ uocationẽ
~~diuinorũ~~ demonior̃ ee inmũ
das Et ne scandalizaret fremi
sũ puocando eũ ad comedẽdũ
dicebãt ista q̃ aplus ex ꝓsona
illorũ loquit. Iste magis monar
fame q̃ a fremi meũ scanda
lizem manducando carnes
ydolothitas et nõ solũ absti
nendo ab illis s. ena ab oib̃
p̃ quibus ille scandalizaĩ. pt
m̃ ꝓt ex ꝓsona apli ee dm̃
ut aplus ex se talia diceret
puocans eos ad caritatẽ Ca. ix.

Non sum liber. verba
irascentis sunt et qd
videt negãdo affirmat
Dicit ait increpatie legẽda
nõ sum liber. sũ vtiq̃ liber
eat aplus sedm carnis
ꝓsapiam utpote de ꝓgne
priarthariũ descendens
liber q̃ erat ab oi debito
ipoꝰ ꝓ nichil ab eis accepit
nõ sum aplus Dicebatur
a quibusdam iudeis nõ
credentibus et insup a

cornithys seductis a falsis
aplis qd paulq nō eet aplūs
eo q xpm nō viderit Quos
increpat aplūs mq̄ens.
Nūquid nō sū aplūs a xpo
missus. Dū vtiq; q ipe dixit
longe mittā te ad gentes.
Nōne dnm ihsm vidi vtiq;
vidi illū dū pgere damasci.
et postea in templo nōne
opus meū. et opacio et plā
tacio mea vos estis in dno.
estis ōino et si alis. s. gētib;
et iudeis nō sum aplūs
si tm vobis cornithys sū
aplūs quos in spacio vmq;
anni et sex mensibus ad
fidē xpi mea pdicacione
adduxi Nō solū ergo cor
thys eat aplūs si pene orbq;
ōibus gentibus sicut ipe
dixit Que opatus e petro
in aplātu circūcisionis.
opatus e et mihi interges
Nam signaculum. et signū
et iudicū q aplātus mei vos
estis et vrā credulitas q
p meā pdicacōnē credidistis
in dno. ~~ra~~ mea defensio
apud eos q me interrogat
s. vtrū sim aplūs nec ne hō
e q vos estis signū aplātus
mei et p hō defendor ee
~~app~~ aplī vos ei estis defesio
mea quibus euāgliū pdi
cauī Nūquid nō habemq;
ego et barnabas ptātem
manducandi ~~que necessā~~
~~sunt~~ et bibendi ~~q mēdā sūt~~
s. et officio pdicacōnis et
a vobis accipiēdi q necā
sūt. sdm qd dns nobis
ptātem dedit sic m alis
aplis Nūquid nō habemq;
ego et barnabas ptāte
sorore mulierē. et qualibz
fidelem circūducendi ad e
de loco ad locū ducendi
ut mīstret nobis sicut fres
dni faciūt iacobz viz et
iohannes zebedei filij ma
tertere dni nri nō et iacobz
alpheus filr matertere
dni nri nō etiā et zephas
q et petrus Cephas hebreū
et syrū e petrus greū et
latinū symō, Cuidā nō, greū
intelligentes ꝓprietate gre
lingue fefellit eos ambiguitas
greci verbi in hoc q dico
sorore mulierē qi vxores
habuerint apli quas secū
ducerēt Nā gene vtriusq;
sigt vxore et mulierē vnde
gemeriū appellat locus vbi
plurime resident mulieres.
fideles ei mulieres hynes ~~ꝓ~~ rerū
substāciā ibant cū petro
alisq; aplis ne deo ministrās
eis de sba sua q illis necā
erant sicut maria magdale
et martha alieq; mulieres
q seruite fuerāt dnm de ga
lea seqbant cū illū ministrā
ei Qd' bte aplūs gentib;
predicabat licet potestate

habet tn̄ nō ducebat mulieres
secū ne scandalū oriret apd
gentes quor mgrī et ꝓpositi
hāc ꝗsuetudīē nō habebant
Quis miles militat ꝑ vita
regis ꝑ defensiōē patrie suis
stipendijs t ꝑpijs substantijs
sp̄ nullus tn̄ ego milito
meis stipendijs labore ma
nuū mearum victū et vestīē
tū acqrens Quis plantauit
vineam et fructū eius t nō
mos eius nō edit Verū ei
apli erat cōmittij quos plāta
uerat ipe in fide xpi si ftrm
ab eis nō suscepit sumptus
vt vn̄ viueret Nūquid secūd
homēē dico t nūquid secūd
humanū intellēm et ex ꝓprio
sensu ista loquor Non alli
gabis os bouis triturantis
t os pdicatoris alienū a
mercede nō facies hec ge
pdicatores bubus cōparant
ꝗ sicut illi vomere terram
exarat ita pdicatores vo
mere siue ligone ligone
ubi dei excolunt vera corda
auditorū ut ferant fructū
salutis etne Nūquid de
bubus curat deus Est vtiq
deo cura de bubus q̄ omn
q̄ fecit curā ꝓ sicut dicit
Nichil odisti horū que fecisti
et nō solum de bubus
veruētā de passeribus
cura ē illi sicut in euangelio
ostendit ubi dr pascere
illos Dr nō curabat ita
de bobus ut nr̄ ꝓcepta q̄
homīm dedit ad salutem
sui dedit pnpet cura boū
habet nr enī nātē ē ꝑscpta
legem monet hominem quō
boui suo ꝗsulat quō debet
in spe s fructū ꝑcipiendi q̄
arat arare Dic nos vobis
spīālia seminauimus pdicā
gratīm fidei et doctrine magn
nū ē si nos carnalia vrā
metamus t ut a vobis acc
piamus tpalia q̄bus cōtulimus
etna Nō ē hoc magnū
increpatīē et mirogatīē ho
legendū ē Di alij t pseudo
apli ptātis vrē t facultatis
vrē bonor ꝗ tpaliū ptcipes
sunt quare nō potius nos
s debemus ptcipes bonis vrīs
q̄ momta euāgelij vobis
pdicauimus et verū omnia
incomoda sustinemus ego
et barnabas sitim fame
nuditatem oēmq̄ indige
tiā ne qd offendiculum
demus euāgelio xpō xpi t
ne dicat de nobis q̄ cū
questus et lucri tpalis
potius euāgliū pdicamus
q̄ causa salutis aīarum
et remunerationis etne
habeat ꝗ euāgeliū venale
nesciatis quō qui sacrificia
t in templo ydolor operant
excoriando victimas et
coquendo que de sacrificio
sunt edunt t de altari vivunt
que ibi offerunt

et q̃ ptmet ad sanctuarium
qui altari ſ dei m lege veteris
testamēti deseruiūt cū altari
participant Di qn̄ holocaustū
offerebant m altari domus
dei totū aūt sibi vmdicabat
altare Di qn̄ veo victime alia
sacficia offerebant pt m
tremebant m altari ptm
sumebāt seruitores m vsq
suos Ita et dominus ordinat
t disposuit ptātem dedit
ego aūt nūq ptātē haberem
de euangelio vuie n nullo
horum q̃ supius dixi vsus
sum qr nullos suptus a
vobis accepi ut euāglm
nō facta venale et vos
libe possim arguē Non
scripsi aūt ut ita fiant ī
me poterant illi dicere
vere ideo aplus talia scripsit
nobis ut qd̄ antea non
accepit a nobis mō accipiat
ut demq ei q̃ nata sunt
Ad hec ille Nō ideo mquit
ista dico ut qd̄ hactenus
nō feci nūc facta mercē
ſ ut vos ad caritatem
pueniam Bonū ē m̄ magis
mori fame siti nuditate
q̃ ut gloriā meā quā
spero me recepturū p mer
cede pdicationis aliquis
euacuet siue destruet dādo
m̄ munera Tunc em̄ glā
eius euacuaret si mercede
accipiens m pnti nō spe
raret aliā mercedem recipe
m futurum nec redarguere
delinquentes Ra si euāgeli
zauero solūmō ppt hoc ut
ppt assiduitatem pdicationis
mercede m pnti recipiā et
laude ab hoibus nō ē m̄ glā
sed ena m futuro necessitas ei
mādūcādi bibendi vestiendi
meūbit ideo q̃ pdico qr unde vita
aliūde nō habeam habes m
quibusdā fiebāt sicut m pseudo
aplis ſ m paulo nō erat
qui neq mercede neq laude
ab hominibus m pnti querebat
times audie mde die iudicij
recepisti mercede tua si
laboraste ve m̄ est t indige
me oppimit et penuriam
famis sustinebo si nō euā
gelizauero Nō solia ppsona
talia dicit ſ potius ex illo
q̃ idcō pdicabant qr nō habēt
unde viuerēt nisi ex pdicatione
ideo qr fruebat suis auditoribus
Di em̄ volēs siue sponte ho
ago t si nō predicauero ppt
suptus carnales et si admi
trauero euuāgeliū sine mer
cede tpali mercedem hebo
paratam a tpo remuneratione
etna viz auditurus ab ipo
Int m gaudiū dm̄ tui Que
ē ergo merces mea Intro
gnit semetipm aplus q̃ sit
merces eius pdicationis ei
m pnti et dicit Iam volo
sponte pdicare euuāgeliū

q̃ ē mercēs mea in p̃nti: et
rndit ipse sibi aut alicui in-
roganti q̃ ē mercēs tua? hō
ē mercēs mea in p̃nti et mte
ut euāgeliū p̃dicās fidelib9
oībus ip̃ audire volentibus
sine sumptu ponā euāgeliū
s. in cordibus eōr ut non
abutar sine nō utar ptate
mea ī euāgelio quā cū alys
aplis habeo. et ne accipiam
aliquid ab auditoribus qm
magna m̃ mercēs seruat
a rpō nā cū liber essem. nō
solū sed m̃ nam. utpote de
de gnē prīarchar descendēs
vestēta et oībus negotiis
hom̃ michil ab eis accipiē
om̃. s. hom̃ me seruū fēci
sub portando om̃s veluti
bonus pcurator supportat
infirmos maxīe vos o cōū
thy p mea patiēcia fēa at
hō nō calliditatis astucia
sed cōpatiēs affectū vt plēs
lucrifacerē rpō et factus su
iudeis tāq̃ iudeus. s. legis
obseruator adhuc tondēdo
caput in cenchris q̃ ē porta
cōrinthi offerendo muneā
in tēplo ihetosolis sēdm̃ ip̃
in actibus aplōr habet.
qm̃ purificatus ascendi
in templū et cōtūd cōtū
dendo thymotheū pter
iudeos vt iudeos lucrarer
ppō a cultūa vz legis.
ad grām pducendo euāgliū

hys q̃ sub lege sunt. et sama
ritanis quāq̃ libros legis
habentibus vemēs ad eos illos
factus eis quasi sub lege eēm
et quasi carnalis legi deserue
rem cū ipse nōdū eēm sub lege
moysi aīo sed sub grā euāgliū
ut eos rpō lucrarer fecit
aut hō nō simulādo astucia
sed cōpatiendi mīa hys qui
sine lege erant. et gentilib9
factus sum tamq̃ sine lege
eēm cōsentiēdo gētīū phis
apd athenas. vnū deū fecit
ēe. q̃ cūcta fecerit. et aīas
īmortales ēe. et hoīes ab
vno deo principū fuisse
vsus ē eis quasi vna
et ipsis lucis ydola nō adorāt
paulatim̃q̃ thebat ad illa
q̃ mīnq̃ credebant. suadēs
ut in eū crederent p quē
facta sūt oīa. et in filium
factus sū infirmus iudeis
et gentibus in sensu qui
magna nō potuerūt capere
infirmq̃ cōparando se et
adequando me illōr pusilla
tati ut infirmos sensu
et intellectū lucrifacerē
p̃dicando talia q̃ eōrū
capacitati cōgruebant q̃
ipsi capere poterāt. omnib9
sic gentibus et iudeis oīa
factus dicta factus sum
infirmis vz infirmis
iudeis iudeis samaritanis
samaritanis q̃ rpmissiōr

de xpo erpcabant gentilis
gentilibus ut oes saluos
facere pdicando illis uerbum
Omia at facio ppter euangelium
i. ppter xpm cui euangelium
testimonium phibet. ut pti
ceps eius i. pticeps euangelii
efficiar. Dic videntur hec uba
sonare et sic loquitur aplus qui
euangliu tonans sit capax nisi
si dicet ut pticeps euangelii effi
ciar i. ut pmia qm euangelio
pmittitur i regno celorum
consequi merear. Dnica lectio

Nesciatis qp hi qui in stadio
currunt omes quidem
sed unus accipit brauium. Sic uo
et desideras egregius pdica
tor cormithios omes qui fideles
puocare ad cursum operacionis
bone. qtinus fortiter insudando
mereatur pmige ad brauium
etne uocacionis dat inde
cooperacione qui exemplo accen
dant ad uictoriam capiendam
etnam insens. Nesciatis qp
hi qui in stadio currunt ceci
fuit quoda tpe gygnus quoda
noie hercules apud gros
fortissimus oium uirtute corpis
roboreus agilitate qui siue
uelocitate pedum in cursu
uelocissimus atq pmicosissimus
qui uno anhelitu i. cucurrit
atq ut ita dicam puolauit
centum uigiti quinque passus
sicq subsistit uno in loco
qd spacium sui cursus stadium

appellauit a stando et octauia
pars miliarii fide pgmodium
moleuit mos apud greros et
gsuetudo diuturna ut eo sm gui
urbibus castellis oppidis nemo
et uillis iuuenes se ppararent
qtinus adiuuante festiuitate deo
possent cre ad illud stadium
qd mesurabatur centum uigiti
quinque passibus pq cuius meta
ponebatur aurum uel argentum
aut equus siue pallium uel aliqd
pmium qd brauium greco uolo
dicebatur latine ueo palma
victorie appellari pt uel corona
cunctis qq astantibus uiris et mu
lieribus ad spectaculum illud
currebant omes sed unus qui por
rrebat accipiebat brauium ceteris
iuuanum currentibus qr michil
utilitatis pstabat eis cursus
suus insum risum et cachinnum
pplis excitabat sibi magnam
uerecundiam. Alcuori ueo in tel
ligenda p stadium p qd illi
currebant debemus intelligere
fidem nram. nit cuius metus
currere iube ab exordio fidei iubem
me usq ad finem hui uite
quousq puenimus ad brauium
repmissum de quo dns ait
Qui pseuerauerit usq in
finem hic saluus erit. Cor
rum distat inter illos cursum
et nrm. qr ibi omes qui ad
hoc erant pparati currebant
sed unus qui ceteros pcurrebat
por puenendo ad brauium

accipiebat solus remuneratio
sive victorie. In uno autem cursu
omnes qui bonum currerunt premium
sui laboris accipient. nec dole
bunt se putasse in cassum cucurrisse
cum omnes qui pervenerunt remu
neratione acceperunt. Ille veo
unus significat unum celestem
qui corporatione reproborum punitus
premissimque est. licet non in se sit
preterus. Non dicit multi sed
vocati pauci electi. Quasi diceret
Multi incepunt currere. sed ante
deficiunt et latescunt. qui perveniat
ad premium. paucique sunt qui
pervenient ad palmam victorie.
Dignatur etiam ille unus unitate
ecclesie. quae est corpus xpi. Quibus
unitatis ecclesie fide bonis quibus
operibus. atque perseverantia iugiter
illi pervenient ad palmam de
qua unitate dicit dominus. Nemo
ascendit in celum nisi qui de
scendit de celo filius hominis
qui est in celo. cum corpore viz
suo quod est ecclesia. Sic currite
o fideles in fide recte credendo
et bene vivendo ut comprehendatis
palmam phemis remunerationis
nis. Sollicite ac viriliter
vult apostolus ut tramite quia
magna est promissio ad quam
tendimus. Omnis autem qui in
agone. i. in certamine et
pugna contendit seu de
desudat ab omnibus se absti
net quia continua sunt cursui
illius. Illi iuvenes qui ad ceste

se preparabant ab omnibus escis
et potibus omnibusque rebus
abstinebant quae impedire
poterant cursum illorum. Nec
solum a immoderata comestione
et superflua potatione corpus
refrenabant sed etiam laminas
plumbeas nocturnis ponebant
circa lumbos. ne fluxum
libidinis per supinum patere
quia libido minuit debilitat
corpus. Et si illi omnes ita se
preparabant cum sperent unum
coronandum et illi solummo
premissum bravium quod por
veniret huic omnes pro illum
ad eundem locum pervenisset
quanto magis nobis est
abstinendum ab omnibus quae
cursum meum impedire pos
cum omnibus nobis sit salus
eterna. Di quemque go a
quibus debeamus abstinere
et quae cursum meum impedire
separent et retrahant a
promisso bravio. Interrogemus
ap apostolum. et ille nobis
demonstrabit illo dicit loco
ubi dicit. Manifesta autem sunt
opera carnis adulterium
viz. fornicatio. Immundi
cia luxuria. Insti et hyn
silia contraria sunt nostro cursui.
Et illi quidem qui currunt
in meo stadium. ideo currunt
ut corruptibilem coronam
accipiant. nos autem ideo
currimus in meo metas

Fideli

fidei nre ut coronā incorruptā
accipiamus Ad superius appel
lauit brauiū greco vocabulo
nūc vocat latine corona.
Illo corona et remuneratio
corruptibilis erat et tpalis
qr cū tpe tēsiebat Verbi
gracia Accipiebant aurum
et argentū corruptibile erat
qr de tra sumebat et in terra
reūtebat Accipiebāt vestes
vetustate et tineis consume
bāt Accipiebant equū cor
rūpebat p mortem et con
suptū a vermibus in pul
puluerē tēsiebat Dabat
eis corona terrenis et mar
cescentibus floribus consertā
sī quasi ventus transibat
Nra aut corona et remu
neratio incorruptibilis ē
qr nulla mutatione minuī
nr erit adornata marcesci
bus floribus nra corona
sī in modū regalis diadema
tis cēlestis gēmis conseruata
mediū nobis spiritualiter ser
uabat Nra corona et remu
neratio ipse deus omnipotēs
erit et contemplatio totius
trinitatis videntes deū sicuti
est in quo habibimus vitam
sine fine mansuram omnipo
tentiū atq; societatem
eius videntes fulgidū erit
fulgidi videntes lucēm erit
lucē videntes et in eternum immorta
tales felices p omnia secula

Quapr debemus fide credendo
sperando desiderando corpus
castigando elemosinis insu
dando ambulando de vir
tute in virtute donec videat
a nobis deus deorum in syon
nec debemus desperare de promisso
premio sicut apl̄us non
desperabat cū dicēt Ego igitur
sic curro nec pugno sicut fidei bōn
viuendo nō qui incertum ir
nō dubito de remuneratione
certū habens qd sit mi promissum
Illi qui currebant in stadio
currebant in incertū qr nō
erant securi de premio Di
ut nos certissimi de remu
neratione exempli causa po
nit apl̄us in medū quatuor
illū mutem Sic pugno nō
quasi aerem verberans
eleuando et deponendo
gladiū velut stultus miles
qui nō positus con hostem
verberat aerem agitando
brachiū et gladiū volens
apparere Pharao paulus
ver pugnabat con aereas
potestates de quibus loquit
in epla ad epheos Pug
nabat cōt phos ~~homines~~
et magos et bestiales homines
de quibus dicit in epla
pa ad corinthios si ad
bestias pugnaui ephesi
pugnabat aut nō mate
rialiter gladio sī predicando
miracula faciendo orando

i fama et siti i ieiunijs multis

reuinando bonis opibus mis-
tendo Ille predicator verberat
aerem qui sn̄ affectu p̄dicat
tionis p̄dicat verba tm̄ mō
nō opibus exornās qr̄ aliud
p̄dicat et aliud agit et hoc
qd̄ p̄dicat miraculis et ex.is
nō roborat ālplūs aūt aerē
nō verberat qr̄ Tyranū ūba
nō ꝓ.pferebat complens et
roborās ope qd̄ p̄dicabat
ore Dz castigo corpus meū
s. m laboē et erūpna m vigi
lijs multis et ceteris talibus
et m seruitutem redigo .i.
ad dei seruiciū m̄ facio ut
qd̄ p̄dico ūbis destruā opibus
sed potius seruiam vobis
et exēplis hijs qbus predico
castigāē corpus ē multis
tribulationibus q̄ enūauimus
affligē z illa ei dāē q̄ ad vitā
etnā pficiūt nō ad lucrum
Seruituti vō subiciē dū nō
suā delectationē pficit sed vo
lūtatē spūs .i. rationabilitas
aīē Sic debet vnusquisq; fide
liū agē castigando viz cor
pus suū et seruituti subiciē
implens qd̄ paulus alias dc̄
Dpū ambulate et desideia
mus ne pficiatis Et cui
rei causa ālplūs corpus suū
domabat restrenās illud a
p̄ius delectationibus ptinē
manifestat subdens · ne forte
inquit cum alijs p̄dicauerim
ipē reprobus efficiar

ꝓbus dē laude dignus et ꝓbatus
Sic dic Vn̄ econtē Jmꝓbus
laude indignus et nō ꝓbatus
Dic dicet dnūs reprobis Nescio
vos .i. nō agnosco vos ad meā
ptem attinē vl nō agnosco
vos ꝑ dignos laude esse ·
Timēs ergo ālplūs reprobari
et indignus laude apparē
dicebat Ideo castigo corpus
meū et seruituti subiciō ne
forte alij ꝓripiāt palmam
victorie predicationē mea
edocti · et ego ipē alienus
existam a laude et p̄mio
remunerationis audiens a
dnō recepisti mercedē tuā
ne forte et alijs curatis
ipē mōneā m pulueē ta
Nolo vos ignorare frēs
s. mysteriū qd̄ vobis
et pte narrabo qmō prēs mi
indei de quorū pgenie origi
nē duco omēs sub nube
fuerūt q̄ p̄cedebat eos desup
p diem et omēs mare trāsie
rūt qr̄ mortē euaserunt ·
et omēs in moyse .i. p moysē
doctorē baptizati sunt in
nube et in mari .i. a morte
sunt liberati qūtū ad euenta
tē ptinet hystoriē Judei egē
dientes de egipto sub nube
fuerunt qr̄ nubes p diem
ꝓcedebat sue ferebatur
sē eos Alicori aūt sensu
secūm ambrosiū sub nube
fuerūt qr̄ oīa gesta sunt

illis in obscuritate et in figura
facta sunt Pr In hoc vero qr
nube tuti sunt ab adusatrys
suis egiptrys qui nube se inter
posuit inter illos et egiptios
et aque fuerunt a dextris et
a sinistris et postmodum pteriti
sunt p diem ab ipsa nube et
a calore solis du a morte
pniti liberati sunt baptizati
dicunt fuisse p moysen in
nube q erat p ipos et in
mari p cq medium tnsierunt
sue cria in hoc dicunt bapti
zati ee p moysen in nube
et in mari qr oia q fta sunt
illis in figura nobis ~~euenerunt~~
euenerunt in veritate na sic
illi p moysen duce exegip
to liberati sunt et morte euase
runt p nubem et p mare
ita et nos p xpm a ignam
spus sci i baptismate a
morte originalis pcti et
actualis liberam moyses
ei xpm signt nubes spm scm
mare rubrum p qd illi tras
eundo a morte sunt liberati
baptisma signt p qd ruboe
sanguis xpi consecrat p qd
nos a morte etna liberam
Et oms eande escam spita
lem manducauerunt et oms
eundu potu biberunt spitalem
Mana q de celo i de isto aere
eis data e et aqua q de pe
tra fluxit dicit spitalia ee
vt qr spitalit intelligenda
sit sunt significabant em
corpus et sanguinem xpi qd
no consecrat et ptipat in
ecia vl qr no mundana lege
et consuetudine pata sunt sz
vtute xpi sine commixtione
elementorum aq vidz et farine mdelis
ad tempus creata e illa esca
atq eis data et aq silit no
di consuetue humana sz vtute
spitali omipotentis dei eis
pfluxit e petra Idcirco et
ille cibus panis angelorum dcus
e qr vtute omipotentis dei qua
angeli viuunt et subsistunt sine la
bore aliquo ~~ea vtute aliqua~~
creatus e ille cibus et appositus
e eis sine aliquo labore illorum
Hoc eria signis qr de celis ve
turus erat cristus spitalis pa
nis qui spitalit pasteet Unde
et mana prima fia sine prima
sabati q nunc ob reuerentiam
dnice resurrectionis dies dnica
vocat primum venit de celo ad
saturitate ppli bibebat at de
spitali s petra consequente eos
eande petra Iudei et quidam
simplicium doctorum ex hoc loco
fabulose disputant volentes
affirmare qr postqm moyses
percussit virgam bis silicem plus
qr bibit et uimenta sqs secuta
sit eos illa petra et vbicunq
fiebat tentoria v voluebat
in medio castrorum nullo hoie
impellente emittens largis
simos riuulos ad satietate

ppli et iumentorum dicitur autem hoc
tam diu filii ee p xl annos usque
dum venirent ad terram madiam.
ubi foderunt po puteos et inve
nerunt aquam dulce satis habun
deque. Qui etiam somando fmigit
q tante puitatis fuerit ille
lapis ut maria soror moysi
ferret illum in pectore suo p illam
vastam solitudinem. Deo illi q
talia cosmigunt dicunt vbi
vl' qm et quomodo sedm tram
mpletum sit qd sedm lxx mis
pretes in cantico moysi hec
q surrexit mel de petra et
oleum de firma petra et tunc
pbedus e assensus q secuta
eos petra ilt cum nusq in
veteri testamento hoc repeire
potermit submittat et mili
net aurem ut spiritalit ista
penetrare valeant. qm lirum
in hys sequi no pnt. Nam
sicut doctores tradunt oreb pet
q quam percussit moyses mos
est lapideus cui latus moyses
percussit. Qua ppter melius est
ut spiritalit ista intelligant et
et supioa vm et app apli spiritu
lem appellat eande petram
q spiritalit intelligenda e. Dicit
ei xpm sicut sequentia manifestum
petra inquit erat xpc no dicit
petra sicut xpm. si tamen in
veritate eet petra cum vtique
p sbam no hoc erat si p sigm
ficationem. Sicut loquens de
duobus filiis abrahe no dicit
hec significans duo testamenta

xpc qd p significationem ppter
firmitatem est petra non
p sbam. et aqua illa que
profluebat ex petra significa
bat doctrinam xpi et gratiam
spus sancti de qua dicit in
euangelio Qui sitit veniat
ad me et bibat. Spiritalis
qd et qsequens petra dr q
xpm subsequente spiritaliter
significabat de qua petra
spitali in et qsequente bibe
bant illi q vbicunq de
ficiebat eis humanum aux
ilium. aderat xpc pstans
suffragium cuius potencia qui
q e obum pris liberati sunt
de tra egipti et in tram pm
issionis inducti. Ideoque dr
consequi eos q subuenebat
eis. Nec cum petra aquam
dedit illa vna vice si xpc
p potenciam suam. Nondum ab
aplo oia ista idcto ee dum
ne quis sibi in baptismate
confidat aut in esca aut potu
spitali ut putet sibi deum
deum pce si peccauerit criminali
mi pma digna hoc pmeru
erit. Quapt omibus e vigi
landum et laborandum qm
tpc vite nre breuissimum est
Nam in plibus eorum bnpla
citum e deo qm multi ppt
infidelitate mortui sunt
in heremo non intelligentes
bnficium dei. O hr viz milia
hoc fuit oia q diurnum de
nube mari moyse esten-

Dia nona p̄ pentecosten

potu et petra m figura mr̄ · i · nr̄e veritatis quibus m
cōtegerūt et manet mō q̄ ī er̄
illoz educti sumq de egipto de
ex errore vi; hi mūdi nō sumq
cōcupiscentes malos · s · cibos
et vinos sicut et illi · i · idolis
cōcupierūt carnes et pepones
et ea q̄ in egipto habuerunt
in usum comedendi Ista ex
superioribus ūbis apl̄s pendet
vbi dicit oia q̄ uidetis cōtigerūt
in nr̄a figura p̄ressisse sicut ī
sequēcia manifestant et ī nr̄a
salutē sēpta ēe ut nō simq cōcu
piscentes malos cibos vinos
Questio ē cū uidei multitudi
nē aialiū et pecoz secū haba
rent quare desiderabāt
carnes et q̄re nō comedebāt
carnes aialiū Que hi mō
solut̄ q̄ nō desiderabāt illi
carnes pecoz s; carnes auiū
cōcupiscebāt quibus soluti
fuerant vesci in egipto Alq
ei fluuius in litoribus suis
et palustribus locis multa
gna auiū habet et talia
alia nō habent̄ in cetutu alioz
fluminū Figuraq ergo cōcu
piscencia mala et pugnemq
dnt̄ ea quātū valemq vt
btus Aug dicit Et in nobis
q̄ experimentō phāe possimus
q̄ oia mala p̄ illam fiunt
atq patrant̄ Cōcupiam at
mala ideo dixi q̄ q̄ ē cōcu
pia bona de qua dicit salōn
fili cōcupisce sapiam Et p̄b

Concupiuit aia mea desiderare
iustificationes tuas Cōcupia at
mala ē q̄ suggerit nobis · ut
cōcupiamq cibos nos illicitos
vl̄t modū et ut faciamus
homicidiū furtū et p̄petremq
adulteriū cetera q̄q hiuusmodi
Ideo apl̄us volens nos sollicitos
redē donat nobis exemplū iudeoz illoz
q̄ p cōpiam offenderūt deū in
heremo et perierūt Neq idolatre
efficiamnm sicut quidam illoz
sic qui vitulū fecerūt ad mōtē
sinai quēadmodū sēptū ē in
exodo Idos gtre dī spēs siue
forma inde diminutiū dī ydo
lū formula ex aliquo metallo
siue ex lapidibus et lignis Latia
vero greco vōbili dī seruitus
q̄ omipotenti deo soli cōpetit ex
quib nōibus cōponit et dī ydo
latria ille q̄ honorē et seruitutē
quā omipti soli deo debet exhibē
idolis impendit Iū et ydolatria
ipa res Sedit ppls mādūcare
et surrexerūt lude' ventere hysto
riam hic tangit apl̄s Egressi
filij isrl ex egipto dū puenisset
ad sinai mōtē moyse ascēdēte
in mōtē ad deū et morante ibi
aliquātis diebus cōueneruīt ad
aaron petentes ut faceret eis
deos qui illos p̄ederēt et dicē
fac nobis deos q̄ p̄edent nos
moysi enī q̄ eduxit nos de egip
to nesciq quid acciderit Tūc
sicut historia narrat accipiēs
aaron ab eis armillas et mau
ries fecit inde vitulū cōflatilē

que colebant egipcij Statimq;
edificantes aras an illu ymola
uerũt hostias dicẽtes hij sunt
ysrahel dij tui israel Completoq; sac
ficio sederũt ad manducandũ
et bibendũ et sic postmodũ
surrexerũt lude ac diuisa iocta
et choros et nisup formicari
reperũt Quaqp multitudo
illoz mt fecta e a tribus
iubẽte moyse et dno volente
Qd frm ideo replicat aplus
ut non se credderent cormthij
coes ee a timine qui in ydolo
la eplubat ydolatria q e ois
auarus qui mmu quasi deũ
colit tmes eũ amitte Neq;
formicem sicut quidam ex
ipis formicati sunt. s cũ ma
dianitis et ceciderũt vna die
vigiti tria milia hoc in tra
madiam frm e et hoc retribu
tũ e illis qn cũ madianitis
se comaculauerũt Adorantes
pmuũ ydola an ostia domoz
illaz Na balaam ariolus
filius beor cernes aios iudeoz
pnos ad libidme et pclinos
ad ydola calenda seductus
et captus amore pecuniaz
dedit balac regi moabitaz
madianitaz cosiliũ ut costitu
eret puellas iuuenculas et
meretrices in domoz ostys
coptas ornameto meretricio
et an ostia domoz ydola et
aras ut venientes israhelite
caperent amore illaz et
coirent cũ eis ita tn ut
pmuũ adorarent ydola Quo
fto cognouit ipe irasci dei
cõ illos exaticnda vnde
frm e ut vigiti tria milia
ab igne celesti cõsumerẽt
et pene oes pierit nisi
finees zelatus zelo dni
cõfodisset cuspide virum
hebreum cũ madianitide
scorta in locis gentalibq
q rei causa quieuit ira
dni a pplo Noindũ q;
no solum illi dicunt et
sunt formicatores qui quo
cũq; modo libidinem sua
explent ecia illi qui p alia
vicia a deo recedunt de
quibus dicit ps Ecce oes
qui formicant abscte et
qui recedunt a te Neq; tem
temq xpm sicut quidam
illoz temptauerũt sz moyse
qui figuram xpi gerebat vt
ecia ipm xpm temptauerũt
qui erat in moyse sicut ipe
moyses dicit s Nos quid sum
non con nos e murmur
vtm r sz con deũ xpm em
qui e verbũ dei pris ipe erat
in moyse et ipe loquebat
p os eius et qn temptabat
moysen et qn murmura
bant cont illum cont deũ
murmurabat Sz quid contigit
illis. s pierũt a serpentibus
igneis q vtrinq; fiebat
et mordebant et mordendo
venenũ infundebant pe
dunt ergo aplus talia

ad memoriam ut admonet
ne nos in eadem inuenti ansa
tendamus diabolo cui figuram
serpentes limit. Neque murmu-
rauerunt neque contra deum neque
contra principes et rectores sicut quidam
illorum murmurauerunt dathan et
abiron sorisque eorum contra moy-
sen et aaron et perierunt
ab exterminatore deo vel igne
Dathan enim et abiron cum
omni domo sua exterminati
sunt de superficie terre adeo.
ut propitiante deo viuos deglu-
tiuit eos terra fuerunt ante se-
pulti quam mortui quam sicut
scriptura narrat viui descen-
derunt in infernum Sicut vo
illorum qui in ipsa conspiratione
sibi exterminauerunt ab igne celesti
exterminati sunt murmurantes ar-
guunt plerique falsa ad iniuriam
de prepositis et rectoribus qui
aut causam plerique etiam
solet enim murmur fieri et er-
iusta iusta causa qui prati
non sibi recte ergo subditos
moderant Tamen quocumque mo
nastrum et fiat malum est
et ve illi quo exterminate pueri
vtrum sit prelatus an subiectus
dicit enim beatus augustinus
quia nulla alia causa ita
offenderunt iudei deum in hiere
mo sicut in murmuratione
quia ipsi murmuratores extiterunt
Quapropter cauendum omnibus modis
ab huiusmodi vitio ne silicet nos
euenant hec autem omnia tra

superius de serpentibus et igne
qui eos deuorauit in figura
contingebant illis Videamus quomo
serpentes illi ignitis editi
sunt in figura fuerunt et ser-
pens eneus qui suspensus e
a moyse in ligno quem qui aspi
ciebant sanabantur Serpentes
illi qui morsu dedo venenum infu
debant Dominus significabat
qui suggerendo nobis vene
num mortiferum delectationis in
fundunt quibus etiam tdm si
serpentem eneum in ligno pende
tem non aspiciamus et ipsum Ser-
pens eneus qui similitudinem
serpentis habebat sed vene
num non habebat quem qui aspi
ciebant morte temporali a morsi
bus serpentum euadebant quod
significat sicut ipse dicit
Dicit moyses exaltauit ser
pentem in deserto ita exaltari
oportet filium hominis vt omnis qui
credit in eum non pereat sed habe
at vitam eternam Similitudinem
serpentis habuit ille serpens
sed veneno carnis carnis
habuit sed peccati venenum non
habuit Vnde ipse eneus fuit
signum exaltationis christi quia eis du
rabile aramentum fuit est
Suspensus est in ligno id est
christus in patibulo crucis Qui
illum aspiciebant sanabantur a
morsibus et veneno serpen
tum quantum quicumque christi passionem
cum reuerentia ad memoriam

reducunt et aspiciunt illum ad ho
ut mortificent corpora sua cum
vitiis et concupiscentiis saluan
a suggestionum demonum et
veneno pue delectationis et
insup a morte et ma Igitur
vero ille qui deuorauit mur
muratores signat ignem
eternum qui deuorabit omnes
similia agentes Deinde sunt
aut ad correctionem mam
ad emendationem et meliora
tionem magnam ut nos per talia
corrigamur in quos fines
seculorum deuenerunt qui nos
in fine sancti sumus positi in
vltima sex etate non sunt per
illos scripta ut ipsa legerent
qui talia agentes talia
meruerunt accipere qui iam olim
mortui erant sed pro mea salute
et vtilitate ut sic timore bo
in dei seruicio maxima
gloriam illis promissam ac
piamque tertia vix repromissionis
qui sicut patriam celestem di
quo minus aut egerimus ge
minabit nos pena illorum
quam maior notitia legis
plus facit hominem reum Itaque
qui se existimat stare id est
in rectitudine fidei bonis que
opibus et in scia qui credit
omnia esse munda videat
ne cadat in superbiam aut
in scandalum fratris Isto
in loco tacite ac specialiter
eos petrus qui presumentes de
sua scia quia licitum est omnia comedere
quia omnia munda sunt mundis
retinebant cum idolis et edebant
carnes idolothitis unde
scandalizabant simplices
fratres qui videntes illos talia
agere putabant aliquid nu
minis et deitatis esse in
idolis atque in cibis illis
consecratis Omnaliter autem ad
omnes pertinet quod dicit qui stat
in fide et bono opere videat
ne cadat Temptatio nos
non apprehendat nisi humana
que opere non perficere Temptatio
humana est malum cogitare
et in corde temptationes perti
multis Diabolica vero
temptatio est certamine tempta
tionis in opere superari et
malum perficere Concupiscentia mu
lieris humana temptatio est
adulterium vero suae forni
cationem perpetrare diabo
licum est sic de ceteris vitiis
et intelligendum Fidelis autem
deus qui non patietur vos
temptari super id quod po
testis subsistere Fidelis sustine
dicit deus esse quam quicquid
promisit fidelibus suis
opibus complebit complet quo
tidie et complebit promisit
diligentibus se regna
celestia complebit illud
quod dabit eis ideo non permittet
eos temptari super id quod
humana fragilitas per

ferre Vt faciet cū tēptacōē
ecīā puētū id ē auxiliū vt
possitis sustinē Id ē faciet illud
puenīē qd pt hūana fragi
litas ferre vel aut a tribula
cōē tēptacionis totius
liberando sicut legimus fm
de bto ambraham qn libe
ratus ē de vito caldeorum
necnō ē tribus pueis ī camī
no et de daniele qn missus
ē in lacū leonū et de mīa
bili multitudine mrm
ecīā ī tēptacione tolerancīā
pbendo et victoriā sicut
tribuit bto iob petro qui
in cruce et andree laure
cio in craticula multisq
alys mrtibus Quis enī hom
posset credē q hō mortalis
talia possit sustinē qlia
sustinuit laurencius p
adiutoriū dei. Qua ppt
dū tales aut hūmōi tempta
ciones afflictiones q nobis
puenīūt debemus ista ad
memoriā reducē oemq
spem nrām in deū iactē
ut ipe faciat nob puentū
euenire cicus liberando
a ecīā victorie tolerāciā
pbendo vt prudentibus loq
vobis vos ipi iudicate q
discernite qd dico vtrum
verū et bonū dicā nec ne
Calix bndcōnis cui bndicimus
nō cōmunicatio ē. Idcō
plinū calicem nominauit

q postea de pane plus erat
dispitaturus Calix enī bndcō
nis dr qui bndicit a sacer
dotibus in altāi appellat
et ipe calix cōmunicatio qui
pticipacio q omis cōmunicant
ex illo ptem q sumūt ex sanguie
dni quē cōtinet Et panis quē
frāgimus in altāi nōne ptipa
corpis dni ē vtiq pimū qsecit
et bndicit a sacerdotibus et spū
deinde frāgit cū liq panis videat
in veitate corpus ē xpi ex quo
pane qui cū liq comunicāt corpus
xpi edūt Quō vnus panis sub
xpi · vnū corpus, multi sumus
qui cōmedimus illū panē Caro
quā vbū dei pris assūpsit ī
vtero virginali in vnitate
sue psone et panis q cōsecit
in ecīā vnū corpus xpi fit
Dicit illa caro corpus xpi ē
ita iste panis tūsit in corpus
xpi nec sūt duo corpa sz vnū
corpus · diuinitatis enī ple
nitudo q fuit ī illo replet et
istū panē et ipā diuinitas
vbi q implet celū et trā et oia
q in eis sūt ipā replet corpus
xpi qd a multis sacerdotibus
p vniūsū orbē sanctificat et
fit vnū corpus xpi ee Dicit
ipe dicit Qui manducat car
nē meā et bibit sanguinem
meū ī me manet et ego ī eo
Tamē illa caro quā assūpsit
et iste panis et oīs ecīā nō
facīūt tria corpa xpi sed vnū

corpus Et sicut qui corpi et sang
uinem dni cōmunicat vnū corpus
cū efficiuntur · sic et q̄ cōicat
sacrer de ydolothicis vnū cū
dyabolo corpus existit Omnis
ēq̄ de vno pane · t · de vno cor
pore xpi et de calice sui
sanguinis participam id ē ptes
accipimus et vnū corpus effi
cimur · Videte inquit et cōside
rate israel secūm carnē · t · qui
carnaliter viuit et carnales
hostias ad huc offert Tunc
tpis qn aplus ista loquebat
ad huc erat tēplū iheō solumis
in quo offerebat israel carnaliter
viuentes hostias deo Carnalē
illū appellat q̄ legē carnaliter
volebat obseruare vel ad dram
israel spitalē q̄ ia veteres vm
bras nō sequebatur ex cy nūo erat
idem apls Vult aūt ostēdere
corinthijs q̄ sicut illi erant
socij et ptices altaris qui
cōmedebāt ea q̄ in altāri offe
rebāt ita et isti corinthij co
medentes carnes ydolothicas
socij erant demoniorum vni et
sequtur Nōne q̄ edūt hostias ·
s victimarū in lege ptices
sūt altaris Sūt vtiq; ita
et vos q̄ editis ī ydolio ~~carne~~
carnes ydolis cōsecratas
ptices estis ydolorū Quid
q̄d dico qd ydolis īmolatū
sit aliquid · nō hoc dico qd
aliquid sit q̄ ydolū nihil
ē et qd ei offertur nihil est
Quidquid in illo nō est
vel illi nō adhereat q̄ habet
ē nihil In hoc ydolum nihil est
q̄ habet ymaginē hoīs ēq̄ nō
ē homo q̄ neq; sensū neq;
motū habet vel dr deus q̄
ēq̄ nō ē deus · deus dr hercules
ē ēq̄ nō ē · et sicut ydo
lū nihil ē ita qd ei immola
nihil Nolo vos socios de
moniorum firi Tunc fiebāt so
cij demoniorum qn comede
bāt ydolatrica et qn volūta
tem illorum implebant non
potestis calicē · t · sanguinem
dominī bibere sub rē sicut
bibendus ē et calicem demo
niorum qui idolis libatur non
potestis mensē dni · t · corpis
dni ptices ē rē et demo
niorum cibos cōmedere sicut
nō pt rē duobus dnis seruire
sic nō possumus vtrūq; rē agere
et dyabolo seruire et xpō placere
corpus ēq̄ digne sumere In em
emulam dnm iungit se co
rinthijs et loquitur ex pōna
illorū qui dicebant Nūquid
nō inuitam dnm · In hoc q̄
q̄ pgrinus ad templa ydolorum
et comedunt ibi cū infidelibus
quos volumus lucrari ad
fidem xpi inuitam dnm qui
ad domos publicanorum et
peccatorum venebat ut occasio
nē docendi habeat Nūquid forti
ores illo sumus quasi dicat
Nūquid fortiores illo estis ī
hac pte · nō estis In hoc
volebant fortiores ē xpō

qꝓ volebāt agere qd ipe nō fecit
Illi enī ibant ad domos pagā
norꝫ xpīn veō nō legimus prex
isse ad domū pagānī Oīa s. alicuius
elemētā licēt m edere sēdm
naturā sī nō oīa expediunt
t nō oīa sūt vtilia Oīa m
licēt sī nō oīa edificāt alios
m fide sī potius destruūt si
plices p scandalū nemo qd
suū ē tātūmō qrat ī hac
pte comedēdo oīa sī qd alterius
t qd simplicioribus pdest
sicut xpc nō qsiuit sua sī mā
Dē qd ī macello t ī mercato
venit siue vendit mādūca
te mthil mtrogātes ꝓ cōscīa
illius quē mtrogauerit ma
cellū dr a mactando qꝓ
ibi mactrūt carnes Deo
āt phibuit apl'us ut nō mtro
garet aliquid de carnibus
vtrū cōsecrte ceūt ydolis nr
ne qꝓ si mtrogaret dicet
illis msultando et deridēdo
q mtrogatus fuerat omnio
iste carnes qs cerns mtolo
macello ydolis sūt dicate
Di aliquis fidelū hs cuidies
postea emeret deideret eū
ille paganus m sua cōscīa
et mēte dicens Ecce quid
fecit xpīanus q me ꝓ phibe
bat offerre ydolis victimas
qī malū mō emit carnes
ydolis cōsecratas et comedit
ut scās Nisi aliquid nunūs
ī ydolis agnosceret neq;q;
hꝰ agēt qꝫ oīa talia videō eū
facientem nō trāsibo ad xpīa
nismū Di quis mfidelū vōt
vos ad cenā et vultis ire ad
domū eī nō pcepit ut iretis
neq; phibuit sī ꝗ licēcīā pstitit
Cena vocat a cōmunione qsi cōe cōuiuiū
vescēcīū et cōis esca siue re
fectio Cenō quippe ~~dr q d~~
dicūt greci vn cōmunicātes cōe
dicūt eo q cōmunicāt t pit
cōmedāt Aliquid veteres ēnī
cōsuetudo erat hora nōcenāe nona
nō mabscondito sī m xpaculo
ne smgulaītas luxuriā gerī
neret Di quis dixerit hoc
īmolatīcī ē t ydolis cōsecratū
nolite credē qꝓ cōscīam alterius
t illius q iudicauit et crūstāciū
ne vos deridēāt sicut supra
dcīm ē Vt quid enī libertas
mea ꝗ q credo oīa ēe mūda
diiudicat t rēphendit ab
aliena cōscīa Id ē si ego mā
duco oīa quid pmet ad ali
quē ut me rēphendat vl qd
nocet eū rēphensio Di ego cū
grā ꝗ dei ptcipo siue mā
duco quid blasphemor p eo
qd ~~ac~~ grās ago deo Et pso
illor loquit qui tnīa dicebāt
qī subiūgēt aplūs nō debetis
hoc dicē licet sanctificetis
illud qd sumitis signaculo
crucis et īuocatione nois
dei tn ideo nō debetis comedē
qꝓ blasphemat nomē dei
exinde et vos blasphemātem

Oia enim m glo. dei facite. i. tuo cae
nois dei et cu honestate ut deo
glorificet p vos legimus quodam
loco q quoda tpe quida homu
cio pre nimia tristia voluis
set se laqueo suspendere et diriisse
deus adiuuia me qd vbum
sp musu habebat astitit
paulo aplus mqens mfelix
temetipm illaqueare vos
et psumus nome dei tuocare
Dz qm illu tuocasti esto liber
ab hac tristicia et morte
pnte qm oia tibi pspe succe
det. Dme offensione et sme
scandulo et vpreheesioe Estote
iudeis qui ydola execrant
et gentilibus fidelibus et
ecia mfidelibus sicut ego
p oia f. q facio omnibus
placeo cum aplus dicat
alias si hoibus placerem
xpi seruus no essem qredu
est quare ho mo dicat se
oibus p oia place ad qd
dicendum qm vbi dixit si
hoibus placere hoies ibi
voluit mtelligi hereticos
iudeos mcredulos paganos
et psecutores. hic aut vbi
dicit se place sub audiedu
e homis et religiosis viris
Di hoibus mqmt mfidelibus
placere nerom sq hereticis
iudeis mcredulis et psecu
toribus xpi seruus no eem
qm xpm negassem tm licet
illis no placeam oibus tm

homis et religiosis placeo
no qrens qd mi soli vtile e
qm no accipio a vobis victu
et vestimetu sed multis ut
salui fiat Dicut xpc no qsi
uit sua qm no e ppt se flagel
latus cosputus passus et
mortuus nec qsuit sua
sua si mra ita paulus no
erat sua salute contentus qm
no qrebat qd sibi soli vtile
erat si qd alys sustmes p
alioz salute libenter multa
adusa et pbra Cap. xi

Imitatores mei estote
sicut et ego xpi i. sic
ego xpi imitator fui
su no qrens solumodo
qd mi placet vtile e sed
qd alys ita et vos me
mutamini Dicut enim deus
pr misit xpm ut apli eus
imitatores essent ita xpc
misit nos aplos ut eos
imitatores sint Laudo vos
frres qm p oia mei memo
res estis yromicos ista
dicit et qd videat affmae
increpat et denegat qi
dicet No laudo vos qm
no estis mei memores
neq tenetis preceptu que
tradidi vobis Volo vos
scire qm omis viri
caput e xpc Dis viri
caput e xpc i. princeps
et ortus qm ab illo q e
verbum dei pris creatu

ē et nō solū sēdm̄ diuinitatē
ꝫ ē ecā sēdm̄ qd̄ homo ē.
et carnē m̄ām assūpsit
caput et prīceps oī hō.
Caput aūt mulieris .i. prīceps
et micū ē vir qr de ostā
eij frā ē et eij ptāti subiecta
caput vēo xpi .i. prīcipū et ori
go eij deus pr̄ ē qr ab illo hij
originē et prīcipū tam sēdm̄
diuinitatē q̄ uir̄ hūanitatē
Omis vir orans m ecīa ꝯ
aut ꝓphetiens vl ꝓphetans
et docens vl ꝓphsās explanās
velato capite deturpat id ē.
dehonestat caput suū vl orās
dmīcum orēm dicens ꝓphe
tans sinibilū aplor̄ recitās
vbi pfert aduentus xpi ad
iudicīū Si nō velat mulier
.i. si nō vult opie caput suū
bntheo tondeat Quae p̄ capit
ho aplūs. qr mala cōsuetu
do erat xpis qr nolebant
capillos ligare et caput
cōpire Et ne ipa pfluvio
capillor̄ pnocet hoēs ad
libidinis amorē Deoq̄ p̄ī
cipit ligare et velare vir
nō debet velare caput
~~suū~~ qm̄ ymago et glā
dei ē homo ymago dei
ē qr sicut ab vno deo dia
originē sūpserūt et ab
illo frā sūt ita ab uno
homine adā oē genus
hūanū pfluxit Glā q̄ dei
ē qr glorificat deus p̄ ho

phoiem rōbilem fecit ideoq̄
nō debet velare caput. ut
ostendit nō ēē se subditum
mulieri ꝫ potestatē hrē ꝫ
sup eā mulier aūt subiecta
erat viro sicut sequēcia m̄ā
festant Mulier aūt gloria
viri ē qr ex ipo frā est vl qr
subiecta ē ei et m hoc gloriā
habet vir. Nō enim vir p̄ma
adam ex muliere ē fōs sed
mulier ex viro Etenim nō ē
creatus vir adam p̄ mulie
rē qr nūdū erat mulier
creata ꝫ mulier ꝓpt̄ viriū
.i. m auxiliū viri Ideo s. ut
recognoscet se mulier sub
viri ptāte ēē debet habe'
ptātem velandi caput ꝓ
angelos Angelus grece
latine dr̄ nūcius quo vo
cabulo vult ondē aplūs
epōs sacdotes omis q̄ ordi
nes altaris qui angeli debēt
ēē et ad nūciandū ꝓplis qd̄
debeāt appetere et quid vitare
ꝓpt̄ istos angelos debent
mulieres stantes i ecīa hrē
velato capite ne respicienes
aliquis illor̄ ad ꝓplm̄ ca
piat ad amorē pulchritu
dīnē illar̄ Dicunq̄ et alius
uir̄ augustinūs Et ho qd̄
dicit vir nō debz velare
caput mulier aūt debet
ꝓpt̄ angelos viriū m hoc
loco possumq̄ intelligere
quelibz doctorē spiritalē

ꝓpt̄

ac vitiose agente cū caput ē
ipsa eius sapiēs q̄ sicut caput
regit membra ita regit mētē illa
istud caput et sapiēs nō debet
velare vir pdicator talis
qr nō debet illā velare et
abscondere sed manifestē alios
docendo et pdicando homines
qs operibus ministrando debet
se imitabilem pbere Q mulierem aut
debemus intelligere quelibet
in ecclia mulierbriter et stulte
agentē cū caput ē ipsa ignoran
cia et stultitia quia nō
debet alios manifestare in pa
tulo sed illā tegere et ad an
gelos qui et viri appellantur
et ad pdicatores referre ut
illorum exhortatione et doctrina
saluari possit vel debet suam
insipienciam et ignorantiam
velare pter pdicatores
qr illis debet humiliare Illud
Homo ex anima et corpore et mente
cōsistit q̄ et robustius aiē dr
cū vnū sit ania et mens .
Duidam autem hi q̄ viui
ficat corpus et mētē que
regit aiam qr fugit dram
mis bonū et malū mētes
vicia et virtutes p virium
in ho loco debemus intelligere
secundū trinū augmentū robustita
tem aiē nre et mentis q̄
ymago dei ē qr sicut deus
sat dram fare mis bonū et
malū ita et nos p modu
lo suo Cū viri caput et
mentis et fuit robustitatis
qd vnū ē ipsa bona eius intentio
est quia nō debet velare qr nō
debet illā refrenare a cōtemplatione
dei sed quanto amplius de deo
intelligit tanto amplius debet
illā permittere ut se eleuet ad
contemplationem dei donec
puenias ad hoc ut qd nō
videt in spe et in speculo
q̄nq̄ videat in re cōtemplās
deū sicuti ē Q mulierem
possumus intelligere aiam cū
caput est intentio q̄ plerūq̄
intendit extremis rebus vltra
modū qd caput et quia mē
tionē debemus velare quia
debemus illā refrenare ne vltra
modū in extremis rebus se ocu
pet Alia enim q̄ viuificat cū
corpus et corpus plerūq̄ ea
desiderat vltra q̄ iuste sit in
quibus delectat corpus qd
terrena q̄rit Veritatem nec
vir sine muliere sed creatus
ē in pnicia dei nec mulier
sine viro creata ē in dno et
p dnm Nā sicut mulier
eua de viro et de costa ade
ita et vir adam p mulierē
exiuit Oia autem quia hom
er deo creata sunt et a deo
adam vir et eua et adam
vel oia et corpa virorū et
et corpa mulierū aiē virorū
et aiē mulierū Vos igitur audi
ate et vos discernite que
dicturus sum mulieribus p velamē
et ornamēto dati sunt capilli

Si quis aut videt contenciosus
esse ut dicat ego sum pauli ego
appollo nec vult nris admoni
cionibus pare nos audei cre
dentes et apli tale consuetudi
ne non habemus ut contendamus
sic lex nra ira et contencione
plebet Neque ecclie dei qui euan
geliu dei limit hec aut principio
non laudans sic contenditis
Primu vobis conuenientibus in
ecclam et in conuentu fideliu
in dnicis diebus audio ab
hys qui sut deos doces scissuras
et dissensiones et discordias
esse inter vos et expte credo ita
veru esse ut audio Nam oportet
et nam esse hereses esse. et qui sunt in vo
bis probati in fide bonisque opibus
manifesti fiant. et appeat eam qui
sint impfecti et duplices Sicut
dns dicit in euangelio. Necesse est
ut veniant scandala et non potest
aliter esse. Et reuera magna vtilitate
psiterunt hereses ecie. non p se. sed
diu doctores exercuerunt qui qui dor
miebant Nequaquam enim tanta copia
librorum heret ecia et tanta cognitio
one de deo nisi hereses exorti essent.
ex quibus exercitatus e theonimus
augustinus hylarius gregorius.
alique sancti doctores qui multa con
scripserunt contra hereticos:

Conuenientibus vobis in
vnu iam non est dominicam
cenam manducare Cena dnica dicta
est eo quod ipsa die saluator cum
discipulis cenauerit complens ve
teris testamenti pascha et mysteriu
corporis et sanguinis tradens
aplis Corinthij qui et achaici vel
athenienses venientes ad fidem xpi predicacio p
apli pauli a quo mt certa quod dns fecit
eam sacramentum e cene dnice singulis
annis pro discessu eius in memoriam illius
cene dnice quinta feria ante diem pasche
conuenebant omnis ecclam ac nobiles ad
quique et potentes diuites quique habebant
predicacione differebant singuli pa
nem vnum et dabant sacerdoti vnde
consecrat consecracionem corpus et sanguinem
dni Consecratis autem misteriis
a sacerdote vnusquisque quod detu
lerat accipiebat desup altari
sumebat quisque tacito cum suis ut cum
puenientes non inuenirent quod darent
et vnde comicarent aut eciam
defferebat omne quod attulerat
ad domum suam ut cum suis illud
sumeret Ob cuius rei causam
magne dissenciones inter illos
erant quas seminauerant pseudo
apli ita ut cum una bndicione
omni oblaciones bndicte et consecrate
essent singuli sua accipientes
quod cibes debuerant esse. maxima
verecundia inferret hys qui assolet
non abtulerant licet haberent
aut hys qui non habebant quid
offerrent Hoc autem faciebant
multi propter alios cibis crapu
lati erant Istam quoque accepcione
eucharistie dnicam cenam vocant
apli uno modo Alie Soliti quoque
erant conuenire eodem die ad
ecclam omnis diuites potentes
et nobiles et preparare sibi in ecclia
et in foribus atque atriis illius

In cena dni

epulas et cōuiuia et ꝛ crapulari
et mebriaī usq; ad vesperam mā
ducātes et bibentes m cōspcū pa
petrū et egenoꝝ q; nō habebant
vn silia sibi ꝓparēt mchil q; accipie
bant ab illis diuitibus ꝗ pstolabāt
ieuni horam cū verecūdia q; pla
cerēt illis diuitibus et potētibus
bēdici corpus xpi a sacerdotibus
vn cōicarēt Impleti illi diuites aut
oibus cibis et potibus usq; ad
vomitū accipiebant adultmū
sacmēta corpis et sāguinis xpi
dicentes Dic t̄didit dnūs xpc
discipulis suis nris doctoribus
et mgtris corpus ꝛ sāguinē suū
p; aliorū preceptionē et sic nos
volumꝰ illud sumē Qd ādiēs
apls sēpsit eis mcretā istu que
m pnti hnt volēs eos corrigē
mquiēs Cōuegnētibus vobis
m vnū ita nō d mīcā cenā mā
ducāē ⁊ nō n ē vobis licitum
dmīcā cenā talit mādūcare
qualit vos mādūcatis Cenā
āt dmīcā duplicit possumus
mtelligē appellatā ēē ab aplo
vl ꝓceptionē vn eus eucharistie
de qua sibi sngili mādūcabāt
ꝓpās ptes quas attulerāt alys
nō cōmunicātibus aut ecia
eandem eucharistiam p; alios
cibos sumētes Del aliomodo
cenā dmī appellat illās ꝓpara
ciones cōmunoꝝ et epularum
quas sme caritate sumebant
et dantes mdꝝ pauperibus. nō
Sacmētū igit corpus xpi a
cōicatiōē tene appellat q; cōē
debet ēē oibus fidelibus et iustis
vno ei pane vnūitatis ecie sig
nat Pcem qd vnū sumꝰ de vno
id
pane omīs nos sumē oportet
licet eam a multis ptb; deferat
ille pans · a multis sacdotib;
p vnūsum orbem cōsecret.
diuinitus tū q; replet oia ꝓplet
et illud frūtq; ut sit vnū corp;
xpi · omīs q; qui digne percipiūt
illud vnū corpus xpi fiūt
nō duo q; ipe dixit Qui mā
ducat carnem meam et bibit
sanguinem meum m me
manet et ego m eo Quicūq;
ergo cenā dmī vult mutari
percipiendo corpus illius vl ec
m percipiendis alys cibis cōt
debet ea vti q; cena dmī oib;
recumbētib; cōis fuit nō solū
alys ꝗ ecia ꝓditori iude Dz
nō ūmeito ignit aliquis ꝗre salua
tor nr p; cenā corpis et sāg
uinis sui sacmēta apls t̄di
dērit vl vnde presserit ista
cōsuetudo vnūsalis ecie ut
ieuum doceam eadē sacmēta
percipe cum apli cenati p ea
perceperēt et dnūs hi ita nō ordi
nauit sicut mō tenet Cū respō
dendū ē ideo tūc cenatos cōi
casse aplos q; nctē pascha illud
typicū antea cōsuēmaē et sic
ad veri paschē sacmēta trāsire
Ideoq; dnūs p se nō cōstituit
ieunos accipē nos sacmēta
eucharistie ut haberēt eis apli
honorē aliquid ordmādi i
ecia q; p; eis ascensionē a
spū sancto edocti ordmauerūt
mhonorē tanti tamq; hono

rabilis sacmēti pmos nos re
uocos dmce passionis ptici
patione nuncupari pmo q spiti
libus mteriis exteriusq sac
ri ac deinde tm fremis dapibus
et visibilib⁹ escis corpis refici cū
grā⁷ actione cū temperantia
et sobrietate vnusquisq eni suā
cenā psumat ad manducādū
et sic dupliciter intelligi pt ut intel
ligat cena sacmētū eucharistie
qd ipi singuli vmdicabāt vl
illa ppatio cōuiuiorū quam
vtrāq illi ut ppia mādicabāt
nō cōicantes ex inde pauperib⁹
diuitib⁹ supius biuit cenam
vocari a cōie vescentiū quasi
cōe cōuiuiū cōmunē q escā
atq refectionē Cenon quippe
dicit greci cōe vni et cōmuni
cantes dicūt qd cōit siue
pariter comedebāt Apud ve
teres ei cōsuetudo erat hora
nona cenae nō in abscondito
sed in ppatulo ne singularitas
luxuria signiet Et alius qdē
vrm esurit ille vis q pauper
tate pmete pane thureo et
vino qd deficerent ad cōsecra
dū vnde cōmunicet vl vni
pparet sibi cōuiuia Alius
aut diues quilib⁹ et potes
ebrius e et crapulatus tam
et alis cibis q cenā ex sac
mētis corpis et sanguis dni
Nūquid domos nō habetis
o corinthij ad mādicādū
et bibendū cōes cibos cibos
aut ecia dei cōtempnitis

et displicibile facitis et p metipso
ducitis pantes vobis turpia cō
uiua Et cōfunditis eos et veri
cūdari facitis q nō hnt al mēta
ex quibus cōsecret corpus xpi
et sanguis vl ppare sibi cenā unde
in ipa ecia sicut vos q diuitis
habūdatis Quid dicam vob
o corinthij et quid possū vobis
dicere p mimio dolore Laudo
vos s in hoc q bn agitis in qui
dubusdā rebus in tm hi tm nō
laudo vos q ecciam dei despi
cabilem facitis et talit ebrij
corpus dni accipitis et q facies
pauperū cōfunditis Ego aut
accepi a dnō qd et tradidi
vobis et misterū corpis et san
guinis dni quomō debeatis sumere
sicut in ruelauit dns ita tra
didi vobis insup quod signi
ficiet aliud sacramētū sicut
in sequentibus dcturus est Cū
ppebat damascū et accidit
est vl tūc manifestauit ei dns
hoc nit ceteā vl qn positus e
in extasi mētis dū eet in teplo
ac sic demū tradidit corinthijs
qn moratus e apud eos vno
anno et mensibus sex Cum dns
ihs in qua nocte tradebat
ipa nocte q erat tradendus
a iuda accepit panē et gtias
agēs fregit et dixit Fmitis
solēnis veteris paschie q in cō
memoratione antique libera
cionis dei ipli de egipto age
bant omnibus anis trasiit

stratum ad nouū pascha sicut
sup̄ diximus quō ī memoriā
suā passiōis et nrē redēptōis
ecclīe suē reliquit frequētādū/
fregit eū panē, quē discipulis
porrexit/ ut ostenderet sui fmc
tionē et passionē sme sua spōte
nō venturā nrā sicut ipē
antea dixerat potestātē habeo
ponēdi aiam meā Accipi
te et cōmedite hoc ē corpus
meū qd p vobis tradetur.
Sicut caro xpī quā assūpsit in
utero vīginis verū corpus eō
ē/ et p nrā salute occisū/ ita pa
nis quē tradidit xpc discipulis
eō suis oībus q; pdestinatis/
ad vitā ēnā/ et quē cotidie
cōsecrāt sacdotes cū vtute
diuinitatis ī ecclīa q illū pa
nē replet. verū corpus est. et
nc sūt duo corpa illa caro
quā assūpsit/ et iste panis/ sed
vnū verū corpus xpī fiūt
mtantū/ ut dū ille frangit
et cōmedit xpc īmolat et
comedit/ et tamē viuus ma
net/ Et sicut illud corpus
qd m cruce deposuit p nrā
salute et redēptionē ē
immolatū. ita cotidie ad
nrām salutem et redēptiō
iste panis deo offert/ qui
licet panis videat corpus
ē xpī Dnūs eīm et rēdēptor
nr cōsulans nre fragilitati/
sc cognouit nos fragiles
ēē ad pcānū tradidit nob
hoc sacmētū/ ut qc ipe no ia
nō pt mori/ et nos cotidie
pecamus habeamus verum
sacficiū quo possimus expiari.
Ideoq sc vnū corpus fiūt et
p nrā redēptione offerūt
dixit/ hoc ē corpus meū qd
p vobis tradet et addidit
hoc facite. i. corpus sanctifi
cate ī meā cōmemoratiō
In cōmeratione viz passiōis
mee/ vrē q redēptōis
sc vos redemi sanguine meo/
Relinquēs dnūs hoc sacmētū
salutiferū oībus fidelibus ut
illud mfigerent cordibus et
memoē eōr egit more cuiusqm
hoīs qui ipsi mquam morti
aliquid mūus pciosius dmit
tit alcui amicoū suoū mīens
Accipe hoc mūus amice tuū/
et teneto illud tū ōi diligētia
penes te ī memoriā mei. ut
quociēsq illud videis recordeis
mei Cui amicus ādmittens
illud munus sua nmci tūū/
si cū toto aīo dilexerit nō pt
nō delere et tristari de morte
amici/ quociēscūq sibi munus
sibi dmissū cōspicit Dilī
nos quociēscūq accedimus
ad cōsecrandū vl pcipiendū
sacmētū muneris eterni qd
dnūs pissimus ī memoriam
sui dmusit tenendū cum
timore et cōpūctiōe cordis/
oī reuerentia debemus accipe/
recolentes quāto amore dilexit

nos qui p nobis seipm optulit
ut nos redimeret Dilē et cali
cem tradidit eis postqm cena
tū ē dicens h' calix nouum
testamētū ē in sāguine meo
.i. calix quē ego vobis tradam
nouū testamētū signat ut
fulgencius dicit vl' nouū testa
mētū cōfirmat in meo sāg
uine siue p meū sānguinem
calicem nouī testamēti dicit
ad distinctionē veteris veteris
testamēti qd cōfirmatum
ē sanguine hyrcorū et tauro
rū sicut habet in exodo .
dicente moyse ad ppli qm
collegit sanguinē hyrcorum
in calice et patena et asper
sit eūdē ppli . hic ē sanguis
testamēti qd mādauit ad
vos deus .i. hic sānguis est
testis vbor .i. pmissionum
dei ad vos et testis vrōr qd vbor
pmisistis ēe vos obedientes
illi Dilē nouū testamētum
.i. euāgelū vbi cōtinet pmis
siones redemptionis vre
et de prīa celesti cōfirmatū
ē sānguine passionis xpi
qui cotidie celebrat in eccl
ecclia Qd enim testamētū
in morte cōfirmat testa
torus Qd aut addidit
hoc facite siue sanctificate
quotiēscūq bibitis in meam
cōmemorationē Idem sesq
est ut de corpe sup dicit
Quotiēscūq ei mādducaueritis

panē hūc et calicē dni bet
bibetis mortem dni annūcia
bitis donec veniat ipe ad
iudicandū duobus modis annūcia
mus mortem dni ia ēe celebratā
p nra redemptione vl' ipm mister
iū celebrando vl' ueramus pas
sionē illius recolendo pdicando, alius qd vtrū agat
hoc qd sciendū ē qr caro salua debeat et sumē
torus p salute nri corpis sānguis do et pdicando
uis veo p aia nra effusus est
qr sedes aie in sānguine cōsistit
i cy memoria corpus et sangu
inē illius summus qm ipe ut
totū hominem saluū faceret et
redimeret de sānguine suū fudi
p misit Itaq quicūq mādūca
uerit panem vl' biberit calicē
dni indigne reus erit corpis
et sānguis dni .i. penas etnas
inde exoluēs exsoluēs nisi
pna digna hoc expiauerit
alius bonis opibus Indigne
dicit .i. ordine nō obseruato
vtq qui aliter mysterū illud
celebrat vl' sumit qm traditū
ē a sānctis patribus vl' qui illam
dnam credit int illud corpus
xpi et reliquos cibos vt qui
grauoribus criminibus natu
ralibus psumit illud sumere
Qui talit ut dixmus illud
comedit et bibit indigne
ille sumit ideo penas inde
exoluet Aplus igit expo nit
quomō debemus illud accipe
probet aut seipm homo et
sic de pane illo edat .i. de corpe

dm̄ et de calice bibat · t de sāg
uine dm̄ ꝓbet se · t discutiat se
et examinet et probabilem se
reddat vtrū dignus sit nec
ne ne forte vn̄ alij sumat
remediū ille accipit iudiciū
et dāpnationē indigne illud
percipiēs sicut fecit iudas prodi
tor Nā cū alij apli suspecti
illud tribile sacmētū ad re
mediū et salutē suā ille qui
indignus erat tanto misterio
accepit illud ad dāpnationē
suā ꝗ quē diabolus antea
tenebat p suggestionē et
teptatiōz postea tenuit ad
possidendū plenij ut nihil
aliud posset cogitare et facere
nisi qd̄ eius voluntas erat
Dicit enim euuāgelista Quia
pq buccellā statim introiuit
in illum sathanas ut malum
qd̄ illo inspirante tractauerat
eo conatante perficeret Qui man
ducat et bibit indigne sicut iā
supdixim̄ iudiciū sibi māducat
et bibit · t ad dāpnationē suā
suā illud sumit nō diiudicās
corpus dm̄ · t nō discernēs a
reliquis cibis Cū tiore et
tremore debem̄ accedere ad
illud tribile sacmētū ideo
sunt inter vos o fratres
multi infirmi · t languentes
et imbecilles · t febricitantes
et dormiūt multi nō sopno
pacis neq; quietis sed morte
dāpnationis · t mortui sunt

sumit

mozte etiā ꝓpter illud pcm̄
Volens demonstrare qui corpus
dm̄ indigne percipiunt iudicium
sibi inde percipiūt et dāpna
tionē ostendit quosdā apd
fratres vindictam iam
in pniti prepisse qui in cō
siderate et irreuerēter illud
attrepant q̄ febribus et in
firmitatibus multi correpti
sunt et quidā etiā mortui
ut illoz exemplo ceteri dis
cerent nec debē indigne
et negligenter corpus dm̄
sumē Qd̄ si nosmetipos
diiudicaremus · t discute
remus et examinaremus
vitā nrām vtrū digni eēm̄
nec ne et si nos
ipi etrores nros corrigēm̄
~~t discutaremus~~ nō vtiq; iudi
dicarem̄ · t dāpnem̄ a ꝓpo
neq; in hoc seculo ne in fu
turo dū iudicam̄ aut in
pacis illis viz q̄ infirmā
febricitant in pniti et illis
etiā q̄ mortui a dno
corripim̄ · t flagellamur
corpe p illos ut ipo tiore
pereat nō dāpnem̄ eter
nalit cū hoc mundo · t cū
infidelibus et amatoribus
huius mundi Nichil eim̄
ab infideli q̄ distat qui
irreuerēter cū sit oībus
pacis cōmunalibus cōma
culatus ad mēsā dm̄
p sumit accedē sed potius

pt sciat mens reuerētia se debē
pstare ea ad cui corpus sumēdū accedit
Ideo qa indigne p sumitur accipē
salutiferū sacmētū

po deterior ē illo et maiori pe
na dignus qꝝ meluit ē viam
veritatis nō agnoscere q̄ po
cogmitione retrorsum redire
Itaq; frēs mei cū cōuenietis ad
māducandū corpus et sāguinē
dōm ī ecclesia iuicem expectate
ut multorū oblacio simul cele
bretur et omēs cōit ex uno pane
m cōcinte qꝝ illa oblacio unꝰ
panis ē et debet cōis ēe ōibus
Si quis esurit domī māducet
t q̄ mspiēs ē mpaciēs ē nō
vult ueunāe cū ceteis domi
treno pane vescitur ut nō m
udiciū cōuematis t ne corpꝰ
xpi uriphensibiliter accipiatis
ad dāpnacionē vtrum Cetera
autē que restant mordmata
cū veneō disponā Cap xi

De spiritualibus ātē nolo vos
ignorāe frēs t nolo vos
ignorātes redde Scitis qm gēs
essetis Reducit ab aplō gēs co
mitins vite pstine cōfusacio m
noticiā ut ex eꝰ cōsideracione ēs
cat m nouā cōfusacionē qm
sicut gētiles mutēs ferebāt
ī mendaꝰ et errōē qꝝ illa cultura
nchil erat · sicut iam xpiāni di
uinis preceptis cū feruore animi
debebāt obseq̄ Gentes ātē sunt
gentiles dicunt q̄ ab errore
prīm suorū ī qꝰ nascūt ī reli
gione melioris vite nō cōmu
tāt vū et gens q̄ sic manet
ut genita ē appellat Iy
sūt pagani qui ad diuinū
cultū nō accedūt quos grēcī
nō appellat Nō quo tē tpis
pagani ecnt qui ista dicebat sed q̄
aū noticiā fuerāt hoc ē qd aut cū
gētes ēetis et subaudit iā nō est
legit et gens m bonū sic ē nō tm
p gente sed ut filios dei cōgregaret
t vnū ad simulac mutu p ut
ducebamim cūtes s eratis
Simulac a simulando dicūt
eo q̄ simulent hominē et nō sunt
homo equū et nō sūt equi cetera
q̄ huiusmoī Iccīro muta appel
lant qꝝ ut psalta aut os habēt
et nō loquūt oculos hnt t nō
videbūt neq ē spūs m ore ipo
Sic vbū ab ydolis audit demo
nū decepnom et nō simulacro
insensibilitatī assēbit ad hec
adoranda tam a demonibus
q̄ etī etiā ab aruspiabus et
phylosophis desipientibus ī pella
bant Et ē sensū Sicut cū gē
ētib demonū templa sunt
reluctrōt put ducebamim fre
quētabatis sic mō cū agnmm
spū sancto sedm sanā mām
doctrinā ad ecclām dei atte
dite et preceptis salutiferis cū
oī humilitate ep obtpare cōten
dite Et qd dicit p ut duceba
mim ostendit eos tātā vene
racionē exhibuisse simulacris
ut eo cultū nequaq̄ exhorre
rēt a q̄busēūq̄ hortarentur mo
nerent ducerentur psonis ita
et quasi ad deū diligēs paulū
et complōs eꝰ sperne nō deberet
sue salutis amatores Deo s.

qm deū agnouistis et qm de spualib⁹
misteriis nolo vos ignorātes red
dere Notū vobis facio qd neō
loquēs in neō spm sanctū ihūs et
q spm sanctū loquēs q̄ linguas
mfinitū fert disertas dicit ana
thema ihū Iu decretis iustin
am mpatōis anathema sepa
ratus a deo vōt. legit et ī ca
nonibus p maledcōe legit et
p ocisione sicut ipe aplus aut
in epla ad romanos Optabā
ego anathema ēe p frībus id ē.
optabā mfici p eis sedm carnē
pont p abhōinatōe hi vō p
separatōe pont Ita q̄ nullus
spū dei afflatus dicit ipī ihū
tu es anathema et separatus
a deo prē et spū sancto et aliq
pte mferior hi quorūdā heretī
corū vesana msaniendo dicē
nō tm timuit idēo anathe
mathe et separatōe a deo et eternā
p cussi sūt Et nemo pt dicē dns
ihūs nisi in spū sancto In sac
scptura aliqn dicē pro simplici
sermōe accipi ut ē, nō omis qui
dicit mihi dne dne intrabit in reg
nū celoz Aliqn p ipa re et facto
pont sicut ait ezechias rex ad
ysaiam Nō fuit vbū et res in
domo mea qd nō ostenderem
eis sic et in hoc loco pro re et
facto pont Nemo inquit pt
dicē id ē in corde credē ore cō
fitē digna opa fidei ~~crede~~
crede ihūm diligendo deum
asse assere msi spūs sancti grā intī
secus edoctus Nam ille dic

redit

ihūm deū ēe q̄ eū pri et spū sc̄o
coeq̄lem et coomnipotentem et
hanc fidem qfitet seruando ~~fi~~
~~fermādo~~ pcepta illiq q̄bus vō di
lexio cōpbat Dicamq ihor ipī
bruit cū cōclusiōe Neō pt dicē
dns ihūs ~~fr~~ supple sicuti dicēdo
ē corde ore et opē nisi p spm
sanctū fuit illuminatus
Diuisiōes grāū sūt sī nō me
ritorū idē aut spūs sī sc̄o
manet sp vnus ī oībus et
indiuisus Notandū qd nō aut
diuisiōes meitorū sī grāū qm
dona dei gratis dāt nō ipsis
meitis tribuūt in aut ad
romanos Unus por dedit
illi et fidem suam aut aliqd
et retribuet ei Ipūs nāq
sānctus ī seipo vnus idēmanet
et inmēsus ī diuisus īsepabilis
cū prē et filio si dona illiq diui
sa sūt qm nō oībus eqlit cōfe
rūt Vnde factū ē q̄ cū deus p
diuinitatis potētiā vbiq sit
nō tm vbiq ē p ihabitacionis
grām nō eqlit habitat Dic
ergo mare inmēsū ē et adue
nientes sedm capacitatem
vasorū suorū et differētiam
hauriūt et nō ~~ora~~ exinanit
mare neq euacuat sic spē
scus cū sit inmēsus distribuit
ipe iustis grām suā sedm
qd ipi videt expedire ipe
tamē omnīo ī inmēsitate
sua pseuerat et quātum
vult et cui vult et qn vult

et quo vult dat et mihi nihil minus
habet / qr nulli ext se erogat /
et diuisiones ministrationum
sunt vbi gratia ut episcopis et presbyteris
diaconibus et subdiaconibus
ceteris qr ordinibus q distribuen
te spiritu sancto ecclesie ministri constituit
non p primam deliberationem
sed p spiritus sancti efficiencam
idem autem dnus s. manifestauit
in omnibus et diuisiones operacio
num sunt qr alius operat p spiritum
sanctum maxima / alius mediocre
alius vero minima / idem vero
deus q operat omnia in omnibus
Quem sugius appellauit spiritum
nisi vocat dominum et deum et ter
idem dicendo manifestat se
loqui de spiritu sancto / sed non
separat inde patrem et filium qr
quorum vna est virtus naturae et
substantia vna / horum vna est
opa indiuisa qr viz deus
operat omnia bona in omnibus /
Quibus vobis tollit humana
arrogancia cum sit spiritus sancti nec
magna nec minima bona possit
operari nra fragilitas illicius
monet aplus in trinitate nullos
faciendos gradus dii primum
ponit spiritum sanctum / secundo ipsum filium
dei patrem / qui vnus idem deus
distribuit dona sua manens
in se indiuisus / Vnicuique autem
fideliu datur manifestatio spiritus
ad utilitatem et illud viz q
percipit domini spiritus sancti / et alior
qui aut ab illo erudiuntur / aut
exemplo ipsius in meliorem vitam
instruuntur / et in dei laudem exaltantur
sicut dnus manet / luceat lux vra
coram omnibus hominibus ut videant
opa vra bona / et glorificent patrem
vrum q in celis est / Manifestacio vero
spiritus sancti ipsum eq domini intelligitur
qd ipsi homini manifestat datum sibi
ad utilitatem sua ut recte credat
sicut viuat et vt alii ex eo utilita
tem accipiant / Huic manifestatio
spiritus / ideo dicit qr vbicumq p dona
sua fuit / et illico p operacionis iustitie
maiestatis / hic scriptum est / Ignem
venit mittere in terram et quid
volo nisi ut ardeat / Alii quidem
p spiritum datur sermo sapiencie / quodam mo
pit exponere diuisiones gratiarum et ministra
cionum / q p spiritum sanctum dantur / In
telligitur sapiencia in vitandis malis et
appetendis bonis / scia vero in dispo
nendis ordinandis hominibus / et temporum
fundos sine aut sine agros excolere
domum prudenter edificare familiam
competenter ordinare / ad sciam videtur
pertinere / Alii / Dapia pertinet ad confir
macionem eternam / q credimus deum
trinitatem habere in personis vnitatem
in substancia / scia vero humana nam rem
sicut supra diximus sui sapiencia est sed
gregorius qui veteris testamenti et
nouum legit volumina et intelligit
et utilitatem aliorum exponit sicut
hieronimus / augustinus hilarius et ipse
gregorius scia qui illorum et expositionis
legunt et intelligunt et sedum et ab
veteris testamenti aut etiam nouum
tradit / Est autem sapiencia qui abstinet

quib se a pūo ope scīa qm̄ a pūa
cogitacīōe Itaq; sive sapiām dīui
narū sive scīam hūanaz rez
habeam̄ nō ex nob ipīs ipīs · sī
ex dantis spūs scī gtia propmq
Qd vēō dicit secdm̄ eū dē spm̄
mchil ē aliud nisi dicē Alij dat
sermo scīe secdm̄ voluntatem
eusdē spūs sc̄i vt p eundem
spm̄ scm̄ Alterī ſ dat fides m
eodem spū · t p eundū spm̄
dnūs loquit m euāl de gra
prīs hō ē opus dei ut credatis
m eū quē misit ille 2 aplis dī
fidē dai p spm̄ scm̄ vn̄ dat
intelligi qi qd dat pr̄ p spm̄
scm̄ dat et ipe spūs scūs cum
prē 2 filio qi vnīq ē pstātiu
et opationis cū illis fides
ergo q̄ credimq m deū et
a prē 2 filio et spū sancto dat
nr ē nālit m hoīe sī a deo da
qm̄ si eēt omīb habereī fidē
Alij gra sanitatū m vno spū
de gtia sanitatū dicit q̄ sana
mfirmm vt egri Alij opacio
ōtutū ē eciendis demonibus
et patrandis miraculis Alij
aliis gphia qi spū scō repletus futura
pdicit vl gphaz libros exposit
Alij discrecio spīūm ut noueit
quis loqt ex spū sancto vl quis
ex spū hūano sive maligno
sicut loqbat puella q magnū
questū pstabat dnūs suis de
q paulo spūtū phitonitū ut
expulit et sicut loquebant
magi et mātatores Alij gra
liguaz t veūtates sermonum
ut aplis et credentibq ē cordio
fidei Alij mkpter sīmonē ut
hieronimus q diuinas scīptūas ex
hebreo in latinū trāstulit hīc
aut oia q enūauit et ex plua
opat vnus atq idē spt ad
utilitatē sq totius ecclie in qo
colligit vl intelligit pr̄ et
filius qi inseparabilis ē eoz
opa Diuidens singulis
eiōz dona sua nō tm̄ ipe
diuisus p ut vult qi opr̄ ē
sic ei corpus vnū ē et meb
hī multa et cetera usq ita 2 ps
s cū ecclia vnū corpus ē his
vbis nō debet inflari q̄lib
adūsus alterū qi etsi fr 2 si
nō magnū tm̄ pnū ē ecclie
mēbrū 2 sic oia mēb sive
sint magna sive pua sive
honesta sive inhonesta hūanū
corpus formāt ita hoīes diūsi
meis meīti vnā ecclia edifi
cant et vnū corpus xpi fa
faciūt cū xpo omīs qui ē
capt ecclie ipa ecclia intelli
q ē corpus eius Et em̄ in vno
spū s scō de qo scīptū ē ipe
vos baptizabit in spū scō et
igne Et nisi qb renatis
fuerit ex aq 2 spū scō Qm̄
nos in vnū corpus baptizati
sumus t ad hō baptizati sum
sumus ut ēcē vnū corpus cū
capite nro xpo. Et omīs vno
spū potati sumus qī dicit
potionati sumus vt vnum
spm̄ potauimus qi ipe bap

tismatis omnes vnum spm scm
accepimus nam et corpus non est
vnum membrum sed multa quia vnum
membrum non fit corpus sed multa
ms multum nerus conglutinatum
Dic omnes credentes sunt sublimes
vite meito sunt qui vnum
corpus efficiunt conglutinante eos
spe sancto Di dixerit pes non sum
manus non sum de corpe non ideo
non est de corpe Interrogatur legendum est
et subaudiendum vtique de corpe
est Caput corporis sui et ecclie
ipse est Oculi huius corporis apli
sunt intelligendi De quibus dr
pulchriores sunt oculi eius vmo
sed et predicatores qui sibi atq alios
spiralia prudent Aures sunt fide
les auditores Nares qui destructionis
vim limt mte odores vitiorum et
fetores vitiorum Ods qui dum vari
eloquentia alios erudiunt et doctores
mangi qui opantur vni alii vinat
pedes qui negotiis secularibus
ad vtilitatem ceterorum discurrunt Di
dixerit talis pes non sum ma
nus qui non habeo quod tribuam
vel qui non possum opari vni alios
victum tribuam propterea non sum de
corpe xpi non ideo non est de
corpe sub vtique est de corpe est
de corpe xpi Dic intelligendum
est de aure et oculo quam licet
bonus dicat audire non
sum oculus et predicator propterea
non sum de corpe xpi non erit
si erit de corpe xpi et membrum
non id non est

erit ecclie Nunc autem posuit deus
membra vnumquodque eorum in corpe
sicut voluit Quibus verbis tollit
presumptionem qui quis dei donum
putat suum meritum Quisque enim
in ecclia est a deo oculus et non a
se fit est oculus sic et de ceteris in
telligendum est membris huius enim
aut oculus Quid enim habes quod
non accepisti Quod si essent omnia
membra vnum membrum vbi corpus
esset quod non vno membro sed va
rietate membrorum constat Et si omnes
essent aures aut oculus et auditores
tm aut predicatores quo esset
ecclia corpus cum non constaret me
brorum varietatibus Non pr
oculus dicere manui opa tua
non indigeo quam predicatio alius
victu egeat ex laboribus illorum qui
designatur per manus Aut capi
pedibus non estis mihi necessarii
Ille qui pest subditis non pt dicere
in tpali discessu necessarius cum
eorum opa indigeat non estis mihi
necessarii Dz multomagis
qui videntur membra corporis infirmiora
esse sicut sunt pedes et manus
qui vilibus offitiis quibusque mysteriis
seruiunt necessariora sunt quam
per toto corpe opantur Et que
putamus ignobiliora esse membra
corporis huius honorem habundantiorem
circumdamus Ignobilia
membra quibus habundantiorem ho
norem circumdamus sunt manus
et pedes quibus ornamenta cal

ciamentorum armillarumq; adhibemq
et q̃ inhonesta sunt intra habuda
tione honestate habent Inhonesta
intra sicut verenda et q̃ verecundia
mur videri nuda hys habuda
tione honestate plurimq diuisor
vestibus color honesta autem
intra t oculq naris et cetera talia
nullis egent ornamento si deus
tpauit t fabricauit corpus tribu
endo honorem p̃ ei membro cui
decerat s honoris extrinsecus adhi
buit membro honore p̃ additu
mentum vestium et ornamentorum
que nō hy insitum p̃ natue decq
vt nō sit sasma t diuisio in
corpe quibusdam membris pulchis
quibusdam manentibq inhonesti
si et corpus iam totum honestum
tam nam q̃ ornamentorum gre fiunt
t in adulterium p̃ muliere solli
cita sunt membis sicut oculis toto
corpi videt et pes toto corpi
ambulat et cetera Nos autem
esti corpus xpi et membrum de
membro Dicit de humero prodit
cubitus et manus et digiti de
coxa tybie pedes et articuli
sic sunt subditi membra de membro
t pendentes ex suis ple platis
primum posuit deus aplos in ecclia
sic idem aplius aut Obsecromus
p xpo t vite xpi recordamini
deo horum vite sub rogati sunt
qui sed apli ex precepto dni
compellebant tuisire de regno
in regnum epi veo ecclis auctori

tate est economica residere unicuq
ob utilitatem sibi commissorum ppha
q̃ futura predicit sicut agabus et
ipi apli sicut q ppha dicta
edisserunt Doctores q̃ punitos
erudiunt virtutes q̃ demones
eiciunt alia miracula patrant
Gratias curationum q infirmos
sanati restituunt Opitulationes
qui virus aut fratris aux
iliantur alijs Gentes nationes
sicut in platis regibus et
epis ac ducibus Omnia lingua
sit mere ordio fidei Nunquid
omnis inperitat septuagis sicut
leonius Emulamini meliora
charismata Quibus verbis
ondit hoc esse supius premissa
t ppheciam doctrinam erectionum
demonum et cetera Dy ista q̃
subsequunt meliora sunt quantum
ad utilitatem eorum attinet
q̃ p illa supius positum tm
dei demostrat potestas p ca
noris virtute et muoracione
fiunt p ly aut t p caritatem
fidem et spem hoies instruit
ostrat Glaliat autem corinthij
qui sanam instrue haberet eo
ppq q̃da illos demonia eicere
gratiam curationum infirmis
impetrare sed ondit aplius
meliora de ee et ideo pfectos
nudum esse atq; e ideo hortat
eos dicens emulamini charis
mata meliora t dona
gratiarum meliora ita supius

vt vite xpi posita sunt cetera

p̄mssa p̄nt habē mali cū bōis
sicut iudas aplūs fuit caiphas sic
et balaam cū malus ēt ꝓphe
tauit ꝗ multi in die iudicij dic
turi sūt dñe nōne ī nomine tuo
ꝓphetauimꝰ et ī nomine tuo mul
tas vtutes feraꝰ demonia
eiecimꝰ sed audituri sūt
Amē dico vobis qꝓ nescio vos
Et adhuc excellentiorē viam
vobis demōstro p quā intelli
caritas ī qꝰ p̄cepto tota lex
pendet et ꝓphē Siue via
nobis efficatur qꝓ p eam ad
celestem patriam puenit
ēq magnitudinē āmodo
incipit exponē nigens Ca xiij
Si ligueus hom̄ loquor
ꝗ omnia ī quibus agitur
angelorꝰ caritatē aut nō habeā
inutilis sū hec vba ex supio
ribus aplī vbis pendent
vbi dicit emulamini meliora
charismata zectea Si ligueus
hom̄ loquar lxx sū duabꝰ
q̄ diuisi sūt ī edificatōē
turris et si ligueus eēs āgelorꝰ
loquar et caritatē aut
nō habeā dilectionē viz
dei et ꝓximi nihil sum
Quod dicit loqui angelorꝰ
ligueus intelligit ad extra
gradū qꝰ volebat ōnde
potuisse cātiū sū vnū
siquidem angeli nō ligua
nec palatū hnt vt dentes
utpote spē quibꝰ vba formēt
Cū vō apparēt hoībus supi
corpibꝰ aeris sēdm ligua eorꝰ
loquūt quibus apparēt qꝓ nam
loqui illorꝰ ad deū nihil ē aliud
qꝓ in p̄ncia eōꝰ ēē et deū ad illos
loq nihil aliud ē qꝓ p̄ncia vubꝰ
sui q̄ fruūt quod velut illis ma
nifestē et ipsorꝰ vox in laudē
creatoris ipsa ē admiratio mti
me cōtemplationis Inde se qꝰ
angeli loquūt nobis in effa
bilis sed eorꝰ adiuicem colla
bone voluntatis ē cōcordatio
Inde ergo dicit aplūs Si lig
ueus etiā loq possim angelorꝰ
nihil mi pdesset sine caritate
Possūt intelligi et p angelos
scolastissime loquētes qui
liberalibꝰ artibꝰ instructi pol
litis disseruūt vbis q̄ nouerunt
p hoēs vēō simplicē loquēs
Huic ergo quis simplicē
disputat qꝰ multi q̄rūt qꝓ
ibi oīm edificatio ēē pt sine
liberalis qꝰ multi ambiūt
caritatē ātē nō habeat Fit
velut es sonans aut cymba
lū tynniens Cū fr sicut
es sonat aut cymbalū tynnit
nihil q̄ ei pdest qꝓ nullam
utilitatē ei p̄stūt sic ē homo
q̄ loq ligueus sīne caritate Ke
uera sicut es sonat ⁊ nihil
sibi cōfert nuunt caū ⁊ delec
tat audientes ita ligua
caritate p̄uata ēs q̄ et cym
balū nō a se sonat nisi
ab aliquo tangūt a alicꝰ rei

impulsione commoueant sic q̃ lingua
loqt̃r non p se loquit̃r sed potencia
spiritus sancti p eum loquit̃r Cum ueo
caritatis preceptum exercet unitate
se deo opat̃r Et si habuero prophetiam
uiz ut futura predicam sicut balaam
q̃ de xpo prophetauit Orietur stella
ex iacob et exiet homo de israel
Et si nouerim mysteria omia sed secta
veteris et noui testamenti Et omem
sciam et notitiam tam diuinam
q̃ humanam rerum Et habuero
omem fidem fide qua transferam
q̃ a dno omno sinapis compat̃r
non p modicitate sed p feruore
qm tutum manifestat cum uigoris
sit certum sic et fides tuta
admisitatibus ondit cum sit
fortitudinis Ita ut montes
transferam de loco ad locum
vl demones ab hominibus eicam
caritate autem et dilectionem dei et
et proximi non habuero nichil
sum et nichil utilitatis mihi prestabit
Intelligit qm quidam corinthios p inuidiam dei hominem agebant
et propterea quasi propinquo se putabant
sed exhortatur ad id quod est preceptum et ad caritatem Et si distribuero in cibos pauperum
omes facultates meas nisi preceptum
dni dicentis si vis perfectus esse vade
vende omia q̃ habes et da pauperibus
Et si tradidero corpus meum ita ut
ardeam sicut hauretius est ustulatus
et hoc non fecero tamen dilectionem
dei et p proximum michil mihi prodest

De pomit apostolus p omibus hominibus
Caritas patiens est Quia per caritatem
patiens esse q̃ utilis est sicut videt
loq̃ quasi de re animam habenti Ita
caritas utilis est q̃ p se non patit
ideoq̃ p se non est Cum autem patientiam debemus intelligere hominem
caritate habentem Itaq̃ q̃ habet caritatem patiens est tolerando aduersa
qm p tribulationes puenit ad
gaudia regni Benigna est et
valde bona qm non solum non reddit
malum p malo sed insup bonum
p malo cibando inimicum et
potando Caritas non emulat̃r
Duplus aut emulamini charismata meliora id est mutuamini
studete et sequimini ibi accipit̃r
in bono hic autem in malo Non
emulat̃r dicit et nulli inuidet
alienam felicitate non torquetur
Non agit perperam et non agit aliquid
pruse Quidq̃ enim rationabile
fit qm primum est perperam dici potest
adulterialiter Non inflat̃r et non
extollit non in superbia erigit̃r
non est ambitiosa Ambitio est
desiderare et omibus q̃ caritate est
plenus non desiderat neq̃
cupit potestate exercere super alios
qm maior cereis non vult apparere Non quirit sua sunt et quod
sibi solummodo utile est sed quod alius
vl certe qm pacies non quirit q̃
sua non sunt et omdcam qm
inimicis talionem non reddit
Questio orit in hoc loco cum

cū iōēs dicat deus caritas ē
quare aplūs dicat caritas nō
quirit sua sūt Que triplicē in
telligi pt Alie enī intelligēda
ē caritas sedm iohāns ūba
alie sedm pauli Caritas sedm
iohāns ūba ipe deus intelli
qui caritatē infūdit ī cordib9
fidelīū - iuxt qd iohānes aut
Caritas dei diffusa ē ī cordib9
nris p spm sanctū q datus ē
nobis Sedm paulū veō p
caritatē intelligit hō caritatē
hnis q nō quirit solūmō q sua
sūt et qd sibi vtile ē sed qd
alys vl ipe q caritas ē nō quirit
q sua sunt qr venēs ī mūdū
p icarnaciōis misterīū nō qsiuit
que sua erāt ⁊ nō qsiuit iusto9
ꝑ ꝑtōres Dicamq ⁊ tēio mō
Caritas ⁊ ipe deus venens ī
hūc mūdū nō qsiuit q sua
erāt Quid eāt suū ut ab
oī creatūra adorarēt glorifi
carēt venerarēt sicut deus
et ēator oīm Dz ipe nō qsiuit ista q
honorē nō regnū nō timorē sliacrāt ⁊
ab hoīibus ꝑ q erāt latronū hoīib cōpte
micidarīū nēq maleficorū hoīm
sputa vlq colophos alapas irri
siones vbera crucē ⁊ et morte
Et sicut ipe nō qsiuit q sua sūt
erāt ita et nōs nō debemq qrē
nra ꝑ aliaq Nō irritūt id ē
si eiā lesa fuerīt nō puocat
ad iracundiā siue furore nō
cogit ad vindictā ut malū
reddat p malo Nō cogitat

malū ⁊ nō solū nō fāt ꝑ non
cogitat ut alīū nocat Nō gād
sup iniquitate ꝑ pcūs tristat cū
videt quēlibz p aliqd scelus ruē
Congruūt at veitati ⁊ opibus
iustīe vl eq illi q ī veitate
et nō ficte fidelis ē Qdiā suffert
ꝑ adūsa pacīē Qdiā credit q
cōtinēt in veterī testamēto et
nouo vl q pmittūt a deo electis
ī futūo regno vēa credit ēē
Porro oīa speiat qr insi credēt
nō speraēt Dignūdē spes ē erpto
futūōr bonōr Qdiā ꝑ adūsa
sustinet Caritas nūq excidit
⁊ ab hoīe se habente nūq labi
nūq cadit Due ꝓphēcie ena
cuabūt ꝓphia ē q de futūolog
qd cū venerit nō erit iā necē
ut ꝓphetet Ponat vnū ex ꝓ
ōibus ꝓpheta xpe ad vnde vetūq
eo venente nō erit nēe ut hic
ꝓphia amplius ūtinet sic de ceteis
intelligēdū ē Due lingue cessa
būt Qnia sicut ant trm babel
vna erāt lingua hebrea sicut
quidā doctores putāt expleto
iudicio ipa remanebit vna
Reuera ī multis lingus veitas
ē vbi ē veitas ubi dissencio
ergo ni lingūarū veitas Due
scia destruet pūs et pte nō
habet Cū plenitudo sce ve
nerit eo ipe sit mutpfta destruē
⁊ ī melius mutabit Erpte ei
cognoscimus nō ex toto et
de deo et de beitudine scōr
et ex pte ꝓphetamus ipe qd ex pte

vaietas
vaietas
vaietas

q sub diaboli impcio tenebāt
vm ipe dicit nō vos vocare
iustos ꝑ ꝑtōres

scimus ex pte etiam predictum. Cum
autem venerit quod perfectum est. scilicet quod totum
est et integrum quum revelatum fuerit
nobis deum contemplabimur eum sicuti
est et immutabimur quod
ex pte est sicut ait iohannes apostolus
cum filii dei sumus nunc apparuerit
quod erimus. Scimus autem quia cum appa
ruerit similes ei erimus quia videbimus
eum sicuti est. Cum enim puerulus loquitur
ut puerulus comparationem dat nutrix
tenneti et ad hibitum exhibet humanum
quo ondat suum quia habet
in pnti esse qui infantia. et futurum
qui vile robur quod habiturum
perfectum habitudinem vitam. Cum autem
factus est puerulus loquitur ut puerulus
balbutiendo et imperfecta verba pro
ferendo. Dapreba ut puerulus
lenia sic inconvenientia cogita
ba ut puerulus de locis et risum
hinitibus. Qui autem factus sum vir
et cepi sapere perfecto euacuauit
contempsi quae erat puerili quo
quam expetebam abhorrere cepi
In hac ergo vita puerili sumus
ad comparationem future vite quasi
hic vita imperfecta est utri et sana
Videmus nunc per speculum in enig
mate tunc autem facie ad faciem
Ad hoc tendit promissa comparatio
sicuti quis videt per speculum
vultum suum et inde discedens
obliuiscitur qualis fuerit sic et
nos de deo et de futura vita
quid parum perspicimus et hoc in
enigmate et in obscuritate.
ut cum sumus carnei ea quae solae
spiralia sunt ad liquidum capere
nequimus Tunc autem in futuro
facie ad faciem et pnites pnitem
deum videbimus Nunc cognosco
ex pte si deum tunc autem cognos
cam ex toto sicuti et cognitus
sum nunc quia intrinsecus et exterius
totum me nouit Et sciendum
quod non sic sicut per equalitate
ponit. Aliter eum cognoscimus
a deo Aliter cognoscimus illum
Quia ille cognoscit cuncta
ut deus nos cognoscimus
illum ut creatura per cuius donum
Veritatis sicut nouit ille nos ex
toto sic et nos ex toto cognoscimus
illum Ille cognoscit nos ut deum
decet nos cognoscere eum ut
glorificate creature conuenit
Nunc autem manet fides spes
et caritas tria hec hec tres
virtutes non quidem sunt unicum
et idem in hac vite tpe et copu
lantur una ut sic altera sine non
possit Qui enim credit in deum
speraret quia ab illo premium
preceptorum et quo magis speraret
eo magis credit illum et ideo
habet caritatem quia diligit illum
et primum Ea enim que ee
credimus etiam nobis promissa
nos acceptuos speramus hys
veo delectati amplius in caritate
feruemus veracite enim crede
re non possumus nisi ea quae promissa
sunt speremus nec poterimus susti
ne promissa si desit fides fidei
felicitas firma nec adeuit
firmus spei vel stabilitas fidei
nisi fuerit perfecta xpi caritas in
nobis quae et fidem ut precedat

adunet et spem expectacione
corroboret quando at hys spe hor
s. ꝑ utrib⁹ fide scil et spe ē caritas
nr mirū filius dei caritate i di
lcōe et nō nrīs meritis hō fcs
ē et redeptor mūdi q̄ dilexit nos
et tradidit semetipm̄ p nobis
oblacionē et hostiam deo in
odorē suauitatis Hac deus
pr̄ misit eūdē filiū i hunc mūdū sim
hac spr̄ sēs effudit cordibus
eōr̄ fides nāq ē q̄ deū ēnita
tem habē in ꝑsonis et unitate
in trīa credimus mistica q̄ in car
nacionis filij dei Spes ē expt
expectacio futurōr̄ bonōr̄ que
nr deū ē apperimus nr gsecuti
i re sumus Caritas q̄ deū pximū
q̄ diligimus cū deū in i q̄o sunt
prima q̄ ꝑstolant facie ad faciē
videmus nichil remanebit qd
de futurīs credat aut vlt̄ speret
diligent vero p caritatē omni bonor̄ dulcē
diliget et deum pximū quidē
de illis sicut et de seipsis Ideo ergo
caritas maior ē fide ac spe q̄ illis
cessantib⁹ ac deficientib⁹ ipsa in
pnti seclo cū ipsis ē et ipsa sola ieiu
nū pseuerabit a ipsa sola ꝑducet
nos ad xpm̄ ipsa sola fruet̄ gr
gaudio sempiterno i pnitissimo vultu
dispositionis dei Dermonū ~~[illegible]~~
ētractacio supior Jam qualis
et quanta sit caritas nō pedū
via ꝑ moriū ipso docente discat
Si linguis inquit loquar hoīm
et angelor̄ et cetera hoīm vl
angelor̄ linguis manē facundia

quorūdam hoīm significata atque
debema qui oia q̄tūs voluerit
accurate quidē copiose atq̄ elogij
enūciāt sī quamuis ornate compo
site q̄ disserentis tm̄ si docendi
officium vanitati magis placendi
q̄ refulendi caritate suscipiant
nō ut alios doceant sī ut se doctos
ostendant nr profectū sī plausum
a suis auditoribus q̄rant sī
totam cōscie diligēciam tm̄ ifferant
maledicentes ad lingua et studio
sius eloquēciam ve velmt curare
q̄ vitam i supellio varie locūta
tis elati dicta sua magis cupiāt
laudari q̄ fij nr de sanctitate sint
opeis sī de simonis eluctubrati
venustati solliciti nūq̄ nā tales
melio eramento sonant aut hy
menti cymbalo cōparant q̄ i mo
dū tinnientis eramēti vt cymbali
pclara quey appetūt sonare q̄ fare
nr erubescūt a se ipsis aliis vituendo
q̄ pdicant discrepare q̄ ut quo
turpitudinē sue cōiūsacionis ob
nubilāt honestā pdicare nō cessant
nō ut auditores sui eor̄ pdica
cioē pficiāt sed ut ipi videant
curare q̄ pdicant Si videamus
q̄ hys adiectat aliud Si habuero
inquit ꝓphiam et nouerī mysteria
oia et cea sī nō ad hs unū di q̄ ēt
ēsi aliq̄ bona sine caritate habē
aliq̄ nō possunt sī q̄ nichil psunt
habentib⁹ ea si a caritate deferēt
ipsa aut et hic uera ē ut oia
bona summi boni caritate habentib⁹
psunt et ibi eis ex pfecta ꝑmanebit

cū omīb pseuerantes in se ad visiō
dei pduxerit Ceterū gphia et miste
riorū omīm vl' notitia vl' scia nr
nō et ipa fides vl' certa talia q
nō pfrōm fidelīū si fragilitate
necessaria iudicant in illa pfrōe
frōr q̄ i caritate radicati tenuīt
puenientibū nocia ēe nō poterit
cū illis i corpabilis meliora ac
pfrōra sicf successerint qr nr
gphia ibi opus erit cū ad illud qd
futūm pmittebat impleta pduxe
rit nr scia q velut luīna quedā
mlta seti nocte fideles illuīat cū
i illo vite die sol viuo effulsēit
nr mistrior notitia aut ipa
fides nocia erit qm p ea q p miste
riū sig mficabant et credebant
ex fide pfrō xpiana pueneīt Cā
tas vō hic quidē nocia ē q nos
separat a diabolo purificat a
pcō reconciliat deo si sibi pfrē
erit cū pfrōs deo a qo eis dona
ta ē cōmūxerit Ad ho aplūs lādē
dīne caritis amplificans adūgit
dicens Si distribuero in cibos
pauperū omīs facultates meas
et si tradidero corpo meū ita ut
ardeā caritate aut nō habuero
michil mi pdest Nō timeo si
cut nō quid si ppt quid faciaq
ut illa vlta examinatōe iredū
t. elemosine vl' tradicio corpis
i morte qd poterit nō hīntibus
caritatem ipa go caritas hīnda
ē ipa scetūda sme qua nr eleōsie
nr mortificat siue occisio corpis
nr illa oia supius dta vl' alia
quis quis bona pduxerit
aliquos ad salutem qr qlibet
actio bona vl' passio msi ex
fide q̄ p dilcōem pcī dāpna
bilis remanē poterit nr deeit
aliquid boni quibq caritas oīb
iqnamēti mūdano et bonor
omīm mr affluit Cōmiqdē si
caritas parens t bemigna ē si
nō emulat nō agit pperam
nō inflat nō t ambitiosa nō
quirit q̄ sua sunt ceteraq
Si oia suffert oia ēdit oia spēat
oia sustinet eis i quibq fuerit
omīa q̄ hi mptit Et quid illis
pt in hac vita pfectius q̄ tātis
habūdāt caritate i se nr regnā
te virtutibq? cōcito p mde qm
videmq aliquos patientie
melle fundatos i concussum
pectus seuientibq malis opponē
habūdātia sce bemignitatis
locupletatos bonū suū velle
cū oībq cōcē habē nō aliqbq
ardentibq iniudie facibus
coqui nō agē pperā si fmr
cū oībus quibq debz pūitas
exhibēi nullo fastu pnitiose
bomitatis inflati michil eor
q̄ sūt crimine cupiditatis
ambire q̄ sua sūt pie cōsi
deratis bonor q̄rē nulli malū
q̄buslibz irritatos iniurijs
cogitāē nō sup alicq i iqtate
si de veritate gaudē omīb iqe
tudines fūdata ai tranquil
litate sufferre pq hac vitam
diuinitq penās cōminatas
credē metuendo p missa
sīma ppetarē gaudendo

revelacione filiorum dei desi
rare fortit sustinendo Cum
vero videmus ista et hujus sulia
bona aliquos posse noverint
non eos magnitudine virtu
sue quod volunt ardent et facunt
si bnficio illius cuius que
non est ex nobis sed diffusa est in cor
dibus nris per spm sanctum qui
datus est nobis Cap xxiij

Sectamini caritatem
i. prosequimini id est verbum
continuacione rei pt
sicut et ubi hospitalitate sectabis
emulamini spualia s. bona i.
mutatim studetote inquirere
spualia id est per spm sanctum dona
dant et virtutes operamini
lingus loquendo de moneb
exciendo sed magis emula
mini diligite ut ypheretis i. ut
apte yphas ceteros qui libros ve
teris et novi testamenti exponat
hic qsq agit yphas est, ipse per caritate
id est sulit ceteris hi spm sanctum qui
loquuntur est in yphis Qui loquit
lingua s incognita et per grima
vel in obscuritate sermonis non
hoibus loquitur ipse non intelligit
quod ab eo dicit sed deo qui
novit omnes linguas et insup
novit in platam Nemo enim
audit i. nemo astantium intel
ligit id ille loquit in quo habi
tat et notitia ipius lingue continet
Audientes hic non noverunt illam autem
linguam latent eadem misteria
Sapit qui stans loquit misteria i. ex
tulit per illum homines

Nam id yphat i. qui yphas alias qui
scripturas a deo sermone docet
hoibus loquit ad edificacionem
intellectus ipse intelligit id proferunt
a doctos et solucionem questionum
addisat id exhortacionem ipse exhor
tat alios ut desiderium habeant
explanandi. et possint alius exponere
et consolacionem ipse accipiunt in lin
gua sibi nota vim alii extollunt
in ignota Qui loquit lingua
s incognita alius aut in obscuri
tate sermonis semetipsum edificat
et non alios ipse tmmo intelli
git id loquit qui autem yphat ma
nifeste loquens yphas explanando
ecciam edificat i. convertit fideliu
Ne diceret cornithii iudeos nolo
aplc paule loqui lingus subdit
aplus Volo autem vos loqui
lingus s varias si magis
volo ut ypheretis i. ut dicta scri
pturarum obscura illuc pducat
apte explanando nam minor est
qui yphat i. id apte docet et
exponendo yphas id loquitur
lingus nisi ut mag forte id per
tet plano sermone id loquit
in alia lingua ut ecciam edificacio
nem accipiat s. ex eo mag pta
tione Si interpretatus pt ille id
loquit lingus non est minor
illo illo qui explanat yphas
ipse ipsam ecciam ipse sili edifi
cat hic enim maius est id oibus
prodest Nunc autem fres si venero
ad vos lingus loquens quid

quid vobis prodeo. Si loquutus fuero
lingua vobis incognita nisi vobis
loquar aut in revelatione i. inspira
tione manifestaque sermone aut in
scientia aut in prophetia aut in doctrina
hec quatuor unum significant
Cum quis sine anima sunt voce dancia
sive tibia sive tacco sive cythara
nisi distinctionem sonitum dederit
ut sedem acumen aut gravitatem
vocis sonitus distribuat instru
mentis musicis hic dicit quia sicut
sonitus cythare et tibie sonitus
insuavis est nisi distincte sonuerit
ita vox predicatoris sive doc
toris nulla utilitatem hy
neque delectat audientes si non
intelligerentur si loquut. Etenim
si incertam vocem dat tuba quis
parabit se ad bellum? Fuit mos
apud iudeos ut in initio mensis
clangerent tubis et in solempnita
te tabernaculorum vini et festi
vitatis tubarum appellat sicut
pro Vulgata in neomenia
tuba in insigne die solempnitatis
vestre Erat enim mos ut imminente
bello tubis buccinarent et erat
in sonitu dura qui ad bellum et
qui invitabat ad diem festum
Si autem confuse quis tubas audis
set insonare ad quod spacia debu
isset quo poterat scire? Si doc
tore lingua incognita loquente
aut in abscuritate quo auditor
poterit intelligere? Acsi dicit
Si vox tube incerta fuerit utrum
vox solempnitatis sit an belli
nemo discernit ita et vos si
repentis loqui linguis varis
ignorabunt auditores vram
predicationem Per autem sermo in
telligi debet ut possint ad
spiritale bellum se xpi milites
preparare Eritis in aere i. tamquam
loquentes tam multa ut puta
quia linguarum sunt i. quot lin
guarum genera sunt in hoc mundo in
michi sine voce e. Id sic erit
auditori si lingua ei incognita
loquuti fueritis qui omnis lin
guas preceratis Anima sicut
quid omnibus ei loqueretur non
prodesset sic et vos michi
prodestis una aut duabus
linguis loquentes in quibus
linguis michi sine voce e. et
tunc illa vox non rapit ab illis
qui notitiam linguae non habent
videoque iamque pfert sermo quem
non intelligit Si ergo nescio
virtute sive intellectum vocis
audite Ergo et ego loquor
barbarus et qui loquitur mihi bar
barus Similiter et te loquente mihi
hebraice videberis barbarus
Illud preferam symbolum grece quod
sit reperiri septem et sit latinum
non grecus barbarus tibi sit
Iterum Si tu greci sermonis
aliquid didicisti et reperis
similiter loqui. quia tibi sermo videt
bar barbarus sermo te quasi
barbarum me Sic et vos quem
verbi gratia Ergo sum greci ni
si hebreus. si loquitur reperiar
et videbor barbarus

emulatores estis spirituum et qui
studium habetis spiritualium donorum
ad edificationem ecclesie querite
ut dona spiritus sancti habere ut et ipsa
habentes fructificentur alius
Nam qui loquitur lingua non obstruat
et mirabilia orat ut interpretetur
et orat deum ut det illi utilitatem
interpretandi ut quod loquitur in una
lingua possit exponere alius in alia
nam si orem lingua mea mirabilia
et in obscuritate sermonis spiritus meus orat
mens autem mea sine fructu
et vis autem mea sine utilitate
aliquid est qui non intelligo quid dico
Quod per spiritum intelligitur anima
ostendit euangelista inquiens
de domino Inclinato capite e
emisit spiritum et animam manifestum
est ignorare animam meam sine in
telligentia si loquatur lingua quod
nescit sicut et solet latinus
hominibus graece cantare oblectatio
sono verborum nescientes tin
quid dicant Que cantilena
sine fructu intelligentie Quia
enim fructum habet qui igno
rat quid loquitur Quid ergo
faciendum vel quid est
utile vel necessarium Orabo spiritu
et loquar anima Orabo mente
et loquar intellectu quia illa sunt dicen
da quod et proferantur utilitate et
intelligantur manifeste Cete
si benedixeris spiritu quis supple
tor locum idiote et si spiritu solo illumina
tus bene docueris et bene loquutus

fueris audientibus in lingua
incognita quis supplebit sine
quis implebitur cum illiquid te
audit non intelligit ubi tua
Idion dicitur proprium inde idiota
dicitur propriam linguam tantummodo sciens
in quo natus et nutritus Hi igit
talis astiterit ubi dum aut mysterium
missae solempniter celebratur a sacerdote
facta aut eucharistiae benedictione tribuitur
quid dicet amen super tua benedictione
qui nescit quid dicis et cum responderit
verbum confirmatorium quod dicit amen
cum ille tam gracie lingue peritus
ignoret quid tu barbara illi lin
gua loquaris non adeunt alius qui
per illo sciens quid tu dicas respondeas
amen et verum est quod dixisti vel fiat
ita Nescit quippe ubi sermonis
clausula et sensus finiatur et quid
dicas nescit tu quidem bene deo gra
tias agis sed in lingua tua nota sed
alii non edificatur qui nescit quid
dicis Et ne diceret cormithy
de apostolo quod ipse non habet spiritum
sanctum et varietatem linguarum non wt
ut nos habeamus subintulit Gratias
ago deo quod omnium vestrum lingua loquor
loquor Quinque sunt dre gracie lingue
sicut in pistiam dans prudens
lector invenire potest omnis has nove
rat apostolus et plures alias Inecta
volo quinque verba meo sensu loqui
ut et alios instruam quam decem
milia verborum in lingua sed incognita
alius vel obscuritate sermonis
Simplicitate autem apostolus sic

quinq; vba pferre i conuetu fide
lium ut intelligant ab alys qui
dere mlia sunt pfrri aliorum
vtilius dicat paucis vbis in
aprone sermones loqui qd oes
intelligunt q plura ozone habe
in obscuro Nolite pueri effici
sensibus puerilis e sensus ide
puerilis agit q obscuro et poluto
sermone ppt iactancia loqui qrit
malicia puuli estote i aliem
sitis a malicia velut sunt puuli
sensibus aut pfri s estote Desu
pfrius e qui sic alterius vtilitate
sicut sua queritur In alys linguis
et labyis alys loquar pplo hunc
vnum significat qd dicit linguis
et labyis hoc in ysaie libro q
nunc lex appellat ab aplo ff
sptu e et hoc pphia sic nouo
testamento pdicta e In lege
morsi pcutes varys mois
punebat ex pcepto dni Alia
lingua loquit dns in euangelio
ip pcedores no papit occidi si
ad pnitentiam hortat dicens pen
penteciam agite app mitabit ei
regnum celorum Ibi commendat
ermaioz i euangelio bap
tismum Ite baptizate omis gte
Ibi sabbatum hi die dimtm et onu
a pcis Ibi sacrificia pecorum hic
corpis et sangnis sui misterium
et nec sic audierunt i credulitate
dei dni i no obedierunt
Talis pcedentem disputacioz
apli die penthecostes venit

spus scs sic credentes i ihm
et cepit loqui p ut spus scs
dabat eloqui illis Adeant
udei ex oi natione q sub celo
e et qui pdestinati erat versi
i ad imitacione credidit in
xpm et salui fri sunt ceteri deo
lig ta mira audire noluerit
xpo credere p aplos eius linguis
loquentes Lingue in signum st
i mirabilium sunt non fideli
bus q sauit deo nichil impos
sibile ee si infidelibus qui de
dei potencia dubitat Ibi
gracia Paulo loquebat oibus
linguis non xpt se si xpi mi
nistros dnisarum gencium qs
xpo lucrari voluit volebat
pphie i sptuas exposiciones
non infidelibus sunt qui non
exaudiunt sptuas si fideles q
diligunt sptuas Si ergo conue
niat vniusa ecia i vnum et
omis linguis loquat et singuli
sua lingua intrent at idiote
i pria lingua cotente et intret
infideles sine pagani nonne
dicent quid insanitis de
quid i amencia et i frenesim
versi estis et hoc ideo qi
omis loquimur confuse et quod
dicitis non intelligunt Si
at omis pphetet i sptuas
vanitis explanet Intret
quis infidelis vl idiota
rustica tm lingua cotentus
convincat ab oibus s i fidelis
ee vl idiota diuidicat ab

omnibus qp nisi prmam agat
dapnandus sit Qd occulta cordis
eius manifesta fiunt et cogitatio
nes pue et vicia q illis pdica
tores putant late du ipi dispu
tant cot vicia manifesta fiunt
ab ipo q dicit i veitate qp ista
oia cognosco i me ee Dic
refert btus augustinus quoda
loco qd aliqui du facet sermone
ad plm introiuit qda scelestus ho
stratiq se no attendente eg sumo
usus e con illis hois vicia Ille at
gsiderans se a deo pontifia revela
tu consus et penites salutem
obtinuit Dic et i vita sci cesarii
arelatensis epi legi qp spus sci
ita eg sermone disponebat
ut omi gsciias ubis suis contet
qi sibi eas omis auditores indi
casset a p manibus habet septas
et cadens in facie infidelis vl
ydiotis humilians se adorabit deu
pnucians qp ve deus tq nob sit
q eia sua gsciam revelabit
vobis Unusqsq at psalmu hi
de quo debi disputare Doctina
hi et exposione libroi Apocalip
sim hi et revelatione a deo sibi
in corde manifestata p qua vah
intelligere dinas septuas lingua
hi. qua pferat et interpretet dicens
sic dr iste sermo i illa lingua
et sic resolut in ma lingua.
Dua lingua vi ignota quis
loquit secdm duos s. fiet illa
allocutio a multis tres et aut
qd multu e secdm tres fit Et
p partes loquat ne simul videant
ee amentes sic omis coperunt loqui
ut unus interpret et unus sic interpret
q exponat et interpretat illoi lingua
obscura vl ideo eia p partes loqui
p partes ut interpres possit interpta
p singulos et e sensus In conuetu
unq aut duo vl tres loquat ni
ipi simul. sed p partes. ita fit
qd unusqsq loquit ab interpte
manifestai possit astantibus
In aut no fuit interpres tacerat
s. doctor q hi incognita lingua
Si aut loquat ac deo orando
vl legendo qp ipi nota sut cetera
linguai uba pphe et explanatoes
Duo aut tres dicut sive loquat
qp tore duoi vl trii testii stet
omne ubi Ceteri veo s. pphe et
doctores vl explanatores pphai
Diiudicet si quid amplius a
mnq loqui nce sit et discernat
eia vtru secdm veitate fidei
illi doceant Qd si alu sederit
ret revelatu fuit a spu sco alit
qi ille doceat aut aliud prior
qui loqbat taceat ad hora Sedm
more indeoi loqui qui ho ordie
residebat i synagogis suis vi
ut scribet et pharisei doctores
legis sederut in cathedris qui
minois dignitatis erat i subsellis
et stabellis et scamnis Vulgatis
veo plus et simplices quiqi in
paimeto et sup mattas resi
debant vii dicit aplus Si illi
fuit revelatu qui sedet i cathe
dra alit qi expositor loqt aut

alicui cor q̃ sedent in subsellis
vl' in pauimento taceat qui ãtea
loquebat. protestus enim omnis p
singulos prophãe ut omnis discant
et omnis exhortentur. Sicut doctores
nõ equali gracia docti vl' mututi
sunt / ita et auditores quadã in
equalitate capacitatis differre
probantur. Ideo pfti docti pfectos
auditores in sensu doceant / ~~in~~
minus docti minus capaces istruãt /
Sic singuli pnt prophãe t. dicẽ p
singulos ut vnus pq vnũ loquat
et sic p ordinẽ predicto expleat /
Spus prophãr / prohetis subiectus
est. Spus scs qui loquutus est p
ysaiam ieremiam et alios prophãs
~~et alio~~ veteris testamẽti / p prophãs
q̃q̃ noui testamẽti sicut fuerũt
apli et explanatores prophãr / qui
prophe nõ timẽto appellantur / illis
omibus spe sancta subiectus est
quodãmodo qm nõ cogit subito
t voce principe / sicut maligni
spes i energumenos et errati
os / sed cor pfãti tribuit
qm loquatur et qm sileãt vbi grã
prophã t. pdicator quidã vult
sermonẽ ad plm facere velut
ceromina prophe librũ exponẽ
ad dẽ ei spus ut instruat et loqtur
p illũ ut cepit loqui nõ ill illo
tm ut tetigerit librũ fecit eum
principe vocem velut frenetica /
Et bn idem / spus scs qui fuit
olim in prophis dẽ ee in expla
natoibus illor qm nõ alit valuerũt
explanare vba spus scs neq
in lucẽ pducẽ obscuritate illor /
~~qm nõ alit valuissent~~ Aliter
Di legeima plitali nuo spus
prophãr / prophis subiecti sunt
nte e ut intelligamus p spe
dona spe scs linguas t. vir
tutes erectiones demonum
sapientiã gsiliũ et reliqua /
Hec aut dona sic sũt deis
subdita e ut qui volũt exercẽt
illa / et qui volũt reticeant qi
occulta / His vbis dat intelligi
q̃ multi simul doctores sunt
qui nouerũt p spm scm / quid
loqui debeat / nõ tm ita ab ipo
spũ sancto impellũtur / ut vno
loquente tace alii nõ valeant /
Nõ enim est dissensionis deus
sed pacis / q̃ deus pacem et
nõ dissensionẽ docuit / qm vnus
cõm alterũ tumẽs illo adhuc
loquente loqui temptabat dis
sensionẽ faciebat / et his deo
execrabile erat Sic in omibus
ecis t. sic et vos. ut vnus / doceo
vl' duo vl' certe tres i cõuentu
doceant et p ptes et vnus
interpretet et si interpres defuerit
taceant / mulieres in ecclia
taceãt nec seminet errorẽ
sicut eua prima mulier fecit
subdite debet ee viris q̃
mulier de viro suptia / nõ
vir de mulie et q̃ p eam
vir subditus est Sic et lex
dicit t. deus p genesim ieces
sub viri pstate ecis Im a vob
O corinthii sbiũ dei processit

s ad alias gentes Inflabant
corinthij quasi ex illoꝝ cetere
gentes credidissent in xpm et ab
illis eet diffamatu Ideo aut
aplus An a nobis ubu dei et
fides xpi vl eij euagelium pressit
ad alias gentes Inflabant
eia in hoc quasi solis illis salg
qui in xpo e p priarchas et
pphas fuisset pmissa et hoc
e qd dicit apl Nam vos solos
pucmt ubu dei Si quis vide
ee pphsa et sapiens et doctor
et explanator scpturaꝝ Nam
spuales qui spualia rapere pos
sit cognoscat que scribo
vobis qm dni sunt mada et
intelligat et pbet qm dni
e madatu Pseudo apli a
se ipis et a diabulo loqbant
Aplus aut paulus et reliqui
dei madata pscrebant Ideoꝝ
hijs ubis tangit illos qi p
lucris tpalibus et desideriis
homm no dnna sed humana
docebant Si quis aut igno
rat sed hec mdata dni igno
rabit et si quis repudiabit
nec appbabit a dno in die
iudicij Itaq frres mei in fide
emulamini et studete ote et
diligite pphare et scpturas
mkpretari et apte exponere
et eia si quis vul pt loqui
ligius nolite pbibere tm ut
habeat mkpretem Omia aut
honeste fiant in vobis id e

repudiat l' no appbat hec mdata
dni

sme dedecore Capu iiii

Notu vobis fcio frres ad
memoria vobis reduco
euagelium qd predicavi
vobis qd et acepistis in quo
statis p qd et salueimini Fuat
aplus apd corinthios prmu
tmu et ser mses predicans ill'
euagelium sed pg eius discessum
introiecti in eos pseudo apli
qui negabant xpm ex vgine na
tu passu a mortuis suscitatu
negabant q resurrectione gna
lem futuam Ideo compulsus
aplus recapitulat q illos pris
docuerat vn dicit Notu vobis
facio euaglium qd acepistis
sive suscepistis a me vl' acep
tu a me habuisti in quo statis
In prma qq plebe fideli duo sunt
pli pi pfu et mpfu Si hij pfros
in fide alloquit utru qm mp
fros subiugit Qua roe predi
cavi vobis si tenetis nisi
frustra credidisti Literatura
hij usiculi mmq qdda sensq
videt habere qm pulchrij sonat
in gco Nondu qz mtragatie
atq increpatie ee legendu
Igit dicat ita Quod utilitat
acepistis in hij qd predicavi vob'
si mo decepti a pseudo aplis
alit sustinetis nisi qm frust
sive tamt credidistis in hij
q a fide recessistis Dicit go
q roe predicavi nob' ubu
dei fidei sive q utilitate si

sme dedecore

si tenetis. sicut mō aliter qui tūc
audistis nisi quia frustra cre
didistis. Hanc me prēdicante
adepti estis fidem superfluam
et nō veram. nō ē ita quia vera
et nō falsam vobis docui. veram
quidem fidem et credulitatē Ergo
qua rōe prēdicauī vobis nisi
quōd frustra credidisti ignoro
frustra q credit qui ab ipsa fide
postmodū se recedit Iam ī
sequentibus exponit quid prēdica
uerit Tradidi enim vobis primus
et in exordio mee prēdicationis
quōd accepi scilicet a cristo quōd mor
tuus ē secūm scripturas Scrip tu
ras veteris testamēti meditat
q futuram possionē xpi continē
tur Dicit et ysaias Sicut
ouis ad occisionē ductus
ducet et sicut agnus nō aperiet
os suū Et quōd sepultus ē secūm
scripturas Dabit ī quit ꝓphā
impios iudeos p sepultura
et diuitē p morte sua Et iterū
Erit inquit sepulchrū eius
gloriosū quōd ē nulli
dubiū ē sepultū esse Et quōd
surrexit tertia die secūm scriptu
ras Diuisiauit nos pō duos
dies ī die tertia suscitauit
nos et quōd visus ē cephe.
Cephas syrū ē et hebreum
petrus grecū et latinū lucet
certū lo cū nō diffinīt eiā
geliste vbi apparuit ei tūc
credēdū ē quōd ei apparuit.
et pō hec undecim Octaua
vz die resurrectionis suē
qui cū alijs erat thomas
deinde visus ē plusq quingē
tis fratribus simul et credenti
bus hō quōd verū ē licet eiā
geliste nō cōmēorent Exq̄bus
multi manēt ī corpe usq
ad hūc s. quos si vultis me
rogare potestis Quidam
autē dormierūt et mortui sūt
Quōd et ideo dicit, quōd facilius
potuerūt sustentari a xpō suscitati
a somno mortis q̄ quis
a socio suo a somno lēuli
deinde visus ē iacobo q
spōsponderat in cena nō
manducaturū ā bibitus
donec videret xpm a mor
tuis suscitatū deīn aplis
fratribus et ī mōte vbi ēstituē
rat eos ire et qui celos pe
cyt Nouissime aut omī tāq
abortiuo visus ē et m ab
ortiuus ē q sme legitīo tpe
nascendi nasci ēt tpe
vz congruū aut aliq̄ de
debeat nasci aut pō Julius
cesar fuit abortiuus q pō
legitīm tpe cū cesarie natus
ē secto uterō Dic aplō
abortiuus quodāmō ertitit
quōd pō tpe natus ē ī xpō quōd
nō ab illo vocatus ē cū
adhuc eet in carne sed cū
iā in dexte pris eet collocatus
vl abortiuus quōd sicut de vita

abortiui ꝓpa

abortiui desperat. sic et de vita
pauli desperabat a fidelibus.
qui eos perseuerabat quod utique perpetua
incurrisset morte nisi ei a xpo
fuisset subuentum visus est enim
ei de celo prius non primum tpe persecu
tionis sue qui ceratus et iter uia
dum pergeret damascum et postea
orante in templo Ego sum
minimus apl̃orum Cum humilitatis
hoc dicit sicut et matheus qui
uocat se publicanum vel'ecq; mi
nimus tpe et vocatione qui utrique
est vocatus maxime autem dignitate
laboris et predicatione sicut ipse in
sequentibus manifestat ubi dicit
habundantius illis omnibus la
borauit Gratia autem dei sum id quod
sum. quod credo quia apl̃us sum
et predicator euangelii totum
est gratia dei et gratia eius in me
uacua non fuit per liberum arbi
trium cooperatus est gratie dei
ipsa tamen gratia inuenit illum
ut uellet et subsecuta est ut
possit implere quod volebat.
et in hoc quia voluntate sua
uinit voluntati dei. ideo
dignus est remuneratione
habundantius illis omnibus
laborauit quia illi solis iudeis
et singulis puncis predicauerit
Paulus et iudeis et gentibus
predicauit pene uniuersum mundum
pambulans a yse aut per epl̃as
suas vel'ecq; tamen plus illis labo
rauit quia illi ex predicatione victum

sedem euangelium accipiebant Paulus
non est usus hac parte sed laborans de
manuum suarum uiuebat vel'plus
laborauit quia illi iudeis qui habebant
iudeis et septimas quibus uicia dam
nabant et utinam laudabant predica
uerunt et factis miraculis doctrina
facile suscipiebant illorum quia illi
cognitionem unius dei habebant
paulus uero gentibus uicia utinam
qui miscentibus Illi iudeis plurium
de xpo habentibus cum concordabant
qui de xpo predicabant Paulus gentibus
nullam de xpo plurium habentibus
Non autem ego sum solus laborauit sed
gratia dei mecum in miraculis et in
auditorum corda eorum tangendo
et illustrando ad credendum
et in predicationis uerbum ministra
Huic enim ego sum nec illi sunt apl̃i alii
sic predicauimus sicut supra commo
nui quod xpus mortuus est resurrexit
celos ascendit et cetera. Inuenimur
autem et sumus falsi testes dei et testimo
nium perhibentes inuenimur falsi quia
testimonium diximus ad dominum quod suscita
uerit xpm quem non suscitauit si
si mortui non resurgunt In hiis
locis sillogismus dialecticus uti
apl̃us et uidet negare quod affir
mat Non sunt enim falsi testes
apl̃i quia xpus resurrexit et mortui
resurgunt Et si ita est ut quidam
uera uerum dicunt Adhuc estis
et in peccatis uestris quia baptizati
in fide mortis xpi et resur
rectionis fuistis ut remissionem

pnōrū accipereris Ergo nō credēs
xpm̄ resurrexisse. i. pēcis suis manebant
qz baptismū nō prodest nisi in fide
xpi Ergo et q̄ dormierūt i xpo. et credēs
et vobis in xpm̄ q̄ iā mortui sunt
perierūt. s. si ita ē ut vos putatis
denegando talia dicit loquens
dialetice Si in hac vita tm̄ i xpo
sperantes sumus. s. et nō alia q̄ erit
p̄ resurrectionē miserabiliores
sunt miseriores sumus omibus hoīb̄
infidelib̄ qz illi fruūt hac vita
luxuriant crapulant ebriant
lētant etiā cū malefecerint Nos
econtra q̄ in xpm̄ ēdimus ieunamus
vigilamus ab voluptibus abstinemus
ab illicitis caremus multa adūsa
et incōmoda p xpo sustinemus
si sēt in hac vita sperant in xpo
credentes se ab ipo mūdatos a
pēcis suis et i alia sperāt resur
rectionē beatitudinēq̄ plenē et
sic firmiter in hac spe quasi iam
totū illud possidēt Nūc aūt in
hac etate q̄ sumus xpē resurrexit
a mortuis primitias dormientium
dicit xpm̄ qz ipe qui ē caput eius
omni ipe primus gloriā virtute et ad
hoc ut nos nō moriēt resurrexit
a mortuis Cum quidē per vnū
hoīem. s. ada mors aīe et corpis
ueit et per vnū hoīem xpm̄ resur
rectio mortuorū bonorū malorūq̄
vnusquisq̄ in suo ordine Nedice
rent illi et forsitan dicebant
quare iusti qui ante xpm̄ mortui
sunt ante eū nō resurrexerūt Cum
per eum virtute quadā illorū sur
rexerūt et omnis hoīes resurrec
turi primitiae sūt Debuit ēē dor
mientū. s. primū debuit resur
gere sicut et fecit deinde omnis
in suo ordine a iā surrexerūt
aut resurrecturi sunt per xpm̄
vij q̄ surrexit primū Deinde hi
qui sūt xpi i aduentu eius Quidā
codices habent Deinde hi qui sūt
xpi q̄ maduerūt xpi credide
rūt sed falso scriptū ē Deinde
inquit hi qui sūt xpi resurgēt
i aduentu eius cū venerit ad iudi
xpi sūt q̄ in eū credūt et cre
diderūt ante aduentū eius Deinde
finis sūt erit mūdi. finis
nātq̄ mūdi resurrectio erit
Cū tradiderit regnū deo et
patri Deus pater oīa tradidit
filio sicut ipe ait omnia tradita
sūt mihi a patre meo et paulo
dicit qz tūc sit finis mūdi
vetūq̄ cū regnū tradiderit
filius patri suo q̄ ē deus
qz istud regnū sic filio a
pre et patri a filio traditur
ut totū ab utroq̄ possideat
Dicendū binc qz pater hoīb̄ filio
a ubo supto omnia tradidit
ut sicut i filio dīnitas et humanitas
una ē psona sic una sit et pos
sessio Illi ei hoīb̄ tūc cuncta tra
didit qui ab unigenito suo sus
cipi voluit Idem filius in fine
regnū deo et patri tradet cum
~~eleto~~ electis suis suo sanguine
acquisiuit ad cōplacionē cōgre
gationēq̄ dei patris perduxit

ostendens eis regnāte deū
patrem cū sepo et spū sō et
tūc apte sicut quo mō deus
pr̄ cum suo unigenito et spū
sō regnet sine fine īmēsi
et op̄r et quō trinitas in
psonis et unitas in sba di
uinitatis Vel certe t̄det filio
regnū deo et pri · omis vis
electis qr ipe videbit in for
hois ī iudicio · dāpnatisq
uista sua reprobis · omis secū
electis pr̄no vultu exhibebit
vt qui hominem iudicē videant
iudicā qsciā diuinitatem
pris et filii et spūs sancti
qtemplent Cū euacuerit
omē pr̄cipatū s. tūc erit
finis · pr̄cipatus in diuinis
spiritib⁹ angeli archangeli
sic ipo noīe declarat et tlq
pandūt ordinū nomā Pri
cipāt in diuinis et homes
hoībus si tūc unus pr̄ceps
erit deus finitis qr cessabūt
oes creatūe potestis ī ānge
et hoībus Cessabit tmor
et regnabit integra caritas
nr iam eū inter presidentes
et subditos nulla dissentio
ar ppter bonoꝝ spūm et
iustoꝝ homīm pr̄ceps unus
erit deus impleto qd sept̄ū
ē Et regnabit dnūs solus
in die illa Pn̄ sequit Oportet
illū regnare donec
ponat omis īmicos suos

sub pedibus eius Donec
aliqn̄ ponit pro sic dicit ipse
ita oculi nri ad dnūm deum
nrm donec misereat nri ut
misereat nri Ponit ecā donec
p et ut in euāgelio de maria
et ioseph dicit nō cognoscebat
eā donec peperit filiū suū pmo
genitū · t et peperit filiū suū
pmogenitū Ponit p semp
et continuatione tpis ut isto
in loco et ē sensus Oportet filiū
regnare donec ponat deus
pr̄ omis īmicos suos sub
pedibus eius Qd ē dicē filius
ipe n regnabit qr deus pr̄
ipe subiicet īmicos sub pedibus eius
Di p caput ~~ipe~~ xpi di
uinitas eius intelligit sicut
aplus aut caput xpi deus
p pedes nō ī ggruc accipit hu
manitatis eius humilitas que
velut pedes visa ē abiecta
Dz ei duobus modis omia suc
infideles subiicūt vis aut
ēuersi in spmante deo credūt
ī xpm̄ humanitus passū mortuū
ab inferis resurrectionis glo
riā elapsū aut erit in sua
duritia pdurantes iudicē
eū distent saltem ī die iudicij
bonoꝝ malorqꝝ a quo iusto
iudicio dapnati se cōspicient
in penis suppliciorqꝝ Nouissima
aūt īmica ~~t mors~~ destruet
mors qr ipsi resurrexerint
omis ī ipa resurrectione destruet

Donec tribus modis intelligit ut pri dpnt

mors ĩmica p̃ q̃ destructio
nulla ĩmica p̃ finis vite pacis
geng hũanũ vbi enĩ eĩ vita
eterna nullũ locũ optinebit mors
adiã aũt subicet de pr̃ sub pe
dibus eius. et sub pedib⁹ filij oia
suple q̃ fuerit et erit ĩmica
et amica frena et spiãlia
siue celestia subicet p̃ãti illi⁹
cũ ãt dicat s. psalmista dõ
oia subiecta sunt sine dubio
p̃ter eũ q̃ subicet ei oia qr nõ
pr̃ filio sed filius debet esse
subiectus pr̃i secũdũ q̃ homo ẽ
nã secũdũ diuinitatẽ vnus
potẽtie vnus diuitiis ẽ cũ pr̃e
sicuti vnus essencie ẽ cũ illo
Cũ aũt subiecta illa fuerit oia
et filio tũc et ipse filius subiectus
erit illi et deo pr̃i q̃ subiecit
oia Dicit quidã nõ oia subiecta
filio. s. multi nõ attendunt
ad hoc necs̃ cõsiderãt qd̃ q̃ sub
~~sub~~ eius p̃ãti sit, qd̃ã ignoran
tia Jn die vero iudicij nullus
hoc ignorabit Tũc et ipse filius
subiectus erit deo pr̃i caput
vero cũ suo corpore qd̃ ẽ ecclia vn
dicit alibi Di ergo vos xp̃i
ergo abrahe semẽ estis et vnus
xp̃e estis ut sit deus oia in
oibus et in oibus electis erit
deus oia q̃ erit sanctas eos
et letitia gaudiũ et exultatio
et vita sicut ipse p̃ ysaiam dicit
ero illis deus et ero illis vn
sanctus vn lectus qr ita dicit

bũt p̃nia dei et implebũt
omnis electis oibus bonis oibus
q̃ vtutibus ut ĩ ipso oia
bona possideant singuli
erit enĩ deus tũc ĩ vnoquoq;
patiẽtia sicut fuit in iob obe
dientia ut abraham mansue
tudo ut in moyse sapiã ut in
salamone et reliqua dona
q̃ modo diuisa sunt
electis tũc possidebũt oia singu
la Alioquĩ et si mortui nõ
resurgẽt. quid faciãt qui
baptizantur p̃ mortuis Erãt
apud corinthios quidã q̃
nõ credebant resurrectionẽ
et erãt alij qui credebãt illos
resurrecturos qui baptizati
moriebãtur illos aũt sine q̃
sine baptismo moriebantur
credebãt aut nõ resurgere
aut male resurgere Di quis
iste p̃ p̃ quis sine baptismi
gratia migrasset e mũdo vel
vnus aliquis ĩ nomẽ ipsi⁹
baptizabatur putantes qd̃
mortuo baptisma viui pro
desset Qd̃ fortasse amemorat
aplus nõ ut approbet q̃ huiu
modi baptisma aliquid pro
desset mortuo s. ut eos exemplũ
nõ credentibus resurrectio
suadeat et ostendat q̃ si
illi resurrectionẽ nõ crede
rent necs̃ q̃ vnos p̃ mor
tuis baptizarẽt et ẽ sensus
Qd̃ corinthij si resurrectionẽ

nec pressit a xpo et in quibusdam
qui surrexerunt cum illo in futura
e gratulat in omibus. quid e ho
q apud vos unu baptizant p
mortuis. q faciebat ut dicunt
ob duas causas vl' q no puta
bant resurrecturos nisi bap
tizatos vl' q credebat no ce
felint p resurrectione vuitu
ros nisi baptizatos vl' q
baptizatos sicuti veritas se
habet Ut quid et nos apli
periclitam. t pericula patrum. Ot
hora. cum fame et siti et celi
quis angustiis Cotidie mo
rior p vra p vram gloriam
fres Jurat aplus ut magis
credat ab auditoribus suis
et dicit Juro ego p vram
gloriam qua nunq vos habi
turi estis sed p ea qua ego
p labore quo laboraui in
vob habituru su Et si cotidie
moriebat quomo vuiebat
Cotidie inquit morior id e
pricla mortis sustineo Di at
direcunt cotidie morior p
gla vra sicut quida codices
hnt Dicendu e q xpica ipe
pricla mortis sustinebat ut
illi in regno celi beatiudinis
glorificarent Et est sensus
ad supioa respiciens ecia
vos si pfite no vultis ego tri
mercede laboris habeo bn
et dicit p illa gloria uiro
qua habeo in xpo ihu De
cura et fructus in spe talia
loquebat quasi iam hns ip
in futuro adeptuu erat Di
secdm hominem ad bestias pug
nau ephesi. t secdm q homo
pugnare pt vl' quantum
homo fieri pt quid ni pdest
si mortui no resurgunt bestias
in ho loco appellat homines
bestiali more viuentes qui
sediciones xpli adusus eum
puocauerunt apud ephesum
xpi dyane ydolu et cultura
pdicabat aplus destruenda
Odis labor sed ad ho tendit
ut resurrectionis gloria me
reat Papa manducemus cras et
bibamus cras enim moriemur hec
vox desperatorum iudeorum fuit
imminente captiuitate subsemathe
rib et nabochodonosor et e hoc
testimonium ab ysaia platum
positi enim in articulo mortis
abiebant manducemus et bibam
q cras enim moriet Ad aplus
refert ad illos qui de resurrec
tione dubitabant Et si ita est
inquit ut vos putatis viz si
resurrectio futura no e manducu
remus no et bibamus q cras
moriemur et p modum michil mali
patiemur Et reuera si resurrectio
mortuorum no esset manducandum
et bibendum ect Nolite seduci t
nolite decipi a pseudo aplis
qui negant resurrectione ne p
ad diabulo q vos vult dispere

corrumpunt bonos mores colloquia
mala hys vobis ostendit apl̄us
confabulationes malorum hom̄ et
lasciuiencium euerti posse bonum
propositum Assiduitas enim pnu collo
quij vitiat mentem ac p hoc cauendum
e a talibus qp vitam bonam et
honestos atq; verecundos mores
depauant et corrumpunt colloquia
pua qm̄ depauato bonorum allo
quio e malorum Vigilate iusti
et nolite peccare Quida codices
habent euigilate qm̄ illos papet
euigilac qui iusti sunt si falso
scriptum e qp qui iusti sunt no digni
admoueri ut euigilent a somno
infidelitatis a torpore erroris
Adubiatur enim dicit euigilate
iusti q estis in somno erroris
et infidelitatis no credentes
resurrectionem . et nolite peccare
iuste ~~in~~ in bonis operibus quibus
ut possitis ad gloriam resurgere
Ignorantiam enim dei quidam habent . i.
quidam vrm̄ ignorantiam vbor
dei habent quibus dicit in euangelio
venet ~~homo~~ hora qm̄ omnis q
Timoriumentis sunt audient vocem
filij dei et predicet zch ad fructum
nam . i. ad utilitatem vram loquor
nobis ut deum timeatis et timendo
ameris Cassiodorus dicit qp fructus
timoris timoris amore
Si dicit aliquis . s. vrm̄ dubitas
de resurrectione Quo resurgent
mortui cum quali corpore venient
s. ad iudicium Insipiens tu qd
seminas non viuificatur
nisi prius moriatur Physica
roe vtitur exemplo de grano alq
seminis qd moritur in tra qm̄
seminatur . qp lacteum efficitur
qd postea omnipotentis dei
viuificatur et producit multa
grna ex se Quibus vobis onde
vult corpa mortua rursus
reparat ad vitam Et granum
qd seminas non corpus qd
futurum e seminas si nudum
granum vbi manserit quo deus
qui sua potencia purum granum
et nudum ab aristis et culmo
resuscitat in radices culmum
stipulas spicas grna et aristas
ipsa ipsi non nuda si i mmor
talitate vestita et i corrup
cione sua vtute sororis resusci
tabit corpa ppis spiritibus
aiata . et sicut non aliud
si granum qd seminatur et de
terra pullulat sic non i aliena
si in ppio corpe resurget vnu
viuusquisq; homo sicut iob
ait In carne mea videbo
deum Quem visurus sum ego ipse
et non alius Non omis caro
eadem caro si alia hom alia
pecorum . i. omis caro non e una
et silis caro omis quidem
caro quatuor elementorum
admixtione formatur si una
et origine diuisa capiunt
loca . ut volucres aerem
homines terram pisces aque

fluenta Ergo sicut vnuſquiſq;
anat ꝓprium habet corpus nec
habere pt alterius ita vnus
quiſq; homo ſuu no alterius
resumet corpus in die iudicij
et quemadmodu ex vna impesa
diuersa e caro animaliu ita
vnus carnis homies diuise erit
dignitate in resurrectione.
ut talis vnuſquiſq; appareat
qlis fuit meriti Et corpa celes
tia ſut et corpa terrestria corpa
celestia ſut volatiliu terrestria
homi et aialiu terra incolentiu
Vel corpa celestia sol luna stelle
q; corporea ſut utputa ignea
na et vident Alia celestiu glo
et dignitas et claritas Alia
terrestriu in suo statu Stella
differt a stella in claritate et
pulcritudine magnitudine
velocitate Alia claritas solis
alia lune Sicut sol et luna et
stelle cu sint omnes gnis meito tamen
dissiles erit in gloria sicut ipe
manifestat subdens sic erit et
resurrectio mortuorum qm multe
ſut masiones in domo patris et
p diuisitate meitorum erit retribuo
celestiu pmiorum Non quod alibi
iste alibi ille erit remunerando
ſi sicut sol et luna et stelle os
differentes a se claritate in uno
ſut celo ita differentes eta meri
tis omis coronabuntur i regno.
Seminat et corpus sepelitur in
corruptione qr corruptus a bimis
et scatet atq; putrescit surget
i incorruptione qr p modum
nullo labore vl corruptioe corrum
pet Seminat i ignobilitate et
sepelitur in ignominia surget i
gla et in corruptioe et i passibi
litate Ignobilis dr qi sme noie
mortuus e sn noie qr aa no e
ho ſi cadauer qd a cadendo dr
vl ignobilis e sme dignitatis
noia Quid ei ignobili carne
mortua? vl quid uerum gloria
ſub in creaturis resurgente
ea et in corruptelam propiete
Seminat in infirmitate qr se
no pt moue qm i mobile red
ditu e. surget in vtute dei Alius
In vtute qr vlr no possit mori
qr vinet vtute pcatis angelice
Seminat corpus aiale qd aia
habuit surget corpus spuale
Sic aiale corpus no e aia ſi corpus
ita spuale corpus no spm de
debemus putare ſi corpus Nam
eloq corpa ut ait ego ipse in
illa resurrectioe erit palpabilia
p veritate natie ſut dmiu corpus
fuit pus resurrectione qr veram
carne habebit ſi subtilia erit
p effectum diuine potentie no erit
spus ut palpari et videri no possit
ſi i ho erit spualia qr sic spus
et aia mra no pt mori non
indiget cibo zpotu ita et illa
Immortalia erit nc indigebunt
cibo a potu Idem qd dicit Seminat
corpus et sepelitur qr velut grnu
vnditate resurrectionis dnabit
Di e corpus aiale in alia vita
no hat

ē et spūale ⁊ erit et spūale in
alia vita ip nō poterit mori
sic ē iam xpō et ita erit et spūa
le corpus ut sup̄ dixim⁹ fr̄ūs
ē primus hō adam in aiam viuē
tem hō septū ē in genisi Qd vero
sequit nouissim⁹ adā in spū
viuificantē hō aplis addidit
de suo Adam fr̄ūs ē in aiam viuē
tem ⁊ aialis fr̄ūs ē et corpus
ē aiatū ē ita ut si peccasset sic
et fecit mori nō potuisset ideo
mōlis erit nouissim⁹ adā
⁊ xpc in spū viuificantē fuit
qm spūs quē ⁊ inclinato capite
emisit in resurrectione corpus
ē viuificauit Ergo aiale corpus
in adam ⁊ mortale in xpō spūale vero
qd p resurrectionē ē glorificatū
Dz intuendū ē qre aut nouissim⁹
adam aut secūd⁹ dicit cum
multi mte adam de quo nō ē
ambiguū primo sic et mte xpm
fuerit Ad qd dicendū ē qr vis
in adam q peccat omis peccatores
genuit comprehendit omis peccatores
usq ad xpm xpc aut sine peccato
suos fideles in baptismate
absq peccato facit ēe qm in ro
phū mortis penitus tollit
Ideo secūd⁹ vl nouissim⁹ adā
tē dr nō ordine sed facti imu
tione. qm donec ad xpm p
fidem ⁊ ⁊ baptismū trāseas
ad primū adam pertines dem
xps vero ad 2m adam q pūa
ricationes prim remittat Nā
et tu primus es adam usq ad

baptizeris. secūs cū baptizatus
Et nō prius qd spūale est
sed qd aiale ē deinde qd spūale
ē qm primus homo adam de
terra terrenus 2us homo ipc
de celo celestis vn ipe aut
neo ascendit in celū nisi q
de celo descendit filius hoīis
qui ē in celo Nō ipe homo
p se de celo descendit sed in
diuinitate cū q vna ē psona
celestis aut ideo vor qr celest
fuit ex incarnatione natuitas
ex resurrectio et retera talia
q ipe patiūt positus in mūdo
p pnciā carnis doctrina qs
ex et miracula celestia fuerit
Et qualis celestis ⁊ xpc tales
et celestes qui ad xpm pertinet
immōtes viz et sn pcto et hō qs
sūt mō in spe in resurrectione
erūt Dicit portauimus ymag
inē terrenī hoīis ⁊ pcm et
mōrtitatē portemus et yma
ginē celestis in spe et fide
in nouitate spc ambulantes
et spem resurrectionis habentes
Caro et sanguis regnū dei
nō possidebūt In septuis
aliqn caro. accipit sedm
nam ut hō nūc os exossibus
meis et caro de carne mea
aliqn sedm corruptionē et
mōrtitatē suae fragilitatē
ut ibi recordatur ē qr caro sp
⁊ fragiles et miseri aliqn
sedm culpā et puaricatōes
In hō vero loco accipit tam

Caro ampl̄ multis modis in scripturis

sed̃m corruptionē q̃ sed̃m
culpā Dicit deus temptat
electos sed̃m illud temptat vos
dñs deus vr̃ et deus minime
temptat ita pt̃ dici caro
possidebit regnū dei et cō
nō possidebit regnū dei Igit̃
in electis possidebit caro regnū
dei et sanguis p incorruptio
nē et ĩmortalitatē q̃ ĩmortales
erūt et incorruptibiles vl'
ecē caō et sāguis p culpā
nō possidebunt q̃ ibi nulla
erit culpa vl' p̃uaricatio Itaq;
caro vl' mortalitas et sanguis
t corruptio vl' homo carna
libus desideriis deditus reg
nū dei nō possidebit et tñ
caro et sanguis regnū dei
possidebūt in glorificate
natuē Neq; corruptio ĩcor
ruptelā siue incorruptionē
t resurrectionē nō possidebit
corruptio aliqua q̃ non
erit iam ĩ resuscitatis ad vitā
mortalitas et corruptio Ecce
misterū vob̃ dico t secretū
et occultū latet infideles
vl' qd̃ hactenus latuit vos
misterū gr̃ē ē qd̃ latine
dr̃ secretū et occultū Nam
omīs quidē resurgemus t
bom et mali s̃ non omīs
ĩmutabimur s. in gloriam
t nō omīs glorificabimur Illi
enī glorificabūt qui velut
sol fulgebūt in regno pr̃is

sui In momēto ĩ momētū ē minūtū
mū atq; angustissimū tp̃e vōtū
a motu sydeū et stellar̃ p qd̃
significat̃ brevissimū tp̃is spacū
Est enī extremitas horē in vmbis
mīnuallis cū aliquid sibi rendit
atq; succedit In ictu oculi Ictus
oculi ē qd̃ palpebrarū t pcutit
oculū vl' qd̃ melius augustinus
vult nō tanta mora fiet in
iudicio Ictus oculi intelligit̃
quo solis splendore subito ut
vir cogitari possit fezit̃ oculus
In nouissima tuba t in voce
angelica Ecce dñs in iussu
dei pr̃is et in tuba t in p̃omis
angelorū descendit de celo.
nō ē accipiendū q̃ tubā corpa
lem angelus accipiat vl' ipe
inder vocē emittat humanā
sed vox angelorū tuba appellat̃
p̃ter magnitudinē vñ dr̃ in ps
Ascendit deus in iubilatione et
dñs in voce tube Tuba igit̃ intel
ligit̃ vox angelorū q̃ insonuit
dicens hic ihs̃ q̃ assūptus est
a vob̃ in celū sic venet vel tuba
dicit t mānifestatione uīr illud
cū facis elemosinā noli tuba
canē ān te t noli facē ĩ mānifes
tatione Canet enī s angelus tubā
siue cū tuba t insonabit vox
angelica et mortui resurgēt
incorrupti t integri corpis sui
omnimodē mēbrorū et ĩmortales
Et nos fideles ĩmutabimur s. in
melius ad gloriam q̃ et ĩne vite
immortalitate donabimur vl' glo

risionibus. Oportet corruptibile hoc
s. corpus induere incorruptelam
et quia resurrectio in veritate futura
est oportet ut corruptio tollatur et incorrupcio
detur. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem
qui tangendo et demonstrando
corpus suum hoc dicebat apostolus hoc
mortale dicit quia non aliud quam quod
posuerunt corpus recipiam. Tunc
fiet sermo qui scriptus est s. in Osee
secundum septuaginta. Absorta est
mors in victoria et in gloria
et virtute resurrectionis. Sicut
puissima gutta quae in igne validum
precipitat ita absorbetur ut vltra iam
non videatur sic mors absorbetur
et deglutietur in victoria et virtute
resurrectionis ut vltra non sentiatur
Nam assumpcio mortis glorificat resur-
rectionis. Ubi est mors victoria
tua. Vox scilicet resuscitatorum insultan-
tium morti. Ubi est inquit illa vic-
toria tua. O mors quia genus hominum
tibi subiecisti quia etiam filius dei hominis
fecit dominari voluisti. Et est sensus
Ne glorietur vltra quia nos iam resur-
reximus quia tua amaritudine aliquam
sentimus sentiamus. Et quid tibi
profuit o mors maligna qui gloria
beatis erit qui pertinebunt regna
vivit in vita eterna felices cum
ipso quia te superant. Ubi est stimulus
tuus. Dic videant hec verba sonare
qui de morte stimulus peccati predat
quasi quia iste stimulus peccati est dat
intelligi quia mors de stimulo et
peccato pressit nam si peccatum hominem non pressisset
non peccasset mori vtique non posset
peccatum et ideo mortem amittere
et corpus incurrit. Nec vero dicat
morti o mors ubi peccatum per quo
amicum domnum habebis si ubi est stimulus tuus. Unde apostolus quid
stimulum appellauerit subdit.
Stimulus autem mortis est quia morte
facit peccatum et recte peccatum stimulus
appellatur quia velut stimulus cor-
nu sic peccatum pungit et vulnerat
animam et corpus. Virtus vero et
fortitudo peccati lex est quia quodam
modo vires ministrat peccato lex
accendendo hominem ad peccatum. Male
namque est humane fragilitati ut odio
quod plus prohibetur ardentius con-
piscant. Vel virtus peccati est lex quia
per legem quantumque sit unumquodque peccatum
cognoscitur. Cum enim sine lege
peccatum videtur ei qui impune peccat
cum autem ad legem transierit si vltra
peccauerit. quinta virtus peccati et
quinta magnitudo peccati sit agnos-
cit Deo autem gratias qui dedit nobis
victoriam s. mortis in spe per
dominum nostrum iesum xpm laudat
apostolus deum patrem et per ipsum sancto
a quo victoriam mortis et resur-
rectionis donum iam habuit in spe

Itaque fratres mei in fide Capitulum xvi
dilecti et valde amabiles
stabiles sine firmi estote
et immobiles ne moveamini a
rectitudine fidei decepcione corrup-
torum habundantes sine efficiens
in opere domini sp et in preceptis usque
omnis tpe perficiate De collectis autem

ab iacobulus fuerat ppt qd reliq
uant tradinces pm et

q fuit in sanctos paulus et
reliqui apli apud eos quos do
cebant curā sp scōr gerebant
q eadē ierosolimis et suis sub
stanciis spoliati et crediderant
in crucifixū Ideoq pcipiebant
apli ut ~~daret ad opus illorum~~
~~et colligebant sep suptus p~~
~~singulas~~ diebus dnicis in unū
cōfluentes unusqsq qd sibi ~~ut~~
videt daret ad opus illorum
et colligebant suptus p singulas
ecclias ut pmodū collē mitte
ret Dicit ordinaui ecclie gn
lacie t apud galathas ita et
vos fiate p una sabbati unq
quisq urn apud se reponat
recondens qd bn placuerit ei
ut nō cū venero tūc collēc fiat
Una sabbati appellat die do
minicū q apud iudeos una
sabbati vl' una sabbatorum
vl' pma sabbati vocabat q
nūc ob reuerētiā dnice resur
rectionis dnicis appellat in
quo pnapit totā plebē cōuenire
ad ecclām et ggregāe illos
singulos p ut voluerint ad
opus illor qui erat ierosolimis et hi apud se unūquīq
repone quasi in thesauro et
veniēte apl haberent oia
pata q volebant mittere
qm qd paulatī collīgit ne
graue ēet inuenit multum
Ideoq pcepit ad tram hi

deferē qd volebat unusquisq
dare ut dū ille diceret hi volo
mittē sanctis q sūt ierosolimis
de mea porcione Alius istius
bono exhortaret ad caritē fraterna
et tū ne a malis ministris perirēt
illa dona si apud ecclām ea dmit
terēt pcepit ut secū referent et
tuto in loco reponerēt quoadusq
ipe veniret Cū aut pnē fuero quos
pbaueritis t quos idoneos iudica
ueritis vl' ad laudabiles ostendēt
et in isto loco media distinctio ac
postea mox submiserendū hos
mittam p eplas s meas atq urās
laudatorias de vra bona voluntate
vl' cōmendatorias quib eos ~~de vra~~
~~bona voluntate~~ apud fideles
in ihrlm cōmendabo ut suscipiat
in pace Qd si dignū fuerit ut
ego ea et si magna fuerit pe
cunia ut eo possim cū honore
illa ferre qr sū aplus et eps
mecū ire nolo uos in tisitu
vide Qm multa erat corrigēda
q nō poterat in tisitu corrigi
ideo hi dicit pmanebo ephesi
usq ad penthecostes Nō de pen
thecoste iudeor dicit ut putat
ß xpianor qn spus scs venit
sup multitudinē credentiū Qstiū
enim i apparitū ē magnū et eudēs
t multa corda hoīm patet sunt
ad credendū et manifesta sunt
ia qr de illor fide nō dubitat
et admirari sūt multi q s admirat
in qr sunt pximiquis et amicis

quos xpo cōmittit Si venerit vos
thymoteus qui hanc eplam vob
portabit videte ut absq; timore
sit apud vos forsitan fuerat iam
apud illos cū timore q pseudo
apli exercitabant persecutionem
paganorū cōn fideles opus dni
operat sicut et ego i doctrinam
et miraculorū virtute ad salute
aiarū nrarū Ne quis ergo illū
spnat q forsitan ia illū spre
uerat De appollo at frē notum
vob facio frres hic epr corinthiorū
a paulo fuerat ordinatus s ut illi
reperiūt dicē ego su pauli ego
at appollo ego at cephe cū nō
potuissent eos sedare relictis abiit
ephesum ad paulū apl̄m Cruce
tū postea rogassent si hs dr ut
rediret corinthiū noluit quia
nitorem eorū adhuc sciebat
venire nequit cū ei vacuum
fuerit i cū emendatos vos esse
audierit Vigilate Vigilat q
ad aspectū dei luce mentis oculos
aperos tenet vigilat aspectum
qui pstat operando qd credit State
in fide ne fluctuabatis decepti ab
infidelibus ut possitis audire cū
moise Tu at hs sta mecū viriliter
agite nō molliter neq; muliebriter
s fortiter pugnate qt dia
septamēta Confortamini s i dno
nro i vrib mentis neq; in vra
virtute Dia vra in caritate fiat
i ni dilēde dei et pximi nō du
plici aio neq; causa tamq glē
Nostis domū stephane et for
tunati Stephana qdā nobilis
erat matrona cū familia eāt
frē eccia filios et domū qm p
mice sūt adiuve qm pimi cre
dideruīt et ordinauerūt se ut ministrarēt
scis q sūt ihcrosolimis Obse
cro aūt ut et vos subditi sitis
eiusmodi i mitatores sitis
subditi ministrates scis Et oi
cooperanti et laborati s sitis sub
diti sine mitatores Gaudeo
at in pnia stephane et for
tunati adiuvi Dat intelligi
qd hi tres stephana vi fortu
nati et adiuvatis expleto oi
mysterio suo apud scos ihcro
solimis venerūt ad paulū
amq; redissent corinthiū Ma
corinthii erat gnie in quorum
pnia letatus e aplus Cmi
id qd vob deerat ipi supple
uerūt Ubi dat intelligi qd
ministrauerūt aplo de sua sba
qd alii corinthii quibus hec
scribebat nō egerāt vnde aut
qd vob deerat ipi suppleue
runt in vi ministrando Refe
cerūt ei et meū spm utriq;
fame et siti et laboribus fa
fatigatū et vrm Cognoscite
ergo q sū hmōi i diligite
et notate et imitamini tales
viros vl cognoscite i subdi
estote illis cū humilitate qui
talia agūt Salutat vos oes
eccie asie i salute vob optat
qi diceret hias eccias inutili

q lete estis audientes q in mis
tuarum vice omn pm

debetis qm in et scis ī ihsm
mistrat de suis substantiis
Salutat vos frēs hic tangit
omīs auditores suos Salute
invicē in osculo sēto et castor vēo
Salutatio mea manu pauli
Alius hat eplam scripserat
sicut et alias sed ipe aplus
paulus ppria manu nisi me
hoc addidit Si quis nō amat
dnm ihsm sit anathema ma
ranatha Anathema gr.
dr ppositus vl ad epnatus vl
alienus et separatus a deo et
subinfert maranatha qd
magis e syrum qm hebreum
tam et si er cōfinio vtrūq;
lingua aliquid et hebreum
sonat Int pstat enim dns in
venit vt sit sensus Anathema
et pdicio eis i aduentu dni
qui eum nō amat aut venisse
aut venturum ee nō credunt Gra
dni nri ihu xpi vobiscum et
fides remissio pcōrum et gra
dei dona q gtis dant fidelib
Caritas mea cum omib vob et ca
dilōe q vos diligo vos diligite
invicē et ea caritate q dmgn
diligo diligatis eum Amen
et fiat qd opto vl vera sit
dia superius a me memorata

Finit epla pma ad corinthios
Incipit argumentum secunde
expo dni hagnonis

Apostolo recedente a corinthis
cum audisset eos seductos
a pseudo aplis discordias
qs habere sepsit porro eplam in
qua fortis illos redarguit qui
dissensiones inter frēs disseminabat
et eos qui cum illis societate habebat
ne nō et illum q uxorem patris acepe
rat quem prepit eici a consortio omī
tradens illum sathane crucianduī
In q est etia edidit eis myste
rium corpis et sanguis dni et quo
deberent illud sumere quo deberet
viri et mulieres i ecia stare
de resurrectione qs instituit illos
et de multis alis rebus Dnq
ergo cognouit eos primam egisse
de suis erroribus illum qs a
suo consorio exclusisse q maestum
patrauerat uxorem patris accipie
do sepsit a troade hat eplam
laudatoriam et consolatoriam i qua
dicit eos mam inuenisse z inuit
illum miserinum quem antea edide
rit sathane recōciliando illum
ecie hortat q eos pficere semp
ad melioa Argumenti expta

Postq actam primam cōso
latoriam scribit eis eplam
a troade p tychum et collau
dans eos hortat ad meliora
cōfirmatos qdem eos p ente
datos ondens Explicit argum

Incipit epla secunda ad
corinthios

Paulus aplus ihu xpi
per hor satis iam in su
perioribus dcm e p vo
luntate dei pris et tocius
trinitatis qm sicut una
trinitatis substantia e ita inseparabil
e voluntas / et hymnotes fr in fide
socius et in passione / no tamen
eqlis dignitate cum dei q e cor
thi forsitan no habebat adhuc
platu epm ideo oi ecce dirigit
+ Benedctus deus filius q erat in
principio ubi apud prem q est
e pr ihu xpi et hois assumpti tocius
eius trinitatis ope creatus e ille
homo Alie bndctus deus s pr
omni rex et creator / q e pr dm
nri ihu xpi / tam secundum divi
nitatem / q secundum humanitate
tamen considerandum qr no divi
dimus sbam sed distinguimus
psonas Ad benedctionibus et lau
dibus inchoantur ~~app~~ aplus
more patriarcharum / sicut qr prim
qd ubi invenit ea que sequunt
pspe succedunt pr mia
s sit
bndctus qui secundum multitudinem
errorum et criminum vestrorum largitus
e vobis penitentiam agentibus
multiplices mias indulgendo
vobis omissa scelera et deus
totius et omis consolationis s sit
bndctus Ite deus totius consola
tionis appellat qr quotiens consolati
morent ab illo et p illum consolant
ut possimus et nos consolari eos
qui in omi pressura sunt ideo
consolat nos aplus liberando
de afflictionibus persecutorum
ut ~~nos~~ nos iterum in vbo et exemplo
consolem illos qui in omi pressura
et angustia sunt et quo per
exhortationem qua exhortamur
et docemur liberando et ipsi a deo
exhortatio species e doctrine
vbi gratia dni ~~dni~~ aut vbo simpli
cia aut exemplo suo vel alios
consolat aliquem ne desperet
de salute s sit securus de venia
Nolo vos ignorare fres de tri
bulatione nra q fta e in asia
Di diuidimus mundum p tres
partes sicut inveniemus meditate
totum mundi esse asia / Alia veo
meditate fere inter europam
et affricam Di veo q diriptitur
illa diuisimus erunt partes
ex europa et affrica / et asia
asia maior / et asia minor / in
qua multas tribulationes
passus aplus Dcm e aut gra
tia omis asia maior et minor
a muliere qdam q totius
orientis imperium tenuit qd ip
a suo nomine vocauit asiam Ab
indico enim mare usque ad bri
tanniam omis ille insule asiane
vocat / Ut ergo cornuthii q
persecutione sustinebat ab i fide
libi ne deficerent dat eis apls
semetipsum in exemplum dicens
Nolo ut ignoretis tribulationem
quam sustinemus in asia et nro
exemplo roborentur Quid

em̄ mirā si discipuli ūberant̄
ā magrī decollent̄ crucifigant̄
et lapident̄ Cum sup̄ modū grauat
sum sup̄ vtute Cū ide apl̄us
i p̄ma epl̄a · dicit fidelis deus
q̄ nō patet̄ tempt̄ari vos supra
id q̄d potestis grūdū ē gre sup̄
modū se ē grauat̄ dicit Ad q̄d
dicendū · q̄ lig sup̄ modū grauat
t vlt̄ humanū modū et vlt̄ q̄
fragilitas humana sua vtute suf
ferre pt · nō tq̄ vlt̄ vtute diu
nā · q̄ eis tollerāda sustinēdi et
vtute supandi ebuit Item iquit
sum grauat ut tedet nos ecc
vmē Tedū ē anxitas ā · aliq̄n
p aggrauatōē ponit̄ aliq̄n p
odio ut hic m tm mgens sum
grauat p̄ssuris · ut odio habere
vitā p̄ntē et vellem q̄ potius
moi q̄ viuē Dz ipi nob ipsis
rnsū mortis hēm ut nō sm
fidentes i nobis h m dno qui
suscitat mortuos Quo pt
mors loq̄ aut rnsū dāe · nob
m quit ipi habuim q̄ i nob rnsū
mortis t ipa mors et tribulatio
atq̄ angustia dicebat nobis
m corde dū t̄ crucianū nolue
m nob fidē h m deo qm nō po
testis vrā vtute ā aliq̄ hom
vmē hos cruciat̄ Ponite m
deo fiduciā vrām et ipe qui
suscitat mortuos potest utq̄
vos eriē Dic em̄ videbat̄
illis ipi de mortuis ad vitam
reuocarent̄ Ad imitatibus
vobis m orōe p nobis s eripiet
nos de angustiis hō mūdi ut ex
multis p̄sonis facies eius que
i nob ē donationis p multos gre
agnit̄ p nob ēt effusa sma
Imperitus em̄ fuit apl̄us i h m oē
sic ēt ipe de se ipo dicit · h nō sma
Istiq̄ versiculi ista ostructio Ideo
p vtās orēs liberabit et eruet
a p̄ssuris p̄sentis ut ex multis
p̄sonis facies t hom agāt̄ deo
gre p nob p multos hoies eius
donationis q̄ donatio ē m nob
Hensi at iste ē Ideo nos deus
liberabit p vtās orēs ut cū nos
liberati fuerim q̄ ferāt̄ ei gre a
multis hoibus quib et p fuim
et p sm atq̄ prodesse possumus
q̄d vos erauderit p nob liberādo nos
Ad em̄ ita dicit multis facies
hic ē q̄d dicit et p sonis Donationis
at ~~m dicit~~ cui dicit gratiam qua
liberati sūt Ha glā mea t honor
et magnificentia mea hic ē Cruc
testimōnū ostōē mē q̄ gratia mea
t mens mea p̄hibet nob testim
q̄ rēē credimus sēē viuimus et q̄
m simplicitate cordis et sinceritate
dei t m veritate dei et nō duplici
cō neq m sapia carnali cōuersati
sumus m hic sed m gratia dei
t m sapia que gratis a deo nob
data ē Pseudo apl̄i cōuersabant̄
duplici corde vl cō q̄ aliter
docebant et aliter viuebant vl
q̄ potius p lucris tpalibus p̄di
cabant insistebāt q̄ p dei amōē
et salute aliorū Philosophi q̄ p̄di
cabant m cordi sapia t philo

sophiae et facinto simone
volentes apparere sapientes
vel in hoc quod cristum negabant
passum mortuum atque
a mortuis resurrexisse habuda
cius autem ad vos in simplicitate
conscientiae sum quod cum aliis ecclesiis aliquid
accepissem a vobis nichil acce
pi ne occasionem falsis apostolis dare
accipiendi munera ut et vos
liberius reprehendere possem Nec
alia scribimus vobis nisi quae
legistis in poetis epistolis et cognoscis
tis et vitam meam atque perdicionem
usque in finem vitae meae vel dei iudi
cii cognoscetis quae scripsimus vel
quae predicavimus vobis Dicunt et cognoscas
nostras nos experte non per omnia
quae non omnia potuimus vobis manifestare
quae intelligebamus de deo quae ad
huc parvuli eratis sensu Gloriam
vera summa quae vos gloriam potestis
quae quae sedes atque veridicos predi
catores habetis Et vos gloriam
nostram eritis in dei domini vel in die iudicii
quae corona est nunc enumeratio
nis per vobis accipiet Et hac
confidentia vel spe secundum de vobis
volui prius venire ad vos quae
poterem epistolam vobis dirigere ut secundam
gratiam habetis habuistis unam
gratiam quae primum ad vos venim
dum cito advenistis ad fidem et
debui iterum venire ad vos ut
instigarem vos et corriperem
et vosmetipsos emendantes.
vosipsi haberetis sedem gratiam

Propter hoc non venit quia timuit si
venire quod non possem vos iterum
corripere per meam presentiam ne forte
impacientes essetis sicut ubi
per epistolam lenem monendo Cum ego
hoc voluisse et ad vos venire
voluissem dum non venit nunquam
lenitate usus sum lenitatem de
uti quod permittit ubi non extinguit
opibus Et apostolus lenitate usus
est si per permittet se venire et
permissum non explet Propter dum non
permisit quinque vellet non tunc usque
est lenitate et quod cognito secundum
carnem cognito et carnaliter
et humane non secundum carnem
cognitum quod per ministerium et hono
ribus principum et per lucrum
temporalibus quod speratur accipere a dominis
tibus et principibus quod permittit
alterum implere differt suum
permissum ut sit apud me est
et non et ut permittam me venire
et non veniam et videar veritatem
loqui et mentiar minime fidel
autem deus et verax est quae quisquis
permittit ope implet Et ipse quod
est verax ipse cognoscat quae sunt
mea quae fuit apud vos quae vobis
predicavimus vel quae fit non de meo
adventu ad vos non enim in
illo supple simone est et non et
veritas et mendacium vel mu
tabilitas aliquid ut verum videretur
videretur loqui et non esse ver
sed est in illo simone est ho
est veritas ubi est quae veritate

Iorum pr

locutus sū. Quasi dicēt. Idcō
a vīo mendacio nō monitor
qp v levitatis vitio nō succūbo
dei cū filius ē sūplē ē xpē ihūs
q̄ in vob̄ p̄dicatus ē. me et silua
nū et thymoteū. Siluanus ipē
ē silas et silās sicut lucius
ipē ē lucius. Quae go ponit
siluanū cū thymoteū qp an
elcūs ē ad fidem et q̄uctus
ad p̄dicationis officū paulo
aplō q̄ thymotheū. Ideo iquit
qp ihs xpē ē dei filius nō fuit
in illo t ī xpō ē z nō t mutā
bilitas aliqua et veritas cū me
dacio sed ē ī illo fuit sicut ipē
dixit. Ego sū veritas. Quotqt
ēi pmissiones dei sūt fēē p̄ p
ꝓphās de natiuitate xpī pas
sione morte ꝛsurrectione eī atq
ascensione eī. De salute q̄ gen
cū ī illo ē t in xpō adimplē
sūt. vetitate q̄ ip ēē habī et
adimpleta ē veritas illa pmis
sionū. vnī ipē dicit pendens
in cruce. Consūmatū ē t
ꝓpleta sūt oīa q̄ de me p̄dicā
erant. Ideo et p ipm amen
deo ad gloriam nrām. Ideo
qp ī xpō adimplete sūt vera
cit pmissiones p ipm t p xpm
amē t veritas deo pri tribuē
da ē ad gloriā nrām qui
sumus eī apli et ministri. Quo
ad ipōz gloriā veritas tribuē
da ē p xpm deo pri qp qd
xpē in se ꝓpleuit ipē p̄dicauit
et aplis tradidit et aplis
p̄dicantibus deus pr̄ miracula
facēdo ostendebat verū ēē qd
ipē pmiserat et qd ille p̄dica
bant a ī ty glā erat illoz. Qui
cūt qfirmat nos in deo
xpō vobiscū t in fide xpī et
cōfirmat in vno lapide angulāri
duos ꝓplos et q̄ unxit nos grā
spūs scī idē qui dedit nobis
ꝛmissiones predicz p gratiā spī
sancti. Deus s ē verus. In veteri
testamēto sacerdotes et reges
vngebāt oleo ī nouo āt oes
fideles vngūt nō tm oleo visi
bili q̄ītū in invisibili grā viz
spī sancti ī baptismate. et per
manus impositionē. fiūt q̄ reges
aliq̄z et sacerdotes ꝓplōz ut sci
ficent eos. unde qd petrus dicit
vos genus scm regale sacerdotū
et q̄ signauit nos t q̄ assignat
nos sibi dando suū signū nob̄
Dū enī dixit xpē. Sicut misit me
pr̄ et ego mitto vos. signū
suū in eis posuit et dedit pig
nus spī in cordibus nrīs. pig
nus ē ꝓpie qd ꝓpter rem creditā
dat. ut dū ab illa reddita fuerit
fuit. istud eripiat. Sz hī aplī
pignus p arra posuit. q̄ ideo
dat. ut certus sit de pmisso
et qd nūc adest compleat.
Nos go arrā sive pignus accē
pmus grām viz scī spī ī bap
tismate. ut securitatē et certi
tudinē de pmissione efficē prie
habeamus. Testem deū inuoco
animam meā t si mentiar illū

iuoro con ciam qd prens vob
no vem vlr cormthii. ne onei
vob cem. et vos gtristare meo
adiutu. pepi vobis ne vemirem
vlr cormthii. p qs a vob cessi.
Nō qi dnam fidei vre sicut mpe
ratores. qm vmq fidei sumq iā nos
et vos. sed adiutores sumq gaudij
vri. Dic debet plat agere quos
videt sibi cōcordare bō qt gusta
one. nō debet se illis pferre
sed coequare. Quos ūt a via
rectitudinis videt deuiare. i illos
debet auctem et potestā sue
ppositure crere vl ostendere. Sed
vtrūq petrus ostendit i corne
lio et anania. humiliās se ergā
corneliū. et solo ūbo ananiā cū
vrore perdens. Capitulū secundū
Statui tp ipm apd me ne iterū
in tristicia venire ad vos
Si em ego cōtristo vos. qui
est qui me letificet. nisi qui tristat er
me. q si ego gtristo aliquem
vrm. forte redarguendo. et
egru corripiendo. qs est qui me
letificet. nisi ille qui me gtristat
p mea admonicione. de reatu
suo pmouendo ad pnam.
Dū em ille gtristat de pcto suo.
et agit pnam. tūc me letificat
Hic vnusq pdicator et plat.
qd amplius vidit qstai subiec
tos de reatu suo. et lugere pe
nitentiā agendo. eo amplius leti
ficat certus de salute illorū.
ne tristiciā sup tristiciā habeam.
quodcūq audiens varius
vob

qz dauman

errorib mplicatos tristiam
habeo. sed si venero ad vos. et
ūcorrectos vos tuenero tūc habeo
tristiciā sup tristiciā. ideo admo
neo ut vos corrigatis. Nā er
multa tribulacōe et angustia
cordis. qd vnū est scripsi vobis
priorē eplam p multas. t
pene quot silbas dictabā vl
scribebā. qi tot lacrimas fude
bam audiens aut aplus qs
dā cormthios ad pstina
vita reduxisse. et formicatio
et penitentiā nō egisse. Insup
quēdā illoz accepisse vxorē
pris. mmā tristiciā habuit.
et multū deflebat eos. vnde
et priorē eplam eis misit.
in qua redarguit eos fortis
et prepit illū qui incestū pa
trauerat a cōsortio omnīū
excludere. Cq ūbis illi obedierūt
fuerūt egerūt. qs p mam a illū
a se sequestrauerūt. Sed ut
aplus cognouit valde letatus
est. reducit tm eos ad memo
riā. qlis eos deflebat. et allo
quit illos adhuc mqnens
Nō ut cōtristemini spl hec
mō scribo. qui pnam habuis
tis sed ut sciatis quā cari
tatē habeā habūdantius in
vob. supple pq audiui vos
pnam egisse. Di qs ūt cōtri
stauit spl me fuit ille q vxorē
pris suscepit. seu illi q ad via
pstina redierūt. nō me qstauit
f solū p ex pte sed qstauit vos

illoꝝ
q̃ dũ doluistis sunt eos tristi
et qui m̃ estis omnis in caritate
Seqũ ut nõ onerẽ omnis vos
Quietaẽ ẽ onus ꝛ pondꝰ ãpd
mponẽ Sensus iste ẽ Non
rpheridi ideo delinquentes nep
credituri m̃ p̃ori eplã ut vos
onerarẽ vnica correptiõẽ qui
pfẽ cõsanguinei nep eim̃ ideo
tanto tulia ut vos onerem
mõ erroribũ et redarguẽdo
ꝑ ut illi corrigerẽt q̃ a via
rectitudinis deuiauerãt Suf
ficit illi fornicatõ q̃ hꝰmõi
ẽ vnꝰ qui vxorẽ prĩs acepit
obiurgatio hꝰ ⁊ correptio et
redarguto q̃ fit a plibus ⁊
suffiat illi ad pnam correp
⁊ obiurgatio gnalis et qd̃ ꝓsor
ao omi vrm̃ exclusus ẽ Nã
m̃ p̃ori eplã p̃cepit illũ eici
a sonetate fideliũ ãquens
Expurgate vetus fermẽtũ
⁊ illũ p̃orem q̃ vxorẽ prĩs
acepit expellite et eiciate a
vrõ cõsortio et ne m̃ despera
tionẽ labereẽ si sp exclusus
eet a sonẽte fideliũ rẽociliat
eũ hꝰmõ cognoscẽs illũ ee
purgatũ Diabolo etẽm suggere
rente peccauit et eo flagellãte
purgatus ẽ qm̃ editus ẽ pnam
illi ita ut econtrario magis
doueris ⁊ tũc sufficeret ei
obiurgatio q̃ fta ẽ illis oibus ab
vobis si econtrario n̄ indulgeretis
ei qd̃ deliquit et cõsolemini
eũ ne forte supple exclusus a vobis
habũdãtiori tristia obsorbeat
q̃ huiusmõi ẽ ⁊ ne forte m̃ despe
rationẽ tãdẽs suffocet se laqueo
vl̃ tradat se voluptibus hꝰ scili
dicẽs mihi se Jam ꝓ a sonetate
fideliũ m̃ priti et futuro eo exclusus
mseria me oibus delectationibus
et voluptatibus Indulgete ei et
ꝓsolamini eũ ne desperet de vema
et salute ꝓpe qd̃ ne absorbeatur
aia tristicia et labat̃ in desperã
tionẽ et obsecro vos o fratres
ut cõfirmetis in illũ caritatem
recipiẽdo illũ in vrm̃ sonetate
et cõsolãte Deo eim̃ sepsi vobis
supple ista de ꝓpriendo ꝓpiõẽ
illius frĩs ut cognoscam experimẽ
tũ verũ ⁊ ut ꝓbem an in oibus
obedientes sitis q̃ vobis p̃cepeo
Jam supius obedientes illi fue
rãt qm̃ illũ ex suo collegio ex
pulerũt et qm̃ p̃cepit ut viri
nõ velato capite starẽt in ecia
mulieres velato et volebat ad
ꝓbãẽ illoꝝ obedãm in hoc ut
reuocaret eiectũ Cui aũt ãpd
donastis et ego Paulo aplõ mo
rante apud eos cuidam pecca
ti dimiserũt qd̃ dereliquerat et
ipe aplus ne videret se ab illoꝝ
cõsione seiũgẽ indulsit eia ipe
illi hm̃ dicit mõ Cui ãt donastis
sue indulsistis qm̃ apud vos
eia ⁊ ego silr donaui ⁊ idulsi
Consuetudo ẽ dicẽdi donauit
m̃ pcm̃ ⁊ indulsit Volens

ergo aplus puocat illos ad
reconciliationem erecti / et ut ei
dimitteret / vult ostendere ut si
ipse indulsit peccanti quod illi
dimiserit / sic et illi indulgeat
dum ipse indulget. Quapre
subdit. Nam ego quod donaui
siue indulsi illi si quid donaui
propter vos qui volebatis dimittere
indulsi et ego in persona xpi
ho est in vice xpi. quod aplis
dedit potestatem ligandi atq; soluendi
Non leuis dedit aplis indulgentiam
delinquentibus / nisi illi quem
videbat a xpo esse solutum. Cui
potestas accepta erat deo ut
non euanescam. et decipiamur
a sathana ideo inquit propter
vobis ut indulgeatis fratri
peccanti sicut et ego indulgeo
ne decipiam a sathana. qui desi
derans generare discordias ple
rumq; dum unus vult amicum
exhibere fratri peccanti dimittere
ei quod deliquit. et fidelitatem
conuertit fideliu / alius suadente
diabolo non vult indulgere. pma
nes in duritia sui cordis.
vnde solent oriri discordie et
iure nec illos qui dissident et
discordet iudicio. Non enim
ignoramus cogitationes eius
et astutias / dolos / et fraudes
diabuli / non ignoramus et sci
cum venissem autem troadem
ciuitas grecorum quam troia olim
vocata est / et ponit magnificie
phrygia enim prima grecorum
troia regio in ipsa phrygia.
Ciuitas vero Ilium appellata est
sicut in vgilio habet. Cerdit quo
supbum Ilium. Plerumq; ponit nos
regionem pro ciuitate et appella
troia propter euangelium xpi et
ad predicandum euangelium xpi. et
ostium mihi apertum est in domino. et
multa corda hominum pro deum
parata ad credendum. Non habui
requiem in spiritu meo et in animo
meo. eo quod non inueniebam titum
fratrem meum pro valefacientes eis.
et salutans eos profectus sum in
macedoniam primam alia gre
corum. Dicit vtrum theophilus quod non
inuenit fistulam suam et titum
in septem suum ideo recessit.
Dicit quesitio est in hoc loco Di
aplus omnium gentium linguis
poterat loqui sicut ipse dicit
in pori epla. Omnibus ago
se omnium virum linguis loquor.
quare recessit a troade licet
titus deesset. magne cum multa
corda essent parata mihi ad cre
dendum quod ho mo soluit. Qua
cum venisset troadem licet
multa corda ~~ha~~ inuenisset parata
ad credendum tuerit tum multos
aduersarios et contradictores
pro philosophos viz magos
et alios plurimos. nec poterat
ipse solus vtrumq; agere et plis
resistere et volentibus credere vbum
salutis predicare. Di autem titum

uenisset ibi sicut spezabat
ipse vtq; resistere adusarys
et tytus pdicaret simplicib;
qui desiderabat credere Apparuit
q; ei i eode loco vir macedo
dicens Transiens i macedoniam
adiuua nos / qm doctoribus an
gelus bonus eiusde gentis
spositus fuisse credit. Deo
autem s. ppe pri gras refeim;
qui sp triuphat nos. t q; sp
nos facit triuphare et victoriam
habere in xpo ihu. t p xpm
ihm afidelitate diff defodere
et fidem in cordib; credentiu
plantando de infidelibus effi
ciens fideles Et odore notitie
sue manifestat p nos i oi loco
tu iudeis q; gentibus odo
re appellat i hoc loco cogni
tione sce trinitatis aromata
siquide et vnguenta cu
alibi sint alibi odore reddunt
sicut aplis pditantib; fide sce
trinitatis et notitia diuini
tatis oipotentis dei. cu ipa
diuinitas no videt. utpote
qm inuisibilis e. du pp pdica
tione aplorum repiebant et
fide. odore quodamo a cog
nitione diuinitatis illius
capiebat Quia xpi bonus
odor sumus deo hys qui
pereunt a in hys qui salui
fiunt legimus in genesi q;
noe offerente sacrificium p diluu
ii cessatione odoratus e dnus
odore suauitatis item ut bni
dixisset illi et filys eius non debe
go puerilit intelligere q; dnus
qui spiritus e in odore a fumo
carnium delectat. Z si intentione
illius boni viri scam appellat
septuam odore suauitatis qo
delectatus e deus Dilc in hoc
loco intelligendu studium et
bona voluntate intentione q;
odore appellatu xpi iquit
bonus odor sumus deo. t in xpm
credentes a a xpo edocti pdicando
misteriu incarnacois et passois
resurrectois ascensois miste
riu q; sce trinitatis bonus
odor sumus illius qm bona fama
et ac totius trinitatis glariam
pdicamus deo. s. pri placentes
deo faciendo Et nondu q; sanctu
fit In hys inquit q; saluificum
nra pdicatione Et in hys qui
pereunt bonus odor sumus xpi
deo pri placentes qm sicut placz
mm studium qd impendimus
hys qui pereunt quo nra volun
tas talis e ut oes possemus
saluare ideoq; delectat odore
me intentois Dum go in hys
q; saluat. sue in hys q; pereunt
bonus odor xpi erat apli deo
pri placentes qm sinceri et
sine adulatione pdicabat. Alys

esset pdicatio uplor quam impedebat
dibi et volentibi credere
quidem sumus odor mortis in mor
tem illis scilicet quibus pdicamus
sed contemptui sunt credere illis aut odor
vite in vitam illis vis qui audiunt
et credunt Cui vna credere et nolen
tibus · quibusdam erat ipsa pdicatio
iustus et odor mortis ad morte
potius eternam quam ad penitentiam quam
habemus cotidie cum amalibus et pe
cuniis ipse eternaliter inde ~~erat~~
~~odor et iustus vite ad vitam~~
~~eternam~~ dampnabantur qui nolebant
obedire euangelio Quibusdam erat
odor et iustus vite ad vitam
eternam percipiendam quia per ea salua
bantur Sic ei credentes per illa
salui fiebant ita in credulis dam
nabantur quia incredibiles erant
Et ad hec si discernendum quis
tam idoneus et aptus pdi
cator est ut possit discernere qui
sint ex pdicatione saluandi et
qui dampnandi · nullus Ideoque
omnibus impedendum est sermo pdi
cationis Nos enim sumus nos apli
si plurimi adulterantes verbum
dei hic perstrinxit pseudo aplos
Sic enim adulter non tam amoris
filiorum adulterat alterius vxorem
sed ipse libidinis explendae
ita falsi apli adulterabant verbum
dei quia non adeo pdicabant ut filios
spirituales deo acquirerent quia fuit
falsa pdicabant · neque pro remu
neratione premia celestis sed pro lucris
temporalibus et fauoribus humanis
mis In ho adulterabant verbum
dei qui non recte neque veraciter illud
docebant · dicentes xpm non esse
mortuum neque a mortuis resur
rexisse · apli autem non adulterabant
quia spiritales filios deo acquirere
desiderabant Non pro lucris tempo
ribus sed pro primo etiam ~~benedictis~~
benedictis pdicationis ministerio
neque pro fauore et laude humana
rem sumus pdicantes sicut idem aplus
subdit Dei et sinceritate ipsum
pdicamus et et puritate et ve
ritate et sicut ei deo et ex spiritu
sancto accipimus ita pdicamus
quia omnis sibi existens tam patri
et filio vnus et deus Coram deo
supplicantes loquimur et sic pdicamus
si in presentia dei sicut simus positi
et ipse sit nostrum adiutor Renuda
enim et ipse ibique pnus adest In
xpo ihu loquimur et ad gloriam
et honorem ihu xpi Capitulum iii

Incipiamus ei nosmetipsos
commendare et laudare Nunquid
nos se et alios commendant non
laudant paulo supius · Fecit
utique et superius et iterum isto
loco atque in sequentibus Dei tam
quam se laudat aplus · Minuit
idcirco ut corinthios ab amore
pseudo aplorum retraheret ad suum
amorem aliorum verificorum aplorum
Aut numquid egemus commendationis
ep̄lis et laudationis sicut laudati
ibus quibusdam ab aliis gentibus et ecclesiis
sapiam dicat ~~per sapiam~~ salomonem
laudet te alienus et non os tuum

ad nos mittat aut ex vobis ad
alias q̃ nobis testimonium laudis
et sanctis phibeat sicut qdam fe
cerunt pseudo viz apli et iudei q̃
acceperunt a scribis et phariseis po
tificibus q̃ iudeorum eplas laudati
cias ut p sanctis et religiosis pdica
toribus habeat Nolo igitur
vra laude neq; eplis laudatis
q̃ nobis testimonium laudis phibeat
Exponit ergo cum igitur non indige
bat mgens Epla mra vos estis
scripta in cordibus nris Epla sigi
e salutis q̃ salute mittentis oti
net et de illius salute loquitur cui
mittit Epla inquit nra vos
estis q̃ cognoscitur scripta in cordi
bus nris q̃ de vra salute die
noctuq; meditamini et cogitantes
a ipa bo mitente nri cordis phibe
nobis testimonium laudis Que epla
scit et legit non oculis corpo
reis sed mente intelligit illa epla
t. hoc qd de vra salute sp cogi
tamus manifestatur qm epla
estis xpi Ex supioribus pedet
ista vos qui estis epla mra
scripta in cordibus nris nos estis
manifestati alius q̃ mra pdi
catione ad fidem venistis Cum
epla estis xpi ministrati a
nobis et scripta non atramento
sed spiritu dei viui Illud qd atra
mento scribitur obliterari siue
deleri potest fides q̃ de spiritu sto
scribitur q̃ sp viuit q̃ etiam est

sicut ille spiritus etiam est ita illa
fides etna est manifestati inquit
estis q̃ mra pdicatione edidistis
qm epla estis xpi t. fidem illius
habetis a qua dicebamus xpiana
q̃ fides a nobis est manifestata ministrata
q̃ fides crauditur et a spiritu
sto est scripta in cordibus nris q̃
alius dat fides in eodem spiritu Nolo et
scripta illa fides in tabulis lapi
deis sicut lex moysi sed in tabulis
cordis carnalibus Preuidens
opus deus duritiam cordis iudeorum
eandem legem quam eis dabat in
lapide scripsit ut p lapidem du
ritia cordis illorum signaretur
p tabulas ergo lapideas debet
intelligi dura corda hominum
et insensibilia in quibus non
scribitur fides xpi q̃ nulla pdi
catione nullis exortibus emollire
possunt p lr vero qd dicit qd in tabu
lis cordis carnalibus debet
intelligi cor molle et sensibile
qd sentit et flectitur ad mollitiem
et intelligit qd audit et capit
et gtmer in qbus scribitur epla xpi
t. fides a spiritu sancto

Fiducia tale habet p xpm
ad deum Ipse hic vult
aplus differentiam et distantiam
facere inter moysi legislatorem et
xpm doctorem euangelii inter legem
et euangelium inter doctorem legis
et doctorem euangelii et ondit q̃
quanta distantia est inter moysen
et xpm tanta distantia est inter

legem et euangelium it doctorem legis
Demonstrat qui ait nihil sumus nisi
dni mia et gratia regnantis fiducia
nisi et audacia et fide tale habe
per xpm dnm nrm cui passione idem
redempti et reconciliati sumus ad deum
et apud patrem qui ego dnus et
saturus sum i sequentibus Non qui suffi
cientes sumus cogitare aliquid a nobis
qui et nobis sed sufficientia mea ex
deo est Vnde destruit omnem confide
ntiam liberi arbitrii per quod multi
putant se posse bonum aliquod agere
sine gratia dei et ideo ista omnia agit
aut ut ostendat nihil bonum sua
virtute. a prudentia cogitare aut
facere dicit ergo Non habemus tale
fiducia vel audacia qui sumus suffi
cientes et qui possimus cogitare a nobis
aliquid boni de mea salute vel mea
qui et nobis aliquid boni nobis futurum
sit sine gratia dei Di sufficientia mea
et habundantia ex deo est qui dat velle
et posse et non solum non valemus bonum
aliquod facere sine dei mia et gratia
dei precedente et subsequente si nec
cogitare dei enim gratia nos preuenit
ut velimus et ipsa nos subsequitur
ut possimus Vnde orabat psalmista dicens
misericordia eius preuenit me et misericordia tua
subsequitur me Di et non valemus
cogitare quod potemus perficere. qui
deus fecit nos idoneos et aptos
et congruos ministros noui testa
menti non littere sed spiritus et non fecit
nos ministros in littera legis ut
poterimus frustione carnalis obs
uadam aut sabbati otium. aut
neomenias vel sacrificio
rum celebrandum. sed in spiritualis
intelligentia euangelii quod spi
ritualiter intelligendum est et qui
obseruat spiritum sancti tribuit tpe
baptismatis Quod autem dicit idoneos ministros se alios qui apostolos
fuisse idoneus minister est qui congruus et utilis atque illi rei
aptus. de qua sermo agitur Littera
autem occidit spiritus autem viuificat
Duobus modis intelligendum est
littera legis mosaice occidit homines
corporaliter iubendo et non iuuando
Dum enim dicit lex non occides
non adulterium facies. qui occidit
vel adulterium vel aliquid tale aliquid
perpetrauerit reus erit iudicio et
occidetur. igne cremabitur.
lapidibus obruetur. in patibulo
suspendetur. et non viuat quod non
impleat. proculdubio illa occi
dit hominem qui iudicium dat ut
occidatur. licet ipsa non sit tam
mortis causa Spiritus autem viuificat
et euangelium quod spiritualiter intelligitur
et quod spiritum sanctum prestat. non solum
non occidit hominem in presenti
sed insuper viuificat et vitam
eternam prestat Iusiurandum enim euan
gelium iubet hominem occidi.
sed puniri post culpam ad pe
nitentiam permittens vitam eternam
Primum inquit agite. agite qui

regnū celorū. Ulit aūt dōm
aduentū erāt quedā opa legis
q̄ a leuitibus prīs mūdabāt
obseruatores suos. Vbi grā
Dicit ēim ēcisio q̄ originale
pcm tollebat. q̄ nus aditum
patrie celestis nō reseraret.
et sicut erāt alia mēta p q̄bus
offerebāt holocausta et de
quib⁹ dicebat. Si quis h⁹ vel
illud fecerit. offerat arietem
aut tale aliquid. et mūdabit
p⁹ dōm aduētū. i q⁹ cōpleta
sūt i veritate oīa alia figu
rativa et umbratica. Qui ergo
voluerit eādē legē seruare
cārlit. morietur in ea aīa. q̄ aīa
q̄ peccauerit morietur. vnde et idē
aplus in epla ad ephesios aut
vē dico vob. q̄ si circūcidamini
xpō vob nihil pdesit et sanc
q̄ quib⁹ xpō nō pdest mortui
sūt i aīa. Qui vero spiritalit
voluerit eandē legē iplē cōfi
dendo se spiritalit i baptismate
obiē vera expoliacio vitiorū
obseruando sabbatū. q̄ cessando
a p̄ria opē. et ōipotēti deo
spiritales hostias offerendo. se
ipm q̄ mortificando. cū vitiis
et cōcupiscēcijs ille
viuit et viuet in eēna vita
Hi dicit aplus lēra occidit
in aīa mō. et lēralis intelli
gēcia legis. spiritus aūt viui
ficat. et spiritalis intelligēcia
vitā eēnā pstat. Qd si ministra
mortis. et si lex q̄ in miss. eāt
mortis sicut mō dicimus deform
mata vel scripta lēris i lapidib⁹
fuit. s. morsi in gla et claudite
vultus ita ut nō posset intēdē
filij isrl in faciē eius. ppter gloriam
vultus eius q̄ gla vel claritas
euacuat. quomō nō magis
ministra spiritus et doctrina ? pdi
ra spiritalis euglij erit i gla
suis ministratoribus et obstina
tōibus. Isto in loco vult oīndē
q̄ distāctia sit inter legē et euā
gelū. et moysen et doctores
euglij. sicut iā sup dixim⁹ legis
in exodo q̄ moyse descendente de
mōte facies eius erāt cornuta
et cōsortio sermonis dōi et ra
dios emittebat splēdoris sicut
sol i trīn. ut nō possent intēdē
filij isrl in faciē eius. Sed
quō egrediebat ad ppl̄m
ponebat velamē sup faciē
suā. Dij fortasse q̄rit aliquis
ī re illi gloria et claritatem
hoīs mortalis nō poterant
intendē. Cui respondēdū ē
q̄ moyses sānus et iustus erat.
ideo coruscabat suiq̄ splēdorē
ipē poterāt ferre. illi aūt non
q̄ pcōres et incredulī erāt
nō fuerāt digni cōtemplari
splendorē illius. Densius igit
iste ē. Di moyses tāta claritatē
habuit i vultu. quō legē ded

dedit ppl·q̃ mīst̃ erat mortis.
qp mortem minabat quāto
maiorē gloriā habebūt mīstra
euglij qui vitā etnā et mīstra
mīstrāt. q̃ vitā etnā pstat.
multo maiorē gloriā et claita
tē habebūt. qp eandē claitatē
habebūt. quā ondit dnīs ī mōte.
tribus discipulis qui visi sūt
cū eo. moyses et helias ī maiest
tate et claitte videbūt eīm oc
oculis corporeis gloriam claita
tē. q̃ claitate humanitatis filij
dei. ut vtūs leo dicit. ipsi eādē
gloriā habebūt. Gloriā et q̃
diuinitatis et totius trinitat.
mete cōtemplabūt solūmō.
qp deus spūs ē spū debet videri
Dicit ei vtūs leo in expōne illi
euglij. illā claitatē et gloriā
nō fuisse claitatē et gloriam
diuinitatis filij dei ꝗ humanitatis.
Alioquī quō eet verū qd dicit
ad moysen. nō videbit me hō
et viuet. quō ille dicit ostende
mihi ~~ipm~~ te ipm. t. tuā sibulita
tē tuā. Alioquī igit̃ intellexit.
moyses q̃ ponebat velamē
sup faciē suā ne intenderent
in eū filij israel. ~~fig~~ significat
ipam legem. sic in euglio
testat dnīs dixisse abraham
ad diuitē habēt moysē id ē
legem. Velamē illud sigt
intelligentiā litalem et hystori
cū sensū. quo umbrat ipa
lex. Ignorātia q̃ et infide
litas cordis indeo. Velamē
ergo qd ponebat sup faciē
suā moyses. nō sinebat illos
cernē gloriā vultus eius. qp
infidelitas et ignorātia et
ptām cor. litālis q̃ intelli
gentia et hystoricus sensus
nō pmittebat illos penetrāre
et intelligē gloriā spiālis
intellectus. q̃ latebat in lege.
Qd vero dicit gloriā moysi
euacuatā. ideo dicit q̃ītū
ad litām pt̃net. qp moyse mor
tuo faciēs eius q̃ ām splendo
ris radios emittebat. in
pallorē versa ē. Alnori at
sensu et sublimiori sedm
augustinū glia legis. q̃
vedebat ēē in festinitatib̃
et opibus euacuata ē ad
uenientē xpo. quē illa sigm
firabāt. vl' etiā ps spitalis
intelligētie. q̃ a quibusdā
intelligebat. sicut a moyse
Josue samuele dauid et cetis
talibus adueniente xpo. in
quo cōpleta et a q̃ manifes
tata ē aplis et toto. Dtati
ut venit plenitudo euacua
tū ē illud qd ex pte erat.
nō ut cessaret penitus et
periret ipa intelligentia
spitalis. sed ut ī melius
pficēt atq̃ augmētū in
perret Verbi gtia Dicit

euacuat infantia et puerita
adueniente adolescentia. Sic
i melius fiat. In euangelio autem
non fit ita. quia euangelium et toto
spiritalit intelligit. ne euacuat
quia iterum est. Di ergo illi. qui
legem operibus impleuerunt.
et erpte legem intellexerunt. q
euacuatu est ciuitatem gloriam hab
uerunt in pnti seculo. ut fra
ipmissionis acciperet victores
pnomodum suorum hostium existe
ret. quito ampliorem obtine
bunt isti. q spiritalit legem et
euangelium intelligunt. obseruant.
pdicant et docent. qd nunq
euacuat. Ma si ministratio
damnationis in gloria est multo
magis habundet ministerium
iustitie in gloria. Euangelium ergo
ministerium iustitie est. quia per illud
nobis ministrat iusti salus.
a vita etna tpe baptismatis.
sicut dns dicit aplis. Ite docete
omnes gentes i ministrate illis
euangelium. Qui crediderit et
baptizatus fuerit. saluus erit
salute etna. quia mundabit
ab omnibus pctis et efficietur
iustus. Gloria demum euangelii
q dat ministratoribus eius
et obseruatoribus. maior
est gloria legis q splendunt
in facie moysi. quia illa fuit
tpalis. q a quorum q ferri

potuit et videri ab alijs. Istu autem
etna est. nec potuit ferri ab aplis.
quo a dno ostensa est in monte. quia
fuit lapsi sunt in terra. velut mortui.
Quapre laborandum est omnibus. ut
obseruatores sumus euangelij. qtenus
ad illam gloriam digni simus ptingere.
quam promittit. Nam nec glorificatum
est qd clarum in hac pte. Ppter q
excellentem gloriam. In hac pte dicit
de morse. vel qd narrat in hac
pte libri exodi de splendore
vultus eius illi. Excellentem gloriam
appellat. q dns glorificatus est
i monte. et q glorificandi sunt
omnes ecclia. Et est sensus. Illud qd
splendut in facie morsi non est
glorificatum. quia non gloria vera.
quia euacuari potuit per morte illius.
Nec fuit gloriosum comparatione istius
glie. q etnaliter apparebit. et
multo amplior erit. In hac est
qd nulli pfuit gloria vultus
eius. qui non fuit gloria. quia non habuit
firmam gloriam. Illis Qd dicit i
hac pte. qui in ista pte. q
clarum et splendut in morse
non est glorificatum. In hac pte
quitam ad ista pte euangelij
pertinet non est gloriosum. Ppter ista
gloriam maiorem. Di enim qd
euacuat per gloriam est multoma
gis qd manet in gloria est.
si lex q euacuari potuit i gloria
fuit moysi. sunt obseruatoribus
multoq euangelium qd manet

ternū in glā e suis ministratoribus
et cultoribus Quātū ergo distat
inter imaginē et veritatē tātū
distat inter gliam vultus moysi
et gloriā xpi. tātū solebat erat
clā in gliā. Habentes igitur
talem spem videndi et capi
endi gliam non tale qlis erat
in vultu moysi. sed cā quam
viderūt tres apli in monte transfi
gurante se dno. cum multa fiducia
utēm in pdicatione securi de
primo. et non sicut moyses ponebat
velamē super faciē suā. ut non
intuerētur in eū. s. ponet xpus
in euglio. qd velamē evacuat
t. non ponit xpus velamē intelli
gētiae litralis in euglio. et obscu
ritatē. ut non possint fideles
gloriā intelligētiae spiritalis
penetrāre. sicut moyses ponebat
ne gliam vultus eius intuerētur.
qd velamē sigt obscuritatem
et obumbrationē legis. qd
evacuat. quod a xpo fuerat
et ipse spiritalē eadē lēt intelli
vl non ita occultabat xpus glo
riā suā clārā. sicut moyses
occultabat faciē suā. ponēdo
velamē super faciē suā. Qd vela
mē evacuat p eo. qd evacua
tū e quod moyses mortuus e.
Dz obtusi sunt sensus illorū
vl licet velamē qd sigt obscu
ritatē legis evacuatum sit
a xpo. et in euglio non sit vela
mē. tū non ideo penetrant
indei gliam spiritalis intelligētie
q in lege latet. qr obtusi fuer
verati sunt sensus eorum infide
litatis. p fidia et ignorātia.
ipi nolunt credē sed p litram
sequi volūt. Usq; in hodiernū
enim die idipsum velamē. v.
ipsa obscuritas et ignorā
cia in lēte veteris testamēti
manet. s. apud indeos intre
dulos non revelatū. s. ab illis
qui infidelitatis et pnā fuer
verāt sensus eorum. nr valent
p se penetrāre illā. qm in
xpo evacuat. t. p fidem xpi
evacuat velamē ignorātie
nr p eorum sciam nr revelabit
in illis nisi credāt. Dz usq;
in hodiernū die. dū legit
a indeis in credulis moyses
t. lēt. q p moyse datū e vela
mē positū e super cor eorum.
t. ignorātia et cecitas intel
ligentie e in cordibus eorū.
ut non valeāt penetrāre spua
lē intelligētiā legis. q obscu
ratur illis et occultū est. quis
in xpm credendo denudet
eis a xpo. Cū at ait quis
fuit ad dnm. s. ille ppliis ut
credat in xpm auferet velamē
t. obscuritatis de lege.
p xpm. et p gram spis sci
q tpe baptismatis inipit
in habitator ee. Dns at

spr̃ ē. ubi ãt spr̃ dñi, ibi li-
bertas. nemo qui fidem sre
finitatis habet. dubitat spm̃
scm̃ deũ ēe. ip̃ tria ꝓsõ est
finitatis. Cũ nõ sint tres dñi
sed unus dñs. Et scat̃ ab
oĩbus fidelibus spũ sancto
dicunt. legẽ et euglium ēe
ysp̃tũ. ideo spũs scũ dñs
ē legis et euglij. nec ē aliqd
occultũ in lege et euglio.
ipõ qꝫ spũ scõ opante fide p
dñice passionis liberant ĩ aia
ab oĩbus pcis de q̃ libtate
dñs dicit in euglio. Si vos fi-
lius liberauit. vẽ libẽi eritis.
p ipm̃ eia dat̃ fidelibus
facultas intelligẽdi diuias
sp̃tias. Dpũs ergo scũs dñs
ē sp̃tũ legis et euglij. ideo
michil le latet eũ ex hijs.
q̃ ibi qtmẽt̃ neq; velamẽ
alicq; obscuritatis et dubi
etatis oppont̃ ei. si magis
ipẽ reuelat. q̃ ibi latent
si sequẽta mãifestãt. Ubi ãt
spũs dñi ē ibi libertas aĩe
et facultas intelligẽdi. veti
testamẽtũ et nouũ. i. quẽtũq;
repleuerit spũs p fidem
dñi nri ihũ xpi. ille habet
libertatẽ aĩe et facultatem
discutẽ obscuritates legis.
et ꝗtam euglij penetrãe
Nos vẽo omes f. apli et iudei
credẽtes oes qꝫ libertatem
aĩe et facultatẽ dñice legis
cõsecuti sumꝰ. reuelata facie
cordis. i. mãifesto intellectũ mẽtis.
p fidẽ xpi intelligẽtia sp̃tiũq;
gratiam dñi. quã ordit fl̃ disci-
et quã preptũ sit oes eis.
sumꝰ nos cõtẽplantes. i. speculo
mẽtis p fidẽ et spem tenẽtes
Int̃ speculã et speculũ hꝰ mlt̃ ē.
ip̃ specula ē tris ē. in ciuitatib̃
et locus vn speculat̃ a longe
ex q̃ pte supueniãt hostes. Dpe-
culũ vero ē ubi cõtemplãi solẽt
horẽs ymagines. vultusq; suos
et alios. de quo hic dicit. Dpe-
culã go mrm̃ mẽs mrã ē. ip̃ si
in speculo cõtemplat̃ ymago et
umbra. ita nos in pnti videmꝰ
et cõtemplam̃ illã gloriã. quã
preptũ sumꝰ. In eamdẽ ymaginẽ
trãsformam̃ a claritate ĩ claita-
tem. Qn qꝫ habet̃ ut beatus
augꝰ dicit. a forma ĩ formã
trãducim̃. Homo sicut in
gẽsi habet̃ ad ymaginẽ
dei frus ē. scus. iustus. ĩ mortis.
et incorruptibilis. quã yma-
ginẽ et formã peccando amisit.
et rediit ĩ formã mortalitatis.
corruptionis et iniustitie. Ab
ista ergo ymaginẽ et forma
trãsformam̃. et trãducim̃ iam
in spe et fide ĩ eamdẽ formã
et ipam̃ ymaginẽ. quã p diuinam
a forma vtq; creationis ad formã
iustificationis. a for̃ mortalitatis

et corruptionis. ad formam immortalitatis. A forma filiationis
q̃ filij dei modo sumus ī spe. ad
formam cõtemplationis et visionis
A forma obscura ad formam
lucidam de q̃ iohannes dicit.
filij dei sumus ī spe. et nondum appa
ruit quid erimus in re. Ab ista
obscura forma trãsducimur ad
formam lucidam. q̃no sicut deo
erimus. q̃m videbimus eum sicuti
est. A claritate q̃ spei trãsformamur
ad claritatem speciei. et a
claritate fidei ad claritatem rei.
ut q̃d nõ tenemus in spe. et
credimus nos adepturos. q̃m
possideamus ī re. Et bn̄ cũ dixi
sset trãsformamur a claritate spei
ī claritatem speciei et rei. addit
tãq̃ admirãs spũ ut ostenderet
talem gloriam dari. q̃ sublimitati
cõgruit dantis. Nosse enim gloriam
et claritatem. nr̃ tantum fiunt. q̃nta
ī nõte nr̃ gehennis. Cum enim
deus cõcessit fidelibus suis.
ut spm̄ suum det eis pignus
illius gloriae q̃ promisit. Dicit ei
q̃ pignus vel arram accipit. securi
tatis de pmio q̃d remanet ī re
promisso. ita fideles. q̃ tpe bap
tismatis spm̄ sanctũ p pignore
et arram accipiũt. securi sũt
de pmissionibus prie celestis.
q̃ ab illo trãsformãtur ī spe
ad gloriam. Capitulũ xv

Habeo habentes hanc mĩstr
cionem s. spei et hinites

fiduciam et spem trãsformandi
q̃ spes et fiducia a spũ sancto
mĩstrat̃ nũc q̃d magis secuti
sumus non secundũ meritũ nrm̄
nõ definimus. nec aduersa hui
sceli sed multa fiducia vtrũque
in prãdicatione fortiũ tollerãtes
omnia ī cõmoda securi de p
mio et gloria. Dicimus abdicamus
occulta dedecoris et ĩspiciũt
a abiecimus omnia turpia a corde.
ore et ope mendacii q̃ maxime ī
occulto solent fieri nõ ambu
lãtes in astucia et ī calliditate
hui sceli. astucia dicit ab hasta
et acumine eo q̃ minuta sit
acuta ad decipiendos homines
Neq; adulterãtes verbũ dei
sicut pseudo apli multis moris
sed ī manifestatione veritatis s.
prãdicamus verbũ dei nõ fucato
sermone neq; philosophice
sed simplici. ut simplices q̃q;
possint illud capere. Commendãtes
nosmetipsos ad omnem conscientiam
hominum et laudabiles nos fa
cientes ad omnes homines sed ver
vnicuique bn̄ prãdicando coram
deo et in pnncia dei cui placet
q̃d agimus. vel coram deo qui
sicut ab illo nobis datũ
ita prãdicamus in pnncia illius.
quem cognoscimus nobis ad cõ
pnnte. Poteũt aliquis dicere
Cruce prãdicatis ī manifesta
tione cũ omnis nõ intelligũt
q̃ dicitis neq; credant. A

hec subiunxit apl̄us Quod si
optū ē euāgeliū nr̄m. et si latē
sum et obscurū ē ut nō intelli
gat. In hys q̄ pereunt ifidelitate
illis ē optū. p nō inspirat
eis s a spū sc̄o. neq; voluit credere
volentib; at credere manifestū
ē. Iudicabāt oēs p̄dicatione sicq̄ m
apl̄ō. sed illis qui volebant
credere manifestabat. illis vero
q̄ in ifidelitate permanebāt
occultabat. In quib; deus
hy; seli excecauit mētes ifi
delū Iuda hereticor ut
ut marcion. atq; alij pseudo
apl̄i. hūc vsū male distruētes.
dicebāt deū hy; seli ēe appel
latū. in hs drabim de quo loco
dr̄ omis dij gētiū deōma
ticet eni dij appellent. nō sr̄ dij
alij. Ita go ē distinguendus
ut p̄mū dicat. i quib; et illis
q̄ pereunt. deus verus et
deinde inferat. excecauit
mētes infidelū hy; seli cū
nō illuīauit. sicut indurauit
cor pharaonis cū nō emollivit
vt nō fulgeat illuīatio euāgelij
in illis. et fides et doctrina
euāgelij gliā xpi Quod euāgeliū
gliā xpi ē. q̄ ibi narratur
diuinitas ē diuina et humana
virtus miraculor. passio. resur
rectio. ascensio. ad celos.
aduētus ad iudicū Qui x
ymago ē dei pris. et solus ei
m oribus sedm̄ diuinitatē Ad lo
ei nosmetipos p̄dicamus sz ihm
xpm̄ dm̄n nr̄m et nō quirimus
nrām laudē nō lucē tpalia.
sed gloriā et honorē xpi p̄dicā.
ut ab illo ēmunerarem̄. Ille
eni seipm̄ p̄dicat. q̄ culto ser
mōe loquit. et veritate euāgelij
q̄rit fuīe ut p̄dicet ipe sapiēs
ē. et laudet. et q̄ potius pro
lucris tpalib; p̄dicationi īsistit.
q̄ p vita etna. Quo deus q̄
dixit. s. in principio creatūa
de tenebris lumē splendescere
dicēs. cū ad tnbre eēnt sup
faciē abissi fiat lux et fta
ē lux. Ipe luxit in cordibus
nr̄is lumē fidei et doctrīe.
q̄ tenebre eēnt eramus ad illuīa
tionē scē claritatis dm̄i i nob.
in facie xpi ihu. Ordo ē Dei
q̄ dixit et fiat lux cū adhuc
tenebre eēnt et fta ē lux Infu
dit fidei lumē cordibus nr̄is.
et doctrīe i facie xpi. et i p̄nctia
et p p̄nctia xpi ad illuīationē
et demōstrationē scē diuīitatis
eius. p p̄nctia go xpi māifestata
ē cognitio dei pris et totius
trinitatis. sicut ipe xpc dixit. Pr
māifestaui nomē tuū hōib;
nō quo dei dicerib. sz quo pri
vouiris. Habemus at thesau
rū in vasis fictilibus. Thesa
rus dicit theca et repositio
auri Tesaurū appellat apl̄us

in isto loco sacramentum corporis
scē trinitatis et misterium incar
nationis filij dei. qm sicut thesau
rus in occulto et in secreto loco
ponit. ita istud misterium in
cordibus illorum eārum condidit.
vasa fictilia vocat corpa
fragilia. q̄ ex limo terre fa
cta sunt. et varijs passionibus
et infirmitatibus subiacet
fame. siti. nuditati. et ceteris
talibus. ut sublimitas sit
virtutis dei. ī nobis et nō ex
nobis. ī ut altitudo virtutis
annuntiet. p̄ nos. et appareat.
qm nō ē ex nob. neq; illa
sapiā. nec virtus miraculorum
sed ex deo. p̄ nos tm̄ ministrā
Ac si diceret alijs verbis. The
saurum grē spiritalis. qd̄ pdi
camus et p̄ qd̄ signa mira
culorum facimus in corpe fragili
barulamus p̄ qd̄ etiā frequēs
dm̄ alios sanamus ipi ī fmam
subiacetes fame. et siti. nu
ditati. ut qd̄ facimus nō ma
virtute. vel mris meritis sed
sublimitas potentie dei esse
intelligat. In omnibus modis
et locis tribulationes diuersā
patimur sed nō angustiam
ī licet tribulationes et angus
tias sustineamus tm̄ nō ita
astringimur qm sine angustiam
ut cedamus loco a pdicatione
et cessemus a mo proposito.

Aporiam. ī conuiciis et egestate
ra sustinemus. vel qd̄ melius
Et qui pauperes abiectā abiam
Dz nō destitutum ī nō deli
quim a deo. sed positi in pau
pertate et inopia. adē nolī
pastor deus Aporos gēo
vōbulo. latine dr̄ paup
inde aporiaren pē quasi
paupere abice. Sp̄ morti
ficationē ihū in corpe mo
circumferentes sive portantes. ī
sp̄ sumus mortificantes corpa
ma cū vitijs. et concupiscentijs.
ut et vita ihū ~~q̄ ipa~~ q̄ ipē
modo viuit ī mortalis in
corpibus mris manifestet
pd̄ gratiam resurrectionē
Aliter Dicit xpc pasci et
vestit in suis sicut dicit
eltis. q̄ diu hijs minimis
meis fecistis mi fecistis. ita
occidit. et mortificat. et fla
gellat. et p̄sequit in suis.
Ilōne in stephano p̄seqbat
et lapidabat. qm̄ dixit saule
saule quid me p̄seqris. Dic
etiā dixit petro vemo ro
mā iterū crucifigi mte. Sp̄
mquit qm mortificationē
ihū in corpe mo sumus cū
ferentes. ī sp̄ mortificat ihū
in nob. et occidit. ut sicut
ipē in nob mo occidit. et
nos p̄ ipō ita etiā ipē viuat
in nob et nos viuamus

in illo. Et sicut ipse ita nos non
sed sp viuit. ita et nos p(ro) resur-
rectione viuamus immortales
et incorruptibiles. Dp cum
nos qui viuimus in pnti seculo
fide bonis q; opibus in morte
tradimur ppter ihm. i picula
mortis sustinemus ppter mram.
et fidem xpi. quam pdicamus
ita et vita ihu. q; ipse ita viuit
manifestet in carne mra mor-
tali. ut vita q; xpc resurrexit
a mortuis. et q; no viuit.
huic carni mre mortali pstet
immortalitas. vij in corruptio.
ut p(ro) resurrectione pmissa
non timeamus mori. Ergo mors
in nobis opat. s. qd suum est. qr
sp nos mortificat p multas
tribulationes et angustias.
vita aut q; iustus viuit i fides
in vobis opat. qd suum est. qr
fhit ad vitam etnam. Et est sens
ppter vitam etnam quam vobis pdi-
camus et fidem quam ministramus vobis
morimur et mrficimur cotidie
picula sustinendo. Habemus
autem nos apli veteres credentes
eundem spm fidei sp quem habue-
runt pres veteris testamenti. qr
qd illi pouerunt de xpo implen-
dum nos credimus iam adimple-
tum silr de salute gentium.
Scientes quia deus pter qui
ihm suscitauit et nos cum
ihu suscitabit in die iudicij
et p vitam ihu. et constituet nos
biscum in gloria etna. Omnia enim
s. aduersa hui seculi ppter vos sustin-
emus o gentes gentiles qr
vobis fidem et vitam etnam pdicatis
ut gratiam habundans p multos gra-
tiarum actiones habundet in glam
dei. Gratiam habundantem appellat
magnam sapiam diuinam q; gratis
illis data est. Ordo est iste. Ideo
aduersa hui seculi ppter vos sustine-
mus ut magna sapia diuina. q;
nobis gratis data est habundet
p multos credentes in glam
et laudem dei. cum gratiarum actione
vij ut plurimi credentes p mram
doctrinam gratias et laudes referant
deo. Quidam codices habent
ut sapia diuina habundet p
multas gratiarum actiones in laudem
dei. qd non discrepat a sensu
ppter qd ut sapia habundet diuina
p multos credentes in laudem
dei non deficimus in picula
mortis a fide. si licet is q; foris
est nr homo corrumpitur. tm is q;
intus est. renouatur de die i die.
Homo exterior appellatur corpus.
interior ved aia. licet aut duabus
et substantiis et naturis constet et
homo. tm non sunt duo homines
aia et corpus. sed unus homo.
homo qui foris est corpus vij.
quanto amplius corrumpitur tormentis
et tribulationibus. eo amplius
renouatur interior et purgatior
efficitur aia. Id est qd in pnti
est et momentaneum et leue

et tribulacoīb mrē sup modū
sublimitate etnū glie pondō
opat t nob ¶ Momētaneū ē
brissimū spacū tpis dēm a
celerrimo sideū motu Desi
et ordo ūbor iste ē Qdie tormē
tū tribulacoīs mrē qd t pnti
ē momētaneū, siue breuissim
et leue ad tolerandū opat t
nob etnū pondō glē t subli
mitate prie celestis sup mo
dū et sup oēm mēsuram
q nō pt gplendi qntūs ille
glē neq mēsuā tpe q sine
fine a finito eit etnalit p
manēs nō gtēplātib nobis
sq videt sed que nō vident
t nō gsiderātibus et attendē
tibus honores diuicias et
luē tpalia q vident a nob
p mittūt amatoribus hi sti
sed gaudia prie celestis q nō
vident in pnti oculis corporeis
illa gsideramus Poteat aliqs
dicē Quare nō gsideātis ista
tpalia et trāsitoria ad hc aplis
addit q Que videt tpalia
et trāsitoria sūt q aūt nō vide
nisi p fidem etna sc Ideo
illa pponunt a ista gpler
tm q māsura sūt Ca m v

Scimus enī qm si terrestris
domus mrē habitacoīs
t si corpus mm fremū
mōle et corruptibile t quo
aīa mra habitat dissoluat
p egritudinē p tribulacoēs
maias et p mortem redigat
ni puluerē qd edificacionē
habeat et deo siue a deo dom
domū nō manufactam etnā
in celis Qd dicit edificacoēs
corpis viz mōle et etnū qd nō
fiet manu t cōpleticōē maris
et fīē feīe sc istud sed ōipotē
tis dei ūtute repabit ut sit t
mortale et etnū a sit t celo
sp Et t ordo atq sensus Di
mōle hō corpis vbi nō hitat
aīa dissolutū fuit p mortē
scimus et certi sumus qd a deo
habitaturus t celestibus edifica
cionē etnā et domū nō
manufactam corpis viz t mōle
ūtute dei p repatū Ita et t corpe
positi ingemiscimus t tū gemi
tu postulamus o absolui ab
hō corpe mōli cupiētes supindu
hitacoēs nram q de celo ē
t t mōle corpis cupiētes induē
Qd deo de celo dr ēē que
celeste eit a t celis hitabit
Dupindui at t sup aiam sc
mō isto mōli ē aīa Et est
sensus Cur rapimur corpus
t mōle ad glam a tūc eur
celeste si in die mortis mrē
vl in die iudicij fuerimus vestiti
xpo ut ipe sit nobiscū et nō
nō fuerimus inuenti nudi ab illo
et ab eo ptectione alieni Qēs
enī eis xpo sūt vestiti q ipe
ē eor ptectio sicut aplus dr

Vestiti si tū vestiti sed a cristo et
nō inuenti nudi inuenam ab illo

Qui est in xpo baptizati estis xpm
induistis. et xpm habetis pter
torem nam et qui sumus in tabna
culo isto et in corpe mortali gi
miscimus et dolemus quati
fame siti nuditate alijs pcul
eo qd nolumus expoliari ab ho
corpe mortali sed pt volumus
vestiri immortalitate no interue
niente morte ut absorbeat
qd mortale est i vita et ut illud
qd in nobis est mortale a corrup
tibile deglutiat ab immorta
lite a vita mensura sicut
qsumit pulcrissima aq gutta
ignis pjecta in mare in ice
dum ac si diceret Ideo ingemis
cimus in ho corpe mortali qd
guat diuisis angustijs ip
se si posset fieri nollemus mori
sed vellemus ut ipa mors
in nobis deficeret et se rapere
in pnti scilicet immortalitate a et
vmqz no moreremur sed nullo
modo fiet illud in pnti seculo.
Qui autem efficit nos in ho ipm
et qd pfiat immortales in alia
vita deus est omipotens qd det nobis
nobis in se credendo tibi pignus
spiritus sancti et vadium det nobis
tpe baptismatis gratiam spiritus
sancti ut securi sumus de pmissa
glia hereditatis Qui ei tm
est pignus qnitis est hereditatis
et qpletio pmissionis. Audi
entes igitur pt et audacia habe
amus et ausi sumus dicere hic
nos pignus sancti spiritus et sumus securi
ip dum sumus in corpe peegrinantes
adeo et longe sumus a domino cum ide
aplus dicat alibi confirmans
sanam cuiusdam gentilis quio in
ipso et in deo viuimus mouemur
et sumus a cum deus vbiqz sit
et omis locus in ipso sit vni et vbiq
pnis est quae non dicit nos longe
nos esse ea domino. Nimirum ideo
talia dicit ip pnius locus omipo
tentis dei celum dicitur ubiqz pt vide
ab angelis sanctis et hominibus iusti
et ip ho positus ubi non videt ipe
neqz gliam etne bitudinis longe
dicimur ab illo esse et peegrinari
ab illa gliam pt fidem ambulamus
a non per speem et per fidem et spem
tendimus ad priam celestem
et non per speem neqz per rem ip
n nudum videmus qm sumus
visuri Audemus et dicere et bo
bona voluntate habemus magis
peegrinari a corpe et pnites esse
ad dmm in alia et pnites esse
in corpe et absentes esse in alia
a deo et magis desideramus ia
esse in pnitia dei aliem a corpe
isto mortali qm esse in ho corpe
mortali vbi manetes sumus
longe a dei contemplatione Et
ideo ip hac voluntate habemus
contendimus et laboramus placere
illi siue absentes siue manetes
in corpe mortali siue pnites
in alia ip qui hic positus
placet deo illic non displicebit
ei Quis ei nos ministrari

et pnitrā oportet ꝓ tribu ſtr
nal xpi ē tribunal ſedes ꝓſt
excelſa ē iudiciū et pſidū qui
dnūdo iudicia ꝓpliū i excelſo
loco resident ut possint vide
reos et i nocentes et ut ipi eā
videi possint ab oibus Pro
magnitudīe potestatis z iudicis
magnitudo tribunalis et
z iudi estimāda ē qꝑ illa
pnūs ecclia iter apparebit excl
sius me relū et frā ut ab oib
possit videi bonis ſ. z rēpublis
ut videat i quē pugna pugna
gerit ut referat i ꝓpositi
siue fruiat vnusquisq; ꝓpia
corpis ſ. merita ꝑ ut gessit
siue bonū siue malū cū ista
z maria pnā solo aio gerat
ſtr ē odiū iudia ſupbia et i
ꝓ dicit insipiēs in corde suo
nō ē deus. quare de hys dr
salōn hoiem iudicandū que
corpe operatus viz de homicidio
adulterio z reteris talibus
Ad go dr ut accipiat ꝓpia
merita q gessit co tpe qo i cor
fuit ut ꝑ corpis intelligamus
corpis tempis Ex loco ꝓposuit
bto augustino questionem
paulinus nolanus quid pdesset
hoi mortuo oratōes et elemo
sine q pis morte illis a gentilis
z amicis ꝑ remedio ālē ꝓplē z
si hō tm mō ꝓpia merita cur
reptura q co tpe gessit. qo
in corpe fuit Cui rndit bto
augustinus nullo pdesse ea q
pis morte fiūt a parentibus
illi qui ita mortui ē nisi i
hac vita positus bona voluīte
et intentione et intentione ho
meruit ut illa accepta sint
deo q pis eius exitū celebrant
a pentibus huius eā sine dubio
dans bēs gratiā dr Dicendū
ꝓ salte de minimis nihil
quisq; pis morte purgationis
habebit nisi i hac vita positus
ho meruerit ut illis venia
possit assequi Tria ā st que
pfuit pis morte ut bto aug
dr in libro enchiridion. Je
iunia eleosine viz et orōes
q tm ꝑ valde bonis gratiarū
actiones st ꝑ nō valde mal
q in purgatione alia sunt
positi ꝓpiciationes sūt z pēna
tiones ꝑ valde malis et finali
dāpnatis et si nulla sūt ad
iuncta mortuorū ieiuniū
vnuorū consolationes st quibus
aut ista ꝑsunt aut ad ho ꝑsunt
ut fiat illis plena remissio
ā ut tolerabilior fiat ipa
dāpnatio intrissia sane omn
pena erit q pt primi oignale
traxerūt nisi ꝑ nullū addi
derūt z i reteris q addiderit
vnusquisq; tanto ibi tolerabi
liore habebit dāpnationē
quanto hi minore gessit i rēpublica
Dicentes go tm more dm
nō qo ipe timet si qo timed
ē z qo trebūt omis i die iudicii. Hoibus suadeamus decli
nare a malo et facere bonū

vt possit

ut possint eiusdem dei vindicam
deo autem manifesti sumus Spero
autem et in conscientiis vestris o corinthii
manifestos nos esse et ipse gratiae mee
testimonium nobis perhibet quia
recte credimus sed vivimus et bene
predicamus deo autem manifesti sumus
nunc fuerunt ad ea vera superius
loquutus est quia falsi apostoli diuidi
rabant veros volentes eis preferre
non solum petrum aliosque apostolos
sed etiam seipsos ac si diceret
vestis paulus Illis qui nobis
detrahunt nos incognoscentes sumus
ut nescitis quales sumus Non
iterum commendamus nos vobis
et non laudamus nos iterum
vobis quasi aliquid utilitatis in ea
laude habeamus sed occasionem
damus vobis gloriandi pro nobis
ut habeatis ad eos qui in
facie gloriantur et non in corde
et ut pro habeatis vera gloriari
possitis ad falsos apostolos
habete nos bonos et veraces
predicatores In facie gloriantur pseudo apostoli sive in presentia
multorum et non in corde
laudabant se esse apud alios
quod non erant Etiam enim in cor
de gloriantur et non in facie
ut cognoscentes se placere
deo gaudent in aliis tamen non
requirunt laudari in presentia
ne forte bonum quod habent
per vanam gloriam amittant

Siue enim mente excedimus et si
omnino mente mirabiliter agimus aliis
predicando aliis aliquid viuendo vel
si superbe nos laudamus deo se
relinquendi sumus et resecundi
et non aliquo verum iudicandi Siue
sobrii sumus et si habemus sanam
doctrinam vel si sobrie viuimus
et temperate predicamus vobis se presumimus
Caritas enim xpi vrget nos ~~talia~~
~~dicere~~ et caritas xpi quod vos diligimus
compellit nos talia dicere si licet
licet ut nos laudemus vobis
volentes vos reuocare ab ~~am~~
amore pseudo apostolorum ad amo
rem xpi et nrm Existimantes
hoc et certum tenentes quoniam si unus
et xpus pro omnibus mortuus est ergo
omnes mortui sunt quia eum aduenientem
presserunt et secuti sunt et pro omnibus
mortuus est xpus Cum enim humanum genus
peccatum originale peccatum quod trahit
ex adam et in corpore et in anima
fecimus et in corpore mortale et pro
modum mortuum est Dicit ergo nullus
homo exit ade progeniem ita
nullus exit peccatum et morte illius
pcedit vnus xpus Venit ergo xpus
sine peccato nascens sine peccato conuersatus
et mundo innocens mortuus pro
omnibus predestinatis ad vitam
Et sicut presper dicit et iohannes
crisostomus alii quoque doctores licet
omnes non crediderint et etiam omnes
credentes non saluentur ille fecit
quod suum erat pro omnibus moriens

Vbi Dicit medicus quilibet
cōponēs poionē cōt omēs infi
mitates venat in cinitatem
quādā et dicit ōibus Quirit;
ex hac potione biberit saluus erit
et quisq; infirmitate tenet, qui
bibit sanat. Et si omis bibere
nolentes nō saluāt. ille ōibus
illis attulit potionē et fecit
qd ad se pertinebat Ideo aut
mortuus ē xpc p ōibus ut
et qui viuūt in fide iā nō sibi
viuāt sed ei qui ōibus mortuus
ē et resurrexit Ille viuit xpo
q nō fecit suā voluntatē solomō
si alioq; et q p fribus nō du
bitat mori sicut xpc nō qsiuit
sua si nra q p ōibus mortuus
ē Et ē sensus Quia xpc ino
cēs p ōibus mortuus ē ergo
alioq; apli nō debēt cessare
fribus impēdē hō qd ab ālo
accepimus erā si nimiās fuit
iniās p illo salute ponē Itaq;
nos ex hō neciem nouimus sed
carnē pfectō corinthios allo
Dz nūquid qm ista loqbat
nō erāt in carne erāt vtq;
Dz ita intelligendū Ex hō
et ex qo vōs estis ad fidem
neciem vrā pfectō nouimus
secōm spem carnalū et tpaliū
rerū vnde si in spe celestiū
pmiorū Et si cognouimus
xpm secōm f mortalitatem
fuisse et corruptibilem
sed nūc iā nō nouimus f mor
talem et corruptibilem sed in
mōrlē et incorruptibilem Et ē
sensus Ideo nō estis positi i
spe rerū carnaliū et tpaliū
sp in spe et fide iā estis im
mōrles et incorruptibiles secu
ri de pmio Di q ergo noua
creatura ē et nouus ipsius
p fidem p aquā regenera
tionis veterā tūsierūt illus
et lex veteris testamēti i sac
ficiis circūcisiōē circūcisiōē.
sabbati oio cetisq; talib;
Ecce frā sūt noua i euglio
circūcisio vij spūalis que
fit in baptismate vbi ē vera
expoliatio pcōr Dilē de
de cetēis intelligendū vl
veterā tūsierūt infidelitas
patrū et cetera q ad veterē
hoiem pertinet Et facta sūt
noua f fides vij iustitia
et obedīa caritas rete que
ad nouū hoiem xpm pe
nientes dilē Di qua noua
creatura et nouus ipsius ve
tera tūsierūt iā in spe mor
talitas vij et corruptio et
frā sūt noua sile in spe
et immortalitas et incorruptio
vl vsus ē pteito p futuro.
p eo qd veterā transibunt iā
et fient oia noua Iuxta
qd iohānes dicit Ecce oia
noua Oia aut f genera

inouacois et deo pre nob
predunt qui reconciliauit
nos sibi p xpm. et p passionem
xpi et dedit nobis aplis
misterium reconciliacionis Illi
reconciliat q. inter eos inimicitia erat
et nos inimici eramus deo pri
no p min quam ipse fecit
scam et bonam sed p vicium
qd nos addidimus illato go
qd nos addimus p sanguinem
xpi reformati e. nam ut
fuerat creata. et reconciliati
sumus deo pri xpus go pcu
rans nobis reconciliacionem
p suam passionem redit ad
deum prem vn venerat
Dz me mipfrm manerat
qd nob procurauerat miste
rium reconciliacois dedit q
aplis suis. ut ipi nobis
annunciarent receptos ee
sanguine xpi. et pducione sua
reconciliarent nos Dic et
ipse dixit Dicit misit me
pr. et ego mitto vos Ite
docete omis gentes Quoni
deus pr erat in xpo mundum
reconcilians sibi p illum Deus
pr in filio erat et filius
in pre sicut de filius aut
ego et pr vnum sumus
Et ego in pre et pr in me
e. Alis ergo erat in xpo
atq alis erat in gplis et

aplis p quos loquebat. Ipse ill
erat p gratiam in xpo aut
p vnit ate sbe suc q vnum
sunt Iudum reconciliauit sibi
p xpm. et omis predestinatos
ad vitam eternam Ipo reputans
illis. et credentib pcm eorum
ipo postq ad fidem ve
nerunt ip non attendit q les
inter eos fuerunt sed q les gpfu
tum erat Et posuit in vob
sbm reconciliacionis. et doctri
nam euglij Ip xpo legacione
fungimur. et vice xpi missatio
fungimur qsi deo exhortante
p nos. s. hoies ad credendum
Obsecramus p xpo reconcilia
mini deo. et vice xpi recon
ciliamini deo pri p fidem et
iustiam auferentes a vob oe
pcm qd a deo vos separat.
Eu. et. xpm q no nouerat pcm
deus pr p nob pcm fecit
et hostiam p pcto Dic et appel
lat hostia p pcto. marie
in lxx mtpribus q solutis
dicem ponet in manu sua sup
mpt pcti. et sup capt hostie p
pcto Dz astio erit in hoc
loco quo iudicat deus et
vindicat in hoie pcm sicut
ipse no nouit pcm. Que
ira solut Quia nouit p
sapiam pcm malum ee si
no nouit p experiencia

ut aliqui peccaret Ubi gratia
sic dicimus Johannes euan
gelista quo scripsit suum euangeliu
non nouum metiri nec p epla
na quo illud scripsit Ideo
fecit Deus pter hostia p peccto
xpm ut nos efficeremur iustia
dei i ipo .i. p xpm vel i ipo
.i. i corpe xpi conuncti adunita
res at mra predicatione et
exemplo Dnica i qdragesima ca 6

Hortam vos i vacuum ne ca vi
gratiam dei recipiatis exhor
tatio e doctrine species
dni quilibet ubo aut exemplo
consolatione prestat alicui Ubi
gnia videt aliquis mrm fremi
suum i mierore z tristicia positum
ppter amissione filioz z vxoris
eius et ppter dapnum tpalium rez
dni ei reducit ad memoriam
exemplum qualia et quantam
sustinuit vtis Iob patiens
et quo postmodum meruit p
patientiam sua recipe oia m
duplum Istm talis consolatio et
admonitio exhortatio e doctrina
Videt euan aliquem tristem et
dolentem ppter amissum lumen oculoz
dni reducit ei ad memoria vtm
tobiam et consolationem ei ex
ho aliqua prestat exhortatio
e Dni videt euan alium dolorem
minio constrictum ppter pcta
sua et pone in desperatione
lapsum si eum vbo a exemplo con
solatione pbet ne desperet
de venia et salute Dans exemplum ca
maiam peccatricem cui dns oia
pcta dimisit et latronem q in
cruce ad vna voce audire
meruit hodie mecum eris in
paradiso exhortatio vo e et consolatio
Dicamus et alius Dicit posito
aliquo in certamine singulari
cum monacho cum ei dicit aliquis
exercitatus pugna forte noli
dubitare noli deficere victoria
obtinebis exhortatione ei pbet
et audacia Dic q positum i certa
mine bone operationis con dyabolum
z vitia carnis admonet ut
no deficiat neq cesset a cepto
opere exhortatione bona pbet
vel dicit aplus mo alloquens
corinthios z in illis omes fideles
Hortam vos mra predicatione
mroq exemplo omibusq modis
ne vacuum sive vane z inutiliter
gratiam dei recipiatis Oia bona
q genere humano dant gratia dei
dr ip gratis ei conferit Gratia
quippe dei e habere fidem et
caritate spem sapiam diuina
vel humana vel bona tpalia Istam
go gratiam dei tantum recipit q
venies ad fidem et remissione
peccatoz in baptismate p precepta
dei preceptis inobediens existit
no adhibendo studium ut possit

dei p̄cepta ipō adiuuāte ī plere
qm̄ fides sū opibꝫ mortua ē
et tamꝫ Iniuriam q̄ bō tpalia
gēs adeo ꝓripit q̄ illa hilaī
mēte pauperibus p dei amore
erogaē nō studet Vt go longiꝫ
nō ꝓtelemꝫ sermonē dicamꝫ
vnū ex multis quō gra dei
iuriam eripiat Dnūs dic in
euglio disat Ite docete omēs gēes
fidem sē trinitatis baptizātes
eos et docentes seruare omia
q̄cūq; vob̄ mādaui Quicūq;
ad fidem venit et nō fuerit
q̄ in lege et euglio cōtinet
iuriam gram dei eripit Ait
ei Tpe acepto exaudiui te et in
die salutis adiuui te Hoc ysaias
ꝓphā ꝓtulit ex ꝓsona dei pris
loquēs ad filū Tpe acepto
deo pri et dies salutis humāi
gnis fuit passioīb xpi ī qo deꝫ
pr decreuit disposuit a p̄destī
nauit p passionē filij sui sal
uare a redimere genus humānū
Isto tpe acepto deus pr exau
diuit filū suū qui q̄q; orauit
filius p salute gnis humāi
totū impetrauit. Legimus
in euglio iohānis q̄ appro
pinquās passioī orauit dicēs
Pr quos dedisti mi volouit
ubi sū ego a ipi sint mecū
ut videāt claritatē meam
Si quis ueō de aplis hoc tm
modo dm̄ asserat attendat
quid ipe alias dicit Non ꝓ hijs
rogo tm̄ sed p hijs qui credituri
sūt p p vbū eōꝝ ī me exaudi
uitq; illū de sua ore qm̄ exaudi
ditus Pr clarifica filū tuum
et veit vox de celo dicēs Et clari
ficaui f tpe baptismatis et in
monte coram discipulis et iterū
glorificabo tria die te a mor
tuis suscitando Et nō solum
p alijs exauditus ēs sed etiā
p suis p̄secutoribꝫ pro q̄bus orat
pendens ī cruce Pr dimitte
illis q̄ nesciūt quid faciūt
Multa ei similia pōt eq̄ assēsiōi
ex hijs p p̄dicatoēm aplōꝝ cre
diderūt Audiuit q̄ illū in die
salutis gnis humāi q̄ ipso
die deuicto mortis impio eū
a mortuis suscitauit Dicit
reuulnerā ista ad caput omī
electōꝝ et ad xpm̄ referamus
ea et ad nīebrm ipōꝝ Tempꝫ
acepti quo exaudiri possumꝫ
ab exordio dnice p̄dicationis
ē a matre ab eius resurrectiōe
usq; ad die iudicij Quo tpe
p bona opa possumꝫ acepta
fieri ē deo pri et placere illi
atq; exaudiri ab illo de quo
tpe etiā aplus subdit Ecce nūc
tpr acceptabile ecce nūc dies
salutis tpr acceptabile ad
p̄mām agendā vitā p̄nis ē

usq; diem iudicij Que appellat
et dies salutis in q̃ nobis salute
etiam possumus pmereri quo apta
ē ad opandū De q̃ dic dnus
dicit Ambulate dū lucem ha-
betis Huic diei succedit nox
tenebre s. eternē dāpnacōis in q̃
neō poterit opari sicut dnus dicit
Veniet nox in q̃ neō pt opari Et
idem aplus Dū tpm habemus
opem bonū ad omnes ipso ei
possunt ad mdulgentiam pficere
pnōzes nō valemus optime
veniā qr secūm q̃ psalmista dicit
in iferno neō confitebit deo
ad veniā Erit ei ibi pniā si
sera et tarda Nei dantes ullā
offensiōem o. offensio ppie ē
scandalū ruina vl' impactio
pedis sed in hoc loco maxime
p occasione ponit Sicut igit
nemini dantes ullam offensio-
nē .i. occasionē peccandi à in
ūbo à in pue operacōis exemplo
vl' neminē scandalizemus in
aliquo sermōe vl' fēō. ut nō
vituperet ministeriū nrm Ex
psona sua aplus loquit omnis
pdicator ligatus iugēs se
cū corinthios ministeriū pdi
catorū vituperat atq; cōtēp
nit si qd pdicāt ūbis agendū
destruūt exemplis operibus
Aliud viz pdicātes in publi-
co . aliud agētes in occulto

calefaciat algentē. colligit in
gratiam
bona docentes in ppatulo. pū-
sa et ad loquendum tpia in
cōclaui operantes Sic i oīb. supl.
mis actibus . ūbis exhibeamus
et pparemus nos sicut dei ministros
Dei minister ē q̃ deo militat
et deo seruit ūbo doctrine .
fructu bone operacōis Quisq;
ei dei minister vult ēe deo deb;
i oībus ministrāe ut i oībus q̃
agit cognoscatur veri dei ēe
cultor Ubi gtia ut doceat
misericū pascat esurientem . poter
sicīēte vestiat nudū visiter
infirmū sepeliat mortuū et
in hijs oībus laude nō q̃rat
humanā sed dei gtiam . nō hoīb;
placē sed dei pceptis obedire
Sic q̃cūq; fecit deo ministrauit
et mercebit ab illo audire
cū electis Quā diu fecistis
vni ex minimis meis ni fecistis
In multa pana . pana ē non
deficē mte adusa hoīs seculi
quā habuerūt sci martires
Nō in parua neq; i modica
pana sed i multa magt exhibeam;
nos sicut dei ministros . bēs aplus
instiebat corinthios Qui pmq;
ad fidem venerūt ad vitia
pstina sicut vuersi quos aliqn
amplie corripuit quousq; eos
reuocauit ad fidem In tribu-
lacōib. ppt. sumus i multa
pana ut exhibeamus nos sic

fu dei mīstros In tribulacīōib⁹
~~ad~~ibus dicit·t ni fuisse ~~und~~
siti nuditate alijs afflictīōib⁹
In necessitatib⁹ Necessitas dr̄
eo ·p·m nece sitq⁹ posita·t· ī pi
culo mortis ubi pīcipit aplūs
paciam seruāe In angustijs
ēmis indigentia et inopia
angustia vocat In plagis ī
carcēibus Sepe plagis ūgaz
et gladiōz cesus ē aplūs Sēe
ecīa carcēibus ēcrusus ē p
xpī noīe ubi nō cessauit do
nū dei pdicāe cōtēptu sua
salute admonet ēt cū multa
paciā si ~~necessitas~~ necessitas fuit
talia pati p amoē xpī z salute
frm q̄lia ille sustinuit usq⁹
ad decollacīōē In sedicīōib⁹
suīq⁹ ī multa paciā Sedicīōes
ppīe ad ciues pīnēt z sūt
tumultus et cōtūbacīōes siue
dīencīōes In laboīb⁹ Pālq⁹
aplūs nō solū laborabat in
pdicacīōe sed ecīa tm sollicitq⁹
in laboē manuū desudabat
vū sibi victū et vestimētū
acq̄rebat In laboē s· sermo
factoīe artis ne q̄ quis eēt
suis auditōibus si ab eis aq̄
peēt certus sibi hō pfitere
apud deum In vigilijs ·ssp·
suīq⁹ dediti Ipē nō solū
die nō cessabat a laboze
nr̄ q̄ quiescebat sed ecīa tm
eāt sollicitus ~~cū~~ ~~cra~~ offi
sibi delegatū ut nec nocte
cessaret aut pdicacīōe aut
alio opē vū legīmīq⁹ mactib⁹
aplōz xp usq⁹ ad media nocte
suū sermonē pīrahit qui
cuiticus q̄ interpīrat amēs
de tno cenaculo cecidit eo
q̄ negligēs eēt in studio au
diendi ūbū dei In ieiunijs
sīmus pacientes illaqī volū
tarie aliqī inuitus ieiunabat
et ne ventris causa ēlmarz
deo grias agebat Sic enī
medicinā arthatri ·t· sūm
medici necessaia ē vulnēib⁹
ita aīe nrē mtia sūt ieiunia
In castitate mētis et corpis
castitas corpis ē immaculate
et ī pollute custodiri ab oī
libidinis delēāōē castitas
mētis integritas ē fidei xp
illa ē pēa castitas q̄ nr̄ mēte
polluīt vel ecīa in castitate dr̄
t· in sinceritate et integritate
ūbi dei sīmq⁹ dediti nō adul
teremq⁹ ūbū dei nō q̄rentes
gloriā ppriam sed dei nō p
lucris tpalib⁹ pdicatōi īsistēs
sed p ēmunēacōē ecīa non
pdicātes alia in publico et
alia clanculo agentes et
sacra sēptuaz nō mtpētātes
adūse In scā vestēis testā
et nouū sīmq⁹ occupati non

in simulacione neque humana
sapia q̃ inflat hoiem sine cari
tate In longanimitate longa
nimitas ē longa aī pseuerātia
et patia in adūsis hoīs seculi
In suauitate ut nulli nō solū
fictis sed etiā ōbis nris
amaritudinē generemus In
spū scō i. tales nos exhibeamus
ut templū simus spūs scī In
caritate nō ficta Cauēdum ficta ē
qn̄ quis videt fratrem suū pec
care nō corripit eū causa ne
adulacionis ficta vero caritas
qn̄ quis fratrem suū i necessitate
positū deliquit eū quē ante to
metis insu diligēbat
forma ait caritas ē si diligamus
proximū ut nos metipsos et et
in tpe prosperitatis adhere
videbam si tpe persecutionis
illū nō dimittimus de hac
caritate dicit apls iohānes
Filioli nō diligamus verbo solū
nō et lingua sed opere et ve
ritate In verbo veritatis simus
occupati i. in doctrina christi
vt in verbo veritatis ut ve
ritatē loquāmur cū proximis nris
In virtute dei ponamus spem
nriam nō in mea audacia
aut in alicuius hoīs potencia
qs maledictus qui confidit in
hoīe Vel in virtute dei dicit
i. nō nrio meritis deputemus

si quid boni agimus sed virtute
dei qua adiuuante oia possumus
adimplere Per arma iustitie a
dextris et a sinistris Id ē per
arma virtutū incedamus in
prosperis et in adūsis Arma
go et custodia virtutū a dextris
habet cum aīm prspera hoīs seti
nō eleuat i superbia neque emol
liūt a sinistris qui arma hui
que adūsa nō deiciūt neqz
frangūt Paulus ergo a dextris
et a sinistris arma portabat
utpe securus i medio incedebat
cū talia diceret qs i prsperis
erat humilis et i adūsis fortis
simus Ipse ergo ad ēe debet
mentibus nris i adūsitate
fiducia et spes certa et in
prspeitate timor ne aut
adūsa in desperacionem nos
pcipiant sicut cayn et iuda
proditorem a aīm i tumore
superbie extollant et in su
fiducia decipiat sicut nabo
chodonosor qn̄ dixit Nōne
hec ē babilon quā edifica
ui in gloriā et ignobilita
tem Sicut nobilis dicit
nōi habilis ita ignobilis
sine dignitatis noīe Dei
apli apud fideles gloriosi
habebant et laudabant
ab illis veraces ēe scī i iust
Apud i fideles vero ignobiles

et sine alicuius laude Ita dicit
apostolus per gloriam fidelium ut
mf illos a quibus gloriosi
dicimur vel mf illos a quibus
ignobiles tredamur patiet
sicut dei ministri neque fauore
et laude fidelium eleuemur neq
detractione infidelium vel mf
illos a quibus gloriosi dicimur et illos infidelium detractam
Alii per gloriam sapiet diuine
et gloriam virtutum siue miracu
lorum et per ignobilitatem fla
gellorum despectionum et car
cerum patiet tredamur per
infamiam et bonam famam pa
tient tredamur habentes
custodiam virtutum a dexteris
et a sinistris plus credet
de nobis sipis de nobis quod sum
qm alioqui vobis ut seductores
et verates quo erpoit suspicam
ab infidelibus dicebat esse
seductores magi malefici
a fidelibus veo ppter sanam doc
trinam et virtute miraculorum
non solum verates et iusti sed
diuini habebant sicut legitur in
actibus apostolorum qui a barnabe
detulerunt coronas dicentes
deus sum in effigie hominum latet
et quid mirum si apli seduc
tores appellati sunt cum ipse magi
et dnus omni seductor sit
appellatus per morte eius dicentibus

Infamia mala fama. Bona fama bona
opinio et laus. Et ad superius dicimus per gloriam
et ignobilitatem hic repetitur explanando
istos per infamiam et bonam famam

indeis ad pilatum Domine recordati
sumus qm seductor ille dixit adhuc
viuens post tres dies resurgam
ut seductores infideles et ve
rates apud credentes tredamur
patient precti undique armis
virtutum Dicit quia ignoti tredulis
et cognoti credentibus vel mf
illos qui cognoscunt conuersationem
nram nr valent penetrare
doctrinam nram et mf illos
a quibus cognoscimur esse veri
cultores dei tredamur patien
tissime nuncti armis iusticie
Quasi morientes et ecce viuimus
Quasi moriebantur sancti apli
et martires cum per multa tor
menta passi cruciamentis pene
usque ad mortem affligebantur
Sic dum ita essent in periculo morti
constituti in desperationem vite
per flagella verberum et lapida
tiones subito virtute dei robo
rati constabant et qui ex mor
tuis vitam recipiebant Dicit
legitur de beato paulo qm cum
listris tam diu esset flagella
tus et lapidibus obrutus
per plateas quasi ciuitatis extra
quousque qui mortuus relique
ret nocte eadem transeunte
diluculo cepit in derben
virtutem dei publice predicare
Illi etiam qui decollabantur
qui moriebantur dum ab hoc seto

transibant Sed illa mors tp'alis
erat cui succedebat vita ꝑpetua
vt castigati ūberibus et ūbis
sed nō mortificati Cū flagel
labāt² sc̄i apli et mr̄ martyres
castigabat quidē illos
deōs ne se extolleret ꝑ magni
mā ḡtiam sibi ōcessam sed
nō ꝑmittebat eos mortificari
usq; ad tēp; quo ei placebat
castigationē quippe i hō loco
flagellationē possumus itelligere
sicut legimus pilatū dixisse
de dnō castigatū mittēs dimittā
illū Quasi tristes ꝑ autē
gaudentes Apli et sc̄i martyres
dū lacrimabant² mr̄ flagella
et cruciatus tribules tristes
videbant² i vultu sed gadebāt
in corde sciēs de spe celestū
ꝑmiorū scientes q̄ nō sūt
condignē passiones hū tpis
ad futurā gloriā q̄ revelāda
est in nobis Et q̄m festina
illorū vertenda est i gaudiū
eternū Ecce quidq; tribulationis
et ꝑsecutionis sustinet qui e
illis id qui nō sit · q̄ si tentant²
vigis si exorciant² etiā si
ordinant² oia quasi nō sunt
q̄ tūsent cuncta tpalia Ve
met autē verū illorū ⁊ gaudiū
eternū et vita sine fine man
sura Dicit ei ille q̄ ꝑ somnū
expgefactus solet Dicit qui vide
bant homines egtate qui videbā
ante me multas epulas
appositas atq; totū dicit q̄
qui totū dicit q̄ qui nō est
ibi veritas · sed sicut vmbr̄
transierūt · ita in oibus q̄ sci
in hō scō parūt² qui e q̄ transi
tū e Videbant ei mr̄ sup
plicia mori videbā² festinū ꝑ
fragilitate si qui erat ibi · q̄
mere gaudebāt ⁊ si moriebāt²
ad tpe · subito transiebat mors
illorū in vitā eternā Ecce ibi
at qui totā spem suā i ḡtiis
rebus ac transitoriis ponūt
ni tendūt ad eterna gaudia
sed in ꝑspeitate felicitate ipō
hū scti ~~la~~ letā² videt² illis
qd' verū teneat sed nō e
verū · q̄ transitū et tpale e
Et cū ab hac vita transierūt
nichil inuenīt ex his q̄ hi
~~ve~~ qui vera visa sunt ~~ill~~ illis
Iuē qd' ꝑs aut Dormierūt
somnū suū · et nichil inuene
runt omis viri divitiarū i
manibus suis Cōsibit ergo
pastor qui verū sed nō erat
verū et vemet illorū verū
ve · ⁊ eternū supplicū Dicit
egentes suis multos at
locupletantes Nū egētes
videbā² divitis hū scti si
habūdabāt divitis spitalibus
i pdicatōe et miraculis ex
quibus locupletabant alios
vl' revera egentes videbā²

tbā tpali sed multos locuple
tes reddebāt sicut scōs q̃ erant
ihēsolimis · q̃ p xpō oīa sua
sua relīquerāt vel a iudeis q̃
expoliati fuerāt eo q̃ t̃ mor
tuū hominem credidissent quos
~~alll~~ alloquit ni eplā ad hebōs
Rapuīa mānens bonorū vestrō
rū gaudio suscepistis Et de
q̃bus ysaias Qui recessit ab
iniquitate malo p̄de patiur
Istos ergo locupletabāt et
dicebāt apli q̃ ex oībus locis
p̄dicabāt mittebāt eis quę
necessaria erāt vni y idē aplūs
t̃ eplā ad romanos Nūc igit
pficiscar ut hīm ministrare sctis
Tamq̃ nihil habētes et oīa
possidentes Tamq̃ nihil habētes
erāt · et nihil p̄ūn habebāt
et oīa possidebant q̃ oīa ha
bebāt oīa Dir debet et mōchi
ē tamq̃ nihil habētes p̄ūn et
oīa possidentes oīter Vel
tamq̃ nihil habebāt q̃ nō
habebāt p̄dia nō aurū nō
argentū nō seruos nō ancillas
et tm oīa possidebant ista t̃
possessoibus apōrū quos sibi
p̄ p̄dicatōīb arma et ~~vir~~
virtute miraculorū subiugā
uerāt In possessoibus et in
oīa possidebāt possessorum
Dic enim quida dux romanorū
tarquīnū noīe rīndit legatis
tuis dā gentis aurū volentibus
dare p pace et libertate romanos
potius velle aurū possidentibus
impare q̃ aurū habē aut possidē
Possumus etiā dicē q̃ an hō sctō
apli q̃ nihil habentes erāt · sed
in capite suo xpō oīa possidebāt
unde qd idē aplūs i eplā ad rōōs
dicit de deo pre Qui etiā filiū
suū p oībus nobis tradidit ·
quomodo etiā cū illo oīa nobis
nō donauit Dūmq̃ go et nos
tamq̃ nihil habētes in hō sctō · nō
ponētes spem nostrā rebus tpali
bus et caducis Possidebimus enim
oīa cū xpō in sup et ipm cū
deo pre et spū scō possidebimus
Sīt sicut sapiā dicit ei qui fidelis
ē totus mūdus diuitiarū est
q̃ nō appetit ea q̃ t̃ mūdo sūt
cognoscēs p̄ dubio q̃ mūdus
transibit et concupiscentia eius Et t̃ho q̃
aliō appetit nisi q̃rit habē nisi
qd habet qui oīa possidet Nemo
ei plus habet qui q̃ nullo indiget
Et tm cū diuites multa habeāt
multis indiget q̃ plus deside
rant habē q̃ habent Ille aut nullo
indiget q̃ p̄ter necessaria victus
vestimēti et calciamēti nō requi
rit contentus in his q̃ habet
In his ergo oībus imitemur scōs
aplos doctores et patronos nros
sicut filij boni imitantur bonos pres
ut nos adiuta et pspera pacē

misericordiam exhibentes nos sic
dei ministros Quod si phetes
fuerint illorum actum in hoc sicut erant
vtique assortes illorum christorum pnnorum
Os nrum patet ad vos o corinthii
et cor nrum dilatatum est id est
volumus intus mte et miserico
rdie patuerat ipsi ouis nri pater
et apta est ita et pmptum vos ad
dorendum Illi os patet et aptum
est ad pdicandum qm volumus e
pfm ~~ad pdicandum~~ pdicatio sm
doctrina bona Cuius vero voluntas
est tortuosa doctrina ac vita pua
licet aliquid intelligentie indeat
habere deficiunt ei vbi cum sensu
Idcoque non patet os illi ad pdicandum
ipse tenet in alius redarguere qd
cognoscit et alius intelligi Non
angustamini in nobis Angusta
mini autem in visceribus vris et
e sensus Quomodo sensum
angustum habens et structum ut
non possitis intrare latitudinem
misteriorum diuinorum Nolite nos
hoc reputare qm non gessimus hoc
nos q vos mistrae debemus
sed intellectu vri et voluntas
astringitur in visceribus et mitere
ribus cordis Eandem autem hmis
finumeracionem pati. subd. quia
et nos ipse eandem fidem habetis
Dilatamini et vos et extendite
sensu vrm et intellectum ne p
angustia non possitis pene

de ebz vel plus aut frustra
aliqui infidelis
trare et trape mistera Diuina
Nolite iugum ducere cum infidelibus
Ji iugo duo animalia q iungitur
et coequantur Jugum vero debet
hic intelligere iugum Diaboli et
potestatem quam habet supe infi
deles Ac si dicat Nolite sus
cipere iugum Diabli neque eqri
infidelibus a coniugi ne fiatis
illis efficiamini Quae enim pti
cipatio iustitie ad iniquitatem et
q societas iusto homini iusti
tiam habere cum iusto et pagani
no Quae ~~fof~~ societas lucis et
fideli cum tenebris et cum infideli
s. nulla Ista est lux et iste sunt
tenebre et infideles nunc autem
lux in Dno Quae autem conue
nio xpi ad belial Belial ipse
pstat absque iugo sicut Diabolum
q iugum omipotentis Dei de collo
suo excussit Dr in libro
Samuelis ipse dixerat viri
belial et absque iugo dei Quae
conuenio a q societas xpi ad
diabolum. nulla Qui autem assessi
templo dei cum ydolis et quae
consensu debet pti habere fideles
q templum dei sunt cum ydola
tris q ipse sunt templa demo
nium Nullum In hoc loco prohibet
eos q remanebatis in ydolis
comedebant carnes ydolatra
tas. qui debuerant esse fideles
et templum dei Vos enim estis

templū dei viui nō deos. q̃ nō
viuūt. ita dicunt̃ dn̄ Dic de
deo d̃ p ieō. Inhabitabo in
illis p fidem. et dilectionem
et gr̃am meā. et ero illorum
mis illos. Dei filius. q̃ ita
loquutus ē de credentibus
eis. ambulauit inter homines
sicut dr q̃ sup̃ terram visus ē.
et cū hōibus cōuersatus est
qui habitabat i nobis sicut Joēs
dicit. Verbū caro factū est et habita
uit i nobis. Et ero illorum deus
et ipi erunt mi populus peculiaris
sicut fuit israel. Propter quod exite
de medio eorum. hoc ysaias prophā
dixit longe ante captiuitatem
babilonicā quod apostolus ad
corinthios retulit. Dicit pp
prophā ex persona dei. alloquens
iudeos de captiuitate rede
untes post septuaginta annos.
Propter quod si quis mens estis
exite de medio eorum et
separamini ab eis et immundū
ne tetigeritis. i ydolū quo
nihil est immundius ne adora
ueritis et ego recipiā vos
in fratrē promissionis. Referunt
et hoc ad corinthios et vide
amus. quō poterant illi. qui
crediderant dimittere vxores
et liberos suos. cum qui sbam
q̃ adhuc in perfidia erant. nō pote
rant impleri. quod dns dicit.

Di vis perfectus esse vende omnia
q̃ habes. et da pauperibus. sic
Nō ergo precepit hoc apostolus. ut
corpore recederet ex toto ab eis
qui incredduli adhuc erant in medio
eorum. sed potius ut mente separet se
ab illis. Exite inquit de medio
paganorum. et si nō potestis corpore
saltē mente. et separamini ab eis
voluntate et immundū hominem nolite
tangere. Inmundū hominem facit
q̃ peccatum imitat. Et si fecerit hoc
inquit apostolus recipiā vos in
oīem familiaritatē et deus
recipiet vos in eternā hereditatem
Habentes igitur hanc promissionem
carissimi quas supra diximus quod sumus
filii dei. et ipse pater noster mundemus
nos ab omni inquinamento carnis
et spiritus. Non dixit simpliciter
mundemus nos ab inquinamento
sed ab omni. Carnis inquina
mentū est fornicatio. adulterium
hominum. et cetera vitia q̃
corpore perficiunt. Spiritus vero et mens
inquinamentū est ira. inuidia. superbia.
mala voluntas. et cetera mala
q̃ in animo cogitantur. perficiens
sanctificationem in timore dei. Sanc
ficationem. i. per timorem dei perficit
qui ab omni inquinamento carnis
et spiritus mente mundet semetipsum
recipiet nos. i. intelligitur. quem
dicimus. vel capaces estote
sermonis nostri. vel mutauimus nos

Nemini ē vrm̄ lesim̄. ñ ob eā
erem̄. sine nemini ē vrm̄ expo
liauim̄ mā adulacōē. Nemi
nē vrm̄ ñ ēmiuimus ī nego
cio. ut euacuaretur sacrilegis
vrōs. Qui dicit Qd' nos nō
fecimus fecerūt pseudo apli.
ideo nō rē agitis p̄ponētes
illos nōb. Nō ad cōdēpnacōē
vrm̄ dico. i. nō ad vituper
ationē vrm̄ nec laudo alios
aplos. sed ad correctionē. vl'
nō vos abico talia dicēdo.
sed ut vos corrigatis admo
neo Qdiri in pori epla q
in cordibus mis estis sine
in voluntate mā. ad cōmo
riendū ī p̄ni vita et ad
cōuenendū in futua gla
i. tāto amore et desiderio
erga vos ducm̄. ut si fos
posset. martrū in hor sto
p̄ multa supplicia p xpi nōe
sustinerētis nobiscū. ut coro
nā ~~in p̄ni~~ et p̄mii mar
trij nobiscū capererētis
Multa m̄ fiducia
ē apud vos s. ideo talia
loquor. sperās vos m̄ obedi
entes ē supb abūdo gaudio
ī oī tribulacōē mā ~~ita sū~~
~~gaudio ēpletus~~ i. audiens
correcionē vrm̄. et bonā
glisacionē ita sū gaudio ēple
tus. ut hij in carcere et

vinculis tenerer cōstrictus.
nihil doloris sentire. Nā
cū venissem in macedoniam
nullā requiē habuit caro
mea sed ad' caro nō habuit
spūs habuit q dulcat' mis
adusa. Macedonia ē regio
achaie. ī qua cū venisset
paulus et silas. et repissent
pdicare. ac mirabilia facere.
puella quedā habens spm̄
phitonicū. q nō modicū
questū ~~suis~~ p̄stabat dnis
suis diuinando. incedēdo.
p̄ plateas clamabat dicēs
Ho homines vri. ish serui dei
excelsi sūt. et ānuntiant vobis
viam salutis. aut ea. videtes. q. exiuit spes
questus eorū. cōtinuerunt
seditionē nō modicā in
paulū et silam. ītm̄ ut
cū diu flagellati essent.
mitterent in ima carceris
inde subiungit Nō habuit
nigens requiē caro mea. sed
oēm tribulacōē passi sum
foris sicut erat pugne ī tis
~~mitis~~ timores pugne erat
foris ī corpe dū sustinebat
vbera et flagella. ī tis
timores in aio timētes. ne
passione scandalizati hij
q. credidērūt a fide recedēt.
Alis foris. ext' carcere in

publico erant pugne credentes
qui impugnabant ab infidelibus.
Intus metuebant timores
ubi erat apli vincti qui timebant
infidi a persecutoribus. Referens
nobis vestrum desiderium quod desidera
batis nos videre vestrum fletum quod
deflens illos qui a fide recesserunt.
vestram emulationem pro me et vestrum
amorem erga me quod fuerunt si for
titer defendere voluistis probationem
meam veram esse et falsos aplos a
vobis repulistis. ita ut magis
gauderem. s. de vera correptione quam
tristarer de vinculis meis. Nolo quod
contristati estis. sub accipietes eplam
ideo gaudeo contristati enim estis
secundum deum. Ille contristatur secundum
deum qui deum pro prima sibi placere
desiderat. Ut in nullo detrimentum
patiemini ex nobis et in nullo quod
vobis iniuriam damnum habeatis
quia si contristamur vos per eplam
multum prodest vobis. Que enim
secundum deum est tristitia est et quod deo
displicere desiderat, primam operatur
in salutem stabilem et in vitam
eternam. Seculi autem tristitia et que
per amissione rerum temporalium est vel pro
aliquo dolore temporalis rei mortem
operatur. s. eternam et damnationem aete
pleruque etiam mortem corporis quod
in multis experimentum habet. Ecce enim
hoc ipsum et ipsa tristitia secundum
deum constitutum. quantum consolationem
et quantum curam operatur ne denuo
in prima silicia cadatis. ubi enim solli
citudo est. non est somnolenta servitus
vel metus. Sed defensionem operatur. s.
ut vos possitis defendere ab infestatione demonum. Sed indignationem
quia homo indignatur sibimetipsum
dum peccat quod bonam curam habet.
Indignatur etiam contra peccatores.
vel alios indignationes patienter
sustinet. Sed timorem dei operatur
sed desiderium proprie celestis. sed
emulationem et amorem dei et
studium bonum et imitationem
bonorum hominum sed vindictam in
semipso quia scriptum est dilecti afflig
dicit beatus augustinus quia ista convictio
causalis sed in hoc loco plenum
sensum non reddit tamen apud grecos
optime resonat. In omnibus quae
vobis precepi exhibuistis et
preparastis vos incontaminatos
esse negotio et inpollutos esse
a malo precepto quia obedistis in
hac enim discipulus inpollutum
se reddit a precepto magistri qui
obedit iussioni illi. Si vero in
obediens extiterit in aliquo et
si ab omnibus aliis culpis impol
lutus existit tamen ex iniuria ma
culatur. Ulti. In hoc probastis vos
innocentes esse culpa alios. quia

illorum errore forte corruptis
contaminatis tem auctoritatem
non habet in alios vindicare
Igitur si scripsi vobis priore epla
non quod eum scripsi vobis solum
quia in multa omnibus vobis ampli
endo errore prius vel quod illos qui
fraudem fecerit fratribus peccati
subdit Ideo consolati sumus super
de vra emendatione et obtra. atq
receptione titi Viscera eius super
titi habundantius in vobis sunt
Quanquam mte corum a viscerib appel
lat pt. filij qui viscera dicunt.
Ponunt pro cera pro nimie dilectis
affectu sicut in hoc loco Viscera
eius pro nimia dilectione affectus
mutatis ergo vos amplius
habundant. Gaudeo quia in omnib
confido in vobis s. quod obedientes
estis michi Capitulum octauum

Notam facimus vobis gratiam
dei super fidem ecclesiarum macedonie
quia gratis dantur fidelibus quia
gratia data est ecclesie macedonie
quia in multo experimento tribulationis
spiritus et sue habundantia gaudij
abundauit et altissima sue profun
dissima paupertas eorum habundauit
et excreuit in divitias simplici
tatis eorum. Quia plus congrios
cens cormithios auaros et
tenacissimos promittit eis in exceptu
caritate et bona voluntate ma
cedonii. quod habuerunt ergo
sanctos qui erant in hierosolymis Cum
eum minus essent pauperes
illi macedones. qui venirent
ad fidem credendo in xpm. ex
ut illorum paupertas in multas di
vitias. quia credendo paupertate
quia habebant statim detreuerunt
sua mittere necessaria qui erant per
in hierosolymis et simplicitate. i. bona
voluntate et intentione fecerunt
De elemosina go et donatione quia
volebat apli ut cormithij mit
terent illis qui erant in hierosolymis.
multa loquutus est insequentibus.
quod secundum vtute testimonium illis
reddo. et sup vtute voluntarij
fuerunt Ordo perturbatus est et
inposterum. Testimonium illis reddo
macedonibus vtq quod sup vtute
sua voluntarij fuerunt. et plus
voluerunt dare quam potuissent.
et secundum vtute possibilitatis
sue dederunt. Cum multa exhorta
tione obsecrantes nos s. ut ac
cipiemus ab eis gratiam et
donationem quia illi gratis dabat
et ministerij qui fit
in sanctos qui sunt in hierosolymis
et non sicut speramus sed semet
ipsos dederunt. et non fecerunt sicut
timuimus quin nos primum posue
runt in carcere. Sperare eis
posum hinc timere. sicut in vigilio
habet. Nunc ergo si potui tim
sperare dolorem. propter quem timere
primum dederunt sed deo veniendo

ad fidem et corrigendae errores
suos deinde nobis subdendo
nro magistro Ita s. dederunt
se et toto dno. et nobis subditi
fuerit. ut rogaremus titum qui
illum ad vos misimus ut perficiat
in vobis gratiam istam largitatis
et eleemosine ut sponte mittatis
fratribus. qui sunt Jheosolimis
bona tpa alia. sicut isti gentes et
sponte mittunt Non quasi imperando
dico s. talia pauperes aliorum
sollicitudinem eorum vere mitatis
migemium bonum adprobans et
per istorum nimgenciam approbare
possimus ut si fisti tanta miserunt.
qui pauperes sunt vobis plura
mittatis migemium bonum
vere mitatis Dicitis autem gratia
dni nri ihu xpi que nobis
contulit omnia bona quia humano
genri data sunt. gratia dei est.
Cum enim divites esset secundum di
vinitatem possidens omnia cum
pter vos et omnes credentes
egenus factus est et paupertatem ut
non haberet quod habent vulpes
ut m illigat. Copia vos divi
tes essetis in celo Et factus est
homo ut nos faceret deos Sicut
quod per ps dicit Ego dixi dii es
Et quasi m homo do s. ut paupertate
eo mutemur homo ei vobis vile
est fratres facere quod dico quia non solum
facere sed et velle cepistis ab
anno pcedente
Erat aliqui apud illos qui voluntate
quidem habuerit aliquid mittere fratribus
in Jheosolimis. si michil inde fecerit
Erat et ante qui aliquid inde fecerunt.
si ad effectum non perduxerit Quos
omnes nunc hortor dicens ho vobis
est utile facere quod velle cepistis
et quod ex parte facere nunc vos et fere
perficite et opere adimplete Di ei
voluntas prompta et parata est ad
dandum secundum id acceptat est quod habet
sit et dat non secundum quod non habet quia
non valet dare quod non habet habet velut
Hoc quidem apud homines est ceterum
apud deum ipsa voluntas bona
remunerat Non ut s. ideo talia
paupe ut alius sit remissio id est
habundantia et refrigerium sed
ex equitate s. ho debet facere Nobis
gratia Cum habet centum solidos vel
secum retineat vel mittat hiis
qui sunt Jheosolimis. vel ex equi
tate ut aliquid mittat illis.
et aliquid retinet ad suos
suorum usus hilariter siquidem be
nivolentia detur. si sic tenet
largitatem suam ut de illa et
refectio pauperum gaudeat.
et domestica sufficientia non
laborent Nondum ut hic distincto
sit ubi dicit sed ex equitate
in presenti tpe et in hac vita vera
habundantia illorum copiam sup
pleat ut et illorum habundantia

illorū inopiā suppleat ut et illorū
habūdantia q̄ spūalis ē i temporis
a corporibus vrē temporis sit supplemē
tū. et ut qd minus habetis in spi
ritualibus rebus in ipis habeatis.
et qd illi nō hūt in tpalibus vos
eis ministretis. Vt fiat ēqlitas inter
vos et illos dantes vos illis qd
nō hūt et ipi vobis qd nō habetis
Vos ipis tpalia. a ipi vobis etna.
Qui multū sibi collegit nō ha
būdauit et q modicum collegit
nō minorabit hi secūm lram dom
ē de mana Nā cū pcepisset dns
p singula capita plenū gomor
e colligi q mensura tres sextarios
cōtinēs quidā collegerūt plus q dā
minus Sed cū ppassent sibi cibos
i mortatorio cū pistillo. et ille
q plus collegerat et q minus vna
mēsura pximodū reppererūt
plenū sēz gomor. Spūalit at hi
vult ostendē. qp si fūt duo hoies.
vnus dives. alt paup. licet dives
plura distribuat pauperibus ip pāp.
nō tn supat illi eleōsina pāpis
largitatem. Dz ipleriq; donum
pui pauperis magis ē acceptum
deo. q diuitis magnū. ip pāp
ex victu suo tribuit. dives ex hys
quibus habundat. Sd cōpbauit
dns in euāgelio qn videns multa
mitti in gazophilacū a divitib
et duo a vidua minuta. qd ē
quadrans. et quarta pb denarij
Dixit vidua hec plus oribus
illis misit. qp illi sibi multa
retinuerūt. illa vero totū victū
suū misit nichil retinēs. Cor
nāq et nō subāz nō pensat
deus deus. nc ppendit quātū
i eius munē. sed ex quāto amore
pferat. Qm exhortacoēz q de
suscepit. s a me. quā vobis misi
ut misim cū illo. et cū tito frem
q lanus in euāgelio ē p omis
ecclias. lucrus q et lucrus tacito
nōie hi intelligit. q iā euglīū
scptū habebat mirifice. qd
legebat p omis ecclias. sed et ordi
natus ē comes et socius nre
peginacoīs. deuitantes a cauē
hoc ne qs vituper. a rpliedat
in hac plenitudine s doctrine a
miraculorū q ministrat a nobis
vt ne quis possit dicē bene qdē
pdicat paulus barnabas timo
teus socius qp eorū. a multa mira
cula p virtutē dei pficiat sed i h
bene nō agit. qr nō habet
curā sedz pauperē. q sūt Jhesu
solimis. sicut alii apli habent.
et sicut illi pceptū ē a barnabe
aplis. qn ad gentes missi sunt
vn idē aplus alias dicit Consti
tuerūt in quiens apli. ut nos
ego et barnabas in gētes operā
daremus pdicādi tm. ut pāpes
memores ēemus. Providemus bō
nō solū coram deo sed etiam coram

ōibus hōibus Aplūs paulus
dn qi bō coram deo pudebant
qi ī ōibus q̄ agebant deo placē
q̄rebant. Pudebāt et coram
corynthijs qi tales frēs ad eos
dirigebant ad recipiendas
donationes q̄ mittende erāt
scīs ihēsolmā q̄ sua p xpō
sm̄ulī reliquerant nī erāt
cupidi diuciaz/ ā amatores
trenaz/ rerū ne forte occasioz
inuenirēt corynthijs dicendi
Nos multa mīsimus sed illi qs
ad nos direxit furati sūt ea
cū debuissent illa augere.
Alīs coram deo ut diximus
pudet bona q̄ deo placē desi
derat et coā hōibus q̄ sme
q̄rela meedit ne sit mimis
iustus sed apud hoīes ī oī vita
sua et cōuīsacōē irreprhēsibil'
habeat cuisimq cū illis cū
tito scī et luca frem nrm s.
appollo q̄ nobiscū iā diu mora
tus ē quē pbauimus iam
sollicitū esse s. p nobis postq̄
a vobis recessit ppt quorūdā
malā cōuīsacōē et duriciā
morū Nūc āt multo sollicitōrē
s. pbauimus illū ēē p vob qi
audiuit vos correctos ēē et
emendatos Isto m loco est
distinguendū et postea ad
alia trīseundū Confidencia
scī m ē multa m vos sū pro
tito q̄ ē socius meus ī pdicacōē
et m vos adiutor docendo sicut
et ego sūt frēs nrī aplī s. adiu
tores nrī m̄ retulerūt correcti
onē vrām et q̄uīsacōē scām
hi illos t m titū ī lucā et appollo
ostendite cūctē vrām ī sancte
sme ecclesiarū t m pnicia
fidelū Et habūdanti t supflue
m ē scribē vobis qm̄ achaia
t ps achaie illi viz q̄ ēē corynthū
metropolim ciuitatē habitant
ut nos dicamus uos m hac sbā
defīnis dūis vl' sme ī hō loco
nō ē medicus i hōmōi Ut nō dicat
uos m hac sbā sb cūrli vl' tpali
mus fecisse q̄ m ōibus pfēctī
estis bona volūtate florentes
Necessariū ergo estimaui rogāē
frēs titū viz et silam et appollo
ut p̄uenant sb u nos ad vos
Sī sb data illā donationem
q̄si bnedcōm s. bemuolēciā et cū
tate nō q̄si auaiciā t nō amare
sed sponte date Capm xv.

Qui pce seminat pce et metet
pce aliqn pdmittē pomē
ut illud vgilij parce cethēa
re metū t dmittē metū Illqn
p seruāē ut ibi hīmc cauere ici
piam quāta experiencia sit
parvis apibus Parce enī dicūt
apes quasi seruatrice eo q̄ suāt
sua mella In hō aūt loco qd̄ p
dirit adūbilialī pce voluit

significatur auarum hominem cum ex
torquet cum violencia ut aliquid
largiat Ergo qui parce seminat
parce et metet et qui parum tribuit
pauperi parum accipiet mercedis
sicut et ad tempus ille qui parum
seminat parum colligit Et qui seminat
in benedictionibus et qui largitur elemosinam
pauperi cum benuolencia bonaque
temporalia distribuit ex sinceritate
mentis ut neque humanum laudem
exinde acquirat neque illum cum aliquo
velit pro suo subditum facere de
benedictionibus et metet hoc est de bona
voluntate mentis accipiet etenim
beatitudinis mercedem Ille in
benedictionibus seminat qui bona vo
luntate sub spe eternae retribucionis
hoc agit Unusquisque prout destinat
in corde suo non ex tristicia aut
ex necessitate et quantum disposuit
a suo animo suo date deo et pauperibus
tum tribuat quia melius est non permittere
corde a verbo quod promissum non adimplere
Docet autem apostolus leto animo eandem
eleemosynam vel votum facere quia ex omnibus
hiis quae meruerunt aliquid huic eligit
deus cum tribuat qui deuoto animo
hoc operatur Unde percipit non ex tristicia
tangens ait hoc faciat aliquis urum a
ex necessitate et coactus atque inui
tus et non spontaneo desiderio
Et tristicia hoc implet et ex necessitate
quia non speratur se mercedem recipere sed
propter penitentiam pudorem et verecundiam
multitudinis hoc ~~facit~~ agit ne alius id
agentibus ipse auarus et tristis
videatur Ideoque ex hoc non fruetur
mercede etenim Dicit enim beatus
Augustinus quia si panem dedis estis
et panem et meritum perdis quem in
penitentia amittis quod tribuis et in
futuro mercede carebis leto
veo animo eleemosynam pauperi erogat
qui certus de remuneratione etenim
premium quod ei dabit deus apud
quem thesaurizat Hilarem enim
datorem diligit deus hilaris debet
esse qui domino fenerat et ille placet
deo qui tribuit premium non dolet
ipse amissum sed gaudet qui du
plicatum Potens est enim deus omnem
gratiam habundare facere in vobis
ut in omnibus per sufficienciam et
habundantiam habentes habundetis
in omni opere bono Nolite inquit
diffidere neque desperare de remune
racione si hilari animo eleemosynam
impenditis quia potens est omnem
gratiam habundare in vobis
facere scilicet ut penitentiam habundetis
fide spe et caritate scilicet diuina
omnique suba temporali et insuper in futuro
etenim felicitatem tribuere Hoc enim
erit habundare in omni opere bono
si sibi ipsum quod sufficit ad suam
suorum qui explendam necessitatem
et cetera in usus fratrum vel pauperum
impendat sic septem est Ubi et hoc
septem in pes et xi de quolibet
iusto eleemosynis dedito et curam
pauperum egenis dispensit dedit

paribus 19a et
~~[illegible]~~

Ide sbam tpalem vn posset eleosma
erogare ipe utq; prestabit ei nisi
tuo pane ad manducandu. etna sz
sanctate q erit visio pntissima vultu
omipotentis dei. De quo pane dns
dicit i eua. Dis qui manducabit
pane in regno dei. Et ps de eade
sanctate. Saciabor cum apparuerit gloria tua
festabit ecla tua. Et no solu pstabit
ibi sanctate etna. sz hic multiplicabit
sbam eg sicut sup dixi ut habeat
vn valeat eleosma largiore ipe de
qua q augebit alli augmentum ad
e mercedes et retributio austrie eius
Ergo q oia bona q habemus dei
sunt et semina et nascentia et dei
nutu crescunt pullulant et multipli
cant ad usus homi et ipe prapit
de his tomunicat eis q indigent
debemus dare ista tpalia ut mereamur
a ipe etna. sicut plurimi fecerunt. Inter quos pte beate
remunerationis beatissimus p
martyr obtinet Laurentius qui
verus dispensator tpalium divitiarum
existens meruit possidere celestes
etnas atq; inmarcessibiles coro
nas. Et in oibus locupletati
et divites facti habundetis i omni
simplicitate. q simplicitas operatur
deo gratias actiones p nos. q eius
ministres sumus. Ea intencione
et simplicitate debet ho eleosma
impendere. ut no q trat illu sibi
subiectum facere cui tribuit neq;
laude ab hominibus querere. Glorifi
cantes deum in obedientia confessionis
vestre. Obedientia confessione pstat hoi

ipsi impleat / et hic homo taceat tui
impiat, in hoc ipse obedit opus eius
ostendit et confitetur illum valde esse obe
dientem. Verbi gratia papiae alicui
ire cantatum in ambone hic ipse nihil
respondeat ei. et tu iterum cantatum
ipsa tabulena phibet ei testimonium
obedientie et confitetur illum esse valde
esse obedientem In eugelio ipsi xpi
glorificate deum. et eugelio hor
papiae. facite vobis amicos de
mamona iniquitatis Et in simplici
tate cordis vestri simple glorificate
deum De qua simplicitate paulo
ipse dixerunt Et in ipso obsec
tione pro vobis quibus eleosina
pstiteritis glorificate deum. quia
obsecrabunt et laudabunt deum
pro vobis Rogo autem ne vos ne
piatis vos ne pnus audeat vos
redarguere pro ea confidentia et auctoritate
qua christianos auderet
quosdam qui peccaverunt qui
arbitrantur nos falsi secundum carne
ambulemus et falsi carnaliter
viuamus et carnalia precepta
demus In carne ambulantes ea
id est in corpe vitam ducentes. non
secundum carne militamus id est
non carnaliter viuimus. sed spiri
tualiter Spiritualiter enim
viuit et militat. qui facit quod
placet deo Carnaliter autem
viuit et secundum carnem
militat. qui desideriis carnis

obtempat

paupēibus iustitia eius manet in
~~seculum seculi~~ et in iustitia hic
appellat largitatē substātie tpalis
vel mercedem eiusdem sibi distributē
Que largitas bōi iustitia appellat
q iustū ē ut sicut terra omnibus ho
minib⁹ cōit a deo datū ē ad pos
sidendū et sicut calor solis et hu
mor pluuiarū omnibus cōit tribuit
a deo ita etiā q in dono dei nascū
cōit dispensent et cōit vtant Et h
ē iustitia ut q deus illud dat tri
buat et eo et homo cui deest Non
dū q ē q dr de viro sō q dispsit et
diuisit substātiā sibi a deo datam
ac dedit paupēib⁹ qui nō haberēt
qd ei redderent in pnti et diuitib⁹ no
h⁹ sdī a quib⁹ spezaret eadem
uterū et plura prpe Et qm vsq
ē pcepto dni dicentis facite vob
amicos pauper de mamona
iniqtatis idcirco iustitia eius id ē
merces largitatis eius et tribuo
ip⁹ iustitie manet in eternū q ubi
posuit diuitias suas et ubi the
saurizauit ubi fures nō effodiūt
nec furāt Qui at administrat
semē seminātī et panē ad manducā
dū pstabit Et multiplicabit
semē vrm et augebit incrementa
vel augmēta frugū iustitie vrē
hec duplicit intelligi possunt
uiz tram et uiz spiritalem intellēm
Quippe deus q administrat hoi
semē ad seminādū si eleōsine
fuit reditus ipē pstabit ei panē
ad manducādū et seiē et multipli
cabit seiā eius in tin ut q seiāt
quinq modios colligunt quinquagīta
q decē ut colligant centū Et mul
tiplicabit augmēta frugū iustitie
vrē et substātie vrē q bene iusti
appellat Alit deus q administrat
hoi semē ad seminādū q desideris
carnis obtempat Nā arma militiae
nrē q̄bus militamus cōtra phos et
cōtra demones nō sūt carnalia
sicut ē lorica galea mucro hasta
clipeus et cetera talia si potētia
dei do Quida codices hnt potē
dei qd vtrūq; accipi pt hm mō Ar
ma nra nō sūt carnalia arma
velut singulariter dicamus nō est
gladius nr carnalis sed potentia
dei ipa ē gladius nr q p vtute
et potentiā illus supamus demones
et malignos spūs vel homines Alia
arma nra nō sūt mūdia vel infirma
et corruptibilia atq flexibilia si
potentia sūt do nra arma et pos
sibilia sūt et fortia ad pugnā
dni p deū Arma ergo apl̄ q̄bus
militāt cōtra phos et vbū pdicā
tionis eāt de quo alibi dr Et
gladius spūs sci qd ē vbū dei
Virtus q miraculor gladius
erat illor Cont demones vero
orōe ieiunijs et vigiliis pug
nabāt Ad destructionē mum
dānū scl demonū et phorū et no
sumus hijs pati destruentes
consilia phorū et q̄silia demonor

1 fbas tpall
vel vel ē semi
folio F.

quibus insinuabat in cordibus per
tutorum persecutionem conat eos nos
exercitari. Et destruentes omnem alti
tudinem et omnem superbiam extollentem
se adversus scientiam dei. et sumus nos
redigentes in captivitatem omnem
intellectum hominis in obsequium xpi. et
in cultura et religione eius. Iste
captivitas in bonum prestitit accipien
da. Diabolus captivavit primum
hominem qui illum sibi subdidit et
postea omne genus eius iterum ut ei
idola suaderet adorare pro deo
vero. Sed ipsam captivitatem
humanam genus quam diabolus cap
tivaverat ad mortem. apli per
arma predicationis et virtute mira
culorum captivabant ad xpm et
ad vitam eternam. Nam sicut quilibet imperator
terrenus amat milites suos. et
per illos sibi subiugat regna et
regiones et provincias. ita xps ar
mavit milites suos aplos spi
talibus armis et per illos subdidit
sibi pene omnes gentes. Et sumus
nos habentes in prompto et in mani
festa voluntate ultisci omnem inobe
dientiam cum impleta fuerit vestra
obedientia. Ita est distinguendum et pos
tea quod sic inferendum et intelligi pt
Id est hanc voluntatem habemus ut
ultiscar vestram inobedientiam quam hactenus
habuistis per obediam bonam. Tunc
enim vindicat. et ultiscet inobe
dientiam. et superponit obedientiam. Illus

hanc inquit voluntatem habemus
ut cum vos impleveritis vestram obedi
entiam et boni voluntatis estis.
nobis qui in omnibus obeditis. Tunc ul
tiscar illorum inobedientiam per nos qui
dedignati sunt nobiscum aliquid
mittere scilicet qui sunt theosolimis
ut essent principes vestrorum minorum.
Quae sedem facere sunt videtur et
quia in principia dicuntur a nobis in sup
eribus et inferioribus. vos intel
ligite et pendite. Ut autem non eris
timeri. sed a vobis tamquam timere vos
volens. per epistolas istas. quemadmodum
inquit graves sunt in correptione.
et fortes in observatione. Presentia
autem et foris illius in presentia posita
infirma sive despecta sermo
illius contemptibilis sive despi
cabilis. Et persona quorundam
loquitur qui talia dicebant de illo.
et ideo dicit quemadmodum illi inquit
Non ei qui non habetis potestatem pertingendi
ad nos. In predicatione sup extendi
nos predicando usque ad vos. Usque
ad vos enim pervenimus predicando
evangelium xpi ab ierusalem. Habemus
etiam spem in habundantia fidei vestre
etiam in illa scilicet loca evangelizare.
quia ultra vos sunt. non tamen habemus spe
neque voluntatem gloriari in aliena
regula et in his quae per alterius predica
tionem tradiderunt. Et regulam
sive rectitudinem fidei vestre suscepe
runt. Neque in his locis quae

ꝑparata sūt ab ~~hys~~ alys volui
gloriari. ne sup alienū fūdamē
tū edificē viderēm. Ista sma
licet tota sit cōfusa in latino
sermōe. et cōcatenata. ac nisi ta
desint in subaudiendis ombus. tū
apud grecos plenior et mānifestior
habet in sensu. Verū ē q̄ qd̄ i
ipe dicit. Di imperitus sum
sermone. sed ꝓ nō sma

Qui gloriat in dno glie
bts aplus sciens oia bō
nos a deo habē. q̄cūq̄ habere
possumus. siue in mā. q̄ ab illo
fā sumus. siue in istitutio. siue in
oi cōusatōe sma. i fide. in spe. i
caitate. in bonis moribus. i iusti
cia. in timore dei totū ē. ex
ullius donis sine aliquo meito
abstulit gloriam humana. a sup
bia. q̄ se dicūt multi a se suis
q̄ meitis habē. qd̄ hmit et dicit
Qui gloriat in fide. i pdicōe
in ūtute miraculoꝝ. ā in ālq̄
bono. qd̄ habet nō in se glie
sed in dno. i. ad gloriam dei
totū referat. et illius grā tpu
tet a quo accipiet illud. ut qd̄
essemus. dei mia ē. Ergo sic
oino michil eramus antequ
essemus. michil pmeruimus apd
deū ut essemus fecit nos ut
essemus. et nō fecit nos ipe
ut boni essemus. Dedit nobis
ut sumus et potuit alius dare
ut boni sumus. Di ipe dedit ut
sumus. et alius dedit ut boni sumus.
melior ē ille. q̄ dedit mi ut boni
sumus. q̄ ille. qui dedit mi ut sum.
Porro q̄ nec i mia largior.
a quo accepimus qd̄ ēemus. ab
illo accepimus ut boni ēemus.
Quapte omis debemus tū pb
dicē. Deus meus mia mea
nō ei q̄ seipm cōmedat ille pbatus
ē sed quē de deus cōmedat.
Cōmedatio pleruq̄ pro laude
ponit sicut in isto loco. Et alibi.
ubi dicit idem aplus. Ergo debui
a vobis cōmedari. i. laudari. Et
nō cōmedamus nos vobis. i. nō
laudamus nos apud vos. pbatus
autē idem ē. et pbus. et laudabilis
siue laude dignus. Nō inquit
aplus qui se ipm cōmedat. a lādat
apud homēs. ille pbatus a sua
laude dignatus ē. q̄ vanam
gloriam patit. sed quē deus
cōmedat. i. laudabile reddit
ille laude ē dignus. Vtinam
sustineretis modicū quid mi
pienie ~~vte~~ mee. Vementibus
pseudo aplis ad corinthios pd
discessū apli. et dicentibus aplm
nō ēe a deo missū. q̄ nō fuerat
a xpo vocatus ante eius ascensi
onē. nec ab illo edoctus. insup
et cōtraria pdicaret pdicatiōi
aliorū aplorū. quos magnos
aplos vocabant. auerterūt
plurimos ab amore apli. qb

ad amorem suum traherent dicentes.
se missos a magnis apostolis Petro.
andrea. iacobo. cetisq; alijs apostolis.
Ergo volens eos iterum ab amore
eorum separare. q̃ fidem xpi puriu̅ ceor
cordibus fieret. laudabat se o
actus vbo. sed no corde neq; se su
p̃ faebat nichil profuit ppter huiu̅
mo laude. nisi tm̃ ut illi ab eius
p̃dicatione no recederet. Et q̃ apd
homines stultu̅ et insipiens e ut
aliquis se laudet. maxime cu̅ sala
mon dicat laudet te alienus et
no os tuu̅. extraneus. et no labia
tua. volens ipse laudare se ob
causam supdictam. ne daret alijs
occasione laudandi. aut Vtinam
sustineretis paciente o corinthij
modicu̅ quid insipiente mee et
modicu̅ insipienciam meam in hac
parte laudis. Quasi dicat Si vultis
paciente sufferre vba mea. dicam.
Et si no vultis vtq; no ideo
omitto dicere qd̃ in alio deliberatu̅
habeo. Et hoc q̃re Emuloor enim
vos dei emulatione Emulare
t muide. imitari. amare. et studiu̅
habere. sed in hoc loco p amare
poni. Emuloor enim vos dei em
emulatione et amo vos dei amo
re Desponsi enim vos vni vo
virgine castam exhibere xpo
Paulus apostolus desponsauit co
rinthios no sibi sed xpo p
p̃dicationem suam et fidem sicut
moyses desponsauit in egipto
plebem israeliticam. Vnu̅ precepti
e ei ut tolleret calciamenta
de pedibus suis. Dignius e ergo
desponsionis et anulus q̃ des
pondit siue desposauit apostolus
corinthios xpo. fides fuit dni
saluatoris. quam ministrauit eis
vnu̅ dicit Desponsi enim vos vni
vio virginem castam et ut p̃aret
vos virginitate illi et integri
tem fidei seruantes. Virginitas
enim ista potius e mentis inte
gritas q̃ corporis Si enim atten
dimus virginitate corporis. multo
plures sunt in ecclia virgines
mente. q̃ corpore. et multe sunt et
hys q̃ integritate corporis adhuc
habent q̃ mente et desiderio iam
nupserunt. Quapropter melius
e vnu̅ sale eccliam. q̃ constat
ex utroq; seru. et ex utroq; ordi
ne virginem casti ee appellatam.
q̃ et sponsa e xpi De q̃ Joes
ait Qui habet sponsam sponsus
e. Quicuq; go i eccia integri
tatem fidei habet. quam bonis
opibus exornat. virgo casta
e Et si no corpe tm̃ mente ideo
q̃ sponsa e xpi Qui enim virgi
nitate utraq; deo p̃ipiante
caste tuiolate q̃ seruauerit. sic
plurimi sancti fecerunt. ex utroq;
seru illi utraq; palma optime
bunt. quam neo coniugatorum
possidebit. Et si sexus femineus
q̃ tm̃ e fragilis et p̃ninus

Y observat. quanto magis illi q̃ virute viri minuparet timeo
ne sicut serpens Euam seduxit astucia sua et ne sicut
diabolus mediatus serpente seduxit mulierem sua malli
ditate. et p mulierem decepit virum. ita modo corrupta
sensus viri p pseudo apostolos. qui sunt ministri diaboli

Libenter sufferitis
insipientes cum sitis ipsi
sapientes Aplo transeun
te a corinthijs ad alias nationes
corruperunt eos pseudo apli audeis
vementes. Cum in hoc appellat
insipientes. qr et in circumcisione vo
lueruit observare et sabati ocium
cetera q; p̄cepa cartia legis et eugly
gram tenere. In hoc q; insipientes
vocant. qr no p mercede etna
neq; p salute auditorum p̄dicacoi
insistebant. sed p lucris tpalibus.
ut illos expoliare posset. et p
laude humana. dicentes aplm no
ee verum p̄dicatorem. eo qr a dno
p p̄niciam carnis no fuerat
vocatus. Et alia dicebat. volen
tes eos ab amore apli ad suum
amorem reflexe. qd et fecerunt
plurimos simplicium. dicentes.
quos aplis yronicos alloqui
dicens Libenter sufferitis insi
pientes cum sitis ipsi sapientes
Cum q; etum quida hunc
osculum ita exponat. ut sit
sensus. quasi eos veracit
appellet sapientes. minor
cum sitis sapientes. sustineatis
libenter insipientes. Vtq; Aug
Alii exponit Destruens
hunc sensum. et yronicos intel
ligens eos appellatos ee
sapientes. Cum sitis inquit
o corinthij insipientes
putantes vos ee sapientes. non e
mirum si patiet sustinetis insipie
tes pseudo aplos. Dustinetis
ei. r. patiet sufferitis si quis
vos in seruitem legis vult redige
Di quis deuorat supple substan
tiam patiet sustinetis pseudo
apli suis adulationibus et lau
dibus expoliabant eos. quos
decipiebant. et cum viris plurimis
dipiebant eorum bona. cant qr illi
contenti deuorari res suas a
suis deceptoribus. Di quis acci
pit ac si dicat Di quis rapit
vra bona a vobis. et accipit sibi.
Vni et aues rapacissime. q latin
vocabulo accipitres vocant. gre
arpie r. raptores appellant.
eo qd sibi accipiant et alijs
rapiant. atq; hoc modo accipere e
aliquid dolo capere. Di quis ex
tollit supple in superbia Extollere
e superbia. vos inquit aplus
patient sustinetis. q se extollunt
de scia legis. et in superbia eri
gunt de nobilitate gnis Qd
at se si quis in facie vos cedit
ita e distinguendum. et postea sub
inferendum. Dedm ignobilitate
dico et ibi sit distinguendum
Nam licet p se singule sine sub
distinctione proferant tm cum dicit
si quis in faciem vos cedit. expo
sitor quid eet in faciem vos cedere
cum subiungit Dedm ignobilitate

decipiebat

dico In facie eorum cedere et impe
rare aliqui ignobilitate generis.
sicut iudei imperabant corin
thijs ignobiles ere gentes. quorum
pres semper idolatre fuerunt.
demones et lapides pro deo ve
nerantes. De aut preferebat
iactantes se ex de gente patriarch
arum et principum origine ducere.
de quorum stirpe xpc secundum car
nem natus erat. a magna siquidem
stultitia et ignobilitas atque
per regenerationem atque spiritus
sancti filium dei effectum. iactare aliquid
de nobilitate generis. matre cum
dnis dicat omes nos fres ere Qua
ms aliqui huius officium ita ex
ponat. qui ad apli pertineat ut
sit sensus. Ignobilem rem ago
qd aliqd de nobilitate generis
me extollo. no conuenit iste sensus
ex nodum pertinet ad illum locum.
ubi deus dicturus e se de gente
patriarcharum ere. sed eo modo e intel
ligendus ut diximus. Et ne forte
aliquis putaret. ex pugnis aut
aliquo modo mi facere corporis
diceret eos cedere. ideo talis loquutus e. Si quis mi quens
mi facere et mi patienta cedit. igno
rando de ignobilitate generis
patiente sustinetis et preferitis
illos nobis. Hodie aut ignobi
litate generis. dico vobis mi facere
sunt mi patienta cedere no pugnis.

aliqd

Quasi nos infirmi fuerimus
in hac parte supple generis sic pfe
runt se vobis illi. et pro nichilo
ducunt a vobis. De se loquens
aplus et sui causa submitto
ducit persona barnabe sorori
sui. qui erat eqde gente iudaico
erat Ita go preferebant falsi apli
et iudeis aplo paulo et bar
nabe. qui nobiliori origine orti
erant. qui illi. et qui de disparati
gente orti erant illi duo sic des
pitiebant eos inde dicit apls
Quasi nos infirmi et ignobi
les sumus ignobilitate generis.
sic se preferunt nobis. et ita erant
a vobis preferunt nobis Dz re
vera illi potius sunt infirmi
Thac parte generis. qui se gliant.
qui dicentes se filios ere abrahe
secundum carnem. no sunt veraci
filii abrahe per fidem. quia no
sunt imitatores eius. Nos at
sumus firmi et nobiles. qui
existentes filii abrahe secundum
carnem. sumus per mutationem
fidei et operationis Et iste
officium per se e preferendus et
distinguendus In quo supp
negotio quis audet supple
gloriari In sapiencia dico audeo
et ego gloriari Ac si dicet
alius vobis Audent illi glori
ari i nobilitate generis licet
insipiente dicam audeo et

ego gl̃ai de nobilitate gn̄is. Ideo
aut a m̄ m̄sipienta dico. q̄
stultū videt̄ q̄ntū ad hoīes
pertinet et m̄sipientia. ut ag̃ō
sibimetipsi testoīum laudis
et aliqo phibeat. Aplus tn̄
nō erat m̄sipiēs q̄ nō spōte
hoc agebat. sed coactus. neq̄
p laude hūana. sed ut corīn
thios ad amorē suū sua
laude retraheret. ab amore
pseudo aplōr. Vl' ī m̄sipiēta
dicit se audere gloriari de
nobilitate gn̄is. ut illorum
glām euacuet. q̄ se iactabāt.
qd̄ filij erēt abrahe. q̄ m̄si
pienē agebāt Imprudent̄
etiā se p̄nūciat et m̄sipiēt̄
agē m̄ hoc qd̄ se laudat. ne
illi prudentes viderēt̄ m̄
hac pte ā nobiles. q̄ se extol
lebāt de nobilitate gn̄is. Ihe
brei dicūt̄ ab heber priar
cha suo m̄ dicit aplus
Gloriant̄ illi de nobilitate
carnis q̄ sunt hebrei et ego
sūr hebrey sū Israhelite sūt
illi de gn̄e Jacob priarche
q̄ et iset ē appellatus et
ego vere israhelita sū qui
mēte deū cōtemplor Denē
abrahe sūt amici dei et ego
sūr mīstri xpi illi et ego
sūr mīster xpi dr̄ q̄ eugliū
pdicat. Vt mīng sapiens
dico plus ego supple sū mīster xpi
q̄ illi q̄ ego plus omnibus labo
et q̄q̄ pdico omnibus extorno. Illi
vō licet m̄ quibusdā rebus vide
ant̄ bn̄ pdicare tn̄ nō sūt vei
mīstri xpi qm̄ qd̄ pdicāt ore
destruūt opibus In hoc appellat
se minus sapiētē ēe q̄ debeant.
q̄ se laudabat. dicens se plus
ēe mīstrū xpi q̄ illos et eo mō
quo se dixit supr̄ m̄ sapiēta agē
eo minus nūr sapere In labo
ribus plurimus suppl̄ seruio
xpō Et ē sensus In hoc apparet
p̄ plus me ēe mīstrū xpi q̄
illos. q̄ licet illi q̄ m̄ se p̄ferūt.
ī aliquo laborauerīt. tn̄ plus
ego laborauī. q̄ plurimis labo
ribus die noctuq̄ deseruio.
Tradūt sēt doctores. q̄ aplus
a mane usq̄ vl' a pullorū cātu
usq̄ ad quārtā horā labori ma
nuū m̄sistebat. vn̄ victū acq̄
reret. et et m̄de usq̄ ad decimā
horā publice disputabat. Ple
rūq̄ tn̄ et m̄ nocte pt̄ hebat
sermonē sicut tūc fecit. q̄n̄
eutitus sopno ēiuatus cadit
p fenestrā de solario In car
ceribus habūdancius suppl̄ fui
m̄clusus q̄ illi. et ē sensus Et si
illi fuerūt m̄ carcē quos vos
extollitis o cornithij ego q̄ plus q̄
illi In plagis sup̄ modū. f̄ afflic
tus sū Sepe plagatus ē aplus
a iudeis et gentibus et virgis

cesus. Et si illi inquit plagati sui
ego amplius Questio e in hoc loco.
cur aplus alibi dicat: Fidelis deus
qui non patiet vos tentari sup id
quod potestis. sed faciet cum tempt
tatione etiam proventum. ut possi
tis sustinere. quae hic dicit sup
modum in plagis ee affluentium. que
ita soluit Quia multa sustin
uit que sup modum humanum. et
sup humane virtute fragilitatis.
sed non sup virtute divina. ideo
potuit eam sustinere et superare.
qr virtus omnipotentis dei admi
nistrabat ei fortitudinem suffe
rendi In mortibus frequenter
fuit positus Et si sepe fuit in
mortibus quo vivebat In mor
tibus dicit pro eo. qd e in periculo
mortis. et in desperatione vite Il
udeis quinques id est quadragenas
s plagis una minus accepi
Preceptum erat in deuteronomio
ut que delinquente iudices
liberabant. in modum vindete
temperet. ut plagarum numerus.
id est quadragenarum numerum minime tres
tendere. ne fede tota eis fr
eor lacerata iaceret Ad id go
p quinq; vices frem e hic su
matim tangit aplus. ita quin
es flagellatus a iudeis. acce
pit flagellas plagis xxxix
sedm legem morsi quasi tres
gressor eiusdem legis Refert autem
beatus beda liberum delatum ee
a roma p theodorum orientalium
angloru antistite. in quo erant
oes labores passiones et pene
aplm depicte. p loca opportuna.
mit qd oia erat depictus aplus.
qui denudatus iaceret nudus.
et sup astabat ei tortor id est
fidum hns flagellum in manu.
sed vna ex fidibus in manu
retentum. tres reliquas ad feri
endum habet extentas. Si enim
quinis fidibus perciteret, deae
xl plagis faceret. Si enim
ternis tredecies feriret xxxix
ictus impleret. vel si nonies
feriret quinis fidibus. et de
cima vice ter nis. unde
xxxix plagas daret Ter virgis
cesus sum hic a gentibus passus
e Hec autem in attributo aplo
non expunit. qr nam eis epls
oia ostendit. qm in eade hystoria
habent. Inuenimus tm ibi. qr
cum venisset in ptes macedonie.
et eet in ciuitate coloma. visum
e virgis cedi Et alia vice iussit
eum tribunus gentilium mitiari
in castis. et flagellari ac torqri
flagris Semel lapidatus
sum lapidatus in lystris ciui
tate macedonie. p puella
de qua eiecit spm Diuinationis.
qm magnum questum prestabat
dnis suis Ter naufragium

feci. Naufragium dr. et naufragia. Et qd dicit ter naufragium feci. et ter naufragium pteli. Qui ergo sepissime naufragio vehebat p mare. nō ē mirū si toties naufragū passus ē. Nocte ac die in pfundo maris fui. Licet quidā dicāt btm apl̄m nō ēe i mare dimersū. ibiq; in pfundo aqrū. negēt nocte ac die mānsisse. tenēda ē certaq; prim tradicio. qr i veritate casu plapsus ē in pfundū maris. ubi circūseptus fluctibus die fit et nocte p dnō gbernāte ad tirā rdiit. Illūq; ergo ipe q in exitu filiorū isrl de tira egipti mare diuisit in duuisiones. et post postra iordanē et torrētem arnon. q eam seruauit iona in ventre cetī. et petro mare calcabile pbuit. nō potuit eam militē suū egregiū q; pdicatorē paulū in pfundo maris seruare. ut neq; a circūpositis pfoci aquis. ne a belluis marinis deuorari potuit. Potens utiq; potuit. ideoq; fecit. Denique nō ē amplius miraculū petrū sup vndas maris nō infusis pedibus ambulasse. q; paulū nocte atq; ac die i pfundo maris illesū custodiuit ēe. Iste vero p paulū q nocte ac die in pfundo maris fuit et cū dnō se pregente ad tiras liberauerunt intelligūt illi iusti. qui de pfunditate periculorū et pt̄bationū seculi a dnō educūt. non die. sed plenius in die iudicij liberabūt. atq; ad litus etnē soliditatis pducent. qr positi int fluctus hi sēli nō dubitauerūt in fide. ēde dei mā. Petrus vero q primū nō fusis vestigiis incessit. postmodū dubitans cepit int fluctus. sic postea a dnō eleuatus et ad tirā ē pductus. significat semetipsum qui dubitauit qū negauit. sed a dnō ē eleuatus ad fidem. et sicut omnis martires. oes q; iustos q in primordio fidei fortit̄ incedūt. p michilo deputantes seculū pseruorū. sed postea in grue tempestate grauissima pseruorū dubitāt in aliquo. sed gratia dei pecti subleuāt. ne penitus cadāt in desperationē. et vincūt a pellis. atq; ad tirā eleuāt̄ pducūt̄. In itineribus sepe periculis fluminum fuit. Iterū iuit se ad alia memoranda. volens ostendē se veratū sedēm carnē p tpō in tira et mari. et multo plura se sustinuisse q; pseudo apli. Dolent in tpe hyemali

et pluiarū trāsgredi flumina
alueos suos - et multū intolera
bile pbere uter uiantib⁹. Quia
ergo aplus hyemali tpe soliti
erat trāsire de loco in locū se
mittebat periculis fluminum.
Periculis latronū se mittu
pseudo aplī et iudei incredul
timebāt ei latrones. ut ꝓ
ipe neq; poterāt. neq; audebāt
eū publice mittere. ab illo⁹ mis
tris mittereē. Periculis ex
gne Sepe sustinuit ipe pe
cula a iudeis fribus suis ꝓ
cipue qui dolebāt ꝓ dereli
cta lege se ad euāgeliū conuer
tere. Vñ legimus ꝓ princeps sacer
dotū inimicus. precepit astan
tib⁹ sibi. percute os eius. Et
longū ē enarrare quotēs hoc
fecerūt. Periculis ex gentibus
A plus generū et principibus
multa incomoda passus est
ppter misteriū incarnationis
filij dei. passionis. resurrectio
nis. ascensionisq; ad celos. et
ppter unius dei cultura. quā pdi
cabat. Periculis in ciuitate se
mittit qd longū ē enarrare
Periculis i solitudine Periculū
in solitudine sustinuit a iudeis.
qui fratris insidijs voluerunt
eū occidere in via. vel eciā pericul
in solitudine mittit. ꝓ diabo
lus inuidēs ei. nō solū p hoīes
ministros suos eū ꝓsequebat. sed
etiā bestias ferocissimas cōtra
eū excitabat. ne auderet de
loco ad locū trāsire. Periculis
i mari nō solū qn̄ ter naufra
gium ꝓtulit. et qn̄ lapsus
ē i mare. ubi fuit int medi
os fluctus die ac nocte et
illesus permansit. Verūtamen sepis
sime in maiori pericula sustinuit.
Vñ quadā vice impegerūt
naui ad litus. q̄ prora fixa
manebat immobilis. puppis
vero soluebat a vi maris et
qn̄ milites volebāt oēs cus
todias occidere. ne quis posset
natatu peuenire ad litus. sed
centurio hoc prohibuit ꝓpter
aplm volens eū seruare.
Periculis in falsis fribus se
mittit. Falsi fres hi fuerūt. de
quibus dicit in epla ad gala
thas Quia subintroierāt
falsi fres explorare libertatē
nram. hi ē ptim xpiāni eēnt
ptim iudei. i neutro tm pfēs
qui zelo legis. et circūcisionis.
aplo inuidentes. insidias ei
ptendebant In labore et
ere erūpna mis Erūpna
miseria et molestia Pt ē
labor sn̄ erūpna i sine mo
lestia et miseria. et sn̄ aliq
tedio. et ideo addidit et
erūpna. ut laborē apli ondet

ce. nō sine molestia a afflictione. Dolent nāq; hortos laborare in hortis. in viridariis. in dilectione causa exercendi sicut legimus de pythoplasto. qr posuit eū deus in paradiso ut operaret, et custodiret illū. Ille labor sīe aliqua molestia erat. In vigiliis multis aliqui sponte et voluntarie vigilabat. aliqui nō sponte sed ex necessitate. qr positus in pressura et angustia. nisi erat ut vigilaret. dei implorans auxilium. sicut qui positus in carcere cū sylanos deo cantabat. qui custos carceris videns splendorem in carcere et ostium apertū volebat se interficere putans omnis vinctos fugisse. sed apostolus prohibebat. In fame et siti persequebat a iudeis de loco ad locum ideo sepissime fame patebat per inopiam et sitim. In ieiuniis multis. multa fuerunt eius ieiunia. qui sustinuit aliqui volens. aliqui nolens. In frigore et nuditate. Quarum frigus et maximam penuriam. propter nuditatem tunc sustinuit. dum duceret navigio romam. eo quod appellasset cesarem qui creutes a mari venit in insulam mitilenam. ubi cū congregasset sarmentorum multitudinem. ut se calefaceret. vipera caloe igneus prendens manum eius. Preter illa quae extrinsecus fuit. et per illa periculum quod in corpe sustineo cotidiana omnium ecclesiarum. Quia longum erat narrare omnia pericula et oes angustias et tribulationes quas exercitus fuerat correlusit dicens. Preter illa quae extrinsecus in corpe meo sustineo. psecutiones mea et sollicitudinem habe de omnibus ecclesiis quibus predicavi. timebat ei ne forte quibus predicaverat a falsis apostolis deciperetur, vel etiam propter minimas tribulationes quas videbant et audiebant apostolum pati. deficerent in fide. Quis infirmatur et ego non infirmor. Propter minimam dilectionem infirmabat infirmus, ut etiam ipse videtur infirmari. illorum infirmitatem suam imputans more medici et pruratoris infirmantes. qui videns egrum pristinum et dolet princeps et cum doloribus et miseris. Quis scandalizatur et ego non uror. quatenus ad huiusmodi locum pertinet scandalizari et carnis patiendi desiderium et contristari. atque affligi caloe corporis et ardore viciorum. uti silicet caloe libidinis totius qui corporis caloe vel ardore estuari. Scandalizatur aliquis qui non sponte et illectus pulchritudine mulieris. a propter carnis caloe puoter ad libidinem perpetrandam. Sed iniquus et impenitentius hoc agit scandalizatur sibi et irascitur. atque contristatur. hanc

instantia mea et psecutiones mea et sollicitudo

necessitate humane natuie cōsi-
rās aplus q̄ mmue fragilitatis
ē. Dicit se uri ut cōsulat filiis
cōpatiēs infirmitati eorū. nec
cōtēpnit hmōi talia sustinēs
sed cōmonet humilitate sermōis.
dicēs se filia pati. ut si ille
q̄ tātā grām secutus ēat ad
desideria carnis patiebat. et
nigr̄ genitū ēat nō desperāt
illi. q̄ ifirmeis gratie adhuc
erāt. si talia paterēt. sed spe
pmissi p̄mij repugnarēt sti
mulis carnis. sicut ille ipug
nabat. ne qs eorū. q̄ hec ab
illo audiebat. desideriis car
nis victus ī desperationē la
beret. Plus enī ē uri q̄ scan
dalizari. Ne dicēt Patit aliqs
a afflight a desideriō et mmo
ardore cōcupīc. et ego nō affli
gor. sed etiā qd̄ maius ē uror.
et quodmō mtendor. Mmiā
ēi cōcupiam carnis patiebat.
qui dicebat Infelix ego homo
a miser. qs me liberabit de
corpe mortis hui. Et illud
Video aliā legē ī mēbris
meis repugnātē legi mētis
mee. et captiuā me ducētem
a captiuāe volētē m lege
peccati q̄ ē ī mēbris meis. Nos
igr̄ si volumus coronari cū aplo
paulo certemus viriliter sicut
ipe certauit. q̄tmus oia oblec
tamēta vincamus. ip nō pt
coronari. nisi qui legitime
certauerit. Di gloriari oportet
q̄ ifirmitatis mee sūt. f m gloriabor. Oportebat illū utiq;
et gloriari. et enumerare suas
passiones. nō p se. ut ille aliq̄
crescere. et apud deū. sed illorum p
salute quos volebat ab amore
falsorū aplōrū ad suū ēuocare.
ut et se etiā alis in exemplū
pberet a imitabilem infirmi
tatis at noīe cōpleteūt oia
īcomoda. a psecutiones. atq;
passiones. quas p xpo libēter nō
ptulit. Et ē sensus Di gloriari
volunt hi qui vos seducūt. et
retrahūt ab amore meo me
detrahēdo. in his glorient. in
q̄bus ego gliōr. lic̄ ūnutus et puō
tus a mānstū ē. at nō posse illos
gloriari ī infirmitatib̄ a passio
nibus. q̄s p xpi amore et mercede
etna. et p salute frm sustinue
rūt. Illtū gloriāt de nobilitate
q̄ filij sūt abrahe. de quo ego
nolo gloriari. q̄q̄ ex code gtie
originē ducā. Querūt nonnulli
cū deus p salōem dirit laudet
te alienus et nō os tuū. q̄re uisti
et pfī aliqī bona et virtutes
narrāt. q̄s diuinitus p̄cepert.
Verbi grā hīs Job pe q̄ dicit
pes fui claudo et p̄ orpha
norū causā q̄ quā nesciebā

diligentissime investigabam.
et eraq; hymnismoi. Et David
Di reddidi retribuentibus mala
et nō reddidi. Plus q̄ multipli
cat in isto loco. Quibus inde
dū ē. q̄ p̄fēi dū virtutes ppiāb
p̄dicant. et se apud hoīes lau
dāt. nō idcirco faciūt ut ipi
apud hoīes sua ostentatione
aliquid p̄ficiāt. sed ut eos q̄ p̄
p̄dicāt exemplo ad vitū hāt.
In hō q̄ op̄ dei sūt mita
tores. q̄ laudes suas hōibus
loquūt. qtmq; ab hōibus cog
nosciūt. Nā deus qui nos
p̄hibet p̄ sēptuās dicens.
laudet alienus. et nō os tuū.
ipe p̄ sēptuās sacras laudes
suas loquūt. dicens ad Moy
sen. Ego sū deus op̄t et nō
meū. Adonay nō indicam eis
Et p̄ ysaiam. Ante me nō ē fōtus
deus et p̄ me nō erit. Quāe ḡ
facit q̄d p̄hibet ipe. Numiti
si virtutes suas et mirabilia ipe
taceret. neq; q̄ ullus eū cognos
cere[nō] Di eū nullus cognosce
ret. nullus amaret Di nullū
amaret. nullus ad vitū ēdūcet
Vnū p̄ ps de eo dī. Virtute opm
suorū annūciabit ppl̄o suo. ut
det illis hereditate gentiū.
Virtutes ḡ suas annūciab. nō
ut lādib suis ipe p̄ficiat. a
digeat. q̄ dū sua nōb magni
tudinē narrat. nrām ad se ipe
ricia sublevat. Justi itaq; cum
virtutes suas p̄dicūt. et p̄ ipsis
les nō q̄ dū vitū suā p̄dūt. alios
aiās ad vitū q̄rūt. De q̄b tū
sciēdū ē. q̄ nūq; bō sua detegūt.
ñ eos ā p̄ mor vtilitas ā m[illegible]
mia necessitas cogūt. sic nūc
aplūs coegit ut ipe dicit Di
gloriā. Et fructa oportebat.
Ergo si gloriādū ē ypiano m
hūilitate gloriādū ē Deus et p̄
dūs nr̄i ihū xpi scit q̄ nō mēdac
Dicturus rem pene incredibilem.
q̄ audi incredul. ppt eū principes
gentiū cōtristassent regnaq; ēre
cōn eū surrexerūt. nihil ei nocui
erūt. deū teste suōt. ut facilius
credat. Ideoq; talia cōmeorat.
ut ondat q̄ntū distantiā ēt
veros aplos. q̄ tūtū p̄ aore dei
sustinebāt. q̄ rētes salutē audito
et pseudo aplos. q̄ auditores suos
expoliabāt. nō q̄rētes salutem
ipōr.

Capitulū duodecimū

Damasci ppositus gentis
Aretie custodiebat ciui
tatē Damascenorū ut me
d̄ p̄hedet. Damascus ē ciuitas
metropolis syrie. quā cōdificauit
Damascus. sanguinē habēs cōd
bū cōueit illi loco. q̄ ibi effusus
ē sanguis abel. Illa āt q̄ hi
dicūt. ab aplo in exordio fidei
eos frā sūt. q̄n ceratus a dno

in urbem perductus ad damascum
vbi mansit tribus diebus non videns
nec manducans Postea vero bap
tizatus et accepto pane confortatus
est et introiuit statim in sinagogam iudeorum et cepit predicare
publice predicare nomen domini ihesu.
Qui videntes iudei sunt repleti sunt
zelo et querebant occasionem quomodo
eum perderent Dum dum ipse minime hoc
audere et age. adierunt ipsum
supplicare. qui illius auxilio
et permissu valerent illum occidere.
Qui volens plane videris et strenuus in officio sibi credito apparere.
precepit custodiri undique ciuitatem ne ullomodo viuus effugere
potuisset. si dei auxilio preuenate
effugit eo modo quo sequitur manifestatur. Et per fenestram in sporta
demissus est per murum a sic quasi manus eius Deporta vas est circulo
et palmarum folys interiorum in quo deorsum cum funibus demissus
est per murum a fratribus fidelibus.
Questio est in hoc loco qare apostolus
apostolus de damasco fugere. qui
dicebat. ego non solum alligari in
ihrlem. sed et mori pro nomine domini ihesu
paratus sum Nunc hoc non solucida
est. ipse non ideo fugit ut martirium
horret suscipere. sed maluit capitis
certamen querere et latitudinem
gentium petere. qui me clausit ciuitatis tenere et occidi. vbi
pauci cum credentes. qui eius
martirio confoderare et in fore
mare. ut filia patri non dubitaret Quod postea ipse impleuit
dum martirium sustinendo plures
ad hoc informauit. Impleuit go
preceptum domini dicentis. Cum vos
persecuti fuerit in ciuitate
ista fugite in aliam Et reseruauit pie exemplum martirij et utilitate sue predicationis. quam postea impleuit. hoc
exemplo erudimur aduersario
pugnam. et constanter appetere et
prudenter aliquem declinare. Di
gloriam quo non expedit quere Di
gloriam me quo non expedit quere
propter salute alio. a nemate supp
dicam. qui compellor In hoc possum
gloriam. qe euasi manus persequentium. Tu non expedit et non est in
mente ut glier. qe non eligi superbia
et iactantia. sed humilitate Ve
nia autem ad visiones et reuelationes
domini. de quibus potero gloriari. Vi
siones et reuelationes domini dicit
quod unum est. quas ei ondit dns.
Nunc in sequentibus dicuntur est ipse
eleuatus. ut plus possit intelli
gere. quita et quia ei onsa et
dicta sunt. ne ut pseudo apostolus
alius qui incredulis videbatur
minor ceteris apostolis in gratia
crederet. quinus nouissimus sit
vocatus. et dominum puniere in carne

nō videt Dicit hyoriem in
xpō ante annos se fuisse in corpe
fuisse ex corpe nescio deus
scit raptum hyhmoi hyoriem
usq ad tertium celum Moysi usq
tatis assistendo e scriptorum
q nobis sacras ministrat ut
qui aliq eorum narrat historia
tum ad se ipsum veniet sicut de
se tangit ab alio loquit sicut fecit
~~mot~~ moses q dicit Erat
autem moses vir mitissimus
super omnes terras. Et iob Vir
erat in terra hus nomine Job Di
vus matheus cum in tertia nar
rationis suae venisset ad seipsum
vidit iaciens publicanum nomine
~~nomine~~ matheum. Nō dicit
vidit me sicut inscribit
ordinem narrationis suae tanquam
rerum gestarum scriptor. nō
tanquam suipsius ordinator. Inusi
tatius tum vis aplus nō in
hystoria ubi rerum gestarum
~~scriptor~~ suscipit explicanda
narra sed in epla hoc fecit.
sicut in isto loco apparet ubi
loquit de se cum humilitatis qui
de aliquo mgens Dico homi
nem annos xiiii raptum
usque ad tertium celum Et quo aplus
raptus e ad tertium celum usque
ad illud tempus quo ista quesp
sit. xiiii anni impleti sunt. Vnde
hinc apparet quam magna

netus copulit illum patefiniti quod p
tot annos multimo cordis archano
celauerat. Igit de hys ub apli
diuersi diuersa senserunt. Quorum opiones
huic loco plogere e iscere ad pnis
narrare. ni timmo pauca de plibus
Juliani ponemus vir sane pru
dentie. Primum celum dicit isto loco
appellatum e aereum a quo et aues
celi vocant. Deinde sydereum ubi
cotmet xii signa. cetera quae astrum
pt septem planetas quod et firma
mentum vocat. Tertium spiritale siue intelligit
mundiale. ubi angeli et aie sanctorum
in contemplatione dei sunt posite. qui
contemplates sunt se omipotente deum. q
omi creatue presidet. ut psidendo
omia sustineat. sustinendo contineat.
continando impleat. Deinde illum
intellexim ad istud tertium celum me
tale raptus e aplus. Et ita quod
bn sensit Deinde aliqui adjuit bti
uere e ad alcioa cosciende. et
psidiora scrutandum. q in elucidandis
questionibus oes doctores pl
aplos prellit. Quia aplus no
humanas neq angelicas visiones
dicit se enarrare. alcius istu
rqreda sunt Tria igit genia e
visionum manifestum e. Est visio
corporalis q oculis corporeis fit q
videmus celum et terram atq omia
visibilia corporea Et e visio
spiritalis q ea q videmus vel audimus
pro pnti memoe recordemus

ea

et q̃ videmus vel audiuimus corpo
ralit. nũc absentes qui presentia
cernimus. Verbi grã. Dicũt p
presentiã corporis tonc et terno
ita contingunt. quã dicũt videri
qui in presentia mea sit posita cũ
longe ab illa sim remotus. Que
duo genera visionũ. communia sunt
nobis. cũ pecoribus et auibus.
q̃ videt p corpus. et eos q̃ videt
magnalit spũ informat. Vnde
et pecora presepia cognoscũt.
et aues ad nidos suos cuclãt
Nisi enim spiritalis et memoriam
haberet. q̃ gestat in aia solũmodo
neq̃ q̃ recedentes aues a nidis
recordarẽt illoz. neq̃ aialia
cognoscerẽt presepia. Est et
tertia visio intellectualis q̃ nichil
est aliud ñ cõnabilitas et excel
lencia aie. p quã ea. q̃ corpalit
videmus. et magnalit in me
moria retinemus. intellectũ discernimus
Intellectũ igit discernimus. q̃d ille
sit corpus. illud solitudo corpis.
et plenitudo quid significet. nam
mens et intellectus et cõnabilitas
aie diuinitus tapi ad angelicam vitã. cũq̃ p istã cõtin
mortẽ carne soluat. sicut dedũ
est de bto aplo. vbi a deo facta est
ab his vite sensibus q̃da intentionis auersio. Et tũ euidens
tũq̃ manifesta fuit eadẽ visio
intellectualis. ut siue in corpe siue
extra corpus fuit. vtrũ sit solet
in vehemẽcioe extasi vel excessu
ubi hac vita mens in illã vitã
fuit alienata. manente corpis
vinculo. aia vis in corpe. an
tẽ no talis resolutio facta fuit.
q̃ibus in plena morte contingit
aia recedente ipe se nescire
profitetur. Quapp non nobis
est q̃rendũ ne cont illud agat
q̃d dicit. Illa oã te ne q̃sieris
ita fit ut illud verũ q̃d dicit
Ileo pt facere mea vide et
viue. qp nere est ab hac vita
abstrahi mente sue intellectũ.
qm in illis ia affabilitate assu
mit. et nõ sit incredibile q̃bus
dã scis nudũ ita et toto defic
tis. ut sepeliendo cadauera
remanerẽt. etiã istã excellentã
visionis fuisse contestam. Tres
celi signant tria genera visionũ
Quartũ primũ est corpalis. qua
videmus celũ et terram. cetera q̃
corpalia et inuisibilia. Secũdã
spiritalis. q̃ fit in aia sin intellectũ.
cũ ymaginamur eorũ q̃ videmus
memorie reddimus. et in tenebris
ea q̃ videmus ymaginamur
cernimus. Insup et sopma
et edificia et homines quos dicũt
videmus. sic spiritali visione videmus
in aia. q̃ presentes sunt nobis.
duo Iste visiones communes sunt
nobis cũ pecoribus et volatilib

q̃ et corpe videt et loq̃ ꝓ
cognoscit sicut pecora cognos
cũt pseꝑia sua et aues nidos ad
suos redeũt ꝑ recordat. Alior
est et tertia visio intellectualis.
quã nullatenus hnt pecora et
volatilia. ñ angeli et homines
rõe vtentes. vñ et intellectũ
t rõ tamẽ nõ ĩ omibus homib⁹
viget eqlit. Intellectũ at sine
rõe discernimus. qd illud sit
corpus. illud similitudo corpis
et phãr visionẽ videt. ipsa
caritas ipse deus. Ad istã qo
tertiã visionẽ intellectualẽ. que
designat ꝑ tertiũ celũ. et que
transcendit sua excellẽtia duas
ꝑmissas ita raptus ẽ et ele
uatus ẽ diuinitus aplus.
ut deũ nõ ꝑ corpus. nõ ꝑ
similitudinẽ corpis. ꝓ sic ẽ ipa
veritas cernerẽt. et sic videda
ẽ ꝑ hãc vitã ab omibus electis.
Que visio tã euidens tãq
manifesta fuit. ut ipse aplus
se ꝓfitetur nesciere vtrũ qm
raptus ẽ in tertiũ celũ ĩ corpe
fuit. quõ ẽ aia in corpe cũ
corpe viue dicit. sive volãtis
sive dormiẽtis. sive ĩ extasi.
a corpis sensibus alienata.
an omino de corpe exierit ut
mortuũ corpus iaceret. donec
ꝑacta illa demõstratiõe.
membris mortuis aiã reddere.
et nõ qui dormiẽs euigilaret.
aut extasi alienatus denuo re
diret in sensus sed mortuus
omino euiscerẽt. Et scio hmõi
hominem sive in corpe sive ext
corpus nescio deus scit qm
raptus ẽ in paradisũ et audi
uit arcana vba q̃ nõ licet
homi loqui. Dis raptũ se dicit
aplus. primũ ad tertiũ celum.
postea in paradisum. nõ ĩ illũ
paradisũ terrenũ. ubi quondã fuit
primoplastus s. adã. ꝓ in celestẽ
Illã paradisus inspirat homini
dilectaꝫ et sigt beatitudinẽ
electoꝫ celestem sc̃ requiem. Ad
quã raptũ se dicit aplus
eo nõ quo tertiũ celũ audiuit
arcana vba t occulta secta
et ineffabilia q̃ nõ licet homi
loqui. Init spiritales ipos viros.
celestẽ vitã ducẽtes. sũt utq̃
alij alijs capaciores. atq̃ meliores
mtũ. ut ad ea puenerint q̃
nõ licet homi loq̃. De talibus eãt
aplus. q̃ audiuit in paradiso
paradisorũ ineffabilia vba q̃
nõ licet homi loqui t ã ille
q̃ audiuit. nõ ꝑt ea narrare
alijs ꝓꝑ mirabilitatẽ
illoꝝ. aut nõ ꝑmittit ei. Aut
si tanta dignitatis ẽ. ut ꝑmit
tat loqui et possit alijs narrare.
illi qui audiũt nõ licet ea loq̃
ꝑ nõ valẽt ea capere. ob magn

mirandis mysteriis p. to eiusmodi
f visionibus dei manifestissimis.
gloriabor. letabor. gaudebo. et ex
ultabo. p me at. i. p mea extolle
tur et laude. vel p meis meritis
mihi gloriabor. qr gratia dei sum
id qd sum nisi immutabili meis
infinitatis nomine comprehendit omnia
tribulationes. et passiones. quas sustine
bat p ipsi nomine. in quibus gloria
bat. Ita et si voluero gloriari. f ipse
meritum. qd habeo apud deum. non co
insipiens illud narrando. Quia
veritate enim dicam. ly dicat qi meri
tum suum profiteat. qd ly apud deum non
erit imprudens. qr veritate loquit.
Ergo si quis p utilitate et edifi
catione alio. bonum sibi diminutus
dicessum in humilitate narrat. non agit
insipiens. qr veritate loquit. Cum
bonum veo qd ly ipse iactantia pdi
cat alius deputatis illud suis
meritis. vel qd non ly dicit habere. se
insipiens et minime veritatem
qr mendacium loquit. Parco at
i. omitto narrare gloriam meam
et meritum atq; gratiam. ne quis
me existimet sup id qd videt
tunc aut audit aliquid et me
Volebat plus narrare gratiam
sibi largitam qr nolebat maior
apparere et sanctior qm erat. Unde
dicit Idcirco nolo gloriari et omitto
omnem gratiam in confessione ne qs
putet me meliorem. i. sanctiorem
esse sup id qd videt in me aut audit
a sup id qd audit ex me ab alius
Et ne magnitudo revelationum
extollat me datus est mihi a deo
stimulus carnis mee angelus
sathanae. q me colaphizet. Quida
dicunt apli doloe capitis labo
rasse. qda tentatio a diabolo ar
dore libidinis. que appellat
stimulum carnis. Ut enim dicunt
doctores. stimulus ppe timoris et
libidinis. Ipsum qs stimulum carnis
a q pugnebat et mordebat
vocat angelum sathanae. i. nuntium dia
qr a diabolo mittebat illa
talis stimulatio corrupticie. Et qm
quia apli plus patiebat illam stim
stimulationem. faciebat sibi illam a
diabolo dimitti. Dominus q permitte
bat colaphisari. i. affligi et
tribulari a tentatione diaboli
ne in superbiam erigeret. cognos
cendo suam fragilitatem ille
utq; custodiebat eum. ne in vitium
libidinis cideret. Um apparet
qr p venenum fugabat venenum.
Venenum libidinis et tentationis carnis.
fugabat ab illo venenum superbie.
Dedit ei dominus antidotum triacum
qd de serpente confiat. et fugit
venenum aliud a q tentabat
de libidine. ab illo sanabat a
vitio superbie. Quia a domino accepit
non venenum superbie antidotum
q vocat triacum a q theria
cum appellat.

ceria cū qd̄ gustatū venenū
pellit Erudire quippe volēs
dñs eleōs suos et custodiri
mhi humilitate vtutū pmittit
eos sepe tēptari. sicut egregiū
pdicatorē pmisit a diabolo
temptū ne magnitudine
ēuelationū extolli potuisset
ipam tēptationē sic dispo
sunt ut q' elati prece poterat
in humilitatis gradu cōsiste
a pfoundē et pnipitacione
seruet. Qua ppt si qs tēpta
tionē q aliqua sustinet nō
debz desperare neq defitere
sed dei adiutorio certare ut
vincat. Ppt qd̄ f impedimē
tū libidinis tet dñm rogauī
ut discedet a me stimulus
carnis sue angelus sathanē
Cuei pt isto i loco cū dñs
dicat p ap̄lam de quolibet
eleō Ad hur ti dicā eere assi
et in euangelio Quia q cūq
petieritis i nomine meo fiet
vobis. q̄re etiam aplōz orās
liberari a tēptatione diaboli
et stimulatione carnis nō sit
auditus. Dz sciendū e q nō e
exaudita q nō petebat i nomē
ihū. r qd̄ ad salutē sua pti
nebat Nesciebat enim petere
p se qd̄ vtile sibi erat sic ipe
alias dicit Ita qd̄ oremus sic
oz nesciimus Di ergo eet exaudita

ut ab illo cōtēdet tēpta diaboli
cōcupiscētia carnis poterat euitare
ut ceto in superbia extolleret. et
ne omnino cōtristaret audiam
quid ei dixerit dñs sue p angelū
sue i corde a alia reuelatione
sufficit tibi gra mea Ora isto
in loco intelligit quidq dono
rū datū e aplo paulo viz qd̄
de celo vōtus e qd̄ fide accepit
ut crederet qd̄ remissionē omī
peccatorū in baptismate precepit
a dno qd̄ ad gratiam aplātus et
pdicationē gentiū electus e qd̄
sapiam p ceteris aplis precepit
a dno et qd̄ ad visiones et reuela
tiones dni ad tertiū celū raptus
e. ut nō q verba ineffabilia audiuit
in paradiso De ista gratia dicit ei
dñs sufficit ti gratia mea Ideo
noli orare p stimulo carnis ne
forte in superbia labaris Ita vtq
infirmitate proficit vtq r pfo vtiū
misericordia proficit carnis et labore
atq tēptatione profica si ipa infirmi
tas panet sustinere et q tēptatio
cōcupiscē virilit pugnat. Libet ig
gloriabor in infirmitatibus meis
ut mihi habitet i me vtus xpi p hoc
cognouit prodesse si qd̄ nocere putabat
rursus accepit a dno qd̄ profo
vite omnia vtiū misericordia
proficit libenter se dicit gloriari id e
gaudere et lātari in suis infirmitatibus
i in suis passionibus quas pro

xpo sustinebat ut in eo dignaretur
habitare virtus et gratia donorum
omnium. Sunt pro xpi. Ergo ipse
alter profecto virtutem habere
no possumus. in temptationibus et
oblectationibus carnis patienter
sustinuerimus, pugnando tamen
contra vitia certamina cum aplo.
ut in nobis habitet virtus xpi
et gratia donorum. Pariter cum
illo coronemur in celesti regno
xpi. qd est ut habitet in me
virtus xpi. Placeo mihi in infirmi
tatibus meis non in aspectibus
et ductibus hominum sed in contumeliis
et in flagellationibus et opprobriis
non in honoribus. In infirmitatibus
non in epulis a ocio. In persecutio
nibus non in salutationibus. In an
gustiis non in iactantia clamorum
Et hoc quod xpo placuit non paliquo
crimine. Cum ei infirmor est in corpe
cum potes sum sed in anima. Unde in
carne attenuatur. afflictus infirmatur
inde anima roboratur et crescit
fructus sum insipiens sum mea mentis
et virtutes xpias narrando fi
lium vos coegistis me ad hoc
quod ab amore falsorum aplorum
ad meum volui reducere. Insipiens
se dicit sed utique non est insipiens
quia vera loquitur est. Et licet pro
salute aliorum coactus suis virtutibus
narraret tamen de humilitatis gradu
non cecidit. Ego enim debui a vobis

aplis

amendari

et laudari. Nihil enim minus fecerunt predicationes in virtute miraculorum
absque hiis quasi supra modum meum di
cunt esse magis et a petro Iacobo
aliisque presbiteris meis quam a
meis detractoribus dicunt supra
modum meum esse magnum aplum.
Tamen si nihil sum et quasi sum
nihil comparatione illorum sicut tamen
apladus mei et miracula fuerunt
supra vos sunt in vobis quia mortuos vestros suscitavi et infirmos
curavi quod minus habuistis pre
ceteris ecclesiis nisi quod gravavi vos no
nihil accipiens a vobis. Donate
et indulgete mihi hanc iniuriam
si iniuria dicenda est. Fratres meos
loquitur. Ne etenim vera iniuria non
erat sed gloriosa. Ecce tertio hoc
paratus sum venire ad vos. Quia
pater cum non legimus illum venisse
ad eos. nisi tantum una vice
qui moratus apud eos anno uno
et dimidio. neque postea ipse ab
eis discessit sicut ipse in pori
epla dicit quia testor deum non vei
cor mihi sum propter quod a vobis recessi
gens vobis et ne vobis oneri
esse gre non dicat se tertio ve
nire. Sciendum quia propriam
carnis una vice tantum venit
qui eis predicavit. secundo per pore
epla venit non per semetipsum Ter
tio per istam secundam epla dicit
se venire qui ante epla sua
venichat ipsa. Nolo eos grav

vobis ⁊ mehul accipiā a vob̄ nō
q̄ vtq̄ vos ⁊ vrām salutem
Ego libentissime ꝓpēdā ꝓ oīa
vob̄ q̄ mea sūt ꝓpdicando ē in
tribulis et sup ꝓpēdar ⁊ morti
me tradani p aīabus vrīs lig
vos plus diligens minus dili
gar ſz a vob̄ Si esto · ego vos
nō ꝓfuaui Esto adūbiū ē ꝓpē
dentis. et ponit p et si Esto
ā nihil loco hūc optinet sēsu
Si esto ⁊ et si minus diligor a
vob̄ ego tm vos nō ꝓfuaui in
aliq̄ Si cū cem astutus dolo
vos cepi Increpatio atq̄ ironia
gratie ē legendū Cū cem inquit
callidus et ingeniosus dolo vos
cepi ad fidē xpi · nō · sed ꝓpdi
cationē veram et virtute mira
culorū adduxi vos ad fidem
cooperante xpo. Numquid putatis
q̄d excusemus nos apud vos ꝓ
nō facimus ꝓ nō ē nōtē hoc di
ci intelligi pt Numquid a pteito
tpe dubitatis de nob̄ arbitra
tes vos ideo talia loq̄ · q̄ nō
simul agamus erga vos et ide
o nos excusemus · nō loquī ideo
talia ut excusemus nos q̄ simul
medimur Alit Numquid putatis
q̄ excusemus nos apud vos Et
ē sēsus A pteito tpe cognosci
cōuersationē nrām et pdicationē
et ideo nō indigemus ut nos
excusemus Coram deo pte in xpo
loquimur ⁊ honorē eius ignōtes Testi
ficat illis ad satisfactionēdū q̄
vera dicat Testis in deus pt et xi
cui honorē q̄ro q̄ simul medo
erga vos Quia aut ꝓ incomoda
sustineo ꝓpt vos ne iterū cū
venero humiliet me deus apud
vos ⁊ affligat me in eunuchis
et flentibus ꝓpt vrām incontinē
ap̄lus nō habebat potēs ꝓpīa q̄
deflerent et ideo alios deflebat
Ecce tertio venio ad vos p̄mū p
meipm dende duabus vinbus
p epl̄as in eas In ore duorū vel
triū testū stet oē vbū Tres
testes cōparat sub tribus adue
tibus sicut in lege Aut tribus
testibus defendebat se aliquis
a tribus testibus cōuincebat. ita isti
aut tertio aduēturi illis correctū et
emendati ac laudati sūt. q̄ si in
correctū mansent acrius ꝓprehendi
ab ap̄lo vindictam ꝓpperent An
experimentū quritis eius q̄ in me
loquitur xpus q̄ nō infirmat sed
potius ē in nob̄ Ac si diceret
Numquid quritis phanonē xpi
q̄ in me loquitur vtrū valeat pta
vra punire p me q̄ in vob̄ nō
ē impotēs in miraculis et virtu
tibus faciendis · utq̄ pt Nā
si crucifixus ē xpus ex infirmitate
carnis sed ex virtute dei ⁊ in omni
potentia sua manet impassibilis -
Nā et nos ap̄li infirmi sumus id ē

tribulacōes et angustias sustiē
ipse illū Sed vnuſq; cū eo et vtute
dei in vob. i. ipse vos quibus pdi
camq; vnuſq; ita cū illo i spe per
vtute dei i vob. i. ipse vos spera
vitā habē cū ipo Oramq; aut
nō ut vos pbati appareamq; sed
ut vos qd bonū ē ~~faciamus~~ fac
atis nos ut reprobi simq; pbus
sicq; pbatus apparet nder qn
tuent i subiectis qd puniat
p qd ostendat potentiā suā
tunc vō videt reprobus qn nō
tuent qd vidiret vbi sua oste
dat auctoritate ut pbet vidi
nō Ac si dicē Oramq; ut i nob ā
aliquid tuemamq; ad puni dū
p vos qd bonū ē facientes nos
reprobi tuemur in hac pte. nō
tuentes vbi ostendamq; mag
potestatem nō possumq; aliqd ad
adusq; veritate p veritate i. nō
possumq; vram ptate onde cōn
horem veritate hnte p vtute
decertamq; Qa dei gemmos ipse
mn suq; nō corpe p ptate qr tuc
ē nder qi ipsumq; vl' dū pt sua
ptate onde et tuc subiecti pote
qn nō timet vidire Gra dni
nri ihū xpi et cōitas dei pris
et cōtio i. sociatis et cōunio
spūs sci cū omibus vob. sit. amen.

Deo gracias

Finis libri ihs dno sit sempiternitate

Hucbart verneu fratrem p eruugero
alia pro cuius petit orare deum

Deo gracias

Explicit expo dni haymonis super
xas epistolas pauli apli ad Georgium

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

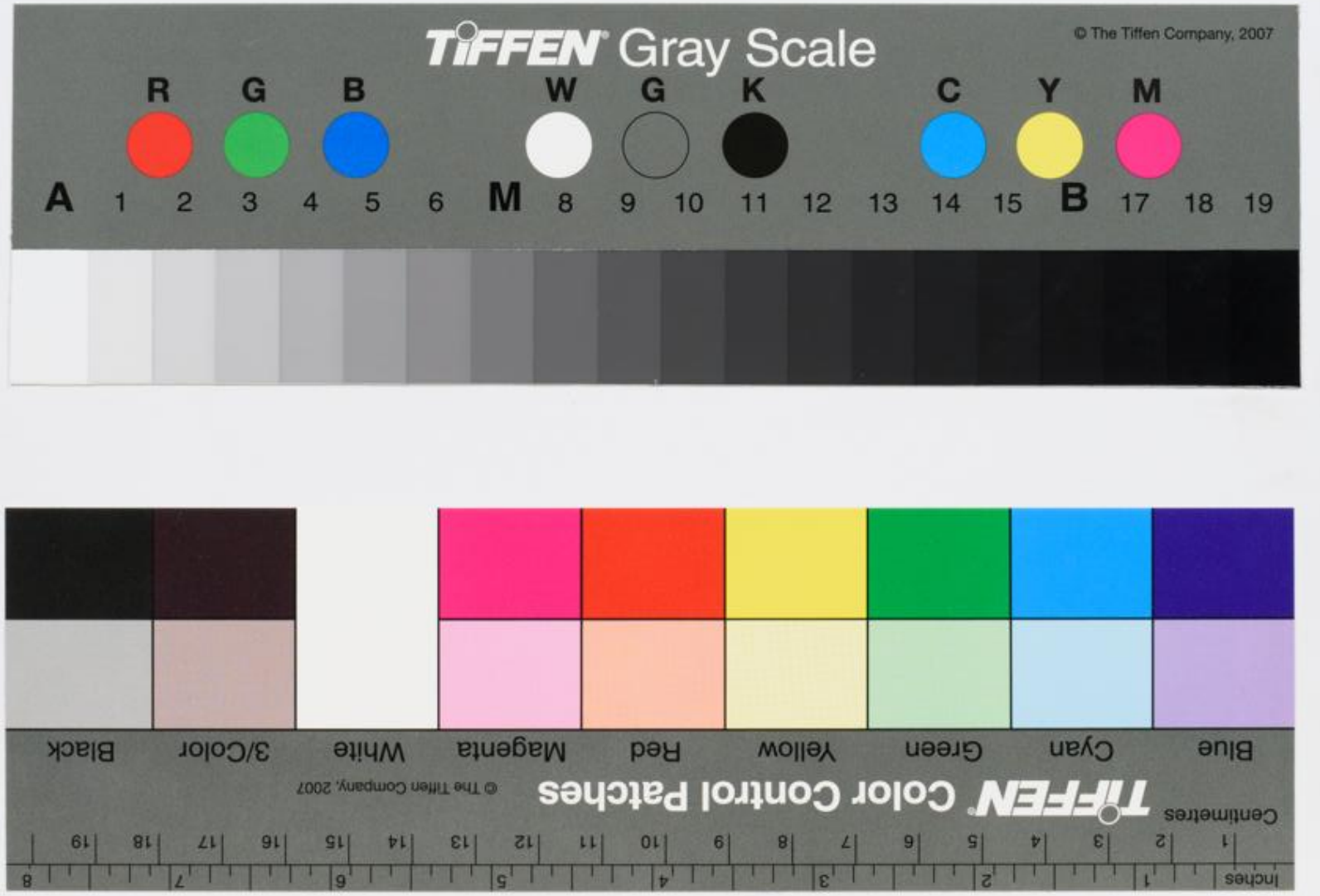
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Inches
Centimeters
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

372